

Regeringens skrivelse
2010/11:101

Årsredovisning för staten 2010

Regeringens skrivelse 2010/11:101

Årsredovisning för staten 2010

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 7 april 2011

Fredrik Reinfeldt

Anders Borg
(Finansdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen lämnar regeringen en redogörelse för det ekonomiska utfallet i staten 2010. Skrivelsen omfattar resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys samt det slutliga utfallet på budgetens inkomsttitlar och anslag under året. Vidare lämnas en uppföljning av de budgetpolitiska målen, uppgifter om utvecklingen av statens ekonomi de senaste fem åren, en redogörelse för statliga garantier och krediter, ett intygande avseende EU-medel inklusive redovisning av avgifter till och bidrag från EU, samt tillgångar och skulder i verksamheter där staten har ett väsentligt inflytande. Myndigheter som fått revisionsberättelse med reservation från Riksrevisionen och skälen för detta anges. En redovisning av åtgärder som vidtagits eller avses att vidtas med anledning av Riksrevisionens granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen lämnas. Vidare lämnas en redogörelse för den Europeiska revisionsrättens granskning av EU-medel för budgetåret 2009.

Sammanfattning

Sammanfattning

Det ekonomiska utfallet för 2010

Den svenska ekonomin uppvisar en stark återhämtning vilket har haft en positiv inverkan på statens finansiella resultat och ekonomiska ställning.

Utfallet för den offentliga sektorns finansiella sparande är negativt även 2010 men det har förbättrats med 18 miljarder kronor jämfört med 2009.

Utgiftstaket för 2010 klarades med en marginal på 38 miljarder kronor. Utgifterna under utgiftstaket uppgick till 29,9 procent som andel av bruttonationalprodukten (BNP). Underskottet i statens budget uppgick till 1 miljard kronor, vilket är en förbättring med 175 miljarder kronor jämfört med 2009.

Resultaträkningen uppvisade ett överskott på 53 miljarder kronor. Jämfört med 2009 har resultatet förbättrats med 26 miljarder kronor. Statsskulden har minskat med 36 miljarder kronor. Som andel av BNP har statsskulden minskat från 37,0 procent 2009 till 33,7 procent 2010.

I följande tabell redovisas några nyckeltal avseende det ekonomiska utfallet 2010 jämfört med 2009.

Nyckeltal för det ekonomiska utfallet				
Miljarder kronor				
	Utfall 2010	Procent av BNP ¹	Utfall 2009	Procent av BNP ²
Den offentliga sektorns finansiella sparande	-11	-0,3	-29	-0,9
Statens budgetsaldo	-1	0,0	-176	-5,7
Utgiftstak	1 024	31,0	989	31,8
Takbegränsade utgifter	986	29,9	965	31,0
Statens nettoförmögenhet	-358	-10,8	-384	-12,4
Statsskuld	1 113	33,7	1 149	37,0
Årets överskott i resultaträkningen	53	1,6	27	0,9
Garantiförbindelser ³	1 471	44,6	1 461	47,0
EU-avgiften ⁴	30,4	0,9	19,2	0,6
Nettoflöde till EU ⁴	17,4	0,5	7,5	0,2

¹ Prel. BNP för 2010 uppgår till 3 301 miljarder kronor (löpande priser).

² Rev. BNP för 2009 uppgår till 3 108 miljarder kronor (löpande priser).

³ Exkl. kapitaltäckningsgarantier och investerarskydd.

⁴ Kassamässiga uppgifter.

Den offentliga sektorns finansiella sparande

Överskotts målet innebär att den offentliga sektorns finansiella sparande ska uppgå till 1 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Utfallet för 2010 blev -11 miljarder kronor, motsvarande -0,3 procent av BNP. Det genomsnittliga sparandet 2001–2010 motsvarade 0,8 procent av BNP. Eftersom denna period kännetecknas av ett resursutnyttjande som var något svagare än normalt bedöms det finansiella sparandet vara i linje med överskotts målet.

Utgiftstaket klarades

Utgiftstaket för staten har sedan det infördes budgetåret 1997 klarats samtliga år. Utgiftstaket omfattar utgiftsområdena 1–25 och 27 samt ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. ingår inte i de takbegränsade utgifterna eftersom riksdagen och regeringen i mycket begränsad utsträckning kan påverka dessa utgifter på kort sikt.

Det av riksdagen slutligt fastställda utgiftstaket för 2010 uppgick till 1 024 miljarder kronor. Enligt utfallet för statens budget uppgick de utgifter som omfattas av utgiftstaket till 986 miljarder kronor. Utgiftstaket klarades därmed med en marginal på 38 miljarder kronor.

Statens resultat- och balansräkningar

Resultaträkningen

Årets överskott, dvs. skillnaden mellan intäkter och kostnader i resultaträkningen, uppgick till 53 miljarder kronor, vilket var en ökning med 26 miljarder kronor jämfört med 2009.

Förbättringen av resultatet beror framför allt på att skatteintäkterna ökade med 61 miljarder kronor. Skatteintäkterna uppgår därmed till 965 miljarder kronor och utgör 89 procent av de totala intäkterna.

Direkta skatter på arbete är nästan oförändrade jämfört med 2009. Den marginella förändringen förklaras av att skattereduktionerna som minskar intäkterna från direkta

skatter ökat i högre omfattning än inkomstskatterna. Skattereduktionerna ökade med 19 miljarder kronor och inkomstskatterna med 16 miljarder kronor. Arbetsgivaravgifterna ökade med 11 miljarder kronor till följd av lönesummans utveckling.

Skatt på kapital ökade med 21 miljarder kronor. Skatt på kapital från hushåll ökade med 4,8 miljarder kronor och skatt på företagsvinster ökade med 16 miljarder kronor. Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 27 miljarder kronor, varav mervärdesskatt med 23 miljarder kronor.

Kostnaderna för transfereringar ökade med 42 miljarder kronor jämfört med 2009. Transfereringar till hushåll ökade med 4 miljarder kronor netto. Transfereringar till hushåll avseende socialförsäkringen minskade med 5 miljarder kronor medan kostnaderna för arbetsmarknadsrelaterade transfereringar ökade med 4,7 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen minskade med 1,7 miljarder kronor och aktivitetsstödet ökade med 5,9 miljarder kronor. Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 2,8 miljarder kronor. Kostnaden för sjukpenning minskade med 2,4 miljarder kronor medan aktivitets- och sjukersättningen minskade med 5,8 miljarder kronor. Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 26 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 23 miljarder kronor. Transfereringar till utlandet ökade med 10 miljarder kronor. Avgiften till EU ökade med 11 miljarder kronor. Ökningen beror främst på att Sverige 2009 hade en lägre avgift på grund av en stor återbetalning.

Kostnaderna för statens egen verksamhet ökade med 5,4 miljarder kronor jämfört med 2009. Kostnader för personal minskade med 8,8 miljarder kronor, främst till följd av att avsättningen för tjänstepensioner minskade. Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,4 miljarder kronor, vilket motsvarar en ökning med 4,3 procent.

Resultat från andelar i dotter- och intresseföretag påverkade utfallet positivt med 46 miljarder kronor, vilket är en ökning med 17 miljarder kronor jämfört med 2009. Luossavaara-Kiurunavaara AB förbättrade sitt resultat med 8,4 miljarder kronor. Resultatet för Apoteket AB uppgick till 4,5 miljarder kronor, vilket inkluderar realisationsvinst avseende försäljning av dotterbolag på 4,4 miljarder kronor.

Nettokostnaden för statsskulden uppgick till 12 miljarder kronor. Det är en kostnadsökning med 7 miljarder kronor jämfört med 2009, bl.a. på grund av minskade orealiserade valutavinster.

Balansräkningen

Statens nettoförmögenhet, dvs. skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde (motsvarande eget kapital i ett företag), blev negativ och uppgick till -358 miljarder kronor vid utgången av 2010, vilket motsvarar -10,8 procent av BNP. I förhållande till 2009 ökade nettoförmögenheten med 26 miljarder kronor. Den positiva förändringen i nettoförmögenheten är hänförlig till årets överskott på 53 miljarder kronor. Därutöver påverkades nettoförmögenheten negativt med 28 miljarder kronor till följd av enstaka transaktioner som förändrar tillgångars och skuldernas värde utan att de redovisas över resultaträkningen.

Den konsoliderade statsskulden minskade med 36 miljarder kronor till 1 113 miljarder kronor vid utgången av 2010. Lån i svenska kronor ökade med 22 miljarder kronor medan lånen i utländsk valuta minskade med 58 miljarder kronor. Som andel av den konsoliderade statsskulden minskade skulden i utländsk valuta från 29 till 24 procent.

Utfallet för statens budget

Inkomster

Inkomsterna på statens budget uppgick till 780 miljarder kronor 2010. Jämfört med budget blev utfallet av inkomsterna 56,5 miljarder kronor högre.

Statens skatteintäkter beräknas uppgå till 777 miljarder kronor, vilket är 55,3 miljarder kronor högre än budget.

De totala skatteintäkterna blev 1 507 miljarder kronor, vilket är 73 miljarder kronor högre än budget. De största skillnaderna finns under skatt på arbete (10,2 miljarder kronor), skatt på kapital från hushåll (5,8 miljarder kronor), skatt på företagsvinster (20,9 miljarder kronor) samt skatt på konsumtion och insatsvaror (31,8 miljarder kronor).

Utgifter

Utgifter m.m. på statens budget uppgick till 780,6 miljarder kronor, vilket är 48,6 miljarder kronor lägre än den beräkning som redovisades i

statens budget för 2010. På tilläggsbudget anvisades 7,5 miljarder kronor, varav 3,1 miljarder kronor avsåg kapitalinsatser i statliga bolag och 1,2 miljarder kronor tillskott inom migrationsområdet. I förhållande till statens budget och tilläggsbudget blev totala utgifter m.m. 56 miljarder kronor lägre. Det beror framför allt på att posten Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto blev 30,8 miljarder kronor lägre än budget.

Statliga garantier och krediter

Statliga garantiåtaganden ökade med ca 10 miljarder kronor jämfört med 2009 och uppgick till 1 471 miljarder kronor vid utgången av 2010. De statliga garantiåtagandena har som andel av BNP minskat från 47 procent 2009 till 44,6 procent 2010. Störst är insättningsgarantin med 948 miljarder kronor. Därefter kommer kreditgarantier inklusive exportgarantier med 415 miljarder kronor och garantier om tillförsel av kapital med 99 miljarder kronor.

Statens externa utlåning med kreditrisk uppgick till 217 miljarder kronor, varav 186 miljarder kronor avser studielån. Drygt 26 miljarder kronor av utlåningen bedöms som osäkra fordringar varav 24 miljarder kronor är hänförliga till studielån.

Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

Intygandet grundas på ansvariga myndigheters intyganden och bedömningar avseende hanteringen av EU-medel, Ekonomistyrningsverkets revisionsutlåtanden och Riksrevisionens uttalanden från granskningen om myndigheternas räkenskaper och deras interna styrning och kontroll. Regeringen lämnar följande intygande:

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaperna, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Betryggande intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen.

Redovisning av EU-medel

Kassamässigt (enligt statens budget) uppgick Sveriges avgift till EU till 30,4 miljarder kronor. Bidragen från EU uppgick till 13 miljarder kronor, vilket är en ökning med 1,3 miljarder kronor. Det kassamässiga nettoflödet från statens budget till EU ökade med ca 10 miljarder kronor jämfört med 2009.

Statliga sektorns tillgångar och skulder

Utöver de myndigheter som konsolideras i statens resultat- och balansräkningar innefattar sammanställningen över den statliga sektorn även AP-fonderna och Riksbanken. Vidare ingår statliga bolag, banker och finansinstitut där statens ägarandel uppgår till minst 20 procent.

Vid utgången av 2010 var den statliga sektorns samlade tillgångar 3 728 miljarder kronor, vilket innebär en minskning med 325 miljarder kronor jämfört med 2009.

De samlade skulderna uppgick till 3 115 miljarder kronor, vilket motsvarar en minskning med 415 miljarder kronor.

Sammantaget uppgick den statliga sektorns egna kapital, dvs. skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde, efter elimineringar, till 613 miljarder kronor, en ökning med 90 miljarder kronor jämfört med 2009.

AP-fondernas tillgångar ökade med 89 miljarder kronor till 930 miljarder kronor. AP-fondernas egna kapital ökade med 68 miljarder kronor och uppgick till 895 miljarder kronor i slutet av 2010.

Statens ägande avseende andelar i de statliga bolagens tillgångar uppgick till 1 694 miljarder kronor, en minskning med 46 miljarder kronor jämfört med 2009. Statens andel av bolagens skulder minskade med 57 miljarder kronor till sammanlagt 1 345 miljarder kronor. Det egna kapitalet ökade med 11 miljarder kronor och uppgick till 349 miljarder kronor 2010.

Riksbankens tillgångar och skulder minskade med 382 respektive 377 miljarder kronor. Riksbankens eget kapital minskade därmed med 5 miljarder kronor.

Premiepensionssystemets tillgångar, som redovisas i anslutning till sammanställningen över den statliga sektorn, har ökat med 73 miljarder kronor jämfört med 2009. Skulderna har ökat med motsvarande belopp, vilket innebär att det egna kapitalet är oförändrat och uppgår till -1 miljard kronor.

Innehållsförteckning

	Sammanfattning.....	7
1	Årsredovisningen för staten 2010 – avgränsningar m.m.....	21
2	Uppföljning av de budgetpolitiska målen.....	25
2.1	Den offentliga sektorns finansiella sparande.....	25
2.2	Utgiftstak för staten	28
2.3	Budgeteringsmarginalens användning	30
3	Utveckling av statens ekonomi	35
3.1	Utvecklingen av statens budget	35
3.1.1	Statens budgetsaldo	35
3.1.2	Inkomster på statens budget	36
3.1.3	Utgifter på statens budget.....	41
3.2	Nyckeluppgifter i balans- och resultaträkningarna.....	44
4	Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys.....	59
4.1	Resultaträkning	59
4.1.1	Intäkter	60
4.1.2	Kostnader	61
4.1.3	Transfereringar.....	61
4.1.4	Kostnader för statens egen verksamhet.....	62
4.1.5	Resultat från andelar i dotter- och intresseföretag	63
4.1.6	Nettokostnad för statsskulden och övriga finansiella intäkter och kostnader	63
4.2	Balansräkning	63
4.2.1	Nettoförmögenheten.....	64
4.2.2	Övriga förändringar i balansräkningen	65
4.3	Finansieringsanalys	66
4.3.1	Statens verksamhet.....	67
4.3.2	Investeringar.....	67
4.3.3	Utlåning.....	67
4.3.4	Finansiella aktiviteter	68
4.3.5	Statens nettoupplåning	68
4.3.6	Samband mellan resultaträkningen och utfallet för statens budget	68
4.4	Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar	69
4.4.1	Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning.....	69
4.4.2	Redovisningsprinciper, utfallet på statens budget	79
4.4.3	Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget	79
4.5	Noter	82

4.5.1	Noter till resultaträkningen	82
4.5.2	Noter till balansräkningen	101
4.5.3	Noter till finansieringsanalysen	126
5	Utfallet för statens budget	133
5.1	Statens budgetsaldo 2010	133
5.1.1	Statens budget 2009 och 2010.....	134
5.2	Inkomster på statens budget 2010.....	135
5.2.1	Prognosförutsättningar	135
5.2.2	Totala skatteintäkter.....	137
5.2.3	Övriga inkomster.....	142
5.3	Utgifter på statens budget 2010	147
5.3.1	Makroekonomiska förutsättningar och beslut	148
5.3.2	Sammanfattning.....	149
5.3.3	Indragningar.....	151
5.3.4	Överskridanden	152
5.3.5	Begränsningsbelopp.....	152
5.4	Utfall per utgiftsområde	152
5.4.1	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	153
5.4.2	Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	154
5.4.3	Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution	155
5.4.4	Utgiftsområde 4 Rättsväsendet	156
5.4.5	Utgiftsområde 5 Internationell samverkan.....	157
5.4.6	Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap	158
5.4.7	Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.....	160
5.4.8	Utgiftsområde 8 Migration.....	161
5.4.9	Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.....	162
5.4.10	Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	163
5.4.11	Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	164
5.4.12	Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	165
5.4.13	Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet	166
5.4.14	Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	167
5.4.15	Utgiftsområde 15 Studiestöd.....	168
5.4.16	Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning	169
5.4.17	Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	171
5.4.18	Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	172
5.4.19	Utgiftsområde 19 Regional tillväxt	173
5.4.20	Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård.....	174
5.4.21	Utgiftsområde 21 Energi.....	175
5.4.22	Utgiftsområde 22 Kommunikationer.....	176
5.4.23	Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	177
5.4.24	Utgiftsområde 24 Näringsliv	178
5.4.25	Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	179
5.4.26	Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.....	180
5.4.27	Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	183
5.4.28	Förändring av anslagsbehållningar.....	184
5.4.29	Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	186
5.4.30	Kassamässig korrigerering.....	188
5.4.31	Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	189

5.5	Underliggande saldo och engångseffekter.....	190
5.6	Realekonomisk fördelning av anslagen på statens budget.....	192
5.7	Bemyndiganden.....	205
6	Statliga garantier och krediter.....	209
6.1	Statliga garantier.....	209
6.1.1	Garantiportföljens sammansättning	210
6.1.2	De olika garantityperna	212
6.1.3	Förväntade kostnader i statens samlade garantiportfölj.....	216
6.1.4	Tillgångar i garantiverksamheten	217
6.1.5	Jämförelse mellan avsättningar för förväntade kostnader och tillgångar i garantiverksamheten	218
6.1.6	Stabilitetsfonden	219
6.1.7	Betalningsflöden och garantiverksamhetens påverkan på statens finanser	219
6.2	Statlig utlåning med kreditrisk	221
6.2.1	Kreditportföljens sammansättning	221
6.2.2	De olika lånen med kreditrisk	223
6.3	Samlad analys av statens risker.....	225
6.3.1	Åtaganden som ska ingå i en analys.....	225
6.3.2	Kreditrisk respektive likviditetsrisk.....	226
6.3.3	En kvalitativ och en kvantitativ analys.....	226
7	Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU.....	231
7.1	Intygande avseende EU-medel.....	231
7.2	Ansvarsfördelningen inom den svenska statsförvaltningen.....	232
7.3	Räkenskapssammanställning av EU-medel	232
7.3.1	Resultaträkning	233
7.3.2	Balansräkning	234
7.3.3	Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning	235
7.4	Bedömning av ansvariga myndigheter	236
7.4.1	Myndighetsledningarnas intygande av räkenskaperna och bedömning av den interna styrningen och kontrollen	236
7.4.2	Ekonomistyrningsverkets iakttagelser	237
7.4.3	Riksrevisionens granskning av myndigheternas årsredovisningar och ledningens förvaltning	238
7.5	Regeringens intygande avseende EU-medel	238
7.6	Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetgenomförandet	238
7.6.1	Väsentliga iakttagelser budgetåret 2009	239
7.6.2	Revisionsrättens iakttagelser gällande Sverige	239
7.6.3	Utgångspunkter för Sveriges agerande avseende revisionsrättens iakttagelser.....	240
7.7	Redovisning av samtliga EU-medel	240
7.7.1	Avgiften till EU:s budget	240
7.7.2	Redovisning på statens budget.....	240
7.7.3	Redovisning i resultaträkningen.....	243
8	Sammanställning av verksamheter som staten har ett väsentligt inflytande över.....	247
8.1	Den statliga sektorns förmögenhet	247
8.2	AP-fonderna och Premiepensionssystemet	250

8.3	Statliga bolag, banker och finansinstitut	250
8.4	Riksbanken.....	252
8.5	Pensionssystemets årsredovisning 2010.....	252
9	Riksrevisionens iakttagelser	257
9.1	En ändrad ordning för hantering av revisionens iakttagelser.....	257
9.2	Årlig revision	257
9.3	Effektivitetsrevision	260
9.4	Granskning av årsredovisningen för staten 2009.....	271

Bilagor:

Bilaga 1 Ordlista

Bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.

Bilaga 3 Statliga bolag

Bilaga 4 Bemyndiganden

Bilaga 5 Specifikation av inkomster på statens budget

Bilaga 6 Specifikation av utgifter på statens budget

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 7 april 2011

Tabellförteckning

Nyckeltal för det ekonomiska utfallet	7
2.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande	26
2.2 Det finansiella sparandet i delsektorerna	26
2.3 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot överskotts målet	27
2.4 Utgiftstak för staten	28
2.5 Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten 2010.....	29
2.6 Takbegränsade utgifter	30
2.7 Förändring av budgeteringsmarginalen från fastställandet av utgiftstaket för 2010 till utfallet för 2010.....	30
3.1 Utfall för statens budget 2006–2010	35
3.2 Inkomster på statens budget 2006–2010.....	36
3.3 Den offentliga sektorns skatteintäkter 2006–2010.....	40
3.4 Exempel på uppskjuten beskattning (skattepliktiga belopp) avseende 2009 och tidigare år	41
3.5 Utgifter på statens budget 2006–2010.....	43
3.6 Nyckeluppgifter ur resultat- och balansräkningarna 2006–2010.....	44
3.7 Statliga myndigheters innehav av statspapper 2010.....	45
3.8 Statsskuldens utveckling och sammansättning 2006–2010	46
3.9 Nominella lån i svenska kronor 2006–2010	47
3.10 Statsskuldens kostnader 2006–2010	48
3.11 Transfereringar 2006–2010	49
3.12 Socialförsäkringar 2006–2010	50
3.13 Pensionstagare med ålderspension 2006–2010.....	50
3.14 Utbetalad ålderspension 2006–2010.....	50
3.15 Ersatta nettodagar med föräldrapenning 2006–2010.....	51
3.16 Arbetslösa personer i årsgenomsnitt, 2006–2010	51
3.17 Studerande med studiemedel 2006–2010	52
3.18 Studerande med studielån 2006–2010.....	52
3.19 Antal statligt anställda 2006–2010, kvinnor respektive män.....	53
3.20 Antal statligt anställda 2006–2010 fördelade på åldersgrupper.....	54
3.21 Antal anställda 2006–2010 fördelade på sektorer	54
3.22 Oförbrukade bidrag 2006–2010	55
4.1 Resultaträkning.....	60
4.2 Balansräkning.....	64
4.3 Finansieringsanalys	67
4.4 Samband mellan resultaträkningens överskott och utfallet för statens budget 2010	68
4.5 Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget	80
5.1 Utfallet för statens budget 2010	133
5.2 Utfallet för statens budget 2009 och 2010	134
5.3 Skattereformer 2010	135
5.4 Antaganden i 2011 års ekonomiska vårproposition jämfört med budgetpropositionen för 2010.....	136

5.5 Totala skatteintäkter och inkomster, jämfört med statens budget för 2009 och 2010.....	138
5.6 Övriga inkomster, sammanfattning	142
5.7 Inkomster av statens verksamhet, översikt.....	143
5.8 Rörelseöverskott	143
5.9 Ränteinkomster	143
5.10 Aktieutdelning 2009 och 2010.....	144
5.11 Inkomster av försåld egendom	145
5.12 Återbetalning av lån	145
5.13 Kalkylmässiga inkomster	145
5.14 Statliga pensionsavgifter	145
5.15 Bidrag m.m. från EU	146
5.16 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	147
5.17 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	147
5.18 Skillnad mellan utfall och budget för 2010	148
5.19 Makroekonomiska förutsättningar	148
5.20 Utgifter m.m. på statens budget 2010.....	150
5.21 Indragningar 2010	151
5.22 Medgivna överskridanden 2010	152
5.23 Utgiftsbegränsande åtgärder 2010.....	152
5.24.UO 01 Rikets styrelse.....	153
5.25 UO 02 Samhällsekonomi och finansförvaltning	154
5.26 UO 03 Skatt, tull och exekution	155
5.27 UO 04 Rättsväsendet	156
5.28 UO 05 Internationell samverkan	157
5.29 UO 06 Försvar och samhällets krisberedskap.....	158
5.30 UO 07 Internationellt bistånd.....	160
5.31 Utfall för bistånd 2001–2010	160
5.32 UO 08 Migration	161
5.33 UO 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.....	162
5.34 UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	163
5.35 UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	164
5.36 UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	165
5.37 UO 13 Integration och jämställdhet.....	166
5.38 UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv.....	167
5.39 UO 15 Studiestöd	168
5.40 UO 16 Utbildning och universitetsforskning.....	169
5.41 UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	171
5.42 UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	172
5.43 UO 19 Regional tillväxt	173
5.44 UO 20 Allmän miljö- och naturvård	174
5.45 UO 21 Energi	175
5.46 UO 22 Kommunikationer	176
5.47 UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.....	177
5.48 UO 24 Näringsliv.....	178
5.49 UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	179
5.50 UO 26 Statsskuldsräntor m.m	180
5.51 Räntor på statsskulden 2006–2010.....	180
5.52 Räntor och valutakurser 2006–2010 årsgenomsnitt.....	181
5.53 Anslaget 92:2 Oförutsedda utgifter, utbetalningar 2009 och 2010	182
5.54 UO 27 Avgiften till Europeiska unionen.....	183

5.55 Förändringar av anslagsbehållningar exkl. UO 26 Statsskuldsräntor m.m. 2006–2010	184
5. 56 Specifikation av anslagsbehållningar över 1 miljard kronor under något av åren 2006–2010	185
5.57 Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	186
5.58 Myndigheters räntekonto	187
5.59 Stabilitetsfondens konto i Riksgäldskontoret 2008–2010.....	187
5.60 Kassamässig korrigerig	188
5.61 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	189
5.62 Statens budgetsaldo justerat för större engångseffekter 2010	190
5.63 Realekonomisk fördelning av anslagen 2006–2010	193
5.64 Transfereringar per utgiftsområde 2006–2010	196
5.65 Transfereringar till hushåll.....	197
5.66 Transfereringar till kommuner och landsting 2006–2010.....	198
5.67 Transfereringar till företag 2006–2010.....	198
5.68 Konsumtion per utgiftsområde 2006–2010.....	200
5.69 Lön inkl. sociala avgifter 2006–2010.....	201
5.70 Investeringar per utgiftsområde 2006–2010.....	202
5.71 Räntor och finansiella transaktioner per utgiftsområde 2006–2010.....	204
5.72 Bemyndiganden 2010	205
6.1 Statliga garantiåtaganden och utfästelser 2010-12-31.....	210
6.2 Garantiramar och utfärdade garantier 2010-12-31	211
6.3 Avsättningar för förväntade garantikostnader 2010-12-31 (exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantier och garantikapital)	216
6.4 Tillgångar i garantiverksamheten 2010-12-31 (exklusive stabilitetsfonden).....	218
6.5 Jämförelse mellan avsättningar för förväntade kostnader och tillgångar i garantiverksamheten 2010-12-31 (exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantier och garantikapital)	219
6.6 Anslag vars ändamål omfattade garantiverksamhet 2010.....	220
6.7 Betalningsflöden under 2010.....	220
6.8 Statens utlåning med kreditrisk 2010-12-31	222
6.9 Statens utlåning med kreditrisk efter lånekategori 2010-12-31	222
7.1 Resultaträkning avseende fleråriga budgetramen 2007–2013	234
7.2 Balansräkning avseende fleråriga budgetramen 2007–2013	234
7.3 Utfall på anslag och inkomstitlar avseende fleråriga budgetramen 2007–2013	235
7.4 Avgiften till och återflöde från EU (kassamässigt)	241
7.5 Anslag som motsvaras av återflöde från EU-budgeten (utfall)	242
8.1 Den statliga sektorns samlade tillgångar, skulder och kapital.....	248
8.2 Eliminering avseende myndigheternas aktieinnehav (andelar i dotter- och intresseföretag), AP fondernas innehav av statspapper och Riksbankens valutalån	249
8.3 Pensionsmyndighetens samlade tillgångar, skulder och kapital.....	250
8.4 AP-fonderna 2010.....	250
8.5 Inkomst- och premiepension, resultaträkning.....	253
8.6 Inkomst- och premiepension, balansräkning.....	253
8.7 Flerårsöversikt	254
9.1 Antal revisionsberättelser med invändning/reservation 2006–2010.....	258
9.2 Slutbehandlade granskningsrapporter	270

Diagramförteckning

3.1 Statens nettoförmögenhet och statsskuld 2006–2010	44
3.2 Transfereringar 2006–2010.....	49
3.3 Socialförsäkringar 2006–2010	49
3.4 Arbetsmarknad 2006–2010	51
3.5 Bistånd m.m., migration och integration 2006–2010.....	51
3.6 Utbildning och studiestöd 2006–2010.....	52
3.7 Statens egen verksamhet 2006–2010	53
3.8 Statens intäkter 2006–2010.....	55
3.9 Skatteintäkter 2006–2010.....	55
3.10 Statens över-/underskott 2006–2010	55
4.1 Statens intäkter.....	60
4.2 Statens kostnader	61
4.3 Transfereringar per sektor.....	61
5.1 Faktiskt och underliggande saldo på statens budget 1990–2010.....	191
5.2 Procentuell fördelning av budgetens utgifter 2010, realekonomiskt fördelade.	192
5.3 Transfereringar på statens budget fördelade efter mottagarkategori 2010	193
6.1 Garantiåtaganden 2004–2010.....	210
6.2 Prognos för bankgarantiprogrammet över tiden (Under antagandet att inga nya garantier ställs ut).....	213
6.3 Återvinningar, statliga subventioner, avgifter, infrianden och administrationskostnader samt saldo för betalningsflödet 2006–2010	221
6.4 Statens utlåning med kreditrisk efter nedskrivning för osäkra fordringar 2006–2010.....	222

1

Årsredovisningen för
staten 2010
– avgränsningar m.m.

1 Årsredovisningen för staten 2010 – avgränsningar m.m.

Regeringen ska varje år senast den 15 april året efter budgetåret lämna en årsredovisning för staten till riksdagen. Årsredovisningen ska innehålla resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys samt det slutliga utfallet på budgetens inkomstitlar och anslag.

Regeringen är vidare redovisningsskyldig inför riksdagen för de tillgångar regeringen förvaltar och förfogar över. Redovisningsskyldigheten omfattar även den verksamhet som bedrivs av staten samt statens skulder och övriga ekonomiska åtaganden.

Regeringen beslutar årligen om avgränsningen av staten och former för uppställning av resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen. Detta skedde senast den 16 december 2010 (dnr Fi2010/5683).

Den konsoliderade redovisningen i årsredovisningen omfattar myndigheterna, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen med undantag för Riksbanken och AP-fonderna samt premiepensionssystemets tillgångar och skulder inklusive avkastningen på dessa medel. Dessutom ingår Riksbankens grundfond och de fonder och andelar i bolag som redovisas av myndigheterna.

Redovisningen omfattar all verksamhet i de ingående organisationerna oavsett finansiering och baseras på information som de statliga myndigheterna och affärsverken lämnar till statsredovisningen och information som presenteras i myndigheternas årsredovisningar. I fall där informationen inte varit tillräcklig har kompletterande information inhämtats.

Redovisningen utgår från vedertagna redovisnings- och värderingsprinciper som i så stor ut-

sträckning som möjligt hålls oförändrade över tiden. En utveckling av den statliga redovisningen sker dock fortlöpande. Under de drygt tio år som årsredovisning för staten tagits fram har redovisningsprinciperna i ökad grad tydliggjorts, bl.a. genom att tillgångar i ökad utsträckning invärderats och redovisats samt att redovisning enligt bokföringsmässiga principer vidareutvecklats. Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnitt 4.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

Resultaträkningen ger underlag för bedömning av statens samlade inflöde och förbrukning av resurser. Värdet av statens tillgångar och skulder per den 31 december 2010 redovisas i balansräkningen. Finansieringsanalysen visar statens betalningsflöden. I skrivelsen jämförs utfallet för 2010 i resultat- och balansräkningarna samt finansieringsanalysen med utfallet för 2009.

Statens budget omfattar samtliga inkomster och utgifter som påverkar statens lånebehov. I skrivelsen jämförs och kommenteras budgetens utfall för 2010 dels med de budgeterade inkomsterna och utgifterna i budgetpropositionen för 2010, dels med utfallet för 2009.

Ekonomistyrningsverket, Riksgäldskontoret och Pensionsmyndigheten har lämnat underlag till denna skrivelse (dnr Fi2011/1367).

En samlad bild av statens ekonomi

Den årliga skrivelsen Årsredovisning för staten syftar till att ge en samlad bild av hur statens finansiella resultat och ekonomiska ställning

utvecklats. Utöver den redovisning som krävs enligt lag redovisar regeringen därför fler aspekter av det ekonomiska utfallet.

De budgetpolitiska målen följs upp och en översiktlig redovisning av utvecklingen av statens ekonomi lämnas för den senaste femårsperioden. Vidare lämnas en redovisning av statliga garantier och krediter, nationellt intygande och avgifter till EU och bidrag från EU-medel samt en redovisning av samlade tillgångar och skulder i verksamheter där staten har ett väsentligt inflytande.

I årsredovisningen lämnas en redogörelse av Riksrevisionens granskningsrapporter med anledning av effektivitetsrevisionen som har inkommit till regeringen t.o.m. den 31 december 2010 samt iakttagelser i revisionsberättelser över myndigheternas årsredovisningar. I skrivelsen lämnas även en redogörelse för Europeiska revisionsrättens granskning av EU-medel för budgetåret 2009.

Olika avgränsningar av staten

Statens ekonomiska utfall redovisas utifrån olika utgångspunkter beroende på att informationen har olika syften. Avgränsningen av staten kan därmed variera. Ett annat skäl till skillnader mellan olika redovisningar är att olika principer tillämpas i räkenskaperna och i statens budget. Beroende på utgångspunkt kan en enskild ekonomisk händelse få delvis olika konsekvenser och utfallet kan därmed skilja sig åt mellan redovisningarna.

Den särskilda sammanställningen av verksamheter som staten har ett väsentligt inflytande över omfattar en vidare definition av staten än de konsoliderade resultat- och balansräkningarna och statens budget. Syftet med den redovisningen är att ge en samlad och översiktlig bild av samtliga verksamheter där staten har ett väsentligt inflytande och samtidigt en bild av statens samlade tillgångar och skulder. I fråga om bolag, banker och finansinstitut har väsentligt inflytande definierats som att staten har en ägarandel på minst 20 procent i de aktuella organisationerna.

Informationen om det ekonomiska utfallet i staten utgör även underlag för nationalräkenskaperna som är en statistisk sammanställning i kontoform över den samlade svenska ekonomin. Nationalräkenskapernas avgränsning av staten

utgår från definitioner etc. som följer rekommendationer från Förenta Nationerna samt EU:s förordning (EG nr 2223/96) om det europeiska national- och regionalräkenskapssystemet i gemenskapen. Nationalräkenskapernas avgränsning skiljer sig från årsredovisningen bland annat genom att affärsverken inte ingår i dess avgränsning av staten.

Förändringar i årets skrivelse

I årets skrivelse lämnas en redogörelse för de åtgärder regeringen vidtagit eller avser att vidta med anledning av granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen som har kommit in till regeringen från det att budgetpropositionen för 2011 lämnades till riksdagen fram t.o.m. den 31 december 2010. I skrivelsen lämnas också en sammanfattning och uppföljning av alla granskningsrapporter överlämnade t.o.m. den 31 december 2010 som inte är slutbehandlade.

Kvalitetsgranskning

En granskning av kvaliteten i årsredovisningen för staten sker främst genom Riksrevisionens årliga revision av myndigheterna och deras årsredovisningar, vilka ligger till grund för bl.a. de delar av skrivelsen som regleras i budgetlagen, dvs. resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalysen samt utfallet för statens budget.

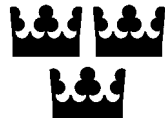
En kvalitetskontroll sker även genom etablerade kvalitetssäkringsrutiner i samband med Ekonomistyrningsverkets konsolideringsarbete och genom Finansdepartementets arbete med att producera skrivelsen. Kvalitetssäkringen innefattar bl.a. kontroller av att myndigheternas rapporterade finansiella information överensstämmer med deras respektive årsredovisningar, formella kontroller, rimlighetskontroller samt analys av poster.

Granskning av årsredovisningen för staten 2009

Enligt 3 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen granska årsredovisningen för staten. Riksrevisionens bedömning avseende Årsredovisningen för staten 2009 var att redovisningen i allt väsentligt var rättvisande.

2

Uppföljning av de budgetpolitiska målen

2 Uppföljning av de budgetpolitiska målen

I detta avsnitt redovisas uppföljningen av de budgetpolitiska målen för 2010, den offentliga sektorns finansiella sparande och utgiftstaket för staten. Därutöver finns ett budgetpolitiskt mål för kommunsektorn i form av ett balanskrav som inte följs upp i denna skrivelse, utan i 2011 års ekonomiska vårproposition.

2.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Regeringen angav i 2007 års ekonomiska vårproposition att ett överskottsmål för den offentliga sektorn om i genomsnitt 1 procent av BNP över konjunkturcykeln bör upprätthållas. I regeringens skrivelse Ramverk för finanspolitiken (skr. 2010/11:79) ges en närmare beskrivning av det finanspolitiska ramverket och hur regeringen tillämpar detta.

Definitioner av finansiellt sparande och överskottsmålet

Det finansiella sparandet för den offentliga sektorn är resultatet av samtliga transaktioner som påverkar den offentliga sektorns finansiella förmögenhet. Finansiella transaktioner som köp och försäljning av aktier och andra finansiella tillgångar påverkar således inte det finansiella sparandet. Detsamma gäller värdeförändringar på tillgångar och skulder.

Överskottsmålet är preciserat som att den offentliga sektorns faktiska finansiella sparande ska motsvara 1 procent av BNP i genomsnitt över en konjunkturcykel. Att målet är formulerat i termer av ett genomsnitt i stället för ett årligt krav på 1 procent av BNP är motiverat

av stabiliseringspolitiska skäl. Om målet om 1 procents sparande skulle gälla för varje enskilt år skulle finanspolitiken behöva stramas åt när konjunktoren försvagas, och därmed bli procyklisk, för att säkerställa att det årliga målet uppnås. Det finns således goda skäl för att formulera ett överskottsmål för det finansiella sparandet som ett genomsnitt över en konjunkturcykel. Genomsnittsformuleringen gör det samtidigt svårare att löpande följa upp om målet uppnås. Eftersom sparandet kan tillåtas avvika från målsatt nivå ett enskilt år är det viktigt att konjunkturläget beaktas när överskottsmålet i efterhand utvärderas. Målet för det finansiella sparandet omfattar hela den offentliga sektorn, vilket inkluderar staten, ålderspensions-systemet samt den kommunala sektorn. Affärsverken ingår enligt nationalräkenskapernas definition inte i den statliga sektorn utan räknas till företagssektorn.

Det finansiella sparandet 2010

Det offentliga finansiella sparande 2010 visade ett underskott på 11 miljarder kronor, motsvarande 0,3 procent av BNP. I prognosen i budgetpropositionen för 2010 beräknades ett underskott på 107 miljarder kronor eller 3,4 procent av BNP. Det finansiella sparandet blev således 96 miljarder kronor högre än beräknat. Den ekonomiska utvecklingen blev avsevärt bättre än väntat med en ökning av BNP med 5,5 procent i stället för en förväntad ökning med 0,6 procent. Arbetsmarknaden utvecklades också bättre än väntat med högre sysselsättning och lägre arbetslöshet. Detta medförde att den offentliga sektorns skatteintäkter blev 75 miljarder kronor högre och utgifterna 25 miljarder kronor lägre än beräknat. Utfallet

för 2010 innebär att den offentliga sektorns finanser förstärktes mellan 2009 och 2010, se tabell 2.1.

Tabell 2.1 Den offentliga sektorns finansiella sparande

Miljarder kronor

	BP2010	Utfall 2010	Utfall- BP2010	Utfall 2009
Inkomster	1 604	1 675	70	1 610
varav skatter och avgifter	1 428	1 503 ¹	75	1 440
Utgifter	1 711	1 686	-25	1 640
Finansiellt sparande	-107	-11	95	-29
<i>Procent av BNP</i>	-3,4	-0,3	3,1	-0,9

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

¹ Drygt 40 procent av utfaller för skatter och avgifter för 2010 är baserat på prognoser. Det rör t.ex. inkomstskatter för hushåll och företag, avkastningsskatt samt fastighetsskatt och kommunal fastighetsavgift. Regeringens bedömning är att skatteintäkterna för den offentliga sektorn beräknas uppgå till 1 500 miljarder kronor och är därmed drygt 2 miljarder kronor lägre än publicerade siffror i nationalräkenskaperna. Skillnaden beror på att direkta skatter för hushåll och företag är 0,8 resp. 1,5 miljarder kronor högre i nationalräkenskapernas utfall.

Mer än hela den offentliga sektorns underskott 2010 låg i statens finansiella sparande, som uppgick till -18 miljarder kronor. Det är dock 92 miljarder kronor bättre än vad som bedömdes i budgetpropositionen för 2010. Inkomsterna blev högre och utgifterna lägre än beräknat. Även ålderspensionssystemets och den kommunala sektorns sparande blev högre än beräknat. Jämfört med 2009 förstärktes statens och den kommunala sektorns finansiella sparande, medan ålderspensionssystemets sparande var oförändrat, se tabell 2.2.

Tabell 2.2 Det finansiella sparandet i delsektorerna

Miljarder kronor

	BP2010	Utfall 2010	Utfall- BP2010	Utfall 2009
Staten	-110	-18	92	-26
Ålderspensionssystemet	3	5	2	5
Kommunala sektorn	0	2	2	-9

Källa: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Principer för uppföljningen av överskotts målet

För att i efterhand avgöra om det finansiella sparandet i den offentliga sektorn varit i linje med överskotts målet används ett genomsnitt för det finansiella sparandet under de tio senaste åren för vilka det finns nationalräkenskapsutfall, för närvarande perioden 2001–2010. Syftet med denna redovisning är att bedöma i vilken utsträckning målet nåtts, och om det funnits systematiska fel i den framåtblickande styrningen av finanspolitiken som minskar

sannolikheten för att överskotts målet ska nås i framtiden. Vid tolkningen av detta tioårs-genomsnitt bör hänsyn även tas till det genomsnittliga konjunkturläget under den aktuella perioden. Därutöver redovisas även historiska värden för de två indikatorer regeringen använder i den framåtblickande utformningen av finanspolitiken: ett sjuårigt centrerat glidande medelvärde för det finansiella sparandet och en bedömning av det strukturella sparandet. Syftet med den senare redovisningen är endast att visa dessa indikatorers värden under utfallsåren.

Det sjuåriga glidande medelvärdet för ett visst angivet år omfattar sparandet justerat för större engångseffekter det angivna året, samt tre år före och efter det angivna året. Det sjuåriga glidande medelvärdet för 2007 omfattar följaktligen perioden 2003–2010. En fördel med sjuårs-indikatorn är att den är enkel att beräkna och transparent. Den beaktar även konjunkturläget i viss utsträckning eftersom den är beräknad utifrån sparandet under flera år. Enkelheten gör dock att den inte beaktar konjunkturläget på ett mer exakt sätt. Det finns en risk att beräkningen kommer att omfatta fler högkonjunkturår än lågkonjunkturår eller vice versa. För att värdera indikatorns värden på ett mer korrekt sätt bör därför hänsyn tas till konjunkturläget under den period för vilken den beräknas. Om det sjuåriga glidande medelvärdet för det finansiella sparandet ligger nära 1, samtidigt som det sjuåriga glidande medelvärdet för BNP-gapet ligger nära noll under samma tidsperiod, indikerar detta att det finansiella sparandet ligger i linje med överskotts målet.

Regeringen gör också en beräkning av det så kallade strukturella sparandet, vilket direkt justerar det faktiska finansiella sparandet för konjunkturläget. Det strukturella sparandet justerar även för större engångseffekter och extraordinära nivåer på hushållens kapitalvinster. Det strukturella sparandet syftar till att visa hur stort det finansiella sparandet skulle vara vid ett normalt konjunkturläge. Exempelvis visar ett positivt strukturellt sparande att det finns ett underliggande överskott i de offentliga finanserna, även om underskott tillfälligt uppstått till följd av ett svagt konjunkturläge.

Tabell 2.3 Finansiellt sparande i offentlig sektor samt indikatorer för avstämning mot överskottsmålet

Procent av BNP respektive potentiell BNP

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Finansiellt sparande	3,6	1,6	-1,5	-1,3	0,4	1,9	2,2	3,6	2,2	-0,9	-0,3
Bakåtblickande tioårssnitt										1,2	0,8
Konjunkturjusterat ¹										1,5	1,3
Sjuårsindikatorn				0,8	0,9	0,9	1,0	1,1			
Konjunkturjusterat ¹				0,9	0,8	0,8	1,4	1,7			
Strukturellt sparande	1,8	1,8	-0,8	-0,2	0,5	1,8	0,8	1,1	1,8	3,0	1,9
BNP-gap	0,8	-0,5	-0,8	-1,4	-0,6	-0,8	1,8	3,2	0,5	-6,7	-3,8
Sjuårssnitt				-0,2	0,1	0,3	-0,6	-0,9			
Bakåtblickande tioårssnitt										-0,5	-0,9

¹ Konjunkturjusteringen görs genom att indikatorvärdet adderas med BNP-gapet under motsvarande period multiplicerat med elasticiteten -0,55. Den konjunkturjusterade sjuårsindikatorn är inte identiskt lika med ett sjuårssnitt för det strukturella sparandet eftersom det strukturella sparandet även justeras för extraordinära kapitalvinster. Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Beräkningen av det strukturella sparandet är förknippad med stor osäkerhet. Beräkningen baseras på en bedömning av resursutnyttjandet i form av ett BNP-gap, dvs. skillnaden mellan faktisk BNP och potentiell BNP, och en bedömning av hur de offentliga finanserna påverkas av variationer i resursutnyttjandet. För potentiell BNP redovisas aldrig något utfall, utan varje bedömare gör sin egen uppskattning av dess nuvarande och historiska värden. Ofta revideras synen på BNP-gapet såväl framåt som bakåt i tiden, vilket inte bara beror på en förändrad syn på konjunkturläget utan också på revideringar av utfallsstatistik. Även bedömningen av det offentliga sparandets konjunkturkänslighet är osäker. Den bygger oftast på en empirisk skattning av ett genomsnittligt förhållande under en längre tidsperiod, medan varje enskild konjunkturförändring har egenheter som gör att den avviker från den genomsnittliga utvecklingen. I tabell 2.3 redovisas den bedömning av det strukturella sparandet som regeringen gör i 2011 års ekonomiska vårproposition.

Avstämning av överskottsmålet t.o.m. 2010

År 2010 uppgick det faktiska finansiella sparandet till -0,3 procent av BNP (se tabell 2.3). Det genomsnittliga finansiella sparandet under 2001–2010 uppgick till 0,8 procent av BNP. Under samma period var det genomsnittliga resursutnyttjandet något lägre än normalt mätt med BNP-gapet, -0,9 procent av potentiell BNP. Det konjunkturjusterade tioårssnittet för det finansiella sparandet 2001–2010 är därför

1,3 procent av BNP. Det strukturella sparandet 2010 beräknas till 1,9 procent av BNP.

Ett problem vid bedömningen av hur konjunkturen påverkar sparandet i den offentliga sektorn är möjligheten att konjunkturcyklerna inte är symmetriska. Den nuvarande globala konjunkturavmattningen medförde exempelvis negativa BNP-gap 2009 och 2010 som är mycket stora i ett historiskt perspektiv (se tabell 2.3). Det är osannolikt att dessa stora negativa gap kommer att motsvaras av lika stora positiva gap när konjunkturen åter vänder uppåt. Om BNP-gapen inte är noll i genomsnitt över en konjunkturcykel kan inte det bakåtblickande tioårssnittet justeras fullt ut för det genomsnittliga BNP-gapet om den ska vara en god indikator för överskottsmålet. Vid bedömningen av om det finansiella sparandet varit förenligt med överskottsmålet bör därför vikt även läggas vid det ojusterade tioårssnittet. En samlad bedömning av det ojusterade och justerade tioårssnittet visar då att det finansiella sparandet i genomsnitt var i linje med överskottsmålet 2001–2010.

Tabell 2.3 visar även hur det finansiella sparandet och BNP-gapet utvecklas mätta som sjuåriga centrerade glidande medelvärden. För 2003–2007 visar tabellen att det genomsnittliga finansiella sparandet under perioderna 2000–2006, 2001–2007, 2002–2008, 2003–2009 respektive 2004–2010, ligger nära 1 procent av BNP. Eftersom motsvarande sjuåriga medelvärden för BNP-gapet samtidigt ligger nära noll är slutsatsen att det finansiella sparandet låg i linje med överskottsmålet under dessa perioder också värderat med denna indikator.

Det finns dock en viss tendens till gradvis växande negativa BNP-gap mot slutet av perioden, vilket bidrar till att den konjunkturjusterade sjuårsindikatorn ökar.

Sammanfattningsvis pekar således både det genomsnittliga sparandet under den senaste tioårsperioden och sjuårsindikatorn på ett sparande som ligger i linje med överskottsmålet 2000–2010.

2.2 Utgiftstak för staten

Utgiftstaket för staten infördes budgetåret 1997. Fastställda utgiftstak har klarats samtliga år (se tabell 2.4).

Den statliga budgetprocessen kännetecknas av ett tydligt medelfristigt uppifrån och nedperspektiv. Utgiftstaket är den tidiga, övergripande restriktionen som begränsar budgetprocessen i termer av totala utgifter. Under hela perioden – från det att nivån på taket fastställs till dess att budgetåret är slut – understryks därmed behovet av prioriteringar mellan olika utgifter. Det medelfristiga perspektivet skapar dessutom förutsättningar för att undvika att tillfälligt höga inkomster (t.ex. på grund av en god konjunktur) används för att finansiera permanent högre utgifter. I och med detta

begränsas också möjligheterna att bedriva en destabiliserande (procyklisk) finanspolitik på budgetens utgiftssida.

Utgiftstaket för staten är därför ett viktigt budgetpolitiskt åtagande som främjar budgetdisciplinen och stärker trovärdigheten i den ekonomiska politiken. En viktig uppgift för utgiftstaket är att ge förutsättningar för att uppnå överskottsmålet, dvs. att skapa förutsättningar för långsiktigt hållbara finanser. Nivån på utgiftstaket bör även främja en önskvärd långsiktig utveckling av de statliga utgifterna. Tillsammans med överskottsmålet är utgiftstaket styrande för det totala skatteuttagets nivå och bidrar till att förhindra en utveckling där skatteuttaget stegvis måste höjas till följd av bristfällig utgiftskontroll.

De takbegränsade utgifterna omfattar 26 utgiftsområden (1–25 samt 27) samt utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten. Utgiftsområde 26 Statsskuldsväntor m.m. omfattas inte av de takbegränsade utgifterna eftersom riksdagen och regeringen i begränsad omfattning på kort sikt kan påverka dessa utgifter. De takbegränsade utgifterna utgörs av faktiskt förbrukade anslagsmedel, vilket innebär att även myndigheternas utnyttjande av ingående anslagssparande och anslagskredit ingår i de takbegränsade utgifterna.

Tabell 2.4 Utgiftstak för staten

Miljarder kronor

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Utgiftstaket, ursprungligt fastställd nivå	744	767	810	847	877	894	931	949	971	989	1 018
Tekniska justeringar	23	24	2	-25	-19	-24	-24	0	-14	0	6
Reella justeringar ¹	-2							-11			
Utgiftstak, slutligt fastställt	765	791	812	822	858	870	907	938	957	989	1 024
Takbegränsade utgifter	760,0	786,3	811,6	819,1	855,6	864,3	895,2	910,1	943,4	964,6	985,9
Budgeteringsmarginal	5,0	4,7	0,4	2,9	2,4	5,7	11,8	27,9	13,6	24,4	38,1

Not: För åren 1997–1999 se Årsredovisning för staten 2009

¹Utgiftstaket för 2000 sänktes med 2 miljarder kronor på grund av en fastighetsskattereform. Utgiftstaket för 2007 sänktes med 11 miljarder kronor i BP07. Dessa två förändringar av utgiftstakets nivå är inte tekniska justeringar, utan faktiska sänkningar av utgiftstaket.

I budgetpropositionen för 2008 föreslog regeringen att utgiftstakets nivå för 2010 skulle uppgå till 1 018 miljarder kronor.¹ Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget.

Därefter har vissa budgetförändringar föranlett tekniska justeringar av utgiftstakets nivå. Tekniska justeringar syftar till att utgiftstaket ska utgöra en lika stram begränsning för de offentliga utgifterna efter justeringen som före de förändringar som föranleder justeringen. För att föranleda en teknisk justering av utgiftstaket ska den förändring som ger upphov till justeringen inte ha samma nettoeffekt på den konsoliderade offentliga sektorns utgifter eller det offentliga finansiella sparandet, som på de takbegränsade utgifterna. Sedan utgiftstaket infördes 1997 har beslutade utgiftstak justerats tekniskt vid flera tillfällen.

De tekniska justeringar som gjorts av utgiftstaket för 2010, sedan det fastställdes, redovisas i tabell 2.5. Tekniska justeringar görs i budgetpropositionen och det är praxis att de årsvisa justeringarna avrundas till hela miljarder kronor. Sammantaget har utgiftstakets nivå 2010 höjts med 6 miljarder kronor till följd av tekniska justeringar.

Tabell 2.5 Tekniska justeringar av utgiftstaket för staten 2010

Miljarder kronor

	2010
Ursprungligt fastställt utgiftstak (BP 2008)	1 018
<i>Tekniska justeringar i BP 2009</i>	
Reglering kommunalekonomisk utjämning p.g.a. höjt grundavdrag till pensionärer	1,95
Nivåhöjning statligt utjämningsbidrag till kommuner för LSS kostnader	0,25
Reglering kommunalekonomisk utjämning p.g.a. höjd gräns för reseavdrag	-0,29
Ny nivå i BP 2009	1 020
<i>Tekniska justeringar i BP 2010</i>	
Reglering kommunalekonomisk utjämning p.g.a. höjt särskilt grundavdrag till pensionärer	3,50
Reglering kommunalekonomisk utjämning p.g.a. breddad bas kommunal fastighetsavgift	-0,13
Reglering kommunalekonomisk utjämning p.g.a. höjt utjämningsbelopp Sverige-Danmark	0,28
Nivåhöjning statligt utjämningsbidrag till kommuner för LSS kostnader	0,53
Bruttobudgetering av stöd till idrotten	0,76
Sänkning av takbegränsade utgifter till följd av kostnadsmässig budgetering	-1,23
Ny nivå i BP 2010	1 024
<i>Tekniska justeringar i BP 2011</i>	
Nivåhöjning statligt utjämningsbidrag till kommuner för LSS kostnader	0,13
Slutligt utgiftstak	1 024

Enligt utfallet för statens budget uppgick de utgifter som omfattas av utgiftstaket, de takbegränsade utgifterna, 2010 till 985,9 miljarder kronor. Därmed underskred utgifterna utgiftstaket med en marginal på 38,1 miljarder kronor (tabell 2.6).

De takbegränsade utgifterna blev 20,8 miljarder kronor lägre än den av riksdagen antagna budgeten för 2010. Detta förklaras främst av lägre utgifter inom följande utgiftsområden:

Utgiftsområde	Mdkr
14 Arbetsmarknad	-19,8
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	-2,7
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	-1,8
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	-1,6

¹ Regeringen lämnade en bedömning av utgiftstaket för 2010 i 2007 års ekonomiska vårproposition. Den nivå på utgiftstaket som regeringen senare föreslog i budgetpropositionen för 2008 var densamma som bedömningen i 2007 års ekonomiska vårproposition, med undantag för tekniska justeringar.

Inom några områden blev utgifterna högre än den av riksdagen antagna budgeten för 2010:

Utgiftsområde	Mdkr
24 Näringsliv	3,0
6 Migration	1,3
9 Avgiften till Europeiska unionen	0,7

I kapitel 5, Utfallet för statens budget, redovisas skillnader mellan utfall och budgeterade belopp för utgiftsområden och vissa anslag.

Tabell 2.6 Takbegränsade utgifter

Miljarder kronor

	SB 2010 ¹	Utfall 2010	Utfall- SB 2010	Utfall 2009
Utgifter exkl. statskulsdränkor	783,2	763,0	-20,2	744,8
Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten	223,5	222,9	-0,6	219,8
Takbegränsade utgifter	1 006,7	985,9	-20,8	964,6
Budgeteringsmarginal	17,3	38,1	20,8	24,4
Utgiftstak för staten	1 024			989

¹ Den av riksdagen i december 2009 fastställda budgeten för 2010, dvs. exkl. riksdagens beslut med anledning av tilläggsbudgetar 2010.

Utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget uppgick till 222,9 miljarder kronor, vilket är 0,6 miljarder kronor lägre än den beräkning som redovisades i budgeten för 2010.

2.3 Budgeteringsmarginalens användning

Riksdagen fastställde utgiftstaket för 2010 på den nivå som regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2008. Budgeteringsmarginalen uppgick då till 33,9 miljarder kronor. I utfallet för 2010 uppgick budgeteringsmarginalen till 38,1 miljarder kronor. Det betyder att budgeteringsmarginalen har blivit 4,2 miljarder kronor större sedan utgiftstaket för 2010 fastställdes. I tabell 2.7 redovisas hur användningen av budgeteringsmarginalen fördelar sig på effekter av nya förslag, reviderad pris- och löneomräkning, reviderade makroekonomiska förutsättningar, volymförändringar och övriga faktorer.

Tabell 2.7 Förändring av budgeteringsmarginalen från fastställandet av utgiftstaket för 2010 till utfallet för 2010

Miljarder kronor

	2010
Budgeteringsmarginal i budgetpropositionen för 2008	33,9
Reformer	-38,5
Reviderad pris- och löneomräkning	-0,4
Övriga makroekonomiska förändringar	2,8
Volymförändringar	24,2
Övrigt ¹	16,0
Total förändring av budgeteringsmarginalen	4,2
Budgeteringsmarginal i utfallet för 2010	38,1

Anm: Negativt förändringstal innebär ianspråktagande av budgeteringsmarginalen, alltså högre utgifter.

¹ Inklusive minskning av anslagsbehållningar

Sammantaget har 38,5 miljarder kronor av budgeteringsmarginalen använts för reformer som regeringen genomfört sedan utgiftstaket fastställdes. Majoriteten av dessa reformer syftade till att mildra effekterna av finanskrisen. Redan i budgetpropositionen för 2009 presenterade regeringen åtgärder som omfattade satsningar på infrastruktur, forskning och utbildning samt åtgärder för miljö och klimat. Med anledning av den försämrade konjunkturen under senhösten 2008 presenterade regeringen ytterligare åtgärder i propositionen Åtgärder för jobb och omställning (prop. 2008/09:97, bet. 2008/09:FiU18, rskr. 2008/09:183) samt i 2009 års proposition om vårtilläggsbudget. Åtgärdena bestod främst av ett tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting samt arbetsmarknadspolitiska insatser. I 2009 års proposition om höstilläggsbudget föreslog regeringen bl.a. ytterligare konjunkturstöd till kommuner och landsting som betalades ut i december 2009.² I budgetpropositionen för 2010 föreslog regeringen åtgärder i syfte att bromsa en neddragning av offentligt finansierade jobb, så som ökade resurser till kommuner och landsting samt satsningar på infrastrukturen, hälso- och sjukvården, äldreomsorgen, rättsväsendet och utbildningsområdet.

Makroekonomiska förändringar har medfört att budgeteringsmarginalen blivit 2,8 miljarder

² Det tillfälliga konjunkturstödet belastar statens budget 2009. I nationalräkenskaperna samt i resultat- och balansräkningarna i denna skrivelse periodiseras stödet till 2010 eftersom det avsågs att användas då.

kronor större. I 2009 års ekonomiska vårproposition reviderades utgifterna upp kraftigt till följd av högre arbetslöshet. Från och med budgetpropositionen för 2010 har utgifterna emellertid reviderats ner när det gradvis blivit klart att de makroekonomiska effekterna av finanskrisen skulle bli begränsade.

Utgiftsförändringar till följd av ändrade volymer har medfört att budgeteringsmarginalen blivit 24,2 miljarder kronor större. Det är främst inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp som volymerna successivt har blivit lägre sedan bedömningen i budgetpropositionen för 2008 då utgiftstaket för 2010 föreslogs. Antalet sjukpenningdagar uppgick till 31,7 miljoner 2010, vilket är 36 procent lägre än bedömningen i budgetpropositionen för 2008. Antalet personer med sjukersättning uppgick 2010 till ca 442 000, vilket är ca 13 procent lägre än bedömningen i budgetpropositionen för 2008.

Utgiftsförändringar till följd av övriga faktorer kan föräntas av nya prognosmetoder, justeringar till följd av ny information, korrigeringar av tidigare gjorda fel samt regeländringar utom regeringens direkta kontroll, t.ex. ändringar i EU:s regelverk. Sammantaget har budgeteringsmarginalen blivit 16,0 miljarder kronor större till följd av övriga faktorer.³

En stor del av förändringen till följd av övriga faktorer härrör från budgetpropositionen för 2010 (prop. 2010/09:1).⁴ Bland annat bedömdes utgifterna för ålderspensionssystemet bli 3,2 miljarder kronor lägre i budgetpropositionen för 2010, då de beräknades med balansering samt treårs glidande medelvärde av AP-fondernas värdetillgångar, än i 2009 års ekonomiska vårproposition där utgiftsprognosen baserades på ett beräkningstekniskt antagande om ett balanstal på 1,0000. Vidare bedömdes utgifterna under utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen bli 3,6 miljarder kronor lägre i budgetpropositionen för 2010 än i 2009 års ekonomiska vårproposition till följd av övriga faktorer. Det berodde dels på att tullavgiften bedömdes bli lägre till följd av lägre tullintäkter från tredje land, dels på att Sveriges andel av EU:s samlade BNI minskade kraftigt, främst på grund av kronförsvagningen.

Utöver detta har utfallet 2010 på vissa områden till följd av övriga faktorer blivit lägre än i den ursprungliga beräkningen av statens budget för 2010. Till exempel har utgifterna blivit lägre p.g.a. att satsningar inom bl.a. yrkeshögskolan och yrkesutbildning inte genomförts som planerat, att färre lärare och förskolepersonal deltog i fortbildning än beräknat samt att det uppstått förseningar i väginvesteringsprojekt.

³ Inklusivt minskning av anslagsbehållningar.

⁴ I tabell 8.8 i budgetpropositionen för 2010 beskrivs förändringen jämfört med 2009 års ekonomiska vårproposition utifrån samma kategorier som i tabell 2.7 i detta avsnitt.

3

Utveckling av statens ekonomi

3 Utveckling av statens ekonomi

I detta kapitel redovisas inledningsvis en femårsöversikt över utvecklingen av statens budget. Därefter redovisas utvecklingen av vissa nyckeluppgifter hämtade ur statens resultat- och balansräkning. Vidare lämnas en redovisning av oförbrukade bidrag.

3.1 Utvecklingen av statens budget

3.1.1 Statens budgetsaldo

Statens budgetsaldo överensstämmer sedan 1997 med statens lånebehov (med omvänt tecken). Ett budgetöverskott innebär följaktligen ett lika stort negativt lånebehov, vilket medför att staten har möjlighet att amortera på statsskulden.

Tabell 3.1 Utfall för statens budget 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Inkomster	810,3	863,7	901,3	709,5	779,5
Statens skattein- komster	806,3	815,5	808,7	705,8	779,5
Övriga inkomster	4,0	48,2	92,5	3,8	0,0
Utgifter m.m.	791,9	760,5	766,1	885,7	780,6
UO 1–25 och 27	716,1	721,9	742,1	744,8	763,0
Statsskuldräntor m.m. UO 26	49,5	47,3	48,2	36,5	23,4
Kassamässig korri- gering	-1,1	-4,3	-27,9	-0,3	3,4
Riksgäldskontorets nettoutlåning	27,5	-4,3	3,7	104,7	-9,2
Budgetsaldo	18,4	103,2	135,2	-176,1	-1,1

Statens inkomster och utgifter är mycket konjunkturkänsliga. I konjunkturuppgångar bidrar de automatiska stabilisatorerna till ökade skatteinkomster till följd av bl.a. hög hushållskonsumtion. Samtidigt minskar de arbetsmarknadsrelaterade utgifterna. I konjunkturedgångar bidrar de automatiska stabilisatorerna till att statens finanser försämrars.

Åren 2006–2008 stärktes budgetsaldot snabbt från 18 miljarder kronor 2006 till ett rekordhögt överskott på 135 miljarder kronor 2008. Det goda ekonomiska läget förklarar en stor del av budgetöverskottet 2008. En betydande del av överskottet förklaras även av försäljningar av statliga aktieinnehav, främst från Vin & Sprit AB och Vasakronan AB. På samma sätt förklarar den kraftiga och snabba konjunkturedgången en stor del av budgetunderskottet 2009. På bara ett år försämrades budgetsaldot med 311 miljarder kronor till ett underskott på 176 miljarder kronor. Drygt hälften av underskottet 2009 förklaras av att Riksgäldskontoret lånade upp 95 miljarder kronor för Riksbankens räkning för att förstärka valutareserven.

Statens finanser har hämtat sig snabbt från den finansiella och ekonomiska kris som inleddes under hösten 2008. Statens budget visade i stort sett balans 2010 då underskottet uppgick till 1 miljard kronor. Konjunkturåterhämtningen innebar bl.a. högre skatt på arbete och ökade inkomster från mervärdesskatt. Samtidigt minskade utgifterna med ca 100 miljarder kronor i förhållande till 2009. I stort sett hela minskningen berodde dock på den tillfälliga utgiftsökningen 2009 till följd av upplåningen till Riksbanken. Att

utgifterna exklusive lånet till Riksbanken var i stort sett oförändrade i förhållande till 2009 förklaras huvudsakligen av de låga statsskuld-räntorna 2010. Räntenivåerna var mycket låga och statsskuld räntorna de lägsta sedan 1980.

3.1.2 Inkomster på statens budget

Mellan 2006 och 2008 ökade inkomsterna på statens budget med knappt 91 miljarder kronor. Den kraftiga konjunktur nedgången bidrog däremot till ett dramatiskt fall av inkomsterna med nästan 192 miljarder kronor 2009. År 2010 ökade inkomsterna med ca 70 miljarder kronor. Variationerna mellan åren är i första hand en återspeglning av makroekonomiska förändringar, men de beror också på regeländringar, händelser av engångskaraktär samt periodiseringar.

I tabell 3.2 redovisas inkomsterna på statens budget för 2006–2010 enligt den struktur som gällde för den beslutade budgeten avseende 2010. I tabell 3.2 visas även skillnaden mellan statens skatteintäkter och statens skatteinkomster. Skillnaden beror på att statens skatteintäkter redovisas periodiserat, dvs. under det år den skattepliktiga händelsen ägde rum. Skatteintäkterna har en direkt koppling till det aktuella årets skatteregler och makroekonomiska förutsättningar, medan statens skatteinkomster redovisas kassamässigt och i stället avser de skatter som debiteras eller betalas ett visst inkomstår.

Statens övriga inkomster, dvs. inkomster på statens budget exklusive statens skatteinkomster, varierar kraftigt under perioden. I huvudsak förklaras variationen av tre inkomsttyper; 2000, 3000 och 7000. Under inkomsttyp 2000 *Inkomster av statens verksamhet* redovisas aktieutdelningar från statens aktier. Förutom bolagens ordinarie utdelningar påverkas inkomsterna av extrautdelningar av engångskaraktär, främst beroende på försäljningar av aktieinnehav i andra bolag.

Under inkomsttyp 3000 *Inkomster av försäld egendom* redovisades 18 miljarder kronor 2007 från försäljning av aktier i Telia Sonera AB. Under 2008 sålde staten sitt innehav i OMX AB, V&S Vin & Sprit AB samt Civitas Holding AB, där Vasakronan AB ingick, för 76,5 miljarder kronor.

Inkomsttypen 7000 *Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet* består av två delar: tillkommande skatter och avräkningar. Under tillkommande skatter redovisas bl.a. skatter som tillfaller EU såsom den momsbaseade EU-avgiften och tullmedel. Sverige har från och med 2007 rabatt på avgiften och betalar endast en tredjedel av ordinarie avgift, vilket innebär att avgiften blir ca 3 miljarder kronor lägre än annars. Beslutet ratificerades 2009 och då gjordes en retoraktiv återbetalning för 2007 och 2008, vilket medförde att avgiften blev ca 9 miljarder kronor lägre 2009.

Tabell 3.2 Inkomster på statens budget 2006–2010

Miljarder kronor

Inkomstår	2006	2007	2008	2009	2010
Statens skatteintäkter	799,7	825,2	787,0	736,5	777,0
Periodiseringar	6,6	-9,7	21,8	-30,7	2,5
1000 Statens skatteinkomster	806,3	815,5	808,7	705,8	779,5
2000 Inkomster av statens verksamhet	43,4	66,5	53,0	48,1	41,8
3000 Inkomster av försäld egendom	0,1	18,0	76,5	0,1	0,2
4000 Återbetalning av lån	2,1	2,0	1,9	1,7	1,7
5000 Kalkylmässiga inkomster	7,8	8,2	8,7	8,9	8,9
6000 Bidrag från EU	12,4	13,0	11,0	11,7	13,0
7000 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-48,2	-51,9	-56,2	-66,8	-65,5
8000 Utgifter som ges som krediteringar på skattekotot	-13,7	-7,7	-2,4	0,0	0,0
Statens övriga inkomster (2000–8000)	4,0	48,2	92,6	3,8	0,0
Inkomster på statens budget	810,3	863,7	901,3	709,5	779,5

Inom inkomsttypen 8000 *Utgifter som ges som krediteringar på skattekonto* redovisas stöd som ges som krediteringar på skattekonto och som enligt nationalräkenskaperna är att likställa med utgifter. Krediteringen för jämställdhetsbonus redovisas under denna inkomsttyp. Jämställdhetsbonusen för 2010 uppgick till 27 miljoner kronor. Det stora flertalet skattekontokrediteringar som har funnits tidigare under denna inkomsttyp har upphört eller flyttats till utgiftssidan på statens budget.

Den offentliga sektorns skatteintäkter

I tabell 3.3 redovisas den offentliga sektorns skatteintäkter mellan 2006 och 2010. Den offentliga sektorns skatteintäkter beräknas uppgå till 1 500 miljarder kronor 2010, vilket är 87 miljarder kronor högre än 2006. Det motsvarar en genomsnittlig utvecklingstakt på 1,5 procent per år. Under 2006–2010 har regeländringarna på skatteområdet bidragit till att sänka skatteintäkterna med ca 108 miljarder kronor. Justerat för detta har skatteintäkterna ökat med i genomsnitt 3,2 procent per år.

Förändringar under skatt på arbete

Utvecklingen av intäkterna från skatt på arbete påverkas i huvudsak av skattebasens storlek, skatteregler för de direkta och indirekta skatterna samt de skattereduktioner som dras från den slutliga skatten. Lönesumman utgör ca 70 procent av skattebasens storlek, vilket innebär att förändringen av antalet arbetade timmar och timlön har störst betydelse för utvecklingen av skatt på arbete. Den relativt snabba konjunkturåterhämtningen mellan 2009 och 2010 medför att lönesumman bedöms öka med 3,0 procent. Det kan jämföras med en utvecklingstakt på 0,3 procent som låg till grund för prognosen till statens budget för 2010.

Sedan 2007 har regeringen genomfört ett flertal förändringar som påverkar intäkterna från skatt på arbete. Till de mest betydelsefulla hör införandet av jobbskatteavdraget, skattereduktionen för hushållstjänster och sänkta arbetsgivar- och egenavgifter. År 2009 höjdes dessutom skiktgränsen för statlig inkomstskatt och en höjning av det särskilda grundavdraget för pensionärer.

Arbetsgivar- och egenavgifter för äldre och ungdomar har under de senaste åren sänkts i

flera steg. År 2008 slopades den särskilda löneskatten för personer över 65 år. Arbetsgivar- och egenavgifterna har, med undantag för ålderspensionsavgiften, halverats för personer i intervallet 18–24 år. År 2009 utökades nedsättningen av arbetsgivar- och egenavgifterna för unga och omfattar alla personer som vid årets början inte har fyllt 26 år. Det sammanlagda uttaget av arbetsgivar- och egenavgifter generellt sänktes med 1 procentenhet fr.o.m. 2009.

År 2010 förstärktes jobbskatteavdraget med ett fjärde steg, vilket bedömdes minska intäkterna från skatt på arbete med 10 miljarder kronor. Grundavdraget för pensionärer höjdes ytterligare, vilket förväntas minska intäkterna från skatt på arbete med ytterligare 3,5 miljarder kronor. För kommunernas del kompensades höjningen genom en motsvarande höjning av statsbidragen. År 2010 genomfördes även ytterligare minskning av egenavgifterna för enskilda näringsidkare, vilket förväntas resultera i skatteminskning motsvarande 1,6 miljarder kronor.

Sjukförsäkringsavgiften i arbetsgivaravgifterna sänktes 2010 till 5,95 procent av avgiftsunderlaget. Arbetsmarknadsavgiften i arbetsgivaravgifterna höjdes samtidigt till 4,65 procent av avgiftsunderlaget. Eftersom justeringen av de båda avgifterna skulle ske inom ramen för ett i princip oförändrat avgiftsuttag sänktes den allmänna löneavgiften till 6,03 procent.

Den 1 juli 2007 infördes skattereduktion för hushållstjänster, s.k. RUT-avdrag (prop. 2006/07:94, bet. 2006/07:SkU15, rskr. 2006/07:181). Skattereduktionen utvidgades i slutet av 2008 till att även omfatta reparation, underhåll samt om- och tillbyggnad av vissa bostäder, ROT-avdrag (prop. 2008/09:178, bet. 2008/09:SkU32, rskr. 2008/09:246). Den ekonomiska återhämtningen har lett till att intresset för hushållstjänster har ökat successivt. År 2010 beräknas skattereduktionen för husarbete (ROT- och RUT-avdrag) uppgå till drygt 14 miljarder kronor, vilket är 10 miljarder kronor högre än beräknat i statens budget för 2010.

Förändringar under skatt på kapital

Utvecklingen av intäkterna från hushållens skatt på kapital beror främst på utvecklingen av skatt på de taxerade kapitalvinsterna. År 2007 var de taxerade kapitalvinsterna som högst och uppgick till 172 miljarder kronor. Den kraftiga nedgången på börsen 2008, i kombination med den

finansiella oron under året, medförde att kapitalvinsterna föll till 102 miljarder kronor 2008. Kapitalvinsterna föll ytterligare under 2009, men förväntas öka något 2010. År 2010 beräknas intäkterna från skatt på kapital, hushåll uppgå till knappt 30 miljarder kronor.

Som en följd av konjunkturedgången och den finansiella oron föll intäkterna från skatt på företagsvinster kraftigt 2008. Intäkterna uppgick till 83 miljarder kronor, vilket är ca 22 miljarder kronor lägre än året innan. Men redan 2009 ökade intäkterna igen och uppgick till ca 87 miljarder kronor. Vinsterna i verkstadssektorn föll även 2009, men flera andra branscher återhämtade sig redan under 2009 och ökade sina vinster. Under 2010 beräknas företagets intäkter öka ytterligare vilket leder till högre vinster. Intäkterna från skatt på företagsvinster beräknas uppgå till 102 miljarder kronor.

Förändringen av intäkterna från fastighetsskatten förklaras huvudsakligen av de regeländringar som gjorts mellan 2006–2008. År 2006 infördes en begränsning av skatteuttaget på markvärdet, vilket medförde att intäkterna från fastighetsskatten minskade trots den allmänna fastighetstaxeringen och ett högre skatteuttag på vattenkraft. År 2008 avskaffades den statliga fastighetsskatten på bostäder och ersattes med en kommunal fastighetsavgift. Övergången medförde att intäkterna från fastighetsskatten och fastighetsavgiften blev lägre 2008 än 2007. År 2009 ökade intäkterna till följd av fastighetstaxeringen och 2010 beräknas intäkterna uppgå till drygt 25 miljarder kronor.

Förändringar under skatt på konsumtion och insatsvaror

Den största delen av intäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror kommer från mervärdesskatt. Intäkternas utveckling påverkas framförallt av utvecklingen av hushållens konsumtion.

Åren 2006 och 2007 ökade de underliggande skatteintäkterna från mervärdesskatt i en snabbare takt än hushållens konsumtionsutgifter. En förklaring till detta var en relativt snabb ökning av hushållens konsumtion av bilar och andra sällanköpsvaror. Dessa varor beläggs med den högsta skattesatsen. En annan förklaring till den snabba ökningen i mervärdesskatteintäkterna under perioden var att investeringarna ökade relativt mycket.

Från och med den 1 januari 2008 började nya regler att gälla för redovisning av mervärdesskatt vid omsättning av bygg- och anläggningstjänster. De nya reglerna innebär att skatten debiteras löpande i stället för vid tidpunkten för färdigställandet. Övergången till de nya reglerna innebar att det under 2008 gjordes debiteringar både enligt det gamla och nya systemet. Den bedömdes medföra en engångseffekt på 8 miljarder kronor i högre intäkter 2008 och 2 miljarder kronor 2009.

Konsumtionen av bilar dämpades kraftigt under andra halvåret 2008, till följd av den globala konjunkturedgången. Som en följd av detta dämpades även utvecklingen av intäkterna från mervärdesskatten. En svag konsumtionsutveckling under 2009 i kombination med minskade investeringar och låg försäljning av bilar medförde att mervärdesskatteintäkterna i princip var oförändrade mellan 2008 och 2009.

År 2010 tog hushållens konsumtion åter fart. Bland annat ökade konsumtionen av bilar starkt. Samtidigt ökade investeringarna, särskilt bygginvesteringarna, igen. Sammantaget har detta medfört att intäkterna från mervärdesskatten beräknas uppgå till 324 miljarder kronor, vilket är 23 miljarder kronor högre än 2009.

Punktskatterna skiljer sig från mervärdesskatten i det avseende att de oftast är baserade på konsumerad kvantitet i stället för på marknadspris. Dessutom justeras skattesatserna för skatt på tobak samt energi- och koldioxidskatten med konsumentprisindex.

Intäkterna från punktskatterna uppgick 2006 till drygt 110 miljarder kronor och har sedan dess ökat successivt till 125 miljarder kronor 2010. Åren 2007 och 2008 ökade punktskatterna relativt mycket, med 3,7 procent respektive år.

Den svaga utvecklingen i ekonomin påverkade intäkterna från punktskatterna, men i mindre grad än många andra skatter. År 2009 ökade intäkterna från punktskatterna med 2,4 procent. Utvecklingen av intäkter från punktskatter förklaras även i hög grad av skattesatsjusteringar. Exempelvis beror den positiva utvecklingen av intäkterna från skatt på tobak till stor del på regeländringar och då i huvudsak de skattesatshöjningar som infördes den 1 januari 2007. År 2008 höjdes koldioxidskatten, vilket ledde till högre skatteintäkter. Införandet och återinförandet av trängselskatt i Stockholms innerstad samt införandet av skatt på trafikförsäkringspremier har ökat intäkterna från

skatt på vägtrafik med knappt 4 miljarder kronor 2006–2010.

Intäkterna från energi- och koldioxidskatten utgör ca 55 procent av intäkterna från punktskatter. År 2006 uppgick intäkterna från energi- och koldioxidskatten till drygt 38 respektive knappt 25 miljarder kronor och uppgick 2010 till 41 respektive 27 miljarder kronor.

Energi- och koldioxidskatterna påverkas i relativt hög grad av konjunkturen. År 2009 ökade energi- och koldioxidskatten med 3,3 procent respektive 1,3 procent. Till följd av

den starka konjunkturåterhämtningen och det ovanligt kalla vädret ökade skatteintäkterna 2010 relativt mycket och intäkterna från energiskatten ökade med 2,7 procent, medan intäkterna från koldioxidskatten ökade med så mycket som 4,8 procent.

Intäkterna från skatt på alkohol och tobak uppgick 2006 till 8,6 respektive 10,7 miljarder kronor och har fram till och med 2009 ökat stadigt till 10,6 respektive 12,1 miljarder kronor.

År 2010 blev intäkterna från skatt på såväl alkohol som tobak marginellt lägre än 2009.

Tabell 3.3 Den offentliga sektorns skatteintäkter 2006–2010

Miljarder kronor

Inkomstår	2006	2007	2008	2009	2010
Skatt på arbete	857,2	873,6	909,0	867,1	874,9
<i>Direkta skatter</i>	490,1	483,0	497,5	475,7	475,5
Kommunal skatt	454,1	479,1	503,4	511,1	525,6
Statlig skatt	41,0	44,8	48,0	40,1	41,7
Allmän pensionsavgift	77,3	81,1	85,2	86,8	89,4
Skattereduktioner m.m.	-82,4	-122,0	-139,2	-162,5	-181,3
Artistskatt	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
<i>Indirekta skatter</i>	367,0	390,6	411,5	391,4	399,3
Arbetsgivaravgifter	357,0	382,1	404,1	392,4	403,7
Egenavgifter	10,9	11,8	12,1	11,5	12,4
Särskild löneskatt	28,9	30,2	32,6	32,5	33,5
Nedsättningar	-8,8	-10,5	-13,3	-20,5	-24,9
Tjänstegruppliv	1,2	0,9	1,2	0,9	1,1
Avgifter till premiepensionssystemet	-22,3	-23,9	-25,1	-25,4	-26,4
Skatt på kapital	192,2	208,7	163,5	160,2	180,9
Skatt på kapital, hushåll	37,4	49,7	26,3	24,9	29,8
Skatt på företagsvinster	99,2	104,6	83,0	86,5	102,2
Avkastningsskatt	11,1	12,8	15,2	12,3	11,5
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	25,0	25,9	24,0	25,3	25,3
Stämpelskatt	9,5	9,4	9,4	8,1	9,0
Förmögenhetsskatt	6,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Kupongskatt m.m.	3,7	6,3	5,5	3,1	3,1
Arvs- och gåvoskatt	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	375,3	399,0	418,7	422,9	449,4
Mervärdesskatt	265,2	284,8	300,3	301,5	324,4
Tobaksskatt	8,6	9,7	9,9	10,6	10,6
Skatt på etylalkohol	4,2	4,2	4,2	4,4	4,3
Skatt på vin m.m.	3,8	4,0	4,1	4,4	4,6
Skatt på öl	2,7	2,8	3,1	3,3	3,2
Energiskatt	38,2	38,2	38,8	40,1	41,2
Koldioxidskatt	24,7	25,1	25,7	26,1	27,3
Övriga skatter på energi och miljö	4,7	4,7	5,1	4,1	4,7
Skatt på vägtrafik	11,8	13,1	16,0	16,4	16,4
Skatt på import	5,2	5,9	5,9	5,2	5,7
Övriga skatter	6,3	6,5	5,6	6,7	7,1
Restförda och övriga skatter	-1,8	-0,8	-3,3	-3,3	2,2
Restförda skatter	-5,4	-7,6	-8,2	-7,8	-5,7
Övriga skatter	3,5	6,8	4,9	4,5	7,9
Totala skatteintäkter	1 422,8	1 480,5	1 487,9	1 446,9	1 507,4
Avgår: EU-skatter	-9,4	-7,3	-7,3	-6,8	-7,1
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 413,5	1 473,2	1 480,6	1 440,1	1 500,3
Avgår: Kommunal inkomstskatt	-454,1	-479,1	-515,5	-524,8	-539,5
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet	-159,6	-168,9	-178,1	-178,8	-183,8
Statens skatteintäkter	799,7	825,2	787,0	736,5	777,0

Uppskjuten beskattning

Skattelagstiftningen ger skattebetalarna möjligheter att i vissa fall skjuta upp beskattningen av olika typer av inkomster. Fysiska personer har t.ex. möjligheter att skjuta upp beskattningen av en kapitalvinst som uppkommer vid avyttring av en privatbostad. De stora beloppen för uppskjuten beskattning för fysiska personer avser emellertid pensionerna, eftersom de beskattas när pensionen faller ut och inte när pensionsrätterna tjänas in. Det gäller både det egna privata pensionssparandet, men framför allt avtalspensionerna.

Även företag har möjligheter att skjuta upp beskattningen av inkomster. De kan t.ex. sätta av delar av sin vinst i periodiseringsfonder. Dessutom kan företag göra skattemässiga avskrivningar som är större än den beräknade ekonomiska värdeminskningen (s.k. överavskrivningar).

Enligt de skattepolitiska riktlinjer som antogs av riksdagen våren 2008 (prop. 2007/08:100 avsnitt 5.3, bet. 2007/08:FiU20, rskr. 2007/08:259) bör detta slag av uppskjuten beskattning undvikas.

De fordringar som är kopplade till olika former av uppskjuten beskattning borde egentligen påverka redovisningen av den offentliga sektorns nettoförmögenhet. Anledningen till att detta inte görs är att det inte finns någon samlad redovisning av den uppskjutna beskattningen. Det gäller framför allt avtalspensionerna. För att ändå få en uppfattning om avtalspensionernas betydelse redovisas i tabell 3.4 det belopp som arbetsgivarna tryggar i försäkringsbolag. Till detta belopp ska läggas kreditförsäkrade pensioner, dvs. sådana som företagen avsatt i balansräkning, pensionsstiftelser och pensionskassor samt förmånsbaserade pensioner i staten.

Ett ytterligare skäl att inte redovisa skattefordringar är att det är mycket svårt att beräkna den fordran som den offentliga sektorn har. Även om det för ett visst år t.ex. finns uppgift om företagens avsatta medel till periodiseringsfonder vet man inte i vilken utsträckning dessa återföringar kommer att påverka skatteintäkterna. Om återföringen sker under år som företagen har förluster bidrar inte återföringen till ytterligare skatteintäkter. Man måste dessutom nuvärdesberäkna skattefordran vilket gör skattningen än mer osäker.

För att ändå ge en grov uppskattning av storleken på de skattekrav som den offentliga sektorn har redovisas i tabell 3.4 exempel på uppskjutna skattepliktiga belopp

Tabell 3.4 Exempel på uppskjuten beskattning (skattepliktiga belopp) avseende 2009 och tidigare år

Miljarder kronor

Uppskjuten beskattning för avtalspensioner ¹	1 295
Uppskjuten beskattning för individuellt pensionsparande ¹	336
Uppskjuten beskattning vid försäljning av privatbostad ²	242
Periodiseringsfonder ³	204

Källor: ¹Försäkringsförbundet, ²Skatteverket, ³egna beräkningar utifrån databasen FRIDA.

3.1.3 Utgifter på statens budget

För att möjliggöra jämförelser av utgifterna på statens budget över tid redovisas i detta avsnitt utgifterna per utgiftsområde i miljarder kronor och som andel av de totala utgifterna under utgiftstaket (de takbegränsade utgifterna) 2006–2010. Tidsserierna är angivna i 2010 års anslagsstruktur. Genom att utgiftsområdena redovisas i en och samma struktur 2006–2010 elimineras de skillnader som beror på att anslag före 2010 kan ha tillhört ett annat utgiftsområde.

Av tabell 3.5 framgår utgifternas utfall per utgiftsområde 2006–2010. Skillnader i fördelningen mellan åren kan bero på utgiftsreformer och besparingar, förändrade makroekonomiska förutsättningar, förändrade volymer inom regelstyrda transfereringssystem, engångshändelser och tekniska förändringar.

Ett exempel på en teknisk justering är den förändring av avdragsrätten för den allmänna pensionsavgiften som genomfördes 2005. Förändringen beräknades öka de kommunala skatteintäkterna med 3,1 miljarder kronor 2006, vilket medförde att statsbidragen till kommunerna minskade med motsvarande belopp. Effekten på statens budget är därför saldoneutral på kort sikt. Förändringen innebar således att utgifterna på statens budget minskade av tekniska skäl med 3,1 miljarder kronor 2006 (och med 2,9 miljarder kronor 2005). Sådana förändringar ger upphov till brott i tidsserien. För att underlätta jämförelser över tiden redovisas därför även ett utfall som rensats för

större tekniska förändringar⁵. De är kursiverade i tabell 3.5.

Utgifternas fördelning mellan olika utgiftsområden kan ses som ett uttryck för politiska prioriteringar 2006–2010. Flera utgiftsområden uppvisar en betydande förändring under perioden såvitt avser utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgifterna.

Under 2006–2010 varierade de makroekonomiska förutsättningarna. Till exempel har bruttonationalinkomsten (BNI) ökat under perioden, vilket har bidragit till att utgifterna inom bland annat utgiftsområde 7 Internationellt bistånd har ökat mellan 2006–2010.

Utgifterna kan också förändras mellan åren till följd av förändrade volymer inom regelstyrda system. Några av de största volymförändringarna 2006–2010 återfinns inom utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp. Exempelvis har ett minskat antal sjukpenningdagar inneburit minskade utgifter inom utgiftsområdet.

Ett exempel på en engångshändelse som påverkar de takbegränsade utgifterna återfinns under utgiftsområde 22 Kommunikationer i och med att en extra amortering på infrastrukturlån gjordes under 2007 och 2008.

Nedan kommenteras några av de utgiftsområden som uppvisar de största förändringarna som andel av takbegränsade utgifter mellan 2006 och 2010.

Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Som andel av de takbegränsade utgifterna ökade utgifterna med 1 procentenhet under perioden. Ökningen förklaras främst av ökade utgifter för statlig assistansersättning, men även bidrag till läkemedelsförmåner, stimulansbidrag och tandvårdsförmåner m.m. bidrar till utgiftsökningen.

Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Justerat för tekniska förändringar minskade utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgifterna med 3,9 procentenheter mellan 2006 och

2010. De minskade utgifterna beror främst på ett kontinuerligt minskat antal sjukpenningdagar.

Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Justerat för tekniska förändringar minskade utgiftsområdets andel av de takbegränsade utgifterna med 1 procentenhet under perioden 2006–2010. Utgifterna under anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd m.m.* minskade från knappt 44 miljarder kronor 2006 till ca 23 miljarder kronor 2008, vilket främst förklaras av en minskning av antalet arbetslösa, reformer som genomförts inom arbetslöshetsförsäkringen och färre antalet personer i arbetsmarknadspolitiska program. År 2010 är utgifterna ca 37,5 miljarder kronor, vilket beror på att antalet arbetslösa ökat. Arbetslösheten vände dock nedåt under loppet av 2010.

Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Som andel av de takbegränsade utgifterna ökade utgifterna med 0,5 procentenheter under perioden 2006–2010. Ökningen mellan 2006 och 2010 är inte anmärkningsvärt stor men variationen mellan åren inom perioden är det. Variationerna beror i huvudsak på de extra amorteringarna på infrastrukturlån om 10 respektive 25 miljarder kronor som genomfördes 2007 och 2008.

⁵ Då en teknisk förändring skett har tidsserien justerats för åren före ändringens ikraftträdande. Justeringen har gjorts med en lika stor relativ andel av de takbegränsade utgifterna som den som gällde året då ändringen trädde ikraft. Vissa av de justerade beloppen är ungefärliga.

Tabell 3.5 Utgifter på statens budget 2006–2010

Anslagen har fördelats till de utgiftsområden de tillhörde i statens budget för 2010. Utfall som justerats för tekniska förändringar är i kursiv stil.

Utgiftsområden	Andel i procent av de takbegränsade utgifterna					Miljarder kronor				
	2006	2007	2008	2009	2010	2006	2007	2008	2009	2010
1 Rikets styrelse	1,2	1,2	1,2	1,3	1,2	10,6	10,6	11,0	12,2	11,7
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	11,8	11,2	11,4	12,0	12,1
3 Skatt, tull och exekution	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	9,0	9,7	9,4	9,4	9,4
4 Rättsväsendet	3,2	3,4	3,5	3,5	3,6	28,5	30,6	32,7	33,6	35,5
5 Internationell samverkan	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,4	1,6	1,8	1,8	2,0
6 Försvar och samhällets krisberedskap	4,9	5,1	4,6	4,4	4,6	44,3	46,5	43,0	42,1	45,7
7 Internationellt bistånd	2,9	2,8	2,9	3,1	2,7	25,9	25,4	27,5	29,6	26,7
8 Migration	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	4,5	5,3	6,1	6,5	7,1
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	4,7	5,1	5,2	5,5	5,7	42,2	46,7	49,1	53,1	56,0
10 Ek. trygghet vid sjukdom och handikapp	14,0	13,1	12,3	11,4	10,1	125,7	119,5	115,9	110,0	99,9
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	5,0	4,8	4,5	4,4	4,2	45,0	43,7	42,6	42,3	41,5
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	7,1	7,1	7,0	7,1	7,1	63,7	64,9	66,4	68,1	70,2
13 Integration och jämställdhet	0,4	0,5	0,5	0,6	0,5	3,4	4,3	5,0	5,3	5,2
14 Arbetsmarknad och arbetsliv	7,8	6,0	5,1	6,3	7,0	69,5	54,9	47,8	60,6	68,6
14 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>8,0</i>	<i>6,3</i>	<i>5,1</i>	<i>6,3</i>	<i>7,0</i>	<i>71,6</i>	<i>57,1</i>	<i>47,8</i>	<i>60,6</i>	<i>68,6</i>
15 Studiestöd	2,3	2,2	2,1	2,2	2,3	20,6	19,7	19,5	21,4	22,6
16 Utbildning och universitetsforskning	5,1	4,6	4,7	5,1	5,4	46,1	41,8	44,1	48,9	53,2
16 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>4,6</i>	<i>4,6</i>	<i>4,7</i>	<i>5,1</i>	<i>5,4</i>	<i>41,3</i>	<i>41,7</i>	<i>44,1</i>	<i>48,9</i>	<i>53,2</i>
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	9,6	10,1	10,1	10,3	11,3
17 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>1,1</i>	<i>1,2</i>	<i>1,1</i>	<i>1,1</i>	<i>1,1</i>	<i>10,3</i>	<i>10,8</i>	<i>10,8</i>	<i>11,0</i>	<i>11,3</i>
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	2,9	2,4	2,1	1,9	1,6
19 Regional tillväxt	0,4	0,3	0,3	0,3	0,3	3,3	2,9	2,8	3,2	3,2
20 Allmän miljö- och naturvård	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	4,5	4,3	4,7	5,2	5,2
21 Energi	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	1,6	2,2	2,1	3,0	2,7
22 Kommunikationer	3,5	4,9	6,5	4,2	4,0	31,0	44,3	61,5	40,6	39,8
23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	2,3	1,7	1,7	1,7	1,8	21,0	15,5	16,5	16,4	17,4
24 Näringsliv	0,4	0,5	1,4	0,7	0,9	3,9	4,3	12,8	6,6	8,5
25 Allmänna bidrag till kommuner	6,7	8,0	6,9	8,5	7,7	60,2	73,0	64,8	81,6	75,7
25 <i>Justerat för teknisk förändring¹</i>	<i>7,2</i>	<i>7,2</i>	<i>7,5</i>	<i>8,9</i>	<i>7,7</i>	<i>64,8</i>	<i>65,5</i>	<i>70,3</i>	<i>85,7</i>	<i>75,7</i>
26 Statsskuldsräntor m.m. ²						49,5	47,3	48,2	36,5	23,4
27 Avgiften till Europeiska unionen	2,9	2,9	3,3	2,0	3,1	25,9	26,6	31,5	19,2	30,4
Summa utgiftsområden						765,5	769,2	790,3	781,3	786,4
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	20,0	20,7	21,3	22,8	22,6	179,1	188,2	201,4	219,8	222,9
Takbegränsade utgifter	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	895,2	910,1	943,4	964,6	985,9
Budgeteringsmarginal	1,3	3,1	1,4	2,5	3,9	11,8	27,9	13,6	24,4	38,1
Utgiftstak för staten						907,0	938,0	957,0	989,0	1024,0

¹ De tekniska justeringarna av utgiftstaket för staten redovisas i budgetpropositionen, se bl.a. prop. 2009/10:1, Budgetpropositionen för 2010 Förslag till statsbudget, finansplan m.m., avsnitt 4.6.² Ingår inte i takbegränsade utgifter.

Källa: Ekonomistyrningsverket och egna beräkningar.

3.2 Nyckeluppgifter i balans- och resultaträkningarna

I tabell 3.6 visas utvecklingen av ett antal nyckeluppgifter hämtade ur statens resultat- och balansräkningar.

Tabell 3.6 Nyckeluppgifter ur resultat- och balansräkningarna 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Statens nettoförmögenhet	-635	-499	-410	-384	-358
Statsskulden	1 220	1 115	1 062	1 149	1 113
Transferringar exkl. avsättningar	759	762	768	789	831
Kostnader för statens egen verksamhet	202	195	210	217	223
Skatteintäkter	964	990	968	903	965
Årets överskott enl. resultaträkningen	104	127	92	27	53

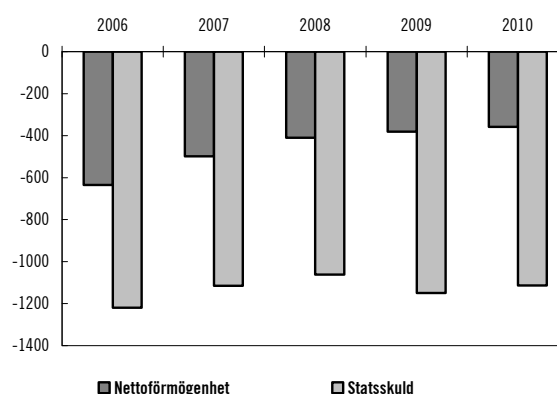
Inga väsentliga förändringar av redovisningsprinciper som påverkar denna tabell har skett under perioden.

Statens nettoförmögenhet

I diagram 3.1 redovisas utvecklingen av statens totala nettoförmögenhet och statsskulden under den senaste femårsperioden. Nettoförmögenheten är negativ, men har förbättrats med 277 miljarder kronor mellan 2006 och 2010. Resultaträkningens överskott, som ackumulerat uppgår till 403 miljarder kronor åren 2006–2010, är den huvudsakliga förklaringen till nettoförmögenhetens förbättring. Nettoförmögenheten har även påverkats av omvärderingar och förändrade värden av resultatandelar i dotter och intresseföretag vid sidan av resultaträkningen. Under motsvarande period har statsskulden minskat med 107 miljarder kronor.

Diagram 3.1 Statens nettoförmögenhet och statsskuld 2006–2010

Miljarder kronor

Statsskulden

Lånebehovet och statsskuldens utveckling

Statens budgetsaldo visade ett underskott på 1,1 miljarder kronor 2010. Statens lånebehov är definitionsmässigt lika med saldot på statens budget fast med omvänt tecken.

Den konsoliderade statsskulden minskade med 36 miljarder kronor till 1 113 miljarder kronor 2010. Detta trots att budgeten i princip var i balans.

Att statsskulden minskade beror på skuldkorrigeringar, vilka minskade statsskulden med 35 miljarder kronor. Den viktigaste korrigeringen var omvärderingar av valutaskulden, inte minst beroende på att kronan stärktes markant under 2010. Statsskulden minskade med 25 miljarder kronor beroende på omvärdering av valutaskulden. Även Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar spelar roll. De var nära noll vid slutet av 2010, en minskning med 4 miljarder kronor sedan årets början.

Den statsskuld som redovisas i Årsredovisningen för staten (konsoliderad) skiljer sig från den som Riksgäldskontoret redovisar (okonsoliderad) på grund av elimineringsåtgärder för myndigheters innehav av statsobligationer. Vissa myndigheter som bedriver en omfattande tillgångshantering av medel avsatta för ändamål vid sidan av statens budget har rätt att placera på den svenska statspappersmarknaden och de räknas bort vid beräkningen av den konsoliderade statsskulden. Därigenom påverkar även förändringar i

myndigheters innehav av statspapper
statsskulden enligt årsredovisningen.

**Tabell 3.7 Statliga myndigheters innehav av statspapper
2010**

Miljarder kronor

	RGK (IG)	KAF	RGK, övrig	Övriga myndig- heter	Elimineras i balansräk- ningen
Premieobliga- tioner			0,4		0,4
Nominella Stats- obligationer	20,7	8,6		0,2	29,5
Reala statsobliga- tioner		8,2			8,2
Totalt	20,7	16,8	0,4	0,2	38,1

Elimineringen av statliga myndigheters innehav av statspapper uppgick till 38,1 miljarder kronor 2010. Nästan hela beloppet avser Kärnavfallsfondens och Insättningsgarantifondens innehav. Övriga myndigheters innehav har varit mindre än 1 miljard kronor de senaste åren. Pensionsmyndighetens innehav av statspapper för premiepensionssystemet elimineras inte eftersom dessa tillgångar inte ingår i den konsoliderade årsredovisningen för staten. Sammantaget innebär detta att den okonsoliderade statsskulden som Riksgäldskontoret redovisar är 38,1 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen i årsredovisning för staten.

Definition av statsskulden

Statsskulden redovisas till nominellt belopp inklusive upplupen inflationskompensation för realobligationer till och med bokslutsdagen. Att statsskulden redovisas till nominellt belopp betyder att nollkuponglån och statsskuldväxlar tas upp till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen och inte till det belopp som betalats in.

Även derivatinstrument inkluderas, t.ex. de skuldbytesavtal (swappar) som Riksgäldskontoret ingår för att påverka sammansättningen och löptiden i statsskulden. Instrumenten i utländska valutor är värderade till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen. Nuvarande mått överensstämmer med hur skulden mäts i EU-sammanhang, bl.a. inom ramen för proceduren mot för stora underskott (EDP).

Statsskuldens sammansättning och löptid

Det lagfästa målet för statsskuld förvaltningen är att långsiktigt minimera kostnaden för statsskulden utan att ta för stora risker. Därutöver ska förvaltningen ske inom ramen för de krav som penningpolitiken ställer.

Det övergripande målet med statsskuld förvaltningen konkretiseras genom de riktlinjer som regeringen årligen lägger fast efter förslag från Riksgäldskontoret. Riktlinjerna anger i huvuddrag hur skulden ska fördelas mellan skuldslag och löptiden i respektive skuldslag.

Följande riktlinjer gällde för statsskuldens förvaltning 2010 enligt regeringsbeslut den 12 november 2009.

Löptiden för de tre skuldslagen skulle styras mot:

- Valutaskulden: räntebindningstid 0,125 år
- Realskulden: räntebindningstid 9,4 år
- Nominell kronskuld:
instrument med löptid upp till 12 år:
räntebindningstid 3,2 år
instrument med löptid över 12 år:
max volym 60 mdkr

Statsskuldens sammansättning skulle styras mot:

- Valutaskulden: 15 procent
- Realskulden: 25 procent
- Nominell kronskuld: 60 procent

Andelen valutaskuld uppgick till 14 procent i genomsnitt under 2010.⁶ Den viktigaste orsaken till att andelen låg under riktvärdet var den kraftiga kronförstärkningen under året. Realskuldens andel var däremot större än riktvärdet, i genomsnitt 26 procent under 2010. Riksgäldskontoret har möjlighet att avvika från riktvärdena i riktlinjerna inom angivna ramar.

Riksgäldskontorets vidareutlåning i utländsk valuta, som uppgick till 86 miljarder kronor, ingår i den redovisade konsoliderade statsskulden men inte i valutaskulden som den mäts i riktlinjerna från regeringen. En anledning är att det vore orimligt kostsamt att snabbt

⁶ Enligt regeringens riktlinjer mäts valutaskulden bl.a. exklusive lånet till Riksbanken i utländsk valuta, vilket förklarar skillnaden mot tabell 3.8.

minska den övriga valutaskulden för att hantera extra valutalån som de till Riksbanken. Dessutom påverkar vidareutlåning i utländsk valuta inte statsskuldens kostnader och valutarisker, eftersom de räntor låntagarna betalar (minst) täcker statens lånekostnader och fordringarna är i samma valuta som skulderna. Vidareutlåningen till Riksbanken och till Island uppgick till 84 miljarder kronor respektive 2 miljarder kronor. Utlåningen till Riksbanken gjordes under 2009 för att förstärka valutareserven. Lånet till Island ska bidra till att landet tar sig ur sin kris.

Den nominella kronskuldens löptid varierar kring riktvärdet under året, bl.a. beroende på att statsskuldens storlek följer ett visst säsongsmönster. Under 2010 var löptiden i genomsnitt 3,2 år för lån med löptid under 12 år.

Den reala kronskuldens löptid minskade från 10,1 år i början av 2010 till 9,1 år vid årets slut. Emissionerna var små i förhållande till den utestående skulden och inget reallån löpte ut. Förkortningen av löptiden avspeglar därför främst att utestående lån kom ett år närmare förfall. Under hela året låg valutaskuldens räntebindningstid på riktvärdet 0,125 år (motsvarande ett halvt kvartal). Eftersom valutaskulden kan styras med hjälp av derivat, varierar löptiden inte nämnvärt över året.

Tabell 3.8 Statsskuldens utveckling och sammansättning 2006–2010

Miljarder kronor					
	2006	2007	2008	2009	2010
Nominella lån i svenska kronor	754	683	651	631	632
Reala lån i svenska kronor	200	199	186	190	211
Nominella lån i utländsk valuta	266	233	225	328	270
Summa konsoliderad statsskuld	1 220	1 115	1 062	1 149	1 113

Den reala lånestocken uppgick till 211 miljarder kronor i slutet av 2010, vilket är en ökning med 21 miljarder kronor jämfört med 2009. Huvudsyftet med reala lån är att minska risken. Genom att komplettera statsskulden med ett ytterligare skuldslag är staten mindre utsatt för vad som händer med de nominella räntorna.

Genom att Riksgäldskontoret gett ut reallån i stället för nominell kronskuld med motsvarande löptider har också en besparing gjorts med uppskattningsvis 3 miljarder kronor under 2010.

Nyckeltalet för jämförelser av detta slag är skillnaden mellan den reala räntan vid emissionstidpunkten och räntan vid samma tidpunkt på en nominell obligation med motsvarande löptid. Sammanlagt sedan reallån infördes 1994 är besparingen 31 miljarder kronor, varav 26 miljarder kronor är ännu inte realiserad vinst. En stor del av det ackumulerade orealiserade resultatet kommer från låga inflationstal under tidigare år.

Upplåningen i utländsk valuta minskade markant under 2010. Riksgäldskontoret gav ut obligationer i utländsk valuta för motsvarande 31 miljarder kronor, vilket kan jämföras med 130 miljarder kronor under 2009. Riksgäldskontoret kan även skapa valutaskuld med hjälp av valutaswappar. Det innebär att Riksgäldskontoret ingår avtal om att byta åtaganden i kronor mot åtaganden i utländsk valuta. Omkring hälften av valutaskulden är exempelvis finansierad i kronor som sedan omvandlats till åtaganden i valuta med valutaswappar.

Valutaskuldens bokförda värde minskade med 58 miljarder kronor under 2010, varav orealiserade valutakursvinster svarade för 26 miljarder kronor. Den viktigaste förklaringen var att kronans värde ökade markant under året. Det minskar värdet av valutaskulden uttryckt i kronor.

Orealiserade valutakursförändringar ingår i valutaskulden och kan variera kraftigt mellan åren. År 2010 uppgick de orealiserade valutavinsterna till 26 miljarder kronor. År 2009 ingick orealiserade valutavinster som minskade statsskuldens värde med 0,9 miljarder kronor. Dessa kan jämföras med 2008 då de orealiserade valutaförlusterna uppgick till 30 miljarder kronor.

Valutaskulden bidrar på samma sätt som realobligationer till att diversifiera statsskulden, eftersom den minskar exponeringen mot svenska räntor. Genom att sprida skulden över flera valutor kan Riksgäldskontoret dessutom ha en kortare löptid vilket ger lägre förväntade lånekostnader.

I nominella lån i svenska kronor ingår privatmarknadslån. Privatmarknadslån består dels av premieobligationer, dels av Riksgäldsspar. Under 2010 minskade privatmarknadsupplåningen med 8 miljarder kronor och var vid årets slut 62 miljarder kronor eller 5,6 procent av statsskulden.

Tabell 3.9 Nominella lån i svenska kronor 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Nominella statsobligationer	525	478	473	475	518
Ränte- och valuta-swappar	-239	-226	-228	-249	-256
Statsskuldväxlar	252	170	139	115	85
Ränteswappar	94	112	134	121	126
Privatmarknadslån	63	63	81	70	62
Likviditetsförvaltningsinstrument	45	69	50	108	45
Valutaterminer i svenska kronor	14	17	2	-9	52
Nominella lån i svenska kronor	754	683	651	631	632

Den totala volymen premieobligationer minskade under året med knappt 3 miljarder kronor och var vid årets slut 34 miljarder kronor. Riksgäldsspar minskade med ca 6 miljarder kronor till totalt 28 miljarder kronor 2010. Förklaring till minskningen är de låga räntorna. Under hösten 2008 gjordes dessutom väldigt stora insättningar på grund av den senaste finanskrisen. Volymen är nu tillbaka till de nivåer som rådde före den perioden.

Upplåningen på privatmarknaden minskade kostnaderna för statsskulden med drygt 0,2 miljarder kronor i förhållande till alternativ upplåning på kapitalmarknaden under 2010. För femårsperioden 2006–2010 var den sammanlagda kostnadsbesparingen 0,9 miljarder kronor, varav resultatet för premieobligationer uppgick till nästan 0,8 miljarder kronor.

Upplåningen i statsskuldväxlar fortsatte att minska. Statsskuldväxlar emitteras varannan vecka och utgör huvuddelen av Riksgäldskontorets kortfristiga upplåning. Den utestående stocken statsskuldväxlar minskade från 115 miljarder kronor i början av 2010 till 85 miljarder kronor i december. Det avspeglar dels det låga lånebehovet, dels att Riksgäldskontoret prioriterar obligationsmarknaden som den viktigaste marknaden på längre sikt. Växelstocken var i genomsnitt 99 miljarder kronor under 2010. Växelstockens storlek varierar över året.

Aktiv förvaltning

För att kunna minska kostnaderna för statsskulden har Riksgäldskontoret möjlighet att ta posi-

tioner via aktiv förvaltning. En position innebär att exponeringen ökas eller minskas i ett tillgångslag utifrån hur Riksgäldskontoret bedömer att värdet kommer att utvecklas. Ränte- och valutapositioner tas på de internationella marknaderna. En vinst i den aktiva förvaltningen minskar statens räntekostnader med samma belopp. Utrymmet för risktagande styrs av regeringens årliga riktlinjer.

I september 2010 började Riksgäldskontoret en gradvis och förannonserad avveckling av en långsiktig position för en starkare krona. Positionen byggdes upp under 2009 då den svenska kronan bedömdes som allt för svag. Bedömningen var att kronan skulle stärkas när den finansiella oron ebbat ut. Vid årsskiftet hade positionen minskats från motsvarande 50 till 27 miljarder kronor. Den totala vinsten på positionen, inklusive den orealiserade delen, uppgick då till 7,8 miljarder kronor. Hur stor den slutliga vinsten blir kan redovisas först när hela positionen är stängd. Avvecklingen kan komma att ta uppemot ett år i anspråk.

Vid sidan av strategiska positioner bedriver Riksgäldskontoret löpande aktiv förvaltning i utländsk valuta. Under 2010 gav den verksamheten en förlust på 0,3 miljarder kronor. Under åren 2006–2010 var resultatet i genomsnitt knappt 0,2 miljarder kronor per år. Riksgäldskontoret anlitar även externa förvaltare med uppdrag att ta löpande aktiva positioner. Under 2010 gav den externa förvaltningen en vinst på 0,3 miljarder kronor och bidrog således till att minska den samlade förlusten.

Statsskuldens kostnader

Utgifterna för statsskulden uppgick till ca 23 miljarder kronor 2010. Det är en minskning med 8 miljarder kronor jämfört med 2009.

Belastningen i statens budget redovisas enligt utgiftsmässiga principer och utgör ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Den utgiftsmässiga redovisningen innehåller dock svagheter när det gäller att beskriva statsskuld räntornas utveckling över tiden. Exempelvis har valet av upplåningsteknik stor påverkan på anslagsbelastningen ett visst år. En kostnadsmässig redovisning ger därför en bättre beskrivning av hur räntekostnaderna under en viss period påverkas av underliggande skuld-, ränte- och valutautveckling.

I resultaträkningen för staten redovisas räntor enligt kostnadsmässiga principer efter eliminering av räntor till/från statliga myndigheter. I kostnaderna ingår även en omvärdering av skulden i utländsk valuta. Av tabell 3.10 framgår statsskuldens kostnader, vilket utgör en sammanfattning och specificering av uppgifterna i resultaträkningen (se not 12 till resultaträkningen, Nettokostnad för statsskulden).

Enligt resultaträkningen för 2010 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser, valutakursförändringar m.m.) till 12 miljarder kronor, vilket är en ökning med 7 miljarder kronor jämfört med 2009. Ökningen beror delvis på att redovisade orealiserade valutakursdifferenser och att realiserade kursdifferenser samt ränteintäkter i upplåningsverksamheten sammantaget ökade nettokostnaderna med 18 miljarder kronor jämfört med 2009. Räntekostnader på lån i utländsk valuta och realiserade kursdifferenser gick dock åt motsatt håll och minskade i stället kostnaderna med 11 miljarder kronor jämfört med 2009.

Tabell 3.10 Statsskuldens kostnader 2006–2010

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Räntekostnader på lån i svenska kronor	52	55	55	37	38
Räntekostnader på lån i utländsk valuta	23	26	21	12	7
Realiserade valutakursdifferenser	6	2	-6	14	8
Realiserade kursdifferenser	6	4	5	2	8
Orealiserade valutakursdifferenser	-15	0	17	-16	-8
Över- /underkurs vid emission m.m.	-7	-6	-7	-6	-7
Summa kostnader	65	81	85	43	46
Ränteintäkter i upplåningsverksamheten	-28	-31	-28	-24	-20
Nettokostnader efter intäkter, exklusive skuldskötselåtgärder	37	50	57	19	26
Orealiserade valutavinst (-) / förluster (+) exklusive skuldskötselåtgärder	-9	4	19	-14	-14
Nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder	28	54	76	5	12

Räntekostnaderna på lån i svenska kronor uppgick till 38 miljarder kronor, vilket är i nivå med 2009. Räntekostnaderna för lån i utländsk valuta minskade med 5 miljarder kronor till

7 miljarder kronor. Minskningen av räntekostnaderna förklaras av de låga marknadsräntorna under 2010.

Realiserade valutakursdifferenser påverkas framför allt av kronans växelkurs mot andra valutor när ett lån förfaller, men också av inbördes förändringar mellan andra valutors växelkurser genom olika derivatinstrument som används i förvaltningen av valutaskulden. Utfallet för de realiserade valutakursdifferenserna uppgick till 8 miljarder kronor 2010 och minskade därmed kostnaderna med 6 miljarder kronor jämfört med utfallet 2009 som uppgick till 14 miljarder kronor. Minskningen av valutakursförlusterna beror på den starkare kronan.

Under 2010 ökade kostnaderna för de realiserade kursdifferenserna med 6 miljarder kronor, från 2 till 8 miljarder kronor.

De totala orealiserade valutakursdifferenserna, inklusive de orealiserade valutadifferenserna för skuldskötselinstrument, uppgick 2010 till totalt 22 miljarder kronor, vilket är en minskning med 8 miljarder kronor jämfört med 2009 då motsvarande siffra var 30 miljarder kronor i orealiserad valutakursvinst. Att de orealiserade valutakursvinsterna fortsatt att öka beror på att kronan stärkts ytterligare under 2010.

Över- och underkurser vid emission av statspapper m.m. är på ungefär samma nivå som tidigare år, och medförde att kostnaderna minskade med 7 miljarder kronor 2010.

Tillsammans med ränteintäkter i upplåningsverksamheten på 20 miljarder kronor uppgick årets nettokostnad för statsskulden, exklusive skuldskötselåtgärder, till 26 miljarder kronor 2010.

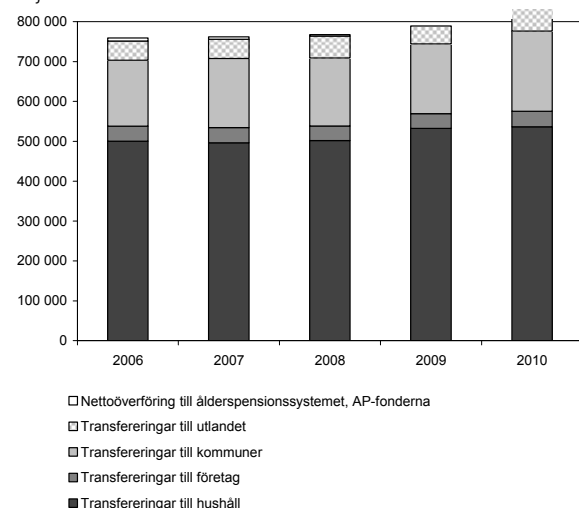
Skillnaden mellan statsskuldens utgiftsmässiga räntekostnader på 23 miljarder kronor och nettokostnader inklusive skuldskötselåtgärder på 12 miljarder kronor förklaras av olika principer för redovisning mot anslag respektive den kostnadsmässiga redovisningen i resultaträkningen. Exempelvis att nollkupongräntor och andra upplupna räntor och orealiserade valutakursförändringar redovisas på olika sätt i statens budget och i resultaträkningen.

Transfereringar

I diagram 3.2 visas transfereringarna per sektor 2006–2010. De totala kostnaderna för transfereringar har ökat med 72 miljarder kronor eller 10 procent under perioden. Den största delen, 65 procent, av de statliga transfereringarna går till hushållen, inklusive hushållens övriga organisationer. Transfereringarna till hushållssektorn har ökat med 37 miljarder kronor eller 7 procent mellan 2006 och 2010. Från 2007 räknas inte nettoöverföringen till premiepensionssystemet med i transfereringar till ålderspensionssystemet utan redovisas som transferering till hushållen. Tabellen är justerad med dessa värden för 2006.

Diagram 3.2 Transfereringar 2006–2010

Miljoner kronor

I tabell 3.11 visas utvecklingen av olika transfereringar under den senaste femårsperioden. Som en följd av att utbetalda ålderspensioner överstiger de socialavgifter m.m. som inbetalas till pensionssystemet, är nettoöverföringen till ålderspensionssystemet (AP-fonderna) negativ fr.o.m. 2009, vilket redovisas som att AP-fonderna lämnar ett bidrag till staten (se Intäkter av bidrag). Nedan lämnas en närmare redovisning av delområdena socialförsäkring, arbetsmarknad, bistånd m.m. samt utbildning och studiestöd.

Tabell 3.11 Transfereringar 2006–2010

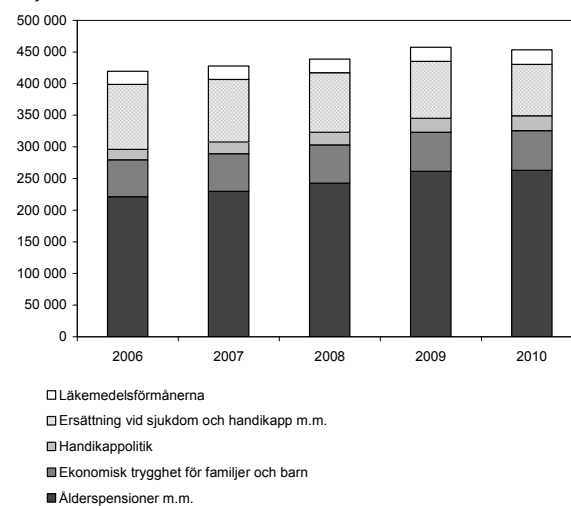
Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Socialförsäkring	419 618	427 972	438 751	457 535	453 656
Allmänna bidrag till kommuner	109 359	123 709	120 734	124 824	147 434
Arbetsmarknad	68 169	48 786	40 106	49 993	55 610
Nettoöverföring till premiepensionssystemet	25 920	26 387	27 546	27 138	28 524
Avgiften till Europeiska gemenskapen	26 066	26 498	31 080	18 820	30 108
Bistånd m.m., migration och integration	29 262	29 880	33 769	35 214	33 384
Utbildning, studiestöd	26 838	22 581	22 130	22 388	26 643
Nettoöverföring till ålderspensionssystemet, AP-fonderna	7 334	5 916	3 542	-	-
Övrigt	46 589	50 017	49 881	53 224	56 067
Summa	759 155	761 746	767 539	789 136	831 426

Socialförsäkring

Diagram 3.3 Socialförsäkringar 2006–2010

Miljoner kronor

Kostnaderna för socialförsäkringar minskade 2010, för första gången under femårsperioden, med 3,9 miljarder kronor eller 1 procent jämfört med 2009. Under hela femårsperioden var ökningen totalt 34 miljarder kronor eller 8 procent.

Tabell 3.12 Socialförsäkringar 2006–2010

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Ålderspensioner m.m.	221 232	229 915	242 665	261 428	262 562
Ekonomisk trygghet för familjer och barn	58 415	59 335	60 409	61 597	63 457
Handikappolitik	16 338	18 416	20 058	21 975	23 447
Ersättning vid sjukdom och handikapp m.m.	102 841	98 939	94 035	90 268	81 123
Läkemedelsförmåner	20 792	21 367	21 584	22 267	23 067
Summa transferringar	419 618	427 972	438 751	457 535	453 656

Kostnaderna för ersättning vid sjukdom och handikapp m.m. minskade med sammanlagt 22 miljarder kronor eller 21,1 procent under perioden 2006–2010. Området omfattar aktivitets- och sjukersättningar, sjukpenning och rehabilitering m.m. Från 2005 bröts den tidigare uppgången av kostnaderna inom ohälsoområdet och de sammanlagda kostnaderna för sjukpenning, aktivitets- och sjukersättningar har därefter minskat för varje år. År 2010 minskade kostnaden med 9,1 miljarder kronor eller 10,1 procent. Det förklaras av att antalet ersatta dagar fortsatt sjunka.

På övriga områden inom socialförsäkringen har kostnaderna ökat. Nominellt sett är den största ökningen på Ålderspensioner m.m. Detta område omfattar ålderspensioner vid sidan av statens budget, premiepensioner samt övrig ersättning vid ålderdom i form av garantipension, efterlevandepension till vuxna, bostadstillägg till pensionärer och äldre-försörjningsstöd (jfr. utg.omr. 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom). Ökningen av pensionskostnaderna har varit tämligen jämnt fördelad mellan åren. De ökade pensionskostnaderna beror på ett ökat antal pensionärer, att en allt större andel av dessa har inkomstpension och att nya ålderspensionärer har en högre genomsnittlig inkomstgrundad pension, men även på indexomräkning av pensionsbelopp. För 2010 var ökningen relativt liten, på grund av en negativ indexuppräknings, svag inkomstutveckling och balanseringen inom pensionssystemet. Procentuellt har kostnaderna för handikappolitiken, med framför allt kostnader för statlig assistansersättning, ökat mest med 43,5 procent under perioden 2006–2010 (se även not 4 till resultaträkningen).

I tabellerna visas antalet pensionstagare med ålderspension och utbetald ålderspension under perioden.

Tabell 3.13 Pensionstagare med ålderspension 2006–2010

	Kvinnor Antal	Kvinnor Procent	Män Antal	Män Procent	Summa
2006	955 994	56	764 622	44	1 720 616
2007	971 518	55	788 215	45	1 759 733
2008	975 687	55	802 128	45	1 777 815
2009	1 014 629	55	843 501	45	1 858 130
2010	1 038 037	54	873 172	46	1 911 209

Källa: Försäkringskassan t.o.m. 2008, därefter Pensionsmyndigheten.

År 2010 var drygt 1,9 miljoner personer pensionstagare med ålderspension, av dessa var 54 procent kvinnor och 46 procent män. Antalet pensionstagare har ökat med 11 procent sedan 2006.

Tabell 3.14 Utbetald ålderspension 2006–2010

Miljoner kronor

	Kvinnor kronor	Medel ersätt- ning per månad	Män kronor	Medel ersätt- ning per månad	Summa ¹
2006	92 053	8 024	107 609	11 728	199 662
2007	96 405	8 269	112 424	11 886	208 829
2008	102 011	8 713	119 672	12 433	221 683
2009	111 032	9 119	130 318	12 875	241 350
2010	112 497	9 031	131 279	12 529	243 776

¹ December månads utbetalningar omräknade till årsbelopp.

Källa: Försäkringskassan t.o.m. 2008, därefter Pensionsmyndigheten.

Utbetalningarna av ålderspension uppgår för 2010 (i december månads nivå) till nästan 244 miljarder kronor. Pensionerna omfattar inkomstpension, premiepension, tilläggspension och garantipension. Kvinnornas medelersättning per månad var 9 031 kronor och männens var 12 529 kronor, vilket är en sänkning av medelersättningen per månad för såväl kvinnor som män för första gången under perioden. Kvinnornas medelersättning per månad var 72 procent av männens medelersättning 2010. Det innebär dock att kvinnornas medelersättning som andel av männens har ökat med 4 procentenheter från 2006 till 2010.

Tabell 3.15 Ersatta nettodagar med föräldrapenning 2006–2010

	Kvinnor Antal	Kvinnor Procent	Män Antal	Män Procent	Summa
2006	34 524 796	79	8 957 898	21	43 482 694
2007	35 856 090	79	9 434 538	21	45 290 628
2008	37 117 288	79	10 143 062	21	47 260 350
2009	37 169 343	78	10 669 822	22	47 839 165
2010	38 228 681	77	11 489 945	23	49 718 626

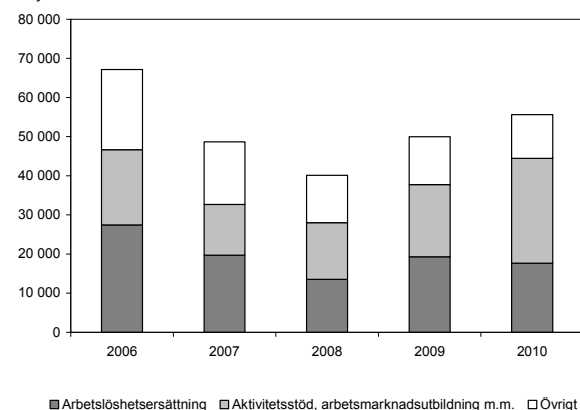
Källa: Försäkringskassan

Antal ersatta dagar med föräldrapenning var 49,7 miljoner 2010, varav 77 procent uttagna av kvinnor och 23 procent uttagna av män. Andelen dagar uttagna av kvinnor har sjunkit med 1 procentenhet medan andelen som tas ut av män har ökat med 1 procentenhet mellan 2008 och 2009, och ytterligare 1 procentenhet mellan 2009 och 2010, efter att ha legat på en konstant nivå tre år i rad.

Arbetsmarknad

Diagram 3.4 Arbetsmarknad 2006–2010

Miljoner kronor

Kostnaderna för arbetsmarknadspolitiken minskade 2006–2010 med 12,6 miljarder kronor. Kostnaderna för arbetsmarknadspolitiken gick ned fram till 2008, men under 2009 och 2010 har de åter ökat. Minskningen 2006–2008 förklarades av minskad arbetslöshet. På grund av lågkonjunkturen som inleddes hösten 2008 och som förstärktes 2009, har arbetslösheten åter ökat. Under 2010 minskade kostnaderna för arbetslöshetsersättning med nästan 1,7 miljarder kronor, men samtidigt ökade utgifterna för aktivitetsstöd, arbetsmarknadsutbildning m.m. med 8,3 miljarder kronor.

Tabell 3.16 Arbetslösa personer i årsgenomsnitt, 2006–2010

	Kvinnor Antal	Kvinnor Procent	Män Antal	Män Procent	Summa
2006	114 300	47	131 300	53	245 600
2007	104 400	48	111 400	52	215 800
2007 ¹	148 400	50	149 200	50	297 600
2008	152 400	50	152 300	50	304 700
2009	185 800	46	222 400	54	408 200
2010	192 775	46	222 850	54	415 625

Källa: AKU, SCB

¹ Omräknad statistik för 2007, avser personer i åldersintervallet 15-74 år

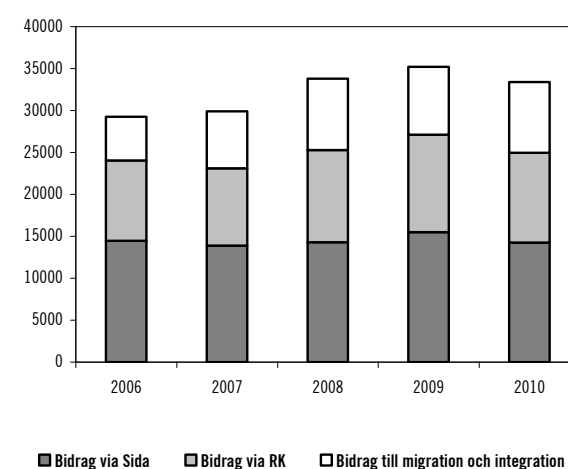
Tabell 3.16 visar antalet kvinnor och män som var arbetslösa i genomsnitt under 2006 till 2010. I oktober 2007 gjordes statistiken om enligt internationella rekommendationer och den omfattar nu personer i åldern 15–74 år. Tidigare var åldersintervallet 16–64 år. På grund av detta är statistiken jämförbar från och med den justerade raden för 2007. (Den markerade raden för 2007 visar jämförbar statistik med 2008 och framåt.)

Antalet arbetslösa var i genomsnitt 415 625 under 2010. Arbetslösheten fortsatte att öka under de två första kvartalen 2010 men vände därefter och var vid årsskiftet 2010/2011 nere på nivåer som motsvarar det första kvartalet 2009. Andelen arbetslösa män ligger kvar på knappt 54 procent av andelen arbetslösa personer.

Bistånd m.m., migration och integration

Diagram 3.5 Bistånd m.m., migration och integration 2006–2010

Miljoner kronor

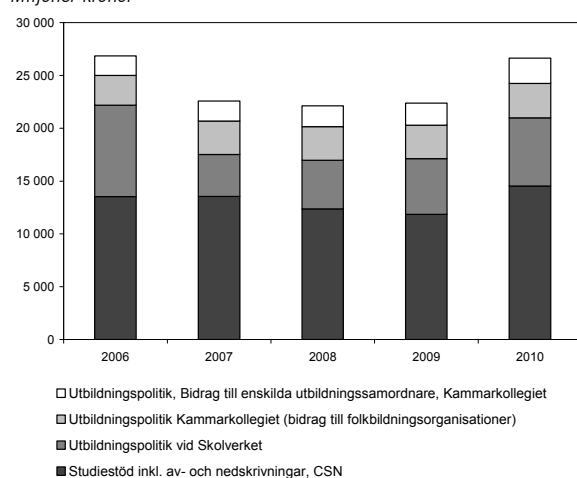
Kostnaderna för bistånd, internationella bidrag, migration och integration ökade med 4,1 miljarder kronor eller 14 procent 2006–2010.

I kostnaderna ingår utöver bistånd även samarbete med Central- och Östeuropa och bidrag till utlandet. Den största procentuella ökningen under femårsperioden har skett för bidrag till migration och integration som ökat med 60,5 procent mellan 2006 och 2010. Under 2009 inträffade dock ett trendbrott och bidrag till migration och integration minskade med 4,4 procent, för att 2010 åter öka till samma nivå som 2008. De övriga biståndsposterna har minskat något 2010.

Utbildning och studiestöd

Diagram 3.6 Utbildning och studiestöd 2006–2010

Miljoner kronor

Kostnaden för utbildning och studiestöd har minskat något under perioden. Kostnaden för studiestöd, inklusive av- och nedskrivningar, har ökat med närmare 1 miljard kronor eller 7,3 procent under femårsperioden. Kostnaden för utbetalda studiestöd ökade med 2,7 miljarder kronor mellan 2009 och 2010.

De studiestöd som når flest personer är studiehjälp och studiemedel. Dessa stöd är generella och rättighetsstyrda. Studiemedel kan dock lämnas med en högre bidragsdel, men i detta avseende är studiemedlet inte rättighetsstyrt.

Studiemedel består av studiebidrag och studielån och utgår till studerande i studiestödsberättigande utbildning.

Studiehjälpen består av studiebidrag, inackorderingstillägg och extra tillägg. Studiebidraget är generellt och lämnas normalt med 1 050 kronor per studiemånad för den som är mellan 16 och 20 år och studerar i en gymnasial utbildning inom gymnasieskola,

folkhögskola, kommunal vuxenutbildning eller vissa andra utbildningar.

Tabell 3.17 Studerande med studiemedel 2006–2010

	Kvinnor Antal	Kvinnor Procent	Män Antal	Män Procent	Summa
2006	250 952	61	163 743	39	414 695
2007	252 363	61	159 923	39	412 286
2008	250 302	61	157 514	39	407 816
2009	266 810	60	177 132	40	443 942
2010	277 610	60	188 702	40	466 312

Källa: Centrala studiestödsnämnden

Tabell 3.18 Studerande med studielån 2006–2010

	Kvinnor Antal	Kvinnor Procent	Män Antal	Män Procent	Summa
2006	178 842	60	117 216	40	296 058
2007	173 311	61	111 339	39	284 650
2008	169 776	61	108 648	39	278 424
2009	179 016	60	120 725	40	299 741
2010	185 386	59	128 304	41	313 690

Källa: Centrala studiestödsnämnden

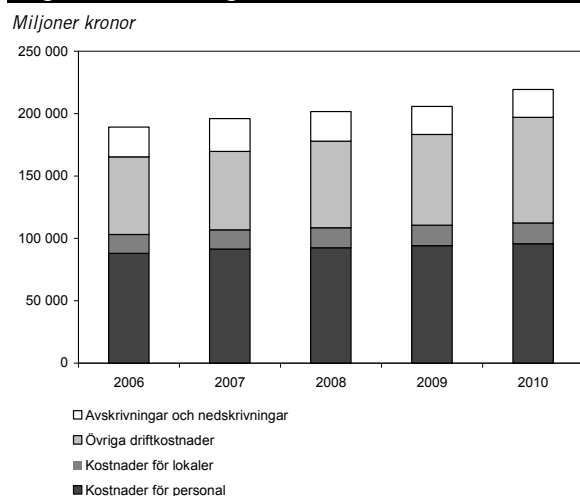
Tabell 3.17 visar studerande med studiemedel 2006 till 2010. Studiemedel lämnas till studerande vid universitet och högskolor, vid godkända utbildningar utomlands och till studerande äldre än 20 år i gymnasiala utbildningar. Studiemedel består av studiebidrag och lån. Totalt fick 466 312 studerande studiemedel under 2010, vilket är en ökning med 22 370 studerande jämfört med 2009. Av dessa hade 313 690 studielån medan 152 622 studerande endast utnyttjade studiebidrag. Lånebenägenheten hos de studerande med studiemedel har minskat stadigt under den senaste femårsperioden. År 2010 fick fortfarande 60 procent eller 277 610 kvinnor och 40 procent eller 188 702 män studiemedel. Det är andra året i rad som andelen studerande med studiemedel ökar. Andelen har ökat kraftigt och är den allra högsta under hela perioden.

Statens egen verksamhet

Statens egen verksamhet avser främst kostnaderna för de statliga myndigheternas drift, dvs. personalkostnader, lokalkostnader, avskrivningar och nedskrivningar samt övriga driftkostnader. Kostnaderna för statens egen

verksamhet den senaste femårsperioden framgår av diagram 3.7.

Diagram 3.7 Statens egen verksamhet 2006–2010

Kostnaderna har ökat totalt med knappt 30 miljarder kronor eller 16 procent under perioden.

För att öka jämförbarheten mellan åren har personalkostnaderna rensats för förändring av statens tjänstepensionsskuld (försäkringsteknisk avsättning hos Statens tjänstepensionsverk).

De högsta personalkostnaderna (se även not 6, Kostnader för personal) finns hos Rikspolisstyrelsen, Försvarsmakten och Försäkringskassan samt Arbetsförmedlingen. Under femårsperioden har lönekostnaderna ökat med 21,6 procent vid Rikspolisstyrelsen och lönekostnaderna för Försvarsmakten har ökat med 8,6 procent, Försäkringskassans lönekostnader har minskat med 12,3 procent i samband med bildandet av Pensionsmyndigheten medan Arbetsförmedlingen lönekostnader har ökat med 24,6 procent.

Lokalkostnaderna avser hyror för de statliga myndigheternas lokaler. De högsta lokalkostnaderna finns hos Försvarsmakten, Rikspolisstyrelsen och Regeringskansliet (se även not 7, Kostnader för lokaler).

Övriga driftkostnader avser omkostnader för de statliga myndigheternas verksamhet. Köpta varor och tjänster är av stor omfattning vid bl.a. Trafikverket som har omfattande köp av entreprenader, men också vid Försvarsmakten (se även not 9 Övriga driftkostnader).

Statens personal

I det följande redovisas en beskrivning av statens personal avseende antal anställda fördelat på kön,

åldersgrupper och sektorer.⁷ Avgränsningen av staten är densamma som i resultaträkningen. I bilaga 2 Statliga myndigheter m.m. redovisas vilka myndigheter som omfattas av redovisningen nedan samt vilka myndigheter som hör till respektive sektor.

Till riksdagen lämnas varje år, senast i budgetpropositionen för 2011 (prop. 2010/11:1, utg.omr. 2, bilaga 1), en utförlig redovisning av statsförvaltningens utveckling, bl.a. bedömningen av framtida personalkonsekvenser som följer av regeringens förslag till riksdagen.

Tabell 3.19 Antal statligt anställda 2006–2010, kvinnor respektive män

Antal ¹	2006	2007	2008	2009	2010 ²
Kvinnor	109 678	109 357	107 601	108 545	110 032
Män	110 727	109 460	106 336	106 336	102 744
Summa	220 405	218 817	213 937	213 107	212 776

¹ Anställda med en omfattning av tjänst understigande 40 procent ingår inte. År 2010 utgjorde de knappt 5 400 personer. Betings-, dag- eller timanställda m.fl. ingår inte heller. De utgjorde knappt 16 800 personer 2010.

² I redovisningarna t.o.m. 2009 var Premiepensionsmyndigheten (med ca 200 anställda) undantagen. Dessa ingår nu i Pensionsmyndigheten, som i sin helhet ingår i underlaget.

Källa: Arbetsgivarverket

Statligt anställda utgör ungefär 5,6 procent av det totala antalet sysselsatta på arbetsmarknaden. Under 1990-talets första hälft minskade antalet statsanställda. Därefter var det totala antalet statligt anställda relativt stabilt. Sedan 2007 har antalet anställda åter börjat att minska. Denna utveckling har fortsatt fram till och med 2010.

Antalet anställda (med månadslön) har minskat med drygt 300 under 2010. Detta beror främst på att f.d. Banverket Produktion med ca 3 000 anställda, brutits ut ur Banverket och inte längre ingår i underlaget (ingår numera i Infranord AB). Övriga delar av f.d. Banverket ingår i Trafikverket. Bolaget InfraNord AB ingår som frivillig medlem i Arbetsgivarverket. I övrigt har Försäkringskassan minskat antalet anställda med omkring 1 000 personer.

Några myndigheter uppvisar i gengäld stora ökning av antalet anställda; Arbetsförmedlingen med ca 1 800 och polisväsendet med ca 1 200. Försvaret har ökat med nästan 900 anställda.

⁷ Antalet anställda skiljer sig från antalet årsarbetskrafter. Antalet årsarbetskrafter redovisas i not 6 till resultaträkningen.

Staten är den sektor som har jämnast könsfördelning på arbetsmarknaden. Den gradvisa utvecklingen mot fler kvinnor än män i staten har fortsatt. Kvinnornas andel närmar sig nu 52 procent. De könsmässiga skillnaderna mellan olika åldersgrupper är fortfarande marginell (se tabell 3.20), men varierar mellan olika sektorer.

Tabell 3.20 Antal statligt anställda 2006–2010 fördelade på åldersgrupper

Antal och procentuell fördelning

Ålder och kön	2006	2007	2008	2009	2010
–34	45 704	44 788	43 499	43 804	45 622
Kvinnor	51	51	52	52	51
Män	49	49	48	48	49
–35–44	55 673	56 280	55 913	56 142	56 662
Kvinnor	50	50	51	52	53
Män	50	50	49	48	47
45–54	57 113	56 052	54 311	53 376	52 917
Kvinnor	49	49	49	50	52
Män	51	51	51	50	48
55–	61 915	61 697	60 214	59 425	57 574
Kvinnor	50	50	50	50	51
Män	50	50	50	50	49

Källa: Arbetsgivarverket

Utmärkande för staten är att andelen äldre är högre samtidigt som andelen i de yngsta åldersgrupperna är lägre i jämförelse med arbetsmarknaden i sin helhet.

Åldersfördelningen i staten 2010 var ungefär densamma som 2009. Genomsnittsåldern har sjunkit marginellt och uppgår till 45,4 år (45,7 år 2009). År 2010 var ca 27 procent av de statanställda 55 år eller äldre, medan 22 procent var 34 år eller yngre. Det bör observeras att åldersstrukturen skiljer sig avsevärt mellan olika myndigheter.

Antalet anställda redovisas på sektorerna Affärsverk, Försvar, Universitet och högskolor samt Övrig verksamhet.

Tabell 3.21 Antal anställda 2006–2010 fördelade på sektorer

Sektor	Kön	2006	2007	2008	2009	2010
Affärsverk ¹		18 943	19 124	18 892	14 501	9 288
Kvinnor		25	26	27	29	35
Män		75	74	73	71	65
Universitet ²		52 366	52 266	51 456	52 135	54 056
Kvinnor		53	53	54	54	53
Män		47	47	46	46	47
Försvar ³		16 599	16 138	15 181	15 509	16 410
Kvinnor		21	21	19	19	19
Män		79	79	81	81	81
Övrig verksamhet ⁴		132 497	131 289	128 408	130 962	133 022
Kvinnor		56	56	56	56	56
Män		44	44	44	44	44

¹ Affärsverk och infrastruktur.

² Universitet och högskolor.

³ Försvarsmakten.

⁴ Omfattar bl.a. Miljö, teknik och jordbruk, men även arbetsliv, omsorg och utbildning samt länsstyrelser, Regeringskansliet och stabsmyndigheter.

Källa: Arbetsgivarverket

De flesta statsanställda arbetar vid en stor myndighet. Drygt tre fjärdedelar av de statsanställda arbetar vid någon av de 40-talet myndigheter som har minst 1 000 anställda. Mindre än 1 procent av de statsanställda arbetar vid någon av de 60 myndigheter som har färre än 50 anställda.

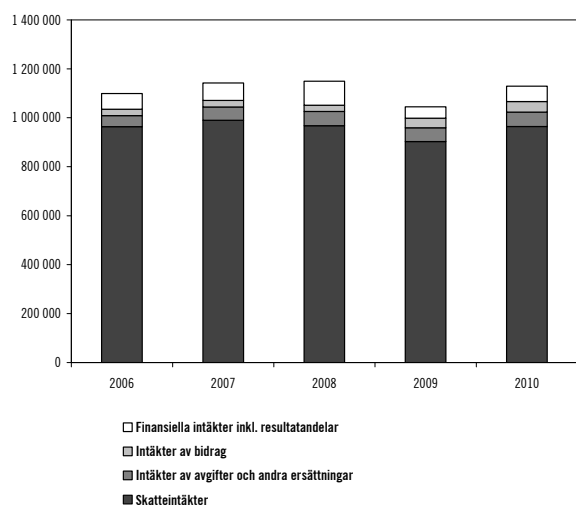
Statens intäkter

Statens totala intäkter i resultaträkningen har ökat med 30 miljarder kronor (2,8 procent) sedan 2006. Efter nedgången mellan 2008 och 2009 ökade intäkterna med 84 miljarder kronor mellan 2009 och 2010 (8,2 procent). I absoluta tal har skatteintäkterna ökat mest. Procentuellt har intäkter av bidrag ökat mest som följd av att AP-fonderna sedan 2009 lämnar ett nettobidrag till staten för ålderspensionerna. De finansiella intäkterna som inkluderar resultatandelar och realisationsvinster vid försäljning av statligt ägda aktier har minskat med drygt 2 procent.

Intäkter av bidrag innefattar framför allt bidrag från EU, med en stor andel för finansiering av olika utbetalningar av bidrag på jordbruksområdet, samt bidrag till universitet och högskolor.

Diagram 3.8 Statens intäkter 2006–2010

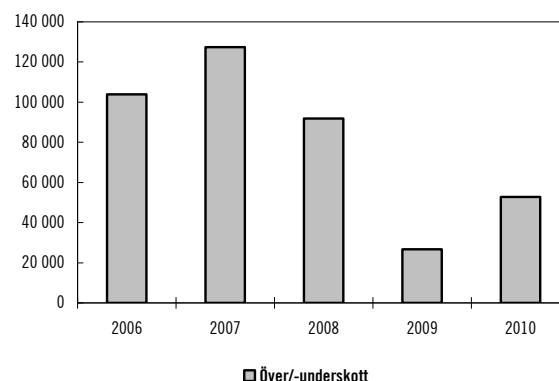
Miljoner kronor

överskottet med 70 procent, eller med 65 miljarder kronor, till 27 miljarder kronor.

Diagram 3.10 Statens över-/underskott 2006–2010

Miljoner kronor

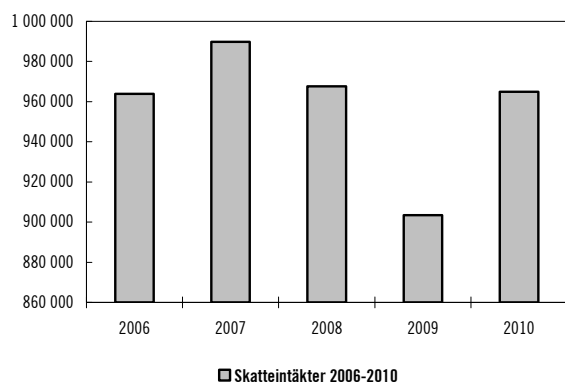

Skatteintäkter

Skatteintäkterna i resultaträkningen ligger på ungefär samma nivå i början och slutet av femårsperioden. Skatteintäkterna visade en stark ökning mellan 2005 och 2007 med 88 miljarder kronor eller 10 procent. Därefter minskade skatteintäkterna och mellan 2008 och 2009 var minskningen 64 miljarder kronor. Mellan 2009 och 2010 ökade skatteintäkterna återigen med 61 miljarder kronor.

Diagram 3.9 Skatteintäkter 2006–2010

Miljoner kronor

Oförbrukade bidrag

Oförbrukade bidrag är en balanspost som visar mottagna bidragsintäkter som ska täcka framtida kostnader. I tabell 3.22 redovisas både utom- och inomstatliga oförbrukade bidrag 2006–2010.

Tabell 3.22 Oförbrukade bidrag 2006–2010

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Universitet och högskolor	7 925	8 858	10 069	11 871	13 312
- inomstatliga	3 200	3 848	4 812	5 942	6 795
- utomstatliga	4 725	5 010	5 257	5 929	6 517
Länsstyrelser	2 216	2 553	2 253	2 186	2 107
- inomstatliga	2 128	2 496	2 190	2 085	2 010
- utomstatliga	88	57	63	101	97
Övriga	3 740	3 629	3 548	3 984	4 011
- inomstatliga	1 155	1 267	1 133	1 633	2 116
- utomstatliga	2 585	2 362	2 415	2 351	1 895
Summa	13 881	15 040	15 870	18 041	19 430
- inomstatliga	6 483	7 611	8 135	9 660	10 921
- utomstatliga	7 398	7 429	7 735	8 381	8 509

Tabell 3.22 visar att de oförbrukade bidragen totalt ökade med 5,5 miljarder kronor eller med 40 procent 2006–2010.

De inomstatliga bidragen är medel som betalats från en annan statlig myndighet och i många fall redovisats mot anslag hos den betalande myndigheten, trots att de ännu inte förbrukats hos den mottagande myndigheten eller utbetalats till slutanvändare. Denna post ökade med 4,4 miljarder kronor eller 68 procent

Resultaträkningens över-/underskott

Av diagrammet framgår att den konsoliderade resultaträkningen har genererat överskott under hela perioden, med som mest drygt 127 miljarder kronor 2007. Mellan 2008 och 2009 minskade

under perioden och uppgår vid utgången av 2010 till 10,9 miljarder kronor. Under 2010 har posten ökat med 1,3 miljarder kronor eller 13 procent. Huvuddelen, 62 procent, av de inomstatliga bidragen tas emot av universitet och högskolor. För universitet och högskolor är bidragen en del av finansieringen av forskning och utbildning. De lärosäten som redovisar störst belopp är Lunds universitet, Uppsala universitet, Karolinska Institutet och Göteborgs universitet.

De största ökningarna av inomstatliga oförbrukade bidrag under 2010 finns hos Lunds universitet (286 miljoner kronor), Vetenskapsrådet (148 miljoner kronor), Karolinska institutet (99 miljoner kronor) och Uppsala universitet (87 miljoner kronor). Universiteten får ofta sina bidrag från Vetenskapsrådet eller andra forskningsråd.

Vetenskapsrådet har framför allt mottagit bidrag från Kammarkollegiet för olika projekt inom internationellt samarbete. Skäl som nämns för ökningen hos universitet och högskolor, som kan avse både bidrag från andra myndigheter och från externa finansiärer, är bl.a. att bidrag erhålls för verksamheter som pågår under flera år och att det tar tid att bygga upp nya forskningsmiljöer med rekrytering och upphandling av utrustning när projekt startas. Ökningen av de oförbrukade bidragen måste också ses i ljuset av att de totala bidragen till forskning ökat.

Länsstyrelserna står för drygt 18 procent av de inomstatliga oförbrukade bidragen. Hos länsstyrelserna är det ofta fråga om medel som ska förmedlas som bidrag till olika regionala projekt. Övriga myndigheter redovisar 2,1 miljarder kronor av de inomstatliga oförbrukade bidragen, vilket motsvarar drygt 19 procent av de totala inomstatliga bidragen för 2010. Regeringen har beslutat om en ny bestämmelse i 11 § anslagsförordningen (2011:223) som anger att utbetalning av bidrag från anslag ska göras i nära anslutning till att bidraget ska användas av mottagaren. Bestämmelsen trädde ikraft den 1 april 2011 och syftar bl.a. till att minska omfattningen av oförbrukade inomstatliga bidrag.

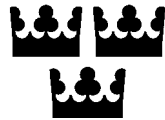
I årsredovisningen för staten elimineras de inomstatliga bidragen när balansräkningen konsolideras, eftersom de inte motsvaras av någon förpliktelse i relation till någon utomstående motpart.

Oförbrukade bidrag från utomstatliga givare har ökat med 1,1 miljarder kronor eller 15 procent mellan 2006 och 2010 och uppgår till 8,5 miljarder kronor. Universitet och högskolor står för en större andel av mottagna utomstatliga medel, 77 procent. Det är exempelvis fråga om medel från forskningsstiftelser. Länsstyrelsernas oförbrukade bidrag från utomstatliga givare är förhållandevis obetydliga, medan övriga myndigheter redovisar 22 procent av de under året mottagna medlen. Bland dessa kan nämnas Statens jordbruksverk och Ungdomsstyrelsen.⁸

⁸ I not 51 till balansräkningen specificeras de utomstatliga oförbrukade bidragen uppdelat per myndighet med kommentarer om ändamål.

4

Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

4 Resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys

Resultat- och balansräkningarna samt finansieringsanalysen omfattar myndigheterna, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen. Riksbankens grundfond omfattas också eftersom den utgörs av kapital som ursprungligen tillskjutits av staten. Däremot omfattas inte Riksbanken, AP-fonderna och premiepensionssystemet. En fullständig förteckning över samtliga ingående organisationer framgår av bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.

I resultaträkningen redovisas de totala konsoliderade intäkterna och kostnaderna för de myndigheter som ingår i årsredovisningen.

Konsolideringen innebär att transaktioner mellan myndigheter, t.ex. arbetsgivaravgifter för statligt anställda och bidrag mellan myndigheter,

tas bort (elimineras) i resultaträkningen och att fordringar och skulder mellan myndigheter elimineras i balansräkningen. På så vis erhålls en konsoliderad redovisning för staten.

Gällande principer och förutsättningar beskrivs i avsnitt 4.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar.

4.1 Resultaträkning

Resultaträkningen för 2010 visar ett överskott på 53 miljarder kronor, vilket är en ökning med 26 miljarder kronor jämfört med föregående år (se tabell 4.1).

Tabell 4.1 Resultaträkning

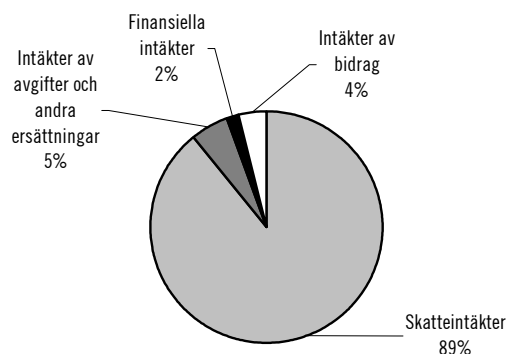
Miljoner kronor

	Not	2010	2009
Intäkter			
Skatteintäkter	1	964 899	903 454
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	58 351	55 716
Intäkter av bidrag	3	43 073	39 365
Summa intäkter		1 066 323	998 535
Kostnader			
<i>Transfereringar m.m.</i>			
Transfereringar till hushåll	4	-536 593	-532 450
Transfereringar till företag	4	-38 977	-36 803
Transfereringar till kommuner	4	-201 174	-175 183
Transfereringar till utlandet	4	-54 682	-44 700
Avsättningar till/upplösning av fonder	4	-7 802	-4 091
<i>Summa transfereringar m.m.</i>	5	<i>-839 228</i>	<i>-793 227</i>
<i>Statens egen verksamhet</i>			
Kostnader för personal	6	-95 565	-104 410
Kostnader för lokaler	7	-16 778	-16 334
Vissa garanti- och kreditkostnader	8	-3 490	-1 433
Övriga driftkostnader	9	-84 606	-72 737
Avskrivningar och nedskrivningar	10	-22 339	-22 464
<i>Summa statens egen verksamhet</i>		<i>-222 778</i>	<i>-217 378</i>
Summa kostnader		-1 062 006	-1 010 605
<i>Saldo före resultat från andelar och finansiella poster</i>		<i>4 317</i>	<i>-12 070</i>
Resultat från andelar i dotter- och intresseföretag	11	46 106	29 009
Finansiella intäkter och kostnader			
Nettokostnad för statsskulden	12	-12 141	-5 495
Övriga finansiella intäkter	13	16 496	17 152
Övriga finansiella kostnader	14	-2 072	-1 906
Summa finansiella poster		2 283	9 751
ÅRETS ÖVERSKOTT		52 706	26 690

Förbättringen av resultatet beror framför allt på att skatteintäkterna ökade med 61 miljarder kronor. Samtidigt ökade kostnaden för transfereringar (exklusive avsättningar till fonder) med 42 miljarder kronor. Resultatet från andelar i dotter- och intresseföretag förbättrades med 17 miljarder kronor. Nettokostnaden för

statsskulden ökade med 7 miljarder kronor och uppgick till 12 miljarder kronor. Kostnaden för personal minskade med nästan 9 miljarder kronor till följd av minskade kostnader för statens tjänstepensioner. Övriga driftkostnader ökade med 12 miljarder kronor.

4.1.1 Intäkter

Diagram 4.1 Statens intäkter

Skatteintäkterna uppgick till 965 miljarder kronor och utgör 89 procent av statens totala intäkter (se diagram 4.1). Statens skatteintäkter ökade med 61 miljarder kronor (6,8 procent) jämfört med 2009.

Skatt på kapital ökade med 21 miljarder kronor (13 procent) jämfört med 2009. Skatt på kapital från hushåll ökade med 4,8 miljarder kronor (19 procent). Ökningen förklaras framför allt av ökade vinster från aktie- och bostadsförsäljningar. Skatt på företagsvinster ökade med 16 miljarder kronor (18 procent) på grund av företagets högre vinster.

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 27 miljarder kronor (6 procent). Av detta ökade intäkter av mervärdesskatt med 23 miljarder kronor. Hushållens konsumtionsutgifter i löpande priser ökade med 5 procent. Även ökade investeringar, framför allt bostadsinvesteringar, bidrog till ökade momsintäkter.

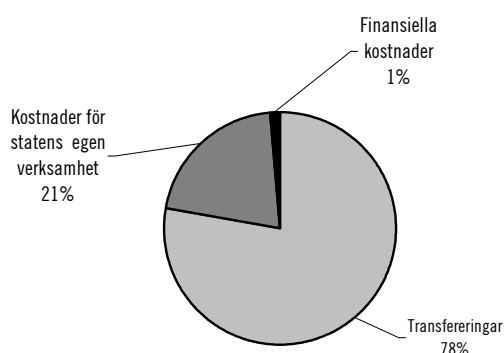
Jämfört med 2009 är direkta skatter på arbete nästan oförändrade. Den marginella förändringen förklaras av att skattekostnaderna som minskar intäkterna från direkta skatter ökat i ungefär samma omfattning än inkomstskatterna ökat. Skattereduktionerna ökade med 19 miljarder kronor och inkomstskatterna med 16 miljarder kronor. Bland annat har avdragen för husarbete (ROT-

och RUT-avdrag) och jobbskatteavdragen ökat. Indirekta skatter på arbete ökade med 7,9 miljarder kronor mellan åren. Arbetsgivaravgifterna ökade med 11 miljarder kronor till följd av lönesummans utveckling. Arbetsgivaravgifterna utgörs i princip av avgiftssatsen i procent av lönesumman. Enligt preliminära beräkningar ökade lönesumman med knappt 3 procent.

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 2,6 miljarder kronor. Mest ökade Svenska Kraftnäts uppdragsintäkter till följd av höjda tariffer och ökad överföringsvolym på nätsidan. Bidragsintäkter har ökat med 3,7 miljarder kronor. Den största ökningen avser ökade intäkter av AP-fondsmedel, som avser AP-fondernas nettobidrag för utbetalningarna av pensioner under året.

4.1.2 Kostnader

Diagram 4.2 Statens kostnader

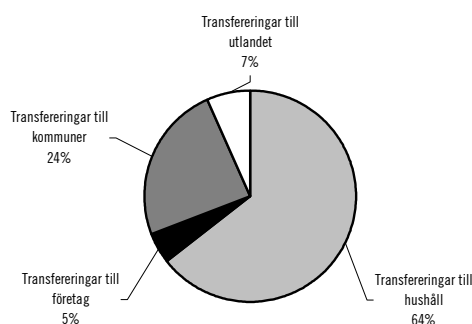
Av statens kostnader utgjorde 78 procent transfereringar, varav transfereringar till hushåll var den största delen (se diagram 4.2). Kostnaderna för statens egen verksamhet utgjorde 21 procent och nettokostnaden för statsskulden och övriga finansiella kostnader 1 procent.

4.1.3 Transfereringar

Diagram 4.3 visar transfereringar i form av lämnade bidrag och andra överföringar fördelade på mottagarsektorer enligt nationalräkenskapernas indelning. Den realekonomiska indelningen redovisas även utifrån anslagen på budgeten (se avsnitt 5.6

Realekonomisk fördelning av anslagen på statens budget).

Diagram 4.3 Transfereringar per sektor

Av diagram 4.3 framgår att hushållssektorn är den dominerande mottagaren av statliga transfereringar. Transfereringarna till hushåll innefattar bl.a. ålderspensioner, sjukpenning, föräldrapenning, barnbidrag och arbetslöshetsersättning, men även bidrag till organisationer inom t.ex. utbildningsområdet eller biståndsområdet. Kommunerna tar emot 24 procent av transfereringarna i olika former av statsbidrag, företagssektorn 5 procent och utlandet, i form av bistånd och EU-avgifter, tar emot 7 procent av de statliga transfereringarna.

Kostnaderna för transfereringar, exklusive avsättningar till fonder, uppgick till 831 miljarder kronor. De ökade därmed med 42 miljarder kronor mellan 2009 och 2010.

Transfereringar till hushåll har ökat med 4 miljarder kronor. Transfereringar till hushåll avseende socialförsäkringen minskade med 5 miljarder kronor. Inom ohälsområdet har de sammanlagda kostnaderna för sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning fortsatt att minska. Kostnaden för sjukpenning minskade med 2,4 miljarder kronor (12 procent), vilket förklaras av att sjukpenning betalades ut till färre personer och för färre dagar per person. Antalet sjukpenningdagar fortsätter att minska, vilket beror på att fler ärenden med sjukersättning avslutas samtidigt som färre personer nybeviljas sjukersättning. Sjukfallen har också blivit kortare än tidigare. Däremot har sjukskrivningsdagarna för sjukfall kortare än två år börjat öka eftersom många som utförsäkrats kommer tillbaka till sjukförsäkringen igen. Jämfört med 2009 minskade aktivitets- och sjukersättningen med 5,8 miljarder kronor (9,6 procent). Minskningen förklaras främst av låga inflöden av nybeviljade

sjukpensionärer samtidigt som många lämnar sjukersättningen för att bli ålderspensionärer. Inflödet till sjukförsäkringen har minskat kraftigt, huvudsakligen till följd av striktare regler. Ålderspensionerna vid sidan av statens budget har ökat med 3 miljarder kronor.

Stöd till personer med funktionsnedsättning inkluderar även kommunernas andel av kostnader för assistansersättning och ökade med 1,5 miljarder kronor (6,7 procent). De ökade kostnaderna för assistansersättning beror på ökade timkostnader, att fler personer får assistansersättning samt att fler timmar per person och vecka beviljas.

Inom arbetsmarknadspolitiken har kostnaderna för arbetslöshetsersättningen minskat med 1,7 miljarder kronor och aktivitetsstödet ökat med 5,9 miljarder kronor. Arbetslösheten under 2010 var i genomsnitt 8,4 procent, en ökning med 0,1 procentenheter jämfört med 2009⁹. Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade kostnaderna för föräldraförsäkringen med 1,5 miljarder kronor och kostnaderna för barnbidragen med 0,4 miljarder kronor. Antal uttagna dagar i föräldraförsäkringen har ökat med 3,9 procent jämfört med 2009. Andelen föräldradagar uttagna av män har ökat från 22 till 23 procent 2010 och detta har bidragit till att medelersättningen per dag är högre än 2009.

Kostnader för transfereringar till kommuner ökade totalt med 26 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 23 miljarder kronor. Kommunerna fick 9,1 miljarder kronor och landstingen 3,9 miljarder kronor i tillfälligt konjunkturstöd 2010 för att upprätthålla de grundläggande välfärdstjänsterna som kommunsektorn tillhandahåller och för att dämpa nedgången i sysselsättningen i kommunsektorn. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting har därutöver ökat med 5,5 respektive 2,6 miljarder kronor. Även de ökade statsbidragen för kommunalekonomisk utjämning avsåg en tillfällig generell höjning med 4 miljarder kronor av de angivna skälen. Ökningen avsåg också kompensation för inkomstbortfall till följd av det förhöjda grundavdraget för pensionärer som beräknas minska

kommun- och landstingsskatteintäkterna med 3,5 miljarder kronor.

Bland transfereringar till utlandet har avgiften till Europeiska unionen ökat med 11 miljarder kronor. Det beror på att den del av avgiften som baseras på bruttonationalinkomst (BNI) och den mervärdesskattebaserade avgiften reducerades 2009 till följd av återbetalningar av för mycket inbetalda avgifter under 2007 och 2008.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Sida och Regeringskansliet minskade med 1,0 respektive 0,9 miljarder kronor.

Avsättning till fonder

Avsättningen till fonder ökade med 3,7 miljarder kronor. Stabilitetsfonden har tillförts bankgarantiavgifter med 2,0 miljarder kronor och stabilitetsavgifter med 1,3 miljarder kronor.

4.1.4 Kostnader för statens egen verksamhet

Kostnaderna för statens egen verksamhet (exklusive arbetsgivaravgifter för statsanställda) uppgick till 223 miljarder kronor¹⁰ 2010, vilket är en ökning med 5,4 miljarder kronor jämfört med 2009.

Statens personalkostnader minskade med 8,8 miljarder kronor. Löner och pensionsutbetalningar ökade, men kostnaderna för statliga tjänstepensionsförmåner m.m. minskade till följd av lägre kostnader för försäkringstekniska avsättningar hos Statens tjänstepensionsverk. Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,4 miljarder kronor (4,3 procent). Övriga driftkostnader ökade med 12 miljarder kronor. Mest ökade Trafikverkets driftkostnader för köp av entreprenadtjänster efter bolagisering av tidigare produktionsenheter.

⁹ Arbetslöshet i procent, årsgenomsnitt, av arbetskraften i åldersgruppen 15-75 år.

¹⁰ Kostnaderna för statens verksamhet inklusive arbetsgivaravgifter uppgår till 248 miljarder kronor.

4.1.5 Resultat från andelar i dotter- och intresseföretag

Resultatet från andelar i dotter- och intresseföretag ökade med 17 miljarder kronor. Det resultat som redovisas baseras främst på bolagens redovisade nettoresultat enligt respektive årsbokslut.

LKAB förbättrade sitt resultat med 8,4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av ökade intäkter på grund av högre priser och volymer för järnmalm. Resultatet för Apoteket AB uppgick till 4,5 miljarder kronor, vilket inkluderar realisationsvinst avseende försäljning av dotterbolag på 4,4 miljarder kronor.

4.1.6 Nettokostnad för statsskulden och övriga finansiella intäkter och kostnader

Nettokostnaden för statsskulden ökade med 6,6 miljarder kronor, bl.a. på grund av minskade orealiserade valutavinster.

4.2 Balansräkning

I balansräkningen redovisas värdet av statens samtliga tillgångar, skulder och kapital per den 31 december 2010. I de fall marknadsvärden finns att tillgå för aktier och andelar i statliga bolag redovisas dessa i bilaga 3 Statliga bolag.

Tabell 4.2 Balansräkning

Miljoner kronor

TILLGÅNGAR

	Not	2010-12-31	2009-12-31
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Balanserade utgifter för utveckling	15	6 136	5 980
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	16	1 007	938
Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar	17	2	0
Summa immateriella anläggningstillgångar		7 145	6 918
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Statliga väganläggningar	18	102 667	102 994
Statliga järnvägsanläggningar	19	95 053	79 051
Byggnader, mark och annan fast egendom	20	33 433	41 969
Förbättringsutgifter på annans fastighet	21	3 637	3 552
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	22	23 203	22 716
Pågående nyanläggningar	23	84 173	76 642
Beredskapstillgångar	24	98 205	98 352
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar	25	2 782	2 898
Summa materiella anläggningstillgångar		443 153	428 174
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andelar i dotter- och intreseföretag	26	346 526	336 268
Andra långfristiga värdepappersinnehav	27	45 233	39 219
Långfristiga fordringar	28	4 168	5 765
Summa finansiella anläggningstillgångar		395 927	381 252
Summa anläggningstillgångar		846 225	816 344
Utlåning	29	275 931	276 893
Varulager m.m.			
Varulager och förråd	30	1 569	1 574
Pågående arbeten	31	313	405
Fastigheter	32	168	172
Förskott till leverantörer	33	33	95
Summa varulager m.m.		2 083	2 246
Fordringar			
Kundfordringar	34	10 220	8 155
Övriga fordringar	35	78 058	55 677
Summa fordringar		88 278	63 832

Periodavgränsningsposter

Förutbetalda kostnader	36	10 551	24 069
Upplupna bidragsintäkter	37	1 517	1 318
Övriga upplupna intäkter	38	13 127	23 574
Summa periodavgränsningsposter		25 195	48 961
Kortfristiga placeringar			
Värdepapper och andelar	39	1 942	6 732
Summa kortfristiga placeringar		1 942	6 732
Kassa och bank	40	6 438	3 990
SUMMA TILLGÅNGAR		1 246 092	1 218 998

KAPITAL OCH SKULDER

	Not		
Nettoförmögenhet	41	-358 432	-383 709
Fonder	42	89 220	81 418
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	43	185 088	188 710
Övriga avsättningar	44	21 008	18 195
Summa avsättningar		206 096	206 905
Statsskulden			
Lån i Sverige		843 223	820 915
Lån utomlands		270 083	328 464
Summa statsskulden	45	1 113 306	1 149 379
Skulder m.m.			
Leverantörsskulder	46	19 302	16 999
Övriga skulder	47	93 546	76 091
Depositioner	48	1 362	1 073
Förskott från uppdragsgivare och kunder	49	327	355
Summa skulder m.m.		114 537	94 518
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	50	31 643	30 890
Oförbrukade bidrag	51	8 510	8 381
Övriga förutbetalda intäkter	52	41 212	31 216
Summa periodavgränsningsposter		81 365	70 487
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		1 246 092	1 218 998
Garantiförbindelser	53	1 221 219	1 264 341
Övriga ansvarsförbindelser	54	16 272	16 275

4.2.1 Nettoförmögenheten

Statens nettoförmögenhet är lika med skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde. Statsskulden, som i huvudsak motsvarar det ackumulerade underskottet i statens budget över åren, svarar för den övervägande delen av skulderna och därmed den negativa

nettoförmögenheten. Vid utgången av 2010 var nettoförmögenheten -358 miljarder kronor, dvs. staten hade en nettoskuld på motsvarande belopp. Det är en förbättring med drygt 25 miljarder kronor jämfört med 2009 då nettoförmögenheten var -384 miljarder kronor.

Nettoförmögenhetens förändring fördelad på balansräkningens olika delar kan sammanfattas enligt nedan:

	Mdkr
Ökning av tillgångar	27
Minskning av skulder	5
Minskning av avsättningar	1
Ökning av fonder	-8
Summa	25

Förändringen av nettoförmögenheten kan även beskrivas på följande sätt:

	Mdkr
Årets överskott enligt resultaträkningen	53
Värdeförändringar av aktier och andelar	-28
Övriga direkta förändringar av nettoförmögenheten	0
Summa	25

Förändringen av nettoförmögenheten är i första hand hänförlig till årets överskott i resultaträkningen på 53 miljarder kronor. Därutöver påverkas nettoförmögenheten av enstaka transaktioner som förändrar tillgångars eller skuldernas värde utan att de redovisas över resultaträkningen. En återkommande förklaringspost är förändringar av aktier och andelar som redovisas direkt i balansräkningen, t.ex. förändringar av statligt ägda bolags egna kapital som inte är hänförligt till periodens resultat. Under 2010 uppgick dessa effekter till -28 miljarder kronor. Andra direkta förändringar var netto betydligt under 1 miljard kronor.

Jämförelse med nettoförmögenheten enligt definitionen i nationalräkenskaperna

För att belysa sambandet mellan olika sätt att redovisa statens finansiella ställning görs en jämförelse mellan nettoförmögenheten i balansräkningen och nationalräkenskaperna (NR). NR:s beräkningar finns inte färdigställda för 2010 och jämförelsen görs därför för 2009. NR:s uppgifter har dessutom kompletterats på några punkter för att öka jämförbarheten. Skillnaden mellan balansräkningens nettoförmögenhet vid

utgången av 2009 på -384 miljarder kronor och den beräkning i anslutning till NR som gjorts i 2011 års ekonomiska vårproposition på 183 miljarder kronor innebär att NR-beräkningen visar en positiv nettoförmögenhet som är 567 miljarder kronor högre än vad som redovisas i balansräkningen.

Skillnaderna beror dels på olika värderingsprinciper, dels på olika avgränsning av staten. Den enskilt största skillnaden beror på att fasta reallgångar i NR värderas till återanskaffningsvärdet, dvs. restvärdet efter avskrivningar räknas upp med prisindex samt med moms medan fasta reallgångar i balansräkningen värderas till ursprungligt anskaffningsvärde. Detta står för 55 procent av skillnaden i förmögenheten. En annan stor del beror på att NR använder marknadsprisvärdering där sådan finns tillgänglig, t.ex. för vissa aktieinnehav och för skulder i form av bl.a. statsobligationer. Beredskapstillgångar ingår endast till den del det inte avser s.k. förstörelsemateriel¹¹. I fråga om avgränsning ingår Riksbanken som kapitalandel i NR och inte endast med grundfonden. Dessutom finns andra mindre skillnader. För tillgångar och skulder i övrigt tas främst vissa stora myndigheter med omfattande finansiell verksamhet med i NR. Fordringar och skulder av löpande karaktär är till största delen inte med i NR. I anslutning till not 41 visas de viktigaste skillnaderna för 2009 och 2008.

4.2.2 Övriga förändringar i balansräkningen

Under räkenskapsåret 2010 ökade de totala tillgångarna med 27 miljarder kronor till 1 246 miljarder kronor.

De materiella anläggningstillgångarna ökade med 15 miljarder kronor. Statliga järnvägsanläggningar ökade med 16 miljarder kronor. Anskaffningsvärdet för Botniabanan uppgår till 17 miljarder kronor, varav 6 miljarder kronor har tagits upp bland tillgångarna under året. Pågående nyanläggningar har ökat med 7,5 miljarder kronor, varav Trafikverket står för den största delen. Trafikverkets pågående större

¹¹ Försvarets inköp av förstörelsevapen och kringutrustning för att använda dessa, såsom jaktplan och stridsvagnar, behandlas i NR som insatsförbrukning och inte som bruttoinvestering.

investeringsprojekt avser citytunneln och ombyggnad av Malmö bangård, Citybanan i Stockholm, Ådalsbanan, Götalandsbanan, Haparandabanan och Pajalaprojektet. Byggnader, mark och annan fast egendom har minskat med 8,5 miljarder kronor. Minskningen avser huvudsakligen Luftfartsverket som delades den 1 april 2010. De flygplatser som staten ägde med byggnader, fältanläggningar, elanläggningar och teleanläggningar övergick då till det nya statligt ägda bolaget Swedavia AB.

De finansiella anläggningstillgångarna ökade med 15 miljarder kronor. Andelar i dotter- och intresseföretag ökade med 10 miljarder kronor. Bland dotterföretagen har LKAB:s andelsvärde ökat med 8,0 miljarder kronor, vilket förklaras av årets vinst. Vattenfall AB:s andelsvärde har minskat med 8,9 miljarder kronor. Förändringen utgörs främst av negativa omräkningsdifferenser för verksamhet i utlandet på 30 miljarder kronor, som delvis har utjämnats av positiv påverkan från valutasäkring av utländskt eget kapital. Apoteket AB har delats ut till staten från Apoteksgruppen i Sverige Holding AB och andelsvärdet uppgår till 7,7 miljarder kronor. Apoteksgruppen i Sverige Holding AB har däremot minskat med 3,4 miljarder kronor främst till följd av utdelningen till staten. Andelar i intresseföretaget TeliaSonera har minskat i värde med 3,5 miljarder kronor efter utdelning av 3,8 miljarder kronor till staten.

Andra långfristiga värdepappersinnehav har ökat med 6 miljarder kronor. Den största förändringen avser Kärnavfallsfonden som ytterligare ökat andelen fondmedel placerade i bostadsobligationer.

Övriga fordringar har ökat med 22 miljarder kronor jämfört med föregående år. Skatteverkets fordringar på skattekontot har ökat med 9 miljarder kronor. Skatteverket redovisar också en fordran på 17 miljarder kronor på kommuner och landsting avseende slutreglering av kommunalskatt för inkomståret 2009. Slutavräkningen av kommunalskatt kan variera starkt mellan åren.

Periodavgränsningsposterna minskade med 22 miljarder kronor. Förutbetalda kostnader har minskat med 14 miljarder kronor, vilket förklaras av att Skatteverkets utbetalning i december 2009 redovisas som en transfereringskostnad i årsredovisningen för 2010. Övriga upplupna intäkter har minskat med 10 miljarder kronor, vilket avser periodisering av skatter till

följd av att de betalda skatterna översteg de beräknade intäkterna 2010.

Värdepapper och andelar har minskat med 4,8 miljarder kronor eftersom Riksgäldskontoret inte hade några kortfristiga placeringar detta år.

Fonder ökade med 7,8 miljarder kronor under året och mest ökade Stabilitetsfondens behållning, 4 miljarder kronor. Avsättningar för pensioner minskade med 3,6 miljarder kronor främst hos Statens tjänstepensionsverk. Avsättningen för statens tjänstepensionsåtagande minskade beroende på att basbeloppsindexeringen var negativ och att den s.k. omkostnadsbelastningen på räntan sänktes. Även pensionsavsättningen hos Luftfartsverket sjönk som en följd av överföring av verksamhet till Swedavia AB. Övriga avsättningar ökade med 3 miljarder kronor. Det avser Exportkreditnämndens avsättningar för risker i garanti-engagemang som ökade som en följd av större volymer.

Statsskulden minskade med 36 miljarder kronor och uppgick vid 2010 års utgång till 1 113 miljarder kronor. Lån i svenska kronor ökade med 22 miljarder kronor och lån i utländsk valuta minskade med 58 miljarder kronor. Den andel av statsskulden som upptas i utländsk valuta minskade från 29 till 24 procent. För en närmare beskrivning av statsskuldens utveckling, se avsnitt 3.2 Lånebehovet och statsskuldens utveckling.

Övriga skulder ökade med 17 miljarder kronor främst vid Riksgäldskontoret, där skuldposter knutna till statsskuldförvaltningen ökade. Dessutom sattes försäljningslikviden för Apoteket AB in på konto i Riksgäldskontoret och redovisas i balansräkningen under övriga skulder.

4.3 Finansieringsanalys

Finansieringsanalysen visar statens betalningar fördelade på avsnitten statens verksamhet, investeringar, utlåning och finansiella aktiviteter. Finansieringsanalysen visar även statens nettouplåning under redovisningsperioden. Statens nettouplåning definieras som förändringen av statsskulden justerad för orealiserade valutakursförändringar.

Uppgifterna avseende finansieringsanalysen har hämtats från resultat- och balansräkningarna

samt från den information som myndigheterna rapporterat in till statsredovisningssystemet eller från myndigheternas årsredovisningar med eventuella kompletteringar.

Tabell 4.3 Finansieringsanalys

Miljoner kronor

	Not	2010	2009
Statens verksamhet			
Skatter	55	955 670	876 003
Avgifter och andra ersättningar	56	74 939	76 144
Intäkter av bidrag		43 073	39 365
<i>Summa justerade intäkter</i>		<i>1 073 682</i>	<i>991 512</i>
Transfereringar	57	-830 582	-790 664
Statens egen verksamhet	58	-201 861	-186 423
<i>Summa justerade kostnader</i>		<i>-1 032 443</i>	<i>-977 087</i>
Justeringar till betalningar	59	39 058	61 678
Saldo statens verksamhet		80 297	76 103
Investeringar	60		
Finansiella investeringar		-11 910	-30 197
Materiella investeringar		-47 504	-46 959
Immateriella investeringar		-2 281	-2 579
<i>Summa investeringsutgifter</i>		<i>-61 695</i>	<i>-79 735</i>
Försäljning av anläggnings- tillgångar		11 365	1 512
Summa investeringsverk- samhet		-50 330	-78 223
Utlåning	61		
Nyutlåning		-14 904	-119 072
Amorteringar		15 395	21 152
Summa nettoutlåning		491	-97 920
Finansiella aktiviteter			
Finansiellt netto för statens upplåning	62	-33 694	-35 583
Övrigt finansiellt netto	63	12 914	13 088
Justeringar till betalningar	64	4 802	4 827
Summa finansiella aktiviteter		-15 978	-17 668
Totalt		14 480	-117 708
Statens nettouplåning			
Förändring av statskulden		-36 033	87 620
Orealiserade valutakursför- ändringar		21 553	30 088
Totalt		-14 480	117 708

4.3.1 Statens verksamhet

Kassaflödet i den del som avser statens verksamhet, dvs. intäkter, transfereringar och statens egen verksamhet enligt resultaträkningen, uppgick 2010 till 80 miljarder kronor, vilket netto är marginellt högre än föregående år. Inbetalningarna avseende skatter m.m. har ökat med 80 miljarder kronor medan transfereringar och statens egen verksamhet är 55 miljarder kronor högre än föregående år. Sammantaget ökar kassaflödet efter att hänsyn tagits till förändringar av tillgångar och skulder med 4 miljarder kronor.

4.3.2 Investeringar

Summa investeringar under 2010 uppgick till 62 miljarder kronor, vilket är en minskning med 18 miljarder kronor. Det beror främst på en minskning av finansiella investeringar, eftersom Kärnavfallsfonden under 2009 placerade 18 miljarder kronor i bostadsobligationer och staten deltog i Nordeas nyemission med 5,6 miljarder kronor. Under 2010 har Kärnavfallsfonden fortsatt placera i bostadsobligationer, men ökningen är inte så stor. Övriga finansiella investeringar 2010 avser främst aktier i Swedavia AB med 3,6 miljarder kronor i samband med bolagiseringen av delar av Luftfartsverket samt kapitalinsatser i SAS AB och Inlandsinnovation AB med sammanlagt 3,1 miljarder kronor.

De materiella investeringarna ligger kvar på en jämförelsevis hög nivå. Framför allt är investeringarna i bananläggningar jämförelsevis höga, nära 21 miljarder kronor, med bl.a. den sista etappen av Botniabanan om 6,4 miljarder kronor. Däremot har investeringarna i försvarssektorn minskat.

Det negativa kassaflödet från investeringsverksamheten har begränsats av inkomster från försäljning av anläggningstillgångar, där nära 10 miljarder kronor avser inkomster vid bolagiseringen av delar av Luftfartsverket.

4.3.3 Utlåning

Statens nettoutlåning visar en mycket kraftig minskning, och är i det närmaste noll. Även här beror skillnaden mellan åren på engångs-

händelser 2009. Framför allt var det ett lån till Riksbanken med 92,5 miljarder kronor för att förstärka valutareserven som gjorde netto-utlåningen exceptionellt stor. Under 2010 är både nyutlåning och amorteringar på en mer normal nivå.

4.3.4 Finansiella aktiviteter

Nettobetalingar för finansiella aktiviteter under 2010 uppgick till -16 miljarder kronor, vilket innebär att de negativa nettobetalingarna minskade med 2 miljarder kronor jämfört med 2009. Ingen av delposterna visar stora förändringar.

4.3.5 Statens nettouplåning

Statens nettouplåning visar förändringen av statens upplåning justerad för valutakursförändringar i utländsk valuta. Statens nettouplåning under 2010 var åter negativ, dvs. staten har minskat sina lån trots det negativa budgetsaldot. Statsskulden minskade med 36 miljarder kronor men orealiserade valutakursförändringar påverkade nettouplåningen åt motsatt håll.

4.3.6 Samband mellan resultaträkningen och utfallet för statens budget

I nedanstående tabell visas sambandet mellan resultaträkningens överskott och saldot i statens budget 2010. Tabellen visar de delar som skiljer resultaträkningen från statens budget, dvs. poster som finns med i resultaträkningen men inte medför betalningar, förändringar av fordringar och skulder samt övriga transaktioner som medfört betalningar. Posterna finns med i finansieringsanalysen, men i en annan struktur. Genom dessa tre delar är det möjligt att gå från resultaträkningens saldo till finansieringsanalysens saldo. Därefter visas justeringsposter hänförliga till statsskulden som utgör skillnaden mellan finansieringsanalysens saldo och saldot i statens budget.

Tabell 4.4 Samband mellan resultaträkningens överskott och utfallet för statens budget 2010

Miljoner kronor

Resultaträkningens överskott	52 706
Justeringar för poster som ej medför betalningar	-38 331
Justeringar för förändringar av fordringar och skulder	33 356
Övriga transaktioner som påverkar betalningar	-33 251
Finansieringsanalysens saldo	14 480
Justeringar hänförliga till statsskulden	-15 532
Förändring av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar	-4 179
Förändring av inomstatliga innehav av värdepapper, skuldkorrigeringar samt övriga poster	-11 353
Statens budgetsaldo	-1 052

Transaktioner som ingår i resultaträkningen men inte medför betalningar kan delas upp i tre delar. Den första är resultatandelar i dotter- och intresseföretag som är intäkter som inte betalats, och som för 2010 uppgår till 46 miljarder kronor. Den andra delen är kostnader som inte medför betalningar. Den omfattar avskrivningar, nedskrivningar, avsättningar och fondering (28 miljarder kronor åt motsatt håll). Den tredje delen är orealiserade valutavinster på 21 miljarder kronor.

Förändringar av fordringar och skulder har medfört betalningar, men inte påverkat resultaträkningen. Skulderna har ökat, främst hos Skatteverket, vilket ger en positiv påverkan på likvida medel. Nettoförändringen av fordringar och skulder ger därför en positiv påverkan på likvida medel med 33 miljarder kronor.

Övriga transaktioner som påverkar betalningar är investeringar som gav ett utflöde av likvida medel netto, med hänsyn till sålda tillgångar, med 50 miljarder kronor. Nettoutlåningen påverkade inte kassaflödet mer än marginellt detta år, medan utdelningar från statliga bolag gav ett inflöde på 17 miljarder kronor.

Justeringar som är hänförliga till statsskulden

Finansieringsanalysens saldo var positivt och drygt 15 miljarder kronor högre än det negativa

saldot i statens budget på 1 miljard kronor. Att nettoupplåningen därmed är negativ innebär att staten amorterat på sina lån. Skillnaden mellan statens nettoupplåning och saldot på statens budget beror på att det finns transaktioner som påverkar statsskulden men som inte påverkar budgetens saldo. Å andra sidan finns transaktioner som påverkar budgetens saldo men som påverkar statsskulden först i efterföljande perioder, t.ex. kortfristiga placeringar.

Minskningar av Riksgäldskontorets kortfristiga placeringar medför att statsskulden har minskat med 4 miljarder kronor utan att saldot på statens budget har påverkats. Förändringar av myndigheters innehav av statspapper har påverkat lånebehovet men inte statsskulden. Innehavet har minskat med 2 miljarder kronor 2010 eftersom Kärnavfallsfonden har fortsatt att placera om medel till bostadsobligationer. Den största förändringen är Riksgäldskontorets ökade skulder för CSA-avtal som påverkat statens nettoupplåning, men inte statens budget, med 9 miljarder kronor.

4.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar

Årsredovisningen för staten grundas på de statliga myndigheternas årsredovisningar, vilka upprättas enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

I detta avsnitt beskrivs i en första del redovisningsprinciperna för resultat- och balansräkning, i några fall med koppling även till statens budget. Den första delen innehåller även kommentarer till vissa särskilda poster och förändrade principer för resultat- och balansräkning. Därefter görs en kort beskrivning av principerna för redovisningen av utfallet på statens budget. Slutligen belyses några viktiga skillnader och samband mellan de olika redovisningsmetoderna.

4.4.1 Redovisningsprinciper, resultat- och balansräkning

Räkenskapsåret utgörs av kalenderår. Redovisning av kostnader och intäkter sker enligt bokföringsmässiga grunder.

De konsoliderade resultat- och balansräkningarna och finansieringsanalysen är uppställda enligt regeringens beslut den 16 december 2010 (dnr Fi2010/5683) om normering av avgränsning och uppställningsformer som grund för Ekonomistyrningsverkets underlag till årsredovisningen för staten 2010. De uppställningsformer som föreskrivs där, bygger på de uppställningsformer som föreskrivits för myndigheterna med vissa anpassningar för årsredovisningen för staten.

Grundläggande principer

Genom att redovisningen grundas på myndigheternas årsredovisningar, kommer även årsredovisningen för staten att följa de principer som följer av förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Riksdagen har beslutat om en utvidgad reglering i budgetlag av de principer som ska gälla för årsredovisningen för staten (prop. 2010/11:40, bet. 2010/11:KU14, rskr. 2010/11:177). De nya bestämmelserna innebär att regleringen i större utsträckning blir lagfäst. Redovisningsprinciperna blir dock i huvudsak oförändrade och ska tillämpas från och med årsredovisningen för staten för 2011.

De principer som lagts fast i den nya budgetlagen (2011:203) överensstämmer med de som finns i förordningen om årsredovisning och budgetunderlag och därmed med den praxis som finns för årsredovisningen för staten sedan tidigare. De tillämpas därmed till sitt innehåll redan detta år. De viktigaste grundläggande principerna är:

- Samma principer för värdering, klassificering och indelning av de olika posterna i årsredovisningen ska tillämpas från ett budgetår till ett annat.
- Värderingen av de olika posterna ska göras med rimlig försiktighet.
- Intäkter och kostnader som är hänförliga till budgetåret ska tas med oavsett tidpunkten för betalningen.
- De olika beståndsdelar som balansräkningen består av ska värderas var för sig.
- Tillgångar och skulder eller intäkter och kostnader ska inte kvittas mot varandra.

- Den ingående balansen för ett budgetår ska överensstämma med den utgående balansen för det närmast föregående budgetåret.

Om det finns skäl till det och det är förenligt med god redovisningssed får avvikelser göras från de ovan angivna punkterna. Om detta sker ska upplysningar lämnas om skälen för avvikelserna och en bedömning av dess effekt på den ekonomiska ställningen och resultatet redovisas.

Genom tillämpning av god redovisningssed och genom den praxis som utvecklats i årsredovisningen för staten och genom riksdagens beslut om statens budget har utöver dessa grundläggande principer bildats en helhet utifrån vilken de praktiska ställningstaganden som blir nödvändiga när årsredovisningen upprättas kan lösas. Många frågor är specifika för statlig verksamhet och man måste därför ta ställning i enskilda fall och lösa frågan mot bakgrund av denna helhet. Många frågor och system i staten är dessutom komplexa och det finns anledning att därför beskriva de metoder och lösningar som tillämpas. I det följande lämnas mot den bakgrunden upplysningar om vilka principer som tillämpas för specifika poster eller områden, vissa lösningar förklaras och andra särskilda upplysningar lämnas.

Transfereringar

Principen för redovisning av transfereringar är att de redovisas enligt bokföringsmässiga grunder. Det innebär att de redovisas det år till vilket kostnaden hänförs. Innebörden av denna princip för transfereringar är inte klarlagd i alla detaljer och Sverige deltar i ett internationellt utvecklingsarbete i syfte att klargöra principerna.

Transfereringar periodiseras endast när kostnaden tydligt är hänförlig till ett visst år. Exempel på detta är Sveriges avgift till EU och vissa EU-finansierade stöd på jordbruksområdet som uttryckligen avser ett visst år. I fall där något annat inte är tydligt bedöms kostnaden sammanfalla med betalningen.

Skatter

Sedan 2006 redovisas statens inkomster från skatter enligt nya principer, i enlighet med

riksdagens beslut om principer för redovisning av skatter (prop. 2005/06:1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m., avsnitt 6.2.2, bet. 2005/06:FiU1, rskr. 2005/06:34). I samband med detta beslutade regeringen att samma principer ska gälla även för resultaträkningen i årsredovisningen för staten. Principerna innebär främst att skatteinkomsterna redovisas enligt fullt periodiserade principer, dvs. det år som intäkterna hänförs till. Eftersom många skatter taxeras per kalenderår, är det slutliga utfallet för taxering och betalningsgrad inte känt förrän drygt ett år efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatter i årsredovisningen för staten grundas därför till viss del på bedömningar av förväntat taxeringsutfall och inbetalningar.

En relativt utförlig beskrivning av metoderna gjordes i årsredovisningen för staten för 2006.

Skatteverket och andra berörda myndigheter redovisar löpande debiterade och betalda skatter. Skatterna kan delas in i två huvudkategorier. Den första är skatter som hänförs till period (månad) i nära anslutning till inbetalningen eller deklarationen, vilket gäller för mervärdesskatt, socialavgifter och de flesta punktskatter. Den andra är skatter som beslutas vid taxeringen som sker årsvis och där den löpande inbetalningen endast är preliminär. Det gäller hushållens och företagets inkomstskatter samt fastighetsskatt m.m. När uppgifterna för årsredovisningen för staten för ett visst år tas fram, finns ett i det närmaste korrekt slutligt utfall för många skatter, medan det redovisade utfallet för inkomstskatterna m.m. utgör en beräkning grundad på redovisade preliminärskatter, den ekonomiska utvecklingen och annan information. Här är osäkerheten större än för de skatter som debiteras månadsvis.

Metoden för beräkning av periodiserade skatter på detta sätt bygger på modeller för olika skatteslag och för totalsammanställningar som är uppbyggda inom Finansdepartementet och Ekonomistyrningsverket under lång tid och har utvecklats och anpassats successivt. Denna struktur ger bättre information om skatterna för året än årets skatteinbetalningar, eftersom informationen beaktar den makroekonomiska utvecklingen och förändringar i skattereglerna redan det år dessa avser och inte först när betalning sker. Metoden får därför anses väl etablerad och prövad.

Resultaträkningens skatteintäkter skiljer sig från de periodiserade skatterna i statens budget för det aktuella året på några punkter. En avser skillnaden mellan fjolårets beräknade periodiserade skatt och det helt eller nästan helt slutliga utfall som nu finns tillgängligt. I resultaträkningen hänförs den till det senaste året, eftersom principen innebär att intäkten i resultaträkningen inte revideras så som sker i budgetens utfall för de periodiserade skatterna. För varje skatteslag redovisas dock den senaste beräkningen. En annan skillnad är att avgifterna till ålderspensionssystemet och premiepensionssystemet läggs till, eftersom dessa avgifter ingår i skatterna så som de avgränsas i resultaträkningen. Kommunala utjämningsavgifter och inkomstutjämningsavgifter tillförs som en följd av principen att bruttoredovisa dessa i årsredovisningen för staten. Slutligen avgår de elimineringsåtgärder som görs i årsredovisningen för staten. Dessa avser myndigheternas erhållna kompensation för ingående moms, särskild löneskatt och vissa punktskatter som myndigheterna betalar samt myndigheternas betalda arbetsgivaravgifter m.m. som till en del avser skatt som staten betalar till sig själv.

Avgränsning av redovisningsenheten

Balans- och resultaträkningarna samt finansieringsanalysen omfattar staten, avgränsad i enlighet med regeringens normeringsbeslut för Årsredovisningen för staten 2010 (dnr Fi2010/5683). Detta innebär att dessa dokument omfattar myndigheter under riksdag och regering, med undantag för Riksbanken som med hänsyn till dess speciella ställning inte ingår. AP-fonderna och premiepensionssystemets tillgångar och skulder inklusive avkastningen på dessa medel ingår inte heller på grund av att ålderspensionssystemet bör hanteras och redovisas för riksdagen på ett enhetligt sätt och att fondernas tillgångar har en annan karaktär än statens övriga tillgångar. Riksbankens grundfond ingår dock, då detta kapital ursprungligen tillskjutits av staten och därför kan ses som statens ägarandel i Riksbanken. En förteckning över vilka organisationer som omfattas av staten med denna avgränsning, och som ingår i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna

och finansieringsanalysen, återfinns i bilaga 2 Statliga myndigheter m.m.

Metoder för konsolidering

Gemensam brytdag

Den 10 januari gäller som gemensam s.k. brytdag för samtliga myndigheters räkenskaper. Med begreppet brytdag avses den dag då den löpande bokföringen av händelser som berör den avslutade räkenskapsperioden avslutas. Fram till och med brytdagen bokförs leverantörsskulder och kundfordringar, efter brytdagen redovisas händelser som härrör från den avslutade perioden som upplupna kostnader respektive intäkter (dvs. som periodavgränsningsposter). Den gemensamma brytdagen är en förutsättning för att fordringar och skulder mellan myndigheterna ska kunna stämma överens.

Principer för konsolidering

Konsolidering sker genom en sammanläggning av myndigheternas balansräkningar och resultaträkningar efter det att interna mellanhavanden i form av t.ex. fordringar, skulder, intäkter och kostnader mellan myndigheterna eliminerats. Informationen från myndigheterna har hämtats både från statsredovisningen och ur myndigheternas årsredovisningar. Utöver elimineringsåtgärder av transaktioner mellan myndigheter har även transaktioner som varken är intäkter eller kostnader respektive fordringar eller skulder för staten som helhet eliminerats. Exempel är statens arbetsgivaravgifter för egen personal som före eliminering redovisas som personalkostnad hos myndigheterna och som intäkt av uppörd hos Skatteverket.

Omklassificeringar av poster

Vissa typer av transaktioner omklassificeras i årsredovisningen för staten i förhållande till myndigheternas redovisning. Anledningen till detta är att de ur statens perspektiv utgör t.ex. kostnader för verksamheten och inte transfereringar. Ett exempel är omklassificering av statens tjänstepensioner som redovisas som personalkostnad i statens årsredovisning men skilt från verksamhetens kostnader i Statens tjänstepensionsverks årsredovisning. I några fall följer inte myndigheterna de scheman för resultat- och balansräkning som är generellt föreskrivna. För affärsverken gäller dessutom

särskilda uppställningsformer. Detta medför att vissa resultat- och/eller balansposter måste omklassificeras innan konsolidering görs.

Motpartsavstämning

För att det ska vara möjligt att eliminera s.k. inomstatliga poster, dvs. kostnader, intäkter, fordringar och skulder mellan myndigheter, används rutiner för s.k. motpartsavstämning mellan myndigheter. Kvaliteten i motpartsavstämningen, som infördes 2000, förbättrades successivt under åren därefter och antalet differenser över angivna beloppsgränser är sedan några år relativt lågt. Liksom de senaste åren är differenserna också beloppsmässigt nu så begränsade i relation till helheten att de inte kan anses påverka resultat- eller balansräkningen i någon utsträckning som har materiell betydelse.

Ändrade redovisningsprinciper

Pensionsmyndigheten

Fram till 2009 ingick Premiepensionsmyndigheten (PPM) och dess verksamhet inte i årsredovisningen för staten. Detsamma gällde och gäller fortfarande AP-fonderna. Premiepensionssystemet låg utanför årsredovisningen som en följd av regeringens bedömning att de förvaltade medlen för ålderspensionssystemet hade en annan karaktär än statens tillgångar i övrigt. Dessutom innebar ställningstagandet i nationalräkenskaperna att premiepensionssystemet skulle höra till hushållssektorn ett ytterligare argument för detta. Administrationen i myndigheten PPM sågs som en begränsad del som därför inte heller redovisades i staten. Den 1 januari 2010 bildades Pensionsmyndigheten som övertog både PPM:s uppgifter och uppgifter som rör både inkomstgrundad pension och garantipension m.fl. anslagsfinansierade pensionsförmåner vilka tidigare administrerades av Försäkringskassan. En stor del av Pensionsmyndighetens verksamhet ska därmed ingå i årsredovisningen för staten, eftersom det utgör statens ansvar och verksamhet. I andra sammanhang tillämpas principen att alla statliga myndigheter ingår i årsredovisningen för staten även om de sysslar med verksamheter som är helt avgiftsfinansierade, om inte särskilda skäl finns. Därför ingår nu Pensionsmyndighetens verksamhetskostnader – personalkostnader, lokalkostnader och övriga driftkostnader – i sin

helhet i årsredovisningen för staten. De förvaltade pensionsmedlen, inklusive de preliminärt redovisade medlen för vilka pensionsrätter ännu inte fastställts, ingår däremot inte. Det gäller även motsvarande avsättning på skuldsidan samt vissa fordrings- och skuldposter med direkt koppling till dessa medel. I resultaträkningen undantas avkastningen på dessa medel och den kostnad för administrativ ersättning som lämnas till staten och olika förvaltare. Liksom tidigare ingår kostnaderna för utbetald pension från premiepensionssystemet bland transfereringarna till hushåll.

Genom denna metod har regeringen bedömt att man dels får den lösning som mot bakgrund av informationsbehovet och den organisatoriska lösningen ger det mest jämförbara resultatet i förhållande till tidigare år, dels följer de principer som gäller för andra verksamheter i statliga myndigheter där det skulle kunna ifrågasättas om verksamheten är en del av staten. Samtidigt behandlas premiepensionssystemets förvaltade tillgångar som en utanför staten stående enhet. Det ligger nära sattet att hantera AP-fondernas tillgångar och möjliggör den enhetliga hanteringen av skillnaden mellan årets inbetalda avgifter och utbetalda pensioner som en transferering till eller från staten.

Övriga generella förändringar

I övrigt har inga förändringar av generella redovisningsprinciper gjorts i årsredovisningen för staten som helhet för 2010.

Ändrade redovisningsprinciper hos vissa myndigheter

Utöver ändringar i principerna för årsredovisningen för staten som sådan, förekommer att ändrade principer hos vissa myndigheter påverkar årsredovisningen för staten i mindre omfattning. I de fall berörd myndighet ändrat jämförelsetal, ändras jämförelsetalen även i årsredovisningen för staten såvida inte beloppet är oväsentligt. Har myndigheten inte ansett detta möjligt har inte heller jämförelsetalen i årsredovisningen för staten ändrats.

Ändrade principer för kompetensutvecklings- och kompetensväxlingsmedel

Under 2010 har Ekonomistyrningsverket rekommenderat myndigheterna att redovisa medel som reserverats för kompetens-

utvecklings- och kompetensväxlingsåtgärder för personal enligt avtal, som en avsättning. Förändringen gäller de situationer där osäkerhet föreligger om belopp och tidpunkt för utbetalning. Tidigare har medlen i de flesta fall redovisats som upplupen kostnad. Det har inte bedömts möjligt att räkna om jämförelsetalen för 2009 generellt, men förändringen uppskattas ha ökat posten Övriga avsättningar och i motsvarande grad minskat posten Upplupna kostnader med mellan 500 och 1 000 miljoner kronor.

Ändringar av jämförelsetal

Resultaträkningens saldo i jämförelsekolumnen för 2009 har förbättrats med 437 miljoner kronor med anledning av en rättelse av lämnade bidrag hos Statens energimyndighet.

Resultaträkningens saldo enligt	
Årsredovisningen för staten 2009	26 253
Justering	437
Resultaträkningens saldo enligt	
jämförelsekolumnen i Årsredovisningen	
för staten 2010	26 690

I balansräkningens jämförelsekolumn har Kassa, bank med anledning av samma rättelse hos Statens energimyndighet ökat med 437 miljoner kronor och nettoförmögenheten ökat med samma belopp.

Jämförelsetal för Trafikverket

Den 1 april 2010 bildades Trafikverket och samtidigt lades Vägverket och Banverket ned. Förutom verksamheten från de båda nedlagda myndigheterna har viss verksamhet även från Sjöfartsverket och Statens institut för kommunikationsanalys förts till Trafikverket. För att uppnå bästa möjliga information i noterna har jämförelsetalen för poster i balansräkning gjorts mellan Trafikverkets poster den 31 december 2010 och Vägverkets och Banverkets sammanlagda poster den 31 december 2009. För resultaträkningens poster jämförs summan av posterna för Trafikverkets verksamhet för perioden 1 april – 31 december och Vägverkets och Banverkets verksamhet för perioden 1 januari – 31 mars 2010 med summan av posterna för Vägverkets och Banverkets verksamhet under 2009. Med denna metod för jämförelse bortses från den verksamhet som inte ingick i Vägverket eller Banverket och som har förts till Trafikverket,

men den bedöms vara av så begränsad omfattning att jämförelsen ändå är rättvisande.

Jämförelsetal för Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan

Pensionsmyndigheten övertog den 1 januari 2010 ansvaret för dels den tidigare Premiepensionsmyndighetens verksamhet, dels den del av Försäkringskassans verksamhet som avsåg pension. Det har inte bedömts möjligt att ta fram uppgifter om balansposter eller resultatposter för den del av Försäkringskassans verksamhet som förts över eftersom de inte fanns specificerade på det sättet och det dessutom skett förändringar i organisation och arbetssätt. För Premiepensionsmyndighetens verksamhet, som tidigare inte ingick i årsredovisningen för staten, finns dessutom problemet att redovisningsprinciperna enligt reglerna för försäkringsföretag inte i alla delar överensstämmer med statens. Därför anges i noterna jämförelsetal för Försäkringskassans poster så som de fanns angivna föregående år och för Pensionsmyndigheten anges inga jämförelsetal. Undantag från denna princip har gjorts i not 5, 42 och 44 som innehåller fonder hos de båda myndigheterna och den särskilda avsättningen för frivillig pensionsförsäkring. Dessa medel förvaltas avskilt från myndigheternas tillgångar och skulder i övrigt och därför har fondernas och avsättningens behållning och förändring jämförts per fond i noterna.

Undantag från generella principer

För att på ett mer fullständigt sätt belysa tillämpade principer i årsredovisningen för staten, beskrivs här undantag som förekommer från de generella ekonomiadministrativa reglerna och principerna eller från den praxis som vanligen gäller i staten. Det kan vara fråga om undantag både för en enskild myndighet och för statens redovisning eller statens budget som helhet.

Engångseffekter

Engångseffekterna på statens budget (se särskild sammanställning i Utfallet för statens budget) påverkar oftast inte resultaträkning i årsredovisningen för staten, eftersom redovisningen där görs på bokföringsmässiga grunder med periodisering av intäkter och kostnader. Balansräkningen påverkas för belopp som redovisas som periodavgränsningsposter och när likviditeten påverkas. I fall där engångseffekterna avser stora

engånghändelser, exempelvis intäkter från försäljning av statliga bolag, kommer även resultaträkningen att påverkas av t.ex. realisationsvinster.

Undantag hos vissa myndigheter

Den nybildade Pensionsmyndigheten redovisar marknadsvärden för sina tillgångar i premiepensionssystemet (s.k. placeringstillgångar) enligt de regler som gäller för försäkringsföretag. Dessa tillgångar finns inte med i årsredovisningen för staten. För att kunna tillämpa enhetliga redovisningsprinciper i hela myndighetens verksamhet, redovisas marknadsvärden även för de medel som finns med i årsredovisningen för staten (främst obligationer som tillhör den frivilliga pensionsförsäkringen och sjömanspensionsfonden), i enlighet med undantag i myndighetens regleringsbrev. Dessutom räknas upplupna räntetäkter in i värdepapperets bokförda värde. I årsredovisningen för staten har dessa tillgångar värderats till upplupet anskaffningsvärde samtidigt som upplupna räntor särredovisas, i enlighet med den princip som gäller för tillgångar av detta slag som redovisas av andra myndigheter. Årsredovisningen för staten skiljer sig således från myndighetens årsredovisning på denna punkt.

Skatteverket har enligt regeringsbeslut den 10 december 1998 dispens från kravet att redovisa fordringar och skulder avseende uppörd som redovisas på annat sätt än via skattekontot. Den utnyttjas för närvarande för ej restförda uppördsfordringar redovisade genom de gamla uppördsystemen, för arvs- och gåvoskatt samt för systemet för punktskatter m.m.

Statens fastighetsverk har för bidragsfastigheter undantag från regler vilka innebär att kapitalutgifter för bidragsfastigheterna inte betraktas som anläggningstillgång.

Undantag från regler på finansieringsområdet förekommer för ett relativt stort antal myndigheter. Undantagen kan exempelvis avse regler som rör rätten eller formerna för att ta ut avgifter eller ta emot bidrag och donationer, finansiering av anläggningstillgångar, hur lån ska tas upp eller amorteras, hur anslag får utnyttjas eller hur redovisning mot anslag ska göras. Dessa påverkar i de flesta fall inte årsredovisningen och redovisas därför inte här.

De olika typerna av beslut är i första hand inte att se som undantag, utan som finansiella villkor för den enskilda myndigheten. Regeringen fattar inom detta område årligen ett stort antal beslut

inom ramen för sin styrning av de statliga myndigheterna. Det förekommer även mer omfattande undantag som har direkt koppling till en myndighets uppgift och som därför följer av myndighetens instruktion samt i vissa fall av lag. I fall där regeringen bedömt att den aktuella omständigheten är betydelsefull har riksdagen informerats tidigare i samband med beslut om anslag eller låne- och bemyndiganderamar.

Undantag i fråga om utformning av myndighetens årsredovisning eller finansiella rapportering

Viss verksamhet eller vissa balansposter hos myndigheter med koppling till det försvars- och säkerhetspolitiska området är hemlig, och redovisas därför på ett förenklat sätt i årsredovisningen för staten. Så långt det är möjligt görs dock redovisningen i dessa fall på ett sätt som är jämförbart med redovisningen i övrigt, och på samma sätt mellan åren, varför de inte bedöms påverka årsredovisningen för staten i någon väsentlig grad.

Värderingsprinciper

Myndigheter följer normalt generella värderingsprinciper för statlig redovisning i enlighet med förordningen om årsredovisning och budgetunderlag. Det finns dock myndigheter som på grund av verksamhetens särart, genom dispens, särskilt regeringsbeslut eller av annat särskilt skäl avviker ifrån dessa. Sådana avvikelser förekommer dock i mycket liten omfattning (jfr Undantag hos vissa myndigheter ovan).

Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar värderas enligt lägsta värdets princip. Detta innebär att de tas upp till anskaffningsvärdet eller till det verkliga värdet om detta är lägre. Med verkligt värde avses försäljningsvärde med avdrag för beräknad försäljningskostnad. Om tillgångens särskilda beskaffenhet eller andra omständigheter ger anledning till detta får det verkliga värdet bestämmas till återanskaffningsvärdet eller annat värde som är förenligt med god redovisningssed. Vidare får omsättningstillgångar tas upp över anskaffningsvärdet om det föreligger särskilda omständigheter och det samtidigt är förenligt med god redovisningssed. Osäkra fordringar redovisas med det belopp varmed de beräknas inflyta. Fordringar och skulder i främmande valuta värderas till balansdagens kurs.

Anläggningstillgångar

Anläggningstillgångar värderas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar. Avskrivningstider anpassas till respektive tillgångs förväntade ekonomiska livslängd.

Aktier och andelar

Aktier och andelar i dotter- och intresseföretag har värderats enligt kapitalandelsmetoden. Metoden innebär att statens andel av företagens egna kapital tas upp som en tillgång i balansräkningen. Årets andel av företagets resultat redovisas i resultaträkningen. Även affärsverkens dotter- och intresseföretag redovisas enligt kapitalandelsmetoden. I bilaga 3 Statliga bolag, redovisas kapitalandelsvärdet för varje bolag. I de fall staten innehar aktier i börsnoterade företag presenteras även marknadsvärdet för dessa aktier i bilagan.

Kommentarer till särskilda poster

Fordran/skuld på Rundradiorörelsen hos Riksgäldskontoret

De TV-avgifter som riksdagen beslutar om sätts in på ett konto i Riksgäldskontoret varifrån de betalas till de tre public service-företagen Sveriges Television AB, Sveriges Radio AB och Utbildningsradion AB. Medlen förvaltas för statens räkning av Radiotjänst i Kiruna AB. Övergångsvis tillförs extrapengar till Radiotjänst genom ett särskilt lån i Riksgäldskontoret, det s.k. distributionskontot. Härigenom finansieras de tillfälligt ökade kostnaderna för samtidig distribution av TV-utsändningar i analog och digital form som krävs för att det ska vara möjligt att gradvis övergå till digitala TV-utsändningar. Avsikten är att distributionskostnaderna efter omläggningen ska vara lägre än kostnaderna skulle vara för analoga utsändningar.

Riksgäldskontoret redovisar i sin årsredovisning en fordran för TV-licensmedel uppgående till 582 miljoner kronor och en skuld avseende s.k. distributionsmedel på 1 455 miljoner kronor, netto en skuld på 872 miljoner kronor, till den s.k. Rundradiorörelsen. Radiotjänst har inte tagit upp tillgången och skulden i sina räkenskaper, eftersom det är fråga om förvaltade medel, inte tillgång och skuld för egen räkning. Medlen kommer att tas i anspråk respektive återbetalas i den ordning som riksdagen beslutar särskilt. Riksgäldskontorets fordran och skuld har tagits

bort i årsredovisningen för staten eftersom de är interna i staten samtidigt som Rundradiorörelsens redovisning inte ingår i någon statlig redovisningsenhet som redovisas som motpart till Riksgäldskontoret.

Statsskulden

Statsskulden värderas i den statliga redovisningen till det belopp som kommer att betalas ut på förfallodagen och inte till det belopp som betalats in (nominellt slutvärde). Dessutom värderas den inklusive derivatinstrument, som skuldbytesavtal och valutaterminer. Måttet överensstämmer med hur skulden mäts i EU-sammanhang, bl.a. inom ramen för proceduren mot för stora underskott. I balansräkningen redovisas den konsoliderade statsskulden, dvs. efter avdrag för statliga myndigheters innehav av statspapper, till skillnad från Riksgäldskontorets redovisning av den okonsoliderade statsskulden (se även avsnitt 3.2 Statsskulden). Den konsoliderade statsskulden uppgick den 31 december 2010 till 1 113 miljarder kronor, medan den okonsoliderade statsskulden uppgick till 1 151 miljarder kronor.

Transfereringar via skattekonto

I ett antal fall görs transfereringar genom kreditering av en skattskyldigs (t.ex. ett företag) skattekonto hos Skatteverket i stället för att göras i form av utbetalda bidrag. Den skattskyldige får således en skattereduktion. Denna subvention redovisas bland transfereringarna i resultaträkningen, för att på ett transparent sätt visa statens stöd till olika verksamheter i samhället. Dessa transfereringar redovisas således brutto i resultaträkningen och samtidigt redovisas även skatteintäkterna brutto, dvs. opåverkade av subventionen. Det bakomliggande synsättet är att om tekniken med skattekonto inte använts, skulle bidrag ha betalats ut och skatter betalats in med motsvarande belopp. Metoden är endast en teknisk lösning. Den generella redovisningsprincipen Innehåll före form (Substance over form) leder till slutsatsen att transfereringen och skatten ska redovisas brutto.

De transfereringar som omfattas är de som redovisas under inkomsttitelgrupp 8100 på statens budget, Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto. I statens budget har avgränsningen gjorts utifrån kopplingen till skattelagstiftningen, så att nedsättningar/subventioner som saknar koppling till skattelagstiftningen redovisas som transfere-

ringar. Nedsättningar med koppling till skattelagstiftningen men där det av administrativa skäl är enklare med nedsättning jämfört med ändrad skattelagstiftning, räknas av mot skatterna och redovisas inte som transfereringar. De redovisas också i anslutning till respektive skatt i den nya budgetstrukturen i stället för som tidigare i en särskild inkomsttitelgrupp eller inkomsthuvudgrupp. Den avgränsning av transfereringar som tillämpas överensstämmer med nationalräkenskaperna. Enligt ESA-95, European System of Accounts, ska endast skatterabatter som är ett led i den ekonomiska politiken nettoredovisas.

Transfereringar till kommuner och landsting i form av moms-kompensation

Kommunernas mervärdesskatt nettoredovisas på statens budget samtidigt som det generella statsbidraget till kommuner som tidigare redovisades över anslag justerats ned med motsvarande belopp. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på inkomsttitel 7222, Kompensation för mervärdesskatt, kommuner, vilket minskar inkomsterna i statens budget. För årsredovisningen för staten har det dock bedömts mest rättvisande att bruttoredovisa som lämnade bidrag och skatteintäkter i den konsoliderade resultaträkningen. Det innebär att både skatteintäkter och lämnade bidrag är drygt 45 miljarder kronor högre än nettobeloppen på inkomsttitlar respektive anslag i statens budget.

Transfereringar i det kommunala utjämnings-systemet

Den kommunalekonomiska utjämningsnetto redovisas på statens budget varvid det generella statsbidraget sammanförts med utjämnings-systemet. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt 13 miljarder kronor tas in under anslaget i stället för på inkomsttitel. I resultaträkningen i årsredovisningen för staten har det bedömts mest rättvisande att bruttoredovisa den kommunalekonomiska utjämningsnetto. Det innebär att både transfereringar och skatteintäkter är 13 miljarder kronor högre än i statens budget för 2010.

Moms-kompensation till statliga myndigheter

Statliga myndigheter har rätt till kompensation för ingående mervärdesskatt i sin verksamhet enligt bestämmelserna i förordningen (2002:831) om myndigheters rätt till kompensation för in-

gående mervärdesskatt. Myndigheterna rekviderar medlen från Skatteverket och i statens budget redovisas kompensationen som debitering (negativ inkomst) på inkomsttitel 7221, Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter. I skattebegreppet som ansluter till nationalräkenskaperna ingår denna skatt brutto som en del av den offentliga sektorns och statens skatteintäkter. Det är naturligt eftersom mervärdesskatten ingår i myndigheternas konsumtionsutgifter i nationalräkenskaperna – där får man således en bruttoredovisning. I resultaträkningen i årsredovisningen för staten, liksom i myndigheternas redovisning, nettoredovisas däremot kostnaderna. Därför redovisas skatteintäkterna efter avdrag för denna kompensation.

Resultatandelar i dotter- och intresseföretag

De av Kammarkollegiet (tidigare Regeringskansliet) redovisade resultatandelarna i dotter- och intresseföretag redovisas till stor del endast för tid fram till tredje kvartalet 2010, beroende på att bolagens rapporteringstidpunkter inte möjliggör för Kammarkollegiet att ta med uppgifter för fjärde kvartalet. I årsredovisningen för staten justeras detta, så att hela 2010 års resultat och värdet vid utgången av 2010 enligt kapitalandelsmetoden redovisas. I enstaka fall används i stället den senaste delårsrapporten. Det innebär att årsredovisningen för staten på denna punkt avviker från Kammarkollegiets årsredovisning.

Överföringar till och från pensionssystemet

Eftersom AP-fonderna och premiepensionssystemet i övrigt inte konsolideras i årsredovisningen för staten, kommer de överföringar som görs mellan dessa fonder och staten i övrigt att behandlas som externa transaktioner.

Under året inbetalas socialavgifter och allmänna pensionsavgifter från arbetsgivare, egenföretagare och hushåll. Dessa redovisas brutto som intäkter under posten Skatteintäkter. Dessutom tillförs Statliga ålderspensionsavgifter från vissa anslag för bl.a. transfereringar. Därefter görs löpande överföringar av den andel som är hänförlig till ålderspensionssystemet till AP-fonderna och premiepensionssystemet. Löpande rekviderar Pensionsmyndigheten, som betalar ut pensionerna, medel från AP-fonderna och premiepensionssystemet för de månatliga utbetalningarna av pension. Efter utgången av ett taxeringsår görs slutjusteringar av de medel som löpande överförts till AP-fonderna och premie-

pensionssystemet, i samband med att pensionsrätter fastställs.

För 2010 har de socialavgifter m.m. som inbetalats och överförts till AP-fonderna understigit de pensionsmedel som rekviderats från AP-fonderna för utbetalning av pension. De löpande överföringarna till och från AP-fonderna elimineras i årsredovisningen för staten och endast nettoöverföringen från AP-fonderna kvarstår därför. Den blir därmed en transferering från ålderspensionssystemet, den s.k. socialförsäkringssektorn (Intäkt av bidrag, se not 3). För premiepensionssystemet gäller att inbetalda avgifter överstiger utbetalda pensioner med betydande belopp och detta redovisas som en transferering till hushåll eftersom premiepensionssystemet hänförs till hushållssektorn (se nedan).

Särskilt om premiepensionssystemet

Sedan 2007 redovisar nationalräkenskaperna premiepensionssystemet i hushållssektorn i stället för som tidigare socialförsäkringssektorn, i enlighet med principer för denna typ av system som fastställts inom EU. I årsredovisningen för staten har viss anpassning gjorts till detta.

I redovisningen av utfallet för statens budget dras den del av arbetsgivaravgifter och egenavgifter som förs till premiepensionssystemet av från intäkterna, så att skatterna redovisas exklusive de avgifter som avser premiepensionssystemet. Bland utgifterna för ålderspensionssystemet som redovisas utanför men i anslutning till budgeten och under utgiftstaket, redovisas utbetalda pensioner exklusive premiepensioner.

I resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys redovisas däremot ålderspensionerna i sin helhet, liksom i berörd myndighets redovisning, som en del av statens transfereringar och avgifterna redovisas som en del av intäkterna av skatter. Det har bedömts ha ett värde att ha kvar denna redovisning av totala pensionsutbetalningar från staten och motsvarande avgifter både på kostnads- och intäktssidan. Det har även ett värde att se överföringen till premiepensionssystemet brutto, samtidigt som det kan finnas definitionsmässiga problem med att bestämma vilken del av avgifterna och medel tillförda från anslag som egentligen ska ses som transferering till premiepensionssystemet. Flödena av avgifter och rekvisition av pensionsmedel delas upp på transfereringar till/från ålderspensionssystemet som nu omfattar endast AP-fonderna å ena si-

dan, och hushållssektorn å den andra. I not 1 Skatteintäkter har sambandet med motsvarande belopp i statens budget tydliggjorts.

Systembolagets inlevererade överskott

Systembolagets inlevererade överskott ingår bland skatteintäkterna i den konsoliderade redovisningen enligt den avgränsning som gäller (se ovan). Hos den myndighet som redovisar aktierna (Kammarkollegiet) ingår beloppet i Resultatandelar i dotter- och intresseföretag. Omklassificering i årsredovisningen för staten görs genom att posten Resultatandelar minskas och posten Skatteintäkter ökas med faktiskt erhållen utdelning under året (345 miljoner kronor under 2010).

Stabilitetsfonden

Under hösten 2008 beslutade riksdagen om inrättande av Stabilitetsfonden (prop. 2008/09:61, bet. 2008/09:FiU16, rskr. 2008/09:17). Från fonden ska det stödsystem finansieras som införts i lagen om statligt stöd till kreditinstitut. Fonden är avsedd att tillföras en särskild stabilitetsavgift där samtliga kreditinstitut deltar i finansieringen. Avsikten är att fonden ska användas för olika åtgärder som kapitaltillskott och köp av bolag, men även direkta kostnader. Inledningsvis tillfördes 15 miljarder kronor från anslag på statens budget. Då fonden tillförs även andra medel och mot bakgrund av att medlen i betydande grad kan bedömas komma att användas inte för kostnader utan för olika slag av finansiella tillgångar bedömdes det lämpligt att inte redovisa överföringen från anslag som en kostnad i statens resultaträkning. I stället fördes medlen direkt från nettoförmögenheten i balansräkningen till balansposten Fonder. De avgifter som tas in redovisas som intäkter i resultaträkningen och som avsättningar till fonder. De kostnader som uppkommer avses i första hand avräknas mot de avgifter som kommit in, och då med upplösning av fond som motsvarande tillförsel av medel. Om däremot fondens kapital går under 15 miljarder kronor är avsikten att resultaträkningens saldo ska påverkas. Metoderna kan kompliceras om fonden slås ihop med insättningsgarantifonden. Regeringen kommer att bevaka utvecklingen, så att redovisningsmetoderna långsiktigt ger en rättvisande bild av händelserna på detta område. Under 2010 har fonden ökat med bankgarantiavgifter och den nya stabilitetsavgiften samt med finansiella intäkter och det är

således för närvarande ingen oklarhet i denna fråga.

Kapitalinsatser i SAS AB och Inlandsinnovation AB

Staten har gjort kapitalinsatser i SAS AB och Inlandsinnovation AB, finansierade med anslag, på sammanlagt 3,1 miljarder kronor. Hos Kammarkollegiet som redovisar aktierna är detta redovisat som Lämnat bidrag. I årsredovisningen för staten redovisas beloppet i stället som investering. Årsredovisningen för staten avviker således från myndighetens redovisning på denna punkt.

Händelser efter räkenskapsårets utgång – statens aktier i Nordea Bank AB

Riksdagen har bemyndigat regeringen att sälja bl.a. statens aktier i Nordea Bank AB. Statens aktier i Nordea består dels av aktier förvaltade av Regeringskansliet som redovisas av Kammarkollegiet, dels av aktier i Stabilitetsfonden som redovisas av Riksgäldskontoret. Med anledning av riksdagens bemyndigande har Kammarkollegiet klassificerat sin del av statens innehav som omsättningstillgångar, under posten Värdepapper och andelar, med 4,4 miljarder kronor. I årsredovisningen för staten redovisas dock statens hela innehav den 31 december 2010, i likhet med föregående år, som anläggningstillgångar under posten Övriga långfristiga värdepappersinnehav med 10,0 miljarder kronor (se not 27). Enligt praxis omklassificeras inte en kortfristig del av en långfristig tillgång eller skuld. Årsredovisningen för staten avviker således från myndighetens redovisning på denna punkt. Det kan även noteras att det per bokslutsdagen inte fanns något beslut om verkställande av försäljningsbemyndigandet och att det fortfarande inte finns någon beslutad tidpunkt för en eventuell försäljning av övriga aktier som omfattas av bemyndigandet.

I början av februari 2011 såldes efter regeringens beslut 255 miljoner aktier till ett marknadsvärde av 18,9 miljarder kronor. De sålda aktierna utgjorde en del av det innehav som redovisades av Kammarkollegiet och hade ett bokfört värde på 2,2 miljarder kronor. Statens totala innehav efter försäljningen motsvarar 13,52 procent av aktierna i bolaget. Tidigare utgjorde statens innehav 19,86 procent av aktierna.

Sveriges förväntade överskott av utsläppsrätter

Parter med kvantitativa åtaganden i klimatkonventionens Kyotoprotokoll har tillgodoskrivits en tilldelad mängd utsläppsutrymme s.k. Assigned Amount Units (AAU). Sverige har för den första åtagandeperioden 2008–2012 tilldelats 375 864 317 AAU. För att Sverige ska uppfylla sitt åtagande enligt Kyotoprotokollet för 2008–2012 ska de faktiska svenska utsläppen inte överstiga den tilldelade mängden, när denna justerats i enlighet med protokollets artikel 3.

Aktuella beräkningar tyder på att Sverige kommer att få ett överskott i innehav av tilldelad mängd jämfört med de faktiska utsläppen. Det är dock inte möjligt att exakt uppge hur stort överskottet kommer att bli. Orsaken är att utsläppen för 2010, 2011 och 2012 ännu inte är kända.

Även i jämförelse med målnivån för det av riksdagen beslutade och mer ambitiösa nationella målet om en utsläppsminskning på 4 procent under perioden 2008–2012 jämfört med nivån 1990, förväntas det uppstå ett överskott. Det samlade svenska överskottet eller reserven av AAU bedöms nu kunna komma att uppgå till ca 60 miljoner i förhållande till åtagandet enligt Kyotoprotokollet och ca 30 miljoner i förhållande till det nationella svenska delmålet. Av dessa uppskattade överskott är en del kopplad till innehavet av utsläppsrätter hos de företag som är anslutna till EU:s utsläppshandelssystem. Denna del förfogar inte staten över. Det förväntade överskottet för staten att hantera uppskattas nu uppgå till ca 45 miljoner AAU i förhållande till Kyotoåtagandet och ca 15 miljoner AAU i förhållande till det nationella delmålet.

Det uppskattade svenska överskottet utgör en liten del av det förväntade sammanlagda internationella överskottet som har kalkylerats till uppemot 10 miljarder AAU, främst i Ryssland och Ukraina. Sedan 2008 har det skett en viss handel med AAU mellan parter med åtaganden under Kyotoprotokollet. Handeln har dock än så länge varit begränsad och överlåtelsepriserna vid transaktionerna är inte offentliga. Dessa förhållanden gör att en värdering av ett förväntat överskott av AAU är högst osäker. En tendens till fallande priser förväntas allmänt mot bakgrund av det stora potentiella utbudsöverskottet. En aktuell prisnotering är euro 5 per AAU.

Någon värdering av överskottet har således inte kunnat göras och därmed har inte någon tillgång redovisats i balansräkningen.

4.4.2 Redovisningsprinciper, utfallet på statens budget

Redovisningen mot statens budget sker enligt de principer som följer av lagen (1996:1059) om statsbudgeten och riksdagens beslut om budget.

Avgränsningen är den som följer av riksdagens budgetbeslut. Alla inkomster och utgifter samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov, med undantag för vissa verksamheter där inkomster endast ska bidra till att täcka verksamhetens kostnader och verksamheter där kostnaderna helt ska täckas med verksamhetens intäkter omfattas. I praktiken innebär detta i allt väsentligt samma avgränsning som den som gäller för resultat- och balansräkningen. Om en myndighet eller en del av en myndighets verksamhet varken har anslag på budgeten, redovisar inkomster mot inkomstitel eller gör betalningar via de statliga betalningssystem som har koppling till statens centralkonto i Riksbanken, kommer dock myndigheten inte att påverka utfallet på statens budget.

Utgifterna på statens budget redovisas mot anslag. Inkomsterna redovisas mot inkomstitlar. Avräkning mot anslag för transfereringar ska göras det år då betalning sker medan avräkning mot inkomstitlar för skatt görs det år då betalning sker respektive erhålls. Övriga utgifter och inkomster avräknas det år till vilket utgiften respektive inkomsten hänför sig. Riksdagen beslutade hösten 2008 om ändrad grund för avräkning av myndigheternas förvaltningskostnader mot anslag (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:FiU15, rskr. 2008/09:30). Förändringen innebär att för de flesta myndigheter avräknas poster som förändring av semesterlöneskuld, upplupna kostnader i övrigt, förändring av avsättningar samt andra periodiseringar mot anslag redan när kostnaden identifieras, i stället för att som tidigare avräknas när faktura kom in till myndigheten eller i vissa fall när betalningen gjordes. För Vägverket och Banverket (nu i huvudsak Trafikverket) som redan tidigare tillämpade kostnadsmässig anslagsavräkning, liksom för universitet och högskolor som har en egen modell för anslagsavräkning, skedde i princip ingen förändring.

Universitet och högskolor tillämpar för en stor mängd anslag inom grundutbildningsområdet en anslagsavräkningsmodell som innebär att löpande under året avräknas en tolfte del av årsbeloppet oavsett verklig förbrukning, medan vid

årets slut en slutlig anslagsavräkning görs som är beroende av volymen studieprestationer upp till ett visst belopp. Sveriges lantbruksuniversitet är ett undantag från denna modell och i stället är där den löpande avräkningen densamma som den slutliga.

En viktig punkt i redovisningen mot statens budget är preciseringen av skattebegreppet som ges uttryck i budgetens indelning och som även utgår från nationalräkenskapernas klassificering av olika typer av transaktioner, där socialavgifter och allmän pensionsavgift ingår bland skatterna.

Till skillnad från vad som gäller för resultat- och balansräkningen, där olika redovisningsmetoder och principer för ett antal specifika poster förklaras ovan, finns för anslag och inkomstitlar på statens budget riksdagsbeslut och motiveringar vilka har redovisats för riksdagen i budgetpropositionen eller andra propositioner. Därför redovisas inte den typen av specifik information här. Även förändringar av struktur och innehåll för anslag och inkomstitlar har redovisats i budgetpropositionen m.m., och beskrivs därför inte.

Utöver anslagen och inkomstitlarna innehåller statens budget en post för Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost. Dessa kassamässiga korrigeringsposter på utgiftssidan är nödvändiga för att budgetens saldo ska visa statens lånebehov med omvänt tecken, dvs. ett positivt budgetsaldo ger ett negativt lånebehov.

4.4.3 Skillnader mellan resultaträkningen och statens budget

Statens budget och resultaträkningen skiljer sig som nämnts åt avseende såväl avgränsning och struktur som redovisningsprinciper.

Ett exempel på skillnader i avgränsningen är affärsverken som ingår i resultaträkningen men som till helt övervägande del ligger utanför statens budget. Ett annat exempel är att avgifter och bidrag som myndigheterna får disponera redovisas i resultaträkningen medan de endast påverkar budgeten i den mån dessa verksamheter har en inverkan på statens lånebehov. Detsamma gäller affärsverkens verksamheter.

När det gäller redovisningsprinciper innefattar statens budget redovisning av in- och utbetalningar (kassamässigt) och för vissa anslag eller inkomstitlar kostnader och intäkter eller utgifter och inkomster. I resultaträkningen görs re-

dovisningen i sin helhet enligt bokföringsmässiga grunder, dvs. av intäkter och kostnader.

Statens budget har en ändamålsstruktur där anslagen är grupperade i utgiftsområden och inkomstitlarna i inkomsttyper. Resultaträkningen är däremot indelad i intäkt- och kostnadsslag. Jämförelser av poster i resultaträkningen och statens budget låter sig därmed ofta inte göras, utan dokumenten kompletteras i stället varandra.

Resultaträkningen visar verksamhetens totala kostnader och intäkter under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen, dvs. tillgångar och skulder per den 31 december. Ibland påverkas endast balansräkningen av vissa händelser i statens budget medan resultaträkningen är oförändrad.

En stor principiell skillnad är att i resultaträkningen elimineras alla poster som avser transaktioner mellan myndigheter. Det gäller köp och försäljning av tjänster eller varor mellan myndigheter liksom bidrag mellan myndigheter. Viktiga elimineringsposter är arbetsgivaravgifter och skatter som statliga myndigheter betalat och premier för det statliga tjänstepensionssystemet som statliga myndigheter betalat till Statens tjänstepensionsverk. I statens budget bruttoredo visas dessa transaktioner i de flesta fall som utgifter på anslag och inkomster på inkomstitel.

En annan stor skillnad är att ålderspensionsavgifterna från andra än statliga myndigheter bruttoredo visas som intäkt i resultaträkningen samtidigt som de faktiska utbetalningarna av pensioner i ålderspensionssystemet redovisas som kostnader. I statens budget däremot netto-redovisas ålderspensionsavgifterna efter avdrag för utbetalningarna till pensionssystemet inklusive premiepensionssystemet, medan utbetalningarna av pensioner inte framgår av budgeten, utan redovisas i anslutning till budgeten som ålderspensionssystemet utanför statens budget.

I nedanstående tabell sammanfattas några skillnader mellan resultaträkningen och statens budget.

Tabell 4.5 Jämförelse mellan resultaträkningen och statens budget

	Resultaträkningen	Statens budget
Skatt	Intäkt	Intäkt och betalning
Offentligrättsliga avgifter på inkomstitel	Intäkt	Inkomst
Avgift av tillfällig natur eller mindre omfattning	Intäkt	Kostnadsreduktion på anslag
Övriga avgifter	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Erhållna bidrag som används i verksamheten	Intäkt	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar
Transfereringar (lämnade bidrag m.m.)	Kostnad	Utbetalning
Avsättningar för framtida åtaganden	Kostnad (intäkt)	Kostnad
Löner, varor och tjänster	Kostnad	Kostnad
Andel av företagsvinst/förlust	Intäkt/kostnad enligt kapitalandelsmetoden	Inkomst vid utdelning
Orealiserad valutavinst/förlust och upplupen ränta	Intäkt/kostnad	Ingen påverkan på anslag eller inkomstitlar

Skatter redovisas som intäkter i resultaträkningen, medan i statens budget redovisas intäkter som är hänförliga till det aktuella året med korrigeringsposter för betalda skatter så att slutsumman blir kassamässig. Även intäktsdefinitionen skiljer sig åt. Intäkter eller reduktioner som inte tagits upp tidigare år påverkar skatteintäkterna i resultaträkningen, medan de i budgeten för det aktuella året hänförs till korrigeringsposterna för uppbörds- och betalningsförskjutningar. Skatterna är den viktigaste inkomstposten både i resultaträkningen och statens budget och principerna och redovisningssättet sammanfattas närmare ovan.

För olika typer av avgifter och bidrag redovisas intäkter i resultaträkningen, medan inkomster redovisas för avgifter som förs till inkomstitel. Med inkomster avses här vanligen de inkomster där faktura utfärdats under året eller i omedelbar anslutning till året före den s.k. brytdagen. Avgifter som disponeras av en myndighet påverkar statens budget endast som betalningar, medan de normalt inte berör anslag eller inkomstitlar. Bidrag redovisas i några fall kassamässigt på statens budget, främst bidrag från EU, medan de i de flesta fall inte redovisas mot

inkomsttitel eller anslag utan endast påverkar budgeten som betalningar. Nettobetalningar från avgifts- och bidragsfinansierad verksamhet påverkar dock vanligen saldot på myndigheternas räntekonton i Riksgäldskontoret och därmed Riksgäldskontorets nettoutlåning, vilket i sin tur påverkar statens budget och statens lånebehov.

Transfereringar i form av lämnade bidrag och andra omfördelningstransaktioner redovisas som kostnader i resultaträkningen, medan de redovisas vid utbetalningen i statens budget. Till största delen sammanfaller dock dessa begrepp, beroende på hur kostnaderna för transfereringar fångas i olika fall. Transfereringar periodiseras i resultaträkningen endast i de fall de är tydligt hänförliga till ett visst år, såsom exempelvis jordbruksstöd eller EU-avgiften för ett visst år.

Löner, lokalhyror och köp av varor och tjänster i övrigt, redovisas med kostnader i resultaträkningen, och i de allra flesta fall även med kostnader i statens budget. Däremot redovisas vissa stora investeringar i infrastruktur och för försvarets räkning fortfarande på statens budget i sin helhet i samband med att anskaffningen görs.

Skillnader gäller även för ett antal andra transaktioner av särskild art. Orealiserade vinster, upplupna ränteintäkter, avsättningar för framtida åtaganden eller andel av vinst/förlust i bolag som staten äger, redovisas som intäkter eller kostnader i resultaträkningen, medan de inte påverkar statens budget förrän i samband med eventuell betalning.

4.5 Noter

4.5.1 Noter till resultaträkningen

Not 1

Skatteintäkter

Miljoner kronor

	2010	2009
Direkta skatter på arbete		
Inkomstskatter	567 267	551 237
Skattereduktioner m.m.	-181 269	-162 550
Övriga direkta skatter på arbete	89 527	86 972
<i>Summa Direkta skatter på arbete</i>	<i>475 525</i>	<i>475 659</i>
Indirekta skatter på arbete		
Arbetsgivaravgifter	403 662	392 444
Övriga indirekta skatter på arbete	22 101	24 324
Avgifter till premiepensionssystemet	-26 424	-25 350
<i>Summa Indirekta skatter på arbete</i>	<i>399 339</i>	<i>391 418</i>
Skatt på kapital		
Skatt på kapital, hushåll	29 756	24 921
Skatt på företagsvinster	102 249	86 519
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	25 326	25 327
Övriga skatter på kapital	23 575	23 470
<i>Summa Skatt på kapital</i>	<i>180 906</i>	<i>160 237</i>
Skatt på konsumtion och insatsvaror		
Mervärdesskatt	324 409	301 550
varav kommunmoms	45 469	44 008
Skatt på alkohol och tobak	22 720	22 761
Skatt på energi och miljö	73 151	70 291
Skatt på vägtrafik	16 400	16 376
Inlevererat överskott från AB Svenska Spel	4 775	4 477
Skatt på import	5 674	5 151
Övriga skatter på konsumtion och insatsvaror	2 297	2 262
<i>Summa Skatt på konsumtion och insatsvaror</i>	<i>449 426</i>	<i>422 868</i>
Restförda och övriga skatter		
Restförda skatter m.m.	-1 818	-5 672
Intäkter som förs till fonder	4 031	2 412
<i>Summa Restförda och övriga skatter</i>	<i>2 213</i>	<i>-3 260</i>
summa Totala skatteintäkter före justering	1 507 409	1 446 922
Justering till belopp enligt ÅRS 2009		-10 348
Totala skatteintäkter	1 507 409	1 436 574

Avgår: Kommunal inkomstskatter	-539 546	-524 834
Avgår: Avgifter till ålderspensionssystemet	-183 759	-178 793
Avgår: EU-skatter	-7 118	-6 791
<i>summa Statens skatteintäkter före justering</i>	<i>776 986</i>	<i>726 156</i>

	Justering till belopp enligt ÅRS 2009	
Statens skatteintäkter enligt avgränsningen av statens budget	776 986	727 735
Tillkommer, avgränsningsskillnader m.m.		
Skatter hänförliga till tidigare år varav 2009	8 975	
varav 2008	-281	
Avgifter till ålderspensionssystemet	183 759	178 793
Avgifter till premiepensionssystemet	26 424	25 350
EU-skatter	7 118	6 791
Kommunala utjämningsavgifter LSS	2 933	2 793
Inkomstutjämningsavgift, kostnadsutjämningsavgift	13 282	13 236
Elimineringar		
Eliminering av statliga myndigheters avräknade moms	-25 965	-24 235
Eliminering av statens arbetsgivaravgifter	-24 822	-23 874
Eliminering av särskild löneskatt på pensionskostnader	-3 462	-3 236
Eliminering av myndigheters skatter och nystartstöd	-48	-103
<i>summa Total före justering</i>	<i>964 899</i>	<i>903 250</i>
Justering till belopp enligt ÅRS 2008		204
Total summa	964 899	903 454

Skatteintäkterna ökade med 61 miljarder kronor (6,8 procent) jämfört med 2009. Eftersom många skatter fastställs per kalenderår är det slutliga utfallet för taxeringen inte känt förrän i december året efter det aktuella årets utgång. Redovisningen av skatteintäkter grundas därför till viss del på bedömningar. Även om man vid tidpunkten för årsredovisningen kan göra en någorlunda säker bedömning av intäkterna från skatt på arbete och skatt på konsumtion är osäkerheten fortfarande stor vad gäller skatt på kapital. Historiskt ligger avvikelsen mellan den bedömning som redovisas i årsredovisningen och de slutliga utfallen på i storleksordningen 0,5 till 1 procent av de totala skatteintäkterna.

Direkta skatter på arbete är nästan oförändrade jämfört med 2009. Den marginella föränd-

ringen förklaras av att skattereduktionerna som minskar intäkterna från direkta skatter ökat i högre omfattning än inkomstskatterna ökat. Skattereduktionerna ökade med 19 och inkomstskatterna med 16 miljarder kronor. Bland annat har avdragen för husarbete (ROT- och RUT-avdrag) och jobbskatteavdragen ökat. Indirekta skatter på arbete ökade med 7,9 miljarder kronor mellan åren. Arbetsgivaravgifterna ökade med 11 miljarder kronor till följd av lönesummans utveckling. Arbetsgivaravgifterna utgörs i princip av avgiftssatsen i procent av lönesumman. Preliminärt ökade lönesumman med nästan 3 procent. Myndigheternas arbetsgivaravgifter är inomstatliga och har eliminerats vid beräkning av skatteintäkterna. Elimineringen bruttoredovisas i tabellen ovan.

Jämfört med 2009 ökade skatt på kapital med 21 miljarder kronor (13 procent). Skatt på kapital från hushåll ökade med 4,8 miljarder kronor (19 procent) framför allt till följd av ökade vinster från aktie- och bostadsförsäljningar. Skatt på företagsvinster ökade med 16 miljarder kronor (18 procent) på grund av företagens högre vinster.

Skatt på konsumtion och insatsvaror ökade med 27 miljarder kronor (6 procent). Av detta ökade intäkter av mervärdesskatt med 23 miljarder kronor. Hushållens konsumtionsutgifter i löpande priser ökade med 5 procent. Även ökade investeringar, framför allt bostadsinvesteringar, bidrar till ökade momsintäkter. Mervärdesskatt redovisas av Skatteverket och Tullverket. I beloppet mervärdesskatt, 324 miljarder kronor, ingår återbetald mervärdesskatt till statliga myndigheter med 26 miljarder kronor. Det beloppet utgör en inomstatlig transaktion som elimineras för att inte påverka det konsoliderade utfallet.

Skatt på alkohol och tobak minskade marginellt. Skatt på energi och miljö ökade med 2,9 miljarder kronor. Intäkterna av skatt på elektrisk kraft ökade på grund av ökad försäljning i samband med den kalla vintern i början och slutet av 2010. Intäkter till fonder ökade på grund av stabilitetsavgiften.

Den del av skatteintäkterna som avser kommunala inkomstskatter och går till kommunerna ökade med 15 miljarder kronor. Även de avgifter som går till ålderspensionssystemet ökade, med 4,9 miljarder kronor.

Den offentliga sektorns samtliga skatter tas in till staten främst genom Skatteverket och redovi-

sas både i statens resultaträkning och i statens budget. De skatter och avgifter som avser kommunsektorn och ålderspensionssystemet utbetalas av staten löpande för att sedan regleras när slutlig taxering är fastställd. Den redovisning av skatteintäkter som görs i resultaträkningen avviker på några punkter från den som görs på inkomstsidan i statens budget. I budgeten görs omföringar och en finare indelning av vissa poster för att tydligare redovisa fördelningen mellan olika skatteslag etc. Den del av ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet läggs i resultaträkningen till skatteintäkterna trots att systemet numera ses som en del av hushållssektorn i nationalräkenskaperna (se avsnitt 4.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). En annan väsentlig skillnad jämfört med statens budget är att arbetsgivaravgifter avseende statligt anställda elimineras i resultaträkningen.

I resultaträkningens skatteintäkter ingår den kommunalekonomiska utjämningen som netto-redovisas på utgiftssidan i statens budget. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt 13 miljarder kronor redovisas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning varför statsbidragen till kommunerna minskats med motsvarande belopp på statens budget. I resultaträkningens skatteintäkter ingår också mervärdesskatt med 45 miljarder kronor för kommuner och landsting som netto-redovisas på inkomstsidan i statens budget (netto-redovisningen går mot en inkomstitel som inte ingår i statens skatteintäkter/skatteinkomster). I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisats, vilket innebär att både inkomster och transfereeringar till kommuner är 59 miljarder kronor högre än i statens budget för 2010.

I kolumnen för jämförelsetalen från 2009 redovisas för varje skatteslag de utfall för 2009 som beräknats under våren 2011 efter 2009 års taxering och som överensstämmer med motsvarande uppgifter i redovisningen av utfallet på statens budget. Dessa avviker något för varje enskilt skatteslag från de belopp som beräknades när resultaträkningen för 2009 togs fram eftersom de baseras på ett senare taxeringsutfall. Tre justeringsbelopp har lagts till i ovanstående tabell så att överensstämmelse även uppnås med de periodiserade skatter som redovisades i årsredovisningen för staten 2009.

Skatteintäkterna 2009 är 9,0 miljarder kronor högre jämfört med den beräkning av 2009 års skatt som gjordes våren 2010. Skatt på företagsvinster och skatt på kapital för hushåll blev 11 respektive 1,8 miljarder kronor högre än beräkningen våren 2010. Skattereduktionerna blev 3,4 miljarder kronor högre.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Offentligrättslig verksamhet</i>		
Transportstyrelsen	2 313	1 821
Kronofogdemyndigheten	1 403	1 304
Trafikverket	907	821
Lantmäteriet	842	849
Rikspolisstyrelsen	567	481
Centrala studiestödsnämnden	567	404
Läkemedelsverket	507	329
Bolagsverket	421	389
Elsäkerhetsverket	313	311
Strålsäkerhetsmyndigheten	313	282
Patent- och registreringsverket	278	264
Finansinspektionen	278	266
Affärsverk		
Lufftartsverket	2 165	3 145
Sjöfartsverket	1 452	1 320
Svenska kraftnät	7	6
Övriga	1 412	1 469
<i>Summa offentligrättslig verksamhet</i>	<i>13 745</i>	<i>13 461</i>
<i>Uppdragsverksamhet</i>		
Trafikverket	4 880	4 697
Exportkreditnämnden	3 448	3 106
Försvarets materielverk	2 428	3 272
Riksgäldskontoret	2 110	1 481
Statens institutionsstyrelse	1 280	1 198
Pensionsmyndigheten	915	-
Lantmäteriet	561	545
Statens fastighetsverk	556	536
Karolinska institutet	463	570
Skatteverket	454	426
Statens jordbruksverk	424	405
Lunds universitet	402	433
Försäkringskassan	66	619

Affärsverk		
Svenska kraftnät	9 973	6 402
Lufftartsverket	810	2 187
Sjöfartsverket	173	62
Statens järnvägar	116	125
Övriga	5 139	4 955
<i>Summa uppdragsverksamhet</i>	<i>34 198</i>	<i>31 019</i>

Andra ersättningar

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	6 242	7 466
Rikspolisstyrelsen	914	889
Centrala studiestödsnämnden	268	226
Karolinska institutet	217	172
Exportkreditnämnden	199	298
Trafikverket	194	218
Fortifikationsverket	169	110
Konkurrensverket	0	279
Affärsverk		
Lufftartsverket	989	-
Övriga	1 216	1 578
<i>Summa andra ersättningar</i>	<i>10 408</i>	<i>11 236</i>
Total summa	58 351	55 716

Intäkter av avgifter och andra ersättningar har ökat med 2,6 miljarder kronor eller 4,7 procent. Det beror i huvudsak på att Svenska Kraftnäs uppdragsintäkter ökade. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens intäkter minskade däremot på grund av att arbetslöshetsavgiften reducerades och att utbetalningarna av arbetslöshetsersättning var lägre jämfört med föregående år.

Intäkter av avgifter utgör ersättning som betalas till staten för en motprestation. Avgifterna utgör ersättning för kostnader som staten via myndigheterna har för att tillhandahålla varor och tjänster. Andra ersättningar som redovisas i noten utgör ersättningar som inte betraktas som avgifter.

I noten delas intäkterna upp beroende på om de genererats i offentligrättslig verksamhet, uppdragsverksamhet eller är att betrakta som annan ersättning.

Offentligrättsliga avgifter

Med offentligrättsliga avgifterna avses dels s.k. belastande avgifter där den enskilde rättsligt eller

faktiskt kan anses tvingad att betala avgiften, dels sådana avgifter som är frivilliga för den enskilde i den mening att de avser t.ex. betalning för en efterfrågad vara eller tjänst.

En avgift anses betungande om den innebär ett ingrepp i enskildas ekonomiska förhållanden. Sådana avgifter tas ut i en verksamhet som riksdagen beslutar ska bedrivas och som ska vara avgiftsbelagd. Frivilliga avgifter tas ut med stöd av föreskrifter som meddelats med stöd av regeringens s.k. restkompetens.

I det följande används dock uttrycket offentligrättsliga avgifter för att beteckna endast betungande avgifter.

Under 2010 uppgick dessa intäkter till 13,7 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,3 miljarder kronor jämfört med föregående år. Totalt redovisar omkring 130 myndigheter offentligrättsliga avgifter vilka tas ut i en mängd verksamheter.

Transportstyrelsens offentligrättsliga avgifter omfattar avgifter inom normerings-/regelgivnings-, tillstånds- och tillsynsverksamheten inom sjöfarts- och luftfartsområdet. Avgifter tas också ut för registerhållningsverksamhet inom vägtrafikområdet och avgifter för undervägsverksamhet från Eurocontrol, flygtrafiktjänstverksamhet (ANS) och gemensam avgift för säkerhetskontroll (GAS) inom luftfartsområdet. Därtill kommer uppbörd av trängselskatt, felparkeringsavgifter m.m. inom vägtrafikområdet. Även registerhållningsavgifter, körkortsavgifter och avgifter för registrerings skyltar redovisas av Transportstyrelsen. Ökningen med 0,5 miljarder kronor beror huvudsakligen på att Transportstyrelsen övertagit körkortsverksamheten från länsstyrelserna den 1 januari 2010 och på ökad försäljning av uppgifter ur vägtrafikregister.

Kronofogdemyndighetens offentligrättsliga avgifter omfattar huvudsakligen grundavgifter i allmänna och enskilda mål och avgifter i mål om betalningsföreläggande m.m.

Trafikverkets offentligrättsliga avgifter omfattar huvudsakligen banavgifter för trafik på statens järnvägsanläggningar, förarprovsavgifter och ansökningsavgifter.

Lantmäteriet redovisar offentligrättsliga avgifter inom fastighetsbildningsområdet och expeditonsavgifter som ska finansiera inskrivningsverksamheten, t.ex. ansökan om lagfart vid köp av fastighet.

Polisen tar ut offentligrättsliga avgifter för stämningmannadelgivning, passhantering, nationella ID-kort och ansökan om provning av olika ärenden.

Centrala studiestödsnämnden tar ut avgift bl.a. för att bevilja studiestöd och för att administrera återbetalningen av studielånen.

Läkemedelsverket tar ut avgifter för kontroll och tillsyn av läkemedel, medicintekniska produkter och vissa andra produkter som med hänsyn till egenskaper eller användning står läkemedel nära.

Bolagsverket tar ut avgifter för bolagsregistreringar.

Elsäkerhetsverkets offentligrättsliga avgifter omfattar elsäkerhetsavgifter, elberedskapsavgifter och nätövervakningsavgifter. Dessutom tar myndigheten emot avgifter på elområdet, t.ex. behörighetsavgifter och ersättning för provade produkter s.k. provningsavgifter.

Strålsäkerhetsmyndighetens offentligrättsliga avgifter omfattar dels avgifter från anläggningar som har tillstånd att bedriva kärnteknisk verksamhet och dels avgifter från de som i sin yrkesverksamhet använder utrustning med icke-joniserande strålning bl.a. för lasrar och röntgenutrustning.

Patent- och registreringsverket tar ut avgifter för patent- och varumärkesregistreringar.

Finansinspektionens (FI:s) offentligrättsliga avgifter omfattar avgifter för tillstånd och anmälningar, exempelvis auktorisationer, ägarprovningar, bolagsordningsändringar, ledningsprovningar, prospektgranskning och gränsöverskridande verksamhet. Finansinspektionen tar även ut årliga avgifter från alla som står under FI:s tillsyn eller är registrerade hos FI.

Luftfartsverkets offentligrättsliga avgifter omfattar i huvudsak undervägsavgifter. Minskningen med 1,0 miljard kronor beror på att Luftfartsverket delades den 1 april 2010 och att flygplatsverksamheten bolagiserades.

Sjöfartsverkets intäkter omfattar främst farleds- och lotsavgifter.

Svenska kraftnät redovisar avgift för elcertifikat som offentligrättslig avgift.

Uppdragsverksamhet

Uppdragsverksamhet omfattar samtliga avgifter som inte är tvingande, i regel försäljning av sådana varor och tjänster som är frivilligt efterfrågade. Till uppdragsverksamhet räknas också den verksamhet som avses i det generella bemyndi-

gandet i 4 § avgiftsförordningen (1992:191). Enligt paragrafen får myndigheten själv besluta om att ta ut en avgift för t.ex. publikationer, uthyrning av lokaler, utbildning eller konsultuppdrag. Under 2010 ökade intäkterna av uppdragsverksamhet med 3,2 miljarder kronor och det är ca 200 myndigheter som redovisar sådan avgiftsbelagd verksamhet.

Trafikverkets uppdragsverksamhet består huvudsakligen av försäljning av järnvägsmaterial till de entreprenörer som bygger och underhåller de statliga järnvägarna. Trafikverket säljer också el till de olika bolag som bedriver tågtrafik.

Vid de stora järnvägs- och vägprojekten, såsom t.ex. Citytunneln i Malmö och Citybanan samt Norra länken i Stockholm bygger Trafikverket stationer och tunnlar som säljs till Malmö stad och Stockholms stad. De ökade avgiftsintäkterna beror i huvudsak på försäljning av järnvägsmaterial.

Exportkreditnämnden har till uppgift att stödja svensk export och utveckla svenskt näringsliv genom att erbjuda konkurrenskraftiga exportkreditgarantier och investeringsgarantier. Premiointäkterna (avgifterna) ska täcka garantitagnas eventuella framtida kundförluster. Garantin är frivillig för företagen och premiens storlek sätts på marknadsmässiga grunder. Intäkterna ökade med 0,3 miljarder kronor på grund av ökad garantigivning i spåren av finanskrisen.

Försvarets materielverks (FMV) uppdragsverksamhet omfattar försäljning av materiel, utbildning, sålda tjänster samt försäljning av provverksamhet. FMV:s externa uppdragsintäkter har minskat med 0,8 miljarder kronor, beroende bl.a. på att Försvarmaktens andel av leveranserna har ökat medan övriga kunder har minskat. Bland större uppdrag till andra kunder dominerar export av Jas Gripen till Ungern och Tjeckien.

Riksgäldskontorets uppdragsverksamhet avser i huvudsak bankgarantiavgifter. Ökningen med 0,6 miljarder kronor beror på längre löptider på åtagandena under 2010 jämfört med 2009. Detta ger en högre avgift för instituten.

Statens institutionsstyrelse ansvarar för vård och behandling på landets LVM-hem (lagen (1988:870) om vård av missbrukare) och särskilda ungdomshem. Den del av verksamhetens kostnader som inte täcks av myndighetens anslag ska finansieras med avgifter från kommuner.

Pensionsmyndighetens intäkter från uppdragsverksamhet omfattar till största delen ersättning från AP-fonderna för administration av inkomstpensionssystemet. Dessa inkomster redovisades tidigare av Försäkringskassan. 0,3 miljarder kronor avser ersättning från premiepensionssystemet som tidigare redovisades av Premiepensionsmyndigheten som inte ingick i avgränsningen av staten i årsredovisningen för staten 2009.

Lantmäteriets avgiftsbelagda verksamhet omfattar bl.a. grundläggande geografisk information och fastighetsinformation.

Statens fastighetsverk tar huvudsakligen ut hyror och arrenden (avgifter) från hyresgäster men bedriver även annan uppdragsverksamhet, såsom konsultverksamhet inom byggenheten.

Karolinska institutet bedriver huvudsakligen uppdragsverksamhet inom medicinsk utbildning och forskning.

Skatteverkets uppdragsintäkter avser ersättning från AP-fonderna och premiepensionssystemet för arbete med uppbörd av ålderspensionsavgifter m.m.

Statens jordbruksverks uppdragsverksamhet avser huvudsakligen distriktsveterinärorganisationen.

Lunds universitet redovisar intäkter avseende uppdragsverksamhet i samband med uppdragsutbildning och forskning, tidskrifter och publikationer samt rådgivning och annan liknande service.

I Svenska Kraftnäts nätverksamhet säljs överföringskapacitet för transport av elektricitet via stamnätet och utlandsförbindelserna. Svenska Kraftnät har dessutom ansvaret för att balansera den nationella produktionen och förbrukningen av el. Detta sker genom att ett antal företag (balansansvariga) åtagit sig att planera sin tillförsel av el (produktion och inköp) och sitt uttag (förbrukning) så att dessa balanserar varandra. Svenska Kraftnät gör i efterhand en ekonomisk reglering av obalanserna vilka redovisas som köpt respektive såld balanskraft i Svenska kraftnäts resultaträkning. Balanskraft redovisas under verksamhetsgrenen Systemansvar för el hos Svenska kraftnät. Uppdragsintäkterna ökade totalt med 3,6 miljarder kronor vilket främst förklaras av höjda tariffer och ökad överföringsvolym på nätsidan samt på ökade elpriser på systemansvarssidan.

Intäkter i Luftfartsverkets uppdragsverksamhet består i huvudsak av hyror och arrenden

samt konsulttjänster. Minskningen med 1,4 miljarder kronor beror på att Luftfartsverket delades den 1 april 2010 och att flygplatsverksamheten bolagiserades.

Affärsverket Statens järnvägars intäkter består i huvudsak av leasingavgifter för uthyrning av tåg och fartyg.

Sjöfartsverkets intäkter från uppdragsverksamhet härrör bl.a. från försäljning av sjökort, sjömätning och från konsultuppdrag inom affärsverkets kompetensområde.

Andra ersättningar

Andra ersättningar är oftast intäkter utan motprestation. Dessa intäkter har under året minskat med 0,8 miljarder kronor.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens andra ersättningar består av finansieringsavgifter och arbetslöshetsavgifter från arbetslöshetskassorna. Minskningen med 1,2 miljarder kronor kan förklaras, dels av att arbetslöshetsavgiften reducerades med 50 kronor per icke arbetslös medlem fr.o.m. 1 juli 2009, dels av att utbetalningar av arbetslöshetsersättningar var lägre 2010 än 2009.

Polisens andra ersättningar avser i huvudsak böter.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) redovisar återkravsintäkter. Om en studerande avbrutit studierna utan att meddela CSN eller har en högre inkomst än vad som meddelats i ansökan, skapas ett återkrav.

Karolinska institutets andra ersättningar avser intäkter för fakturerade pensionskostnader och lönekostnader mellan Karolinska institutet och Karolinska sjukhuset.

Exportkreditnämndens andra ersättningar avser återvunna skadebelopp i form av kapital och räntor.

Trafikverkets andra ersättningar avser i huvudsak fordran gentemot försäkringsbolag avseende skadeersättningar på väganläggningar.

Fortifikationsverkets andra ersättningar består huvudsakligen av intäkter för försäljningar av fastigheter.

Konkurrensverkets andra ersättningar består av konkurrensskadeavgifter. Minskningen med 0,3 miljarder kronor beror på att böterna 2009 var höga på grund av en dom i ett stort kartellmål.

Under Luftfartsverket redovisas statens realisationsvinst vid försäljning av materiella till-

gångar i samband med bildandet av Swedavia AB.

Not 3

Intäkter av bidrag

Miljoner kronor

	2010	2009
AP-fondsmedel	16 190	13 466
EU-bidrag		
Statens jordbruksverk		
- gårdsstöd och djurbidrag	7 104	7 256
- miljöstöd m.m.	2 378	1 721
- övriga stöd	183	452
- finansiella korrigeringar	-867	-
<i>Summa Statens jordbruksverk</i>	<i>8 798</i>	<i>9 429</i>
Tillväxtverket		
- bidrag från Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	1 197	1 340
Rådet för Europeiska Socialfonden i Sverige		
- bidrag från Europeiska socialfonden period 2007-2013 m.m.	857	270
Trafikverket		
- bidrag till transeuropeiska nätverk	386	332
Övriga EU-bidrag	1 731	1 442
<i>Summa EU-bidrag</i>	<i>12 969</i>	<i>12 813</i>
Erhållna bidrag vid universitet och högskolor (exklusive EU-bidrag)	5 409	5 084
Försäkringskassan		
- assistansersättning	4 309	4 186
- underhållsstöd	1 499	1 599
Erhållna bidrag vid övriga myndigheter	2 697	2 217
Total summa	43 073	39 365

Intäkter av bidrag är intäkter som inte är relaterade till utförda prestationer. Bidragsintäkterna har totalt sett ökat med 3,7 miljarder kronor.

Den största ökningen återfinns under posten AP-fondsmedel där intäkten ökat med

2,7 miljarder kronor sedan föregående år. Posten AP-fondsmedel är en nettopost som utgörs av skillnaden mellan de medel som löpande erhålls från Allmänna pensionsfonden vid utbetalning av ålderspensioner och inbetalda ålderspensionsavgifter som överförs till AP-fonden (se avsnitt 4.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplýsningar). Ålderspensionssystemet finansieras med ålderspensionsavgifter från arbetsgivare och egna företagare, allmänna pensionsavgifter samt statlig ålderspensionsavgift. Utbetalda pensioner är för närvarande högre än inbetalda ålderspensionsavgifter m.m. och därför är nettot positivt. Det innebär att staten får ett nettobidrag från AP-fonderna för att betala ut pensioner.

Intäkter av bidrag från EU har totalt ökat med nästan 0,2 miljarder kronor. Statens jordbruksverk redovisar en stor del av bidragen från EU och dessa intäkter minskade totalt med 0,6 miljarder kronor. Minskningen beror på att kommissionen har beslutat om finansiella korrigeringar avseende tillämpningen av de olika systemen för bidrag och stöd som administreras av Statens jordbruksverk. Den del av intäkten som avser miljöstöd m.m. har ökat med 0,7 miljarder kronor. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) administrerar bidrag från den Europeiska socialfonden period 2007–2013, vilka i år redovisar en intäkt på nära 0,9 miljarder kronor. Det är en ökning med 0,6 miljarder kronor jämfört med 2009. Posten finansiell korrigering (återbetalningar av EU-bidrag) gäller olika stödår och bidrag.

Av bidragsintäkterna från EU är 11,1 miljarder kronor sådana medel som i allt väsentligt bruttoredo visas på statens budget och är hänförliga till den fleråriga budgetramen 2007–2013. En mer utförlig beskrivning lämnas i räkenskapsammansättningen i avsnitt 7 Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU.

Försäkringskassan redovisar intäkter från kommuner för kommunernas andel av kostnaden för statlig assistansersättning samt intäkter avseende underhållsstöd från bidragsskyldiga.

Bidragen till universitet och högskolor avser huvudsakligen forskning och lämnas från t.ex. företag inom och utom Sverige samt från olika forskningsstiftelser. Statliga bidrag från t.ex. forskningsråd är eliminerade. Utöver angivna

belopp för universitet och högskolor utgör nästan 0,9 miljarder kronor av övriga EU-bidrag i sammanställningen bidrag till universitet och högskolor.

Not 4 Transfereringar

Miljoner kronor

	2010	2009
Socialförsäkring	453 656	457 535
Allmänna bidrag till kommuner	147 434	124 824
Arbetsmarknad	55 610	49 993
Överföring till premiepensionssystemet	28 524	27 138
Avgiften till Europeiska gemenskapen	30 108	18 820
Bistånd och andra internationella bidrag, migration	33 384	35 214
Utbildning, studiestöd	26 643	22 388
Övrigt	56 067	53 224
Summa	831 426	789 136

Transfereringar	2010	2009
-----------------	------	------

Transfereringar till hushåll inkl. hushållens övriga organisationer

Socialförsäkring

Pensioner (Pensionsmyndigheten från 2010)

Ålderspensioner vid sidan av statens budget	220 224	217 441
Premiepensioner	1 412	1 682
Ersättning vid ålderdom	40 928	42 304
Övrig Socialförsäkring (Försäkringskassan)		
Ersättning vid sjukdom och handikapp m.m.	81 123	90 268
varav sjukpenning och rehabilitering m.m.	17 369	19 790
varav aktivitets- och sjukersättning	54 834	60 634
Stöd till personer med funktionsnedsättning	23 447	21 975
Ekonomisk trygghet för familjer och barn	62 491	61 598
Summa socialförsäkring till hushåll	430 591	435 268

Arbetsmarknadspolitik

Arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	33 803	29 597
varav arbetslöshetsersättning, Arbetsförmedlingen	17 645	19 304
varav aktivitetsstöd, Försäkringskassan	16 157	10 293
Arbetsmarknadspolitiska program och insatser, Arbetsförmedlingen	4 482	2 521

Övrigt arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	2 120	2 139	Mediefrågor, Presstödsnämnden	659	678
Lönegarantiersättning, Kammarkollegiet	1 358	2 850	Transportpolitik, Trafikverket	92	197
<i>Summa arbetsmarknad till hushåll</i>	<i>41 763</i>	<i>37 107</i>	Övrigt	5 709	4 974
			Summa transfereringar till företag	38 977	36 803
<i>Utbildningspolitik</i>			Transfereringar till kommuner		
Studiestöd, Centrala studiestödsnämnden	14 626	14 298	<i>Allmänna bidrag till kommuner</i>		
Återföring av reservation för förluster i utlåningsverksamheten, Centrala studiestödsnämnden	-107	-2 441	Kommun- och landstingsmoms, Skatteverket	45 469	44 008
Bidrag till folkbildningsorganisationer, Kammarkollegiet	3 260	3 166	Utjämningsbidrag LSS, kommuner, Skatteverket	2 933	2 808
<i>Bistånd m.m., migration och integration</i>			Kommunalekonomisk utjämning till kommuner, Skatteverket	62 553	57 101
Bistånd och andra internationella bidrag (bidrag till organisationer), Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	2 746	2 996	Kommunalekonomisk utjämning till landsting, Skatteverket	23 479	20 907
Migrationsverket	1 105	1 148	Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner	9 100	-
			Tillfälligt konjunkturstöd till landsting	3 900	-
Nettoöverföring till premiepensionssystemet	28 524	27 138	<i>Summa allmänna bidrag till kommuner</i>	<i>147 434</i>	<i>124 824</i>
Övrigt	14 085	13 770	Bidrag till landsting för influensapandemin, Skatteverket	-	1 000
Summa transfereringar till hushåll	536 593	532 450	Socialförsäkring (Hälso- och sjukvårdspolitik), Bidrag till läkemedelsförmånerna m.m., Socialstyrelsen	23 067	22 267
Transfereringar till företag			Tandvårdsförmåner m.m. (Hälso- och sjukvårdspolitik), Försäkringskassan	1 519	1 506
<i>Arbetsmarknad</i>			<i>Arbetsmarknadspolitik</i>		
Lönebidrag och Samhall m.m., Arbetsförmedlingen	5 364	4 968	Arbetsmarknad, Arbetsförmedlingen	2 993	2 591
Lönebidrag och Samhall m.m., Kammarkollegiet	4 405	4 405	varav: Lönebidrag och Samhall m.m.	2 226	2 148
Köp av arbetsmarknadsutbildning m.m., Arbetsförmedlingen	1 043	908	<i>Barn-, ungdoms- och vuxenutbildning, Skolverket</i>		
Anställningsstöd, Skatteverket	42	14	Maxtaxa i barnomsorgen	3 657	3 657
<i>Summa arbetsmarknad till företag</i>	<i>10 854</i>	<i>10 295</i>	Statligt stöd till vuxenutbildning	1 205	341
Gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m., Statens jordbruksverk	12 463	11 610	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	512	530
Utbildningspolitik, Bidrag till enskilda utbildningssamordnare, Kammarkollegiet	2 393	2 093	Övrigt, Skolverket	1 097	744
Räntebidrag m.m., Boverket	834	1 154	<i>Summa Skolverket till kommuner</i>	<i>6 471</i>	<i>5 272</i>
Forskning och utveckling m.m., Verket för innovationssystem	1 135	1 007	Migration, Migrationsverket	7 310	6 953
Regionala tillväxtåtgärder, transportbidrag m.m., Tillväxtverket	1 457	1 441	Ersättning vid sjukdom och handikapp, Försäkringskassan	1 997	1 808
Regionala tillväxtåtgärder m.m., Länsstyrelserna	518	534	Övrigt	10 383	8 962
Trafikupphandling, Rikstrafiken	802	857	Summa transfereringar till kommuner	201 174	175 183
Miljöpolitik, Naturvårdsverket	761	807	Transfereringar till utlandet		
Kultur, Statens kulturråd	604	552	BNI-baserad avgift, Kammarkollegiet	24 323	18 741
Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning, Myndigheten för yrkeshögskolan (/kvalificerad yrkesutbildning)	696	604	Mervärdesskattebaserad avgift, Skatteverket	1 444	-4 305
			Storbritanniens budgetreduktion, Kammarkollegiet	349	481

Tullavgift, Tullverket	4 103	3 791
Sockeravgifter m.m., Jordbruksverket (2009 även Tullverket) (2010 periodiserad sockeravgift)	-111	112
<i>Summa Avgiften till Europeiska gemenskapen</i>	<i>30 108</i>	<i>18 820</i>
Bistånd och andra internationella bidrag, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	11 517	12 502
Bistånd och andra internationella bidrag, Regeringskansliet	10 706	11 615
Övrigt	2 351	1 763
Summa transfereringar till utlandet	54 682	44 700
Total summa transfereringar	831 426	789 136

Transfereringar utgörs av medel som staten via myndigheterna förmedlar till olika mottagare. I huvudsak sker transfereringar från anslag på statens budget. Transfereringar kännetecknas av att staten inte erhåller någon motprestation.

Många transfereringar är dock förknippade med någon form av villkor. Ett exempel är aktivitetsstöd inom arbetsmarknadspolitiken där kravet är att mottagaren deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Noten inleds med en sammanfattande tabell med transfereringar uppdelade i delområden. Därefter specificeras transfereringarna utifrån mottagarkategori, syfte och utbetalande myndighet. Mottagarkategorierna visar de sektorer som erhållit transfereringen och är hushåll, företag, kommuner och utlandet. Hushåll innefattar enskilda personer, ideella organisationer och föreningar tillhörande hushållssektorn samt premiepensionssystemet.

Till socialförsäkring har hänförts transfereringar som under 2010 hanterades av Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan. Utöver ålderspensioner ingår bl.a. ekonomisk trygghet för familjer och barn, ersättning vid sjukdom och handikapp som sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning, arbetsskadeersättning samt vissa stöd till personer med funktionsnedsättning. Dessutom ingår bidrag till landsting för läkemedelsförmånerna som utbetalas av Socialstyrelsen.

De totala kostnaderna för transfereringar i form av lämnade bidrag m.m. ökade med 42 miljarder kronor mellan 2009 och 2010.

Transfereringar till hushåll

Transfereringar till hushåll har under 2010 ökat med 4,1 miljarder kronor netto.

De transfereringar som redovisas avser utbetalningar exklusive statlig ålderspensionsavgift. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som går till premiepensionssystemet (14,1 procent 2010) finns med bland transfereringar till hushållssektorn men redovisas separat. Statlig ålderspensionsavgift ingår i budgetens utgifter för t.ex. sjukpenning och är en betalning från anslag till pensionssystemet för att finansiera pensionsrätterna för bl.a. de personer som uppbär sjukpenning och andra sociala förmåner. Nettoöverföringen till premiepensionssystemet är 29 miljarder kronor 2010, 1,4 miljarder kronor mer än 2009. Överföringarna till och från AP-fonderna ingår inte i transfereringar till hushåll.

Transfereringar till hushåll avseende socialförsäkringen minskade med 5 miljarder kronor netto. Inom ohälsområdet har de sammanlagda kostnaderna för sjukpenning, aktivitets- och sjukersättning fortsatt att minska. Kostnaden för sjukpenning minskade med 2,4 miljarder kronor (12 procent), vilket förklaras av att sjukpenning betalades ut till färre personer. Antalet sjukpenningdagar fortsätter att minska vilket beror på att fler ärenden med sjukersättning avslutas samtidigt som färre personer nybeviljas sjukersättning. Sjukfallen har också blivit kortare än tidigare. Däremot har sjukskrivningsdagarna för sjukfall kortare än två år nu börjat öka då många som utförsäkrats kommer tillbaka till sjukförsäkringen igen. Aktivitets- och sjukersättningen minskade med 5,8 miljarder kronor (9,6 procent). Minskningen förklaras främst av låga inflöden samtidigt som många nu lämnar sjukersättningen för att bli ålderspensionärer. Inflödet till sjukförsäkringen har minskat kraftigt huvudsakligen till följd av striktare regler.

Kostnaderna för ålderspensioner vid sidan av statens budget ökade med 2,8 miljarder kronor, vilket beror på att antalet ålderspensionärer ökar. Däremot minskar utgifterna för pensioner till följd av negativ inflation, svag inkomstutveckling och balanseringen inom pensionssystemet. Ersättning vid ålderdom, som avser anslagsfinansierade pensioner och stöd, har minskat med 1,4 miljarder kronor främst till följd av att antalet personer med garantipension minskar och att antalet personer med inkomstgrundad ålderspension ökar.

Stöd till personer med funktionsnedsättning inkluderar även kommunernas andel av kostnad för assistansersättning och ökade med 1,5 miljarder kronor (6,7 procent), se vidare av-

snitt 5.6 Realekonomisk fördelning av statens budget. De ökade kostnaderna för assistansersättning beror på ökade timkostnader men även på att antalet personer som får assistansersättning ökar. Dessutom ökar antalet timmar per person och vecka.

Bland transfereringarna till hushåll har kostnaderna för arbetsmarknad ökat med 4,7 miljarder kronor. Arbetslöshetsersättningen har minskat med 1,7 miljarder kronor och aktivitetsstöd har ökat med 5,9 miljarder kronor. Arbetslösheten i december 2010 var 8,5 procent, en minskning med 0,1 procentenheter jämfört med december 2009. Inom området ekonomisk trygghet för familjer och barn ökade föräldraförsäkringen med 1,5 miljarder kronor och kostnaderna för barnbidragen med 0,4 miljarder kronor. Antal uttagna dagar i föräldraförsäkringen har ökat med 3,9 procent jämfört med 2009. Andelen föräldradagar uttagna av män har ökat från 22 till 23 procent 2010 och detta har bidragit till att medelersättningen per dag är högre än 2009.

Nettoöverföring till premiepensionssystemet redovisas som en transferering till hushåll mot bakgrund av att systemet numera i nationalräkenskaperna ses som en del av hushållssektorn (se avsnitt 4.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar). Beloppet avser de socialavgifter, allmänna pensionsavgifter och statliga ålderspensionsavgifter som överförts till premiepensionssystemet, med avdrag för utbetalda premiepensioner (1,4 miljarder kronor), vilka ingår i utbetalda ålderspensioner.

Transfereringar till företag

Transfereringar till företag har ökat med 2,2 miljarder kronor. Transfereringar finansierade med EU-medel som avser programperioden 2007–2013 uppgick till 12 miljarder kronor 2010. Dessa avser till allra största delen transfereringar till företag men även till hushåll och kommuner. Av beloppet avser 10 miljarder kronor gårdsstöd, landsbygdsåtgärder m.m. där medlen betalas ut av Statens jordbruksverk, och 1,4 miljarder kronor regional utveckling som betalas ut av Tillväxtverket.

Transfereringar till kommuner

Transfereringarna till kommuner ökade totalt med 26 miljarder kronor. De allmänna bidragen till kommuner ökade med 23 miljarder kronor. De innefattar den kommunalekonomiska utjämningen som nettoredovisas på statens budget

varvid det generella statsbidraget sammanförts med utjämningsystemet. Inkomstutjämningsavgift och kostnadsutjämningsavgift från kommuner och landsting på sammanlagt 13 miljarder kronor redovisas under anslaget för kommunalekonomisk utjämning varför statsbidragen till kommunerna minskat med motsvarande belopp i statens budget. I de allmänna bidragen till kommuner ingår också mervärdesskatt för kommuner och landsting som nettoredovisas på statens budgets inkomstsida. Samtidigt justeras statsbidragen till kommuner ned med motsvarande belopp. Kommunernas kompensation för ingående mervärdesskatt i icke skattepliktig verksamhet redovisas på inkomsttitel, vilket minskar kommunbidragen och skatteintäkterna på statens budget med drygt 45 miljarder kronor. I resultaträkningen har den kommunalekonomiska utjämningen och kommunmomsen bruttoredovisats, vilket innebär att både transfereringar till kommuner och skatteintäkter är 59 miljarder kronor högre än i utfallet på statens budget.

Primärkommunerna fick 9,1 miljarder kronor och landstingskommunerna 3,9 miljarder kronor i tillfälligt konjunkturstöd 2010 för att upprätthålla de grundläggande välfärdstjänster som kommunsektorn tillhandahåller och till att dämpa nedgången i sysselsättningen i kommunsektorn. Utbetalningen gjordes däremot i december 2009 och redovisades då på statens budget. Den kommunalekonomiska utjämningen till kommuner och landsting har därutöver ökat med 5,5 respektive 2,6 miljarder kronor. Även de ökade statsbidragen för kommunalekonomisk utjämning avsåg en tillfällig generell höjning med 4 miljarder kronor av de angivna skälen. Ökningen avsåg också kompensation för inkomstbortfall till följd av det förhöjda grundavdraget för pensionärer som beräknas medföra minskning av kommun- och landstingsskatt med 3,5 miljarder kronor.

Bidrag för läkemedelsförmånerna har ökat med 0,8 miljarder kronor.

Bidrag till kommunerna inom Skolverkets område ökade med 1,2 miljarder kronor bl.a. avseende stöd till vuxenutbildningen.

Transfereringar till utlandet

Bland transfereringar till utlandet har avgiften till EU ökat med 11 miljarder kronor. Avgiften redovisas här periodiserad till skillnad mot redovisningen på statens budget. Den mervärdes-

skattebaserade avgiften är 5,7 miljarder kronor högre och den BNI-baserade avgiften är 5,6 miljarder kronor högre än 2009. Den låga avgiften 2009 förklaras främst med att Sverige fick tillbaka för mycket inbetalda medel för 2007 och 2008 när ett nytt system för beräkning av medlemslänternas avgifter började gälla med retroaktiv verkan från 2007.

Kostnaden för bistånd och andra internationella bidrag genom Sida och Regeringskansliet minskade med 1,0 respektive 0,9 miljarder kronor.

Not 5 Avsättning till/upplösning av fonder

Miljoner kronor	2010	2009
Insättningsgarantifonden	1 852	1 643
Stabilitetsfonden	4 044	1 378
Kärnavfallsfonden	1 820	1 087
Försäkringskassans fonder	24	32
Batterifonden	11	29
Övriga fonder	51	-78
Summa	7 802	4 091

Avsättning till fonder avser främst Stabilitetsfonden, Insättningsgarantifonden och Kärnavfallsfonden.

Stabilitetsfonden bildades 2008 och tillfördes då 15 miljarder kronor från anslag på statens budget. Avsättningen till fonden under 2010 uppgick till 4 044 miljoner kronor, vilket är mer än hälften av avsättningen till fonder under året. Under 2010 har garantiavgifter tillförts fonden med 1 979 miljoner kronor. Den nya stabilitetsavgiften har tillförts fonden med 1 314 miljoner kronor. Fondens finansiella intäkter under året uppgår till 766 miljoner kronor. Utbetalda bidrag är marginella. Fonden förvaltas av Riksgäldskontoret.

Avsättningen till Insättningsgarantifonden är direkt kopplad till det ekonomiska resultatet i garantiverksamheten och har ökat med nära 200 miljoner kronor under året. Intäkterna från bankernas avgifter uppgick till 946 miljoner kronor, vilket är en ökning med 46 miljoner kronor. Det finansiella nettot ökade med drygt 170 miljoner kronor till något över 900 miljoner kronor. Fonden förvaltas av Riksgäldskontoret.

Avsättningen till Kärnavfallsfonden har ökat med drygt 700 miljoner kronor. Avgifterna från

reaktorinnehavarna, som bestäms årligen av regeringen, ökade med ca 200 miljoner kronor jämfört med föregående år. Nettot av de finansiella intäkterna och kostnaderna uppgick till 2 100 miljoner kronor, vilket är en ökning med ca 500 miljoner kronor. Den viktigaste förklaringen är att ränteintäkterna på nominella placeringar ökat kraftigt.

Fondernas ändamål och vilka myndigheter som redovisar olika fonder, framgår i övrigt av not 42.

Not 6 Kostnader för personal

Miljoner kronor	2010	2009
<i>Lönekostnader inklusive arbetsgivaravgifter</i>		
Rikspolisstyrelsen	12 436	11 725
Försvarsmakten	9 839	8 835
Försäkringskassan	5 021	5 055
Arbetsförmedlingen	4 808	3 950
Skatteverket	4 461	4 422
Kriminalvården	4 012	3 818
Trafikverket	3 613	4 862
Regeringskansliet	3 371	3 445
Domstolsverket	3 112	2 976
Lunds universitet	3 059	2 894
Göteborgs universitet	2 508	2 414
Uppsala universitet	2 503	2 350
Karolinska institutet	2 141	1 991
Stockholms universitet	2 133	2 009
Umeå universitet	1 854	1 694
Kungl. Tekniska högskolan	1 688	1 560
Linköpings universitet	1 617	1 462
Sveriges lantbruksuniversitet	1 498	1 414
Statens institutionsstyrelse	1 370	1 332
Migrationsverket	1 318	1 236
Lantmäteriet	1 097	1 073
Riksdagsförvaltningen	1 034	712
Tullverket	991	941
Affärsverk		
Luftfartsverket	1 285	1 947
Sjöfartsverket	633	630
Svenska kraftnät	185	178
Statens järnvägar	4	4
Övriga myndigheter	28 807	27 110
<i>Summa lönekostnader inklusive</i>		

<i>arbetsgivaravgifter</i>	106 398	102 039	Arbetsförmedlingen	136	117
Eliminering av arbetsgivaravgifter	-24 822	-23 874	Karolinska institutet	131	131
<i>Summa lönekostnader efter eliminering av arbetsgivaravgifter</i>	81 576	78 165	Uppsala universitet	121	120
<i>Pensionskostnader</i>			Stockholms universitet	120	117
Rikspolisstyrelsen	1 784	1 718	Domstolsverket	118	116
Försvarsmakten	1 512	1 359	Försäkringskassan	111	103
Skatteverket	612	660	Lunds universitet	108	98
Försäkringskassan	597	690	Kungl. Tekniska högskolan	97	86
Regeringskansliet	590	562	Affärsverk		
Arbetsförmedlingen	544	504	Luftfartsverket	64	85
Trafikverket	529	617	Sjöfartsverket	20	22
Lunds universitet	418	452	Svenska kraftnät	18	16
Domstolsverket	418	422	Statens järnvägar	0	0
Kriminalvården	377	349	Övriga myndigheter	1 642	1 588
Karolinska institutet	330	371	<i>Summa övriga personalkostnader</i>	3 933	3 872
Uppsala universitet	325	300	Total summa kostnader för personal	95 565	104 410
Göteborgs universitet	323	394			
Stockholms universitet	256	264			
Umeå universitet	253	275			
Linköpings universitet	216	234			
Kungl. Tekniska högskolan	206	179			
Statens institutionsstyrelse	189	139			
Sveriges lantbruksuniversitet	182	172			
Försvarets materielverk	158	123			
Lantmäteriet	150	144			
Affärsverk					
Luftfartsverket	394	308			
Sjöfartsverket	220	120			
Svenska kraftnät	35	40			
Statens järnvägar	4	4			
Övriga myndigheter	3 974	3 826			
Statliga tjänstepensionsförmåner m.m.:					
Utbetalda pensioner m.m.	8 199	8 093			
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	-3 104	10 222			
Eliminering av premieintäkt för statliga ålderspensioner m.m.	-9 635	-10 168			
<i>Summa pensionskostnader</i>	10 056	22 373			
<i>Övriga personalkostnader</i>					
Försvarsmakten	380	338			
Regeringskansliet	320	362			
Rikspolisstyrelsen	219	192			
Trafikverket	177	231			
Kriminalvården	151	150			

Statens kostnader för personal minskade med 8,8 miljarder kronor. Lönekostnaderna har ökat, men däremot har pensionskostnaderna minskat beroende på att avsättningen för statens tjänstepensionsåtagande sjunkit. I jämförelse med kostnaden för föregående års kraftiga höjning av avsättningen har därför pensionskostnaderna minskat med 12,3 miljarder kronor.

Löner

Lönekostnader inklusive lagstadgade arbetsgivaravgifter ökade med 4,4 miljarder kronor, vilket motsvarar 4,3 procent. Lagstadgade arbetsgivaravgifter uppgick under 2010 till 31,42 procent av lönesumman, vilket är samma procentsats som för 2009. Myndigheternas inbetalda arbetsgivaravgifter, löneskatter m.m. är statsinterna transaktioner och således inga kostnader för staten och har därför eliminerats.

Försvarsmaktens lönekostnader ökade med ca 11 procent jämfört med 2009. Under 2010 har Försvarsmakten infört ett nytt personalförsörjningssystem som innebär ett anställt försvar som i första hand bygger på frivillighet i stället för totalförsvarsplikt. Detta har medfört att Försvarsmakten redovisar cirka 2 000 fler årsarbetskrafter än under 2009. Myndigheten har även infört internationell arbetsskyldighet under 2010, vilket har ökat personalkostnaderna ytterligare.

Trafikverkets lönekostnad minskade med ca 26 procent i förhållande till Vägverkets och Banverkets lönekostnad 2009. Minskningen mellan

åren beror på att enheten Banverket Produktion ombildades den 1 januari 2010 till det statliga bolaget Infranord AB som även tog över anställda. När Trafikverket bildades den 1 april 2010 erbjöds samtliga anställda i Banverket och Vägverket att gå med in i den nya myndigheten. Myndigheten inledde ett omfattande omställningsarbete med anledning av effektiviseringsarbetet för att bl.a. möjliggöra matchningar mellan de resurser som finns inom verket. Antalet nyanställningar sedan myndigheten bildades är 241 stycken. Den största avgångsorsaken har varit pension. På Trafikverket har det genomsnittliga antalet tillsvidareanställda för året varit 6 272 personer.

Polisens lönekostnad ökade med ca 6 procent. Under 2010 uppfylldes satsningen för att öka antalet poliser till minst 20 000 och i december var 20 292 poliser anställda, vilket är 1 148 fler än motsvarande tidpunkt 2009. Antalet civilanställda minskade med 22 personer. Nettoökningen av anställda är därmed 1 126.

Vid Försäkringskassan minskade lönekostnaden, vilket till största delen beror på att vissa anställda gick över till den nybildade Pensionsmyndigheten.

Hos Arbetsförmedlingen har antalet anställda fortsatt att ökat till följd av fortsatt hög arbetslöshet och de nya uppdragen från regeringen, främst Arbetslivsintroduktion och Integration och etablering, som har gjort att kompetensförsörjningen även under 2010 fokuserats på att stärka förmedlingsverksamheten med personalresurser och kompetens. Antalet årsarbetskrafter har ökat med ca 1 000 jämfört med 2009.

Skatteverkets lönekostnader har ökat något. Vid utgången av 2010 hade Skatteverket ca 9 900 anställda.

Pensionskostnader

Kostnaderna för pensioner har minskat med 12,3 miljarder kronor, varav pensionsrörelsen hos Statens tjänstepensionsverk (SPV) står för minskningen medan de pensionskostnader som redovisas av myndigheterna ökat något. I SPV:s pensionsrörelse är förändringen av försäkringstekniska avsättningar -3,1 miljarder kronor, vilket är 13,3 miljarder kronor lägre än 2009. Minskningen beror på att beräkningsgrunderna för avsättningar i de försäkringstekniska riktlinjerna ändrades den 1 januari 2010 enligt beslut av SPV:s styrelse. Det innebar att omkostnadsbelastningen sänktes vilket i sin tur ledde höjd

nettoränta och medförde en lägre avsättning. En mer detaljerad beskrivning av de faktorer som ingår i förändringen av pensionsavsättning finns i not 43.

Myndigheternas pensionskostnader utgörs främst av premier för statens avtalsenliga tjänstepensioner vilka utöver premien till SPV innefattar avgifter till kompletterande ålderspension (Kåpan) och den individuella ålderspensionen. Pensionspremierna påverkas av åldersfördelningen och löneläget hos personalen vid respektive myndighet. Premier för avtalsförsäkringar betalas till och hanteras till största delen av SPV och har därför eliminerats i resultaträkningen. Däremot hanteras den kompletterande och individuella ålderspensionen av särskilda organ som inte är myndigheter och dessa avgifter elimineras därför inte. Detsamma gäller också för några myndigheter som gör egna pensionsavsättningar. Kostnaderna för dessa ingår ovan och elimineras inte.

På myndighetsnivån är det främst Försvarsmaktens pensionskostnader som har ökat. Under året gick 44 yrkesofficerare och 143 civila i ålderspension. Det är betydligt färre yrkesofficerare än vad myndigheten prognostiserat, medan antalet civila som valde att gå i ålderspension var något högre.

Även affärsverket Sjöfartsverket ökade sina pensionskostnader främst på grund av ändrade beräkningsgrunder för pensionsskulden.

Övriga personalkostnader

Övriga personalkostnader utgörs av kostnader för personalutbildning, traktamenten m.m. De har sammantaget ökat marginellt.

I nedanstående tabell visas antalet årsarbetskrafter vid de statliga myndigheterna under 2010 och 2009.

Årsarbetskrafter

	2010	2009
Rikspolisstyrelsen	25 044	23 839
Försvarsmakten	17 297	15 240
Försäkringskassan	11 653	12 322
Arbetsförmedlingen	10 826	9 745
Skatteverket	9 149	9 527
Kriminalvården	9 020	8 980
Lunds universitet	5 814	5 444
Trafikverket	5 795	8 811
Domstolsverket	5 262	5 209

Göteborgs universitet	4 978	4 763	Lunds universitet	826	827
Uppsala universitet	4 661	4 451	Domstolsverket	699	696
Regeringskansliet	4 420	4 693	Försäkringskassan	665	736
Stockholms universitet	4 395	4 263	Stockholms universitet	658	667
Karolinska institutet	3 944	3 875	Uppsala universitet	611	597
Umeå universitet	3 714	3 560	Göteborgs universitet	606	616
Linköpings universitet	3 469	3 284	Karolinska institutet	565	553
Lufftartsverket	3 285	3 374	Skatteverket	562	544
Kungl. Tekniska högskolan	3 157	2 935	Arbetsförmedlingen	558	499
Sveriges lantbruksuniversitet	2 863	2 824	Kungl. Tekniska högskolan	541	544
Statens institutionsstyrelse	2 719	2 852	Migrationsverket	487	439
Migrationsverket	2 699	2 681	Linköpings universitet	433	370
Lantmäteriet	2 176	2 166	Umeå universitet	338	333
Kronofogdemyndigheten	2 013	2 094	Statens institutionsstyrelse	312	273
Tullverket	1 887	1 897	Trafikverket	284	388
Övriga myndigheter	51 279	50 502	Sveriges lantbruksuniversitet	280	280
Totalt	201 519	199 331	Försvarets materielverk	193	190
			Linnéuniversitetet	182	193
			Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	171	140
			Luleå tekniska universitet	165	164
			Örebro universitet	162	164
			Malmö Högskola	160	174
			Tullverket	146	149
			Affärsverk		
			Sjöfartsverket	40	40
			Lufftartsverket	34	46
			Svenska kraftnät	27	31
			Statens järnvägar	2	2
			Övriga myndigheter	4 601	4 493
			Eliminering av inomstatliga lokalkostnader	- 4 406	- 4 385
			Summa	16 778	16 334

Måttet årsarbetskrafter ska visa de anställdas arbetsvolym under ett räkenskapsår räknat i antalet heltidstjänster. Som anställd räknas inte den som bara är uppdragstagare (konsult) även om denna arbetar med samma uppgifter som anställda. Anställda i utlandet, vars löner betalas med myndighetens medel, ska ingå när antalet årsarbetskrafter räknas fram.

Den arbetstid som inräknas ska vara den tid som myndigheten utbetalt lön eller annan ersättning för i utbyte mot arbete. Omräkning till heltidstjänster innebär att deltidanställd personal ingår i summa antal personer med den procentandel av en heltidstjänst som deras tjänstgöring utgör.

Under 2010 har antalet årsarbetskrafter ökat med drygt 2 000. Det är främst på Försvarsmakten, Polisen och Arbetsförmedlingen som antalet anställda har ökat. Bolagiseringen av den tidigare enheten Banverket Produktion, inom dåvarande Banverket, innebar däremot en minskning mellan åren med ca 3 000 personer som syns för Trafikverket i tabellen.

Not 7

Kostnader för lokaler

Miljoner kronor

	2010	2009
Försvarsmakten	2 395	2 330
Rikspolisstyrelsen	1 893	1 841
Regeringskansliet	1 306	1 350
Kriminalvården	1 282	1 050

Som kostnader för lokaler redovisas myndigheters kostnader för hyrda lokaler. Redovisning görs brutto och inkluderar hyra till andra statliga myndigheter. Elimineringarna utgörs av myndigheternas lokalkostnader som betalas till Fortifikationsverket och Statens fastighetsverk.

Regeringskansliets lokalkostnader har minskat med 44 miljoner kronor medan Kriminalvårdens lokalkostnader har ökat med 232 miljoner kronor. Ökningen beror delvis på nya anstalter, häkten och avdelningar t.ex. Saltvik och Kumla, delvis på kostnader för uppsagda lokaler på grund av nedläggning, t.ex. Härnösand.

Not 8 Vissa garanti- och kreditkostnader

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Exportkreditnämnden</i>		
Förändring i avsättningar för försäkringstekniskt beräknad risk i engagemang	2 419	1 529
Skadekostnader	400	275
Förändring av försäkringstekniskt beräknat nettovärde på skadefordringar	151	208
<i>Summa Exportkreditnämndens kostnader i garantiverksamheten</i>	<i>2 970</i>	<i>2 012</i>
Riksgäldskontoret	542	-8
Statens Bostadskreditnämnd	-22	-571
Summa	3 490	1 433

Under posten vissa garanti- och kreditkostnader redovisas kostnader för statlig garanti- och utlåningsverksamhet som inte redovisas bland transfereringar. Kostnaderna skiljs från övriga driftkostnader eftersom de kan variera kraftigt mellan åren och därför stör jämförelser mellan åren samtidigt som de har en annan karaktär än de flesta myndigheters driftkostnader i övrigt.

Exportkreditnämndens kostnader för Förändring i avsättningar för försäkringstekniskt beräknad risk i engagemanget har ökat med 890 miljoner kronor medan förändring av försäkringstekniskt nettovärde på skadefordringar har minskat med 57 miljoner kronor sedan föregående år. Skadekostnaderna har ökat med 125 miljoner kronor.

Riksgäldskontoret redovisar kostnader för reservering för förväntade garantiförluster inklusive omvärdering av garantifordringar med 542 miljoner kronor. Kostnaderna avser främst ökade garantiåtaganden för Saab och Volvo.

Statens bostadskreditnämnd redovisar en liten kostnadsreduktion avseende förändring av avsättningar för garantier. Skillnaden mot år 2009 beror i huvudsak på att bedömningen av marknadsvärdena fluktuerade mer 2008–2009 än 2009–2010.

Not 9 Övriga driftkostnader

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Övriga driftkostnader - tjänster</i>		
Trafikverket	37 394	31 011
Försvarsmakten	13 233	11 694
Försvarets materielverk	4 820	4 306
Rikspolisstyrelsen	1 733	1 632
Kärnavfallsfonden	1 273	1 354
Statens fastighetsverk	1 256	1 171
Fortifikationsverket	1 248	1 232
Försäkringskassan	1 165	1 297
Karolinska institutet	1 157	1 097
Transportstyrelsen	1 124	1 037
Skatteverket	995	1 224
Göteborgs universitet	991	883
Lunds universitet	937	894
Naturvårdsverket	860	842
Pensionsmyndigheten	822	-
Regeringskansliet	796	1 437
Kriminalvården	795	786
Arbetsförmedlingen	777	609
Umeå universitet	695	694
Uppsala universitet	647	595
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	605	663
Domstolsverket	536	483
Kronofogdemyndigheten	512	457
Exportkreditnämnden	506	404
Övriga myndigheter	13 302	12 966
<i>Summa tjänster</i>	<i>88 179</i>	<i>78 768</i>
<i>Övriga driftkostnader - varor</i>		
Försvarsmakten	11 482	8 060
Försvarets materielverk	11 056	10 952
Trafikverket	4 831	5 041
Rikspolisstyrelsen	734	649
Fortifikationsverket	552	546
Kriminalvården	409	405
Karolinska institutet	359	328
Uppsala universitet	345	297
Lunds universitet	289	261
Statens fastighetsverk	259	265
Stockholms universitet	185	171
Göteborgs universitet	202	186
Sveriges lantbruksuniversitet	183	173
Kungl. Tekniska högskolan	193	145
Arbetsförmedlingen	127	85

Regeringskansliet	134	141	<i>Summa övriga driftkostnader -</i>		
Umeå universitet	127	142	<i>reparationer, diverse m.m.</i>	7 566	11 606
Skatteverket	169	144			
Statens jordbruksverk	114	116	<i>Aktivering utveckling av anläggnings-</i>		
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	106	107	<i>tillgångar i egen regi</i>		
Övriga myndigheter	2 410	2 182	Trafikverket	-24 874	-24 101
<i>Summa varor</i>	<i>34 266</i>	<i>30 396</i>	Myndigheter i försvarssektorn	-3 216	-5 302
			Sjöfartsverket	-298	-122
<i>Affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>			Försäkringskassan	-288	-372
Svenska kraftnät	8 315	5 117	Transportstyrelsen	-130	-97
Sjöfartsverket	1 139	914	Kronofogdemyndigheten	-95	-72
Luftfartsverket	822	1 965	Skatteverket	-57	-276
Statens järnvägar	54	13	Övriga myndigheter	-367	-481
<i>Summa affärsverk, övrig drift – varor och tjänster</i>	<i>10 330</i>	<i>8 009</i>	Aktivering utveckling av anläggnings-		
			<i>tillgångar i egen regi</i>	-29 325	-30 823
			Eliminering av inomstatliga		
			<i>transaktioner</i>	-26 410	-25 219
<i>Övriga driftkostnader - reparationer, diverse m.m.</i>			Total summa övriga driftkostnader	84 606	72 737
Försvarsmakten	2 471	2 472	Övriga driftkostnader utgörs av myndigheternas		
Trafikverket	726	4 517	köp av tjänster, varor, reparationer och diverse		
Kriminalvården	272	309	andra driftkostnader. Elimineringarna avser köp		
Rikspolisstyrelsen	242	232	av varor och tjänster mellan myndigheterna.		
Regeringskansliet	216	301	Trafikverkets ökade driftkostnader beror till		
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	194	165	största del på en ökning av entreprenadtjänster i		
Försvarets materielverk	144	144	och med bolagisering av tidigare produktions-		
Lunds universitet	127	121	enheter. Däremot har övriga driftkostnader i		
Arbetsförmedlingen	117	105	form av reparationer m.m. minskat sedan föregå-		
Sveriges lantbruksuniversitet	111	112	ende år.		
Kustbevakningen	104	93	Försvarsmaktens ökade kostnader för tjänster		
Stockholms universitet	100	92	avser främst ökade kostnader för materielkon-		
Riksdagsförvaltningen	99	98	sulter och övriga externa tjänster. Försvarsmak-		
Karolinska institutet	98	94	tens ökade kostnader för varor beror i huvudsak		
Försäkringskassan	92	94	på en korrigerig av värderingspriset för en viss		
Uppsala universitet	88	83	typ av ammunition mellan åren med 2 882 mil-		
Umeå universitet	88	88	joner kronor.		
Migrationsverket	85	82	Försvarets materielverks ökade kostnader för		
Linköpings universitet	80	77	varor består till stor del av ökade kostnader för		
Kungl. Tekniska högskolan	78	64	krigsmateriel inom flygområdet. Försvarets ma-		
Göteborgs universitet	75	95	terielverks kostnader för materieförsörjnings-		
Domstolsverket	74	64	tjänster har ökat.		
Affärsverk			Polisens driftskostnader har ökat främst på		
Svenska kraftnät	231	280	grund av fler anställda poliser, vilket medfört		
Luftfartsverket	157	250	ökade kostnader för bl.a. drivmedel för motor-		
Sjöfartsverket	66	56	fordon. Även kostnader för tjänster i form av		
Statens järnvägar	10	11	datatjänster har ökat jämfört med föregående år.		
Övriga myndigheter	1 421	1 507	Trafikverket har aktiverat något mer än före-		
			gående år för investeringar i anläggningstill-		
			gångar i egen regi. De ökade aktiveringarna avser		
			järnvägsanläggningar, produktionsanläggningar		
			samt väganläggningar. Aktiveringarna för Tra-		
			fikverket innebär att kostnader för köp av varor		

och tjänster avseende produktion av väg- och bananläggningar förs bort från resultaträkningen och tas upp som investering i balansräkningen. Aktiveringarna hos myndigheter i försvarssektorn har minskat något jämfört med föregående år.

Not 10 Avskrivningar och nedskrivningar

Miljoner kronor

	2010	2009
Försvarsmakten	7 026	6 828
Trafikverket	6 871	6 782
Rikspolisstyrelsen	779	797
Försäkringskassan	701	651
Fortifikationsverket	640	662
Statens fastighetsverk	380	337
Skatteverket	366	284
Domstolsverket	265	243
Lunds universitet	219	227
Regeringskansliet	208	208
Affärsverk		
Svenska kraftnät	512	470
Luftfartsverket	461	1 174
Sjöfartsverket	140	142
Övriga myndigheter	3 771	3 659
Summa	22 339	22 464

Försvarsmaktens avskrivningar avser främst beredskapsinventarier som stridsfordon, självgående pjäser, fartyg och båtar. Avskrivningarna har ökat med nära 0,2 miljarder kronor under året.

Luftfartsverkets avskrivningar har minskat med 0,7 miljarder kronor, vilket beror på att Swedavia AB tagit över flygplatsverksamheten och därmed vissa byggnader samt fält- och elanläggningar.

Not 11 Resultat från andelar i dotter- och intresseföretag

Miljoner kronor

	2010	2009
Resultat från andelar i dotterföretag		
Vattenfall Aktiebolag	12 997	12 896
Luossavaara-Kiirunavaara Aktiebolag (LKAB)	9 083	719

Apoteket Aktiebolag	4 516	-
AB Svensk Exportkredit	2 818	1 727
Akademiska Hus Aktiebolag	2 124	972
Sveaskog AB	2 055	1 924
Specialfastigheter Sverige Aktiebolag	804	300
Posten Norden AB	625	1 039
SBAB Bank AB	577	951
Jernhusen AB (AB Swedcarrier)	492	45
Vasallen AB	472	-26
SJ AB	294	460
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (Apoteket Omstrukturering AB)	285	532
Teracom AB	201	191
Svevia AB	169	118
Samhall Aktiebolag	156	-25
Lernia AB	96	-27
Arbetslivsresurs AR AB	65	34
Svenska rymdaktiebolaget	62	-6
RISE Reasarch Institutes of Sweden Holding AB (IRECO Holding AB)	57	7
Aktiebolaget Svensk Bilprovning	50	9
Apotek Produktion & Laboratorier AB	19	-
Infranord AB	19	-
Swedavia AB	15	-
Kungliga Operan Aktiebolag	9	-16
Preaktio AB	8	-
Fouriertransform Aktiebolag	5	8
Apotekens Service Aktiebolag	2	-
Voksenåsen A/S	1	1
Aktiebolaget Svenska miljöstyrningsrådet	0	0
AB Svenska spel	-	-
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB AB)	-	-
Posten Norden AB	-	344
Kasernen Fastighets AB (Vasallen AB)	-	8
Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB (RISE)	-	8
Exstättum AB	-	2
Statens Bostadsomvandling AB	-3	5
Kungliga Dramatiska Teatern Aktiebolag	-3	3
Swedesurvey Aktiebolag	-5	-7
AB Göta Kanalbolag	0	-3
Vectura Consulting AB	-6	-4
European Spallation Source ESS AB	-48	-
Systembolaget Aktiebolag	-43	144
Swedfund International AB	-64	-92
AILMI Företagspartner AB	-75	-81
Innovationsbron AB	-136	-413
Green Cargo AB	-140	-174

Övriga dotterföretag inom Kammarkollegiet	-1	-1
<i>Summa Kammarkollegiet</i>	<i>37 552</i>	<i>21 572</i>
Affärsverk		
Svenska kraftnät - SwePol Link AB m.fl.	24	17
Lufftartsverket - LfV Holding AB	152	21
Övriga myndigheter	-22	-6
Summa resultat från andelar i dotterföretag	37 706	21 604
Resultat från andelar i intresseföretag		
TeliaSonera AB	7 927	7 030
Nordiska Investeringsbanken NIB	798	937
AB Bostadsgaranti	44	30
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	1	7
VisitSweden AB	9	1
Norrland Center AB	0	0
SAS AB	-399	-631
Affärsverk		
Svenska kraftnät - Nord Pool ASA m.fl.	20	31
Summa resultat från andelar i intresseföretag	8 400	7 405
Resultat från andelar i dotter- och intresseföretag - totalt		
Resultat från andelar i dotterföretag	37 706	21 604
Resultat från andelar i intresseföretag	8 400	7 405
Total summa	46 106	29 009

Med dotterföretag avses företag där statens ägarandel överstiger 50 procent.
Med intresseföretag avses företag där statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent.

Det resultat som redovisas ovan baseras på det redovisade nettoresultatet hos bolagen enligt årsbokslut för respektive år, utom i några fall då ett tidigare delårsbokslut använts. Resultatandelarna har ökat med 17,1 miljarder kronor.

Vattenfalls resultat har minskat med 0,1 miljarder kronor. Positiva effekter av ökade produktionsvolymerna och kostnadsbesparingar utjämnas av ökade nedskrivningar av goodwill relaterad till verksamhet i utlandet på 11,2 miljarder kronor.

Resultatet för LKAB har förbättrats med 8,4 miljarder kronor, vilket främst förklaras av ökade intäkter på grund av högre priser och volymer för järnmalm. Resultatet inkluderar kostnader på 3,0 miljarder kronor relaterade till påverkan av gruvbrytning på samhällena Kiruna och MalMBERGET.

Resultatet för Apoteket AB uppgick till 4,5 miljarder kronor, vilket inkluderar realisationsvinst avseende försäljning av dotterbolag på 4,4 miljarder kronor. Apoteket AB ingick under föregående år i koncernen Apoteket Omstrukturering.

AB Svensk Exportkredit har förbättrat resultatet med 1,1 miljarder kronor. Bland annat ingår realiserad vinst på 2,6 miljarder kronor från försäljning av aktieinnehav i Swedbank AB. De realiserade värdeförändringarna på finansiella tillgångar har försämrats med 0,9 miljarder kronor.

Akademiska hus AB visar 1,2 miljarder kronor högre resultat än föregående år. Värdeförändringarna på fastigheter är åter positiva, vilket förbättrat resultatet med 1,3 miljarder kronor.

Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB) har försämrat resultatet med 0,4 miljarder kronor, vilket främst beror på försämrat resultat av finansiella poster, främst värdering av värdepapper till verkligt värde och värdeförändring i säkrade poster i säkringsredovisning.

Specialfastigheter Sverige AB har ökat resultatet med 0,5 miljarder kronor främst hänförligt till att värdeförändring på förvaltningsfastigheter åter är positivt.

Resultatet från Posten Norden AB har försämrats med 0,4 miljarder kronor. Föregående års resultat inkluderar vinstandelar och realisationsresultat vid försäljning av andelar i ett belgiskt bolag på 1,2 miljarder kronor.

Jernhusen AB har förbättrat resultatet med 0,4 miljarder kronor, främst avseende positiva värdeförändringar på fastigheter.

Vasallen AB har ökat resultatet med 0,5 miljarder kronor. Förbättringen avser främst värdeförändringar på fastigheter.

SVEDAB redovisar en förlust på 0,1 miljarder kronor, vilket dock inte redovisas som resultatandel så länge det egna kapitalet är negativt.

Resultatet i Svenska Spel AB behandlas inte som resultat från andelar utan redovisas som skatteintäkt i samband med utdelning till staten.

Resultatandelen från Systembolaget har minskat med 0,2 miljarder kronor. Andelen har reducerats med respektive års betalda utdelning på 0,3 miljarder kronor respektive 0,2 miljarder kronor, som istället betraktas som skatteintäkt. Resultatet före denna omförelse har oförändrat varit 0,3 miljarder kronor.

Resultatet från TeliaSonera AB har ökat med 0,9 miljarder till 7,9 miljarder kronor. Den främsta förklaringen utgörs av förbättrat resultat

från engångsposter, som bl.a. innefattar realiserade vinster vid avyttring av bolag och nedskrivning av goodwill.

Nordiska Investeringsbanken (NIB) har försämrat sitt resultat med 0,1 miljarder kronor. Det är främst resultatet från finansiella instrument som försämrats. Årets resultat avser september t.o.m. augusti och jämförelseårets resultat avser endast januari t.o.m. augusti.

SAS har minskat sitt förlustresultat med 0,2 miljarder kronor. Förändringen förklaras främst av ett förbättrat rörelseresultat genom kostnadsbesparingar, men även bättre finansnetto och resultat från avvecklade verksamheter har bidragit.

Not 12

Nettokostnad för statsskulden

Miljoner kronor

	2010	2009
Finansiella intäkter för förvaltning av statsskulden		
Ränteintäkter avseende upplåning i svenska kronor	14 920	15 351
Ränteintäkter avseende upplåning i utländsk valuta	5 193	8 071
Intäktsförda, preskriberade obligationer m.m.	63	50
Överkurs vid emission (netto)	7 010	5 826
Orealiserade valutavinster (netto)	21 553	30 088
Summa finansiella intäkter för förvaltning av statsskulden	48 739	59 386
Finansiella kostnader för förvaltning av statsskulden		
Räntekostnader avseende upplåning i svenska kronor	37 556	36 986
Räntekostnader avseende upplåning i utländsk valuta	6 847	12 253
Realiserade kursförluster (netto)	8 136	1 573
Realiserade valutaförluster (netto)	8 199	13 905
Provisioner till banker m.fl.	142	164
Summa finansiella kostnader för förvaltning av statsskulden	60 880	64 881
Nettokostnad för förvaltning av statsskulden	12 141	5 495

Finansiella intäkter och kostnader för förvaltning av statsskulden redovisas av Riksgäldskontoret. De innefattar även intäkter respektive kostnader för skuldskötselåtgärder.

Under 2010 uppgick nettokostnaden för statsskulden (räntor, över- och underkurser och valutakursförändringar m.m.) till 12 miljarder kronor, vilket innebär att nettokostnaden ökat med 7 miljarder kronor.

Intäkterna minskade med 11 miljarder kronor vilket i huvudsak beror på att de orealiserade valutavinsterna minskat med 8 miljarder kronor och att ränteintäkterna i utländsk valuta minskat med 3 miljarder kronor.

Kostnaderna minskade med 4 miljarder kronor. De realiserade kursförlusterna ökade med 7 miljarder kronor. Detta uppvägs dock nästan helt av att de realiserade valutaförlusterna minskade med 6 miljarder kronor. Samtidigt har räntekostnader avseende upplåning i utländsk valuta minskat med 5 miljarder kronor.

Riksbankens lån i Riksgäldskontoret i euro och dollar har medfört ökade ränteintäkter i utländsk valuta med drygt 1 miljard kronor och motsvarande högre räntekostnader.

Not 13

Övriga finansiella intäkter

Miljoner kronor

	2010	2009
Kammarkollegiet	7 062	7 084
Centrala studiestödsnämnden	4 483	4 414
Kärnavfallsfonden	1 502	1 179
Skatteverket	1 005	2 513
Riksgäldskontoret	712	-
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	704	37
Exportkreditnämnden	221	127
Försäkringskassan	89	135
Regeringskansliet	64	422
Trafikverket	57	709
Affärsverk		
Statens järnvägar	298	334
Luffartsverket	85	44
Svenska kraftnät	9	25
Sjöfartsverket	1	0
Övriga myndigheter	204	129
Summa	16 496	17 152

De finansiella intäkterna och kostnaderna för förvaltning av statsskulden redovisas i not 12 Nettokostnader för statsskulden.

Finansiella intäkter redovisade av Kammarkollegiet avser Riksbankens inlevererade överskott på 5,8 miljarder kronor samt 1,2 miljarder kronor avseende utdelning från Nordea Bank.

Centrala studiestödsnämndens finansiella intäkter avser bl.a. räntor på studielån.

Kärnavfallsfondens intäkter omfattar huvudsakligen ränteintäkter för nominella placeringar.

Skatteverket redovisar räntor i skattekontosystemet. Minskningen beror på lägre räntesats på skattekontot.

Riksgäldskontoret redovisar utdelning från Nordeaaktierna som ingår i stabilitetsfonden med 0,7 miljarder kronor. Vidare redovisar Riksgäldskontoret intäkter kopplade till repor i insättningsgarantin.

Sida redovisar bl.a. överskott från det äldre systemet för U-krediter som levererats mot inkomsttitel (0,7 miljarder kronor).

Trafikverket (Vägverket) redovisade föregående år en realisationsvinst i samband med bolagisering av Vägverket produktion och Vägverket konsult.

De finansiella intäkterna hos Statens järnvägar utgörs bl.a. av ränteintäkter på långfristiga värdepappersinnehav samt på leasingtillgångar (lok, färjor och fordon i egen förvaltning).

Not 14

Övriga finansiella kostnader

Miljoner kronor

	2010	2009
Exportkreditnämnden	613	517
Trafikverket	553	219
Kärnavfallsfonden	194	271
Regeringskansliet	55	51
Affärsverk		
Luftfartsverket	245	261
Statens järnvägar	162	197
Svenska kraftnät	158	17
Sjöfartsverket	15	83
Övriga myndigheter	107	331
Aktivering av finansiella kostnader	-30	-41
Summa	2 072	1 906

Exportkreditnämndens finansiella kostnader avser huvudsakligen kursdifferenser och beräknade kursförluster för premier.

Trafikverkets kostnader avser huvudsakligen finansiella avgifter för Botniabanan.

Kärnavfallsfonden redovisar realisationsförluster vid avyttring av bostadsobligationer.

Luftfartsverkets finansiella kostnader avser ränteandel av pensionskostnader.

I noten redovisas finansiella kostnader brutto. Några myndigheter har aktiverat räntekostnader i samband med anläggningsprojekt, eftersom räntan är en del av de utgifter för att bygga anläggningen som tas upp som tillgång.

4.5.2 Noter till balansräkningen

Not 15

Balanserade utgifter för utveckling

Miljoner kronor

	2010	2009
Försäkringskassan	1 439	1 564
Försvarsmakten	1 213	992
Skatteverket	603	676
Rikspolisstyrelsen	313	327
Kronofogdemyndigheten	222	155
Trafikverket	168	128
Verket för högskoleservice	157	157
Migrationsverket	150	100
Lantmäteriet	113	108
Transportstyrelsen	103	78
Affärsverk		
Svenska kraftnät	190	186
Sjöfartsverket	19	11
Övriga myndigheter	1 446	1 498
Summa	6 136	5 980

Under posten Balanserade utgifter för utveckling redovisas främst egenutvecklade IT-system och program.

Försäkringskassans balanserade utgifter avser utveckling av IT-system. De största posterna utgörs av IT-stöd för pensionssystem och följdreformer till dessa, IT-stöd för ärendehantering inom andra försäkringsområden samt ny infrastruktur för IT. Försäkringskassan har kvar IT-systemen för pensionshantering i sin balansräkning även efter Pensionsmyndighetens bildande och vidareutvecklar dessa samt hanterar nyutveckling enligt uppdrag från Pensionsmyndigheten. Försäkringskassan fakturerar Pensions-

myndigheten för de avskrivningar som avser dessa investeringar.

Försvarsmaktens post avser i huvudsak utveckling av ett integrerat resurs- och ekonomiledningssystem (PRIO), där införande 1-2 avser personaladministration och strategisk personalplanering. I april 2010 infördes delar av systemet innefattande bland annat tidsredovisning och re-administration. Vidare startade förberedelserna för av införande av stöd till materiel- och förnödenhetsförsörjning. Parallellt pågår ett arbete med att utveckla en IT-infrastruktur som kan hantera information klassad upp t.o.m. H/R (Hemlig/Restricted).

Skatteverkets post avser utgifter för utveckling av IT-system. Under 2009 färdigställdes och sattes flera stora utvecklingsprojekt i drift för bl.a. taxeringsförnyelse och folkbokföring. Under 2010 har utvecklingsinsatserna dragits ned och Skatteverket har satsat på att vidareutveckla sitt interna taxeringssystem, TINA.

Not 16 Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar

<i>Miljoner kronor</i>	2010	2009
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	195	146
Transportstyrelsen	151	98
Försäkringskassan	62	74
Rikspolisstyrelsen	38	59
Bolagsverket	33	7
Fortifikationsverket	24	28
Skatteverket	22	22
Domstolsverket	19	22
<i>Affärsverk</i>		
Svenska kraftnät	92	98
Sjöfartsverket	13	13
Luffartsverket	2	12
Statens järnvägar		
Övriga myndigheter	356	359
Summa	1 007	938

Under posten Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar redovisas i första hand köpta IT-system och program.

Tillgångarna hos Myndigheten för samhällsskydd och beredskap avser främst investeringar i

växlar och licenser för det nationella radiokommunikationssystemet Rakel. Ökningen mellan åren beror på att myndigheten har investerat i en ny växelplats för etapp 1 under året, samt att tilläggsinvesteringar har gjorts i övriga etappers växelplatser.

Posterna för Transportstyrelsen, Försäkringskassan och Polisen består till största delen av licenser inom IT-verksamheten.

Bolagsverkets ökning mellan åren beror på att myndigheten tecknat ett nytt avtal gällande kapacitetsutnyttjande av stordatorn som medfört en investering på 29 miljoner kronor. Avtalet sträcker sig över fyra år.

Affärsverket Svenska kraftnätets post består av markrättigheter i form av servitut och ledningsrätter samt nyttjanderättigheter för optoförbindelser.

Not 17 Förskott avseende immateriella anläggningstillgångar

<i>Miljoner kronor</i>	2010	2009
Övriga myndigheter	2	0
Summa	2	0

För 2010 förekommer förskott i samband med investeringar i immateriella anläggningstillgångar endast redovisade hos Svenska institutet och avser arbete med ett nytt ärendehanteringssystem.

Not 18 Statliga väganläggningar

<i>Miljoner kronor</i>	2010	2009
Trafikverket	102 667	102 994
Summa	102 667	102 994

Trafikverket redovisar investeringar i statliga väganläggningar. Redovisade belopp är nettovärden efter avskrivning och avskrivningstiden är normalt 40 år.

Väganläggningar har under året invärderats som färdigställda till ett värde drygt 3 500 miljoner kronor. Under året har fem objekt med en kostnad på över 100 miljoner kronor vardera öppnats för trafik, bl.a. riksväg 73 mellan Stockholm och Nynäshamn samt motorväg E18

mellan Sagån och Enköping. Dessa objekt representerar en investeringsvolym på sammanlagt 4 693 miljoner kronor.

Not 19

Statliga järnvägsanläggningar

Miljoner kronor

	2010	2009
Banverket	95 053	79 051
Summa	95 053	79 051

Trafikverket redovisar investeringar i järnvägsanläggningar. Anskaffningskostnad för mark för järnvägsändamål ingår också i redovisat värde för järnvägsanläggningen. Trafikverket tillämpar differentierade avskrivningstider på samtliga järnvägsanläggningar, dvs. mellan 25 och 110 år.

Värdet av järnvägsanläggningar som färdigställda under året uppgår till 17 612 miljoner kronor. Anskaffningsvärdet för Botniabanan uppgår till 16 826 miljoner kronor.

Pågående större investeringsprojekt avser bl.a. citybanan, citytunneln, Kirunaprojektet och Ådalsbanan.

Not 20

Byggnader, mark och annan fast egendom

Miljoner kronor

	2009	2008
Statens fastighetsverk	13 320	13 521
Fortifikationsverket	9 064	9 243
Naturvårdsverket	6 497	6 023
Riksdagsförvaltningen	1 005	1 036
Affärsverk		
Luftfartsverket	1 053	9 867
Sjöfartsverket	994	1 025
Svenska Kraftnät	196	201
Övriga myndigheter	1 304	1 053
Summa	33 433	41 969

Statens fastighetsverk förvaltar den del av statens fasta egendom som regeringen bestämmer. Större delen av fastigheterna tillhör det nationella kulturarvet. Exempel på fastigheter är de kungliga slotten, ett trettiotal fästningar, nationalteatrarna, museerna, regeringens byggnader, landshövdingarnas residens och ambassadbyggnader i utlandet. De markegendomar som redo-

visas av Statens fastighetsverk består till stora delar av markområden väster om odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län samt renbetesfjällen i Jämtlands län. I mellersta och södra Sverige förvaltas ett antal kungsgårdar som av kulturhistoriska skäl ägs av staten. Årets investeringar uppgår till 434 miljoner kronor. Om- och tillbyggnader har genomförts till ett värde av 427 miljoner kronor, där de största projekten avser om- och tillbyggnad av Loen (del av regeringskvarteren) och ombyggnad av gamla Rikssarkivet i Stockholm.

Fortifikationsverket förvaltar fastigheter avsedda för försvarsändamål. Utgifter för investeringar avseende ny- och ombyggnader samt markinköp uppgick till 896 miljoner kronor. Jämfört med 2009 har nybyggnadernas andel av utgifterna ökat. Detta beror bl.a. på start av större byggprojekt, t.ex. motorskola i Skövde och beredskapsbyggnad i Ronneby.

Naturvårdsverket redovisar främst nationalparker och naturreservat. Dessa är dock i många fall upptagna till ett lågt värde. Under 2010 har värdet av marken ökat med 448 miljoner kronor, vilket främst avser investeringar i markinköp för bildande av naturreservat och nationalparker.

Riksdagsförvaltningen förvaltar riksdagsbyggnaderna och ombyggnader och förbättringar under året är förhållandevis små.

Luftfartsverket delades den 1 april 2010 och de flygplatser som staten äger med byggnader, fältanläggningar, elanläggningar och teleanläggningar, som var de viktigaste delarna som Luftfartsverket redovisade, övergick då till det nya bolaget Swedavia AB. Luftfartsverkets verksamhet är nu helt inriktad på flygtrafiktjänst. Det som återstår är i huvudsak teleutrustning.

Not 21

Förbättringsutgifter på annans fastighet

Miljoner kronor

	2010	2009
Rikspolisstyrelsen	768	773
Försvarsmakten	279	304
Regeringskansliet	278	232
Kungl. Tekniska högskolan	159	173
Göteborgs universitet	140	144
Stockholms universitet	128	141
Lunds universitet	107	91
Kriminalvården	97	103
Domstolsverket	96	84

Övriga myndigheter	1 585	1 507
Summa	3 637	3 552

Förbättringsutgifter på annans fastighet avser sådana utgifter som myndigheten har haft för att anpassa hyrda lokaler till den egna verksamheten, exempelvis om- och tillbyggnationer, kabeldragningar för nätverk, larmanordningar samt reparationer och underhåll om utgifterna uppgått till väsentliga belopp.

Polisens förbättringsutgifter avser diverse om- och tillbyggnationer av polislokaler runt om i landet.

Not 22

Maskiner, inventarier, installationer m. m.

Miljoner kronor

	2010	2009
Kustbevakningen	2 160	1 415
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	1 364	848
Rikspolisstyrelsen	1 236	1 282
Försvarsmakten	1 137	1 107
Trafikverket	871	1 545
Domstolsverket	687	695
Lunds universitet	600	567
Karolinska institutet	593	507
Uppsala universitet	588	530
Regeringskansliet	515	580
Kriminalvården	432	427
Moderna Museet	409	391
Göteborgs universitet	366	332
Skatteverket	309	309
Affärsverk		
Svenska kraftnät	6 221	5 644
Sjöfartsverket	599	635
Statens järnvägar	175	241
Luftfartsverket	39	1 009
Övriga myndigheter	4 902	4 652
Summa	23 203	22 716

Datorer och kringutrustning, möbler, maskiner, installationer, bilar, fartyg, flyg och andra transportmedel är exempel på tillgångar som redovisas under denna post. Även tillgångar som innehas genom finansiell leasing ingår.

Kustbevakningens tillgångar har ökat med 746 miljoner kronor. Årets anskaffningar om-

fattar i huvudsak två större kombinationsfartyg som togs i produktion under 2010. Fartygen är byggda särskilt för storskalig oljeupptagning, brandbekämpning och nödbogsering till sjöss och det ena av fartygen är dessutom byggt för kemikaliehantering.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) bildades 2009 och övertog då tillgångar från bl.a. Statens räddningsverk och Krisberedskapsmyndigheten. Under året har det skett en ökning av tillgångarna med 516 miljoner kronor som beror på att investeringar i basstationer och övrig materiell radiokommunikationsutrustning avseende Rakel inneburit att etapp 6 och 7 driftsatts. Rakel är Sveriges nationella kommunikationssystem för samverkan och ledning vars syfte är att bl.a. stärka samhällets krishanteringsförmåga.

Minskningen för Trafikverket beror på att en enhet inom dåvarande Banverket, Banverket Produktion, ombildades den 1 januari 2010 och bildade det statliga bolaget Infranord AB som även tog över anläggningstillgångar.

Svenska kraftnäts tillgångar består till största delen av ställverksutrustningar, kraftledningar, sjökablar, kontrollanläggningsdelar, optoverksamhet och tele- och informationssystem.

Luftfartsverkets anläggningstillgångar har till viss del tagits över av Swedavia AB i och med att Luftfartsverket bolagiserade sina flygplatser under 2010. Det förklarar att posten minskat med 970 miljoner kronor jämfört med 2009.

Not 23

Pågående nyanläggningar

Miljoner kronor

	2010	2009
Trafikverket	77 532	68 943
Fortifikationsverket	1 012	632
Kriminalvården	706	380
Statens fastighetsverk	568	565
Sveriges lantbruksuniversitet	276	95
Domstolsverket	123	105
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	81	116
Affärsverk		
Svenska kraftnät	2 516	2 341
Luftfartsverket	504	738
Sjöfartsverket	203	53

Övriga myndigheter	652	2 674
Summa	84 173	76 642

Trafikverkets pågående större investeringsprojekt omfattar bl.a. utbyggnad av Malmö central och Uppsala station, citybanan i Stockholm, förbifart Stockholm, E20 Norra Länken, ny järnväg förbi Kiruna, projekten BanaVäg avseende Motala - Mjölby samt Väst, Ådalsbanan och Partihallsförbindelsen.

Kriminalvårdens pågående större investeringsprojekt avser säkerhetsinstallationer.

Not 24 Beredskapstillgångar

<i>Miljoner kronor</i>		
	2010	2009
Försvarmakten	97 521	97 552
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, räddningstjänst- och varningsmateriel m.m.	424	492
Socialstyrelsen, läkemedel och sjukvårdsförnödenheter	231	277
Övriga myndigheter	29	31
Summa	98 205	98 352

Beredskapstillgångar avser tillgångar både för civil och militär beredskap.

Posten omfattar främst Försvarmaktens tillgångar för militär beredskap. Tillgångar för civil beredskap omfattar t.ex. läkemedel, fordon samt medicinsk utrustning.

FM delar in sina beredskapstillgångar i dels beredskapsinventarier, dels beredskapsvaror, vilka redovisas som anläggningstillgångar. Beredskapsinventarierna uppgår till 81,8 miljarder kronor och utgörs av t.ex. flygplan, fartyg och stridsvagnar. Beredskapsvaror som t.ex. ammunition, reservmateriel och beklädnadsmateriel uppgår till 15,7 miljarder kronor.

Nyanskaffning av militära beredskapsinventarier uppgår till 6,6 miljarder kronor och av- och nedskrivningar uppgår till 6,5 miljarder kronor under 2010. Anskaffningen innefattar bl.a. modifiering av och kringutrustning till JAS 39 Gripen. Under året har försäljningar och utrangeringar genomförts för 0,2 miljarder kronor. Beredskapslagrets värde har varit i stort sett oförändrat under året.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har beredskapstillgångar bestående av mate-

riel för räddningstjänst, andningskydd och anläggningar för varningssignaler.

Socialstyrelsens beredskapstillgångar avser läkemedel och sjukvårdsförnödenheter.

Not 25 Förskott avseende materiella anläggningstillgångar

<i>Miljoner kronor</i>		
	2010	2009
Trafikverket	1 533	1 577
Försvarets materielverk	1 073	877
Kustbevakningen	157	424
Övriga myndigheter	19	20
Summa	2 782	2 898

Under denna post redovisas förskott som myndigheten lämnat vid anskaffning av materiella anläggningstillgångar.

Trafikverkets post avser förskott vid byggandet av järnvägsanläggningar och väganläggningar.

Försvarets materielverks post avser förskott för försvarsmateriel till bl.a. FMS (Foreign Military Sales) och till BEA Systems Bofors AB. Det senare förskottet är också anledningen till ökningen mellan åren.

Kustbevakningens post avser förskott för fartygsprojekt. Minskningen mellan åren beror på att två större kombinationsfartyg har tagits i bruk under 2010 och därmed aktiverats som anläggningstillgång.

Not 26 Andelar i dotter- och intresseföretag

Andelar i dotterföretag

<i>Miljoner kronor</i>		
	2010	2009
Vattenfall AB	126 704	135 620
Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB)	33 419	25 375
Akademiska Hus AB	25 406	24 477
Sveaskog AB	19 516	17 898
AB Svensk Exportkredit	12 497	13 455
Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag SBAB	8 014	7 377
Apoteket AB	7 665	-
Posten Norden AB	7 128	8 052
Almi Företagspartner AB	6 095	6 170
Specialfastigheter Sverige AB	5 266	4 772

SJ AB	4 486	4 306
Jernhusen AB (AB Swedcarrier)	4 004	3 611
Swedavia AB	3 618	-
Fouriertransform AB	3 013	3 008
Swedfund International AB	2 710	2 674
Systembolaget AB	2 170	2 213
Inlandsinnovation AB	2 000	-
Teracom AB	1 743	1 685
Vasallen AB	1 673	1 201
Svevia AB	1 425	1 316
Samhall AB	1 387	1 231
Green Cargo AB	1 253	1 393
RISE Research Institutes of Sweden Holding AB (IRECO Holding AB)	699	641
Infranord AB	693	0
Apoteksgruppen i Sverige Holding AB (Apoteket omstrukturering AB)	640	4 026
Svenska Rymdaktiebolaget	575	528
Statens Bostadsomvandlings AB	552	555
Lernia AB	551	455
AB Svensk Bilprovning	466	386
Innovationsbron AB	451	505
Vectura Consulting AB	378	383
Apotek Produktion & Laboratorier AB	198	-
Arbetslivsresurs AR AB	109	45
Apotekens Service AB	101	-
European Spallation Source ESS AB	58	-
AB Göta Kanalbolag	42	42
Swedesurvey AB	25	29
SweRoad (Swedish National Road Consulting AB)	23	31
Kungliga Dramatiska Teatern AB	19	22
Kungliga Operan AB	12	3
Arlandabanan infrastructure AB	10	10
Voksenåsen A/S	8	11
Svenska Miljöstyrningsrådet AB	3	3
Botniabanan AB	1	1
Preaktio AB	1	0
Svenska Spel AB	0	0
Svensk-Danska Broförbindelsen AB (SVEDAB)	0	0
IMEGO AB		-
Affärsverk		
Luffartsverket - LfV Holding AB	357	187
Svenska kraftnät - SwePol Link AB m.fl.	162	138
Övriga andelar	309	293
Summa	287 635	274 128

Med dotterföretag avses företag där statens ägarandel överstiger 50 procent.

Andelsvärdet ovan är baserat på det justerade egna kapitalet hos företagen enligt bokslut per 31 december, utom i några fall då senaste delårsbokslut använts.

Andelar i dotterföretag har ökat med 13,5 miljarder kronor.

Minskningen av andelsvärdet för Vattenfall AB uppgår till 8,9 miljarder kronor. Förändringen utgörs främst av negativa omräkningsdifferenser för verksamhet i utlandet på 30,3 miljarder kronor, som delvis har utjämnats av positiv påverkan från valutasäkring av utländskt eget kapital på 14,6 miljarder kronor. Omräkningsdifferenserna har uppstått när balansräkningar i utländska dotterbolag räknats om till svenska kronor. Dessutom har utdelning av 5,2 miljarder kronor och kassaflödessäkring på 1,1 miljarder kronor minskat värdet. Kassaflödessäkringen avser huvudsakligen orealiserade värdeförändringar av el-derivat som används för prissäkring av framtida försäljning. Årets resultat har medfört en positiv påverkan med 13,0 miljarder kronor.

LKAB:s resultat för året uppgår till 9,1 miljarder kronor, vilket bidragit till andelsvärdets ökning med 8,0 miljarder kronor. Kassaflödessäkringar och marknadsvärdering av finansiella instrument har minskat värdet med 0,5 miljarder kronor. Utdelning av 0,5 miljarder kronor har reducerat värdet.

Andelsvärdet för Akademiska Hus AB har ökat med 0,9 miljarder kronor mellan åren. Årets resultat på 2,1 miljarder kronor har utjämnats av betald utdelning av 1,2 miljarder kronor.

Andelsvärdet för Sveaskog AB har ökat med 1,6 miljarder kronor. Förändringen förklaras av årets resultat på 2,1 miljarder minskat med utdelning till staten av 0,5 miljarder kronor.

Svensk Exportkredit AB har minskat med 1,0 miljarder kronor, vilket främst förklaras av årets resultat på 2,8 miljarder kronor delvis utjämnat av negativ påverkan från omvärdering av finansiella tillgångar med 1,4 miljarder kronor samt utdelning till staten av 2,4 miljarder kronor.

Posten Norden har delat ut 0,9 miljarder kronor till staten vilket förklarar minskningen av kapitalandelen med samma belopp. Andelen i årets resultat uppgår till 0,6 miljarder kronor vilket utjämnats av negativa omräkningsdifferenser på 0,7 miljarder kronor.

SBAB har ökat i värde med 0,6 miljarder kronor, främst som en följd av årets resultat.

SJ AB har ökat med 0,2 miljarder kronor, vilket väsentligen avser årets resultat på 0,3 miljarder kronor samt utdelning av 0,2 miljarder kronor.

Swedavia har tillförts flygplatsverksamheten från Luftfartsverket och i samband därmed erhållit ett andelsvärde på 3,6 miljarder kronor.

Inlandsinnovation AB är under bildande och har fått ett aktiekapital på 2,0 miljarder kronor och motsvarande andelsvärde. Verksamheten i bolaget har ännu inte inletts i linje med riksdagens ställningstagande i Hösttilläggsbudgeten för 2010 (bet. 2010/11:FiU11).

Apoteket AB har delats ut till staten från Apoteksgruppen i Sverige Holding AB och andelsvärdet uppgår till 7,7 miljarder kronor. Årets resultat har påverkat andelsvärdet positivt med 4,5 miljarder kronor.

Apoteksgruppen i Sverige Holding AB har minskat med 3,4 miljarder kronor. Främsta förklaring är utdelningen till staten dels av 0,2 miljarder kronor och dels aktierna i Apoteket AB som medfört en minskning av kapitalet med 3,6 miljarder kronor. Årets resultat har påverkat andelsvärdet positivt med 0,3 miljarder kronor.

Jernhusen AB har ökat med 0,4 miljarder kronor, vilket beror på årets resultat på 0,5 miljarder kronor samt utdelning av 0,1 miljarder kronor.

Swedfund International AB har erhållit ett aktieägartillskott på 0,1 miljarder kronor, vilket utjämnats av årets resultat på -0,1 miljarder kronor.

Innehavet i SVEDAB har skrivits ned till noll i enlighet med kapitalandelsmetoden eftersom SVEDAB-koncernens egna kapital uppgår till minus 1,3 miljarder kronor. Efter övergång till redovisning enligt IFRS täcks moderbolaget SVEDAB:s förlust av balanserade vinstmedel och bolaget behöver därför inte något aktieägartillskott.

Svenska Spel AB bokförs till värdet av aktiekapital och reservfond (värdet uppgår till 260 000 kronor som i tabellen avrundats till noll miljoner kronor). Resultatet tillförs som skatteintäkt när utdelning betalas till staten.

Andelar i intresseföretag

Miljoner kronor

	2010	2009
TeliaSonera AB	46 951	50 480
Nordiska Investeringsbanken (NIB)	7 506	7 700
SAS AB	3 090	2 437

AB Bostadsgaranti	144	116
SOS Alarm Sverige AB (SOSAB)	81	84
VisitSweden AB	20	12
Norrland Center AB	5	5
Dom Shvetsii	0	0
Affärsverk		
Svenska kraftnät - Nord Pool Spot As m.fl.	84	276
Luftfartsverket - Entry Point North AB m.fl.	10	30
Summa	57 891	61 140

Med intresseföretag avses företag där statens ägarandel uppgår till högst 50 och lägst 20 procent.

Andelar i intresseföretag är 3,2 miljarder kronor lägre än föregående år främst på grund av att andelen i TeliaSonera minskat i värde med 3,5 miljarder kronor. Utdelning av 3,8 miljarder kronor till staten har minskat värdet med motsvarande belopp. Andelsvärdet i TeliaSonera har påverkats positivt med 7,9 miljarder kronor av andelen i årets resultat och negativt av 7,7 miljarder kronor i valutakursdifferenser. Marknadsvärdet på statens aktier i TeliaSonera uppgick vid årsskiftet till 89,2 miljarder kronor.

Nordiska Investeringsbanken har minskat med 0,2 miljarder kronor främst av en negativ påverkan på 1,0 miljarder kronor hänförligt till lägre valutakurs för redovisningsvalutan mot svenska kronor. Periodens resultat uppgår till 0,8 miljarder kronor.

SAS har ökat i värde med 0,7 miljarder kronor till 3,1 miljarder kronor, vilket till största delen beror på 1,1 miljarder kronor i nyemission samt minskning med 0,4 miljarder kronor avseende periodens resultatandel. Marknadsvärdet på statens aktier i SAS AB uppgick vid årsskiftet till 1,6 miljarder kronor.

Svenska kraftnäts intressebolag har minskat med 0,2 miljarder kronor, främst avseende försäljning av aktier i Nord Pool ASA.

Andelar i dotter- och intresseföretag – totalt

Miljoner kronor

	2010	2009
Summa andelar i dotterföretag	287 635	274 128
Summa andelar i intresseföretag	57 891	61 140
Riksbankens grundfond	1 000	1 000
Summa	346 526	336 268

Förutom de ovan nämnda förändringarna är postens totala förändring en följd av förändringar i företagens justerade egna kapital, utbetalda utdelningar samt förvärv och avyttringar.

Not 27

Andra långfristiga värdepappersinnehav

Miljoner kronor

	2010	2009
Kärnavfallsfonden, bostadsobligationer	23 222	18 103
Statens aktier i Nordea Bank AB	10 029	10 029
Exportkreditnämnden, obligationer	4 347	3 212
Kammarkollegiet, Europeiska investeringsbanken EIB	1 677	1 677
Kammarkollegiet, Europeiska utvecklingsbanken EBRD	1 040	1 040
Kammarkollegiet, Världsbanken IBRD	593	593
Karolinska institutet, aktier, andelar och obligationer	259	277
Kammarkollegiet, Europarådets utvecklingsbank CEB	34	34
Affärsverk		
Statens järnvägar	3 775	4 001
Övriga myndigheter	257	253
Summa	45 233	39 219

Den största förändringen av värdepappersinnehaven avser Kärnavfallsfonden, som ytterligare ökat andelen fondmedel placerade i bostadsobligationer.

Statens aktier i Nordea redovisas dels av Kammarkollegiet som en del av statens aktieförvaltning med 4,4 miljarder kronor, dels av Riksgäldskontoret som deltog i Nordeas nyemission under föregående år genom stabilitetsfonden med 5,6 miljarder kronor. Staten sålde 255 miljoner av de aktier som redovisades av Kammarkollegiet i början av februari 2011 för 18,9 miljarder kronor, vilket medförde en reavinst på 16,8 miljarder kronor. Statens ägarandel i Nordea minskade därmed från 19,9 procent till 13,5 procent.

Exportkreditnämndens innehav av obligationer har ökat med 1,1 miljarder kronor. Som ett led i garantiverksamheten placerar Exportkreditnämnden erhållna premier i olika finansiella tillgångar och har under året ökat innehavet av obligationer i utländska valutor. Innehavet utgör en del av likvid buffert för riskexponering och ba-

lansering innehav för åtaganden i respektive valuta.

Statens Järnvägars innehav avser till största delen nollkupongobligationer i syfte att möta betalningsströmmar vid förfall av leasing- och leaseholdkontrakt för anläggningstillgångar uthyrda till SJ AB och Green Cargo AB.

Not 28

Långfristiga fordringar

Miljoner kronor

	2010	2009
Exportkreditnämnden		
- Skadefordringar	1 199	1 350
- Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	878	1 341
Summa Exportkreditnämnden	2 077	2 691
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	134	191
Göteborgs universitet	125	130
Fiskeriverket	89	92
Statens bostadskreditnämnd	43	55
Regeringskansliet	19	21
Affärsverk		
Statens järnvägar	1 021	2 045
Luffartsverket	468	256
Svenska kraftnät	133	207
Sjöfartsverket	54	67
Övriga myndigheter	5	10
Summa	4 168	5 765

Exportkreditnämnden (EKN) redovisar försäkringstekniskt beräknat nettovärde på skadefordringar. Fordringarna utgår från de skadebelopp som betalats ut. Avdrag görs för återvunna eller avskrivna belopp. Till detta läggs kapitaliserade räntor samt förfallna, obetalda och upplupna, ej förfallna avtalsräntor. Värderingen av EKN:s fordringar görs utifrån olika kriterier. En utgångspunkt vid bedömning av fordringar på andra länder är det aktuella landets skuldsättning och inkomstnivå samt hur landet skött sina skuldbetalningar. Detta kompletteras med det allmänna riskläget på landet vad gäller krediter och på den återstående löptiden av EKN:s utestående fordran.

Risken exponeringen på företag i Sverige har mer än fördubblats under året och uppgick vid års-

skiftet till totalt drygt 78 532 miljoner kronor. Den mycket stora ökningen beror på de rörelse-kreditgarantier till stora svenska företag som EKN ställt ut under året. Rörelsekreditgarantierna innebär att EKN delar risk med utlånande bank på stora svenska exportföretag med hög kreditvärdighet. Nytt för året är att företag i Ryssland svarar för den näst största riskexponeringen. I likhet med tidigare år är Pakistan och Sydafrika bland de allra största länderna med anledning av en mycket stor affär i respektive land.

Värdet före reservering av förlustrisker m.m. på EKN:s fordringar uppgår till 6 526 miljoner kronor. Reserveringen uppgår till 5 327 miljoner kronor. De största fordringarna finns på Nordkorea, Demokratiska Republiken Kongo, Pakistan, Kuba och Irak. Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar har ökat i motsvarande grad som den försäkringstekniska avsättningen (se not 44).

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) garanterar och subventionerar utlandskrediter i projekt som Sida bedömer kan få betydande utvecklingseffekter i landet. Posten utgörs till största delen (93 miljoner kronor) av nettovärdet på skadefordringar som förvaltas av EKN knutet till U-kreditsystemet. Resterande del av posten är en fordran på Swedfund avseende villkorslån.

Göteborgs universitets fordringar avser utlåning av donationsmedel till Akademiska Hus.

Fiskeriverket har tillgångar som förvaltas av Kammarkollegiet. Dessa tillgångar avser fiskeavgifter beslutade enligt vattenlagen. Medlen består av 25 fonder.

Affärsverket Statens järnvägar redovisar fordringar avseende leasing- och leaseholdavtal på SJ AB och Green Cargo AB. Dessa uppgick till 954 miljoner kronor 2010 av totalt 1 021 miljoner kronor avseende långfristiga fordringar.

Luftfartsverket fordringar uppgick till 468 miljoner kronor. Luftfartsverket redovisar fordringar avseende bl.a. Eurocontrol som uppgick till 197 miljoner kronor.

Not 29 Utlåning

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Centrala studiestödsnämnden</i>		
Annuitetslån (beviljade efter den 30 juni 2001)	94 680	85 334
Studielån (lån med villkorad återbetalning, beviljade mellan den 1 januari 1989 och den 30 juni 2001)	62 287	66 764
Studiemedel (beviljade före 1989 och äldre lån)	5 308	6 436
Hemutrustningslån	1 029	1 115
<i>Summa Centrala studiestödsnämnden</i>	<i>163 304</i>	<i>159 649</i>
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Riksbanken	83 758	92 530
Botniabanan AB	16 665	16 103
Svensk-Danska Broförbindelsen AB	4 566	4 406
Swedavia AB	2 313	-
Island	2 229	861
Premiepensionssystemet	1 215	1 450
A-train AB	800	800
Övrigt	492	539
7:e AP-fonden	158	157
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>112 196</i>	<i>116 846</i>
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	278	263
Statens energimyndighet	101	75
Övriga myndigheter	52	60
Summa	275 931	276 893

Centrala studiestödsnämnden (CSN) administrerar ett flertal lånetyper som kan delas in i två huvudkategorier. Den ena typen är lån finansierade med lån hos Riksgäldskontoret vilket är de lån som går under benämningen studielån. Den andra kategorin är lån som ursprungligen finansierades via anslag på statens budget och benämns som studiemedel i sammanställningen. CSN:s fordringar har ökat med 3,7 miljarder kronor och uppgår till 163 miljarder kronor, efter att hänsyn tagits till reservationerna för osäkra fordringar.

CSN:s modell för att beräkna de osäkra fordringarna och nedskrivningarna utgår ifrån tre värderingsprinciper. Dessa principer är betalningsbenägenhet, reservation enligt de trygghetsregler som finns vid återbetalning och fram-

tida förluster på grund av dödsfall. Med bristande betalningsbenägenhet menas att inga eller få inbetalningar gjorts under de senaste åren trots påminnelser och kravåtgärder. Vid reservation enligt trygghetsreglerna görs en bedömning av möjligheterna att betala tillbaka lån utifrån individens ekonomiska förutsättningar i förhållande till skuldens storlek. Den tredje värderingsprincipen beräknas slumpmässigt utifrån kön- och åldersspecifika dödsfallsrisker från Statistiska centralbyrån.

Den totala lånefordran uppgår till nästan 188 miljarder kronor och vid utgången av 2010 var den totala reserveringen 24,6 miljarder kronor. Det är en minskning netto med 0,1 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Riksgäldskontorets utlåning minskade totalt sett med 4,6 miljarder kronor. Det beror på att utlåningen till Riksbanken minskade med 8,8 miljarder kronor. Lånet är upptaget i utländsk valuta för att förstärka valutareserven i samband med lågkonjunkturen och finanskrisen. Ett nytt lån ingår i Riksgäldskontorets utlåning, det är utlåningen till Swedavia AB med 2,3 miljarder kronor. Swedavia AB är ett statligt bolag som tagit över flygplatsverksamheten efter Luftfartsverket. Till följd av den ekonomiska krisen beviljade de nordiska länderna lån till Island 2009. Ytterligare utbetalning på 1,4 miljarder kronor och är nu totalt 2,2 miljarder kronor. Utlåningen till Botniabanan AB ökade med nästan 0,6 miljarder kronor.

I Riksgäldskontorets utlåning ingår också utlåning till premiepensionssystemet och AP-fonderna, eftersom pensionssystemets tillgångar och skulder inte konsolideras i årsredovisningen för staten.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbetes (Sida) utlåning avser biståndskrediter och villkorlån.

Not 30

Varulager och förråd

Miljoner kronor

	2010	2009
Trafikverket	574	586
Försvarmakten	320	271
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	136	132
Rikspolisstyrelsen	116	123
Försvarets materielverk	95	86
Kriminalvården	74	71

Affärsverk		
Sjöfartsverket	63	62
Svenska kraftnät	5	4
Luftfartsverket	1	46
Övriga myndigheter	185	193
Summa	1 569	1 574

Med varulager och förråd avses råmaterial, råvaror, halvfabrikat och färdiga produkter samt förnödenheter som förbruknings- och tillsatsmaterial.

I samband med bolagisering av flygplatsverksamheten har Luftfartsverket överfört omsättningstillgångar till det statliga helägda bolaget Swedavia AB. Därför har varulagret minskat jämfört med föregående år.

Försvarmaktens varulager och förråd avser i huvudsak Försvarmaktens drivmedelslager.

Not 31

Pågående arbeten

Miljoner kronor

	2010	2009
Lantmäteriet	220	244
Försvarmakten	29	50
Fortifikationsverket	18	11
Statens väg- och transportforskningsinstitut	13	15
Trafikverket	11	65
Övriga myndigheter	22	20
Summa	313	405

Pågående arbeten hos Lantmäteriet avser i huvudsak fastighetsbildning, vilket innebär t.ex. avstyckning och reglering med gränsdragning mellan fastigheter. Minskningen jämfört med föregående år beror främst på en ökad delfakturering inom förrättningsverksamheten.

Försvarmaktens pågående arbeten består främst av verksamheten hos Försvarmakten logistik (FMLOG) som är redovisade som pågående arbeten.

Not 32 Fastigheter

Miljoner kronor

	2010	2009
Länsstyrelsen i Dalarnas län	138	133
Länsstyrelsen i Värmlands län	20	19
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	7	8
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	2	2
Länsstyrelsen i Västerbottens län	0	8
Övriga länsstyrelser	1	2
Summa	168	172

Länsstyrelsen i Dalarnas län innehar ett stort antal fastigheter i den s.k. Jordfonden, där bytestprojekt pågår eller är planerade.

Not 33 Förskott till leverantörer

Miljoner kronor

	2010	2009
Trafikverket	33	36
Affärsverk		
Luftfartsverket	0	56
Övriga myndigheter	0	3
Summa	33	95

Myndigheternas förskott avser bl.a. varuleveranser. Luftfartsverket har minskat sina förskott till leverantörer bl.a. som en följd av bolagiseringen av flygplatsverksamheten.

Not 34 Kundfordringar

Miljoner kronor

	2010	2009
Exportkreditnämnden	4 528	3 069
Trafikverket	1 423	1 139
Försvarets materielverk	1 078	1 086
Transportstyrelsen	276	142
Lantmäteriet	175	159
Statens institutionsstyrelse	162	158
Försvarmakten	139	97
Karolinska institutet	137	132
Lunds universitet	104	98

Affärsverk

Svenska kraftnät	686	344
Sjöfartsverket	189	134
Luftfartsverket	42	374

Övriga myndigheter	1 281	1 223
Summa	10 220	8 155

Myndigheternas redovisning av kundfordringar avser främst försäljning av tjänster.

Exportkreditnämndens fordringar utgörs av fordringar på garantitagare avseende förskotts- och efterskottspremier. Ökningen mellan åren avser i huvudsak fordringar avseende efterskottspremie, nominellt värde.

Not 35 Övriga fordringar

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Skatteverket</i>		
- Fordringar på skattekonto, inkl. restförda samt värdegröning	45 068	36 157
- Fordran kommuner och landsting avseende slutreglering av kommunalskatt för inkomståret 2009	16 502	2 623
- Övriga fordringar	13	13
<i>Summa Skatteverket</i>	<i>61 583</i>	<i>38 793</i>

Riksgäldskontoret

- Depositioner för handel med futures	396	331
- Fordran finansiella institut	313	1 044
- Terminkontrakt statens internbank	-	155
- Övriga fordringar	164	13
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>873</i>	<i>1 543</i>

Statens jordbruksverk	7 051	7 493
Försäkringskassan	2 519	2 275
Tullverket	2 375	1 925
Centrala studiestödsnämnden	847	757
Kronofogdemyndigheten	760	714
Lantmäteriet	380	217
Länsstyrelsen i Västra Götalands län	195	224

Affärsverk

Luftfartsverket	149	138
Svenska kraftnät	42	37
Sjöfartsverket	6	1
Statens järnvägar		253

Övriga myndigheter	1 278	1 307
Summa	78 058	55 677

Övriga fordringar har ökat med 22 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Skatteverkets fordringar på skattekontot har ökat med 9 miljarder kronor. Skatteverket redovisar också en fordran på 16,5 miljarder kronor på kommuner och landsting avseende slutreglering av kommunalskatt för inkomståret 2009. Slutavräkning av kommunalskatt kan variera starkt mellan åren. Slutavräkningen görs i januari månad andra året efter inkomståret. Då justeras de totala slutliga kommunalskattemedlen mot de preliminära medel som betalades ut till kommuner och landsting under inkomståret.

Riksgäldskontorets fordringar utgörs till största delen av en fordran avseende deponier för handel med futures samt av en fordran på finansiella institut. I posten fordran finansiella institut ingår en säker fordran för den del av försäljningen av Carnegie Investment Bank och Max Matthiessen som ännu inte är reglerad.

Statens jordbruksverk redovisar huvudsakligen fordringar på EU för gjorda utbetalningar av bidrag inom jordbruksfonderna samt bundet kapital i offentliga lager till följd av inköp- och försäljningsverksamhet för EU:s räkning. Fordran på EU uppgår till totalt 6 944 miljoner kronor (7 397 miljoner kronor föregående år). Övriga fordringar på knappt 107 miljoner kronor utgörs av bl.a. av en produktionsavgift för socker på 75 miljoner kronor.

Försäkringskassans fordringar utgörs till största delen av fordringar på bidragsskyldiga avseende underhållsstöd, 870 (1 015 miljoner kronor föregående år) miljoner kronor, återkravsfordringar 1 298 (918) miljoner kronor, fordringar för EU-vård 229 (184) miljoner kronor och fordringar hos kommuner för assistansersättning 98 (141) miljoner kronor. Samtliga fordringar äldre än fyra år bedöms som osäkra och har skrivits ned till noll.

Tullverkets övriga fordringar består till största delen av obetalda tullräkningar avseende upp-
börd.

Not 36

Periodavgränsningsposter – förutbetalda kostnader

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Riksgäldskontoret</i>		
- underkurser, upplåning i svenska kronor	4 628	5 240
- underkurser, upplåning i utländsk valuta	115	198
- underkurser, statsskulden till nominellt belopp i svenska kronor	486	680
- underkurser, statsskulden till nominellt belopp i utländsk valuta	41	31
- förutbetalda kostnader	13	8
- fordran ränta, Riksgäldsspar	155	0
Summa Riksgäldskontoret	5 438	6 157
Rikspolisstyrelsen	463	429
Trafikverket	361	308
Kriminalvården	324	278
Lunds universitet	247	239
Skatteverket	186	13 146
Försäkringskassan	185	209
Transportstyrelsen	149	172
Domstolsverket	172	168
Arbetsförmedlingen	154	137
Göteborgs universitet	153	130
Uppsala universitet	137	133
Stockholms universitet	128	141
Karolinska institutet	114	121
Kungl. Tekniska högskolan	112	111
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	104	93
Affärsverk		
Sjöfartsverket	71	76
Luffartsverket	62	48
Svenska kraftnät	24	2
Statens Järnvägar	1	1
Övriga myndigheter	1 966	1 970
Summa	10 551	24 069

En förutbetald kostnad avser en utgift som har betalats ut under året och som avser ej förbrukade resurser eller ej utnyttjade tjänster som normalt kommer att omvandlas till en kostnad kommande år. Syftet med att periodisera förut-

betalda kostnader är att resultaträkningen enbart ska visa årets kostnader för förbrukade resurser och utnyttjade tjänster. En förutbetalad kostnad kostnadsförs när resurser har förbrukats eller tjänster har utnyttjats och då reduceras posten förutbetalda kostnaden.

Posten har minskat väsentligt jämfört med föregående år. Den främsta förklaringen till att posten förutbetalda kostnader minskat är att Skatteverkets utbetalningar av tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting i december 2009, redovisats som en kostnad för transfereringar i årsredovisningen för 2010. Den utgjorde därför en förutbetalad kostnad vid årsskiftet 2009–2010. Stödet var avsett att användas för verksamhet under 2010.

Underkurser uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är lägre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör underkurser och bokförs som en förutbetalad kostnad som periodiseras över lånets löptid.

Förutbetalda kostnader i övrigt avser exempelvis hyror eller licensavgifter för kommande kvartal eller år.

Not 37

Periodavgränsningsposter – upplupna bidragsintäkter

Miljoner kronor

	2010	2009
Karolinska institutet	179	145
Tillväxtverket	149	110
Kungl. Tekniska högskolan	136	163
Lunds universitet	125	115
Stockholms universitet	119	95
Försäkringskassan	107	81
Göteborgs universitet	98	100
Uppsala universitet	61	70
Sveriges lantbruksuniversitet	56	44
Luleå tekniska universitet	44	34
Linköpings universitet	36	32
Umeå universitet	36	21
Linnéuniversitetet	34	-
Övriga myndigheter	337	308
Summa	1 517	1 318

Som upplupna bidragsintäkter redovisas överenskommen ersättning för genomförd verksamhet som ännu inte utbetalats till myndigheten.

Det är främst universitet och högskolor som redovisar upplupna bidragsintäkter i t.ex. pågående forskningsprojekt.

Not 38

Periodavgränsningsposter – övriga upplupna intäkter

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Upplupna ränteintäkter, svenska kronor	5 719	5 753
Upplupna ränteintäkter, utländsk valuta	2 482	3 295
Övriga upplupna intäkter	735	799
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>8 936</i>	<i>9 847</i>
Kärnavfallsfonden	769	548
Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen	482	622
Trafikverket	319	325
Exportkreditnämnden	290	85
Tillväxtverket	190	0
Försäkringskassan	159	169
Periodisering av skatter	-	10 447
Affärsverk		
Svenska kraftnät	1 128	597
Luftfartsverket	192	215
Sjöfartsverket	38	86
Statens järnvägar	3	5
Övriga myndigheter	621	629
Summa	13 127	23 574

Som upplupna intäkter redovisas räntor och andra intäkter som upparbetats, men där fakturering eller betalning inte skett till och med brytdagen.

Riksgäldskontorets upplupna ränteintäkter avseende skuldskötselinstrument avser ränteintäkter förknippade med statsskulden som är intjänade under året men som ännu inte är inbetalda till Riksgäldskontoret.

Kärnavfallsfondens upplupna intäkter avser främst avgifter för producerad el som kärnkraftsbolagen i efterhand betalar till Kärnavfallsfonden. Av beloppet avser 227 miljoner kronor upplupna avgifter från kraftbolagen och 542 miljoner kronor upplupna ränteintäkter på placeringar.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens upplupna intäkter består av finansieringsavgifter från arbetslöshetskassor och arbetslöshetsavgifter. Minskningen på cirka 140 miljoner kronor beror på att utbetalningarna av arbetslöshetsersättning varit lägre vilket också innebär att arbetslöshetsavgiften blev lägre.

Periodisering av skatter avser mellanskillnaden mellan de skatteintäkter som tas upp av främst Skatteverket och de skatteintäkter som beräknas i samband med upprättandet av årsredovisningen för staten. Beloppet redovisas inte av någon myndighet utan endast i årsredovisningen för staten. För 2010 understiger de beräknade intäkterna de betalda skatterna och därför redovisas för 2010 i stället en förutbetalad intäkt (se not 52 Övriga förutbetalda intäkter, se även not 1, Skatteintäkter).

Not 39

Värdepapper och andelar

Miljoner kronor

	2010	2009
Försäkringskassan, hypoteksobligationer m.m.	912	1 391
Pensionsmyndigheten	505	-
Exportkreditnämnden, valutadepositioner i svenska banker	455	1 113
Riksgäldskontoret	47	4 226
Stockholms universitet	22	-
Affärsverk	-	-
Övriga myndigheter	1	2
Summa	1 942	6 732

Försäkringskassans värdepapper och andelar avser huvudsakligen hypoteksobligationer i fonder för socialförsäkringsändamål.

Pensionsmyndigheten redovisar hypoteksobligationer som hör till den frivilliga pensionsförsäkringen och Fonden för sjömanspension.

Exportkreditnämnden redovisar fastränteplaceringar i utländsk valuta i form av valutadepositioner i svenska banker.

Riksgäldskontorets innehav avser köpta köpoptioner, premier. Riksgäldskontoret redovisar inga kortfristiga placeringar detta år, varför posten har minskat med 4 miljarder kronor sedan föregående år

Stockholms universitets innehav avser räntefonder, aktier och aktiefonder.

Not 40

Kassa, bank m.m.

Miljoner kronor

	2010	2009
Exportkreditnämnden	605	165
Kronofogdemyndigheten	441	657
Statens energimyndighet	372	436
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	307	58
Länsstyrelsen i Norrbottens län	146	161
Kungl. Tekniska högskolan	139	91
Internationella programkontoret för utbildningsområdet	132	95
Regeringskansliet	131	184
Lunds universitet	125	149
Karolinska institutet	123	106
Kustbevakningen	118	132
Länsstyrelsen i Västerbottens län	111	114
Riksgäldskontoret	14	437
Affärsverk		
Lufftartsverket	2 721	152
Svenska kraftnät	313	76
Sjöfartsverket	96	79
Statens järnvägar	34	203
Övriga myndigheter	510	695
Summa	6 438	3 990

Kassa, bank hos Exportkreditnämnden avser banktillgodohavanden i valuta till motvärdet av 545 miljoner kronor samt placeringar i svenska affärsbanker om 60 miljoner kronor.

Kassa, bank hos Kronofogdemyndigheten avser till största delen klienters bankmedel (deponerade medel samt ansökningsavgifter som inbetalats men ännu ej redovisats mot inkomsttitel).

Bankmedel hos Statens energimyndighet avser belopp för miljöåtgärder på konto hos en finansinstitution i Finland.

Sida redovisar likvida medel avseende säkerhetsreserven samt tillgodohavanden vid utlandsmyndigheterna. Ökningen avseende säkerhetsreserven uppgår till 232 miljoner kronor och förklaras av att värdepapper har förfallit och att nuvarande ränteläge gör att Exportkreditnämnden

den som administrerar denna verksamhet för Sidas räkning avvaktar med nya placeringar.

Riksgäldskontoret redovisar medel på valutakonton i Nordea, Euroclear och Clearstream.

Luftfartsverkets likvida medel har ökat som ett resultat av bolagiseringen av flygplatsverksamheten. Luftfartsverket erhöll i samband med detta 3 miljarder kronor kontant.

Not 41 Nettoförmögenhet

Miljoner kronor

	2010	2009
Uppskrivningskapital	106	107
Donationskapital	462	442
Resultatandelar i dotterföretag	218 742	233 364
Balanserad kapitalförändring	-630 448	-644 312
Årets över-/underskott enligt resultaträkningen	52 706	26 690
Summa	-358 432	-383 709

Nettoförmögenheten är skillnaden mellan tillgångar och skulder. Eftersom statens skulder är större än tillgångarna är statens nettoförmögenhet negativ. Förändringen av nettoförmögenheten mellan två år samvarierar i huvudsak med statsskuldens förändring. Nettoförmögenheten påverkas i första hand av resultaträkningens överskott. Därutöver påverkas nettoförmögenheten av andra transaktioner som förändrar tillgångarnas eller skuldernas värde utan att de redovisas i resultaträkningen. Under 2010 ökade nettoförmögenheten med 25 miljarder kronor främst som en följd av årets överskott reducerat med transaktioner redovisade direkt mot resultatandelar i dotterföretag. Nedan redogörs för förändringar av poster som ingår i nettoförmögenheten. Vissa händelser som i sig inte innebär att nettoförmögenheten påverkas utgör ändå förklaringar till förändringar av ingående delposter.

Uppskrivningskapital

Uppskrivningskapitalet har varit i stort sett oförändrat under året. Kapitalet minskar med avskrivningsbeloppen på uppvärderade anläggningar.

Donationskapital

Donationskapitalet har ökat med 20 miljoner kronor under året. Ökningen beror till största

delen på att Moderna museet har erhållit donationer i form av konstverk och likvida medel samt att gåvor av kulturtillgångar mottagits av Nationalmuseet.

Resultatandelar i dotterbolag

Kammarkollegiet svarar för merparten av posten. Andelsvärdet är vid årets beräkning till största delen baserat på bolagens egna kapital enligt årsbokslut. Minskningen på 14,6 miljarder kronor under året består av föregående års resultatandelar (29,0 miljarder kronor), utdelningar betalda under 2010 (-16,1 miljarder kronor) samt övriga förändringar av eget kapital i dotterbolagen (-27,7 miljarder kronor). Den del av Systembolaget AB:s resultat, motsvarande årets utdelning, och som redovisas som skatteintäkt omförs från balanserad kapitalförändring till resultatandel på följande år (0,2 miljarder kronor).

Vattenfall AB redovisar en minskning av det egna kapitalet vid sidan av resultatet. Förändringen uppgår till -16,7 miljarder kronor och består till största delen av omräkningsdifferenser vid konsolidering av verksamhet i utlandet (-30,3 miljarder kronor), valutasäkring av utländskt eget kapital (14,6 miljarder kronor), kassaflödessäkring (-1,1 miljarder kronor).

TeliaSonera AB har en direkt minskning av eget kapital med 7,7 miljarder kronor avseende främst valutakursdifferenser.

Svensk Exportkredit AB har en negativ värdeförändring av reserver och upplösning av reserver för resultatförda poster på 1,4 miljarder kronor, vilket direkt påverkat eget kapital.

LKAB redovisar en direkt minskning av eget kapital med 0,5 miljarder kronor avseende kassaflödessäkringar och marknadsvärdering av finansiella instrument i säkringsreserv och reserv för verkligt värde.

Balanserad kapitalförändring

Den balanserade kapitalförändringen har ökat med 16,5 miljarder kronor under året. Den del av föregående års överskott som ej är hänförligt till resultatandelar har minskat kapitalförändringen med 2,8 miljarder kronor.

Utdelningar från dotterbolag enligt föregående stycke ökar denna delpost med motsvarande belopp dvs. 17,9 miljarder kronor.

Systembolaget AB:s resultat förs till en del som skatteintäkt, vilket på följande år omförs till resultatandel från kapitalförändring (-0,2 miljarder kronor).

Sida har intäktsfört överskott från äldre system för U-krediter i samband med inleverans på inkomsttitel, vilket har medfört en minskning av balanserat kapital med 0,7 miljarder kronor.

Eliminering av inomstatliga ensidiga periodiseringar samt diverse fordringar och skulder medför ett saldo på 0,5 miljarder kronor som ökar nettoförmögenheten.

Skilda principer vid värdering av inomstatliga värdepapper har medfört en utjämningspost på 0,5 miljarder kronor som redovisas som balanserad kapitalökning.

Riksgäldskontorets konton för hantering av TV-avgiften, rundradiokontot m.fl., rapporteras som en del av statsverket, vilket har inneburit en ökning av nettoförmögenheten med 0,2 miljarder kronor.

Lantmäteriet redovisar fakturerad men obetald stämpelskatt som kostnad för inleverans till statens budget, men utan att någon inleverans skett, vilket medför en minskning av balanserat kapital med 0,2 miljarder kronor.

Saldot vid avräkning av inomstatliga betalningar avseende anslag och inkomsttitlar uppgick vid årsskiftet till 0,1 miljarder kronor och redovisas som en minskning av nettoförmögenheten. Summan av statens interna fordringar och skulder avseende moms har minskat nettoförmögenheten med 0,1 miljarder kronor.

Nedanstående tabell visar de poster som lett fram till nettoförmögenhetens förändring. Se även avsnitt 4.2.1.

Nettoförmögenhetens förändring

Miljoner kronor

	Uppskriv- ningskapital	Donations- kapital	Resultatandelar i dotterföretag	Balanserad kapitalförändring	Årets över- /underskott	Summa
Utgående balans 2009	107	442	233 364	-644 311	26 253	-384 145
Förändring av nettoförmögenheten	-	-	-	-1	437	436
Ingående balans 2010	107	442	233 364	-644 312	26 690	-383 709
Föreg. års kapitalförändring	-1		29 009	-2 318	-26 690	0
Utdelning från dotter- och intresseföretag			-16 146	16 146		0
Förändring av eget kapital hos dotter- och intresseföretag			-27 656			-27 656
Omföring av resultatandel från Systembolaget redovisad som skatteintäkt			201	-201		0
Inleverans av tidigare överskott i kreditsystem, Sida				-687		-687
Saldo vid eliminering av ensidiga inomstatliga periodavgränsningsposter samt diverse fordringar och skulder				513		513
Utjämningspost avseende eliminering av statspapper				503		503
Rundradiokonto m.m., Riksgäldskontoret				219		219
Fakturerad ej inbetald stämpelskatt, Lantmäteriet				-160		-160
Saldo inomstatlig betalningsavräkning				-137		-137
Eliminering av inomstatliga balansposter avseende moms				-108		-108
Övriga förändringar		20	-30	94		84
Årets över-/underskott					52 706	52 706
Summa årets förändring	-1	20	-14 622	13 864	26 016	25 277
Utgående balans	106	462	218 742	-630 448	52 706	-358 432

I tabellen nedan redovisas en beräkning av skillnaderna mellan balansräkningens nettoförmögenhet för 2009 och 2008 jämfört med statens förmögenhet beräknad i anslutning till nationalräkenskapernas principer.

Miljarder kronor	2009	2008
Statens nettoförmögenhet enligt årsredovisningen för staten	-384	-410
<i>Avgående poster ur Nettoförmögenheten</i>		
Beredskapstillgångar	-97	-95
Affärsverkens anläggningstillgångar	-22	-22
Fordringar och skulder hos andra myndigheter än Riksgäldskontoret, Centrala studiestödsnämnden m.fl.	90	120
Värdejusteringar, Centrala studiestödsnämnden och Exportkreditnämnden	22	32
<i>Tillkommande poster i Statens förmögenhet enligt NR-principer</i>		
Uppvärdering av börsnoterade aktier till marknadsvärde	84	40
Pålägg av moms och indexuppräknning till aktuell prisnivå av anläggningstillgångar/förbrukningsinventarier samt utökad aktivering av mjukvaruutveckling	316	346
Omvärdering av statsskuld och övriga finansiella poster till marknadsvärde	-20	-34
Riksbankens egna kapital utöver grundfond	77	69
Värdepapper hos Norrlandsfonden, Riksbankens jubileumsfond, Allmänna arvsfonden m.fl.	30	26
Löneskatt på kommunsektorns pensionsskuld	81	76
Övrigt	6	-16
Statens förmögenhet enligt NR-principer	183	132

Not 42 Fonder

Miljoner kronor

	2010	2009
Kärnavfallsfonden	43 213	41 393
Insättningsgarantifonden (Riksgäldskontoret)	22 599	20 747
Stabilitetsfonden (Riksgäldskontoret)	20 531	16 487
Trafiklivräntefonden (Försäkringskassan)	807	778
Batterifonden (Naturvårdsverket)	801	790
Kammarkollegiets försäkringsverksamhet m.m.	401	369
Bygdemedel m.m. (länsstyrelser)	310	296
Försäkringskassans övriga fonder	293	298
Medel från vattendomar m.m.	99	100

(Fiskeriverket)

Övriga	166	160
Total summa	89 220	81 418

Som fonder i staten redovisas medel som reserverats för särskilda ändamål, men där det reserverade beloppet inte bestäms av en fastställd skuld eller en försäkringstekniskt beräknad risk. De viktigaste förändringarna i fondkapitalet beskrivs i not 5, Avsättning till/upplösning av fonder.

Kärnavfallsfonden redovisas av myndigheten Kärnavfallsfonden och förvaltas av Kammarkollegiet. Fonden består av avgifter från kärnkraftsföretagen, baserade på produktionen av elektrisk kraft. Avgifterna skall täcka alla kostnader nu och i framtiden för hantering och slutförvaring av använt kärnbränsle och annat avfall. Kärnavfallsfonden har ökat kraftigt under ett antal år. Fondmedlen är sedan 2009 till stor del placerade i s.k. säkerställda obligationer utgivna av bostadsfinansieringsinstitut och i övrigt liksom tidigare i statspapper och till en mindre del på konto i Riksgäldskontoret. Vid utgången av 2010 är ca 45 procent av tillgångarna placerade i säkerställda obligationer.

Insättningsgarantifonden förvaltas av Riksgäldskontoret och utgörs av avgifter från institut som omfattas av garantin. Avgiftens storlek, som baseras på institutens kapitaltäckningsgrad, används till att bygga upp en fond varifrån ersättning betalas ut till institut som försatts i konkurs och som omfattas av garantin. Insättningsgarantin gäller för såväl privatpersoner som företag och andra juridiska personer. Även insättningsgarantimedlen är placerade i statspapper och på konto i Riksgäldskontoret. Insättningsgarantifonden har ökat med 1,9 miljarder kronor under året.

Stabilitetsfonden inrättades enligt riksdagens beslut I samband med finanskrisen under hösten 2008 för att finansiera framtida stödåtgärder. Inledningsvis tillfördes 15 miljarder kronor genom särskilt anslag på statens budget. Avsikten är att banker och andra institut framöver ska betala en årlig stabilitetsavgift, så att fonden inom 15 år uppgår till motsvarande 2,5 procent av BNP. Under året har fondens behållning ökat med 4 miljarder kronor till 20,5 miljarder kronor. Fondens tillgångar innefattar aktier i Nordea AB som är värderade till anskaffningsvärde. Om dessa värderas till marknadsvärde blir stabili-

litetsfondens totala behållning 35,7 miljarder kronor.

Försäkringskassan redovisar ett antal fonder som förvaltas av Kammarkollegiet och från vilka bl.a. vissa livräntor enligt äldre bestämmelser betalas ut. Den största är Trafiklivräntefonden och utöver den finns bl.a. Frivilliga yrkesskade-fonden och Affärsverksfonden.

Batterifonden redovisas av Naturvårdsverket och används för bl.a. omhändertagande av miljöfarliga batterier.

Kammarkollegiets fonder avser kollegiets försäkringsverksamhet, men även bl.a. Viltvårdsfonden, Kulturfonden för Sverige och Finland samt Författarfonden.

Länsstyrelserna redovisar s.k. bygdemedel (vattenregleringsmedel) och älgvårdsfonder. Cirka 45 procent av beloppet redovisas av Länsstyrelsen i Norrbottens län.

Not 43

Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser

Miljoner kronor

	2010	2009
Statens tjänstepensionsverk	175 294	178 399
Riksdagsförvaltningen	2 190	1 836
Försvarsmakten	324	511
Rikspolisstyrelsen	208	293
Skatteverket	136	150
Försäkringskassan	92	108
Affärsverk		
Luftfartsverket	3 791	4 349
Sjöfartsverket	1 727	1 639
Svenska kraftnät	385	342
Statens järnvägar	92	103
Övriga myndigheter	849	980
Summa	185 088	188 710

Det stora flertalet myndigheter betalar pensionspremier till Statens tjänstepensionsverk (SPV). SPV ansvarar och gör avsättningar för merparten av statens tjänstepensionsåtagande inom ramen för en statlig försäkringsmodell. Undantag från denna försäkringslösning är de myndigheter som gör egna avsättningar för pensioner, främst affärsverken utom Statens järnvägar.

Den av SPV redovisade pensionsskulden har minskat med drygt 3 miljarder kronor (föregående år en ökning med 10,2). De viktigaste faktorerna som påverkade avsättningen var basbeloppsindexering (värdesäkring) -1,5 miljarder kronor, nyintjänad pension 4,8 miljarder kronor samt grundränta (uppräknings enligt de försäkringstekniska riktlinjerna), netto, 3,1 miljarder kronor medan avsättningen minskade på grund av utbetalade förmåner med 7,7 miljarder kronor. Det som gjort att avsättningen minskat är dels att basbeloppsindexeringen var negativ eftersom prisbasbeloppet sänktes 2010, dels förändring av de försäkringstekniska beräkningsgrunderna som innebar att den s.k. omkostnadsbelastningen på räntan sänktes från 0,2 till 0,1 procent vilket förändrade skulden så att avsättningen minskade med 2,5 miljarder kronor.

Riksdagsförvaltningen tar upp avsättning för pensioner och inkomstgarantier till förutvarande och nuvarande ledamöter. Drygt 75 procent av avsättningen avser avgångna ledamöter samt belopp som upparbetats i Europaparlamentet, medan återstoden avser ledamöter som tjänstgör i riksdagen. Årets ökning avser avgångna ledamöter.

Försvarsmaktens avsättningar har fortsatt minska eftersom utbetalningarna varit betydligt högre än årets kostnader.

Luftfartsverkets pensionsavsättningar har minskat med anledning av delning av verksamheten, då flygplatsverksamheten fördes över till det av staten helägda bolaget Swedavia AB.

Not 44

Övriga avsättningar

Miljoner kronor

	2010	2009
Exportkreditnämnden	15 151	12 732
Försvarsmakten	1 105	1 382
Riksgäldskontoret	1 625	1 083
Trafikverket	694	649
Pensionsmyndigheten, frivillig pensionsförsäkring	502	522
Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete	435	483
Bostadskreditnämnden	279	356
Affärsverk		
Luftfartsverket	43	265

Statens järnvägar	260	242
Sjöfartsverket	7	9
Svenska kraftnät	-	8
Övriga myndigheter	907	464
Summa	21 008	18 195

Balansposten Övriga avsättningar består till största delen av Exportkreditnämndens (EKN) avsättningar för risker i garantiengagemang. Reserveringar har gjorts för förväntad förlustrisk i affärerna och för riskkoncentration i portföljen (s.k. oförväntade förluster). Den totala reserveringen vid utgången av 2010 uppgår till 15 151 miljoner kronor vilket innebär en ökning med 2 419 miljoner kronor under året. Både avsättningen för förväntade och oförväntade förluster har ökat. Samtidigt har återförsäkrares andel av risken, som redovisas bland Långfristiga fordringar på balansräkningens tillgångssida, minskat med 463 miljoner kronor. Nettoökningen av avsättning för risk är 2 882 miljoner kronor. Reserveringen netto för förväntade förluster ökade med 1 285 miljoner kronor. Reserveringen för oförväntade förluster, som görs med hänsyn till koncentrationsrisken i portföljen, ökade med 1 330 miljoner kronor. Eftersom samtidigt engagemangsvolymer ökat kraftigt, minskade ändå avsättningen efter avdrag för återförsäkrares andel som andel av engagemanget, till 6,4 procent av engagemanget vid slutet av 2010, jämfört med 7,2 procent vid utgången av 2009. Den minskade reserveringen i förhållande till engagemanget är en följd av lägre genomsnittlig risknivå och en något mer diversifierad portfölj.

Riksgäldskontoret reserverar medel för framtida garantiförluster i garantiverksamhet enligt den s.k. nya garantimodellen. Reserveringen avser till största delen garantin avseende Öresundsbron. Ökningen av avsättningen med drygt 500 miljoner kronor avser i huvudsak nya garantier för Saab och Volvo.

Försvarsmaktens avsättning för framtida utgifter för omstrukturering enligt främst Försvarsbeslut 2004 har fortsatt minska under 2010. Minskningen avser framför allt avveckling av materiel. De kvarstående avsättningarna avser till nära 75 procent avsättningar för avveckling av materiel, medan de återstående delarna bl.a. avser avsättningar för sanering, uppsagd personal, hyra och rivning

Avsättningar hos Trafikverket avser i huvudsak avsättningar för miljöåtgärder.

Statens Bostadskreditnämnd avsättning för förluster i garantiverksamheten har minskat kraftigt under året beroende på lägre marknadsvärden och att garantistocken minskat.

Pensionsmyndighetens avsättning för frivillig pensionsförsäkring avser verksamhet enligt äldre lagstiftning som tidigare redovisades av Försäkringskassan. Nyteckning till försäkringen upphörde i början av 1980-talet och avsättningen minskar successivt, eftersom inga premier inbetalas, med skillnaden mellan kapitalavkastning och pensionsutbetalningar.

Styrelsens för internationellt utvecklingssamarbete (Sida) avsättningar för risker i engagemang avser garantier som Exportkreditnämnden administrerar för Sidas räkning avseende U-krediter. U-krediterna avser för närvarande 14 länder för export som av Sida bedöms få betydande utvecklingseffekter i länder som inte själva kan bära kostnaden för normal finansiering på kommersiella villkor. Till följd av nya regler har inga nya utfästelser utfärdats under 2010. Engagemanget har minskat under året från drygt 1 500 till ca 1 300 miljoner kronor. Av avsättningen för U-krediter på 399 miljoner kronor avser nära 65 procent reservation för s.k. oförväntade förluster (riskkoncentration) på grund av den kraftiga koncentrationen av engagemanget på Sri Lanka, som berörs av 63 procent av engagemanget. Under året har avsättningen totalt sett minskat beroende på amorteringar samtidigt som inga nya stora engagemang tillkommit. Dessutom bidrar dollarutvecklingen till den lägre avsättningen. Förutom U-krediter ingår i avsättningen även en mindre del som avser s.k. fristående garantier samt en del som avser uppsagd personal.

Luftfartsverkets avsättningar för omstruktureringkostnader har i huvudsak reglerats under året. Affärsverket Statens järnvägars avsättningar avser främst riskreserv för leasing.

Not 45 Statsskulden

Lån i Sverige

Miljoner kronor

	2010	2009
Nominella statsobligationer	556 918	504 768
Ränte- och valutaswappar	-256 350	-248 950
Statsskuldväxlar	84 744	114 816
Ränteswappar	126 008	120 892
Privatmarknadslån	61 885	70 399
Likviditetsförvaltningsinstrument	45 023	107 856
Valutaterminer i svenska kronor	51 606	-8 785
Real i skuld svenska kronor	211 551	199 711
Summa	881 385	860 707
Eliminering, myndigheters innehav	-38 162	-39 792
Summa	843 223	820 915

I Riksgäldskontorets definition av den svenska statsskulden ingår de låneinstrument som kontoret använder, och har använt sig av, i sin finansiering av statens lånebehov (se Redovisningsprinciper). Lån i Sverige redovisas till nominellt slutvärde, dvs. de marknadsvärderas inte med avseende på förändringar i marknadsräntorna.

I årsredovisningen för staten används Riksgäldskontorets definition av statsskulden minskat med elimineringar av de statliga myndigheternas innehav av statliga obligationer.

Det är endast ett fåtal myndigheter som innehar statsobligationer. Kärnavfallsfondens innehav var vid årsskiftet 16,9 miljarder kronor och Riksgäldskontoret innehav för insättningsgarantifonden var 20,7 miljarder kronor. Övriga myndigheters innehav avser främst Riksgäldskontorets eget innehav av premieobligationer.

Lån utomlands

Miljoner kronor

	2010	2009
Obligationer m.m. i utländsk valuta	197 985	185 160
Valutaswappar	119 809	134 475
Terminskontrakt m.m.	-47 711	8 829
Summa	270 083	328 464

Lån i utländsk valuta upptas i balansräkningen till sitt aktuella värde, dvs. den räknas om till de valutakurser som gällde på bokslutsdagen (till skillnad från lån i Sverige, se ovan). De redovisade lånen i utländsk valuta minskade med 58 miljarder kronor.

Statsskulden totalt

Miljoner kronor

	2010	2009
Lån i Sverige	843 223	820 915
Lån utomlands	270 083	328 464
Summa	1 113 306	1 149 379

Not 46 Leverantörsskulder

Miljoner kronor

	2010	2009
Trafikverket	6 759	5 493
Försvarets materielverk	3 098	2 240
Försvarsmakten	1 025	1 189
Arbetsförmedlingen	572	485
Rikspolisstyrelsen	495	439
Försäkringskassan	400	496
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	368	305
Fortifikationsverket	345	302
Domstolsverket	340	132
Kriminalvården	331	291
Statens fastighetsverk	318	290
Skatteverket	207	156
Karolinska institutet	193	175
Regeringskansliet	189	364
Sveriges lantbruksuniversitet	175	108
Transportstyrelsen	170	290
Göteborgs universitet	142	101
Lunds universitet	140	111
Uppsala universitet	132	125
Migrationsverket	127	104
Umeå universitet	107	95
Kungl. Tekniska högskolan	107	80
Affärsverk		
Svenska kraftnät	459	347
Luftfartsverket	112	342
Sjöfartsverket	95	80

Statens järnvägar	7	22
Övriga myndigheter	2 889	2 837
Summa	19 302	16 999

Leverantörsskulder avser skulder som uppkommer vid köp av varor och tjänster. Posten kan visa stora variationer på grund av skuldernas kortfristiga karaktär.

Not 47 Övriga skulder

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Riksgäldskontoret</i>		
Skuld CSA-avtal	18 502	9 393
Skuld till premiepensionssystemet	9 125	8 417
Avistamedel	5 945	22
EU-avgifter	2 374	4 439
Obligationer som förfallit, vinster, räntor	93	177
Övrigt, Riksgäldskontoret	32	578
<i>Summa Riksgäldskontoret</i>	<i>36 071</i>	<i>23 026</i>
Trafikverket		
	22 369	15 591
<i>Skatteverket</i>		
Kontoöverskott, skattekonto	20 009	20 541
Övrigt, Skatteverket	512	93
<i>Summa Skatteverket</i>	<i>20 521</i>	<i>20 634</i>
Försäkringskassan		
	8 502	10 106
Statens tjänstepensionsverk	350	344
Rikspolisstyrelsen	298	307
Exportkreditnämnden	283	344
Försvarsmakten	246	234
Affärsverk		
Statens järnvägar	1 728	2 647
Svenska kraftnät	549	111
Sjöfartsverket	13	13
Luftfartsverket	8	112
Övriga myndigheter	2 608	2 622
Summa	93 546	76 091

Riksgäldskontoret tar upp lån i svenska kronor och genom skuldbytesavtal (kron/valutaswappar) omvandlas lånen till skuld i utländsk

valuta. Genom dessa swaptransaktioner uppstår en kreditrisk och för att hantera denna ingår man s.k. CSA-avtal. Storleken på säkerheterna beror på marknadsvärderingen på de underliggande derivaten den aktuella dagen och varierar kraftigt över tid. Vid utgången av 2010 var de betydligt högre än föregående år.

Riksgäldskontorets skuld till premiepensionssystemet avser huvudsakligen inbetalda ålderspensionsavgifter som övergångsvis placerats på konto i Riksgäldskontoret för finansiering av framtida pensioner.

Avistamedel avser inlåning i Statens internbank. Den del som avses här gäller inlåning från statliga bolag och andra organ som inte ingår i den konsoliderade balansräkningen och därför inte elimineras. Ökningen med 5 923 miljoner kronor beror på att försäljningslikviden för Apoteket har satts in på avistakonto hos Riksgälden. Resterande belopp avser främst Europeiska utvecklingsbanken.

Medel för EU-avgiften avser medel som har skuldförts på Europeiska kommissionens konto i Riksgäldskontoret, men ännu inte betalats från statens centralkonto i Riksbanken. Beloppet varierar över tid beroende på kommissionens aktuella likviditetsbehov.

I Trafikverkets övriga skulder ingår leasing-skulder med 16 941 miljoner kronor. Leasing-skulderna har ökat kraftigt och avser finansiering av Botniabanans etapp 3 som tagits upp som tillgång under 2010.

Skatteverkets skuld avseende kontoöverskott på skattekonto utgörs huvudsakligen av skattskyldigas kompletteringsinbetalningar för att täcka den slutliga skatten, vilken avräknas först 2011. Till viss del utgörs överskotten också av oreglerade skulder avseende överskjutande ingående mervärdesskatt eller andra återbetalningar som inte hunnit effektueras på balansdagen. Det belopp som benämns Övrigt, Skatteverket avser i huvudsak skulder för ännu inte behandlade och utbetalda ansökningar i ett nytt system för utbetalning av moms till utländska företag inom EU, vilket har tagits i drift första halvåret 2010. Tidigare hade Skatteverket dispens från att skuldredovisa dessa utbetalningar.

Försäkringskassans övriga skulder avser främst innehållen skatt på sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning, föräldrapenning m.fl. skattepliktiga socialförsäkringsförmåner. Minskningen jämfört med 2009 beror till största delen på att en skuld föregående år till Första till

Fjärde AP-fonden avseende socialavgifter motsvaras av en fordran vid detta årsskifte.

Affärsverket Statens järnvägar har minskat sina övriga skulder med 919 miljoner kronor, vilket till övervägande del avser lösen av lån i en schweizisk järnvägsbank.

Not 48 Depositioner

Miljoner kronor

	2010	2009
Kronofogdemyndigheten	702	608
Länsstyrelsen i Stockholms län	300	255
Länsstyrelser, övriga	158	139
Övriga myndigheter	202	71
Summa	1 362	1 073

Depositioner utgörs bl.a. av indrivna medel hos Kronofogdemyndigheten och av hyror som deponerats av privatpersoner hos länsstyrelserna i samband med tvist med fastighetsägare.

Not 49 Förskott från uppdragsgivare och kunder

Miljoner kronor

	2010	2009
Trafikverket	176	184
Patent- och registreringsverket	21	18
Kemikalieinspektionen	18	12
Försvarets materielverk	-	24
Affärsverk		
Svenska kraftnät	86	96
Övriga myndigheter	26	21
Summa	327	355

Förskott från uppdragsgivare och kunder består av medel som erhålls för finansiering av större projekt, t.ex. byggnader och forsknings- och utvecklingsprojekt, som pågår under en längre tid och där arbetet ej har avslutats eller slutavräknats.

Svenska kraftnäts förskott består av avtal med kunder inom optoverksamheten, dvs. infrastruktur för tele- och datakommunikation. Av-

talstiden varierar mellan 15 och 25 år och förskotten intäktsförs under denna tid.

Not 50 Periodavgränsningsposter – upplupna kostnader

Miljoner kronor

	2010	2009
Riksgäldskontoret	16 665	16 943
Trafikverket	2 444	2 397
Migrationsverket	1 431	1 290
Försäkringskassan	1 106	1 120
Försvarsmakten	1 062	991
Rikspolisstyrelsen	931	854
Statens jordbruksverk	921	89
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	400	292
Arbetsförmedlingen	334	374
Skatteverket	324	364
Kriminalvården	306	262
Göteborgs universitet	256	209
Regeringskansliet	234	319
Lunds universitet	206	190
Domstolsverket	197	226
Statens fastighetsverk	163	75
Kammarkollegiet	139	219
Uppsala universitet	136	126
Statens institutionsstyrelse	132	95
Sveriges lantbruksuniversitet	118	104
Stockholms universitet	113	110
Fortifikationsverket	113	83
Umeå universitet	111	126
Försvarets materielverk	97	536
Affärsverk		
Svenska kraftnät	1 032	698
Sjöfartsverket	119	124
Luftfartsverket	96	333
Statens järnvägar	6	5
Övriga myndigheter	2 451	2 336
Summa:	31 643	30 890

Upplupna kostnader redovisas för under redovisningsperioden utförda tjänster och levererade varor som faktureras eller betalas först under nästkommande räkenskapsår.

Riksgäldskontorets upplupna kostnader avser räntekostnader för upplåning i svenska kronor och utländsk valuta samt skuldskötselåtgärder.

Trafikverket redovisar upparbetade kostnader uppgående till 800 miljoner kronor avseende investeringsprojekt såsom Citybanan, Ådalsbanan, Haparandabanan och Norra länken. Därutöver redovisar verket upplupna kostnader uppgående till 667 miljoner kronor för bidrag till enskilda vägar och ytterligare 448 miljoner kronor avseende markinlösen.

Migrationsverket redovisar bl.a. upplupna kostnader för placering av barn med 653 miljoner kronor, sjuk- och hälsovård med 243 miljoner kronor samt schablonersättningar vid flyktingmottagande med 280 miljoner kronor.

Försäkringskassan redovisas bl.a. upplupna kostnader för EU-vård, tandvård och andra försäkringskostnader uppgående till 708 miljoner kronor.

Svenska kraftnät redovisar bl.a. upplupna kostnader för balanskraft, överföringsförluster, beredskapskostnader, transitkompensation och underhåll.

I övrigt består upplupna kostnader även av semester och löneskulder, och konsult- och revisionsarvoden m.m.

Not 51

Periodavgränsningsposter – oförbrukade bidrag

Miljoner kronor

	2010	2009
Karolinska institutet	1 468	1 372
Statens jordbruksverk	1 233	1 326
Lunds universitet	1 102	961
Göteborgs universitet	929	870
Uppsala universitet	701	615
Kungl. Tekniska högskolan	383	325
Stockholms universitet	343	333
Umeå universitet	336	316
Sveriges lantbruksuniversitet	260	246
Linköpings universitet	227	205
Södertörns högskola	187	211
Örebro universitet	132	63
Övriga myndigheter	1 209	1 538
Summa	8 510	8 381

Som oförbrukade bidrag redovisas bidragsmedel som erhållits, men som ännu inte förbrukats för sitt ändamål. De oförbrukade bidragsmedlen som redovisas hos universitet och högskolor avser finansiering av olika forskningsprojekt. De 1,2 miljarder kronor som redovisas hos Statens jordbruksverk avser förskott från Europeiska jordbruksfonden för landskapsutveckling.

Not 52

Periodiseringsposter – övriga förutbetalda intäkter

Miljoner kronor

	2010	2009
Riksgäldskontoret, förutbetalda överkurser vid upplåning m.m.	30 706	27 256
Försvarets materielverk	4 447	1 579
Periodisering av skatter	3 642	–
Trafikverket	484	578
Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige	400	0
Karolinska institutet	310	298
Lunds universitet	209	194
Göteborgs universitet	126	134
Statens fastighetsverk	121	115
Affärsverk		
Svenska kraftnät	28	23
Sjöfartsverket	11	21
Luftfartsverket	2	140
Övriga myndigheter	726	878
Summa	41 212	31 216

Övriga förutbetalda intäkter är inkomster för varor och tjänster som ännu inte har levererats eller utförts. Förutbetalda intäkter uppstår i en redovisningsenhet på grund av att varor och tjänster faktureras i förskott eller förskottsbeta- las innan prestationer har utförts.

Överkurser uppstår när Riksgäldskontoret emitterar obligationer och marknadsvärdet är högre än det nominella värdet. Mellanskillnaden utgör överkurs och bokförs som förutbetalad intäkt som periodiseras över lånets löptid.

I posten förutbetalda intäkter redovisar Trafikverket ett förskott på 426 miljoner kronor från Stockholms stad avseende byggande av station vid Odenplan.

Försvarets materielverk redovisade förutbetalda intäkter avser exportverksamheten.

Periodisering av skatter avser mellanskillnaden mellan de skatter som inbetalats och de skatteintäkter som beräknas i samband med upprättandet av årsredovisningen för staten. Att en förutbetalda intäkt redovisas innebär att de periodiserade intäkterna är lägre än de betalda skatterna som Skatteverket m.fl. myndigheter redovisat. Föregående år redovisades periodiseringskillnaden under not 38 Övriga upplupna intäkter.

Bland de förutbetalda intäkterna ingår 446 miljoner kronor medel från EU som avser den aktuella fleråriga budgetramen 2007–2013.

Som Övriga förutbetalda intäkter hos andra myndigheter redovisas främst avgiftsintäkter som betalats före årsskiftet, men som är hänförliga till kommande år.

Not 53

Garantiförbindelser

Miljoner kronor

	2010	2009
Garantier för vilka avsättning ej görs		
Insättningsgarantin och investerarskyddet	947 646	886 371
<i>Kreditgarantier</i>		
Bankgarantier	176 347	270 716
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Garantikapital, RGK	95 604	105 615
<i>Övriga garantier</i>		
Affärsverk m.fl., RGK	1 622	1 639
Summa	1 221 219	1 264 341

Garantier för vilka avsättning görs

	2010	2009
<i>Garantier om tillförsel av kapital</i>		
Grundförförbindelser	1 005	1 005
Övrigt	2 000	3 000
<i>Exportgarantier m.m.</i>		
Exportgarantier, EKN	201 448	147 151
U-kreditgarantier (Sida)	1 048	1 143
Fristående krediter (Sida)	173	212

Kreditgarantier

Infrastruktur, RGK	25 265	27 011
Bostadskrediter, Statens bostadskreditnämnd	2 366	2 380
Internationella åtaganden, RGK	6 372	7 373
Fordonsindustri	1 953	-
Övrigt, RGK	28	36
<i>Övriga garantier</i>		
Pensionsgarantier, RGK	8 440	7 788
Summa	250 098	197 099
Total summa	1 471 317	1 461 440

De statliga garantiåtagandena hanteras av fyra myndigheter: Riksgäldskontoret (RGK), Exportkreditnämnden (EKN), Sida och Statens bostadskreditnämnd (BKN). Garantiverksamheten beskrivs närmare av Riksgäldskontoret i särskilt underlag.

I noten har garantiåtagandena delats upp i garantier för vilka ingen avsättning för förluster görs och garantier för vilka avsättning görs. Inom linjen tas de åtaganden upp för vilka ingen avsättning görs (se även Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar samt avsnitt 6 Statliga garantier och krediter).

Under 2010 har åtagandet i insättningsgarantin ökat, men samtidigt har bankgarantierna minskat. Exportkreditnämndens garantiåtaganden har fortsatt öka.

Garantiförbindelser avseende insättningsgarantin avser förhållandet den 31 december 2009. Beloppet avser insättningsgarantin. För investerarskyddet saknas uppgift om storleken på de skyddade tillgångarna.

Not 54

Övriga ansvarsförbindelser

Miljoner kronor

	2010	2009
Riksgäldskontoret	7 600	7 050
Statens kulturråd	3 073	3 445
Statens tjänstepensionsverk	2 622	2 881
Kriminalvården	1 288	1 177
Trafikverket	1 108	1 111
Rikspolisstyrelsen	195	206
Totalförsvarets forskningsinstitut	179	179
Försäkringskassan	35	35
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	17	32

Affärsverk		
Sjöfartsverket	92	96
Luftfartsverket	25	17
Svenska kraftnät	-	4
Övriga myndigheter	38	42
Summa	16 272	16 275

Ansvarsförbindelser är förpliktelser som inte redovisas som skuld eller avsättning i balansräkningen på grund av att det inte är troligt att de kommer att regleras eller på grund av att deras storlek inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. Det kan också vara möjliga förpliktelser, dvs. det är osäkert om det förekommer en förpliktelse eller ej. Som Övriga ansvarsförbindelser redovisas de ansvarsförbindelser som ej är garantiförbindelser.

Riksgäldskontoret redovisar åtaganden gentemot internationella finansieringsinstitutioner. Statens kulturråd redovisar ansvarsförbindelser avseende statliga utställningsgarantier. Statens tjänstepensionsverk redovisar antastbara förmåner. Trafikverket redovisar den uppskattade kostnaden för avhjälpan av miljöskada på 495 stycken f.d. Vägverket Produktions fastigheter i Sverige. Trafikverket genomför årligen ett antal miljösaneringar på sina fastigheter. Den genomsnittliga kostnaden för miljösanering de senaste fem åren uppgår till ca 17 miljoner kronor per år. Trafikverket redovisar även ansvarsförbindelser avseende hyrda lokaler. För trafikverkets del finns utöver angivet belopp ett ansvar för vissa miljöskador i vissa fall till följd av dels flygplatsverksamheten som bedrivits av Luftfartsverket, dels verksamheter som bedrivits av Vägverket och Banverket. Trafikverket ska även i vissa fall svara för kostnader för åtgärder förknippade med miljögaranti i avtalet om bolagisering av Statens järnvägar och tillägg till detta. Till viss del kan ansvarsfördelningen mellan Trafikverket, Luftfartsverket och Statens järnvägar behöva klarläggas i dessa frågor. De kostnader som kan bli följden av angivna åtaganden finns för närvarande inte beräknade med belopp.

Polisen redovisar vitesbelopp i hyreskontrakt vid förtida avflyttning. Totalförsvarets forskningsinstitut, Kriminalvården och Försäkringskassan samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap redovisar ansvarsförbindelser gällande hyrda lokaler. I Kriminalvårdens belopp ingår även projekteringsgarantier.

Försvarsmakten har tagit upp avsättningar för bl.a. sanering av förorenade områden (se not 44 Övriga avsättningar, där denna del uppgår till 145 miljoner kronor). Utöver detta kommer Försvarsmakten efter 2018 att ha ytterligare utgifter för sådan sanering. Dessa utgifter är dock osäkra både till tidpunkt och belopp och har därför inte angivits med något belopp här.

Sjöfartsverkets post utgörs av antastbara pensionsförpliktelser. Svenska kraftnät har tecknat borgen för lån avseende förvärv av fastighet och Luftfartsverkets belopp avser borgensåtagande till dotterföretag och pensionsåtaganden till dotter- och intresseföretag.

4.5.3 Noter till finansieringsanalysen

Not 55 Skatter

Miljoner kronor

	2010	2009
Enligt resultaträkningen	964 899	903 454
Tillkommer/avgår:		
Förändring av fordringar och skulder	-9 229	-27 451
Summa	955 670	876 003

Vid periodisering av skatteintäkter tas upplupna eller förutbetalda intäkter upp i årsredovisningen för staten avseende de skatter som är hänförliga till året, men ännu ej betalats eller omvänt. Skatteintäkterna enligt resultaträkningen justeras för dessa. Detsamma gäller fordringar och skulder avseende skatter som tas upp av Skatteverket. För 2010 överstiger de beräknade intäkterna de betalda skatterna och därför redovisas en minskning av kassaflödet. I detta justeringsbelopp ingår även fordran på kommuner avseende reglering av kommunalskattemedel.

Not 56 Avgifter och andra ersättningar

Miljoner kronor

	2010	2009
Enligt resultaträkningen	58 351	55 716
Tillkommer: Utdelningar	17 577	20 428

Avgår: realisationsvinster	-989	
Summa	74 939	76 144

Dotter- och intresseföretag värderas enligt den s.k. kapitalandelsmetoden vilket innebär att utdelningar inte redovisas i resultaträkningen. Det innebär att utdelningar från dotter- och intresseföretag måste läggas till för att komma fram till statens nettoupplåning. Statens utdelningar redovisas i huvudsak av Kammarkollegiet. Under året har bl.a. Vattenfall AB delat ut 5,2 miljarder kronor, TeliaSonera AB 3,8 miljarder kronor och Svensk Exportkredit 2,4 miljarder kronor. Av de 2,4 miljarder kronor som Svensk Exportkredit delar ut är 1,9 miljarder kronor reavinst från försäljningen av bolagets aktier i Swedbank AB.

Not 57 Transfereringar

Miljoner kronor

	2010	2009
Enligt resultaträkningen	839 228	793 227
Avgår:		
Avsättningar till fonder	-7 802	-4 091
Nedskrivning och avskrivning av lån, CSN m.fl.	-609	1 594
Förändring av fordringar, socialförsäkring	-235	-66
Summa	830 582	790 664

Avsättningar till fonder och nedskrivningar av lån medför inte några betalningar och dessa kostnader tas därför bort.

Avsättning till fonder i staten för 2010 avser främst Insättningsgarantifonden, Stabilitetsfonden och Kärnavfallsfonden (se not 5).

Nedskrivningar och avskrivningar av lån hos CSN är ett netto av avskrivningar på grund av ålder och andra orsaker och återföring av tidigare reservering för osäkra fordringar. Nettoförändringen under året är en återföring av tidigare reserveringar, vilket innebär att transfereringskostnaderna har minskat utan påverkan på kasflödena.

Till transfereringar hänförs även förändringar i återkravsfordringar m.m. hos Försäkringskassan.

Not 58 Statens egen verksamhet

Miljoner kronor

	2010	2009
Enligt resultaträkningen	222 778	217 378
Avgår:		
Avskrivningar	-22 339	-22 464
Avsättningar (se not 43 och 44)	789	-11 217
Justering av kostnader		
Sida/Försvarsmakten	687	2 882
Realisationsförluster	-54	-156
Summa	201 861	186 423

Kostnader för avskrivningar, avsättningar och nedskrivning av lån medför inte några betalningar och tas därför bort.

Avsättningarna för statens tjänstepensioner har minskat under 2010 och det totala avsättningsbeloppet är därför negativt. Förändringar av avsättningar beskrivs i not 43 och 44.

Kostnaderna för statens verksamhet justeras även för realisationsförluster vid försäljning av egendom som redovisats som kostnad utan att medföra någon betalning.

Not 59 Justeringar till betalningar

Miljoner kronor

	2010	2009
Förändring av långfristiga fordringar	1 711	1 179
Förändring av omsättningstillgångar	15 217	52 876
Förändring av kassa och bank	-2 448	-470
Förändring av skulder	24 578	8 093
Summa	39 058	61 678

Förändringar av långfristiga fordringar avser främst Exportkreditnämndens skadefordringar och återförsäkrares försäkringstekniska avsättningar minskar med drygt 600 miljoner kronor. (Se not 28)

Minskningen av omsättningstillgångar beror till stor del på att den upplupna intäkten vid periodisering av skatter minskat (se not 38). Förutbetalda kostnader minskar också vilket förklaras av statens transfereringar till kommuner och landsting som utbetalades 2009 men avsåg verksamhet under 2010 (se not 36).

Skulderna har ökat med nästan 25 miljarder kronor under året, vilket medför att statens nettoupplåning minskat. Ökningen avser främst skulder avseende CSA-avtal som används av Riksgäldskontoret för att minska risken i skuldbytesavtal, s.k. swaptransaktioner (se not 47).

Not 60 Investeringar

Miljoner kronor

	2010	2009
<i>Finansiella investeringar</i>		
Aktier och andra värdepapper	11 910	30 197
<i>Materiella investeringar</i>		
Beredskapstillgångar	4 969	6 413
Väganläggningar	11 288	11 054
Järnvägsanläggningar	20 575	19 794
Maskiner och inventarier	5 426	4 579
Fastigheter och markanläggningar	1 032	1 827
Övriga investeringar	4 214	3 292
<i>Summa materiella investeringar</i>	<i>47 504</i>	<i>46 959</i>
<i>Immateriella investeringar</i>		
Datasystem, rättigheter m.m.	2 281	2 579
Total summa	61 695	79 735

De finansiella investeringarna uppgick till 11,9 miljarder kronor under 2010.

Kärnavfallsfonden har ökat sitt innehav av bostadsobligationer med drygt 5 miljarder kronor. Det nya bolaget Swedavia AB, som tidigare var en del av Luftfartsverket, redovisas som investering med 3,6 miljarder kronor. Statens kapitalinsatser i SAS AB och Inlandsinnovation AB redovisas som investeringar med 3,1 miljarder kronor.

Materiella investeringar uppgick till 47 miljarder kronor vilket är en liten ökning jämfört med föregående år.

Investeringar i beredskapstillgångar uppgick till 5,0 miljarder kronor, vilket är en minskning med 1,4 miljarder kronor från föregående år (se not 24).

Investeringar i väganläggningar uppgick till 11,3 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,2 miljarder kronor jämfört med föregående år. Vägprojekt för 3,3 miljarder har färdigställts under året.

Investeringar i järnvägsanläggningar uppgick till 20,6 miljarder kronor, vilket är en ökning med 0,7 miljarder kronor från föregående år. Järnvägsanläggningar har färdigställts med nästan 11 miljarder kronor under året. Botniabanans etapp 3 har tagits upp som investering med 6,4 miljarder kronor.

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick till 5,4 miljarder kronor vilket är en ökning med drygt 0,8 miljarder kronor mot föregående år.

Investeringar i fastigheter och markanläggningar uppgick till strax över 1 miljard kronor, och minskar jämfört med föregående år med nästan 2 miljard kronor. Fortifikationsverket och Naturvårdsverket står för nästan hela beloppet av nyinvesteringarna i fastigheter och mark. Statens Fastighetsverk har minskat sina investeringar under året med drygt 0,6 miljarder.

Övriga investeringar ökar med 1,0 miljard kronor. Här ingår investeringar vid större myndigheter och affärsverk såsom Statens Fastighetsverk, Fortifikationsverket, Svenska Kraftnät, Domstolsverket, Polisen osv.

Investeringar i immateriella tillgångar som i huvudsak avser IT-system uppgick till nästan 2,3 miljarder kronor 2010, vilket är en minskning med nästan 0,3 miljard kronor jämfört med föregående år. De största investeringarna i immateriella tillgångar finns hos Försäkringskassan med 0,4 miljarder kronor och Försvarsmakten med 0,4 miljarder kronor. Försvarsmaktens investeringar avser till största delen verksamhetsstödet Prio. Även Skatteverket och Kronofogdemyndigheten har en del immateriella investeringar.

Not 61 Utlåning

Nyutlåning

Miljoner kronor

	2010	2009
Centrala studiestödsnämnden, studielån och hemutrustningslån	12 706	11 745
Riksgäldskontoret	2 115	107 175
Övriga myndigheter	83	152
Summa nyutlåning	14 904	119 072

Amorteringar

Miljoner kronor

	2010	2009
Centrala studiestödsnämnden	9 841	9 250
Riksgäldskontoret	5 467	11 870
Övriga myndigheter	87	32
Summa amorteringar	15 395	21 152

Centrala studiestödsnämndens nyutlåning, som till största delen består av studielån, uppgick till 12,7 miljarder kronor, vilket är en ökning med drygt 1 miljard kronor. Amorteringarna ökade med 0,6 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets nyutlåning minskade kraftigt, beroende på utlåningen till Riksbanken föregående år med 92,5 miljarder kronor. Under 2010 avser nyutlåningen främst lån till Island med 1,5 miljarder kronor. Amorteringarna avser framför allt valutaförändringar vid omsättning av lånet till Riksbanken i utländsk valuta.

Not 62

Finansiellt netto för statens upplåning

Miljoner kronor

	2010	2009
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	48 739	59 386
Finansiella kostnader enligt resultaträkningen	-60 880	-64 881
Avgår:		
Orealiserade valutadifferenser	-21 553	-30 088
Summa	-33 694	-35 583

Det finansiella nettot som är hänförbart till statens upplåning har förbättrats med nästan 2 miljarder kronor jämfört med föregående år.

Intäkter som hänförs till orealiserade valutakursdifferenser (skulder och fordringar i utländsk valuta värderade till bokslutsdagens kurser) uppgick till 21,6 miljarder kronor, vilket ökat upplåningsbehovet. Orealiserade poster påverkar inte statens nettoupplåning. De orealiserade valutakursvinsterna ökar därför det negativa beloppet.

Not 63

Övrigt finansiellt netto

Miljoner kronor

	2010	2009
Finansiella intäkter enligt resultaträkningen	16 496	17 152
Finansiella kostnader enligt resultaträkningen	-2 072	-1 906
Avgår:		
Kapitaliserade räntor på utlåning	-1 591	-1 501
Finansiella intäkter vid Vägverket	-	-597
Avgår reavinster vid försäljning av aktier m.m.	81	-60
Summa	12 914	13 088

Under Övrigt finansiellt netto redovisas räntor och andra finansiella transaktioner som inte är hänförliga till statsskuldförvaltningen (se not 13 och 14).

Centrala studiestödsnämnden tar upp ränteintäkter för sin utlåning i resultaträkningen. En stor del av denna ränteintäkt betalas inte in till staten utan bokförs i balansräkningen som en ökning av fordran avseende utlåning. Denna s.k. kapitaliserade ränta har inte betalats in till staten och den påverkar således inte statens nettoupplåning.

Realisationsvinster vid försäljning av aktier ingår i finansieringsanalysens post Försäljning av anläggningstillgångar och dras därför av från de finansiella intäkterna.

Not 64

Justeringar till betalningar

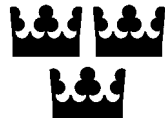
Miljoner kronor

	2010	2009
Förändring av tillgångar hänförliga till statens upplåning	1 630	2 025
Förändring av skulder hänförliga till statens upplåning	3 172	2 802
Summa	4 802	4 827

Upplupna och förutbetalda räntor som är hänförliga till statens upplåning redovisas i balansräkningen under periodavgränsningsposter och påverkar således inte statsskulden. Förändringar av tillgångar och skulder som är hänförliga till statens upplåning har påverkat statens nettoupplåning med 1,6 respektive 3,2 miljarder kronor under året.

5

Utfallet för statens budget

5 Utfallet för statens budget

I 2011 års ekonomiska vårproposition redovisar regeringen en kort sammanfattning av utfallet för statens budget 2010. I detta kapitel lämnar regeringen en utförligare beskrivning av utfallet för statens budget 2010, som också jämförs med de beräknade inkomsterna och budgeterade utgifterna i statens budget. Med statens budget avses i det följande den ursprungliga budgeten antagen av riksdagen i december 2009 (prop. 2009/10:1, bet. 2009/10:FiU10, rskr. 2009/10:42). När jämförelse görs mot totalt anvisade medel avses såväl statens ursprungliga budget som de tilläggsbudgetar som beslutats under året. Indrag av anslagsbelopp framgår inte i detta avsnitt. En mer utförlig redovisning finns i bilaga 5 Specifikation av inkomster på statens budget och bilaga 6 Specifikation av utgifter på statens budget.

5.1 Statens budgetsaldo 2010

Statens budget ska omfatta alla inkomster och utgifter, med vissa undantag, samt andra betalningar som påverkar statens lånebehov. Statens budgetsaldo är därmed detsamma som statens lånebehov (med omvänt tecken). Ett positivt saldo innebär att staten har möjlighet att amortera på statsskulden. Ett negativt saldo innebär att staten behöver låna.

Budgetsaldot uppgick 2010 till -1 miljard kronor (tabell 5.1). I budgeten beräknades saldot till -106 miljarder kronor. Utfallet blev därmed 105 miljarder kronor bättre än beräknat.

Inkomsterna beräknades uppgå till 723 miljarder kronor i statens budget. Det slutliga utfallet blev knappt 780 miljarder kronor, således 56 miljarder kronor högre än beräknat.

Avvikelsen förklaras främst av att statens skatteinkomster översteg beräkningen i budgeten med 58 miljarder kronor. Skatt på konsumtion och insatsvaror blev 31 miljarder kronor högre än beräknat. Skatt på kapital blev 24 miljarder kronor högre än beräknat. Övriga inkomster blev 1,6 miljarder kronor lägre än beräknat i budgeten.

Tabell 5.1 Utfallet för statens budget 2010

Miljoner kronor

	Statens budget ¹	Tilläggs budget	Utfall 2010	Skillnad mot statens budget
Totala inkomster	723 029		779 521	56 492
Statens skatteinkomster	721 367		779 473	58 106
Övriga inkomster	1 662		48	-1 614
Totala utgifter m.m.	829 143	7 487	780 573	-48 570
Utgiftsområden exkl. statsskuld-räntor m.m.	787 451	7 487	763 028	-24 424
Statsskuld-räntor m.m.	23 170		23 361	191
Minskning av anslags-behållningar	-4 305			4 305
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	21 565		-9 225	-30 790
Kassamässig korrigering	1 261		3 409	2 148
Budgetsaldo	-106 114		-1 052	105 062

Statens skatteintäkter, dvs. periodiserade skatter som är hänförliga till 2010, beräknas bli 55 miljarder kronor högre än beräknat i budgeten.

Det slutliga utfallet för utgifter m.m. blev 781 miljarder kronor, vilket är 49 miljarder kronor lägre än den ursprungligen fastställda budgeten. Det beror främst på att posten Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto blev 31 miljarder kronor lägre än beräknat. Utgifterna för utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv blev 20 miljarder kronor lägre än i statens budget eftersom arbetslösheten blev lägre än beräknat.

På tilläggsbudget anvisades 7 miljarder kronor. Anslaget 1:21 *Kapitalinsatser i statliga bolag* inom utgiftsområde 24 Näringsliv tillfördes 3 miljarder kronor, dels för att delta i nyemission i SAS AB med 1 miljard kronor, dels för att tillföra det nybildade riskkapitalbolaget Inlandsinnovation AB 2 miljarder kronor. Utgiftsområde 8 Migration tillfördes 1 miljard kronor med anledning av att antalet asylsökande var högre än beräknat i den ursprungliga budgeten.

Utgifterna för samtliga utgiftsområden, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldsräntor m.m., blev 24 miljarder kronor lägre än beräkningen i statens budget. Det beror, som beskrivs ovan, framför allt på att utfallet på utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv blev 20 miljarder kronor lägre än anvisat på budgeten. Även utfallet på utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev 3 miljarder kronor lägre än anvisat då utgifterna för anslaget 1:4 *Tandvårdsförmåner m.m.* blev 2 miljarder kronor lägre än beräknat i budgeten. Högre utgifter än ursprungligen anvisat blev det främst på utgiftsområde 24 Näringsliv med 3 miljarder kronor och utgiftsområde 8 Migration med 1 miljard kronor. Dessa utgiftsområden fick medel på tilläggsbudget.

De totala utgifterna m.m. blev 49 miljarder kronor lägre än beräknat i statens budget. I förhållande till totalt anvisat (statens budget och tilläggsbudget) blev de totala utgifterna m.m. 56 miljarder kronor lägre.

Utfallet för statens budget 2010 påverkades av engångseffekter som totalt beräknas påverka saldot positivt med 11,4 miljarder kronor. Apoteket AB väntas göra en extrautdelning till följd av försäljningen av 465 apotek 2009. I avvaktan på beslut om denna utdelning under

2011 har ett belopp om 5,9 miljarder kronor tillfälligt placerats på konto i Riksgäldskontoret och blir därmed en positiv engångseffekt 2010. Riksbanken tog under 2009 ett lån i Riksgäldskontoret för att återställa valuta-reserven efter olika insatser under den finansiella krisen. Lånet togs i euro och dollar motsvarande ursprungligen 97,0 miljarder kronor. Under 2010 minskade det totala lånet med 4,3 miljarder kronor till följd av valutavinster vid omsättning av lån, då den svenska kronan stärktes. Det innebär en positiv engångseffekt på 4,3 miljarder kronor 2010. I avsnitt 5.5 beskrivs underliggande saldo och engångseffekter detaljerat.

5.1.1 Statens budget 2009 och 2010

I tabell 5.2 redovisas utfallet för statens budget för 2009 och 2010. Utfallet blev 2010 ett underskott på 1 miljard kronor jämfört med ett underskott på 176 miljarder kronor 2009, en förbättring med 175 miljarder kronor.

Tabell 5.2 Utfallet för statens budget 2009 och 2010

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Utfall 2009	Skillnad mot 2009
Totala inkomster	779 521	709 536	69 984
Statens skatteinkomster	779 473	705 783	73 690
Övriga inkomster	48	3 753	-3 705
Totala utgifter m.m.	780 573	885 673	-105 100
Utgiftsområden exkl. statsskuldsräntor m.m.	763 028	744 807	18 220
Statsskuldsräntor m.m.	23 361	36 463	-13 101
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	-9 225	104 674	-113 898
Kassamässig korrigerering	3 409	-270	3 679
Budgetsaldo	-1 052	-176 137	175 085

De totala inkomsterna ökade med 70 miljarder kronor (9,9 procent) mellan 2009 och 2010.

Statens skatteinkomster ökade med 74 miljarder kronor (10,4 procent). Indirekta skatter på arbete väntas öka med 8 miljarder kronor (2,0 procent), inkomster av skatt på kapital beräknas öka med 21 miljarder kronor (12,9 procent) samt skatt på konsumtion och insatsvaror beräknas öka med drygt 26 miljarder kronor (6,3 procent).

Övriga inkomster minskade med knappt 4 miljarder kronor jämfört med 2009.

De totala utgifterna m.m. minskade med 105 miljarder kronor (11,8 procent) mellan 2009 och 2010.

Utgifterna för utgiftsområden, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m., ökade med drygt 18 miljarder kronor (2,4 procent). Den största ökningen var inom utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen som ökade med 11 miljarder kronor (58,4 procent). Inom utgiftsområde Arbetsmarknad och arbetsliv ökade utgifterna med knappt 8 miljarder kronor (13,1 procent). Utgifterna under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap ökade med nästan 4 miljarder kronor (8,5 procent). Utgifterna under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner minskade med knappt 6 miljarder kronor (7,2 procent).

Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto minskade med 114 miljarder kronor samtidigt som utfallet för posten Kassamässig korrigering ökade med nästan 4 miljarder kronor. Nettoutlåningen minskade framför allt till följd av att Riksbanken tog lån i Riksgäldskontoret med 95 miljarder kronor 2009. Utgifterna under utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. minskade med 13 miljarder kronor (35,9 procent). Minskningen förklaras främst av att räntorna på statsskulden blev nästan 8 miljarder kronor lägre än 2009. Dessutom redovisades under utgiftsområdet föregående år, det tillfälliga anslaget Övergångseffekter av kostnadsmissig avräkning under utgiftsområdet med 5 miljarder kronor.

5.2 Inkomster på statens budget 2010

Inkomsterna på statens budget 2010 blev knappt 780 miljarder kronor, vilket är 56 miljarder kronor högre än budget. Statens skatteinkomster uppgick 2010 till drygt 779 miljarder kronor och övriga inkomster var försumbara.

I tabell 5.5 redovisas totala skatteintäkter och inkomster för 2009 och 2010. I tabellen redovisas även skillnaden mellan utfall och statens budget. Statens budget för 2010 baserades på de prognoser som redovisades i budgetpropositionen för 2010.

5.2.1 Prognosförutsättningar

Utfallet för inkomsterna baseras för ett flertal skatter på löpande debiteringar av skatter som avser flera inkomstår. En analys av hur inkomsterna har utvecklats jämfört med budgeten bör beakta utvecklingen av makroekonomin och förändringar i regelverken.

Regeringen föreslog och aviserade i budgetpropositionen för 2010 skattereformer som sammanlagt bedömdes minska skatteintäkterna med ca 14 miljarder kronor.

Tabell 5.3 Skattereformer 2010

Miljarder kronor

Beslut som bedömdes påverka de totala skatteintäkterna	
Skatt på arbete	-15
Skatt på kapital	1
Skatt på konsumtion och insatsvaror	0
Summa skattebeslut	-14

Intäkterna från skatt på arbete bedömdes minska med 15 miljarder kronor till följd av skattereformer, varav det fjärde steget i jobbskatteavdraget stod för 10 miljarder kronor, sänkningen av det förhöjda grundavdraget för pensionärer för 3,5 miljarder kronor och nedsatta egenavgifter för enskilda näringsidkare för 1,6 miljarder kronor.

Reformer inom skatt på kapital bedömdes öka intäkterna med 1 miljard kronor till följd av de aviserade förslagen att förebygga otillbörlig skatteplanering. För skatt på konsumtion aviserades en rad förändringar. Nettoeffekten på intäkterna bedömdes dock vara mycket liten.

Makroekonomiska förutsättningar

Utvecklingen av skatteintäkterna beror i stor utsträckning på hur ekonomin utvecklas. I tabell 5.4 redovisas några av de makroekonomiska förutsättningar som påverkar skatteintäkterna. De ekonomiska antaganden som redovisas är desamma som i 2011 års ekonomiska vårproposition. I tabellen jämförs dessa med antagandena i budgetpropositionen för 2010.

Tabell 5.4 Antaganden i 2011 års ekonomiska vårproposition jämfört med budgetpropositionen för 2010

Procentuell utveckling om inget annat anges.

	2009	2010
BNP, marknadspris ¹	-3,6	6,9
Diff. BP10	-0,7	5,7
Arbetade timmar	-2,8	2,1
Diff. BP10	0,9	4,2
Timlön ²	3,0	0,9
Diff. BP10	-0,2	-1,3
Utbetald lönesumma, skatteunderlag	0,1	3,0
Diff. BP10	0,4	2,7
Arbetslöshet ³	6,5	6,0
Diff. BP10	-0,6	-2,4
Arbetsmarknadspolitiska program ⁴	2,7	3,9
Diff. BP10	-0,1	-1,4
Hushållens konsumtionsutgifter ¹	1,5	4,9
Diff. BP10	1,0	3,1
Kommunal medelutdebitering ⁵	31,52	31,56
Diff. BP10	0,0	0,0
Statslåneränta ⁵	3,1	2,8
Diff. BP10	-0,1	-0,9
KPI juni-juni ⁶	-0,8	0,9
Diff. BP10	0,0	0,8
Inkomstbasbelopp ⁷	50,9	51,1
Diff. BP10	0,0	0,0
Prisbasbelopp ⁷	42,8	42,4
Diff. BP10	0,0	0,0
Inkomstindex	139,26	139,74
Diff. BP10	0,00	0,00
Skiktgräns ⁷	367,6	372,1
Diff. BP10	0,0	0,0
Övre skiktgräns ⁷	526,2	532,7
Diff. BP10	0,0	0,0

¹ Löpande priser, procentuell förändring² Enligt nationalräkenskaperas definition³ Arbetslöshet 16–64 år enligt tidigare definition, s.k. öppen arbetslöshet.⁴ Procent av arbetskraften enligt tidigare definition (exkl. heltidsstuderande arbetssökande)⁵ Procent⁶ Avser juni föregående år t.o.m. juni aktuellt år⁷ Tusentals kronor

En viktig variabel för prognosen av skatt på arbete är utvecklingen av lönesumman i ekonomin. Intäkterna påverkas också av KPI, som används för att justera skiktgränserna i skattesystemet.¹² Om lönerna i samhället ökar mer än KPI, så

hamnar en större andel av inkomsterna över skiktgränsen, vilket leder till högre skatteintäkter.

Skatt på energi påverkas av KPI eftersom skattesatserna omräknas med KPI.¹³ Hushållens konsumtionsutgifter påverkar intäkterna från såväl mervärdesskatt som punktskatter.

Såväl BNP som hushållens konsumtionsutgifter blev 2010 väsentligt högre än prognosen i budgetpropositionen för 2010. Även lönesumman har reviderats upp, eftersom antalet arbetade timmar blev högre än förväntat.

Bedömningar om utfallet för 2010

För ett antal inkomstitlar under inkomsttypen 1000 Statens skatteinkomster är de redovisade beloppen bedömningar, eftersom utfallen inte är kända vid tidpunkten för publicering av denna årsredovisning. Däremot är det totala beloppet för inkomsttypen 1000 Statens skatteinkomster ett fastställt utfall 2010, eftersom det avser de belopp som har betalats in till staten.

Nedan redovisas berörda inkomstitlar och tidpunkt för fastställt utfall. Om inte annat anges, avses alla inkomstitlarna i inkomstitelgruppen:

1100 Direkta skatter på arbete

1110 Inkomstskatter	nov 2011
1120 Allmän pensionsavgift	nov 2011
1140 Skattereduktioner	nov 2011

1200 Indirekta skatter på arbete

1210 Arbetsgivaravgifter, 1218	aug 2011
1240 Egenavgifter	nov 2011
1270 Särskild löneskatt, 1274	nov 2011
1280 Nedsättningar, 1283-1284	nov 2011

1300 Skatt på kapital

1310 Skatt på kapital, hushåll	nov 2011
1320 Skatt på företagsvinster	nov 2011
1340 Avkastningsskatt, 1341-1342	nov 2011
1350 Fastighetsskatt	nov 2011

1400 Skatt på konsumtion och insatsvaror

1410 Mervärdesskatt, 1411	aug 2011
---------------------------	----------

1600 Restförda och övriga skatter

1620 Övriga skatter, hushåll	maj 2012
1630 Övriga skatter, företag	maj 2012

1800 Avgående poster, skatter till andra sektorer

¹² För skatt på arbete avseende 2010 används förändringen av KPI under perioden juni 2008–juni 2009.

¹³ 2010 års skattesatser ökade med förändringen av KPI under perioden juni 2008–juni 2009.

1810 Skatter till andra sektorer	nov 2011
1900 Periodiseringar	
1910 Uppbördsförskjutningar	maj 2012
1920 Betalningsförskjutningar	nov 2011

För huvuddelen av ovanstående inkomstitlar fastställs utfallet i samband med taxeringsutfallet för 2010, vilket blir känt i november 2011.

För arbetsgivaravgifter (inkomstitel 1218) och mervärdesskatt (inkomstitel 1411) fastställs utfallet i augusti 2011, när skattedeklarationerna för juli är kända.

För inkomsthuvudgruppen 1600 Restförda och övriga skatter fastställs utfallet inte förrän i maj 2012, beroende på omprövningar för hushåll (inkomstitel 1621) och företag (inkomstitel 1631). Detta innebär även att uppbördsförskjutningarna (inkomstitel 1911) fastställs lika sent. Beloppen för 2009 och 2010 på inkomstitlarna 1621, 1631 samt 1911 är således fortfarande bedömningar vid tidpunkten för publicering av denna årsredovisning.

5.2.2 Totala skatteintäkter

De totala skatteintäkterna beräknas uppgå till 1 507 miljarder kronor, vilket är 73 miljarder kronor högre än budget. Statens skatteintäkter,

dvs. de totala skatteintäkterna exklusive EU-skatter, kommunalskatt och avgifter till ålderspensionssystemet, beräknas uppgå till 777 miljarder kronor, vilket är 55 miljarder kronor högre än i budgeten.

Främst är det högre intäkter från skatt på arbete, skatt på företagsvinster och mervärdesskatt som förklarar de stora avvikelserna gentemot budget. I avsnitten som följer förklaras avvikelserna mer utförligt.

I tabell 5.5 nedan redovisas såväl skatteintäkter som inkomster samt avvikelser mot budget. För de skatteintäkter som ännu inte är slutgiltiga utfall (se föregående avsnitt) redovisas prognoser för 2010.

Skatteintäkter är periodiserade skatter och skatterna har en direkt koppling till den ekonomiska utveckling och de skatteregler som gäller för det aktuella året. Redovisningen är uppdelad på inkomsthuvudgrupperna skatt på arbete, skatt på kapital, skatt på konsumtion och insatsvaror samt restförda och övriga skatter. Summan av dessa skatter utgör de totala skatteintäkterna.

Från de totala skatteintäkterna görs avdrag för de skatter som tillhör EU. Det kvarstående beloppet är den offentliga sektorns skatteintäkter, som i sin tur särredovisas på kommunsektorn, ålderspensionssystemet och staten.

Tabell 5.5 Totala skatteintäkter och inkomster, jämfört med statens budget för 2009 och 2010

Miljarder kronor

Inkomstår	Beräknat utfall	Beräknat utfall	Skillnad mot statens budget	
	2010	2009	2010	2009
Skatt på arbete	874,9	867,1	10,2	-40,4
<i>Direkta skatter</i>	475,5	475,7	-1,6	-26,8
Kommunal inkomstskatt	525,6	511,1	11,7	-14,8
Statlig inkomstskatt	41,7	40,1	-0,4	-3,7
Allmän pensionsavgift	89,4	86,8	2,3	-2,5
Skattereduktioner m.m.	-181,3	-162,5	-15,2	-5,9
Artistskatt	0,1	0,1	0,0	0,0
<i>Indirekta skatter</i>	399,3	391,4	11,8	-13,6
Arbetsgivaravgifter	403,7	392,4	11,6	-17,5
Egenavgifter	12,4	11,5	0,9	-0,9
Särskild löneskatt	33,5	32,5	1,9	0,2
Nedsättningar	-24,9	-20,5	-2,0	3,5
Skatt på tjänstegruppliv	1,1	0,9	0,0	-0,1
Avgifter till premiepensionssystemet	-26,4	-25,4	-0,7	1,2
Skatt på kapital	180,9	160,2	23,9	-27,5
Skatt på kapital, hushåll	29,8	24,9	5,8	-1,8
Skatt på företagsvinster	102,2	86,5	20,9	-19,5
Avkastningsskatt	11,5	12,3	-2,3	-2,5
Fastighetsskatt och fastighetsavgift	25,3	25,3	-0,6	1,2
Stämpelskatt	9,0	8,1	0,8	-1,8
Kupongskatt m.m.	3,1	3,1	-0,7	-3,1
Arvs- och gåvoskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Skatt på konsumtion och insatsvaror	449,4	422,9	31,8	-15,3
Mervärdesskatt	324,4	301,5	29,0	-12,2
Skatt på tobak	10,6	10,6	-0,7	0,1
Skatt på alkohol	12,1	12,2	0,0	0,9
Energiskatt	41,2	40,1	1,0	-0,4
Koldioxidskatt	27,3	26,1	1,2	-2,2
Övriga skatter på energi och miljö	4,7	4,1	-0,3	-1,3
Skatt på vägtrafik	16,4	16,4	0,0	0,0
Skatt på import	5,7	5,2	0,9	-1,2
Övriga skatter	7,1	6,7	0,7	1,1
Restförda och övriga skatter	2,2	-3,3	7,2	0,8
Restförda skatter	-5,7	-7,8	3,5	0,7
Övriga skatter	7,9	4,5	3,7	0,1
Totala skatteintäkter	1 507,4	1 446,9	73,1	-82,5
Avgår, EU-skatter	-7,1	-6,8	-1,0	1,0
Offentliga sektorns skatteintäkter	1 500,3	1 440,1	72,1	-81,5
Avgår, kommunala inkomstskatter	-539,5	-524,8	-11,5	14,8
Avgår, avgifter till ålderspensionssystemet	-183,8	-178,8	-5,3	6,4
Statens skatteintäkter	777,0	736,5	55,3	-60,2
Periodiseringar	2,5	-30,7	2,8	-20,2
Statens skatteinkomster	779,5	705,8	58,1	-80,4
Övriga inkomster	0,0	3,8	-1,6	-46,8
Inkomster på statens budget	779,5	709,5	56,5	-127,3

Skatt på arbete

Skatt på arbete utgör ca 60 procent av de totala skatteintäkterna och kan delas in i direkta och indirekta skatter. Löner och andra ersättningar för arbete är underlag för både direkta och indirekta skatter, medan transfereringsinkomster, såsom sjuk- och föräldrapenning, arbetslöshetsersättning och pensioner, endast är underlag för direkt beskattning. Direkta skatter på arbete består till största delen av kommunal och statlig inkomstskatt. Under de direkta skatterna på arbete redovisas också skattereduktionerna.

Gemensamt för merparten av de skatter som ingår i skatt på arbete är att de följer utvecklingen av utbetalda löner och transfereringar.

Posterna under direkta skatter fastställs i taxeringen 2011 och uppgifterna för 2010 är därmed ett bedömt utfall, grundat på en prognos.

År 2010 beräknas skatt på arbete uppgå till 875 miljarder kronor. Jämfört med budgeten har intäkterna reviderats upp med 10 miljarder kronor.

Den relativt snabba återhämtningen i svensk ekonomi har medfört att skatteintäkterna från direkta och indirekta skatter (exklusive skattereduktioner) blev 11 respektive 12 miljarder kronor högre än budget. Samtidigt blev skattereduktionen för jobbskatteavdrag 3 miljarder kronor högre och skattereduktionen för husarbeten ca 10 miljarder högre än budget, vilket drar ner intäkterna från skatt på arbete med samma belopp.

Direkta skatter

De direkta skatterna på arbete består av inkomstskatter till staten och kommuner, allmän pensionsavgift samt skattereduktioner. År 2009 blev utfallet för de direkta skatterna 476 miljarder kronor. År 2010 beräknas intäkterna vara oförändrade. Att utvecklingstakten för de direkta skatterna inte följer lönesummans ökningstakt beror på regeländringar i form av fjärde steget av jobbskatteavdraget samt ökat grundavdrag för pensionärer.

Sammantaget har de direkta skatterna 2010 reviderats ned med ca 1,6 miljarder kronor jämfört med budget, vilket beror på att skattereduktionen för husarbeten (ROT- och RUT-avdrag) blev högre än vad som beräknades i budgeten.

Kommunal inkomstskatt

År 2010 beräknas intäkterna från den kommunala inkomstskatten uppgå till 526 miljarder kronor. Jämfört med budget har intäkterna för 2010 reviderats upp med 12 miljarder kronor. Detta förklaras framförallt av det förbättrade konjunkturläget med fler arbetade timmar som konsekvens.

Statlig inkomstskatt

Intäkterna från statlig inkomstskatt beräknas uppgå till 42 miljarder kronor 2010. I jämförelse med 2009 ökar den statliga inkomstskatten med 1,6 miljarder kronor. Prognosen för 2010 är 0,4 miljarder kronor lägre än budget, vilket förklaras av att timlöneökningen 2010 blev lägre än väntat.

Allmän pensionsavgift

Den allmänna pensionsavgiften tas ut på förvärvsinkomster. Underlaget för avgiften utgörs av pensionsgrundande ersättningar och intäkterna följer därför utvecklingen av skatteunderlaget för direkta skatter. På grund av en starkare ökningstakt av skatteunderlaget är prognosen för 2010 uppreviderad med ca 2 miljarder kronor jämfört med budgeten och beräknas därmed uppgå till 89 miljarder kronor.

Skattereduktioner

År 2010 utgör den totala skattereduktionen 181 miljarder kronor, vilket är 15 miljarder kronor högre än budget. Avvikelsen beror dels på högre skattereduktion för husarbeten (ROT- och RUT-avdrag), dels på högre jobbskatteavdrag än vad som beräknades i budgeten.

I jämförelse med 2009 ökar de totala skattereduktionerna med 19 miljarder kronor. Ökningen förklaras framförallt av det fjärde steget i jobbskatteavdraget samt högre skattereduktion för husarbeten. Skattereduktionen för jobbskatteavdrag uppgår 2010 till 77 miljarder kronor, vilket är 12 miljarder kronor högre än 2009. Skattereduktionen för husarbeten uppgår till 14 miljarder kronor, vilket är 4 miljarder kronor högre än 2009.

Alla skattskyldiga som betalar allmän pensionsavgift får en skattereduktion med 100 procent av pensionsavgiften, vilket innebär att skattereduktion för allmän pensionsavgift beräknas uppgå till 89 miljarder kronor.

Indirekta skatter

De indirekta skatterna på arbete utgör drygt 45 procent av skatt på arbete och beräknas 2010 uppgå till 399 miljarder kronor. Jämfört med föregående inkomstår ökar intäkterna med 2,0 procent. Till skillnad från de direkta skatterna, där merparten av intäkterna överförs till kommunerna, tillfaller de indirekta skatterna huvudsakligen staten och ålderspensions-systemet.

Arbetsgivaravgifter

Av de indirekta skatterna utgörs huvuddelen av arbetsgivaravgifter. Prognosen för 2010 är 12 miljarder kronor högre än budget. Det huvudsakliga skälet till de högre intäkterna är en högre lönesumma till följd av att återhämtningen i konjunkturen kom snabbare och kraftfullare än väntat.

Jämfört med 2009 är utfallet 11 miljarder kronor högre, vilket motsvarar en ökning med 2,9 procent.

Särskild löneskatt

År 2010 beräknas den särskilda löneskatten bli 34 miljarder kronor. Jämfört med budgeten har intäkterna reviderats upp med 1,9 miljarder kronor.

Nedsättningar

Jämfört med budgeten för 2010 beräknas nedsättningarna bli 2 miljarder kronor högre. I huvudsak är det nedsatta socialavgifter för unga som antogs vara lägre i budgeten för 2010.

Nedsättningarna beräknas bli 4,5 miljarder kronor högre jämfört med 2009.

Skatt på kapital

Skatt på kapital omfattar bland annat skatt på hushållens kapitalinkomster, skatt på företagsvinster samt kommunal fastighetsavgift och statlig fastighetsskatt. År 2010 beräknas skatt på kapital utgöra ca 12 procent av de totala skatteintäkterna. Skatt på företagsvinster utgör drygt hälften av skatt på kapital.

Skatt på hushållens kapitalinkomster och skatt på företagsvinster är de skatter som uppvisar störst variationer över åren. Det är också för dessa skatter som prognososäkerheten är störst.

Skatt på kapital, hushåll

Underlaget för hushållens skatt på kapital är nettot av kapitalinkomster och kapitalutgifter. Den största delen av kapitalinkomsterna kommer från realiserade kapitalvinster. Kapitalvinsterna kan variera kraftigt mellan åren, vilket leder till att även hushållens kapitalinkomster varierar. Kapitalvinsternas storlek beror på marknadsvärdet av olika tillgångar samt när de ackumulerade vinsterna realiserar.

Utfallet för hushållens skatt på kapital beräknas bli 30 miljarder kronor 2010. Det är 5,8 miljarder kronor högre än budget. Revideringen beror dels på att hushållens kapitalvinster har reviderats upp, dels på att hushållens ränteinkomster blev högre än väntat.

Skatt på företagsvinster

Aktiebolag, ekonomiska föreningar, stiftelser, föreningsbanker, sparbanker m.fl. betalar inkomstskatt på sin beskattningsbara inkomst. Beskattningen utgår från bolagens bokföringsmässiga resultat, men vissa skattemässiga justeringar görs för att få fram den beskattningsmässiga inkomsten.

Utfallet för skatt på företagsvinster bedöms bli drygt 102 miljarder kronor 2010. Jämfört med budget har prognosen reviderats ned med knappt 21 miljarder kronor. Intäkterna från bolagsskatt har återhämtat sig betydligt snabbare än i beräknat i statens budget för 2010. Intäkterna föll 2008, men ökade igen redan 2009. Flera indikatorer, t.ex. företagets bokslutsrapporter och kompletteringsbetalningar, tyder på att intäktsökningen fortsätter 2010.

Kupongskatt

Kupongskatt utgår på utdelning på aktier i svenska aktiebolag och svenska aktiefonder. Skatten betalas av personer som är bosatta utomlands och som fått utdelning från svenskt aktiebolag.

Kupongskatten uppgick till 3,1 miljarder kronor 2010, vilket är 0,7 miljarder kronor lägre än i budget.

Avkastningsskatt

Avkastningsskatt tas ut på sparande i pensions- och kapitalförsäkringar. Förutom värdet på tillgångarna i pensions- eller kapitalförsäkringen beror avkastningsskatten på statslåneräntan året före beskattningsåret. Skattesatsen är 15 procent på pensionsförsäkringar och 27 procent på kapitalförsäkringar.

Intäkterna från avkastningsskatten beräknas bli knappt 11,5 miljarder kronor 2010, vilket är 2,3 miljarder kronor lägre än i budgeten. De lägre intäkterna är en följd av att statslåneräntan och avkastningen på börserna 2009 blev lägre än prognos.

Kommunal fastighetsavgift och statlig fastighets-skatt

År 2008 avskaffades den statliga fastighetsskatten på bostäder och ersattes av en kommunal fastighetsavgift. Avgiften för småhus uppgick 2010 till 6 387 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet, medan avgiften för bostadsdelen i hyreshus uppgick till 1 277 kronor per lägenhet, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Avgiften indexeras genom att knytas till inkomstbasbeloppet.

Intäkterna från den kommunala fastighetsavgiften 2010 beräknas uppgå till 14 miljarder kronor, varav knappt 12 miljarder kronor för småhus och knappt 3 miljarder kronor från bostadsdelen i hyreshus. Jämfört med budget har prognosen reviderats ned med 0,1 miljarder kronor.

Statlig fastighetsskatt tas ut på den del av hyreshus som avser lokaler samt på industrifastigheter. Det statliga fastighetsskatten för 2010 beräknas uppgå till 11 miljarder kronor, vilket är 0,5 miljarder kronor lägre än budget.

Stämpelskatt

Stämpelskatt tas ut vid köp av fast egendom och tomrätter och vid beviljande av in-teckningar. Utfallet för intäkterna från stämpelskatt för 2010 blev 9,0 miljarder kronor, vilket är 0,8 miljarder kronor högre än budget.

Skatt på konsumtion och insatsvaror

Mervärdesskatt, punktskatter samt skatt på import bildar tillsammans skatt på konsumtion och insatsvaror. År 2010 uppgick skatteintäkterna från skatt på konsumtion och insatsvaror till 449 miljarder kronor, vilket är 32 miljarder kronor högre än budget. Den främsta anledningen till att intäkterna blev högre var den snabba konjunkturåterhämtningen under 2010, vilket främst ledde till betydligt högre skatteintäkter från mervärdesskatten.

Mervärdesskatt

Intäkterna från mervärdesskatten påverkas främst av hushållens konsumtion. Eftersom olika varu- och tjänstegrupper beskattas med olika mervärdesskattesatser beror intäkterna både på den totala konsumtionen och på sammansättningen i konsumtionen. Mervärdesskatt tas ut på varor och tjänsters marknadspris, vilket medför att intäkterna är starkt kopplade till prisökningstakten i ekonomin. Utöver hushållens konsumtion består skattebasen för mervärdesskatt även av offentlig konsumtion, samt förbrukning och investeringar i både privat och offentlig sektor.

Intäkterna från mervärdesskatt uppgick till drygt 324 miljarder kronor 2010, vilket är 29 miljarder kronor högre än budget. Prognosrevideringen är framförallt en följd av att hushållens konsumtion och bostadsinvesteringarna utvecklades starkare än förväntat under 2010.

Punktskatter

Avsikten med flertalet punktskatter är att de ska kompensera för de negativa externa effekter för samhället som uppstår i samband med förbrukning av vissa varor och tjänster. Punktbeskattnings används för att påverka konsumtionen i en för samhället önskvärd riktning, även om de också har en klar offentligfinansiell betydelse. Punktskatter tas ut på bl.a. tobak, alkohol och energi.

Punktskatterna skiljer sig från exempelvis mervärdesskatten i det avseende att de oftast är baserade på konsumerad kvantitet i stället för på marknadspris. Dessutom justeras skattesatserna för skatt på tobak, energi- och koldioxid-skatterna med KPI.

Intäkterna från punktskatterna uppgick 2010 till 125 miljarder kronor och blev 2,8 miljarder kronor högre än budget.

Skatt på tobak

Intäkterna från skatt på tobak uppgick 2010 till 10,6 miljarder kronor, vilket är 0,7 miljarder kronor lägre än budget. Förklaringen är en lägre försäljning av cigaretter och snus än beräknat.

Skatt på alkohol

Intäkterna från skatt på alkohol uppgick 2010 till drygt 12 miljarder kronor, vilket överensstämmer med budgeten för 2010.

Energi- och koldioxidsskatt

Intäkterna från energiskatten uppgick 2010 till drygt 41 miljarder kronor och intäkterna från koldioxidsskatten till drygt 27 miljarder kronor.

Jämfört med budgeten för 2010 blev intäkterna från energi- och koldioxidsskatten 1,0 miljard kronor respektive 1,2 miljarder kronor högre än budget. Skillnaden berodde främst på den snabba återhämtningen av ekonomin och på en högre energianvändning i bostadssektorn, eftersom det var ovanligt kallt under vintern 2010.

Skatt på import

Skatt på import blev 0,9 miljarder kronor högre än budgeten för 2010.

Övriga skatter

År 2009 uppgick utfallet för övriga skatter till 6,7 miljarder kronor, vilket är 1,1 miljarder kronor högre än budget. Övriga skatter beräknas år 2010 bli 0,7 miljarder kronor högre än budget, främst eftersom det inlevererade överskottet från Svenska Spel AB bedöms bli högre än väntat.

Restförda och övriga skatter

Restförda skatter är nettot av restförda och av Kronofogdemyndigheten indrivna skatter. Bland övriga skatter redovisas omprövningar av Skatteverkets tidigare fattade taxeringsbeslut samt diverse inkomster som förs till exempelvis Insättningsgaranti- och stabilitetsfondsavgifter, Avgifter till Kärnavfallsfonden m.fl.

Restförda skatter, som är en negativ post, är 3,5 miljarder kronor lägre än budgeten. Övriga skatter är 3,7 miljarder kronor högre än i budgeten. Skillnaden förklaras framför allt av stabilitetsavgiften som infördes först 2010.

5.2.3 Övriga inkomster

Övriga inkomster omfattar inkomsttyperna Inkomster av statens verksamhet, Inkomster av försäld egendom, Återbetalning av lån, Kalkylmässiga inkomster och Bidrag m.m. från EU. Dessutom ingår inkomsttyperna Avräkningar i anslutning till skattesystemet och Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto.

Utfallet för 2010 uppgick till totalt 48 miljarder kronor och var därmed

1 614 miljarder kronor lägre än vad som beräknades i den ursprungliga budgeten som beslutades av riksdagen i december 2009. Skillnaden förklaras främst av att Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet blev 2 052 miljarder kronor högre än beräknat.

Tabell 5.6 Övriga inkomster, sammanfattning

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Inkomster av statens verksamhet	40 825	41 783	958	48 115
Inkomster av försäld egendom	0	167	167	102
Återbetalning av lån	1 674	1 687	14	1 736
Kalkylmässiga inkomster	8 883	8 940	57	8 912
Bidrag m.m. från EU	13 881	12 978	-904	11 682
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-63 477	-65 528	-2 052	-66 808
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	-125	21	146	13
Övriga inkomster	1 662	48	-1 614	3 753

Inkomster av statens verksamhet

Under denna inkomsttyp redovisas bl.a. rörelseöverskott från statliga affärsverk, Riksbanken och statens fastighetsförvaltning. Vidare redovisas ränteinkomster, aktieutdelningar från bolag med statligt ägande, offentligt rättsliga avgifter, försäljningsinkomster, böter samt övriga inkomster av statens verksamhet. Inkomsterna under denna inkomsttyp uppgick till 41 783 miljarder kronor för 2010 och var därmed 958 miljarder kronor (2,3 procent) högre budget.

För 2010 blev Inkomster av statens verksamhet 6 332 miljarder kronor (13,2 procent) lägre än 2009. De lägre inkomsterna hänför sig till flertalet inkomster bl.a. Inkomster av statens aktier som minskade med 2 264 miljarder kronor (11,8 procent) mellan åren. Rörelseöverskott minskade med 1 099 miljarder kronor (15,4 procent) medan Ränteinkomster minskade med 907 miljarder kronor (11,7 procent) och Offentligt rättsliga avgifter minskade med 868 miljarder kronor (8,1 procent) jämfört med föregående år.

Tabell 5.7 Inkomster av statens verksamhet, översikt

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Rörelseöverskott	6 060	6 044	-16	7 143
Överskott av statens fastighetsförvaltning	268	460	192	935
Ränteinkomster	5 866	6 821	955	7 728
Inkomster av statens aktier	14 727	16 876	2 149	19 140
Offentligrättsliga avgifter	12 157	9 894	-2 263	10 762
Försäljningsinkomster	125	65	-60	84
Böter m.m.	1 162	1 127	-35	1 405
Övriga inkomster av statens verksamhet	460	497	37	917
Inkomster av statens verksamhet	40 825	41 783	958	48 115

Rörelseöverskott

Inkomsterna under inkomsthuvudgruppen Rörelseöverskott uppgick till 6 044 miljoner kronor och var därmed 16 miljoner kronor (0,2 procent) lägre än budget. Riksbankens inlevererade överskott uppgick till 5 800 miljoner kronor, vilket är 200 miljoner kronor högre än budget. Affärsverket Svenska kraftnät inlevererade utdelning uppgick till 244 miljoner kronor, vilket är 163 miljoner kronor lägre än budget. Under 2010 blev inkomsterna av Rörelseöverskott 1 099 miljoner kronor (15,4 procent) lägre än 2009.

Tabell 5.8 Rörelseöverskott

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Luftfartsverkets inlevererade överskott	25	0	-25	30
Affärsverket Svenska Kraftnäts inlevererade utdelning och inleverans av motsvari	407	244	-163	1 172
Sjöfartsverkets inlevererade överskott	8	0	-8	17
Inlevererat överskott av Riksgäldskontorets garantiverksamhet	0	0	0	0
Inlevererat överskott av statsstödd exportkredit	20	0	-20	25
Riksbankens inlevererade överskott	5 600	5 800	200	5 900
Rörelseöverskott	6 060	6 044	-16	7 143

Överskott av statens fastighetsförvaltning

Inkomsterna av Överskott av statens fastighetsförvaltning blev 460 miljoner kronor och var därmed 192 miljoner kronor (71,6 procent) högre än budget. Överskottet från Statens fastighetsverk uppgick till 373 miljoner kronor och består i stort av ett inlevererat överskott från försäljningen av Vasakronan föregående år. Överskottet från Fortifikationsverket uppgick till 87 miljoner kronor.

Under 2010 blev Överskott av statens fastighetsförvaltning 475 miljoner kronor lägre än 2009.

Ränteinkomster

Utfallet för inkomsthuvudgruppen Ränteinkomster uppgick till 6 821 miljoner kronor för 2010 och var därmed 955 miljoner kronor (16,3 procent) högre än budget.

Räntor på skattekonto m.m., netto uppgick till 1 015 miljoner kronor, vilket är 500 miljoner kronor högre än budget. Övriga ränteinkomster uppgick till 803 miljoner kronor, vilket är 763 miljoner kronor högre jämfört med budget.

Ränteinkomster på studielån upptagna efter 1988 uppgick till 4 945 miljoner kronor, vilket är 306 miljoner kronor lägre än beräknat i statens budget.

Ränteinkomsterna blev 907 miljoner kronor lägre än 2009.

Tabell 5.9 Ränteinkomster

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Räntor på näringslån	0	-1	-1	0
Räntor på studielån	5 311	5 004	-307	5 052
Övriga ränteinkomster	555	1 818	1 263	2 677
Ränteinkomster	5 866	6 821	955	7 728

Inkomster av statens aktier

Inkomster av statens aktier (utdelningar) uppgick till 16 876 miljoner kronor, vilket är 2 149 miljoner kronor (14,6 procent) högre än beräknat i statens budget. Utdelningar, som bolagen betalade ut under 2010, hänför sig till räkenskapsåret 2009. Utbetalda utdelningar under 2009 och 2010 redovisas i tabell 5.10.

Jämfört med 2009 har Inkomster av statens aktier minskat med 2 264 miljoner kronor (11,8 procent). Utdelning från Preaktio AB minskade med 2 893 miljoner kronor. I

föregående års utdelning ingick försäljning av ett aktieinnehav i det amerikanska spritföretaget Beam Global spirits & and wine. Utdelningarna från LKAB har minskat med 2 300 miljoner kronor, vilket främst beror på en vikande marknad till följd av lågkonjunkturen. Utdelning från Svenska Exportkredit AB ökade med 2 408 miljoner kronor. I årets utdelning ingår en realisationsvinst från försäljningen av bolagets aktier i Swedbank.

Tabell 5.10 Aktieutdelning 2009 och 2010

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Utfall 2009	Skillnad
Akademiska Hus AB	1 219	978	241
Apoteket AB	177	237	-60
Bostadsgaranti AB	12		12
Infranord (f.d. Banverket)	195		195
Kasernen		4	-4
LKAB	500	2 800	-2 300
Nordea Bank AB	1 248	1 120	128
(Posten AB) Posten Norden AB	874	1400	-526
Preaktio AB	8	2901	-2 893
Rymbolaget	1		1
SJ AB	153	181	-28
SOS Alarm	4	4	0
Specialfastigheter AB	310	310	0
Sveaskog Holding AB	487	89	398
Svensk Bilprovning AB	3	3	0
Svensk Exportkredit AB	2 408		2 408
Svevia AB	60		60
(Swedcarrier) Jernhusen AB	100	100	0
TeliaSonera AB	3 767	3 014	753
Teracom AB	110	150	-40
Vattenfall AB	5 240	5 849	-609
Summa	16 876	19 140	-2 264

Offentligrättsliga avgifter

Inkomsterna under inkomsthuvudgruppen Offentligrättsliga avgifter uppgick till 9 894 miljoner kronor och var därmed 2 263 miljoner kronor (18,6 procent) lägre än budget. Den största avvikelsen avser Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor. Utfallet blev 6 381 miljoner kronor, vilket är 2 425 miljoner kronor lägre än budget. Arbetslöshetsavgiften, som är en del av finansieringsavgiften från arbetslöshetskassorna, baseras på utbetalda bidrag till arbetslöshetsersättning.

Eftersom bidragen till arbetslöshetsersättning blev lägre än vad som ursprungligen beräknades i statens budget har även inbetalda arbetslöshetsavgifter blivit lägre (se även avsnitt 5.4.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv).

Offentligrättsliga avgifter blev 868 miljoner kronor (8,1 procent) lägre än 2009. Finansieringsavgift från arbetslöshetskassor minskade med 1 000 miljoner kronor (14,0 procent) jämfört med 2009. Minskningen beror dels på att arbetslöshetsavgiften reducerades med 50 kronor per icke arbetslös medlem fr.o.m. den 1 juli 2009, dels att bidragen till arbetslöshetsersättningar var lägre 2010 än 2009.

Försäljningsinkomster

Inkomsterna under inkomsthuvudgruppen Försäljningsinkomster uppgick till 65 miljoner kronor, vilket är 60 miljoner kronor (48,0 procent) lägre än budget.

Under 2010 blev Försäljningsinkomster 19 miljoner kronor lägre än 2009.

Böter m.m.

Utfallet för inkomsthuvudgruppen Böter m.m. uppgick till 1 127 miljoner kronor och var därmed 35 miljoner kronor (3,0 procent) lägre än beräknat i statens budget. Utfallet för inkomsttiteln Bötesmedel blev 995 miljoner kronor, vilket överensstämmer med budgeten.

Inkomsterna av Böter m.m. blev 278 miljoner kronor (20,0 procent) lägre än 2009.

Övriga inkomster av statens verksamhet

Övriga inkomster av statens verksamhet uppgick till 497 miljoner kronor under 2010 och blev därmed 37 miljoner kronor högre än budget.

Övriga inkomster minskade med 420 miljoner kronor jämfört med 2009.

Inkomster av försäld egendom

Under inkomststypen Inkomster av försäld egendom redovisas inkomster från försäljning av aktier, byggnader, maskiner och mark. I budgeten togs inga sådana inkomster av försäld egendom upp. Utfallet uppgick till 167 miljoner kronor.

Inkomster av försäld egendom blev 65 miljoner kronor högre än föregående år.

Tabell 5.11 Inkomster av försäld egendom

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Inkomster av försäld egendom	0	167	167	102

Återbetalning av lån

Under inkomsttypen Återbetalning av lån redovisas återbetalningar av olika typer av lån. Dessa uppgick under året till 1 687 miljoner kronor och var därmed 14 miljoner kronor högre än budget.

Återbetalning av lån blev 49 miljoner kronor lägre än 2009.

Tabell 5.12 Återbetalning av lån

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Återbetalning av näringslån	12	6	-6	8
Återbetalning av studielån	1 606	1 602	-3	1 674
Återbetalning av övriga lån	56	79	23	54
Återbetalning av lån	1 674	1 687	14	1 736

Kalkylmässiga inkomster

Inkomsttypen Kalkylmässiga inkomster består av vissa avskrivningar och amorteringar samt statliga pensionsavgifter, vilka utgör merparten av inkomsterna. Inkomsterna uppgick till 8 940 miljoner kronor, vilket är 57 miljoner kronor högre än budget. Utfallet för Statliga pensionsavgifter blev 8 390 miljoner kronor, vilket är 11 miljoner kronor lägre än budget.

Kalkylmässiga inkomster blev 28 miljoner kronor högre än 2009.

Tabell 5.13 Kalkylmässiga inkomster

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Avskrivningar och amorteringar	482	550	68	537
Avskrivningar på fastigheter	478	550	72	537
Uppdragsmyndigheters komplementkostnader	4	0	-4	0
Statliga pensionsavgifter	8 401	8 390	-11	8 375
Kalkylmässiga inkomster	8 883	8 940	57	8 912

Statliga pensionsavgifter

De totala statliga pensionsavgifterna uppgick till 8 390 miljoner kronor under 2010. Avgifterna för statlig tjänstepensionering m.m uppgick till totalt 8 587 miljoner kronor. Från dessa avgifter avräknas administrationskostnader som uppgick till totalt 197 miljoner kronor.

Tabell 5.14 Statliga pensionsavgifter

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Statlig tjänstepensionering		6 846		6 819
Särskild löneskatt på pensionskostnader		1 547		1 566
Statlig grupplivförsäkring		85		77
Premieskatt, gruppliv		66		60
Statlig personskadeförsäkring		43		42
Avdrag för administrationskostnader		-186		-180
Administration, personskadeförsäkring		-11		-9
Statliga pensionsavgifter	8 401	8 390	-11	8 375

Bidrag m.m. från EU

Inkomsterna under inkomsttypen Bidrag m.m. från EU omfattar bidrag från EG:s jordbruksfond, fiskefond, regionalfond, socialfond, bidrag till transeuropeiska nätverk samt övriga bidrag från EU.

Inkomsterna uppgick till 12 978 miljoner kronor och var därmed 904 miljoner kronor (6,8 procent) lägre än budget.

Bidragen från EG:s jordbruksfond uppgick till 10 230 miljoner kronor, vilket var 697 miljoner kronor lägre än budget. Övriga bidrag från EU:s jordbruksfonder blev 213 miljoner kronor lägre än budget. Det lägre utfallet beror till stor del på negativa kursdifferenser till följd av kronans förstärkning gentemot euron. Ersättningar för bidrag som Statens jordbruksverk betalar ut i förskott i kronor till bönderna, både rekvireras och betalas ut i euro från EG:s jordbruksfonder med viss eftersläpning. Skillnaden mellan vad som betalas ut till bönderna och ersättningen från EU redovisas som kursdifferens under Övriga bidrag från EU:s jordbruksfonder.

Bidragen från EU:s landsbygdsfond blev 234 miljoner kronor högre än budget. Det högre utfallet beror på att långsiktiga projekt inom landsbygdsprogrammet 2007–2013, efter fördröjningar i uppstartsfasen, har kommit igång.

Bidragen från EG:s regionalfond blev 888 miljoner kronor lägre än budget. Anledningen är att attesterande myndigheter har skickat underlag för utbetalningar till bl.a. Tillväxtverket i slutet av 2010 och inbetalningar från EU beräknas inkomma första kvartalet 2011. Tillväxtverket har således en fordran på EU.

Jämfört med 2009 blev bidragen från EU 1 296 miljoner kronor (11 procent) högre. Bidragen från EU:s landsbygdsfond 2007–2013 ökade med 1 778 miljoner kronor (161 procent) och Bidragen från EG:s socialfond ökade med 793 miljoner kronor (222 procent) på grund av att utbetalningarna till projekt i den nya programperioden 2007–2013 ökade väsentligt. Bidragen från EG:s regionalfond minskade med 443 miljoner kronor (34 procent) beroende på att utbetalningar har gjorts i slutet av 2010 medan inbetalningar beräknas inkomma första kvartalet 2011.

Tabell 5.15 Bidrag m.m. från EU

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Bidrag från EG:s jordbruksfond	10 926	10 230	-697	9 191
varav Gärdsstöd	7 700	6 827	-873	6 663
varav Kompletterande åtgärder perioden 1995-1999				
varav Övriga interventioner	134	217	83	167
varav Exportbidrag	100	56	-44	210
varav Djurbidrag	345	347	2	309
varav Offentlig lagring	12	107	95	7
varav Miljö-, struktur- och regionala åtgärder perioden 2000-2006	-2	-2	0	-3
varav EU:s landsbygdsfond 2007-2013	2 650	2 884	234	1 106
varav Övriga bidrag från EG:s jordbruksfonds garantisektion	6	-207	-213	723
Bidrag från EG:s jordbruksfonds utvecklingssektion	-19		19	9
Bidrag från EG:s fiskefond	100	102	2	70
Bidrag från EG:s regionalfond	1 760	872	-888	1 315
Bidrag från EG:s socialfond	800	1 151	351	358
Bidrag till transeuropeiska nätverk	235	391	156	470
Övriga bidrag från EG	60	232	172	279
Bidrag m.m. från EU	13 881	12 978	-904	11 682

Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Denna inkomsttyp omfattar tillkommande EU-skatter och utjämningsavgifter för kostnader enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Vidare ingår avräkningar, dels intäkter som förs till fonder, dels kompensation för mervärdesskatt till statliga myndigheter och kommuner.

Tabell 5.16 Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Tillkommande skatter	9 151	9 937	786	3 847
EU-skatter	6 343	7 003	660	1 054
varav Momsbaserad EU-avgift	1 511	1 444	-67	-4 305
varav Tullmedel	4 266	5 300	1 034	4 815
varav Jordbrukstullar och sockeravgifter	222	259	37	196
varav Avgifter till EU:s omstruktureringsfond för sockersektorn	344	0	-344	347
Kommunala utjämningsavgifter, LSS-kostnader	2 808	2 933	125	2 793
Avräkningar	-72 627	-75 465	-2 838	-70 655
Intäkter som förs till fonder	-1 901	-4 031	-2 130	-2 412
Kompensation för mervärdesskatt	-70 726	-71 434	-708	-68 242
varav Avräknad mervärdesskatt, statliga myndigheter	-25 430	-25 965	-535	-24 235
varav Kompensation för mervärdesskatt, kommuner	-45 297	-45 469	-172	-44 008
Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet	-63 477	-65 528	-2 052	-66 808

I statens budget uppgick avräkningarna till -63 477 miljoner kronor. Utfallet blev -65 528 miljoner kronor. Skillnaden mot budget blev således -2 052 miljoner kronor. Orsaken är främst att intäkter som förs till fonder blev 2 130 miljoner kronor högre än vad som beräknades. Skillnaden förklaras framför allt av stabilitetsavgiften som infördes först 2010 (se även Restförda och övriga skatter).

Tillkommande skatter har ökat med 6 090 miljoner kronor jämfört med 2009 och då framför allt EU-skatter. Detta beror främst på att EU-skatterna under 2009 påverkades av en återbetalning av tidigare inbetalda avgifter 2007 - 2009. Orsaken var att ett nytt system för medlemsländernas avgifter till EU började tillämpas, vilket gav Sverige en lägre avgift jämfört med tidigare system.

Även Avräkningar, som anges med negativt tecken, har ökat med 4 810 miljoner kronor, jämfört med 2009, vilket främst beror på högre intäkter som förs till fonder. Orsaken är främst

stabilitetsavgiften som infördes 2010. Sammantaget har Avräkningar m.m. i anslutning till skattesystemet minskat med 1 280 miljoner kronor jämfört med 2009.

Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto

Denna inkomsttyp omfattar utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto. Beloppet i statens budget var -125 miljoner kronor. Utfallet blev 21 miljoner kronor. Utfallet för Jämställdhetsbonus blev -27 miljoner kronor. I statens budget var beloppet -150 miljoner kronor. De flesta av de krediteringar som tidigare krediterades skattekonto har numera upphört eller flyttats till utgiftssidan på statens budget.

Tabell 5.17 Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
Anställningsstöd		0	0	-6
Stöd till utbildning av personal i vård och äldreomsorg	25	48	23	19
Jämställdhetsbonus	-150	-27	123	0
Utgifter som redovisas som krediteringar på skattekonto	-125	21	146	13

5.3 Utgifter på statens budget 2010

Utgifterna på statens budget är indelade i 27 utgiftsområden. Därutöver ingår även posterna Minskning av anslagsbehållningar (endast vid budgetering), Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto och Kassamässig korrigering på utgiftssidan av statens budget.

En större förbrukning än totalt anvisade medel kan finansieras genom att myndigheterna utnyttjar ingående ramöverföringsbelopp/anslagssparande eller anslagskredit genom att regeringen beslutar om s.k. medgivnet överskridande.

5.3.1 Makroekonomiska förutsättningar och beslut

Skillnaden mellan utfallet och de beräknade utgifterna på den ursprungliga budgeten, som beslutades av riksdagen i december 2009, redovisas i tabell 5.18.

Tabell 5.18 Skillnad mellan utfall och budget för 2010

Miljarder kronor

	Totalt	Makro-förutsättningar	Beslut	Övrigt ²
Utgiftsområden, exklusive räntor ¹	-20,1	-21,9	5,4	-3,6
Statsskuldräntor m.m.	0,2	0,8	0,0	-0,6
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i RGK ³	-28,6	-4,5	-6,1	-18,0
Summa utgifter m.m.	-48,5	-25,6	-0,7	-22,2

¹Utgiftsområden som omfattas av det statliga utgiftstaket.

²Under Övrigt för Utgiftsområden, exkl räntor ingår förändring av anslagsbehållningar enligt ursprunglig budget.

³RGK:s nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost.

Utfallet för budgetens utgifter m.m. blev 48,5 miljarder kronor lägre än i den ursprungliga budgeten. Denna skillnad delas i detta avsnitt upp i tre kategorier; skillnad till följd av förändrade makroekonomiska förutsättningar, skillnad till följd av beslut och skillnad till följd av övriga förklaringsfaktorer.

Skillnader till följd av den makroekonomiska utvecklingen

Förändrade makroekonomiska förutsättningar medförde att utgifterna blev 25,6 miljarder kronor lägre än budget.

Större delen av dessa, 21,9 miljarder kronor härrör från utgiftsområdena exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.. Orsaken är främst lägre öppen arbetslöshet, färre personer i arbetsmarknadspolitiska program samt lägre andel arbetslösa som fick ersättning än beräknat.

Utgifterna för Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret blev 4,5 miljarder kronor lägre främst till följd av valutakursvinster vid omsättning av Riksbankens lån i Riksgäldskontoret.

Skillnader till följd av beslut

Utgifter m.m. blev 0,7 miljarder kronor lägre till följd av beslut.

Utfallet för utgiftsområdena, exklusive utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m., blev 5,4 miljarder kronor högre budget. Det beror

Tabell 5.19 Makroekonomiska förutsättningar

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall 2009
<i>Procentuell förändring från föregående år:</i>				
BNP (fp)	0,6	5,5	4,9	-5,3
KPI (årsgenomsnitt)	0,4	1,2	0,8	-0,5
Antal sysselsatta, 16-64 år	-3,4	1,1	4,5	-2,3
<i>Nivåer:</i>				
Öppen arbetslöshet, 16-64 år, procent ¹	8,4	6,0	-2,4	6,5
Personer i åtgärder, procent av arbetskraften	5,0	3,8	-1,2	2,7
SEK/EUR	10,20	9,55	-0,65	10,63
SEK/USD	7,56	7,21	-0,35	7,66
3-mån ränta, procent ²	0,4	0,5	0,1	0,4
5-års ränta, procent	3,1	2,3	-0,8	2,5
Prisbasbelopp, tkr	42,4	42,4	0	42,8

fp=fasta priser, SB=Statens budget.

¹ Exklusive heltidsstuderande arbetssökande

² Regeringens prognos i budgeten avser 6-månaders ränta

främst på att det på tilläggsbudget beslutades om kapitaltillskott till två bolag, vilket medför att utgifterna för utgiftsområde 24 Näringsliv blev 3,1 miljarder kronor högre än budget. I april 2010 betalades 1,1 miljarder kronor ut till SAS AB vid bolagets andra nyemission inom ett år och i december 2010 betalades 2,0 miljarder kronor ut till ett nytt statligt bolag Inlandsinnovation AB, som ska främja företagande i norra Sveriges inland. Utgifterna för utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen ökade med 3,0 miljarder kronor främst till följd av en extra utbetalning beroende på revidering av BNI-baserna för tidigare år.

Skillnaden under Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret (-6,1 miljarder kronor) beror i huvudsak på att regeringen under året beslutade att inkomsterna av försäljningen av Apoteksbolaget (5,9 miljarder kronor) tillfälligt skulle placeras på konto i Riksgälden i avvaktan på beslut om utdelning till staten.

Skillnader till följd av övriga orsaker

Utgifter m.m. minskade till följd av övriga orsaker med 22,2 miljarder kronor jämfört med budget. Utgifterna för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev 2,7 miljarder kronor lägre. Det beror främst på att utgifterna för tandvård blev lägre än beräknat.

Utgifterna för Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret (Riksgäldskontorets nettoutlåning) och kassamässig korrigerig blev 18,0 miljarder kronor lägre än beräknat. Utfallet för Riksgäldskontorets nettoutlåning blev 20,1 miljarder kronor lägre än beräknat. Huvudförklaringarna är dels att behållningarna på räntekontona ökade med 7,8 miljarder kronor mer än beräknat, dels att utlåningen till andra länder endast uppgick till 1,6 miljarder kronor (till Island), vilket är 5,4 miljarder kronor lägre än beräknat. Andra bidragande förklaringar till skillnaden är högre inkomster för stabilitetsfonden (-2,7 miljarder kronor) och lägre utlåning för infrastrukturinvesteringar (-1,7 miljarder kronor) än beräknat i budgeten.

Skillnaden för den kassamässiga korrigeringen på 2,1 miljarder kronor beror bl.a. på EU-betalningar.

I avsnitt 5.4 Utfall per utgiftsområde m.m. finns detaljerade kommentarer till skillnaden mellan utfall och anvisade belopp.

5.3.2 Sammanfattning

Skillnaderna per utgiftsområde i förhållande till anvisade medel redovisas i tabell 5.20.

En större förbrukning än totalt anvisade medel kan finansieras genom att myndigheterna utnyttjar ingående anslagssparande eller anslagskredit eller genom att regeringen beslutar om s.k. medgivet överskridande.

Utgifter m.m. på statens budget uppgick till 780 573 miljoner kronor och blev därmed 48 570 miljoner kronor (5,9 procent) lägre än ursprunglig budget. I förhållande till totalt anvisat inklusive tilläggsbudget blev utgifterna 56 057 miljoner kronor lägre. Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto (nettoutlåningen) som inte tas upp på tilläggsbudget blev 30 790 miljoner kronor lägre än beräknat, vilket beror på många olika faktorer. Tre faktorer förklarar tillsammans 17 452 miljoner kronor. Den ena är att i statens budget beräknades Sverige låna ut 7 000 miljoner kronor till Island respektive Lettland. Något lån har dock inte utbetalats till Lettland under 2010 och väntas inte heller utbetalas längre fram eftersom Lettlands ekonomiska läge har förbättrats. Lån till Island betalades under 2010 ut med 1 552 miljoner kronor. En annan

förklaringsfaktor är att värdet på statens lån till Riksbanken, för att återställa valutareserven, har sjunkit under 2010 med 4 529 miljoner kronor till följd av valutakursförändringar. En tredje förklaringsfaktor är att Apoteket AB tillfälligt placerat 5 923 miljoner kronor på ett konto i Riksgäldskontoret. Placeringen har gjorts i avvaktan på beslut om en extrautdelning till följd av försäljningen av 465 apotek under 2009. I avsnitt 5.4.29 Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto redovisas ytterligare förklaringsfaktorer.

Utgifterna för de 27 utgiftsområdena blev 786 389 miljoner kronor, vilket är 19 928 miljoner kronor (2,5 procent) lägre än budget. I förhållande till totalt anvisat (ursprunglig budget och tilläggsbudget) blev utgifterna 27 415 miljoner kronor lägre.

Utfallet för utgiftsområdet 14 Arbetsmarknad och arbetsliv uppgick till 68 556 miljoner kronor, vilket är 19 803 miljoner kronor (22,4 procent) lägre än budget. Arbetslösheten och därmed utgifterna för arbetslöshetsersättningen blev lägre än vad som beräknades i budgeten. Utgifterna för utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg blev 56 015 miljoner kronor, vilket är 2 693 miljoner kronor (4,7 procent) lägre än budget. I budgeten beräknades stödet för tandvårdsförmåner öka, men i stället minskade utnyttjandet jämfört med 2009. Högre utgifter än anvisat i statens budget blev det främst inom utgiftsområde 24 Näringsliv där utfallet blev 8 501 miljoner kronor, 3 002 miljoner (56,6 procent) högre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Orsaken till det högre utfallet är dels att 2 000 miljoner kronor tillfördes det nybildade riskkapitalbolaget Inlandsinnovation AB som ska förbättra finansieringssituationen för företag i norra Sveriges inland, dels på svenska statens deltagande i nyemission i SAS AB med 1 063 miljoner kronor i syfte att stärka bolagets kapitalstruktur. Utgiftsområdet tillfördes 3 152 miljoner kronor på tilläggsbudget. Även för utgiftsområde 8 Migration blev utfallet högre än beräknat i budgeten. Utgifterna på utgiftsområdet blev 7 092 miljoner kronor, 1 341 miljoner kronor (23,3 procent) högre än anvisat i statens budget. De högre utgifterna beror främst på att antalet asylsökande blev högre än vad som ursprungligen beräknades i budgeten. För att finansiera de ökade utgifterna anvisades 940 miljoner kronor på tilläggsbudget.

Tabell 5.20 Utgifter m.m. på statens budget 2010

Miljoner kronor

	Statens budget	Tilläggsbudget	Totalt anvisat	Utfall	Utfall-Statens budget	Utfall-Totalt anvisat
UO 1 Rikets styrelse	12 105	148	12 252	11 657	-448	-596
UO 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	12 171	64	12 234	12 144	-27	-91
UO 3 Skatt, tull och exekution	9 734	226	9 960	9 385	-349	-575
UO 4 Rättsväsendet	35 840	17	35 857	35 486	-354	-371
UO 5 Internationell samverkan	1 958	100	2 058	1 998	39	-61
UO 6 Försvar och samhällets krisberedskap	45 501	1	45 502	45 665	164	163
UO 7 Internationellt bistånd	27 019	-520	26 499	26 669	-351	169
UO 8 Migration	5 751	1 174	6 925	7 092	1 341	167
UO 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	58 708	34	58 741	56 015	-2 693	-2 727
UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	101 719	260	101 979	99 933	-1 786	-2 046
UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	41 503	138	41 641	41 473	-30	-167
UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	69 913	825	70 738	70 177	264	-561
UO 13 Integration och jämställdhet	4 893	400	5 293	5 192	299	-101
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv	88 358	125	88 483	68 556	-19 803	-19 928
UO 15 Studiestöd	24 106	262	24 368	22 580	-1 526	-1 788
UO 16 Utbildning och universitetsforskning	53 561	331	53 892	53 234	-327	-658
UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	11 362	1	11 363	11 338	-24	-25
UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik	1 546	45	1 591	1 559	13	-32
UO 19 Regional tillväxt	3 420		3 420	3 179	-241	-241
UO 20 Allmän miljö- och naturvård	5 245	4	5 248	5 161	-83	-87
UO 21 Energi	3 157		3 157	2 704	-453	-453
UO 22 Kommunikationer	40 056	523	40 579	39 784	-272	-795
UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	19 082	55	19 137	17 447	-1 635	-1 690
UO 24 Näringsliv	5 499	3 152	8 651	8 501	3 002	-149
UO 25 Allmänna bidrag till kommuner	75 563	125	75 689	75 691	128	2
UO 26 Statsskuldsräntor m.m.	23 170		23 170	23 361	191	191
UO 27 Avgiften till Europeiska unionen	29 680		29 680	30 407	727	727
Förändring av anslagsbehållningar	-4 305		-4 305		4 305	4 305
Summa	806 317	7 487	813 804	786 389	-19 928	-27 415
Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto	21 565		21 565	-9 225	-30 790	-30 790
Kassamässig korrigerings	1 261		1 261	3 409	2 148	2 148
Summa utgifter m.m. på statens budget	829 143	7 487	836 630	780 573	-48 570	-56 057

Anm.: Med statens budget avses här den ursprungliga budgeten antagen av riksdagen i december 2009, exkl. tilläggsbudget

5.3.3 Indragningar

Under 2010 har det gjorts indragningar av anslagsmedel uppgående till totalt 32 525 miljoner kronor. Det är en minskning med 1 784 miljoner kronor jämfört med 2009. De 30 största indragningarna svarar för 94 procent av totalbeloppet under 2010. I tabell 5.21 särredovisas samtliga indragningar som är större än 100 miljoner kronor.

Den största indragningen uppgick till 7 175 miljoner kronor och avser bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd. Den näst största indragningen uppgick till 3 215 miljoner kronor och avser avgiften till Europeiska unionen. Båda dessa indragningar avser indragning av anslagssparande.

Tabell 5.21 Indragningar 2010

Miljoner kronor

Anslag		
01 04 001	Regeringskansliet m.m.	243
06 01 001	Förbandsverksamhet och beredskap	464
06 01 002	Fredsfrämjande förbandsinsatser	791
07 01 001	Biståndsverksamhet	180
09 01 004	Tandvårdsförmåner m.m.	1 778
09 01 005	Bidrag för läkemedelsförmånerna	133
09 04 005	Kostnader för statlig assistansersättning	200
09 05 001	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	613
10 01 001	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	2 928
10 01 002	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	1 221
11 01 003	Bostadstillägg till pensionärer	168
12 01 002	Föräldraförsäkring	815
13 01 002	Kommunersättningar vid flyktmottagande	251
14 01 002	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	7 175
14 01 003	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	2 480
14 01 004	Lönebidrag och Samhall m.m.	475
14 01 011	Bidrag till lönegarantiersättning	672
15 01 002	Studiemedel m.m.	1 264
16 01 005	Utveckling av skolväsende, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	199
16 01 010	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	352
16 02 054	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.	212
18 01 002	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	106
19 01 002	Transportbidrag	137
19 01 003	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	1 082
20 01 004	Sanering och återställning av förorenade områden	218
21 01 008	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	154
22 01 002	Väghållning	206
23 01 012	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	278
26 01 001	Räntor på statsskulden	2 557
27 01 001	Avgiften till Europeiska unionen	3 215
	Övriga indragningar	1 958
Summa		32 525

5.3.4 Överskridanden

Medgivna överskridanden

Med riksdagens bemyndigande får regeringen besluta att ett ramanslag får överskridas, om detta är nödvändigt för att i en verksamhet täcka särskilda utgifter som inte var kända då anslaget anvisades eller för att ett av riksdagen beslutat ändamål med anslaget ska kunna uppfyllas. Regeringen beslutade om tre medgivna överskridanden för 2010.

Tabell 5.22 Medgivna överskridanden 2010

Miljoner kronor

Anslag		Medgivet över- skridande	Utnyttjat medgivet överskridande
08 01	Ersättningar och bostadskostnader	175	170
24 01	Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer	1	1
Summa		176	171

I statens budget anvisades 2 253 miljoner kronor på det under utgiftsområde 8 Migration uppförda anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader*. På tilläggsbudget anvisades ytterligare 940 miljoner kronor. Regeringen medgav att anslaget fick överskridas med 175 miljoner kronor (regeringsbeslut den 10 februari 2011). Hela anslagskrediten på 319 miljoner kronor utnyttjades. Av det medgivna överskridandet utnyttjades 170 miljoner kronor.

I statens budget anvisades 8 miljoner kronor på det under utgiftsområde 24 Näringsliv uppförda anslaget 1:12 *Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer*. Regeringen medgav att anslaget fick överskridas med 1 miljon kronor (regeringsbeslut den 4 november 2010). Hela anslagskrediten på 0,8 miljoner kronor utnyttjades. Nästan hela det medgivna överskridandet utnyttjades också.

5.3.5 Begränsningsbelopp

Med begränsningsbelopp avses en minskning av totalt tillgängliga medel som får disponeras under året utan att anvisade anslagsmedel minskas eller dras in. Regeringen anger i regleringsbrev att myndigheten får använda eller disponera högst ett angivet belopp. Under 2010 har regeringen främst beslutat om begränsningsbelopp inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Tabell 5.23 Utgiftsbegränsande åtgärder 2010

Miljoner kronor

Utgifts- område	Anslag	Anslagsnamn	Disponibla medel efter belopps- begränsning	Utfall
1	1.4	Regerings- kansliet m.m	7 039	6 304

Genom en ändring i Regeringskansliets regleringsbrev i juli 2010 beslutade regeringen för anslaget 1:4 Regeringskansliet m.m att högst 200 miljoner kronor av anslagssparandet från 2009 fick användas.

5.4 Utfall per utgiftsområde

I följande avsnitt presenteras utfallet per utgiftsområde närmare. Tabellerna visar utfallet på de största anslagen inom utgiftsområdet. De visar även anslag vars utfall avviker från budgeten mer än 10 procent. Anslag som anvisats mindre än 100 miljoner kronor visas om utfallet avviker mer än 50 procent. Anslagen redovisas under de utgiftsområden de tillhör i budgeten för 2010. Tabellen innehåller följande beloppsuppgifter: anvisat i statens budget 2010, tilläggsbudget 2010, utfall 2010, skillnad mellan statens budget och utfall 2010, skillnad mellan statens budget och utfall 2010 i procent samt utfall 2009. Efter tabellen kommenteras skillnaden mot statens budget, totalt och för vissa anslag. Anslag med de beloppsmässigt största skillnaderna kommenteras. I vissa fall kommenteras skillnaderna mot tilldelade medel. Med tilldelade medel avses här summan av ingående ramöverföringsbelopp, anvisade medel på statens budget och tilläggsbudget, medgivna överskridanden samt indragningar. Avslutningsvis jämförs utfallet för utgiftsområdet 2010 med utfallet 2009. De beloppsmässigt största skillnaderna per anslag kommenteras.

Efter de 27 utgiftsområdesavsnitten redogörs på liknande sätt för posterna Förändring av anslagsbehållningar, Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto och Kassamässig korrigerig, vilka ingår på budgetens utgiftssida. Avslutningsvis redovisas även Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.

En mer utförlig redovisning av samtliga anslag finns i bilaga 6 Specifikation av utgifter på statens budget 2010.

5.4.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Tabell 5.24.UO 01 Rikets styrelse

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0104001	Regeringskansliet m.m.	6 705	134	6 305	-401	-6,0	6 842
0105001	Länsstyrelserna m.m.	2 305	11	2 321	16	0,7	2 532
0102002	Riksdagens förvaltningsanslag	663		657	-6	-0,9	636
0108002	Presstödet	567		570	2	0,4	551
0106001	Allmänna val och demokrati	303		272	-31	-10,2	195
0101001	Kungliga hov- och slottsstaten	125		141	16	13,2	102
	Övriga anslag	1 436	3	1 390	-45	-3,2	1 293
Summa		12 105	148	11 657	-448	-3,7	12 152

Utgiftsområdet omfattar utgifter för statschefen, riksdagen och Regeringskansliet. Även utgifter för länsstyrelserna, allmänna val och stöd till politiska partier ingår i utgiftsområdet.

Utfallet uppgick till 11 657 miljoner kronor och var därmed 448 miljoner kronor (3,7 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* blev 6 305 miljoner kronor, vilket är 401 miljoner kronor lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Det beror framför allt på en lägre aktivitetsnivå under valår, effektiviseringar och omställningar av organisationen och återhållsamhet i verksamheten för att klara kommande omräkningstal för priser och löner. I vårtilläggsbudgeten tillfördes anslaget 113 miljoner kronor, dels för att kompensera kostnaden som den förändrade växelkursen för den svenska kronan hade medfört för utrikesrepresentationen, dels för att finansiera utredningsverksamhet. I hösttilläggsbudgeten tillfördes anslaget ytterligare 21 miljoner kronor för avvecklingskostnader för ett antal utlandsmyndigheter. Vidare har nya villkor för utlandsstationerad personal på utlandsmyndigheterna införts 2007 till följd av ändrad skattelagstiftning, vilket höjt ersättningsnivåerna.

Den 1 januari 2009 överfördes ansvaret för bl.a. djurskyddskontrollen från kommunerna till länsstyrelserna. Genomförandet av reformen, i syfte att få en kvalitetssäkrad och likvärdig

djurskyddskontroll i hela landet, försenades på grund av medelsbrist. Under året anvisades därför anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* 11 miljoner kronor på tilläggsbudget.

Under 2010 blev utfallet för utgiftsområdet 495 miljoner kronor (4,1 procent) lägre än 2009. Utgifterna på anslaget 4:1 *Regeringskansliet m.m.* blev 537 miljoner kronor (7,9 procent) lägre främst på grund av ordförandeskapet i EU år 2009.

Utgifterna på anslaget 5:1 *Länsstyrelserna m.m.* blev 211 miljoner kronor lägre än 2009. Den 1 januari 2010 överfördes verksamhet avseende yrkesmässig trafik och körkort till Transportstyrelsen. Till Socialstyrelsen överfördes samtidigt verksamheten för social tillsyn. Dessa förändringar avser samtliga länsstyrelser.

Utfallet på anslaget 6:1 *Allmänna val och demokrati* blev 77 miljoner kronor högre än föregående år. Det avser kostnader för de allmänna valen 2010 till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige.

5.4.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Tabell 5.25 UO 02 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0201005	Statliga tjänstepensioner m.m.	10 147		10 101	-46	-0,4	9 992
0201009	Statistiska centralbyrån	516	5	493	-23	-4,5	501
0201012	Riksgäldskontoret	304		283	-21	-7,0	260
0201011	Finansinspektionen	264	21	263	0	-0,1	238
0201016	Finansmarknadsforskning		30	30	30		
	Övriga anslag	940	8	974	34	3,6	1 015
Summa		12 171	64	12 144	-27	-0,2	12 006

Utgiftsområdet omfattar utgifter för allmän offentlig förvaltning inklusive utgifter för de statliga tjänstepensionerna.

Utfallet uppgick till 12 144 miljoner kronor och blev därmed 27 miljoner kronor (0,2 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* blev 10 101 miljoner kronor, vilket är 46 miljoner kronor lägre än anvisat i budgeten. Det är främst kostnaden för statliga grupplivförmåner och premiefrielser som har blivit lägre.

Utfallet för anslaget 1:9 *Statistiska centralbyrån* blev 493 miljoner kronor, vilket är 23 miljoner kronor lägre än budget. På tilläggsbudget anvisades emellertid 5 miljoner kronor för att påskynda arbetet med att säkerställa en god kvalitet i Statistiska centralbyråns statistikprodukter, då det visat sig att det funnits kvalitetsbrister i statistiken.

Utfallet för anslaget 1:11 *Finansinspektionen* blev 263 miljoner kronor, vilket i stort sett är samma belopp som i den ursprungliga budgeten. På tilläggsbudget anvisades sammanlagt 21 miljoner kronor främst för att stärka

regelverket och intensiviera arbetet med tillsynen av de finansiella företagen och marknaderna.

Det gäller arbete både på internationell nivå och inom EU för att minska risken för allvarliga finansiella kriser. Vidare måste åtgärder vidtas för att Sverige bättre ska leva upp till internationella regelverk och för att stärka samordningsfunktionen för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

På tilläggsbudget tillfördes ett nytt anslag 1:16 *Finansmarknadsforskning* med 30 miljoner kronor. I budgetpropositionen för 2010 anför regeringen att denna summa årligen ska anvisas för finansmarknadsforskning. Verket för innovationssystem (Vinnova) har fått i uppdrag att genomföra en långsiktig satsning på denna forskning. Vinnova har beslutat att fördela medlen för att bland annat möjliggöra centra för finansmarknadsforskning vid Handelshögskolan i Stockholm, Göteborgs universitet och Ekonomihögskolan vid Lunds universitet.

För utgiftsområdet blev utfallet 138 miljoner kronor (1,1 procent) högre än 2009. Utgifterna på anslaget 1:5 *Statliga tjänstepensioner m.m.* ökade med 109 miljoner kronor (1,1 procent). Det beror på att såväl förmånsutbetalningarna som antalet förmånstagare har ökat under året.

5.4.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

Tabell 5.26 UO 03 Skatt, tull och exekution

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0301001	Skatteverket	6 472	220	6 230	-242	-3,7	6 326
0301002	Kronofogdemyndigheten	1 710	6	1 621	-89	-5,2	1 630
0301003	Tullverket	1 552		1 534	-18	-1,2	1 478
Summa		9 734	226	9 385	-349	-3,6	9 434

Utgiftsområdet utgörs av beskattning, uppbörd av skatt, tull och avgifter samt verkställighet och indrivning av skatter och avgifter.

Utfallet uppgick till 9 385 miljoner kronor och blev därmed 349 miljoner kronor (3,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för anslaget 1:1 *Skatteverket* blev 6 230 miljoner kronor, vilket är 242 miljoner kronor lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Anslaget hade ett negativt ingående överföringsbelopp på 240 miljoner kronor. En väsentlig orsak var tillkommande ofinansierade arbetsuppgifter under åren 2006-2009. Resultatet blev en återhållsam rekrytering och en allmän åtstramning av utgifterna under 2010. Under året anvisades anslaget två belopp på tilläggsbudget om sammanlagt 220 miljoner kronor. Den 1 juni 2009 började Skatteverket utfärda id-kort och efterfrågan har varit större än väntat

under 2010. För att Skatteverket skulle kunna utfärda id-kort på ett effektivt sätt tillfördes 20 miljoner kronor för detta ändamål. Till följd av nya arbetsuppgifter och större ärendevolymmer än beräknat anvisades ytterligare 200 miljoner kronor i hösttilläggsbudgeten för att säkerställa att Skatteverket skulle kunna genomföra verksamheten.

Anslaget 1:2 *Kronofogdemyndigheten* anvisades 6 miljoner kronor på tilläggsbudget. Arbetet mot organiserad brottslighet har stärkts och nya underrättelsecentra har inrättats i vilka Kronofogdemyndigheten förväntas delta.

För utgiftsområdet blev utgifterna 49 miljoner kronor (0,5 procent) lägre än 2009. Skatteverkets kostnader minskade med 96 miljoner kronor (1,5 procent). Utöver ovan nämnda förklaring så beror det lägre utfallet bl.a. på ökade intäkter från AP-fonderna och premiepensionssystemet.

5.4.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Tabell 5.27 UO 04 Rättsväsendet
Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0401001	Polisorganisationen	19 147	14	18 883	-264	-1,4	17 967
0401006	Kriminalvården	7 312		7 164	-148	-2,0	6 782
0401005	Sveriges Domstolar	4 613		4 572	-41	-0,9	4 418
	Övriga anslag	4 768	3	4 868	99	2,1	4 477
Summa		35 840	17	35 486	-354	-1,0	33 645

Utgiftsområdet omfattar bl. a. myndigheter inom polisväsendet, domstolsväsendet, åklagarväsendet, kriminalvården samt anslaget för rättsliga biträden.

Utfallet uppgick till 35 486 miljoner kronor och blev därmed 354 miljoner kronor (1,0 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. De senaste åren har stora satsningar gjorts på rättsväsendet. Under 2010 uppnåddes regeringens mål om 20 000 poliser, vilket är fler än Sverige någonsin tidigare haft. Antalet åklagare och domare är också högre än någonsin tidigare. Även Kriminalvården har fått kraftiga resursförstärkningar.

På anslaget 1:1 *Polisorganisationen* anvisades 14 miljoner kronor på tilläggsbudget. 15 miljoner kronor överfördes från anslagen 1:2 *Studiemedel m.m.* och 1:3 *Studiemedelsröntor m.m.*, under utgiftsområde 15 Studiestöd, till polisorganisationens anslag och anslaget minskades dessutom med 1 miljon kronor för att finansiera ökningen av det uppförda anslaget 2:1 *Kustbevakningen* under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap.

Antalet platser på polisutbildningen ökade under ett antal år, vilket innebar att studiemedelskostnaderna ökade. Detta finansierades genom att medel från polisorga-

nisationens anslag överfördes till anslagen för studiemedel och studiemedelsröntor. Under 2010 minskade behovet av antalet utbildningsplatser på polisutbildningen, eftersom målet om 20 000 poliser uppnåts. Antagningen av sökande till utbildningen har anpassats för att bibehålla denna nivå. Under 2010 antogs 140 polisaspiranter jämfört med de 1 708 som antogs 2008.

Under 2010 blev utgifterna för Rättsväsendet 1 842 miljoner kronor (5,5 procent) högre än 2009. För anslaget 1:1 *Polisorganisationen* blev utgifterna 916 miljoner kronor (5,1 procent) högre än föregående år. Ökningen beror huvudsakligen på ökade personalkostnader till följd av att antalet årsarbetskrafter inom polisväsendet har ökat. Utgifterna på anslaget 1:6 *Kriminalvården* har ökat med 382 miljoner kronor (5,6 procent), vilket till stor del beror på att nya anstalter, häkten och avdelningar har tagits i bruk. Vad gäller övriga delar av rättsväsendet har utgifterna även ökat på bland annat anslagen 1:12 *Rättsliga biträden m.m.* (183 miljoner kronor), 1:5 *Sveriges domstolar* (154 miljoner kronor) och 1:3 *Åklagarmyndigheten* (115 miljoner kronor).

5.4.5 Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tabell 5.28 UO 05 Internationell samverkan

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0501001	Bidrag till vissa internationella organisationer	1 410	100	1 475	64	4,6	1 312
0501002	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	139	-2	122	-18	-12,6	125
	Övriga anslag	409	2	402	-8	-1,9	378
Summa		1 958	100	1 998	39	2,0	1 815

Utgiftsområdet omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer.

Utfallet uppgick till 1 998 miljoner kronor och var därmed 39 miljoner kronor (2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget.

I statens budget anvisades 1 410 miljoner kronor för anslaget 1:1 *Bidrag till vissa internationella organisationer*. Utfallet blev 1 475 miljoner kronor, vilket är 64 miljoner

kronor högre än beräknat i statens budget. Anslaget höjdes med 100 miljoner kronor på tilläggsbudget. Skälet till ökningen var att Sveriges bidrag till Förenta nationernas (FN) fredsbevarande operationer blev högre än väntat.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 182 miljoner kronor (10 procent) högre än 2009. Utfallet för anslaget 1:1 *Bidrag till vissa internationella organisationer* blev 162 miljoner kronor högre än 2009, vilket beror på de ökade bidragen till FN:s fredsbevarande operationer.

5.4.6 Utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Tabell 5.29 UO 06 Försvar och samhällets krisberedskap

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0601001	Förbandsverksamhet och beredskap	19 882	5	20 581	699	3,5	18 913
0601003	Anskaffning av materiel och anläggningar	10 848	-451	10 324	-524	-4,8	8 599
0601004	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	5 977	423	6 399	422	7,1	6 398
0601002	Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 537		2 219	-318	-12,6	1 615
0602004	Krisberedskap	1 171	-9	1 214	43	3,6	1 487
0602001	Kustbevakningen	990	1	860	-130	-13,1	820
0602005	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	211		255	44	21,0	199
0601007	Officersutbildning m.m.	275		245	-30	-11,0	208
0601006	Totalförsvarets pliktverk	167	-13	143	-24	-14,4	160
0601009	Totalförsvarets forskningsinstitut	62	50	112	50	79,5	60
0601011	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.	109	-10	94	-15	-13,4	102
0602003	Ersättning för räddningstjänst m.m.	21		5	-16	-77,7	28
060602 2008	Materiel och anläggningar						229
	Övriga anslag	3 250	5	3 214	-36	-1,1	3 289
Summa		45 501	1	45 665	164	0,4	42 106

Utgiftsområdet omfattar utgifter för försvar, samhällets krisberedskap, strålsäkerhet och elsäkerhet.

Utfallet uppgick till 45 665 miljoner kronor och var därmed 164 miljoner kronor (0,4 procent) högre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet på anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* blev 20 581 miljoner kronor, vilket är 699 miljoner kronor högre än anvisat i budgeten. Det innebär att Försvarsmakten under 2010 har utnyttjat anslagssparandet från 2009. Utfallet på anslaget blev högre bland annat för att vissa omstrukturerings- och avvecklingskostnader med anledning av uppsägningar till följd av internationell arbetskyldighet blev högre än beräknat.

Utfallet för anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* blev 10 324 miljoner kronor, 524 miljoner lägre än anvisat på statens budget.

Utfallet på anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* blev 6 399 miljoner kronor, 422 miljoner högre än vad som anvisades i budgeten. Från och med 2009 finns två anslag för försvarsmateriel på statens budget. Tidigare redovisades allt

försvarsmateriel på samma anslag. Försvarsmakten har fortsatt kvalitetssäkringen av vilken verksamhet som ska definieras som anskaffning respektive vidmakthållande och därmed redovisas under respektive anslag. I vårt tilläggsbudgeten minskades med anledning av denna kvalitetssäkring de anvisade medlen på anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* med 451 miljoner kronor samtidigt som anslaget 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar* ökades med 423 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* blev 318 miljoner kronor (12,6 procent) lägre än anvisat på statens budget. Det beror främst på att regeringen beslutat om insatsramar som kan summeras till 2 257 miljoner kronor, vilket understiger de anvisade medlen på statens budget med 280 miljoner kronor.

Utfallet på anslaget 2:1 *Kustbevakningen* blev 130 miljoner kronor (13,1 procent) lägre än budget. Det medför att det utgående anslagssparandet på anslaget blev 305 miljoner kronor. Det stora anslagssparandet beror i huvudsak på tillförda medel av engångskaraktär, till exempel engångstilldelning av anslag för räntekostnader på

förskott till leverantörer, vitesersättningar för försenad leverans av kombinationsfartyg, försäkringsersättningar efter flygplansolycka och intäkter vid försäljning av fartyg. Anslagssparandet beror även på lägre kostnader för drift, underhåll, avskrivningar och ränta med anledning av att vissa fartyg inte är levererade och tagna i produktion. På tilläggsbudget anvisades anslaget 1 miljon kronor med anledning av att riksdagen har beslutat att införa en fast gräns för sjöfylleri (prop. 2009/10:76, bet 2009/10:CU14, rskr.2009/10:238). De nya reglerna trädde i kraft den 1 juni 2010.

Utgifterna för anslaget 2:5 *Gemensam radio-kommunikation för skydd och säkerhet* blev 44 miljoner kronor (21 procent) högre än anvisat på budgeten. Anslaget ska bland annat finansiera underskottet i den avgiftsfinansierade så kallade rakelverksamheten och hade ett ingående överföringsbelopp på 353 miljoner kronor. Rakelsystemet är Sveriges nationella kommunikationssystem för samverkan och ledning. Det har byggts ut i hela Sverige för att stärka samhällets krishanteringsförmåga och för att underlätta den dagliga kommunikationen hos organisationer som arbetar med allmän ordning, säkerhet och hälsa. Det utgående överföringsbeloppet 2010 blev 308 miljoner kronor och är hänförligt till att driftsättningen av stora investeringar skett senare än beräknat vilket medförde lägre kostnader och därmed mindre behov av underskottsfinan-

siering med anslag. Underskott som finansierats med anslag uppgår till 111 miljoner kronor 2010.

Anslaget 1:9 *Totalförsvarets forskningsinstitut* anvisades 50 miljoner på tilläggsbudget för att säkerställa tillgången på nationell vetenskaplig expertkompetens avseende kemiska, bakteriologiska, radiologiska och nukleära stridsmedel (CBRN-stridsmedel). Utgifterna för detta uppgick till 51 miljoner kronor.

Under 2010 blev utgifterna för utgiftsområdet 3 559 miljoner kronor (8,5 procent) högre än föregående år.

Utfallet på anslaget 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* ökade med 1 668 miljoner kronor (8,8 procent) jämfört med föregående år. Framförallt är det personalkostnader och materielunderhållskostnader som ökat. Försvarsmakten har under 2010 cirka 1 500 fler årsarbetskrafter redovisade än 2009. Merparten av dessa avser personalkategorin gruppbefäl, soldater och sjömän, vilket är en följd av det nya systemet med ett anställt försvar som innebär att personalrelaterade verksamhetskostnader ökar.

Utfallet på anslaget 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* ökade med 1 725 miljoner kronor (20,1 procent) i enlighet med fastställd investeringsplan.

Utfallet på anslaget 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser* ökade med 604 miljoner kronor (37,4 procent), främst med anledning av ökad ambitionsnivå och högre kostnader avseende insatsen i Afghanistan.

5.4.7 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Tabell 5.30 UO 07 Internationellt bistånd

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0701001	Biståndsverksamhet	24 685	-548	24 304	-381	-1,5	27 125
0702001	Reformsamarbete i Östeuropa	1 278		1 308	30	2,4	1 408
	Övriga anslag	1 056	28	1 057	0	0,0	1 067
Summa		27 019	-520	26 669	-351	-1,3	29 600

Utgiftsområdet omfattar internationellt utvecklings-samarbete och reformsamarbete i Östeuropa.

Utfallet uppgick till 26 669 miljoner kronor och var därmed 351 miljoner kronor (1,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utgifterna för anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* uppgick till 24 304 miljoner kronor, vilket är 381 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Anslaget minskades med 548 miljoner kronor på tilläggsbudget. Detta bidrog till att finansiera ökning av det under utgiftsområde 8 Migration uppförda anslaget 1:2 *Ersättningar och boendekostnader* och det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 1:2 *Styrelsen för internationellt utvecklings-samarbete*. Att redovisa kostnader för såväl biståndsadministration som flyktingmottagande inom biståndsramen är förenligt med OECD:s biståndskommitté DAC:s (Development Assistance Committee) kriterier för utvecklingsbistånd.

År 2010 blev utgifterna för utgiftsområdet 2 931 miljoner kronor (9,9 procent) lägre än 2009. Till övervägande del avser detta anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*, som minskade med 2 821 miljoner kronor (10,4 procent). Anslags-tilldelningen för utgiftsområdet är huvudsakligen baserad på Bruttonationalinkomstens(BNI)utveckling. Biståndsramens storlek bestäms utifrån den procentsats som riksdagen

beslutat om för varje enskilt år och är för närvarande en procent av BNI. Vid beräkningen av biståndsramen i budgetpropositionen används den senaste tillgängliga BNI-prognosen.

Det totala svenska biståndet under ett år rapporteras årligen till OECD:s biståndskommitté DAC, som ansvarar för att sammanställa medlemsländernas biståndsstatistik. Rapporteringen till DAC görs under senvåren efter avslutat budgetår. I den ingår samtliga kostnader, inklusive kostnader under andra utgiftsområden än utgiftsområde 7, som kan klassificeras som bistånd enligt DAC:s definition. Från biståndsramen görs avräkningar dels för biståndsklassificerade kostnader inom andra utgiftsområden, dels med belopp motsvarande de bilaterala skuldavskrivningarna som Sverige gör. Utgifterna inom andra utgiftsområden avser huvudsakligen kostnader för flyktingar från biståndsländer, administration av bistånd inom utrikesdepartementet samt den del av Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd som finansieras över EU:s reguljära budget. Biståndsramen för 2010 uppgår till 31 434 miljoner kronor, vilket motsvarar en procent av vid budgeteringstillfället beräknad BNI. I tabell 5.31 redovisas DAC-rapporteringen för åren 2001-2010. Det preliminära utfallet för 2010 är 0,97 procent av BNI enligt DAC:s redovisningsprinciper. Procentandelen för det preliminära utfallet har beräknats med den senaste BNI-prognosen.

Tabell 5.31 Utfall för bistånd 2001-2010

Miljoner kronor

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Totalt utbetalt bistånd ¹	17 220	19 554	19 388	19 996	25 120	29 161	29 320	31 607	34 713	32 602
Totalt bistånd i procent av BNI ²	0,77	0,83	0,79	0,78	0,94	1,02	0,93	0,98	1,12	0,97

¹ Utfallet innehåller samtliga kostnader, inklusive avräkningarna såsom de budgeterats i budgetpropositionen förutom när det gäller avräkningen för Sveriges bidrag till EU:s gemensamma bistånd som finansieras över EU:s reguljära budget där faktiskt utfall som kan klassificeras som bistånd enligt DAC används fr.o.m. 2007.

² Den senaste tillgängliga BNI-prognosen vid rapporteringstillfället till DAC används.

5.4.8 Utgiftsområde 8 Migration

Tabell 5.32 UO 08 Migration

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0801002	Ersättningar och bostadskostnader	2 253	940	3 480	1 227	54,5	2 904
0801001	Migrationsverket	2 010	50	2 166	156	7,8	2 114
0801006	Offentligt biträde i utlänningsärenden	93	184	177	83	89,4	225
0801005	Kostnader vid domstolsprövning i utlänningsärenden	179		131	-48	-26,7	166
0801008	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	130		114	-16	-12,3	112
	Övriga anslag	1 086		1 024	-62	-5,7	999
Summa		5 751	1 174	7 092	1 341	23,3	6 521

Utgiftsområdet omfattar frågor som rör migration till och från Sverige, flyktingpolitik inklusive mottagande av asylsökande samt utlänningars rätt att vistas i Sverige.

Utfallet uppgick till 7 092 miljoner kronor och var därmed 1 341 miljoner kronor (23,3 procent) högre än vad som anvisades i statens budget.

Utgifterna på anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* blev 3 480 miljoner kronor. Det är 1 227 miljoner kronor (54,5 procent) högre än anvisat i statens budget. De högre utgifterna beror främst på att genomsnittligt antal asylsökande blev högre än vad som ursprungligen beräknades och att utgifterna för ensamkommande barn och ungdomars boende ökade mer än beräknat. För att finansiera de ökade utgifterna anvisades ytterligare 940 miljoner kronor på tilläggsbudget. Regeringen höjde även anslagskrediten och medgav att anslaget fick överskridas med sammanlagt 175 miljoner kronor. Av detta

utnyttjades hela anslagskrediten på 319 miljoner kronor samt 170 miljoner kronor av det medgivna överskridandet.

Utgifterna på anslaget 1:6 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* blev 177 miljoner kronor. Det är 83 miljoner kronor (89,4 procent) högre än anvisat i statens budget. Anslaget anvisades 184 miljoner kronor på tilläggsbudget. Orsaken var ett ökat högre antal asylsökande och därmed fler asylärenden än vad som antogs i den ursprungliga budgeten.

Under 2010 blev utgifterna för utgiftsområdet 571 miljoner kronor (8,8 procent) högre än 2009. Utfallet för anslaget 1:2 *Ersättningar och bostadskostnader* blev 576 miljoner kronor (19,9 procent) högre än 2009. Det genomsnittliga antalet asylsökande har ökat med 7 625 personer (32 procent) jämfört med 2009. Antalet ansökningar om asyl från serbiska medborgare ökade med 5 770 under 2010. Antalet ensamkommande barn och ungdomar ökade med 143 personer (6,4 procent).

5.4.9 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

Tabell 5.33 UO 09 Hälsovård, sjukvård och social omsorg
Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
0901005	Bidrag för läkemedelsförmånerna	23 200		23 067	-133	-0,6	22 267
0904005	Kostnader för statlig assistansersättning	19 297		18 879	-418	-2,2	17 567
0901004	Tandvårdsförmåner m.m.	6 593		4 909	-1 685	-25,6	5 515
0905001	Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken	2 040		1 810	-230	-11,3	1 712
0901009	Prestationsbunden vårdgaranti	1 000		1 000			
0906002	Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.	189	90	279	90	47,8	141
0904002	Vissa statsbidrag inom handikappområdet	228	-55	173	-55	-24,2	178
0902009	Insatser för vaccinerberedskap	85		2	-83	-97,2	78
	Övriga anslag	6 075	-1	5 896	-180	-3,0	5 607
Summa		58 708	34	56 015	-2 693	-4,6	53 065

Utgiftsområdet omfattar Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsopolitik, Stöd till personer med funktionsnedsättning, Handikappolitik, Äldrepolitik, Socialtjänstpolitik, Barnrättspolitik, Forskningspolitik samt Socialstyrelsen.

Utfallet uppgick till 56 015 miljoner kronor och var därmed 2 693 miljoner kronor (4,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. På tilläggsbudget anvisades ytterligare 34 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1: 5 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* uppgick till 23 067 miljoner kronor enligt gällande avtal mellan staten och Sveriges kommuner och landsting. Det anvisade beloppet i budgeten var 23 200 miljoner kronor. Anslaget svarar för 41 procent av de totala utgifterna inom utgiftsområdet. Utfallet för anslaget 3:5 *Kostnader för statlig assistansersättning* uppgick till 18 879 miljoner kronor, vilket är 418 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. I budgeten förutsågs en ökningstakt av utgifterna med nästan 10 procent, enligt utfallet blev ökningstakten 7,5 procent. Den lägre ökningstakten beror på att antalet assistansberättigade inte ökat i samma takt som förväntat.

Utfallet för anslaget 1:4 *Tandvårdsförmåner m.m.* uppgick till 4 909 miljoner kronor, vilket är 1 685 miljoner kronor lägre än i statens budget.

Orsaken till detta är en lägre efterfrågan än förväntat i budgeten.

Utfallet för anslaget 5:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* blev 1 810 miljoner kronor, vilket är 230 miljoner kronor lägre än anvisat i budgeten. Avvikelsen hänför sig i huvudsak till anslagsposten Investeringsstöd som redovisas av Boverket.

Utfallet på det nya anslaget 1:9 *Prestationsbunden vårdgaranti* eller den s.k. ”kömiljarden” uppgick till 1 000 miljoner kronor. Anslaget används för statsbidrag till de landsting som uppfyller villkoren för vårdgaranti dvs. lyckas hålla sina vårdköer korta.

Under 2010 anvisades ursprungligen 189 miljoner kronor på anslag 6:2 *Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m.* För att slutföra omstruktureringar av Statens institutionsstyrelses verksamhet under 2010 tillfördes ytterligare 90 miljoner kronor på tilläggsbudget.

Jämfört med 2009 ökade utgifterna för utgiftsområdet med 2 950 miljoner kronor (5,6 procent). Utfallet för anslaget 4:5 *Kostnader för statlig assistansersättning* ökade med 1 312 miljoner kronor (7,5 procent). Antalet assistansberättigade har kontinuerligt ökat de senaste åren. Även det genomsnittliga antalet assistanstimmar per assistansberättigad har ökat.

5.4.10 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Tabell 5.34 UO 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1001002	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	65 962		65 295	-667	-1,0	72 271
1001001	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	21 602		20 574	-1 028	-4,8	22 877
1002001	Försäkringskassan	7 181	260	7 256	75	1,0	7 459
1001004	Arbetskadearsättningar m.m.	4 638		4 496	-142	-3,1	5 058
1001003	Handikappersättningar	1 236		1 226	-10	-0,8	1 242
1001006	Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	1 000		1 000			1 000
1001005	Ersättning för kroppsskador	49		48	-1	-2,4	50
1002002	Inspektionen för socialförsäkringen	52		39	-13	-25,2	13
Summa		101 719	260	99 933	-1 786	-1,8	109 969

Utgiftsområdet omfattar Ersättning vid sjukdom och handikapp, främst sjukpenning och sjukersättningar. Det innefattar även myndigheterna Försäkringskassan och sedan den 1 juli 2009 Inspektionen för socialförsäkringen (ISF).

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 99 933 miljoner kronor och blev därmed 1 786 miljoner kronor (1,8 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utgifterna på anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* uppgick till 65 295 miljoner kronor, vilket är 667 miljoner kronor (1,0 procent) lägre än anvisat i budgeten. Detta förklaras dels av ett minskat inflöde från långtidssjukskrivning, dels av att ett ökat antal personer lämnar sjukersättning för ålderspension.

Utfallet för anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* blev 20 574 miljoner kronor, vilket är 1 028 miljoner kronor (4,8 procent) lägre än vad som anvisades i budgeten. Antalet sjukpenningdagar uppgick till 31,7 miljoner nettodagar, vilket är 0,8 miljoner dagar (2,5 procent) lägre än vad som beräknades i budgeten. Medelersättningen per nettodag blev 512 kronor, vilket är 9 kronor högre än i budgeten.

Utgifterna på anslaget 2:1 *Försäkringskassan* blev 7 256 miljoner kronor, vilket är 75 miljoner kronor (1,0 procent) högre än anvisat i budgeten. I vårtilläggsbudgeten tillfördes anslaget 285 miljoner kronor och i hösttilläggsbudgeten minskades anslaget med 25 miljoner kronor. Tillskottet på vårtilläggsbudgeten avser

bl.a. ökade resurser för ärendehandläggningen av aktivitetsstöd.

Utfallet på anslaget 2:2 *Inspektionen för socialförsäkringen* blev 39 miljoner kronor, vilket är 13 miljoner kronor (25,2 procent) lägre än i budgeten.

Utfallet för utgiftsområdet blev 10 036 miljoner kronor eller 9,1 procent lägre än 2009. Det beror främst på att utfallet på anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* blev 6 976 miljoner kronor (9,7 procent) lägre än 2009. I december 2010 fick cirka 442 800 personer aktivitets- eller sjukersättning. Det är en minskning med cirka 55 500 personer (11,1 procent) jämfört med ett år tidigare.

Utfallet på anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* blev 2 303 miljoner kronor (10,1 procent) lägre än 2009. I december 2010 fick cirka 125 000 personer sjukpenning, vilket är en minskning med nästan 6 700 personer eller 5,1 procent jämfört med 2009.

Utgifterna på anslaget 1:4 *Arbetskadearsättningar* minskade med 562 miljoner kronor (11,1 procent) jämfört med 2009. Det beror främst på att antalet egenlivräntor i arbetskadearsättningen minskade från 66 000 i genomsnitt under 2009 till 60 800 under 2010.

För anslaget 2:1 *Försäkringskassan* minskade utgifterna med 204 miljoner kronor (2,7 procent) jämfört med 2009. Det beror främst på att 390 miljoner kronor överfördes till anslaget 2:1 *Pensionsmyndigheten* inom utgiftsområde 11 i samband med att denna myndighet bildades den 1 januari 2010.

5.4.11 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Tabell 5.35 UO 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1101001	Garantipension till ålderspension	18 147		18 234	87	0,5	19 054
1101002	Efterlevandepensioner till vuxna	15 066		15 091	25	0,2	15 847
1101003	Bostadstillägg till pensionärer	7 304		7 091	-213	-2,9	6 907
1102001	Pensionsmyndigheten	462	138	545	83	18,1	
1101004	Äldreförsörjningsstöd	524		511	-13	-2,4	497
Summa		41 503	138	41 473	-30	-0,1	42 304

Utgiftsområdet omfattar Ersättning vid ålderdom (garantipension, bostadstillägg till pensionärer samt äldreförsörjningsstöd) och Ersättning vid dödsfall (efterlevandepensioner till vuxna). Från och med 2010 omfattar utgiftsområdet även Pensionsmyndigheten, som inrättades den 1 januari 2010.

Inkomstrelaterad ålderspension redovisas under avsnittet 5.4.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 41 473 miljoner kronor och blev därmed 30 miljoner kronor (0,1 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utgifterna på anslaget 1:3 *Bostadstillägg till pensionärer* uppgick till 7 091 miljoner kronor, vilket är 213 miljoner kronor (2,9 procent) lägre än anvisat i budgeten. Utgifterna på anslaget 1:1 *Garantipension till ålderspension* blev 18 234 miljoner kronor. Det är 87 miljoner kronor högre än anvisat.

Utfallet för det nya anslaget 2:1 *Pensionsmyndigheten* blev 545 miljoner kronor. Det är 83 miljoner kronor (18,1 procent) högre än vad som anvisades i budgeten. På vårtilläggsbudgeten anvisades ytterligare 137,5 miljoner kronor. Pensionsmyndigheten finansieras via tre källor: anslag på statens budget, medel från AP-fonderna och premiepensionssystemet. På vårtilläggsbudgeten gjordes en omfördelning mellan dessa finansieringskällor.

Utfallet för utgiftsområdet blev 831 miljoner kronor (2,0 procent) lägre jämfört med 2009. Utgifterna på anslaget 1:1 *Garantipension till ålderspension* minskade med 820 miljoner kronor (4,3 procent) jämfört med 2009. Det beror på att antalet pensionärer med garantipension successivt minskar medan antalet personer med inkomstgrundad ålderspension, som redovisas vid sidan av statens budget, ökar. Utfallet för anslaget 1:2 *Efterlevandepensioner till vuxna* minskade med 756 miljoner kronor (4,8 procent) jämfört med 2009. Minskningen beror bl.a. på att antalet kvinnor med inkomstgrundande änkepension minskade från ca 342 700 till ca 334 300.

Utfallet för anslaget 1:3 *Bostadstillägg till pensionärer* blev 184 miljoner kronor (2,7 procent) högre än 2009. Till följd av den finansiella krisen minskade ålderspensionerna 2010, vilket medförde att den bidragsgrundande inkomsten minskade vid beräkning av bostadstillägg. Bostadstillägget ökade därmed och trenden med minskade kostnader för anslaget bröts, åtminstone tillfälligt. För 2010 tillkommer utgifter för Pensionsmyndigheten (545 miljoner kronor).

5.4.12 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Tabell 5.36 UO 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1201002	Föräldraförsäkring	32 218		31 865	-353	-1,1	30 387
1201001	Allmänna barnbidrag	23 311	355	23 731	420	1,8	23 364
1201007	Pensionsrätt för barnår	5 279		5 279			5 077
1201008	Bostadsbidrag	3 352	470	3 493	141	4,2	3 372
	Övriga anslag	5 753		5 809	55	1,0	5 880
Summa		69 913	825	70 177	264	0,4	68 080

Utgiftsområdet omfattar bl.a. Allmänna barnbidrag, Föräldraförsäkring och Bostadsbidrag.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 70 177 miljoner kronor och var därmed 264 miljoner kronor (0,4 procent) högre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för anslaget 1:1 *Allmänna barnbidrag* blev 420 miljoner kronor högre än anvisat på statens budget och har ökat med 367 miljoner kronor jämfört med föregående år. De högre utgifterna beror främst på höjda flerbarnstillägg från 1 juli 2010. För att finansiera dessa anvisades 355 miljoner kronor på tilläggsbudget. Utgifterna på anslaget 1:8 *Bostadsbidrag* ökade med 121 miljoner kronor (3,6 procent) till 3 493 miljoner kronor, vilket är 141 miljoner kronor högre än vad som anvisats i budgeten. Till följd av lågkonjunkturen med ett försämrat

arbetsmarknadsläge fick fler hushåll en sämre ekonomisk situation, vilket innebar att fler fick bostadsbidrag. För att finansiera de ökade utgifterna anvisades 470 miljoner kronor på tilläggsbudget.

Jämfört med 2009 ökade utgifterna för utgiftsområdet med 2 097 miljoner kronor (3,1 procent). Det är främst utgifterna på anslaget 1:2 *Föräldraförsäkring* som ökade med 1 478 miljoner kronor (4,9 procent) jämfört med 2009. Det beror på att antal uttagna föräldrapenningdagar ökade, bl.a. till följd av fler födda barn, och att medelersättningen per dag ökade. Antalet uttagna dagar har ökat med 3,9 procent jämfört med 2009 och andelen föräldrapenningdagar uttagna av män har ökat från 22 till 23 procent 2010. Anslaget 1:8 *Bostadsbidrag* ökade med 121 miljoner kronor (3,6 procent) jämfört med 2009.

5.4.13 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Tabell 5.37 UO 13 Integration och jämställdhet

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1301002	Kommunersättningar vid flyktingmottagande	4 284	400	4 516	231	5,4	4 662
1303001	Särskilda jämställdhetsåtgärder	400		513	113	28,2	477
1301005	Hemutrustningslån	9		3	-5	-63,6	19
1301003	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	7		0	-7	-98,5	
	Övriga anslag	193		160	-33	-17,1	174
Summa		4 893	400	5 192	299	6,1	5 332

Utgiftsområdet omfattar Integration, Diskriminering och Jämställdhet.

Utfallet uppgick till 5 192 miljoner kronor och var därmed 299 miljoner kronor (6,1 procent) högre än vad som anvisades i statens budget.

För anslaget 1:2 *Kommunersättningar vid flyktingmottagande* blev utfallet 4 516 miljoner kronor, vilket är 231 miljoner kronor (5,4 procent) mer än tilldelat på statens budget. Anslaget anvisades 400 miljoner kronor ytterligare på tilläggsbudget för att regeringen bedömde att fler flyktingar kommer att tas emot i kommunerna. Utfallet är något lägre jämfört

med 2009. Under 2010 sökte 31 819 personer asyl i Sverige. Det är en ökning med knappt 32 procent jämfört med 2009. Av dessa blev 14 940 personer mottagna inom ramen för det kommunala flyktingmottagandet. Det är betydligt färre personer jämfört med 2009. På anslaget 3:1 *Särskilda jämställdhetsåtgärder* blev utfallet 513 miljoner kronor, vilket är 113 miljoner kronor högre än anvisat på statens budget.

Jämfört med 2009 har utfallet minskat med 140 miljoner kronor (2,6 procent).

5.4.14 Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Tabell 5.38 UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1401002	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	53 706		37 626	-16 080	-29,9	32 939
1401004	Lönebidrag och Samhall m.m.	15 215		14 500	-716	-4,7	13 887
1401003	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	8 025	100	7 170	-856	-10,7	4 399
1401001	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	5 955	25	5 852	-103	-1,7	4 893
1401011	Bidrag till lönegarantiersättning	3 420		1 338	-2 082	-60,9	2 964
1401006	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007-2013	1 095		1 140	45	4,1	632
	Övriga anslag	942		930	-12	-1,2	906
Summa		88 358	125	68 556	-19 803	-22,4	60 620

Utgiftsområdet omfattar Arbetsmarknad och arbetsliv. Området består i huvudsak av platsförmedling, arbetsmarknadspolitiska program, bidrag till arbetslöshetsersättning, aktivitetsstöd och utgifter för arbetsmarknadspolitiska program. Vidare ingår bl.a. Europeiska socialfonden och bidrag till Samhall AB.

Utfallet uppgick till 68 556 miljoner kronor och var därmed 19 803 miljoner kronor (22,4 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. På tilläggsbudget anvisades 125 miljoner kronor, varav 100 miljoner avsåg anslag 10:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser*.

Utfallet för anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* blev 37 626 miljoner kronor, vilket är 16 080 miljoner kronor (29,9 procent) lägre än vad som anvisades i budgeten. Arbetslösheten, där även personer som är i program med aktivitetsstöd ingår, var något högre 2010 jämfört med 2009. I genomsnitt var 416 000 personer (8,4 procent) arbetslösa under 2010. Motsvarande genomsnitt för 2009 var 408 000 personer (8,3 procent). Arbetslösheten har dock minskat under 2010. Totalt sett minskade arbetslösheten mest bland männen. En av tre arbetslösa är långtidsarbetslös, det vill säga hade sökt arbete i mer än 6 månader.

Utfallet för anslaget 1:3 *Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser* blev

7 170 miljoner kronor, vilket är 856 miljoner kronor (10,7 procent) lägre än anvisat i budgeten. Detta beror på att arbetsmarknaden förbättrades något under 2010. Under 2010 deltog i snitt 185 000 personer per månad i konjunkturberoende arbetsmarknadspolitiska program. Det är en ökning med 46 procent jämfört med 2009. Omfattningen av arbetsmarknadspolitiska program har ökat kraftigt under de senaste åren för att motverka en snabbt stigande arbetslöshet under lågkonjunkturen. Jämfört med 2009 har utgifterna ökat med 63 procent (2 771 miljoner kronor). I första hand är det volymerna i garantierna som har ökat.

Utfallet för anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning* uppgick till 1 338 miljoner kronor, vilket är 2 082 miljoner kronor (60,9 procent) lägre än anvisat i statens budget. Minskningen beror främst på färre företagsrekonstruktioner och därmed färre personer som fått ersättning. Under 2010 ersattes 25 356 personer, vilket är en minskning med 13 816 personer jämfört med 2009.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 7 936 miljoner kronor (13,1 procent) högre än 2009, vilket framför allt beror på utgifterna för aktivitetsstöd och arbetsmarknadspolitiska program.

5.4.15 Utgiftsområde 15 Studiestöd

Tabell 5.39 UO 15 Studiestöd
Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1501002	Studiemedel m.m.	13 873	258	12 347	-1 526	-11,0	11 302
1501003	Studiemedelsröntor m.m.	5 815	4	5 822	7	0,1	5 578
1501001	Studiehjälp m.m.	3 997		4 004	7	0,2	4 053
	Övriga anslag	421		407	-14	-3,3	496
Summa		24 106	262	22 580	-1 526	-6,3	21 430

Utgiftsområdet omfattar utgifter för olika former av ekonomiskt stöd till enskilda under studier och utgifter för vissa studiesociala insatser. Förvaltningen av studiestöden sköts huvudsakligen av Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Utfallet uppgick till 22 580 miljoner kronor och var därmed 1 526 miljoner kronor (6,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Skillnaden mellan utfall och anvisade medel i statens budget hänför sig främst till anslaget 1:2 *Studiemedel m.m.* Anslaget belastas av utgifter för studiebidrag, tilläggsbidrag och pensionsavgifter. Antalet studerande med rätt till det högre bidraget har varit färre än det antal studerande som anslaget beräknade för, vilket är den främsta förklaringen till skillnaden mellan utfall och anvisade medel.

Riksdagen beslutade i enlighet med budgetpropositionen för 2010 om en tillfällig satsning på fler platser inom bl.a. yrkeshögskolan och yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning och ett ökat anslag för studiemedel från 2010. Även i tilläggsbudgeten för 2010 framgår att ytterligare satsningar som bedöms leda till ökade studiemedel föreslås. Enligt CSN har inte verksamheten genomförts i den takt som

planerats och därför blev utfallet för studiemedel lägre än vad som anvisats i statens budget.

Antalet personer som fått avslag på sin ansökan om studiemedel på grund av bristande studieresultat har också ökat jämfört med föregående år vilket påverkar utfallet.

Antalet studerande som tar ut studiemedel i form av både bidrag och lån har minskat sedan studiestödsreformen 2001, vilket kan förklara skillnaden mellan utfall och anvisade medel i statens budget. Antalet studerande som endast tar ut bidragsdelen under 2010 har dock ökat med 9 000 personer jämfört med föregående år.

Antalet studerande med studiemedel (avseende samtliga utbildningsnivåer samt utlandsstuderande) uppgick till 466 312 personer för 2010 jämfört med 443 942 personer föregående år. Det innebär en ökning med 5,0 procent. Ökningen av antalet studerande med studiemedel kan förklaras av lågkonjunktur, större ungdomskullar, ett utökat antal utbildningsplatser samt särskilda riktade satsningar inom yrkesinriktad vuxenutbildning.

Utgifterna under 2010 för utgiftsområdet blev 1 150 miljoner kronor (5,4 procent) högre än 2009.

5.4.16 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tabell 5.40 UO 16 Utbildning och universitetsforskning

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1603001	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	4 500		4 455	-45	-1,0	4 060
1601007	Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.	3 660		3 658	-2	-0,1	3 658
1601015	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 842	290	3 195	353	12,4	785
1602053	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	2 614	8	2 579	-35	-1,3	2 256
1602056	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 173		2 172	-1	0,0	2 087
1602005	Lunds universitet: Grundutbildning	1 763		1 844	81	4,6	1 761
1602007	Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 765		1 765			1 679
1602006	Lunds universitet: Forskning och forskarutbildning	1 695		1 733	38	2,2	1 393
1602004	Uppsala universitet: Forskning och forskarutbildning	1 650		1 650			1 398
1602009	Stockholms universitet: Grundutbildning	1 642		1 537	-104	-6,4	1 449
1602003	Uppsala universitet: Grundutbildning	1 398	-1	1 358	-40	-2,8	1 266
1602013	Linköpings universitet: Grundutbildning	1 295		1 340	46	3,5	1 227
1602010	Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	1 336		1 336			1 190
1602008	Göteborgs universitet: Forskning och forskarutbildning	1 285		1 285			1 140
1602011	Umeå universitet: Grundutbildning	1 210		1 246	37	3,0	1 157
1602016	Karolinska institutet: Forskning och forskarutbildning	1 132		1 132			909
1602017	Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	1 079		1 121	42	3,9	1 037
1602018	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	931		931			762
1602012	Umeå universitet: Forskning och forskarutbildning	904		904			802
1602031	Malmö högskola: Grundutbildning	874		872	-2	-0,3	809
1601010	Fortbildning av lärare och förskolepersonal	1 264		841	-423	-33,5	753
1601005	Utveckling av skolväsande, förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg	906	24	757	-149	-16,5	573
1602025	Örebro universitet: Grundutbildning	666		686	19	2,9	606
1602014	Linköpings universitet: Forskning och forskarutbildning	670		670			571
1602015	Karolinska institutet: Grundutbildning	701		640	-61	-8,7	627
1602019	Luleå tekniska universitet: Grundutbildning	631		587	-44	-7,0	542
1602027	Mittuniversitetet: Grundutbildning	521		572	51	9,8	474
1602033	Mälardalens högskola: Grundutbildning	594		569	-26	-4,3	523
1603010	Särskilda utgifter för forskningsändamål	118		144	26	21,7	88
1601008	Bidrag till viss verksamhet motsvarande förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, grundskola och gymnasieskola	152		119	-33	-21,7	115
1601013	Myndigheten för yrkeshögskolan	104		93	-11	-10,5	49
	Övriga anslag	11 487	11	11 442	-45	-0,4	13 110
Summa		53 561	331	53 234	-327	-0,6	48 855

Utgiftsområdet omfattar förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola, vuxenutbildning och annan yrkesutbildning, högre utbildning och forskning samt myndigheter inom utbildnings- och forskningsområdet.

Utfallet uppgick till 53 234 miljoner kronor och var därmed 327 miljoner kronor (0,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utgifterna på anslaget 1:15 *Statligt stöd till vuxenutbildning* blev 3 195 miljoner kronor. Det är 353 miljoner kronor (12,4 procent) högre än anvisat i statens budget. Anslaget höjdes med 290 miljoner kronor på tilläggsbudget. Det gjordes dels för att ge fler möjlighet att bredda och utveckla sina yrkeskunskaper, dels för att motverka bristen på yrkesutbildad arbetskraft. Statens skolverk har med anledning av detta under 2010 tilldelat kommunerna 238 miljoner kronor.

Utgifterna på anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* blev 841 miljoner kronor, vilket är 423 miljoner kronor (33,5 procent) lägre än anvisat i statens budget. Orsaken är att antalet lärare som deltog i utbildningen blev lägre än väntat.

Under 2010 blev utgifterna för utgiftsområdet 4 379 miljoner kronor (9,0 procent) högre än 2009.

Utgifterna på anslaget 1:15 *Statligt stöd till vuxenutbildning* ökade med 2 410 miljoner kronor (307,1 procent). I statens budget ökade anvisade medel på anslaget med 2 020 miljoner kronor jämfört med 2009. Orsaken är dels ökade satsningar på vuxenutbildning och yrkeshögskolan, dels att finansieringen av bidrag till kvalificerad yrkesutbildning tillkom 2010. Kvalificerad yrkesutbildning finansierades t.o.m. 2009 från anslaget 1:17 (2009) *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning*. Utgifterna på detta anslag minskade med 1 387 miljoner kronor jämfört med 2009.

Utgifterna på anslaget 3:1 *Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation* ökade med 395 miljoner kronor jämfört med 2009. Riksdagen beslutade att anslaget skulle öka med 470 miljoner kronor för 2010. Av detta avsåg 158 miljoner kronor finansiering av forskning och forskningens infrastruktur, 150 miljoner kronor finansiering av Aktiebolaget European Spallation Source AB (ESS) samt 80 miljoner kronor särskilda satsningar på infrastruktur.

Utgifterna på anslaget 2:53 *Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.* ökade med 324 miljoner kronor jämfört med 2009. Orsaken är främst ökade satsningar på forskning inom vissa strategiska områden.

5.4.17 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Tabell 5.41 UO 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1714001	Bidrag till folkbildningen	3 260		3 260			3 166
1713001	Stöd till idrotten	1 205		1 204	-1	0,0	445
1702001	Bidrag till Operan, Dramaten, Riksteatern, Dansens Hus, Svenska rikskonserter, Drottningholms slottsteater och Voksenåsen	1 018		1 018			987
1708001	Centrala museer: Myndigheter	978		974	-4	-0,4	933
1702002	Bidrag till regional musikverksamhet samt regionala och lokala teater-, dans- och musikinstitutioner	812		811	-2	-0,2	780
1701006	Stöd till icke-statliga kulturlokaler	10		1	-9	-89,5	10
	Övriga anslag	4 080	1	4 070	-10	-0,2	3 948
Summa		11 362	1	11 338	-24	-0,2	10 269

Utgiftsområdet omfattar utgifter för bl.a. folkbildning, idrott, teater, dans och musik samt museer och utställningar.

Utfallet uppgick till 11 338 miljoner kronor och blev därmed 24 miljoner kronor (0,2 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. En miljon kronor anvisades på tilläggsbudget.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 1 069 miljoner kronor (10,4 procent) högre än 2009.

Utgifterna för 13:1 *Stöd till idrotten* ökade med 170,6 procent jämfört med föregående år och det beror på att regeringen har fått riksdagens godkännande att skapa ett stabilt finansieringsstöd för idrotten. Tidigare kom merparten av pengarna för stöd till idrotten via bidrag från Svenska spel AB. Nu levereras dessa in på inkomsttitel 1482 till staten och stödet till idrotten finansieras i och med detta med anslag 13:1 *Stöd till idrotten*. Det så kallade idrottslyftet finansieras via Svenska spel AB till och med 2010. Från och med 2011 finansieras även idrottslyftet med anslag.

5.4.18 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik

Tabell 5.42 UO 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1802004	Lantmäteriet	473		477	3	0,7	491
1801004	Räntebidrag m.m.	454	94	441	-12	-2,7	697
1802001	Boverket	199		198	-1	-0,4	204
183111 2006	Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder			163	163		264
1801002	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	98	-22	11	-86	-88,3	-6
1801003	Stöd för att underlätta för enskilda att ordna bostad	50	-28	1	-49	-98,4	1
	Övriga anslag	272	1	268	-5	-1,7	255
Summa		1 546	45	1 559	13	0,9	1 906

I utgiftsområdet ingår utgifter för Bostadsmarknad, Hållbart samhällsbyggande och Konsumentpolitik.

Utfallet uppgick till 1 559 miljoner kronor och var därmed 13 miljoner kronor (0,8 procent) högre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet på äldreanslaget från 2006 31:11 *Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder* blev 163 miljoner kronor. Utfallet för detta anslag blev 101 miljoner kronor (38,2 procent) lägre än 2009. Boverket har fått behålla anslagssparande för att kunna betala ut

de in-tecknade bidragen. Utgifterna för anslaget 1:4 *Räntebidrag m.m.* blev 441 miljoner kronor, vilket är 256 miljoner kronor (36,7 procent) lägre än 2009. Stödet i form av räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder och investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder kommer att gradvis avvecklas och de sista utbetalningarna beräknas göras under första halvåret 2012.

Under 2010 blev utgifterna för utgiftsområdet 347 miljoner kronor (18,2 procent) lägre än 2009.

5.4.19 Utgiftsområde 19 Regional tillväxt

Tabell 5.43 UO 19 Regional tillväxt

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
1901003	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	1 425		1 410	-15	-1,0	1 300
1901001	Regionala tillväxtåtgärder	1 496		1 386	-110	-7,3	1 516
1901002	Transportbidrag	499		366	-133	-26,7	376
	Övriga anslag			16	16		12
Summa		3 420		3 179	-241	-7,1	3 204

Utgiftsområdet omfattar huvudsakligen medel för hållbara regionala tillväxtinsatser i form av central och regional projektverksamhet och olika former av regionala företagsstöd, samt utbetalningar från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 3 179 miljoner kronor och var därmed 241 miljoner kronor (7,1 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för anslaget 1:3 *Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013* uppgick till 1 410 miljoner kronor vilket är 15 miljoner kronor lägre än anvisat. Jämfört med föregående år har utbetalningarna ökat med 110 miljoner kronor. Under 2010 uppgick beslutade medel till projekt till 1 630 miljoner kronor. Totalt beslutade medel för programperioden uppgick till 6 654 miljoner kronor, vilket motsvarar 79 procent av programperiodens budget.

Utfallet för anslaget 1:2 *Transportbidrag* uppgick till 366 miljoner kronor, vilket är 133 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Fortfarande syns effekterna av den globala ekonomiska krisen 2008 genom att företagen minskat sina leveranser och därmed har färre transporter. Företag och underleverantörer inom fordonsindustrin drabbades hårt, men en återhämtning har skett under 2010. 2009 gick 8 procent av utbetalt transportbidrag till företag inom fordonsindustrin, medan branschen under 2010 fått nära 11 procent. Eftersom företagen söker transportbidrag ett halvt år i efterhand blir det en viss fördröjning i effekten på utbetalt transportbidrag. Av de 366 miljoner kronor som betalats ut under 2010 avser 179 miljoner kronor framförallt andra halvåret 2009 och 187 miljoner kronor första halvåret 2010.

Jämfört med 2009 minskade utgifterna totalt på utgiftsområdet med 25 miljoner kronor (0,8 procent).

5.4.20 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Tabell 5.44 UO 20 Allmän miljö- och naturvård

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
2001003	Åtgärder för biologisk mångfald	1 777		1 748	-29	-1,6	1 801
2002002	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande. Forskning	496		495	-2	-0,3	473
2001004	Sanering och återställning av förorenade områden	595	-4	414	-180	-30,3	306
2001012	Havsmiljö	370		359	-10	-2,8	283
2001001	Naturvårdsverket	349		348	-1	-0,3	335
2001002	Miljöövervakning m.m.	304		303	-2	-0,5	307
2001013	Insatser för internationella klimatinvesteringar	280		272	-8	-2,9	276
203410 2008	Stöd till klimatinvesteringar			187	187		267
2001010	Klimatanpassning	117		138	21	17,7	74
2001015	Hållbara städer	200		97	-103	-51,3	6
2001007	Internationellt miljösamarbete	68	7	73	5	8,0	79
2001011 2009	Miljöbilspremie			41	41		349
	Övriga anslag	689		686	-3	-0,4	606
Summa		5 245	4	5 161	-83	-1,6	5 161

Utgiftsområdet omfattar områdena Miljöpolitik som bl.a. består av natur-, vatten och miljövärd och Miljöforskning vilket främst består av forskning om miljö- och samhällsbyggande vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas).

Utfallet uppgick till 5 161 miljoner kronor och var därmed 83 miljoner kronor (1,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* blev 414 miljoner kronor, vilket är 180 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Det beror på förseningar i planerade och pågående projekt.

Utfallet för anslaget 1:15 *Hållbara städer* blev 103 miljoner kronor lägre än anvisat. Det lägre utfallet beror på eftersläpningar av utbetalningarna.

Utfallet för äldreanslaget 34:10 *Stöd till klimatinvesteringar* blev 187 miljoner kronor.

Utfallet för äldreanslaget 1:11 *Miljöbilspremie* blev 41 miljoner kronor. Utbetalningarna avser till största delen bidrag som beslutats under 2009, men utbetalats i januari 2010. Miljöbilspremien upphörde den 1 juli 2009.

År 2010 blev utgifterna för utgiftsområdet lika stora som 2009. Utfallet för äldreanslaget 1:11 *Miljöbilspremie* minskade däremot med 308 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* ökade med 109 miljoner kronor. Utfallet för anslaget 1:15 *Hållbara städer* ökade från 6 miljoner kronor 2009 till 97 miljoner kronor 2010. Anslaget infördes 2009. Utfallet för anslaget 1:12 *Havsmiljö* ökade med 76 miljoner kronor.

5.4.21 Utgiftsområde 21 Energi

Tabell 5.45 UO 21 Energi

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
2101005	Energiforskning	1 332		1 062	-269	-20,2	1 115
2101012	Elberedskap	250		235	-15	-5,9	
2101001	Statens energimyndighet: Förvaltningskostnader	237		231	-6	-2,5	153
2101013	Energieffektiviseringsprogram	270		210	-60	-22,2	
2101008	Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.	281		128	-153	-54,5	88
2101011	Energiteknik	122		108	-14	-11,1	48
2101004	Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	70		107	37	53,0	181
2101008 2009	Stöd för energiinvesteringar i offentliga lokaler			5	5		699
	Övriga anslag	596		617	21	3,6	760
Summa		3 157		2 704	-453	-14,3	3 045

Utgiftsområdet omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi och syftar till att förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet, vilket bland annat hanteras av Statens energimyndighet, Energimarknadsinspektionen och Affärsverket Svenska kraftnät.

Utfallet uppgick till 2 704 miljoner kronor och var därmed 453 miljoner kronor (14,3 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för anslaget 1:5 *Energiforskning* blev 1 062 miljoner kronor, vilket är 269 miljoner kronor lägre än anvisat i den ursprungliga budgeten. Det beror på att flera av projekten inom en särskild satsning på framförallt demonstrationsanläggningar för andra generationens biodrivmedel har blivit försenade på grund av statsstödsprövning.

Utfallet för anslaget 1:8 *Stöd för konvertering från direktverkande elvärme m.m.* blev 153 miljoner kronor lägre än anvisat. Förklaringar till detta är en låg inströmning av ärenden och att utbetalningar för ett antal stora ärenden har förskjutits till 2011.

Utfallet för anslaget 1:4 *Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft* blev 37 miljoner kronor högre än statens budget. Det

beror på att bidrag till investeringar i storskaliga vindkraftsetableringar betalades ut under 2010.

Utgifterna för utgiftsområdet blev 341 miljoner kronor (11,2 procent) lägre än 2009.

Utfallet för äldreanslaget 1:8 *Stöd för energiinvesteringar* i offentliga lokaler minskade med 694 miljoner kronor. Under 2010 var det endast kvarvarande beviljade stöd som betalades ut.

Utfallet för det nya anslaget 1:12 *Elberedskap* blev 235 miljoner kronor. Anslaget syftar till att tillgodose elförsörjningen i landet vid höjd beredskap. De förbrukade medlen har under året främst använts till ersättning till beredskapsreserven, utökad batterikapacitet av stamstationer som har betydelse för återuppbyggnad av elsystemet efter ett elavbrott och säkerhetshöjande åtgärder i viktiga elanläggningar.

Utfallet för det nya anslaget 1:13 *Energieffektiviseringsprogram* blev 210 miljoner kronor. Anslaget är ett femårigt program för energieffektivisering under åren 2010-2014. Det används för förstärkt regionalt och lokalt energi- och klimatarbete och energieffektivisering i kommuner och landsting.

5.4.22 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

Tabell 5.46 UO 22 Kommunikationer

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
2201002	Väghållning	20 646	16	20 250	-396	-1,9	21 017
2201004	Banhållning	14 942	17	15 041	99	0,7	15 446
2201005	Trafikverket	1 160	-5	1 124	-36	-3,1	
2201016	Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	349	490	536	188	53,9	315
2202002	Ersättning för särskilda tjänster till funktionshindrade	149		130	-19	-12,5	104
2202005	Driftsäker och tillgänglig elektronisk kommunikation	195		113	-82	-41,9	
2202004	Informationsteknik: Telekommunikation m.m.	18		5	-13	-70,6	18
	Övriga anslag	2 599	6	2 585	-14	-0,5	3 672
Summa		40 056	523	39 784	-272	-0,7	40 573

Utgiftsområdet omfattar Transportpolitik och Politiken för informationssamhället.

Utfallet uppgick till 39 784 miljoner kronor och var därmed 272 miljoner kronor (0,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget. I tilläggsbudget anvisades 523 miljoner kronor.

Utfallet för anslaget 1:2 *Väghållning* uppgick till 20 250 miljoner kronor och blev därmed 396 miljoner kronor lägre än anvisat i budgeten. Det lägre utfallet beror på förseningar i investeringsprojekten. Utfallet för anslaget 1:4 *Banhållning* uppgick till 15 041 miljoner kronor, vilket är 99 miljoner kronor högre än anvisat. Dock fanns en ingående behållning på 416 miljoner kronor. Anslaget anvisades dessutom 17 miljoner kronor på tilläggsbudget för bland annat kostnader för åtgärder förknippade med den av staten utställda miljögarantin i avtalet om bolagisering av Statens Järnvägar.

Anslaget 1:16 *Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk* fick på tilläggsbudget ytterligare 490 miljoner kronor då EU-kommissionen i december 2009 fattade beslut om att tilldela svenska infrastrukturprojekt ytterligare 46 miljoner euro. Förseningar i investeringsprojekten har gjort att medlen ännu inte utnyttjats i sin helhet.

Jämfört med 2009 minskade utgifterna inom utgiftsområdet med 789 miljoner kronor (1,9 procent). Orsaken till det högre utfallet 2009 är att anslagen 1:2 *Väghållning* och 1:4 *Banhållning* finansierade engångskostnader då Banverket och Vägverkets produktionsenheter bolagiserades under 2009. Bortsett från de engångskostnader som uppstod under 2009 har dock utgifterna för infrastruktur ökat. Banverket och Vägverket gick den 1 april 2010 upp i Trafikverket som numera har ansvaret för drift och underhåll av väg- och järnvägsnätet samt väg- och järnvägsinvesteringar.

5.4.23 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Tabell 5.47 UO 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
2301011	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	8 175		7 119	-1 055	-12,9	6 970
2301023	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 966	-14	3 018	52	1,7	2 414
2301024	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 655		2 377	-278	-10,5	1 724
2301012	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	1 008		471	-536	-53,2	760
2301002	Insatser för skogsbruket	219	-15	372	153	69,6	322
2301007	Bekämpande av smittsamma husdjursjukdomar	150	107	217	67	44,5	289
2301015	Strukturstöd till fisket m.m.	28		43	15	52,1	15
	Övriga anslag	3 882	-24	3 831	-51	-1,3	3 875
Summa		19 082	55	17 447	-1 635	-8,6	16 369

Utgiftsområdet omfattar bland annat verksamhet inom områdena jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, livsmedel, skogsbruk, jakt, djur, landsbygd och rennäring.

Utfallet uppgick till 17 447 miljoner kronor och var därmed 1 635 miljoner kronor (8,6 procent) lägre än vad som anvisades i statens budget.

Utfallet för anslaget 1:11 *Gårdsstöd och djurbidrag m.m.* blev 7 119 miljoner kronor, vilket är 1 055 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Orsaken är i huvudsak att valutakursen på euro blivit lägre än vad som antogs i budgeten för 2010.

Utgifterna under anslaget 1:12 *Intervention och exportbidrag* för jordbruksprodukter blev 536 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Främsta orsaken är att priserna på världsmarknaden är fortsatt höga och därmed blev behovet av intervention (stödköp) och exportbidrag samt övriga interventionsåtgärder mindre.

Utfallet för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* blev 372 miljoner kronor. Det är 153 miljoner kronor högre än vad som anvisades i statens budget. Riksdagen beslutade 2005-2008 om extra medel för åtgärder med anledning av stormen Gudrun 2005. Åtgärdskostnaderna var till en början låga, vilket resulterat i ett anslagssparande som tagits i anspråk under 2010.

Jämfört med 2009 ökade utgifterna inom utgiftsområdet med 1 079 miljoner kronor (7,2 procent). Utgifterna under anslagen 1:23 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* samt 1:24 *Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* ökade med 603 miljoner kronor respektive 652 miljoner kronor. Ökningen beror på att fleråriga projekt inom ramen för landsbygdsprogrammet 2007-2013, nu kommit igång ordentligt, efter naturliga fördröjningar i den inledande fasen.

5.4.24 Utgiftsområde 24 Näringsliv

Tabell 5.48 UO 24 Näringsliv

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
2401021	Kapitalinsatser i statliga bolag	1	3 100	3 063	3 062	306 178,8	1 298
2401002	Verket för innovationssystem: Forskning och utveckling	1 904	0	1 877	-27	-1,4	1 859
2401015	Rymdverksamhet	687		668	-19	-2,7	699
2401005	Näringslivsutveckling m.m.	566	51	567	2	0,3	530
	Övriga anslag	2 342	1	2 326	-16	-0,7	2 178
Summa		5 499	3 152	8 501	3 002	54,6	6 565

Utgiftsområdet omfattar Näringspolitik samt Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande.

Utfallet uppgick till 8 501 miljoner kronor och var därmed 3 002 miljoner kronor högre än vad som ursprungligen anvisades i statens budget. Avvikelsen beror dels på svenska statens deltagande i nyemission i SAS AB i april med 1 063 miljoner kronor i syfte att stärka bolagets kapitalstruktur, dels på att regeringen under december bildade riskkapitalbolaget Inlandsinnovation AB som ska förbättra finansieringssituationen för företag i norra Sveriges inland. Bolaget tillfördes 2 000 miljoner kronor. Med anledning av detta anvisades anslaget 1:21 *Kapitalinsatser i statliga bolag* totalt 3 100 miljoner kronor på tilläggsbudget.

Utfallet på anslaget 1:5 *Näringslivsutveckling* blev 567 miljoner kronor, endast 2 miljoner kronor mer än anvisat på statens budget. Anslaget anvisades ytterligare 51 miljoner kronor på tilläggsbudget och av dessa avsåg 40 miljoner kronor medel till ett projekt som utvecklar elbilsteknik på Innovatums teknikpark i Trollhättan. 47 miljoner användes till detta projekt 2010. Anslaget används även för

lån/garantier till svensk industri i samband med delfinansiering av utvecklingsarbete i civila flygindustriprojekt. För detta budgeterades 75 miljoner kronor men endast 18 miljoner kronor utnyttjades. Detta är anledningen till att anslagsutfallet är nära de ursprungligt anvisade medlen, trots att 51 miljoner kronor anvisades på tilläggsbudget.

I statens budget anvisades 8 miljoner kronor på anslaget 1:12 *Bolagsverket: Finansiering av likvidatorer*. Regeringen medgav att anslagsposten 1 *Finansiering av likvidatorer* fick överskridas med 1 miljon kronor (regeringsbeslut den 4 november 2010). Hela anslagskrediten på 0,8 miljoner kronor utnyttjades. Nästan hela det medgivna överskridandet utnyttjades också. Anslaget får användas för utgifter i samband med finansiering av likvidatorer.

Under 2010 blev utgifterna för utgiftsområdet 1 937 miljoner kronor högre än 2009. Ökningen förklaras främst av att regeringen tillförde 2 000 miljoner kronor till Inlandsinnovation AB. Även under 2009 genomförde SAS AB en nyemission. Då tillförde staten 1 298 miljoner kronor till bolaget.

5.4.25 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Tabell 5.49 UO 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
2501001	Kommunalekonomisk utjämning	72 749		72 749	0	0,0	64 772
2501002	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	2 808	125	2 933	125	4,5	2 808
2501004 2009	Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting						14 000
	Övriga anslag	6		9	2	35,7	9
Summa		75 563	125	75 691	128	0,2	81 589

Utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner omfattar merparten av statens bidrag till kommuner och landsting.

Utfallet uppgick till 75 691 miljoner kronor och var därmed 128 miljoner kronor (0,2 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Skillnaden mot anvisat i budgeten hänför sig i huvudsak till anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader*. Anslaget anvisades på tilläggsbudget 125 miljoner kronor efter slutlig beräkning av utjämningsbidraget. Det statliga utjämningsbidraget för LSS-kostnader finansieras med en utjämningsavgift för kommuner, som redovisas på budgetens inkomstsida (inkomstitel 7121, *Utjämningsavgift för LSS-kostnader*).

Under 2010 blev utgifterna för utgiftsområdet 4 000 miljoner kronor (7,2 procent) lägre än

2009. Minskningen beror på att det under 2009 lämnades tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting med 14 000 miljoner kronor. Utfallet på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* ökade med 7 977 miljoner kronor. 4 000 miljoner kronor avsåg en tillfällig generell höjning av statsbidraget för att upprätthålla de grundläggande välfärdstjänster som kommunsektorn tillhandahåller och till att dämpa nedgången i sysselsättningen i kommunsektorn. Ökningen av anslaget avsåg också kompensation för inkomstbortfall till följd av det förhöjda grundavdraget för pensionärer som beräknas medföra minskning av kommunal- och landstingsskatt med 3 500 miljoner kronor. Därtill tillkom ytterligare ett antal regleringar mellan staten och kommunsektorn.

5.4.26 Utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m.

Tabell 5.50 UO 26 Statsskuld räntor m.m

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
2601001	Räntor på statsskulden	23 000		23 252	252	1,1	31 143
2601003	Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning	160		109	-51	-32,0	212
2601002	Oförutsedda utgifter	10		1	-9	-90,6	0
2601004 2009	Övergångseffekter av kostnadsmässig avräkning			0	0		5 107
Summa		23 170		23 361	191	0,8	36 463

Utgiftsområdet omfattar främst Räntor på statsskulden men dessutom Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning samt Oförutsedda utgifter. Utgiftsområdet ingår inte under utgiftstaket för staten. Riksgäldskontoret har rätt att vid behov överskrida anslaget för räntor på statsskulden.

Utfallet för utgiftsområdet uppgick till 23 361 miljoner kronor och var därmed 191 miljoner kronor (0,8 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Utgifterna för statsskuld räntor påverkas främst av statskuldens storlek, räntenivåer och växelkurser. Tekniska faktorer till följd av Riksgäldskontorets upplånings- och skuldförvalningsteknik påverkar också ränteutgifterna. Anslagsavräkningen görs enligt utgiftsmässiga principer och är ett netto av inkomster och utgifter i upplåningsverksamheten. Därmed påverkas anslaget endast av realiserade valutakursdifferenser. Anslaget påverkas inte av Riksgäldskontorets nettoutlåning eftersom anslaget nettoredo visas, dvs. de högre ränteutgifter som beror på att statsskulden ökar till följd av större nettoutlåning motsvaras av en lika stor ökning av ränteinkomsterna, som också redovisas under ränteanslaget. Inkomsterna redovisas under posten "Räntor på in- och utlåning". Se tabell 5.51.

Tabell 5.51 Räntor på statsskulden 2006–2010

Miljarder kronor

	Utfall 2006	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	SB 2010	Utfall 2010
Räntor på lån i svenska kronor	37,9	38,6	39,1	25,0	28,0	22,8
Räntor på lån i utländsk valuta ¹	10,5	10,9	9,6	7,7	5,0	3,4
Över- (-) /underkurser (+) vid emission	-4,0	-3,5	-8,0	-10,8	-8,0	-11,2
Summa räntor	44,4	46,0	40,7	21,9	25,0	15,0
Räntor på in- och utlåning ¹	-6,1	-5,4	-4,8	-6,5	-5,0	-7,8
Valutakursförluster (+)/vinster (-)	6,3	2,5	-6,5	13,9	1,0	7,8
Kursförluster (+)/vinster (-)	5,9	4,2	3,9	1,6	3,5	8,1
Övrigt	-1,2	-0,1	-0,2	0,2	-1,5	0,2
Summa ränteutgifter	49,3	47,2	33,1	31,1	23,0	23,3

¹ Räntor på lån till Riksbanken och på lån till andra länder (1,3 miljarder kronor 2010) är bruttoredo visade, till skillnad från i Riksgäldskontorets årsredovisning.

Utfallet på anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* blev 23 252 miljoner kronor, vilket är 252 miljoner kronor högre än anvisat i statens budget.

Utfallet för statsskuld räntorna var det lägsta sedan 1980, vilket främst förklaras av rekordlåga räntenivåer. Totalt sett låg räntorna på statsskulden nära budgeterat belopp men på posterna under anslaget uppstod stora skillnader.

Utgifterna för räntor på lån i svenska kronor blev 5 188 miljoner kronor lägre än beräknat i statens budget, vilket framför allt förklaras av lägre marknadsräntor än de som låg till grund för beräkningarna. Årsgenomsnittet för 5-årsräntan blev 0,8 procentenheter lägre än väntat. De låga

marknadsräntorna bidrog också till att inkomsterna av överkurs vid emission blev 3 157 miljoner kronor högre än beräknat i statens budget. Räntorna på lån i utländsk valuta blev 1 571 miljoner kronor lägre än förväntat till följd av en starkare krona och lägre utländska marknadsräntor. Ett lägre lånebehov än beräknat bidrog också till lägre utgifter för statsskuld räntor. I statens budget beräknades ett lånebehov på 106 114 miljoner kronor medan utfallet för lånebehovet blev 1 052 miljoner kronor, således 105 062 miljoner kronor lägre. Därav påverkade dock endast 74 355 miljoner kronor ränteanslaget. Resterande del berodde på att utfallet för Riksgäldskontorets nettoutlåning blev lägre än beräknat, vilket inte påverkar anslagsutfallet.

Riksbankens lån i Riksgäldskontoret och lån till andra länder (i Euro och US dollar) har medfört ökade ränteinkomster med 1 346 miljoner kronor och en motsvarande ökning av ränteutgifterna. I tabell 5.51 redovisas detta brutto (se not) medan Riksgäldskontoret i sin årsredovisning redovisar netto.

**Tabell 5.52 Räntor och valutakurser 2006–2010
årsgenomsnitt**

	Utfall 2006	Utfall 2007	Utfall 2008	Utfall 2009	SB 2010	Utfall 2010
Ränta 5 år %	3,5	4,2	3,8	2,5	3,1	2,3
Ränta 6 mån %	2,4	3,6	3,9	0,4	0,4	0,6
TCW- index 1	127,3	125,2	127,1	140,2	139,4	129,2
SEK/EUR	9,25	9,25	9,61	10,62	10,38	9,54
SEK/USD	7,38	6,76	6,59	7,66	7,61	7,20

¹ Total Competitiveness Weights, ett mått på kronans värde mot en korg av andra valutor.

Valutakursförlusterna (netto) blev 6 817 miljoner kronor högre än beräknat, trots att kronan blev starkare än väntat (eurokursen 8,1 procent lägre än budgeterat och dollarkursen 5,4 procent lägre). Hur stora valutakursförluster respektive -vinster det blir beror på när lån i utländsk valuta förfaller och hur valutakurserna rör sig jämfört med när lånen togs upp. Dessutom kan denna post påverkas av eventuella placeringar i utländska valutor.

Även kursförlusterna blev högre än budgeterat, med 4 636 miljoner kronor. Kursförluster uppstår vid förtidsinlösen av lån som har en högre kupongränta än

marknadsräntan vid återköpstillfället, medan kursvinster uppstår vid motsatt förhållande.

Utfallet på anslaget 1:3 *Riksgäldskontorets provisionskostnader i samband med upplåning och skuldförvaltning* blev 51 miljoner kronor lägre än anvisat i statens budget. Regeringen begär årligen ett bemyndigande att vid behov överskrida detta anslag, vilket inte behövdes för 2010. Under 2009 utnyttjades bemyndigandet senast då utfallet uppgick till 212 miljoner kronor, vilket var 52 miljoner kronor högre än vad som anvisats av riksdagen.

Utgifterna för utgiftsområde 26 Statsskuld räntor m.m. blev 13 101 miljoner kronor (35,9 procent) lägre än 2009. Det lägre utfallet kan främst förklaras av att utgifterna för anslaget 1:1 *Räntor på statsskulden* blev 7 891 miljoner kronor (25,3 procent) lägre än 2009, vilket i sin tur främst förklaras av att räntebetalningar på lån i utländsk valuta blev 4 267 miljoner kronor lägre än föregående år. Anledningen är framför allt lägre marknadsräntor och att äldre lån med hög ränta förfallit. Även räntebetalningarna på lån i svenska kronor blev lägre, med 2 196 miljoner kronor. De realiserade valutakursförlusterna blev 6 087 miljoner kronor lägre 2010, medan kursförlusterna blev 6 569 miljoner kronor högre än 2009. Sammantaget påverkade de två sistnämnda posterna avvikelserna mellan åren endast marginellt.

Vidare förklaras utgiftsområdets lägre utfall 2010 av det tillfälliga anslaget under 2009; 1:4 *Övergångseffekter av kostnadsmässig avräkning*. Anslaget uppfördes för att finansiera de utgifter som uppstod i samband med övergången till kostnadsmässig avräkning av myndigheternas förvaltningsutgifter. Utfallet på detta anslag uppgick under 2009 till 5 107 miljoner kronor medan det under 2010 endast fanns ett mindre utfall på -0,1 miljoner kronor. Det avser en korrigering från Länsstyrelsen i Skåne län som 2009 överskred sin anslagspost med detta belopp utöver det medgivna överskridandet.

Den okonsoliderade statsskulden minskade under 2010 med 37 702 miljoner kronor till 1 151 468 miljoner kronor, trots att utfallet på statens budget blev ett underskott på 1 052 miljoner kronor. Det beror främst på att realiserade valutakursvinster minskade statsskulden med 25 422 miljoner kronor. Realiserade valutakursvinster påverkar inte budgetsaldot.

Oförutsedda utgifter

Utfallet på anslaget 92:2 *Oförutsedda utgifter* blev 0,9 miljoner kronor, vilket är 9,1 miljoner kronor lägre än anvisat i budget (se tabell 5.53).

Under 2010 har 935 565 kronor betalats ut från detta anslag avseende 4 förlikningar.

För att finansiera dessa utgifter ska indrag göras från utgiftsområde 4 Rättsväsendet, anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar* med 500 869 kronor. Dessutom ska 424 696 kronor

finansieras från utgiftsområde 1, anslaget 1:4 *Regeringskansliet* och 10 000 kronor från utgiftsområde 9.

Tabell 5.53 Anslaget 92:2 Oförutsedda utgifter, utbetalningar 2009 och 2010

Kronor

Summa 2010, 4 ärenden	935 565
Summa 2009, 6 ärenden	417 100

5.4.27 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen

Tabell 5.54 UO 27 Avgiften till Europeiska unionen

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	SB 2010	TB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall-SB Procent 2010	Utfall 2009
2701001	Avgiften till Europeiska unionen	29 680		30 407	727	2,4	19 192
Summa		29 680		30 407	727	2,4	19 192

Utgiftsområdet omfattar avgiften till Europeiska unionen.

EU-budgeten beslutas årligen inom ramen för ett fastställt flerårigt budgettak (den fleråriga budgetramen). Avgiften kan förändras under året och avvika från beräkningen i statens budget beroende på ett flertal faktorer såsom faktisk uppbörd av tullar och importavgifter, revideringar av medlemsstaternas bruttonationalinkomst (BNI), revideringar av baser för mervärdesskatt, förändringar i valutakurser, utfallet av EU-budgeten för tidigare år och ändringsbudgetar på unionsnivå.

Utfallet uppgick till 30 407 miljoner kronor och var därmed 727 miljoner kronor (2,4 procent) högre än vad som anvisades i statens budget. Ökningen beror på att Sveriges BNI och mervärdesskattebas för tidigare år justerades upp jämfört med tidigare prognoser.

Jämfört med 2009 ökade avgiften till Europeiska unionen med 11 215 miljoner kronor (58 procent). Den låga avgiften 2009 förklaras främst med att Sverige fick tillbaka för mycket inbetalda medel för 2007 och 2008 när ett nytt system för beräkning av medlemsländernas avgifter började gälla med retroaktiv verkan från 2007.

5.4.28 Förändring av anslagsbehållningar

Tabell 5.55 Förändringar av anslagsbehållningar exkl. UO 26 Statsskuldsräntor m.m. 2006–2010

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Ingående ramöverföringsbelopp	25 404	34 593	40 731	37 003	45 320
Anvisat i statens budget	725 209	733 129	725 519	734 948	787 451
Tilläggsbudget	11 072	12 961	38 174	39 143	7 487
Utnyttjade medgivna överskridanden	0	65	73	108	171
Indragningar	-11 027	-18 112	-25 435	-21 075	-29 959
Utfall	716 066	721 917	742 057	744 807	763 028
Utgående ramöverföringsbelopp	34 593	40 719	37 003	45 320	47 443
Förändring av anslagsbehållningar	9 189	6 126	-3 727	8 316	2 123

Budgeteringen av förbrukning av anslagsbehållningar är i statens budget inte fördelad per anslag utan tas upp under posten Minskning av anslagsbehållningar. Denna beräknades till -4 305 miljoner kronor i budgeten för 2010. Det innebar en budgeterad ökning av anslagsbehållningarna. Posten utgör ett netto mellan å ena sidan anslagsbehållningar från föregående budgetår och å andra sidan sparade medel från aktuellt budgetår samt utnyttjande av anslagskredit. I redovisningen av det slutliga utfallet ingår förbrukning av anslagsbehållningar och utnyttjande av anslagskredit i utgifterna för respektive anslag och utgiftsområde.

Nettosumman av förändring av anslagsbehållningar 2010, exklusive utgiftsområde 26 *Statsskuldsräntor m.m.*, framgår av tabell 5.55. Anslagsbehållningarna ökade under 2010 från 45 320 miljoner kronor vid ingången av året till 47 443 miljoner kronor vid utgången av året. De ökade således med 2 123 miljoner kronor under året. Jämfört med beräkningen i budgeten ökade alltså anslagsbehållningarna mindre än beräknat. Indragningar av anslagsmedel uppgick till 29 959 miljoner kronor under året. År 2009 ökade anslagsbehållningarna med 8 316 miljoner kronor.

I tabell 5.56 redovisas de anslag som uppvisade utgående anslagsbehållningar överstigande 1 000 miljoner kronor under något av åren 2006–2010.

Den största anslagsbehållningen i slutet av 2010 hade anslaget 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* (16 080 miljoner kronor). Behållningen på detta anslag ökade med 8 905 miljoner kronor under 2010. Anslagsbehållningen för anslaget 1:3 *Kostnader*

för arbetsmarknadspolitiska program och insatser blev 1 109 miljoner kronor, vilket är en minskning med 1 524 miljoner kronor i förhållande till året innan. I budgeten anvisades 3 420 miljoner kronor på anslaget 1:11 *Bidrag till lönegarantiersättning*. Utfallet blev 1 338 miljoner kronor, vilket medförde att anslagsbehållningen blev 2 082 miljoner kronor.

Anslagsbehållningen för anslaget 1:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* ökade från 1 233 miljoner kronor 2006 till 3 649 miljoner kronor 2009. För 2010 minskade behållningen med 1 900 miljoner kronor. För anslaget 1:2 *Aktivitets- och sjukersättning m.m.* minskade anslagsbehållningen från 1 137 miljoner kronor till 584 miljoner kronor i slutet av 2010.

För anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* minskade anslagsbehållningen från 2 498 miljoner kronor 2006 till 594 miljoner kronor 2010.

Den största minskningen av anslagsbehållning mellan 2009 och 2010 har anslaget 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen*. Behållningen minskade från 3 215 miljoner kronor 2009 till 727 miljoner kronor 2010.

Anslagen 1:23 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* och 1:24 *Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* har båda anslagsbehållningar som överstiger 2 000 miljoner kronor de två senaste åren.

Under respektive utgiftsområde finns förklaringar till större förändringar av anslagsbehållningarna.

Tabell 5. 56 Specifikation av anslagsbehållningar över 1 miljard kronor under något av åren 2006-2010

Miljoner kronor

Anslag	2006	2007	2008	2009	2010
06 01 001 Förbandsverksamhet och beredskap	905	320	697	1 211	53
06 06 02 2008 Anskaffning av materiel och anläggningar	1 557	-75	334	0	0
07 01 001 Bistandsverksamhet	2 498	1 268	936	940	594
09 01 004 Tandvårdsförmåner m.m.	15	-38	1 364	1 778	1 685
10 01 001 Sjukpenning och rehabilitering m.m.	1 233	2 611	3 121	3 649	1 749
10 01 002 Aktivitets- och sjukersättning m.m.	1 748	-136	1 404	1 137	584
12 01 002 Föräldraförsäkring	1 076	737	70	741	278
13 01 002 Kommunersättningar vid flyktningmottagande	81	130	1 061	226	144
14 01 002 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	588	8 176	6 546	7 175	16 080
14 01 003 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	591	504	1 951	2 633	1 109
14 01 011 Bidrag till lönegarantiersättning	288	361	320	672	2 082
14 01 006 Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007-2013		290	1 182	1 520	1 475
15 01 002 Studiemedel m.m.	1 848	1 358	1 112	755	1 275
18 31 11 2006 Investeringsbidrag för anordnande av hyresbostäder	1 228	821	444	180	16
18 34 01 2003 Stöd till lokala investeringsprogram för ekologisk hållbarhet	1 331	1 330	117	0	0
19 01 004 Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013		300	1 063	1 214	146
22 01 002 Vaghållning	-87	-100	-352	871	1 077
23 01 011 Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	662	544	112	79	1 134
23 01 023 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	713	1 491	1 634	2 129	2 045
23 01 024 Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur		990	1 512	2 135	2 409
27 01 001 Avgiften till Europeiska unionen	2 654	2 020	-1 404	3 215	-727

5.4.29 Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto

För att statens budgetsaldo ska överensstämma med statens lånebehov (med omvänt tecken) redovisas posten Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto, dvs. Riksgäldskontorets nettoutlåning, samt en kassamässig korrigeringspost på budgetens utgiftssida. För 2010 blev utfallet för Riksgäldskontorets nettoutlåning - 9 225 miljoner kronor. Beräkningen i statens budget uppgick till 21 565 miljoner kronor. Skillnaden mellan utfall och budgeten blev således -30 790 miljoner kronor. I tabell 5.57 specificeras de största posterna.

Riksgäldskontorets nettoutlåning utgörs av Riksgäldskontorets in- och utlåning till myndigheter, affärsverk, vissa statliga bolag och fonder. De största delposterna utgörs normalt av utlåning till Centrala studiestödsnämnden (CSN) för finansiering av studielån samt utlåning för infrastrukturinvesteringar. Nedan beskrivs posterna i den ordning de återfinns i tabellen.

Pensionsmyndighetens inbetalningar av premiepensionsmedel beräknades i statens budget uppgå till 29 000 miljoner kronor. Utfallet för inbetalningarna blev 30 203 miljoner kronor, dvs. 1 203 miljoner kronor högre än i statens budget. Utbetalningarna av premiepensionsmedel inklusive ränta blev 30 104 miljoner kronor, vilket i stort sett överensstämde med budgetens beräkning på 30 000 miljoner kronor.

Totalt ökade behållningarna på myndigheternas räntekonton och vissa särskilda räntebelagda konton under 2010 med 7 815 miljoner kronor, vilket minskade nettoutlåningen. De myndigheter som ökat sina behållningar mest under året är Försvarets materielverk med 2 552 miljoner kronor samt Lunds universitet, Skatteverket, Karolinska universitetet, Rikspolisstyrelsen och Kronofogdemyndigheten. Försvarmakten minskade däremot sin behållning med 1 862 miljoner kronor. Se tabell 5.58.

Tabell 5.57 Myndigheters m.fl. in- och utlåning i Riksgäldskontoret, netto

Miljoner kronor

	Utfall 2010	SB 2010	Utfall- SB 2010	Utfall 2009
Premiepensionsmedel, inbetalning	-30 203	-29 000	-1 203	-29 223
Premiepensionsmedel, utbetalning	30 104	30 000	104	30 261
Myndigheters räntekonton, se separat tabell 5.58	-7 815			-9 950
CSN, studielån m.m.	5 895	6 000	-105	5 641
Investeringslån myndigheter	1 193			1 136
Insättningsgaranti	-109			-4
Kärnavfallsfonden	-300			-566
Stabilitetsfonden, se separat tabell 5.59	-4 733	-2 000	-2 733	2 880
Trafikverket, infrastruktururlån	5 777	7 000	-1 223	4 273
Exportkreditnämnden	638			-38
Statliga bolag				
Lån till Botniabanan	562	1 000	-438	1 455
Vinstmedel Svenska .Spel AB	0			1 200
Lån till Svensk- Danska Broförbindelsen AB	160			225
Lån till Swedavia	2 313			
Tillfällig placering Apoteket AB	-5 923			
Övriga statliga bolag	-223			-154
Affärsverk				
Affärsverket Statens Järnvägar	-804			268
Luffartsverket	-3 240			-578
Övriga affärsverk	142			182
Lån till Riksbanken	-4 259			95 252
Lån till andra länder	1 552	7 000	-5 448	874
Övrigt, netto	49			1539
Summa	-9 225	21 565	-30 790	104 674

1 Endast vissa delposter är specificerade.

Tabell 5.58 Myndigheters räntekonto

Miljoner kronor

	Utfall 2010	Utfall 2009
Försvarets materielverk	-2 552	-1 076
Försvarsmakten	1 862	-2 414
Trafikverket	379	-2 907
Lunds universitet	-725	-683
Skatteverket	-541	-170
Karolinska universitetet	-497	-347
Rikspolisstyrelsen	-416	-549
Kronofogdemyndigheten	-409	1
Göteborgs universitet	-396	-200
Regeringskansliet	-392	-409
Uppsala universitet	-343	-176
Kungl. Tekniska högskolan	-329	-329
Domstolsverket	-322	65
Stockholms universitet	-303	-203
Garantireserver	-40	-23
Övriga räntekonton	-2 791	-530
Ökning av behållningar, netto	-7 815	-9 950

Centrala studiestödsnämndens lån i Riksgäldskontoret för studielån och hemutrustningslån beräknades i statens budget öka med 6 000 miljoner kronor. Utfallet blev 5 895 miljoner kronor, dvs. 105 miljoner kronor lägre än beräknat.

Riksgäldskontoret lånar ut medel till myndigheter för investeringar i anläggningstillgångar som används i statens verksamhet. Sådana investeringslån till myndigheter ökade nettoutlåningen med 1 193 miljoner kronor.

Behållningen på stabilitetsfondens konto, som inrättades 2008 för finansiering av stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut, ökade med 4 733 miljoner kronor 2010, vilket innebär en minskad nettoutlåning. Detta är 2 733 miljoner kronor mer än beräknat. I beloppet ingår aktieutdelning från Nordea Bank AB om 686 miljoner kronor och en delbetalning avseende försäljningen av aktierna i Carnegie Investment Bank AB och Max Matthiessen Holding AB om 689 miljoner kronor. Bankgarantiavgifterna, som betalas in till stabilitetsfonden, uppgick till 1 979 miljoner kronor och stabilitetsavgifterna, som 2010 har betalats in för första gången, uppgick till 1 314 miljoner kronor. Förvaltningskostnaderna för fonden blev 15 miljoner kronor, vilket är 7 miljoner kronor lägre än den ram på 22 miljoner kronor som regeringen fastställt.

Ränteinkomsterna uppgick till 66 miljoner kronor medan Övriga finansiella intäkter blev 14 miljoner kronor. I tabell 5.59 redovisas stabilitetsfondens påverkan på nettoutlåningen sedan bildandet 2008.

Tabell 5.59 Stabilitetsfondens konto i Riksgäldskontoret 2008–2010

Miljoner kronor

Typ av transaktion	Utfall 2008	Utfall 2009	Utfall 2010
Kapitaltillskott från anslag	-15 000		
Nordea, nyemission		5 610	
Nordea, aktieutdelning			-686
Carnegie	2 283	-1 227	-689
Bankgarantiavgifter		-1 546	-1 979
Stabilitetsavgifter			-1 314
Administrativa kostnader m.m.	-28	43	15
Ränteinkomster m.m.			-80
Utfall nettoutlåningen (kontoförändring)	-12 745	2 880	-4 733

Banverket och Vägverket slogs ihop den 1 april 2010 och blev Trafikverket. Trafikverket ökade under 2010 sina infrastrukturlån i Riksgäldskontoret med 5 777 miljoner kronor, vilket var 1 223 miljoner kronor mindre än beräknat i statens budget.

Det statliga bolaget Botniabanan AB ökade under 2010 sitt lån med 562 miljoner kronor. Projektet färdigställdes under året och bolaget har under andra hälften av 2010 börjat amortera på lånet som i slutet av 2010 uppgick till 16 665 miljoner kronor. I statens budget beräknades en ökning av dessa lån med 1 000 miljoner kronor.

Luftfartsverkets flygplatser bolagiserades under 2010 och bolaget Swedavia AB bildades som även tog över Luftfartsverkets infrastrukturlån om 3 240 miljoner kronor. Bolaget har därefter återbetalat 927 miljoner kronor och väntas återbetala resterande del under de kommande tre åren.

I juni 2010 placerades Apotekets försäljningsinkomster om 5 900 miljoner kronor tillfälligt i Riksgäldskontoret i enlighet med beslut av regeringen, vilket inte var känt vid beräkningen av statens budget. Det innebär att nettoutlåningen minskade med detta belopp samt med räntan på 23 miljoner kronor.

Lån till andra länder beräknades i statens budget belasta nettoutlåningen med 7 000 miljoner

kronor. Någon utbetalning till Lettland har inte gjorts under 2010 och väntas inte heller göras längre fram. Lettlands ekonomiska läge har stabiliserats och de räknar inte längre med att behöva låna från Sverige. Lån till Island betalades under 2010 ut med 1 552 miljoner kronor. Därmed har hälften av det totalt beviljade Islandslånet utbetalats under 2009 och 2010.

Det lån som Riksbanken tog i Riksgäldskontoret under 2009 har under 2010 sjunkit med 4 259 miljoner kronor till följd av valutakursförändringar.

I posten Övrigt, netto ingår bl.a. 320 miljoner kronor som avser Försvarets materielverk. Därav utgörs 1 172 miljoner kronor av minskad inlåning och 852 miljoner kronor av minskad utlåning.

Under 2010 blev utfallet för Riksgäldskontorets nettoutlåning sammantaget 113 898 miljoner kronor lägre än 2009, vilket främst beror på att Riksbanken under 2009 lånade motsvarande 95 252 miljoner kronor i Riksgäldskontoret för att återställa valutareserven. Under 2010 har lånet minskat med 4 259 miljoner kronor på grund av valutakursförändringar. Riksbankslånet förklarar därmed 99 511 miljoner kronor av den lägre nettoutlåningen mellan åren.

Resterande skillnad mellan åren beror till stor del på att nettoutlåningen i april 2009 belastades med 5 610 miljoner kronor vid statens deltagande i nyemissionen i Nordea medan utdelningen på dessa aktier minskade nettoutlåningen med 686 miljoner kronor 2010. Vidare har Apotekets försäljningsinkomster tillfälligt minskat nettoutlåningen med 5 923 miljoner kronor 2010. Ytterligare en förklaring är bankernas första inbetalning av stabilitetsavgifter som minskade nettoutlåningen med 1 314 miljoner kronor 2010.

5.4.30 Kassamässig korrigering

Posten Kassamässig korrigering ingår i statens budget. Detta för att saldot på statens budget ska motsvara statens lånebehov med omvänt tecken. Posten Kassamässig korrigering utgör skillnaden mellan å ena sidan saldot mellan budgetens anslag och inkomstitlar och å andra sidan nettot av in- och utbetalningar över statens centralkonto i Riksbanken. Kassamässiga korrigeringar uppstår dels till följd av periodiseringskill-

nader, dels till följd av att det förekommer transaktioner över statens centralkonto som inte har sin motsvarighet på anslag eller inkomstitlar och vice versa. Utfallet för den kassamässiga korrigeringen är en restpost, men vissa delposter är möjliga att specificera.

För 2010 blev utfallet för Kassamässig korrigering 3 409 miljoner kronor. Beräkningen i statens budget var 1 261 miljoner kronor. Skillnaden mellan utfall och budget blev således 2 148 miljoner kronor och utgjordes till övervägande delen av EU-avgiften. I tabell 5.60 nedan framgår de delposter som är möjliga att specificera.

Tabell 5.60 Kassamässig korrigering

Miljoner kronor

	Utfall 2010	SB 2010	Utfall- SB 2010	Utfall 2009
EU-betalningar avgift	2 065		2 065	1 161
Effekter av övergången till kostnadsmässiga anslag	657	657	0	-1 865
Venantius-lån	604	604	0	1 392
Ränteperiodisering	-14		-14	302
Övrigt	97		97	-1 261
Summa	3 409	1 261	2 148	-270

Betalningen av Sveriges avgift till EU medför alltid en viss kassamässig korrigering. Sverige betalar inte avgiften direkt till EU. Avgiften överförs till ett räntefritt konto hos Riksgäldskontoret inom statens centralkonto. Samtidigt sker avräkning mot anslaget för EU-avgiften. EU rekviderar sedan via Riksbanken medel från kontot hos Riksgäldskontoret. Eftersom tidpunkten för anslagsbelastning och rekvisition från EU skiljer sig åt uppstår kassamässiga korrigeringar vid såväl anslagsbelastningen som vid rekvisitionen. Anslagsbelastning och rekvisition kan ske under olika budgetår. Betalningen av Sveriges avgift till EU medförde 2010 en kassamässig korrigering på 2 065 miljoner kronor till följd av att kommissionen rekviderade högre belopp än de avgifter som anslagsavräknades under året.

Övergången till kostnadsmässig anslagsavräkning för myndigheternas förvaltningsutgifter har medfört en kassamässig korrigering på 657 miljoner kronor. Korrigeringen uppstod beroende på att Försvarsmakten under 2009 inte fick hela det belopp som anslagsavräknats på det tillfälliga anslaget 1:4 Övergångseffekter av kostnadsmäs-

sig avräkning, under utgiftsområde 26 Stats-skuldsräntor m.m., insatt på sitt räntekonto i Riksgäldskontoret. En del av beloppet betalades ut till Försvarsmakten under 2010 och resterande belopp kommer att betalas ut under kommande år fram till 2013, varför detta ger upphov till kassamässiga korrigeringar åt motsatt håll jämfört med 2009. Denna post var medräknad i statens budget.

År 2007 övertog Riksgäldskontoret gäldenärsansvaret för Venantius AB:s lån på drygt 4 100 miljoner kronor. Återbetalningarna av dessa lån medför kassamässiga korrigeringar t.o.m. 2013. Även denna post, som för 2010 uppgick till 604 miljoner kronor, var medräknad i statens budget.

Redovisningen på anslaget för statsskuldsräntor är inte helt kassamässig. En kassamässig korrigering uppstår därför, främst till följd av att inkomsträntor på vissa delar av Riksgäldskontorets utlåning periodiseras till det kvartal de avser. Denna periodiseringseffekt blev -14 miljoner kronor för 2010.

Posten Övrigt, som uppgick till 97 miljoner kronor, är en restpost som till stor del är hänförlig till skillnader mellan tidpunkten för anslagsavräkning och tidpunkten för betalning.

Den kassamässiga korrigeringen för 2010 blev 3 679 miljoner kronor högre än 2009. Det är främst korrigeringen avseende övergångseffekten till kostnadsmässig avräkning för Försvarsmakten som bidrog till en ökning med 2 522 miljoner kronor. Korrigeringen för betalningen av EU-avgiften blev 904 miljoner högre än 2009.

5.4.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Utgifterna för Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten belastar inte statens budget. De ingår emellertid i de utgifter som omfattas av utgiftstaket för staten. Ålderspensionssystemet består av en fördelningsdel och en premiereservdel. Fördelningsdelen finansieras av under året inbetalda pensionsavgifter. Nettot av inbetalda avgifter och utbetalda pensioner tillfaller, alternativt finansieras av, Första – Fjärde AP-fonderna.

Vid sidan av AP-fonderna sker en förmögensuppbyggnad inom premiepensionssystemet, som administrerades av Premiepensionsmyndigheten t.o.m. 2009. Den 1 januari 2010 bildades

Pensionsmyndigheten med ansvar för hela den allmänna ålderspensionen.

Enligt beslut av EU:s statistikorgan Eurostat får fonderade pensionssystem inte räknas till den offentliga sektorn i nationalräkenskaperna. Det innebär att premiereservdelen och utbetalningar av premiepension inte ingår i utgifterna under utgiftstaket för staten.

Tilläggs pension och inkomstpension belastar fördelningsystemet (AP-fonderna). Premiepension betalas ut från premiepensionssystemet.

AP-fondernas administrationskostnader ingår i utgifterna för Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten. I rörelsens kostnader för Första - Fjärde AP-fonderna ingår samtliga förvaltningskostnader, exklusive courtage, arvoden till externa förvaltare och depåbanksarvoden. Provisionskostnader redovisas som en avdragspost under rörelsens intäkter. Prestationsbaserade avgifter reducerar nettoresultatet för den tillgång som förvaltats.

Förvaltararvoden för onoterade aktier och andelar för vilka återbetalning medges före vinstdelning och där återbetalning bedöms som sannolik, redovisas som en del av tillgångarnas anskaffningsvärde. De ingår inte i de administrationskostnader som redovisas i tabell 5.61. I övriga fall redovisas de som provisionskostnader.

Sjätte AP-fondens gemensamma kostnader och förvaltningskostnader redovisas under posten rörelsens kostnader i tabellen.

Tabell 5.61 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Miljoner kronor

	SB 2010	Utfall 2010	Utfall-SB 2010	Utfall- SB Procent 2010	Utfall 2009
AP-fonderna, pensionsutgifter	220 757	220 204	-553	-0,3	217 413
Administrations- utgifter	2 744	2 694	-50	-1,8	2 389
varav					
Pensionsmyndig- heten m.fl. myndigheter		1 029			922
AP-fonderna, rörelsens kostnader		820			808
AP-fonderna, provisions- kostnader		477			489
AP-fonderna, prestations- baserade avgifter		368			170
Summa	223 501	222 897	-604	-0,3	219 802

I budgetpropositionen för 2010 beräknades utgifterna för ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten uppgå till 223 501 miljoner kronor. Utfallet uppgick till 222 897 miljoner kronor och var därmed 604 miljoner kronor lägre än beräknat. Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna uppgick till 220 204 miljoner kronor, varav 5 miljoner kronor överfördes från AP-fonderna till EU:s tjänstepensionssystem för de tjänstemän inom EU som har begärt detta. Pensionsutbetalningarna var därmed 553 miljoner kronor (0,3 procent) lägre än beräknat.

Administrationskostnaderna för inkomstpensionen uppgick totalt till 2 694 miljoner kronor, vilket är 50 miljoner kronor lägre än beräknat. Ersättningen från AP-fonderna till Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten och Konjunkturinstitutet för administration uppgick till 1 029 miljoner kronor (regeringsbeslut 2009-12-17).

AP-fondernas administrationskostnader (rörelsens kostnader, provisionskostnader och prestationsbaserade avgifter) uppgick totalt till 1 665 miljoner kronor under 2010. Rörelsens kostnader för AP-fonderna uppgick till 820 miljoner kronor, varav 84 miljoner kronor avsåg Sjätte AP-fondens gemensamma kostnader och 83 miljoner kronor avsåg fondens interna och externa förvaltningskostnader. AP-fondernas provisionskostnader uppgick till 477 miljoner kronor och de prestationsbaserade avgifterna uppgick till 368 miljoner kronor.

Jämfört med 2009 blev utfallet för Ålderspensionssystemet vid sidan av budgeten 3 095 miljoner kronor (1,4 procent) högre. Pensionsutbetalningarna från AP-fonderna ökade med 2 791 miljoner kronor (1,3 procent). Det beror på att antalet ålderspensionärer ökar. Däremot minskade utgifterna för pensioner till följd av negativ inflation, svag inkomstutveckling och balanseringen inom pensionssystemet. Mellan 2008 och 2009 ökade utgifterna med 18 207 miljoner kronor (9,1 procent). Ersättningen från AP-fonderna till Pensionsmyndigheten m.fl. myndigheter ökade med 107 miljoner kronor (11,6 procent).

AP-fondernas administrationskostnader ökade med 198 miljoner kronor (13,5 procent). Det beror på att de prestationsbaserade kostnaderna ökade från 170 miljoner kronor till 368 miljoner kronor för 2010.

5.5 Underliggande saldo och engångseffekter

Statens budgetsaldo för 2010 påverkades av betydande engångseffekter (tabell 5.62).

Tabell 5.62 Statens budgetsaldo justerat för större engångseffekter 2010

Miljarder kronor	
	2010
Statens budgetsaldo	-1,1
Justering för större engångseffekter	-10,4
<i>varav</i>	
Försäljning av aktier	0
Extra aktieutdelningar	-2,6
Tillfällig placering Apoteket AB	-5,9
Återbetalning Swedavia AB	-0,9
Kapitaltillskott till bolag	3,1
Lån till Riksbanken	-4,3
Lån till andra länder	1,6
Venantius AB, förfalloprofil övertagna lån	0,6
Carnegie	-0,7
Övrigt, netto	-1,3
Statens budgetsaldo justerat för större engångseffekter	-11,5

Engångseffekterna beräknas totalt påverka saldoto positivt med 10,4 miljarder kronor. Apoteket AB väntas göra en extrautdelning till följd av försäljningen av 465 apotek 2009. I avvaktan på beslut om denna utdelning under 2011 placerades i juni 2010 ett belopp om 5,9 miljarder kronor tillfälligt på konto i Riksgäldskontoret, vilket påverkat budgetsaldoto positivt.

Den största engångseffekten under 2009 avsåg Riksbankens lån i Riksgäldskontoret. Lånet som togs i euro och dollar motsvarande ursprungligen 97 miljarder kronor. Vid utgången av 2009 hade det till följd av valutakursvinster vid omsättning av lån minskat till 95,2 miljarder kronor, vilket var det negativa belopp som påverkade budgetsaldoto 2009. Under 2010 har det totala lånet av samma orsak minskat med ytterligare 4,3 miljarder kronor, vilket innebär en positiv engångseffekt 2010.

Extra utdelningar från statliga aktier innebär en positiv effekt och uppgick 2010 till 2,6 miljarder kronor. Det nya bolaget Posten Norden AB gjorde en extra utdelning på 0,7 miljarder kronor. Vidare gjorde AB Svensk Exportkredit (SEK) en extra utdelning på

1,9 miljarder kronor motsvarande den realiserade vinsten efter skatt från försäljningen av bolagets aktier i Swedbank AB.

Det statliga bolaget Swedavia AB tog i april 2010 över Luftfartsverkets flygplatser och därmed också de lån i Riksgäldskontoret som är hänförliga till dessa. Dessa lån ska ersättas med lån på marknaden och återbetalas till Riksgäldskontoret i den takt de förfaller t.o.m. 2013. Under 2010 har lån om 0,9 miljarder kronor återbetalats.

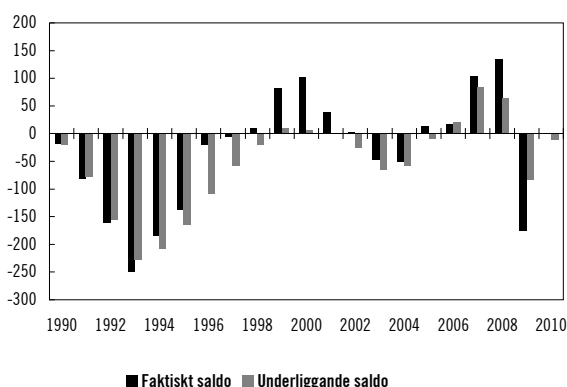
För att stärka det finansiella systemet i Sverige inrättades 2008 en stabilitetsfond i Riksgäldskontoret för stödåtgärder till banker och andra kreditinstitut. Fonden erhöll 2010 en del av köpeskillingen, 0,7 miljarder kronor, från försäljning av aktier i Carnegie Investment Bank AB och Max Matthiessen Holding AB vilka Riksgäldskontoret övertog 2008.

Negativa engångseffekter på utgiftssidan uppstod 2010 genom beslut om kapitaltillskott till SAS AB på 1,1 miljarder kronor och till det nya bolaget Inlandsinnovation AB på 2,0 miljarder kronor. Vidare utbetalade Riksgäldskontoret 1,6 miljarder kronor avseende en del av lånet till Island. Därmed har hälften av det beviljade lånet utbetalats.

Justerat för engångseffekter uppgick budgetsaldot för 2010 till -11,5 miljarder kronor. När engångseffekterna exkluderats erhålls ett mått på den underliggande saldoutvecklingen (statens budgets underliggande saldo).

överskott 1998. Två år senare uppgick överskottet till 102 miljarder kronor. Nästan hela överskottet bestod emellertid av engångsvisa försäljningsinkomster och överföringar från AP-fonden. I början av 2000-talet försämrades saldon återigen, men underskotten dämpades av positiva engångseffekter även dessa år. Från 2005 visade det faktiska saldot åter överskott och ökade successivt till 2008. För 2009 visade det faktiska såväl som det underliggande budgetsaldot ett underskott. Det faktiska saldot vände från ett rekordstort överskott 2008 på 135 miljarder kronor till ett underskott på 176 miljarder kronor. Detta omslag berodde emellertid till stor del på olika engångseffekter. År 2008 tillfördes statens budget stora inkomster av aktieförsäljningar medan den 2009 belastades med tillfälliga utgifter till följd av insatser mot finanskrisen, främst Riksgäldskontorets upplåning för Riksbankens räkning. Även rensat för engångseffekter försvagades dock saldot, framför allt som en följd av den kraftiga konjunktunedgången. För 2010 visar det faktiska saldot ett underskott på 1,1 miljarder kronor och det underliggande saldot ett underskott på 11,5 miljarder kronor. Jämfört med 2009 har det faktiska saldot förbättrats med 175 miljarder kronor och det underliggande saldot med 72,4 miljarder kronor.

Diagram 5.1 Faktiskt och underliggande saldo på statens budget 1990–2010

Under 1990-talets inledande år var staten tvungen att låna stora belopp. Under dessa år var engångseffekterna negativa som en följd av stora utbetalningar av bankstöd. Lånebehovet var som störst 1993 med 250 miljarder kronor. Därefter förbättrades saldot snabbt och vände till

5.6 Realekonomisk fördelning av anslagen på statens budget

Vid analys av och information om storleken på statens budget och påverkan på samhälls-ekonomin fördelas utgifterna även på ett annat sätt än efter utgiftsområden eller anslag. En sådan fördelning är den realekonomiska fördelningen, som baseras på nationalräkenskapernas definitioner. För att skapa jämförbarhet med andra länder upprättas nationalräkenskaperna enligt internationella principer och riktlinjer som har utarbetats av bl.a. EU.

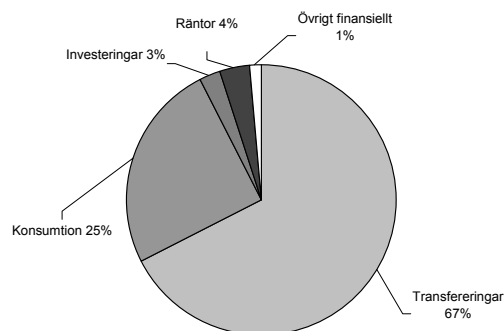
Den realekonomiska fördelning av utgifterna som redovisas är: Transfereringar, konsumtion, investeringar samt räntor och finansiella transaktioner (se diagram 5.2)

De olika realekonomiska kategorierna presenteras övergripande och de viktigaste delarna i budgeten under respektive kategori kommenteras. I tabeller visas den realekonomiska fördelningen av utgifterna inom utgiftsområdena på statens budget, dvs. utgifterna på statens budget exklusive

Riksgäldskontorets nettoutlåning och kassamässig korrigerig.

Vidare framgår den absoluta och procentuella förändringen mellan 2010 och 2009. I tabellerna 5.64, 5.68, 5.70 och 5.71 visas de realekonomiska kategorierna för respektive utgiftsområden 2006–2010. Tabellerna 5.65, 5.66, 5.67 och 5.69 visar de största anslagen inom de största realekonomiska arterna. Tabellerna redovisas i 2010 års struktur.

Diagram 5.2 Procentuell fördelning av budgetens utgifter 2010, realekonomiskt fördelade.

Tabell 5.63 Realekonomisk fördelning av anslagen 2006–2010

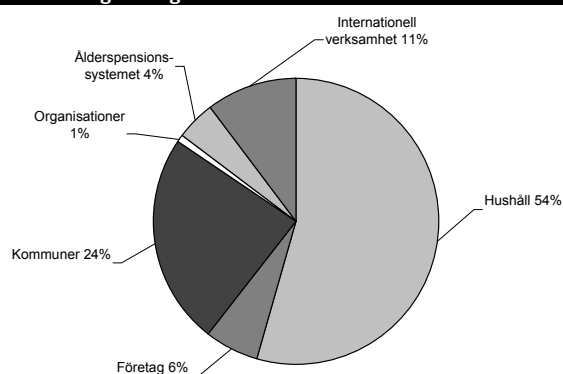
Miljoner kronor

Realekonomisk art	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
Transfereringar	530 025	523 916	502 529	510 298	523 349	6 109	1,2
varav till							
Hushållssektorn	288 037	291 248	278 243	288 003	302 917	-3 211	-1,1
Kommunala sektorn	126 412	127 364	108 763	113 950	104 717	-952	-0,7
Företagssektorn	33 611	32 075	32 649	32 165	36 216	1 536	4,8
Ålderspensionssystemet	23 116	23 632	23 779	23 744	26 636	-516	-2,2
Statliga ideella organisationer	3 730	3 419	3 314	3 307	3 257	311	9,1
Internationell verksamhet	55 119	46 178	55 782	49 129	49 606	8 941	19,4
varav till EU-institutioner	30 407	19 192	31 526	26 635	25 920	11 215	58,4
Konsumtionsutgifter	196 332	189 820	176 148	173 268	166 108	6 512	3,4
varav							
Löner inklusive sociala avgifter	105 282	103 860	98 989	95 101	91 958	1 422	1,4
Omkostnader för konsumtion	58 254	54 289	44 958	45 008	42 282	3 965	7,3
Lokaler	16 260	16 121	15 569	15 341	14 126	139	0,9
Utgifter för försvarsändamål	6 634	6 540	9 199	10 976	10 837	94	1,4
Sociala naturaförmåner	9 902	9 010	7 433	6 842	6 905	892	9,9
Investeringsverksamhet	20 445	20 434	18 390	15 391	15 000	11	0,1
Räntor	29 087	36 727	39 574	52 595	54 952	-7 640	-20,8
varav räntor på statsskulden	23 252	31 143	33 126	47 161	49 374	-7 891	-25,3
Finansiella transaktioner	10 500	10 373	53 622	17 621	6 124	127	1,2
Summa utgiftsområden	786 389	781 270	790 263	769 172	765 537	5 119	0,7

Transfereringar

Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. till stor del utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten erhåller någon direkt motprestation. Som transfereringar räknas t.ex. sjukpenning och barnbidrag men även internationellt bistånd och Sveriges bidrag till EG-budgeten. Syftet med transfereringar är att omfördela inkomster mellan olika grupper i samhället, mellan olika delar av landet eller till internationell verksamhet. Transfereringar kan också avse omfördelningar för individen över tiden. I diagram 5.3 redovisas transfereringarna per mottagarkategori 2010.

Diagram 5.3 Transfereringar på statens budget fördelade efter mottagarkategori 2010

År 2010 utgjorde transfereringarna 67 procent av utgifterna inom utgiftsområdena på statens budget. Hushållen erhöll 54 procent av de totala transfereringarna.

Transfereringar till hushåll

I tabell 5.65 visas de största anslagen med transfereringar till hushåll. Dessa transfereringar har minskat med 3 211 miljoner kronor. Det beror framför allt på anslaget 10:1 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* som minskat med 5 959 miljoner kronor till 56 328 miljoner kronor. Anslaget är det anslag som har störst transfereringar till hushållen och utgifterna minskade för tredje året i rad. Minskningen beror dels på färre långtidssjukskrivningar och dels på att ett ökat antal personer lämnat sjukersättning för ålderspension. Anslaget 14:1 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* ökade för andra året i rad med 4 277 miljoner kronor till 34 342 miljoner kronor. Ökningen beror på rådande lågkonjunktur och ett svagt arbetsmarknadsläge. Anslaget 3:5 *Kostnader för statlig för assistansersättning* ökade med 1 435 miljoner till 23 188 miljoner kronor. Antalet assistansberättigade har kontinuerligt ökat de senaste åren. Även det genomsnittliga antalet assistanstimmar har ökat.

Transfereringar till kommuner och landsting

Kommunerna var den näst största mottagaren av transfereringar 2010. Kommunalsektorn omfattar kommuner, landsting och kommunalförbund. Under 2010 erhöll kommunerna 24 procent av de totala transfereringarna. I tabell 5.66 visas de största anslagen för transfereringar till kommunerna.

Under 2010 minskade transfereringarna till kommuner med 952 miljoner kronor eller 0,7 procent. Det beror framför allt på det under fjolåret nya anslaget 1:4 *Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting* på 14 000 miljoner kronor som inte fanns under 2010. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* står för mer än hälften av de medel som staten lämnar till kommunerna via anslag. Utfallet för anslaget ökade med 12,3 procent till 72 749 miljoner kronor 2010. Ökningen beror på att anslagsnivån 2010 höjdes, en tillfällig generell höjning av statsbidraget gjordes för att upprätthålla de grundläggande välfärdstjänster som kommunsektorn tillhandahåller och till att dämpa nedgången i sysselsättningen i

kommunsektorn. Det skulle också kompensera för inkomstbortfall till följd av det förhöjda grundavdraget för pensionärer som beräknas medföra minskning av kommun- och landstingsskatt med 3,5 miljarder kronor.

Anslaget 1:5 *Bidrag för läkemedelsförmånerna* svarar för den näst största transfereringen till kommunerna med 23 067 miljoner kronor, en ökning med 800 miljoner kronor 2010. Den största procentuella ökningen inom gruppen transfereringar till kommuner stod anslaget 1:15 *Statligt stöd till vuxenutbildning* för. Det mer än fyrdubblades till 2 033 miljoner kronor. Orsaken är dels ökade satsningar på vuxenutbildning och yrkeshögskolan, dels att finansieringen av bidrag till kvalificerad yrkesutbildning tillkom 2010. Anslaget 1:2 *Statligt utjämningsbidrag till LSS-kostnader* ökade med 4,5 procent till 2 933 miljoner kronor. Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner, som redovisas på budgetens inkomstsida (inkomsttitel 7121).

Transfereringar till utlandet

Den tredje största kategorin avser transfereringar till utlandet, dvs. internationell verksamhet. Dessa uppgick under 2010 till 10 procent av de totala transfereringarna. De internationella transfereringarna indelas i transfereringar till EU och transfereringar till övrig internationell verksamhet.

Transfereringar till EU bestod av anslaget 1:1 *Avgiften till Europeiska unionen* och utgjorde nästan 57 procent av de internationella transfereringarna. EU-avgiften ökade med 11 215 miljoner kronor eller 58 procent 2010, vilket beror på att 2009 års utgifter reducerats med återbetalningar för tidigare år. Transfereringar till övrig internationell verksamhet utgjordes till största delen av anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet*. Detta anslag utgjorde 35 procent av de internationella transfereringarna. Anslaget minskade med 3 039 miljoner eller 13,5 procent under 2010.

Transfereringar till företag

Transfereringar till företagssektorn uppgick till 6 procent av de totala transfereringarna 2010. Företagssektorn omfattar enligt nationalräkenskaperna privata företag, ekonomiska föreningar, kommunala bolag, statliga bolag och statliga affärsverk. I tabell 5.67 specificeras de största anslagen med transfereringar till företag.

Transfereringar till ålderspensionssystemet

Transfereringar till ålderspensionssystemet består av statliga ålderspensionsavgifter som ingår i vissa anslag som ger pensionsrätter i ålderspensionssystemet. Exempel på sådana anslag är 1:2 *Aktivitets- och sjukersättningar m.m.* inom utgiftsområde 10 *Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp*, 1:7 *Pensionsrätt för barnår* och 1:2 *Föräldraförsäkring* inom utgiftsområde 12 *Ekonomisk trygghet för familjer och barn*, 1:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* inom utgiftsområde 14 *Arbetsmarknad och arbetsliv* samt 1:2 *Studiemedel m.m.* inom utgiftsområde 15 *Studiestöd*. Den del av den statliga ålderspensionsavgiften som beräknas motsvara

pensionsrätt för premiepension och förs till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning redovisas som transferering till hushållssektorn eftersom premiepensionen inte anses tillhöra den statliga sektorn. Andelen av den statliga ålderspensionsavgiften som fördes till Riksgäldskontoret var 14,1 procent för 2010.

Transfereringar till organisationer

Organisationer och ideella föreningar tillhörande den statliga sektorn får bidrag från staten. Transfereringar till organisationer och föreningar utgjorde mindre än en procent av de totala transfereringarna. I denna grupp ingår bl.a. Chalmers tekniska högskola, Stiftelsen högskolan i Jönköping, Dramaten, Operan och Riksteatern.

Tabell 5.64 Transfereringar per utgiftsområde 2006–2010

Miljoner kronor

Utgifts- område	Utgiftsområdesnamn	2010	2009	2008	2007	2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
01	Rikets styrelse	1 543	1 429	1 253	1 251	1 402	114	8,0
02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	10 061	10 000	9 506	9 262	9 322	61	0,6
03	Skatt, tull och exekution	142	133	120	69	59	9	6,8
04	Rättsväsendet	285	372	422	443	391	-87	-23,4
05	Internationell samverkan	1 717	1 515	1 442	1 327	1 152	202	13,3
06	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	1 330	2 042	2 115	1 933	2 205	-712	-34,9
07	Internationellt bistånd	24 425	26 610	25 299	23 552	24 469	-2 185	-8,2
08	Migration	3 115	2 670	2 716	2 298	2 004	445	16,7
09	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	49 308	45 943	43 420	41 526	37 463	3 365	7,3
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	91 981	101 590	106 765	110 239	116 686	-9 609	-9,5
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	40 928	42 305	42 591	43 738	45 019	-1 377	-3,3
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	70 177	68 080	66 393	61 568	60 066	2 097	3,1
13	Integration och jämställdhet	4 685	4 883	4 731	2 089	3 428	-198	-4,1
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	56 917	51 822	40 030	48 600	59 503	5 095	9,8
15	Studiestöd	16 406	15 746	14 543	14 808	15 373	660	4,2
16	Utbildning och universitetsforskning	14 997	12 679	11 398	10 910	15 600	2 318	18,3
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	9 227	8 248	7 911	8 080	7 709	979	11,9
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning byggande samt konsumentpolitik	680	1 023	1 260	5 026	5 554	-343	-33,5
19	Regional utveckling	2 989	2 966	2 529	2 698	3 030	23	0,8
20	Allmän miljö- och naturvård	1 624	1 774	1 454	1 169	2 255	-150	-8,5
21	Energi	1 770	2 202	1 440	1 518	1 023	-432	-19,6
22	Kommunikationer	3 012	2 734	3 437	3 674	3 195	278	10,2
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	13 376	12 307	12 829	12 069	17 844	1 069	8,7
24	Näringsliv	3 233	2 946	2 627	2 834	2 421	287	9,7
25	Allmänna bidrag till kommuner	75 689	81 588	64 767	72 974	60 246	-5 899	-7,2
26	Statsskuld räntor m.m.	1	1 117	7	8	10	-1 116	-99,9
27	Avgiften till Europeiska unionen	30 407	19 192	31 524	26 635	25 920	11 215	58,4
Summa utgiftsområden		530 025	523 916	502 529	510 298	523 349	6 109	1,2

Anm.: Ändrat innehåll i U013 och U014 2009, justerat bakåt i tiden med de större anslagen

U014 är justerat med följande anslag:

Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetstöd

Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Lönebidrag och Samhall m.m.

Bidrag till lönegarantiersättning

Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2000–2006

Ändrat innehåll i U015 och U016 2010, CSN:s och Överklagandenämnden för studiemedel:s förvalningsanslag har flyttats från U016 till U015, det har justerats bakåt i tiden på Konsumtion i övrigt så påverkar siffrorna så lite att det inte syns

Tabell 5.65 Transfereringar till hushåll

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
1001002	Aktivitets- och sjukersättningar m.m.	56 328	62 285	63 223	63 281	63 059	-5 957	-9,6
1401002	Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	34 342	30 065	20 619	26 656	39 823	4 277	14,2
1201002	Föräldraförsäkring	29 539	28 008	26 949	25 448	23 995	1 531	5,5
1201001	Allmänna barnbidrag	23 731	23 364	23 389	23 516	23 611	367	1,6
0903005	Kostnader för statlig assistansersättning	23 188	21 753	19 858	18 171	16 090	1 435	6,6
1001001	Sjukpenning och rehabilitering m.m.	17 445	19 526	23 150	27 732	32 193	-2 081	-10,7
1101001	Garantipension till ålderspension	18 234	19 054	19 344	20 371	21 339	-820	-4,3
1101001	Efterlevandepensioner till vuxna	15 091	15 847	15 697	15 702	15 813	-756	-4,8
0201005	Statliga tjänstepensioner m.m.	10 046	10 002	9 502	8 957	8 598	44	0,4
1501002	Studiemedel m.m.	10 222	9 635	8 537	8 542	8 184	587	6,1
1101001	Bostadstillägg till pensionärer	7 091	6 907	7 113	7 263	7 448	184	2,7
1001004	Arbetssskadeersättningar m.m.	4 249	4 757	4 961	5 386		-508	-10,7
1401011	Bidrag till lönegarantiersättning	1 338	2 964	832	593	198	-1 626	-54,9
	Övriga anslag	37 193	37 081	35 069	36 386	42 565	112	0,3
	Totalt	288 037	291 248	278 243	288 003	302 917	-3 211	-1,1

Tabell 5.66 Transfereringar till kommuner och landsting 2006–2010

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
2501001	Kommunalekonomisk utjämning	72 749	64 772	62 498	70 813	58 129	7 977	12,3
0901005	Bidrag för läkemedelsförmånerna	23 067	22 267	21 584	21 367	20 550	800	3,6
2501004	Tillfälligt konjunkturstöd till kommuner och landsting	-	14 000	-	-	-	-14 000	-
1301002	Kommunersättningar vid flyktningmottagande	4 516	4 662	4 651	4 175	3 045	-146	-3,1
1601007	Maxtaxa i förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg m.m.	3 657	3 657	3 657	3 656	3 660	0	0,0
2501002	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	2 933	2 808	2 259	2 138	1 898	125	4,5
0801002	Ersättningar och bostadskostnader	2 326	1 861	1 595	1 320	1 092	465	25,0
1401004	Lönebidrag och Samhall m.m.	2 226	2 148	2 151	1 204	1 114	78	3,6
1601015	Statligt stöd till vuxenutbildning	2 033	432	132	-	-	1 601	370,6
1602056	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 160	2 075	2 016	1 997	1 986	85	4,1
1001006	Bidrag för arbetet med sjukskrivningar inom hälso- och sjukvård	995	1 000	1 000	806	1	-5	-0,5
0901004	Tandvårdsförmåner m.m.	1 520	1 514	1 050	892	817	6	0,4
1601010	Fortbildning av lärare	512	530	377	42	-	-18	-3,4
091608 (2008)	Kostnader för statlig assistansersättning	-4 309	-4 186	-3 856	-3 497	-3 208	4 186	-
	Övriga anslag	12 027	9 822	9 649	9 037	15 632	2 205	22,4
	Totalt	126 412	127 364	108 763	113 950	104 717	-952	-0,7

Tabell 5.67 Transfereringar till företag 2006–2010

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
1401004	Lönebidrag och Samhall m.m.	9 758	9 358	9 357	8 790	8 365	400	4,3
2301011	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	7 104	6 948	6 962	7 180	11 665	156	2,2
2301023	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 835	2 287	2 408	1 973	2 623	548	24,0
2301024	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 308	1 673	1 898	1 575	1 817	635	38,0
	Övriga anslag	11 606	11 809	12 023	12 647	11 746	-203	-1,7
	Totalt	33 611	32 075	32 648	32 165	36 216	1 536	4,8

Konsumtion

Statlig konsumtion avser förbrukning av resurser som de statliga myndigheterna använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror, inköp av varor och tjänster, underhåll och reparationer samt försvarets inköp av krigsmateriel som inte kan användas för civilt bruk. I konsumtionsbegreppet ingår även myndigheters köp av varor och tjänster som produceras utanför staten och som levereras direkt till hushållen (sociala naturaförmåner). Detta gäller t.ex. statens utgifter för köp av arbetsmarknadsutbildning och privat tandläkarvård. Ungefär 400 av drygt 500 anslag på statens budget innehöll helt eller delvis konsumtionsutgifter. Utgifterna för konsumtion uppgick under 2010 till 25 procent av utgifterna inom utgiftsområdena på statens budget. Utgiftsområdena 6 Försvar och samhällets krisberedskap, 16 Utbildning och universitetsforskning samt 4 Rättsväsendet hade de största utgifterna för konsumtion (tabell 5.68)

Löner

Drygt hälften eller ungefär 54 procent av utgifterna för konsumtion utgjordes av löner inklusive sociala avgifter. Sociala avgifter avser främst arbetsgivaravgifter och premier för avtalsförsäkringar för statsanställda. Ökningen av löner inklusive sociala avgifter var 1,4 procent 2010. En stor del av detta utfall avser ackumulerade kostnader före 2009, som regleras andra år. I tabell 5.69 redovisas de största anslagen samt de anslag som haft en stor förändring av löneutgifterna mellan åren.

Anslaget 1:1 *Polisorganisationen* är det anslag som har störst löneutgifter. Dessa uppgick till 13 725 miljoner kronor 2010. De ökade med 5,4 procent eller 709 miljoner kronor under året till följd av satsningen på att nå målet med 20 000 poliser. Målet uppnåddes under 2010 och så många poliser har Sverige aldrig haft. Anslaget

1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, hade näst störst löneutgifter. De uppgick till 10 864 miljoner kronor 2010, en ökning med 1 341 miljoner kronor. Ökningen beror på att det blivit fler anställda vid försvaret i samband med övergången från ett värnpliktsförsvaret till ett försvar med anställda. Löneutgifterna på anslaget 2:1 *Försäkringskassan* minskade med 5,8 procent 2010 efter det att personal överfördes till den nya Pensionsmyndigheten. Antalet anställda vid *Försäkringskassan* har minskat med nästan 700 personer. Anslaget 1:1 *Skatteverket* ligger kvar på nästan oförändrad nivå, men antalet anställda vid *Skatteverket* har minskat. Anslaget 1:6 *Kriminalvården* har ökade löneutgifter med 3,2 procent, bl. a. till följd av något fler anställda. Arbetsförmedlingen har ökat sina löneutgifter kraftigt beroende på en ökning av antalet årsarbetskrafter med drygt 1000 stycken. Regeringskansliets löneutgifter ligger kvar på ungefär samma nivå som under fjolåret.

Omkostnader

Till posten *Omkostnader för konsumtion* räknas myndigheternas köp av varor och tjänster. *Omkostnaderna för konsumtion* ökade med 7,3 procent 2010. Det enskilda anslag som har störst omkostnader för konsumtion är 1:2 *Väghållning* inom utgiftsområde 22 *Kommunikationer*. Dessa omkostnader uppgick till 8 744 miljoner kronor 2010, en minskning med 11,3 procent. Utgifterna för väghållningen har minskat på statens budget till följd av bolagiseringen av delar av *Vägverket*. Anslagen 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*, 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap* och 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar*, inom utgiftsområde 6 *Försvar och samhällets krisberedskap* står tillsammans för 28,8 procent eller 16 782 miljoner kronor av omkostnaderna för konsumtion.

Tabell 5.68 Konsumtion per utgiftsområde 2006–2010

Miljoner kronor

Utgifts- område	Utgiftsområdesnamn	2010	2009	2008	2007	2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
01	Rikets styrelse	9 694	10 305	9 418	8 883	8 939	-611	-5,9
02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	1 954	1 870	1 780	1 868	2 403	84	4,5
03	Skatt, tull och exekution	8 702	8 813	8 958	9 222	8 589	-111	-1,3
04	Rättsväsendet	33 711	31 659	30 944	28 934	26 976	2 052	6,5
05	Internationell samverkan	290	296	303	255	268	-6	-2,0
06	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	43 015	38 522	39 930	43 698	41 362	4 493	11,7
07	Internationellt bistånd	2 213	2 321	1 833	1 795	1 310	-108	-4,7
08	Migration	3 885	3 703	3 355	2 962	2 479	182	4,9
09	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	6 577	7 033	5 649	5 063	4 637	-456	-6,5
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	7 174	7 878	8 559	8 686	8 742	-704	-8,9
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	525	-	-	-	-	525	-
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-	-	-	-	-	-	-
13	Integration och jämställdhet	516	449	738	946	1 011	67	14,9
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	11 447	8 602	7 180	7 295	8 599	2 845	33,1
15	Studiestöd	689	702	673	671	653	-13	-1,9
16	Utbildning och universitetsforskning	36 062	33 751	31 174	29 417	28 999	2 401	7,1
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	1 983	1 900	2 085	1 896	1 761	83	4,4
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning byggande samt konsumentpolitik	834	734	771	734	678	100	13,6
19	Regional utveckling	161	200	196	161	232	-39	-19,5
20	Allmän miljö- och naturvård	3 166	2 889	2 740	2 575	1 574	277	9,6
21	Energi	902	808	619	636	558	94	11,6
22	Kommunikationer	16 883	17 551	13 688	12 908	11 843	-668	-3,8
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	3 785	3 660	3 543	3 292	3 035	125	3,4
24	Näringsliv	2 162	2 249	2 003	1 371	1 460	-87	-3,9
25	Allmänna bidrag till kommuner	2	1	3	0	0	1	100,0
26	Statsskuldräntor m.m.	-	3 924	4	-	-	-3 924	-100,0
27	Avgiften till Europeiska unionen	-	-	-	-	-	-	-
Summa utgiftsområden		196 332	189 820	176 148	173 268	166 108	6 512	3,4

Utgiftsområde 13 och 14 har justerats för att få jämförbarhet med 2009.

Tabell 5.69 Lön inkl. sociala avgifter 2006–2010

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	Utfall 2010	Utfall 2009	Utfall 2008	Utfall 2007	Utfall 2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
0401001	Polisorganisationen	13 725	13 016	12 595	11 535	10 783	709	5,4
0601001	Förbandsverksamhet och beredskap	10 864	9 523	11 163	11 273	11 642	1 341	14,1
1002001	Försäkringskassan	5 080	5 390	5 342	5 135	5 679	-310	-5,8
0301001	Skatteverket	4 968	4 936	5 034	4 890	4 672	32	0,6
0401006	Kriminalvården	4 373	4 237	4 008	3 681	3 389	136	3,2
0104001	Regeringskansliet m.m.	3 895	3 876	3 674	3 335	3 102	19	0,5
1401001	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	4 430	3 638	3 715	3 737	3 644	792	21,8
0401005	Sveriges Domstolar	3 149	3 030	3 009	2 870	2 672	119	3,9
2601004	Övergångseffekter av kostnadsmässig anslagsavräkning	-	2 668	-	-	-	-2 668	-100,0
2201004	Banhållning	1 646	2 406	2 526	2 467	2 372	-760	-31,6
1603001	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	2 475	2 412	2 134	1 661	1 660	63	2,6
	Övriga anslag	50 677	48 728	45 789	44 518	42 343	1 949	4,0
	Totalt	105 281	103 860	98 989	95 101	91 958	1 421	1,4

Investeringar

Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga materiella tillgångar såsom byggnader och maskiner, immateriella tillgångar som dataprogram, värdeföremål, finansiella tillgångar och lagerinvesteringar som är ämnade att användas i produktion.

Av utgifterna inom budgetens utgiftsområden uppgick investeringarna till knappa 3 procent. Försvarets inköp av krigsmateriel, som inte kan användas för civilt bruk, ingår i konsumtion som tidigare nämnts. De anslagsfinansierade investeringarna bestod främst av investeringar i

infrastruktur, vägar och järnvägar. Utgiftsområde 22 Kommunikationer var det utgiftsområde som hade den största delen (drygt 91 procent) av de totala investeringarna (se tabell 5.70). Statliga investeringar finansieras även med lån i Riksgäldskontoret och finansiell leasing. Utgifterna för dessa investeringar ingår därför inte i utgifterna inom budgetens utgiftsområden utan redovisas under Riksgäldskontorets nettoutlåning. Myndigheternas amorteringar på lån redovisas som finansiella transaktioner. På så sätt kommer investeringar med inom budgetens utgiftsområden när de amorteras.

Tabell 5.70 Investeringar per utgiftsområde 2006–2010

Miljoner kronor

Utgifts- område	Utgiftsområdesnamn	2010	2009	2008	2007	2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
01	Rikets styrelse	26	17	41	56	55	9	53
02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	19	19	18	12	27	0	0
03	Skatt, tull och exekution	21	12	-57	10	24	9	75
04	Rättsväsendet	86	65	3	-10	30	21	32
05	Internationell samverkan	1	1	1	1	1	0	0
06	Försvaret samt beredskap mot sårbarhet	232	226	267	280	73	6	3
07	Internationellt bistånd	2	3	3	-10	8	-1	-33
08	Migration	10	6	5	5	-2	4	67
09	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	19	14	15	24	15	5	36
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	10	3	2	1	8	7	233
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	6	-	-	-	-	6	-
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	-	-	-	-	-	-	-
13	Integration och jämställdhet	1	3	0	-1	5	-2	-67
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	40	19	4	14	53	21	111
15	Studiestöd	1	-	-	-	-	1	-
16	Utbildning och universitetsforskning	836	767	878	622	626	69	9
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	21	23	18	18	17	-2	-9
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning byggande samt konsumentpolitik	17	68	26	23	10	-51	-75
19	Regional utveckling	0	1	0	1	0	-1	-100
20	Allmän miljö- och naturvård	327	452	445	531	679	-125	-28
21	Energi	21	9	6	7	7	12	133
22	Kommunikationer	18 717	18 680	16 691	13 774	13 333	37	0
23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21	26	17	20	22	-5	-19
24	Näringsliv	11	11	8	14	9	0	0
25	Allmänna bidrag till kommuner	-	-	-	-	-	-	-
26	Statsskuldräntor m.m.	-	9	-	-	-	-9	-
27	Avgiften till Europeiska unionen	-	-	-	-	-	-	-
Summa utgiftsområden		20 445	20 434	18 390	15 391	15 000	11	0

Anm.: Nästan hela U013 har flyttat till U014, endast små belopp på när det gäller investeringar U013 och U014 har bytt plats på åren 2005–2008 för att stämma med 2009

Räntor och finansiella transaktioner

I tabell 5,71 redovisas de realekonomiska kategorierna Räntor och finansiella transaktioner per utgiftsområde. Den realekonomiska gruppen

räntor avser räntor på statsskulden och övriga räntor, t.ex. räntesubventioner för studielån. Räntorna uppgick till 4 procent av utgifterna inom budgetens utgiftsområden 2010. De två största anslagen var 1:1 *Räntor på statsskulden*

och 1:3 *Studiemedelsräntor m.m.* Dessa svarade tillsammans för nästan 99 procent av de totala ränteutgifterna. Räntor på statskulden särredovisas i tabell 5.63. Studiemedelsräntorna ökade 2010 med 4,3 procent till 5 458 miljoner kronor

Under posten finansiella transaktioner finns bl.a. amorteringar, utlåning och utgifter för upplåning och låneförvaltning. Under 2010 ökade posten finansiella transaktioner med 1,2 procent till 10 500 miljoner kronor. Den kraftiga minskningen mellan 2008 och 2009 med 81 procent beror framförallt på att regeringen 2008 gjorde extra satsningar i samband med finanskrisen på totalt 23 000 miljoner kronor i form av olika finansiella tillskott. Dessutom

gjordes extra amorteringar av infrastrukturlån med 25 299 miljoner kronor 2008. Det anslag som har störst finansiella transaktioner 2010 är 1:21 Kapitalinsatser i statliga bolag. Dessa finansiellas transaktioner uppgick till 3 063 miljoner kronor och avser dels svenska statens deltagande i nyemissionen i SAS AB med 1 063 miljoner kronor, dels på att regeringen i december bildade riskkapitalbolaget Innlandsinnovation AB (2 000 miljoner kronor). Det näst största anslaget under posten övrigt finansiellt är anslaget 1:4 Banhållning. Dessa utgifter uppgick till 698 miljoner kronor och avser amorteringar på infrastrukturlån.

Tabell 5.71 Räntor och finansiella transaktioner per utgiftsområde 2006–2010

Miljoner kronor

Utgifts- område	Utgiftsområdesnamn	2010	2009	2008	2007	2006	Förändring 2009–2010	Procentuell förändring 2009–2010
01	Rikets styrelse	394	400	253	403	241	-6	-2
02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	111	116	74	65	80	-5	-4
03	Skatt, tull och exekution	520	476	425	370	339	44	9
04	Rättsväsendet	1 405	1 549	1 324	1 260	1 108	-144	-9
05	Internationell samverkan	-11	3	4	3	4	-14	-467
06	Försvar samt beredskap mot sårbarhet	1 088	1 316	718	619	622	-228	-17
07	Internationellt bistånd	28	667	318	104	107	-639	-96
08	Migration	81	142	58	31	43	-61	-43
09	Hälsovård, sjukvård och social omsorg	110	75	47	53	61	35	47
10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	769	499	536	539	248	270	54
11	Ekonomisk trygghet vid ålderdom	15	-	-	-	-	-	-
12	Ekonomisk trygghet för familjer och barn	0	0	0	-	-	0	0
13	Integration och jämställdhet	-10	-2	15	22	26	-8	-53
14	Arbetsmarknad och arbetsliv	152	177	114	156	187	-25	-14
15	Studiestöd	5 485	5 234	4 527	4 481	4 732	251	5
16	Utbildning och universitetsforskning	1 339	1 407	441	617	650	-68	-5
17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	107	98	103	97	98	9	9
18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning byggande samt konsumentpolitik	28	81	17	18	255	-53	-65
19	Regional utveckling	28	36	73	19	70	-8	-22
20	Allmän miljö- och naturvård	44	47	28	37	38	-3	-6
21	Energi	11	26	13	11	15	-15	-58
22	Kommunikationer	1 172	1 607	27 668	13 933	2 584	-435	-27
23	Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	265	375	119	98	84	-110	-29
24	Näringsliv	3 096	1 358	8 123	34	25	1 738	128
25	Allmänna bidrag till kommuner	-	-	-	-	-	-	-
26	Statsskuldsräntor m.m.	23 360	31 413	48 195	47 246	49 462	-8 053	-26
27	Avgiften till Europeiska unionen	-	-	-	-	-	-	-
Summa utgiftsområden		39 587	47 100	93 196	70 216	61 076	-7 513	-16

Anm.: Nästan hela U013 har flyttat till U014, endast små belopp på när det gäller Ränta och övrigt finansiellt U013 och U014 har bytt plats på år 2005-2008 för att stämma med 2009

5.7 Bemyndiganden

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen beslutar, beställa varor eller tjänster samt besluta om bidrag, ersättning, lån eller liknande som medför utgifter under senare budgetår än det budgeten avser. De åtaganden som gjorts räknas inte som ekonomiska händelser som ska redovisas mot anslag. När ett bemyndigande utnyttjas ska detta redovisas mot det av riksdagen beslutade bemyndigandebeloppet.

Det totala bemyndigandebeloppet för 2010 var 297 miljarder kronor. Utestående åtaganden den 31 december 2010 uppgick till 256 miljarder kronor.

Utgiftsområdena 22 Kommunikationer, 6 Försvar och samhällets krisberedskap och 7 Internationellt bistånd har störst bemyndiganden. De största beloppen avser anslagen 1:4 *Banhållning*, 1:1 *Biståndsverksamhet*, 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* samt 1:2 *Väghållning*.

En specifikation av utestående åtaganden den 31 december 2010 per anslag redovisas i bilaga 4.

Störst avvikelse mellan bemyndiganderam och utestående åtagande finns inom utgiftsområdena 7 Internationellt bistånd och 22 Kommunikationer.

Anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd har störst avvikelse mellan beslutat bemyndigande och utestående åtaganden, ca 13 miljarder kronor. Utfallet påverkas av att avtal sluts senare än beräknat samt att det i mottagarländerna inträffar oförutsedda händelser som inverkar på planerade beslut om projekt och program. Förändringar kan även inträffa på grund av att utbetalningar av redan beslutade insatser förskjuts över tiden. Utestående åtaganden i förhållande till bemyndiganderamen uppgår till 75 procent för Sidas del av anslaget 1:1 *Biståndsverksamhet* och har väsentligt förbättrats jämfört med 2009 (52 procent). Avvikelsen på 1,8 miljarder kronor för anslaget 2:1 *Reformsamarbete i Östeuropa* beror på att avtalslängd och avtalsbelopp inte har ökat i den omfattning som var planerat.

Avvikelsen för anslaget 1:4 *Banhållning* under utgiftsområde 22 Kommunikationer beror främst på en förändring i redovisningen som innebär att räntekostnader för ännu ej upptagna

Tabell 5.72 Bemyndiganden 2010

Miljoner kronor

Utgifts- område		Bemyndiganderam ¹	Utestående åtaganden
UO 01	Rikets styrelse	185	128
UO 02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	30	0
UO 05	Internationell samverkan	134	80
UO 06	Försvar och samhällets krisberedskap	55 650	52 667
UO 07	Internationellt bistånd	63 343	48 432
UO 09	Hälsovård, sjukvård och omsorg	1 433	1 118
UO 10	Ekonomisk trygghet vid sjukdom	2 029	2 023
UO 13	Integration och jämsällighet	60	1
UO 14	Arbetsmarknad och arbetsliv	17 679	14 084
UO 15	Studiestöd	7	3
UO 16	Utbildning och universitetsforskning	12 925	12 334
UO 17	Kultur, medier, trossamfund och fritid	442	391
UO 18	Samhällsplanering, bostadsförsörjning samt konsumentpolitik	85	24
UO 19	Regional tillväxt	6 945	5 454
UO 20	Allmän miljö och naturvård	3 568	2 336
UO 21	Energi	5 151	3 750
UO 22	Kommunikationer	112 835	100 477
UO 23	Areella näringar, landsbygd och livsmedel	10 130	9 123
UO 24	Näringsliv	4 538	3 766
Summa utgiftsområden		297 170	256 191

¹Beslutade bemyndiganden enligt budgetpropositionen och tilläggsbudgetar för 2010

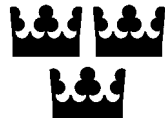
lån inte redovisas mot bemyndiganderamen. Detta rör fall där det råder osäkerhet kring om investeringen ska finansieras med lån, anslag eller på annat sätt. I och med denna förändring redovisas åtaganden för anslagen 1:2 *Väghållning* och 1:4 *Banhållning* enligt samma principer. Därtill har volymen ingångna åtaganden avseende investeringar på järnvägssidan blivit lägre än tidigare beräknat. Samma förklaring gäller för avvikelsen på anslaget 1:2 *Väghållning*. För att kunna hantera variationer i kostnaderna för stora investeringsprojekt har bemyndiganderamarna, så som beskrivs i budgetpropositionen för 2011, legat på en högre nivå än beräknade

åtaganden. Denna buffert har inte behövt utnyttjas under 2010. Vad gäller anslaget 1:12 *Trafikavtal* förklaras avvikelsen med att priset på de rörliga komponenterna, t.ex. olja, som ingår i trafikavtalen varit lägre än den nivå som hade krävt ett fullt utnyttjande av ramen (se prop. 2009/10:1 utg.omr. 22 avsnitt 3.8.13).

Bemyndiganderamen för anslaget 1:10, *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning har av Skolverket överskridits med 15,4 miljoner kronor. Det beror främst på att förväntade utbetalningar av statsbidrag till huvudmän baseras på uppgifter om beviljat antal platser.

6

Statliga garantier och krediter

6 Statliga garantier och krediter

6.1 Statliga garantier

Ett statligt garantiåtagande innebär att staten går i borgen för någon annans betalningsåtagande, vilket leder till en finansiell risk för staten. Generella regler för hanteringen av statliga garantier finns i lagen (1996:1059) om statsbudgeten (budgetlagen). Dessutom finns det garantier som regleras i särskild lagstiftning.

Enligt budgetlagen får regeringen ställa ut kreditgarantier och göra andra liknande åtaganden för det ändamål och med högst det belopp som riksdagen bestämmer. En garantiavgift ska tas ut som motsvarar statens ekonomiska risk och övriga kostnader för åtagandet, om inte riksdagen beslutar annat. Avgifterna sätts in på konton hos Riksgäldskontoret, i bank eller placeras i värdepapper. Avgifterna ska täcka förväntade kostnader för garantierna, vilka består av förväntade förluster (eller eventuella återvinningar) i de fall garantitagaren inte kan fullgöra sina förpliktelser samt administrationskostnader. Garantiverksamheten förväntas på så sätt vara självfinansierad på lång sikt. Denna princip för garantigivning kallas för den statliga garantimodellen. Exempel på stora garantiåtaganden som omfattas av garantimodellen är exportkreditgarantier och kreditgarantier för infrastrukturprojekt. Riksdagen har dock möjlighet att besluta om att undanta specifika garantier från modellen.

Riksdagen har beslutat om en ny budgetlag (prop.2011/11:40, bet. 2010/11:KU14, rskr. 2010/11:177). Den nya budgetlagen (2011:203) innebär en rad ändrade och nya bestämmelser i förhållande till den tidigare budgetlagen som bland annat berör statliga garantier och statlig

utlåning med kreditrisk. Den största skillnaden inom detta område är en modell för den statliga utlåningen som innebär att garanti- och kreditgivning kommer att behandlas enligt samma principer, dvs. en gemensam statlig garanti- och kreditmodell. Den nya budgetlagen trädde i kraft den 1 april 2011 med vissa övergångsbestämmelser.

Med anledning av den nya budgetlagen har regeringen fattat beslut om en ny förordning (2011:211) om utlåning och garantier. Förordningen innehåller mer enhetliga och detaljerade bestämmelser av garantigivning och utlåning med kreditrisk.

Vid sidan av budgetlagen finns garantier som regleras i särskilda lagar. Avgifterna för sådana garantier är vanligen angivna direkt i lag och sätts ofta på andra grunder än att det ska täcka de förväntade kostnaderna. Insättningsgarantin, investerarskyddet och bankgarantiprogrammet är exempel på garantier som hanteras utanför garantimodellen.

I samband med att den finansiella krisen tilltog under hösten 2008 beslutade riksdagen och regeringen om åtgärder för att trygga det finansiella systemet. Flera av dessa åtgärder gällde garantier och ledde till en väsentlig ökning av statens garantiåtagande. Även under 2010 var statens garantiåtaganden stora. Programmet för garantier av bankers värdepappersupplåning, som tillkom hösten 2008, har förlängts vid flertalet tillfällen och löper nu fram till den 30 juni 2011. Efter halvårsskiftet 2010 har inga nya garantier ställts ut och alla institut har nu lämnat garantiprogrammet. Dock har några av instituten fortfarande kvar garanterade skuldförbindelser inom ramen för programmet.

Oron för kreditförsörjningen till företagssektorn i krisens spår gjorde att riksdagen höjde Exportkreditnämndens ram för garantigivning. Utställda exportkreditgarantier och utfästelser var även under 2010 på en hög nivå.

6.1.1 Garantiportföljens sammansättning

Statens garantiportfölj ökade något under 2010 och uppgick till 1471 miljarder kronor vid utgången av 2010, jämfört med 1461 miljarder år 2009. Störst av åtagandena är insättningsgarantin (948 miljarder kronor per 31 december 2009) följt av kreditgarantier (415 miljarder kronor) och garantier om tillförsel av kapital (99 miljarder kronor). Övriga åtaganden, främst pensionsgarantier, uppgår till 8,4 miljarder kronor.

Tabell 6.1 Statliga garantiåtaganden och utfästelser 2010-12-31

Miljoner kronor

Typ av garanti	Garantier	Utfästelser
Insättningsgarantin¹	947 646	
Investerarskyddet²		
Kreditgarantier	415 000	186 280
Bankgarantier	176 347	
Exportgarantier ³	201 448	178 009
U-kreditgarantier	1 048	249
Fristående garantier	173	2 824
Infrastruktur	25 265	
Bostadskrediter	2 366	
Internationella åtaganden	6 372	
Fordonsindustri	1 953	5 198
Övrigt	28	
Garantier om tillförsel av kapital	98 609	
Kapitaltäckningsgarantier ⁴		
Grundfundsförbindelser	1 005	
Garantikapital	95 604	
Övrigt	2 000	
Pensionsgarantier⁵	8 440	
Övriga garantier	1 622	
Affärsverkens garantier, m.fl.	1 622	
Totalt	1 471 317	186 280

¹ Åtagandet för Insättningsgarantin avser den 31 december 2009.

² För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.

³ Avser såväl bundna som obundna utfästelser.

⁴ Det finns två kapitaltäckningsgarantier för vilka inte några värden uppskattats eftersom garantierna är obegränsade till tid och belopp.

⁵ Åtagandet Pensionsgarantier avser den 31 december 2009.

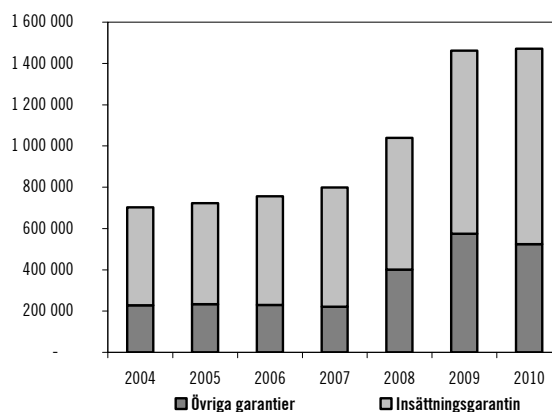
I beloppet ingår inte de två utestående kapitaltäckningsgarantierna till Arlandabanan Infrastructure AB och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB, eftersom dessa åtaganden inte kan beloppsbestämmas. Även för investerarskyddet saknas det uppgifter om storleken på statens åtagande.

Utöver dessa utfärdade garantier finns det utfästelser om nya garantier på 186 miljarder kronor, i huvudsak i form av exportkreditgarantier.

Garantierna hanteras av fyra myndigheter: Riksgäldskontoret, Exportkreditnämnden (EKN), Statens bostadskreditnämnd (BKN) samt Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida). Garantikapital till internationella finansieringsinstitut hanteras av Finansdepartementet och Utrikesdepartementet men redovisas av Riksgäldskontoret.

Diagram 6.1 Garantiåtaganden 2004–2010

Miljoner kronor

Av riksdagen beslutade garantiramar

I tabell 6.1 redovisas en sammanställning av de garantier och utfästelser som regeringen och myndigheterna utfärdat. I tabell 6.2 redovisas en sammanställning över av riksdagen beslutade garantiramar och till vilka belopp dessa har utnyttjats. Riksdagen beslutar om en stor mängd garantier inom olika program. I tabell 6.2 anges ramarna för de program där nya garantier får utfärdas. Därutöver finns ett antal enskilda garantier där riksdagen fastställt ett visst belopp för åtagandet. Sådana enskilda garantier ingår i tabell 6.1 men inte i tabell 6.2, vilket gör att totalbeloppen i dessa tabeller inte är exakt jämförbara.

Finanskrisen ledde till både nya och utökade garantiramar och därmed större volymer av utfärdade garantier. Regeringen satte ramen för bankgarantiprogrammet, som tillkom med stöd av lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut, till 1 500 miljarder kronor. Den maximala ramen halverades i november 2010 och är nu 750 miljarder kronor. För Riksgäldskontorets övriga garantigivning finns ramar för enskilda projekt och några mindre program.

Riksdagen höjde i början av 2009 ramen för EKN:s garantigivning från 200 miljarder kronor

till 350 miljarder kronor. Riksdagen beviljade senare en ytterligare ökning till 500 miljarder kronor från den 1 januari 2010. Det finns en särskild ram på 10 miljarder kronor för EKN:s investeringsgarantier.

Den totala ramen för Sidas garantiåtaganden är 5 miljarder kronor.

BKN får ställa ut kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder till ett belopp om högst 10 miljarder kronor inklusive tidigare gjorda åtaganden. För BKN:s övriga verksamhetsgrenar finns ramar på lägre belopp.

Tabell 6.2 Garantiramar och utfärdade garantier 2010-12-31

Miljoner kronor

	Beslutade garantiramar	Utfärdade garantier
RGK		
Insättningsgaranti ¹	Obegränsad	947 646
Garantier till insättare i utländska instituts filialer i Sverige ²	Obegränsad	
Investerarskyddet	Obegränsad	*
Garantier till banker m.fl. för skuldförbindelser ³	750 000	176 347
Kreditgaranti till AB Svensk Exportkredit för upplåning ²	250 000	0
Kreditgarantier till företag inom fordonsindustrin för lån i EIB för omställning till grön teknologi m. m. ⁴	20 000	1 953
Kreditgarantier till Öresundsbro Konsortiets upplåning	Obegränsad	25 265
Nordiska investeringsbanken, garantier för projektinvesteringslån ⁵	6 038	6 038
Nordiska investeringsbanken, garantier för miljöinvesteringslån ⁵	934	290
Pensionsgarantier	30 000	8 440
Kreditgarantier till UD-anställda	50	1
EKN		
Exportkreditgarantier (garantier och utfästelser) ⁶	500 000	304 879
däruv för s.k. SLV-garantier (stipulated loss value-garantier avseende export av civila flygplan)	5 000	2 081
Investeringsgarantier	10 000	0
Sida		
Totalram	5 000	
däruv biståndsgarantier (garantier och utfästelser)		1 297
däruv fristående garantier och utfästelser		2 997
BKN		
Kreditgarantier för ny- och ombyggnad av bostäder ⁷	10 000	1 832
Kreditgarantier för avlösen av kommunala borgensåtaganden ⁸	1 000	534
Förvärvsgarantier	5 000	
Summa		1 477 519

¹ Åtagandet för insättningsgaranti avser den 31 januari 2009.

² Garantin innebär endast en möjlighet att skydda dessa filialer och den är en följd av finanskrisen.

³ Bankgarantiprogrammet är en följd av finanskrisen.

⁴ Garantier är en följd av finanskrisen och konjunkturnedgången.

⁵ Avvikelsen från posten Internationella åtaganden i tabell 6.1 beror på garantiåtagandet till Dom Shvetsii på 43 mnkr.

⁶ I beloppet 304 879 ingår garantier, samtliga bundna utfästelser och hälften av de obundna utfästelserna, vilket förklarar skillnaden mot tabell 6.1.

⁷ Såväl garantier för färdigställda fastigheter som för fastigheter under byggtiden.

⁸ Total ram för kreditgarantierna är 10 000 mkr inklusive avlösen av kommunala borgensåtaganden på 1 000 mnkr.

* För investerarskyddet saknas uppgifter om storleken på de skyddade tillgångarna.

6.1.2 De olika garantityperna

I följande avsnitt presenteras de olika garantityperna. Som tidigare nämnts hamnar de flesta garantier inom garantimodellen. Flera av de beloppsmässigt största garantierna, exempelvis insättningsgarantin och bankgarantierna, hanteras dock utanför garantimodellen.

Insättningsgarantin

Syftet med insättningsgarantin är ett starkt konsumentskydd för allmänhetens insättningar och att bidra till stabilitet i det finansiella systemet. Garantin infördes i Sverige 1996 och baseras på ett EU-direktiv. Motsvarande garanti finns i övriga EU-länder och även i flera länder utanför EU. De institut som omfattas av insättningsgarantin betalar en avgift till staten.

Den 31 december 2010 höjdes det maximala ersättningsbeloppet för den svenska insättningsgarantin. Förändringen var en anpassning till EU:s regelverk som innebär att ersättningsbeloppen inom EU ska vara 100 000 euro oavsett land. Under 2010 var det maximala ersättningsbeloppet 50 000 euro, dock minst 500 000 kronor. Regeringen har också möjlighet att ställa ut garantier för att insättare i ett utländskt instituts filial i Sverige ska få ersättning motsvarande vad som skulle ha betalats ut i institutets hemland. Detta kan bli aktuellt om det finns risk att garantiåtagandet inte kan uppfyllas inom det utländska systemet och att det bedöms medföra störningar i det svenska finansiella systemet. De garanterade insättningarna uppgick till 948 miljarder kronor per den 31 december 2009.

Erfarenheter från den finansiella krisen har gjort att ett omfattande arbete pågår på EU-nivå för att uppdatera och förändra regelverket för insättningsgarantin. Genom en ökad harmonisering inom EU ska konsumentskyddet ytterligare stärkas samt bidra till att förstärka den finansiella stabiliteten.

Under året betalades ersättning ut till kunder i Capinordic Bank som är en dansk bank med filial i Sverige. Spararna fick ersättning upp till 50 000 euro från den danska insättningsgarantin. Eftersom filialen hade tecknat avtal om komplettering täckte den svenska garantin skillnaden mellan 50 000 euro och 500 000 kronor på grund av att det svenska

beloppet var högre på utbetalningsdagen. Ersättningsfallet belastade insättningsgarantifonden med 10,6 miljoner kronor.

Eftersom garantin ligger utanför garantimodellen och avgiften bestäms på andra grunder finns det i dag ingen värdering av statens ekonomiska risk i insättningsgarantin. Avgiften regleras i lagen (1995:1571) om insättningsgarantin.¹⁴

Investerarskyddet

När en kund anlitar ett värdepappersinstitut för köp, försäljning eller deponering av värdepapper är institutet skyldigt att hålla kundens värdepapper skilda från sina egna. Om institutet trots detta inte kan lämna ut kundens egendom vid en konkurs, t.ex. därför att det efter konkursen inte går att klargöra vad som är kundens respektive institutets tillgångar, har kunden rätt till ersättning. Ett ersättningsfall förutsätter därmed en konkurs i kombination med grovt slarv eller brottslig handling hos institutet. Ersättningsbeloppet är maximalt 250 000 kronor per kund och institut.

Inga nya ersättningsfall inträffade under året. Riksgäldskontoret har dock arbetat vidare med ett tidigare ersättningsfall, värdepappersbolaget CTA Lind & Co Scandinavia (CTA). Under året har Riksgäldskontoret begärt in uppgifter från de berörda instituten för att kunna beräkna varje instituts avgift. I början av 2011 kommer kostnaderna att faktureras.

För investerarskyddet betalar de institut som omfattas av skyddet en årlig administrativ avgift. Ersättningsfall som uppstår finansieras i efterhand av samma institut.

Kreditgarantier

Den vanligaste formen av enskilda garantiåtaganden är kreditgarantier. Dessa innebär att staten tar på sig hela eller delar av kreditrisken vid bankers upplåning eller för finansiering av investeringar i exportaffärer,

¹⁴ För insättningsgarantin ska institutens sammanlagda avgifter för ett år motsvara 0,1 procent av de garanterade insättningarna vid utgången av föregående år.

infrastruktur, bostäder etc., men överlåter själva kreditgivningen till andra långivare.

Garantiprogram för att underlätta bankernas upplåning

Under hösten 2008 beslutade regeringen med stöd av lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut om ett garantiprogram för att underlätta bankernas och bostadsinstitutens upplåning under den rådande globala finanskrisen. Det syftar till att ge bättre förutsättningar för företag och hushåll som behöver låna pengar. Garantiprogrammet är en direkt följd av den finansiella krisen och löper efter flera förlängningar fram till den 30 juni 2011.

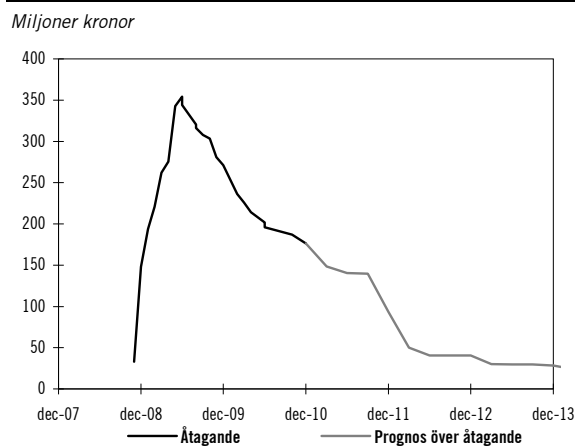
Garantiprogrammet ger banker, bostadsinstitut och vissa kreditmarknadsbolag möjlighet att avtala med staten om garantier för en del av sin upplåning. Garantin innebär att institutet, mot en riskbaserad garantiavgift, kan avtala med staten om en garanti för refinansiering av förfallande lån under en viss löptid. För varje utfärdad garanti betalar institutet en avgift till staten. Prissättningen följer regler som fastställts på EU-nivå. Avgifterna förväntas täcka kostnaderna för eventuella förluster som uppstår på grund av garantierna.

Den totala beloppsgränsen för garantiprogrammet var inledningsvis 1 500 miljarder kronor. I november 2008 gick Swedbank AB, Swedbank Hypotek AB och Volvofinans Bank AB med i programmet. Under 2009 gick Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB), Sparbanken Gripen, Carnegie Investment Bank och Skandinaviska Enskilda Banken (SEB) med. I samband med förlängningen av programmet i augusti 2009 valde SBAB och SEB att inte förlänga avtalen. SEB begärde aldrig att få några garantier utställda. Övriga institut lämnade garantiprogrammet under 2010. Alla institut med undantag för SEB och Swedbank Hypotek har dock fortfarande skuldförbindelser som är garanterade inom ramen för programmet.

Efter halvårsskiftet 2010 har inga nya garantier ställts ut. I slutet av året hade de utestående garantierna minskat till 176 miljarder kronor från 271 miljarder kronor i slutet av 2009. Regeringen beslutade den 18 november 2010 att garantiprogrammet ska vara kvar, men den maximala ramen halverades till 750 miljarder kronor.

I diagram 6.2 visas hur omfattningen beräknas att avta kontinuerligt under de kommande åren, under förutsättning att inga nya garantier ställs ut och att de utestående garantierna behålls löptiden ut.

Diagram 6.2 Prognos för bankgarantiprogrammet över tiden (Under antagandet att inga nya garantier ställs ut)

Exportgarantier

EKN har i uppdrag att främja svensk export genom att erbjuda konkurrenskraftiga exportkreditgarantier och investeringsgarantier. Efterfrågan på exportgarantier ökade kraftigt under senare delen av 2008 för att nå rekordnivå under 2009. För att möta efterfrågan utökades ramen för exportgarantier i januari 2009 till 350 miljarder kronor. Den 1 januari 2010 höjdes ramen till 500 miljarder kronor.

Finanskrisen och den pågående lågkonjunkturen har haft stor inverkan på företagens möjligheter att genomföra exportaffärer och få riskskydd. Ökningen i efterfrågan på EKN-garantier gäller i lika hög grad för små som för medelstora och stora företag.

Under 2010 utfärdades nya utfästelser och garantier för 243 miljarder kronor. Det är en minskning med 99 miljarder jämfört med 2009. Dock stod utfärdade garantier för 114 miljarder kronor, vilket är den största garantigivningen i EKN:s historia. Engagemanget i form av garantier och utfästelser var vid årsskiftet 379 miljarder kronor fördelade på 147 länder. De femton länder där EKN har störst riskexponering svarade vid utgången av året för 85 procent av den totala riskexponeringen.

Utestående garantier till svenska företag mer än fördubblades 2010 jämfört med 2009 och kom att utgöra en fjärdedel av EKN:s totala riskexponering. Anledningen till den kraftiga ökningen av garantier till svenska företag var den

tillfälliga lösningen med garantier för rörelsekrediter till stora företag som infördes under finanskrisen. Möjligheten att ansöka om sådan garanti upphörde vid halvårsskiftet 2010.

En stor andel av de nya garantier som utfärdades under 2010 täcker risker för företag i Sverige och i andra OECD-länder. Den genomsnittliga risken i portföljen har minskat något men den stora volymökningen har ökat reserveringsbeloppet. Telekombranschen, maskinindustrin och transportindustrin står för hälften av de utfärdade garantierna under året.

Anmälda betalningsdröjsmål ökade markant under finanskrisen men avtog under 2010. Skadeutbetalningarna ökade under året men är fortsatt begränsade i förhållande till ökningen av garantier.

U-kreditgarantier

En u-kreditgaranti är en exportkredit som staten garanterar och subventionerar genom Sida. Garantierna har fram t.o.m. den 1 juni 2009 ställts ut till projekt som Sida bedömt kommer få betydande utvecklingseffekter i berörda länder och som inte kan bära kostnaderna för en normal finansiering på kommersiella villkor. EKN administrerar u-kreditgarantierna på uppdrag av Sida.

Sidas totala engagemang av u-kreditgarantier inklusive utfästelser uppgick till 1,3 miljarder kronor vid årsskiftet. Inga nya utfästelser för u-kreditgarantier kommer att utfärdas till följd av förordning (2009:320) om finansiering av utvecklingslån och garantier för utvecklings-samarbete. Förordningen trädde i kraft den 1 juni 2009. Enligt de nya reglerna ska Sida i stället kunna kombinera utvecklingslån med garantier.

Skadeersättningarna minskade till 0,8 miljoner kronor, jämfört med 0,9 miljoner kronor året före. Skadeersättningarna avsåg Malawi.

Fristående garantier

I och med införandet av förordningen (2009:320) om finansiering av utvecklingslån och garantier för utvecklings-samarbete får Sida besluta om finansiering med utvecklingslån och garantier (lånebistånd). Sida får därmed ställa ut fristående garantier för risker i samband med transaktioner på marknaden

Vid utgången av 2010 hade Sida fyra förbindelser i Afrika och en förbindelse i Vietnam för finansiering av infrastruktur-investeringar. Garantier för 173 miljoner kronor

var utfärdade och det fanns utfästelser om ytterligare garantier för 2 824 miljoner kronor. Administrationen av fristående garantier började under 2010 föras över från Sida till EKN. Överföringen kommer att slutföras under 2011.

Infrastruktur

Öresundsbron har finansierats genom att Öresundsbro Konsortiet emitterat obligationer på kreditmarknaden. Svenska staten genom Riksgäldskontoret och danska staten genom Nationalbanken garanterar solidariskt denna upplåning som vid årsskiftet var drygt 25 miljarder kronor.

Fordonsindustrin

Riksdagen bemyndigade i december 2008 regeringen att ställa ut statliga kreditgarantier till företag inom fordonsindustrin för upptagande av lån i Europeiska investeringsbanken (EIB). Garantierna gäller för omställning till grön teknologi m.m. inom en ram av 20 miljarder kronor.

Regeringen gav i juni 2009 Riksgäldskontoret uppdraget att förhandla med Saab Automobile (Saab) om kreditgarantier för lån i EIB. I slutet av november meddelade den potentiella köparen Koenigsegg att man inte tänkte genomföra köpet. Strax därefter påbörjades förhandlingar med en ny köpare, holländska Spyker Cars. Den 23 februari 2010 slutfördes försäljningen av Saab till Spyker och Riksgäldskontoret skrev avtal om en kreditgaranti för lån om högst 400 miljoner euro (ca 3,6 miljarder kronor) hos EIB.

Under hösten förhandlade Riksgäldskontoret även med Volvo Personvagnar. Företaget tecknade den 22 december avtal om en statlig kreditgaranti för ett projektlån om högst 3,55 miljarder kronor från EIB. Förhandlingar om denna kreditgaranti pågick redan under 2009 och återupptogs i och med att kinesiska Geely blev ny ägare till Volvo Personvagnar.

Bostadskreditgarantier

Den ökade efterfrågan på bostadskreditgarantier, som direkt kunde härledas från marknadsoron, försvann under 2010. Det gällde inte minst för de garantier under byggtiden som BKN fick möjlighet att ställas ut efter halvårsskiftet 2009. De första avtalen för garantier under byggtiden tecknades i december 2009 och garantilånen började lyftas i början av 2010.

Även kreditgarantier avseende färdigställda fastigheter minskade i jämförelse med

föregående år. Under året minskade den totala garantistocken något och uppgick vid årsskiftet till 2,4 miljarder kronor. Stocken omfattar nu drygt 1 500 garantier.

BKN tillhandahåller även hyresgarantier och förvärvsgarantier, vilka är till för grupper som har svårt att få tillträde till bostadsmarknaden. BKN har under 2010 föreslagit att stödet till kommuner som utfärdar hyresgarantier bör finnas kvar, medan förvärvsgarantier bör avvecklas. Anledningen till förslag om avveckling är främst den svaga efterfrågan på dessa garantier. Efterfrågan på hyresgarantier ökade något under året och 15 kommuner fick bidrag för att utfärda 163 hyresgarantier.

Internationella åtaganden

De internationella åtagandena på 6,4 miljarder kronor gäller främst garantier för utlåning från Nordiska investeringsbanken (NIB) till enskilda projekt i flera länder. Risker i Riksgäldskontorets garantiåtaganden för NIB:s projektinvesteringar har de senaste åren minskat till följd av att NIB vid tre tillfällen avsatt medel i en kreditriskfond, vilken tas i anspråk innan garantin kan åberopas.

Övriga garantiprogram

Staten har tidigare haft garantiprogram för att främja sysselsättningen inom lantbruk och glesbygd men programmen är stängda för ny garantigivning. Det finns fortfarande kvar 180 kreditgarantier på relativt små belopp. Sammantaget uppgår de till 15,4 miljoner kronor.

Garantier om tillförsel av kapital

I stället för att staten ger ett direkt kapitaltillskott till ett företag kan garantier ställas ut där staten åtar sig att under vissa omständigheter tillskjuta kapital. En sådan garanti är en relation mellan två parter: företaget och staten som utfärdare av garantin. Men garantin skyddar i praktiken tredje part, dvs. företagets långgivare, kunder och andra intressenter.

Kapitaltäckningsgarantier

En kapitaltäckningsgaranti innebär att staten åtar sig att ovillkorligen tillskjuta kapital till ett bolag i ett utsatt läge. Eftersom det inte går att ange en gräns för hur stort kapitalbehov ett bolag kan ha

eller när det ska inträffa, är dessa garantier obegränsade i tid och belopp. De är mycket svåra att prissätta på ett tillförlitligt sätt och är därför olämpliga ur ett riskperspektiv.

De kapitaltäckningsgarantier som finns kvar är till två statliga bolag inom infrastruktur; Arlandabanan Infrastructure AB och Svensk-Danska Broförbindelsen SVEDAB AB.

Grundfundsförbindelser

En grundfundsförbindelse liknar kapitaltäckningsgarantin, men åtagandet är begränsat i belopp och oftast även i tid. Riksgäldskontoret har sådana åtaganden på tillsammans ca 1 miljard kronor till AB Svensk Exportkredit, Skeppshypotekskassan och Fonden för den mindre skeppsfarten. Riksdagen beslutade 2010 att bemyndiga regeringen att avskaffa grundfundsförbindelsen till AB svensk exportkredit.

Garantikapital

Sverige har medlemsåtaganden i nio internationella finansieringsinstitut (Världsbanken, Europeiska investeringsbanken, Nordiska investeringsbanken med flera). Åtagandena består av inbetalt kapital och garantikapital. Garantikapitalet innebär att svenska staten, precis som de övriga medlemsländerna, förbinder sig att under vissa omständigheter tillskjuta ett bestämt kapitalbelopp till instituten – utöver det kapital som Sverige direkt betalat in. Åtagandena hade genom valutakursändringar minskat till 96 miljarder kronor vid utgången av 2010.

Finansieringsinstitutet är exponerade mot landspecifika risker, till stor del i länder med relativt hög kreditrisk. Men instituten är prioriterade långgivare med god kapacitet att hantera kreditförluster. De har även en konservativ syn på kreditgivning. Åtagandena bedöms därför ha en relativt sett låg risk. Dessutom är det praxis att medlemsstaterna utökar andelen inbetalt kapital i stället för att infria garantikapitalet. Mot den bakgrunden har riksdagen beslutat att ingen garantiavgift ska utgå för garantikapitalet, dvs. det tillhör den grupp av garantier som är undantagna från garantimodellen.

Övrigt

Sedan den 1 januari 2002 finns en garanti som innebär en rätt för SBAB att ta upp lån hos Riksgäldskontoret inom en begränsad ram.

Denna ram, som från början var 10 miljarder kronor, minskar årligen med 1 miljard kronor vilket innebär att den kommer att upphöra vid slutet av 2011.

Pensionsgarantier

Garantier för pensionsåtaganden ska trygga upparbetade avtalspensioner för de som var anställda i statliga myndigheter som bolagiserats, t. ex. Posten AB, Akademiska hus AB och Sveaskog AB. I vissa fall har de aktuella delarna av företagens (de tidigare myndigheternas) pensionskulder tryggats direkt genom statliga garantier. I andra fall finns försäkringar hos PRI Pensionsgaranti, som sedan garanteras indirekt genom en efterborgen från staten.

Riksgäldskontorets åtagande är 8,4 miljarder kronor, varav Posten står för den större delen. Posten har fonderat den största delen av sina pensionsåtaganden i en pensionsstiftelse.

Pensionsgarantierna har en varierande risk. Riskerna bedöms totalt sett som små på grund av den goda genomsnittliga kreditvärdigheten hos bolagen, tillgängligt buffertkapital hos PRI Pensionsgaranti och en konservativ placeringspolicy hos Postens pensionsstiftelse.

6.1.3 Förväntade kostnader i statens samlade garantiportfölj

Som ett mått på risken för garantiåtaganden som hanteras enligt garantimodellen värderar myndigheterna löpande de förväntade förlusterna. Myndigheterna gör avsättningar för de förväntade kostnaderna på skuldsidan i sina balansräkningar, som består av förväntade förluster samt administrativa kostnader för att hantera garantierna.

Insättningsgarantin, investerarskyddet och bankgarantierna regleras inte av budgetlagen utan i särskild lagstiftning. Det görs därför varken någon värdering eller avsättning för den förväntade förlusten. Avgifterna för bankgarantierna förväntas överstiga de förväntade kostnaderna enligt Riksgäldskontorets beräkningar. För dessa garantier är det också mycket svårt att beräkna den förväntade kostnaden och sannolikt behöver riskerna uppskattas utifrån andra angreppssätt och

metoder än de som används för garantier som regleras av budgetlagen.

Det finns flera anledningar till varför det är svårt att beräkna den förväntade kostnaden för exponering som staten har mot den svenska finanssektorn. Den största orsaken är att statens exponering mot den svenska finanssektor inte är begränsad till varken utestående belopp eller ramar. Oavsett garanti eller ej så behöver staten förhindra finansiell instabilitet. Risken kan därför inte härledas från dessa utestående garantivolymer. I avsnitt 6.3 förs en mer utvecklad diskussion angående detta.

I tabell 6.3 redovisas avsättningar för förväntade kostnader för de garantier som hanteras enligt den statliga garantimodellen. I tabellen framgår också hur avsättningarna står i relation till respektive ansvarig myndighets totala åtaganden samt hur avsättningarna förändrats under 2010.

Tabell 6.3 Avsättningar för förväntade garantikostnader 2010-12-31 (exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantier och garantikapital)

Miljoner kronor

Myndighet	Garanti-åtaganden ¹	Avsättningar för förväntade kostnader	Avsättningarna i relation till åtaganden	Förändring i avsättningarna under 2010
RKG	45 063	1 625	3,6%	542
EKN ²	222 986	8 038	3,6%	1 382
Sida	4 294	163	3,8%	-29
BKN	2 366	279	11,8%	-77
Summa	274 709	10 105	3,7%	1 818

¹ I åtaganden för EKN ingår bundna utfästelser, vilket förklarar skillnaden mellan tabell 6.3 och tabell 6.1 samt not 53 till balansräkningen. I engagemangen för Sida ingår alla utfästelser. I Riksgäldskontorets åtagande ingår inte insättningsgarantin och investerarskyddet, bankgarantier, garantikapital eller andra åtaganden där avsättningar inte görs för förväntade förluster.

² EKN återförsäkrar en del av sitt åtagande. Genom återförsäkringar har EKN reducerat sina förväntade kostnader från 8 038 miljoner kronor till 7 603 miljoner kronor. EKN har alltså täckt förväntade kostnader om 435 miljoner kronor via återförsäkringar. Dessutom har EKN:s återförsäkringar reducerat den oförväntade förlusten med 443 miljoner kronor. Totalt redovisar EKN en långfristig fordran mot återförsäkrare för deras andel av försäkringstekniska avsättningar på 878 miljoner kronor (Se även not 28 till resultaträkningen). I beloppet 222 986 miljoner kronor ingår garantier (201 448) och bundna utfästelser (28 854) samt övrigt (-7 316) vilket förklarar avviken från beloppen i tabell 6.1 och 6.3. Anm: EKN:s respektive Sidas totala avsättningar för förväntade och oförväntade förluster inklusive återförsäkringar är 15 151 miljoner kronor respektive 435 miljoner kronor (se även not 44 till balansräkningen), Övriga avsättningar).

De totala avsättningarna för förväntade kostnader, i den del av statens garantiportfölj som värderas enligt garantimodellen, ökade under 2010 från 8,3 till 10,1 miljarder kronor. Ökningen gäller främst exportgarantier och fordonsgarantier. Förutom avsättningar för nya sådana affärer påverkas avsättningsbehovet av

exempelvis ränte- och valutakursförändringar. 2010 har inneburit oförändrade riskvärderingar för exportgarantierna, vilket kan jämföras med 2009 då Exportkreditnämnden (EKN) omvärderade många befintliga risker till en högre risknivå.

Den grupp av garantier som har störst avsättning i förhållande till sitt åtagande är Bostadskreditnämndens (BKN) bostadskreditgarantier. BKN:s avsättningar har däremot minskat med 87,5 miljoner kronor jämfört med 2009. Minskningen beror på att garantibeloppet för ej avslutade skador är lägre och att vissa garantier har sagts upp under året. Dessutom har avsättningarna påverkats av marknadsförändringar och förändringar i garanterat belopp.

Utfallet kan skilja sig från förväntade förluster

Som framgår av avsnitt 6.1.3 görs avsättningar för förväntade förluster. Det slutliga utfallet av garantiverksamheten kan dock bli bättre eller sämre än det som förväntansmässigt beräknats – även om utfallet över en mycket lång tidsperiod tenderar att röra sig mot det förväntade. Sämre utfall brukar benämnas oförväntade förluster. Med liten sannolikhet kan utfallet bli mycket sämre än förväntat, med andra ord kan oförväntade förluster bli stora – speciellt med avseende på relativt korta tidsperioder. På grund av det behöver analysen av förväntade kostnader kompletteras med analyser av mycket negativa scenarier.

Hittills har det endast genomförts övergripande beskrivningar av statens totala portfölj av garantier och krediter. I takt med att garantiåtaganden och utlåning med kreditrisk har ökat, har även behovet av en fördjupad analys av statens samlade risker blivit större. Under 2010 har Riksgäldskontoret på uppdrag av regeringen utrett hur en analys av statens samlade garantier och krediter skulle kunna genomföras. Riksgäldskontorets förslag sammanfattas i avsnitt 6.3.

I dagsläget är EKN och Sida de enda myndigheterna som gör särskilda avsättningar för oförväntad förlust i sina årsredovisningar. Dessa avsättningar ger dock inte någon fullständig bild av statens oförväntade förluster eftersom övriga garantimyndigheter inte gör motsvarande beräkningar och enskilda myndigheters beräkningar inte heller går att

addera var för sig. En samlad analys skulle sannolikt visa att den totala oförväntade förlusten är lägre än summan av de oförväntade förlusterna för respektive garantimyndighet.

EKN har avsatt 6 670 miljoner kronor för oförväntade förluster, efter avdrag för 443 miljoner kronor avseende engagemang som EKN återförsäkrat. Sida har gjort särskilda avsättningar för oförväntade förluster avseende u-kreditgarantier på 259 miljoner kronor. EKN och Sida gör sådana avsättningar eftersom en stor del av deras engagemang är koncentrerad till ett begränsat antal länder, vilket gör att skadefall på dessa länder kan ge ett avsevärt mer negativt utfall än det förväntansmässiga. Beräkningarna görs med utgångspunkt från en statistisk säkerhetsgrad om 95 procent.

Redovisning av åtaganden utanför garantimodellen

De garantiåtaganden som inte har riskbedömts enligt garantimodellen, och för vilka det därmed inte gjorts några avsättningar för förväntade förluster, redovisas som ansvarsförbindelser. Detta gäller för insättningsgarantin, investerarskyddet och bankgarantierna, liksom för garantikapital till internationella finansieringsinstitutioner där eventuella infrianden för de senare belastar anslag. Tillsammans är de åtaganden som redovisas som ansvarsförbindelser 1 221 miljarder kronor (se även not 53 i kapitel 4).

6.1.4 Tillgångar i garantiverksamheten

Garantiverksamheten finansieras i normalfallet av avgifter som betalas av garantitagarna. I vissa fall täcks avgiften dock av anvisade anslag. Avgiften ska motsvara statens ekonomiska risk i åtagandet. Avgifterna samlas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret, på bankkonton eller i värdepapper som reserv för framtida infrianden och bokförs som en tillgång i myndigheternas balansräkningar. Staten har även tillgångar i form av regressfordringar från tidigare infriade garantier.

Värdepappersinnehav och långfristiga placeringar

Inkomsterna från avgifterna för insättningsgarantin placeras i statsobligationer som förvaltas av Kammarkollegiet på uppdrag av Riksgäldskontoret. Kammarkollegiet placerar avgifterna i statsobligationer som har en löptid på 10 år. Placeringarna utgör den så kallade insättningsfonden vilken hade ett bokfört värde på 22,6 miljarder kronor vid utgången av året. För att höja avkastningen på portföljen fick Kammarkollegiet i november möjlighet att bedriva repositionering med portföljens värdepapper. Det innebär att värdepapper lånas ut och likviden placeras i omvända repor på motsvarande löptid i statsskuldväxlar, nominella och reala statsobligationer.

EKN och Sida placerar avgiftsmedel i utländsk valuta från exportgarantier och u-kreditgarantier på valutakonton samt i valutadepositioner och obligationer.

Räntekonton i Riksgäldskontoret

En stor del av avgifterna redovisas på räntebärande konton i Riksgäldskontoret. Även återvinningar från tidigare infrianden tillförs kontona. Från de räntebärande kontona i Riksgäldskontoret hämtas medel för framtida infrianden och för myndigheternas administrationskostnader. En obegränsad kredit är kopplad till räntekontona. Överskott på ett konto ger ränteintäkter, medan en utnyttjad kredit medför räntekostnader.

Behållningen på dessa räntekonton konsolideras med statens övriga finanser. Influtna avgifter avräknas direkt mot statens upplåningsbehov, vilket minskar lånebehovet och därmed också statsskulden. Konto-behållningarna i Riksgäldskontoret är således inte reserver med likvida medel för eventuella infrianden. Ett infriande belastar kontona, men det är enbart en redovisningsmässig hantering. Finansieringen av infrianden sker i praktiken genom statlig upplåning.

Kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden

Myndigheterna har en mindre del av sina tillgångar som kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden.

Regressfordringar

Förutom värdepappersinnehav och andra placeringar samt kontobehållningar i Riksgäldskontoret har myndigheterna även tillgångar i form av regressfordringar på 8,2 miljarder kronor från tidigare infriade garantier. Större delen av dessa fordringar får betraktas som osäkra men det bedömda värdet är för åtminstone exportgarantierna betydande. Det totala nettovärdet på regressfordringarna uppskattas till 1,4 miljarder kronor.

Tabell 6.4 Tillgångar i garantiverksamheten 2010-12-31 (exklusive stabilitetsfonden)

Miljoner kronor

Myndighet	Värdepappersinnehav och långfristiga placeringar	Räntekonton hos RKG	Kortfristiga placeringar och banktillgodohavanden	Regressfordringar (netto)	Totalt
RKG, Insättningsgarantin ¹	22 082	17			22 099
RKG, övriga garantier utom bankgarantierna ²		2 284		11	2 295
EKN	4 347	13 686	1 583	1 232	20 849
Sida		1 273	316	148	1 737
BKN		2 079		43	2 122
Summa	26 429	19 339	1 899	1 434	49 101

¹ beloppet avser obligationerna som ingår i fonden till anskaffningsvärde. Insättningsgarantifonden uppgår till 22 599 (inkl räntekonton, obligationer och periodiserade intäkter).

² Avgifterna för bankgarantierna tillförs stabilitetsfonden.

6.1.5 Jämförelse mellan avsättningar för förväntade kostnader och tillgångar i garantiverksamheten

För att bedöma hur väl garantiverksamheten förväntas kunna hantera framtida infrianden analyseras förhållandet mellan dels avsättningarna för förväntade kostnader, dels de tillgångar som finns i form av både inbetalda och kommande garantiavgifter för att möta framtida infrianden och administrativa kostnader.

Garantiverksamhetens skuld- och tillgångssida jämförs i tabell 6.5. Jämförelsen görs på myndighetsnivå, men insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantierna samt garantikapital till internationella finansieringsinstitut ingår inte eftersom de förväntade kostnaderna i dessa garantier inte har värderats.

Tabell 6.5 Jämförelse mellan avsättningar för förväntade kostnader och tillgångar i garantiverksamheten 2010-12-31 (exklusive insättningsgarantin, investerarskyddet, bankgarantier och garantikapital)

Miljoner kronor

Myndighet	Garanti-engagemang	Avsättningar för förväntade kostnader	Garanti-tillgångar enligt tabell 6.4 ¹	Nuvärde av framtida avgifter
RKG	45 063	1 625	2 295	871
EKN ²	222 986	8 038	20 849	4 440
Sida ³	4 294	163	1 737	70
BKN	2 366	279	2 122	49
Summa	274 709	10 105	27 002	5 430

¹ Summan för Garantitillgångar enligt tabell 6.4 (27 002 miljoner kronor) motsvarar de totala tillgångarna i garantiverksamheten enligt tabell 6.4 exklusive insättningsgarantins tillgångar på 22 099 miljoner kronor.

² I beloppet 222 986 miljoner kronor ingår garantier (201 448) och bundna utfästelser (28 854) samt övrigt (-7 316) vilket förklarar avvikelser från beloppen i tabell 6.1 och 6.2.

³ I engagemangen för Sida ingår alla utfästelser.

Jämförelsen visar att för denna del av garantiportföljen täcks avsättningarna för förväntade kostnader väl av de avgifter som redan inbetalats (redovisas som garantitillgångar i tabell 6.5) och till det tillkommer nuvärdet av framtida avgifter. EKN:s garantiverksamhet utgör i dagsläget en väsentlig andel av detta överskott.

Trots att Sverige precis genomgått en svår ekonomisk tid är därmed tillgångarna fortfarande större än avsättningarna. Avsättningarna har dock relativt sett ökat mer än garantitillgångarna de senaste åren på grund av den finansiella oron och en nedgång i konjunkturen.

6.1.6 Stabilitetsfonden

Riksdagen beslutade 2008 att anvisa medel till en stabilitetsfond i form av ett räntebärande konto hos Riksgäldskontoret som ska finansiera statens åtgärder för att stödja det finansiella systemet. Inledningsvis tillförde staten 15 miljarder kronor genom ett särskilt anslag. Stabilitetsfonden har därefter fylls på genom att banker och andra kreditinstitut betalar en årlig stabilitetsavgift. Utöver avgiften från bankerna läggs också intäkter som garantiavgifter, utdelningar och pengar för försäljningar in i fonden. Avgifterna för bankgarantierna ska också tillföras fonden och eventuella infrianden av dessa garantier ska belasta fonden.

Målet är att stabilitetsfonden senast 2023 ska uppgå till motsvarande 2,5 procent av BNP.

Alla kostnader för stödåtgärderna ska bäras av stabilitetsfonden. Eventuella återvinningar för genomförda åtgärder kommer att gå tillbaka till fonden. Avgifter och kostnader för bankgarantiprogrammet påverkar resultatet för stabilitetsfonden men fondens resultat påverkas också av kapitaltillskott och andra statliga stödåtgärder till kreditinstitut.

Fondens sammanlagda behållning var i slutet av 2010 14,9 miljarder kronor inklusive fakturerade garantiavgifter för de tre första kvartalen 2010. När man inkluderar de Nordea-aktier som ingår i fonden, värderade till anskaffningsvärde, var behållningen 20,5 miljarder kronor. Värderas aktierna i stället till marknadsvärde blir stabilitetsfondens behållning 35,7 miljarder kronor, vilket kan jämföras med 31,6 miljarder kronor 2009.

6.1.7 Betalningsflöden och garantiverksamhetens påverkan på statens finanser

Statligt subventionerade avgifter

I vissa fall kan riksdagen besluta att subventionera hela eller delar av avgiften för en viss garanti. När detta inträffar anvisar riksdagen normalt anslag för att betala avgiften.

År 2010 utbetalades 650 000 kronor i statliga subventioner för garantiavgifter. Det finns fortfarande några garantiåtaganden som vid infrianden helt eller delvis belastar anslag. Det gäller åtaganden i form av garantikapital, u-kreditgarantier och kapitaltäckningsgarantier.

I tabell 6.6 visas vilka anslag som finansierat dessa subventioner samt vilka anslag i övrigt vars ändamål omfattar garantiverksamhet.

Tabell 6.6 Anslag vars ändamål omfattade garantiverksamhet 2010

Miljoner kronor

Utgifts- område	Anslag	Garantiåtagande	Utfall 2010
2	1:14 Vissa garanti- och medlemsavgifter	A/O Dom Shivetsii Vissa internationella finansieringsinstitut	0,65 -
7	1:1 Biståndsverk- samhet	Garantier under Lomé IV Bis och Cotonou- avtalet	-
7	1:1 Biståndsverk- samhet	U-kreditgarantier	-
16	2:10 Stockholms universitet: Forskning och forskarutbildning	Fysikhuset Stockholm KB	-
16	2:18 Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och forskarutbildning	Fysikhuset Stockholm KB	-
22	1:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter	Arlandabanan Infrastructure AB Ådalsbanan	-
26	1:4 Garantier för vissa utländska instituts insättningar m.m.	Utländska instituts filialer i Sverige	-

Betalningsflöden

Garantiverksamheten påverkar i flera fall statens lånebehov och därmed statsskulden. Denna påverkan består av flöden in till och ut från statens konsoliderade centralkonto, t. ex. externa betalningar av garantiavgifter, infrianden, återvinningar och kostnader för administration. I den mån dessa betalningar går via räntekonton i Riksgäldskontoret påverkar de statens finanser direkt via statens centralkonto. I tabell 6.7 beskrivs dessa flöden.

Tabell 6.7 Betalningsflöden under 2010

Miljoner kronor

Myndighet	Avgifter	Återvin- ningar	Infrian- den	Kostna- der för admini- stration	Summa
RGK, insätt- ningsgarantin	951			-6	945
RGK, bank- garantier	1 979			-2	1 977
RGK, övriga garantier	87	3	0	-44	46
EKN	3 448	187	-400	-188	3 047
Sida	3	53	-1	-1	54
BKN	9	14	-43	-9	-29
Summa	6 477	257	-444	-250	6 040

Avgifter

Garantitagarna betalade 6,5 miljarder kronor i avgifter under 2010 varav huvuddelen var avgifter för insättningsgarantin, bankgarantierna och exportgarantierna. Avgifterna för bankgarantier innehåller inbetalningar som avser dels sista kvartalet 2009, dels de tre första kvartalen 2010. För bankgarantiprogrammet debiterades drygt 1,8 miljarder kronor i avgifter för 2010.

Återvinningar

Från tidigare utbetalningar vid infrianden återvanns 257 miljoner kronor, varav huvuddelen gällde exportgarantier.

Infrianden

Utbetalningarna för infriade garantier var 444 miljoner kronor, huvudsakligen för exportkreditgarantier.

Kostnader för administration

Administrationskostnaderna var 250 miljoner kronor. I förhållande till de totala åtagandena utgör administrationen en mycket liten del, men den varierar beroende på typ av garanti.

Betalningarnas påverkan på lånebehovet

Posterna avgifter, infrianden, återvinningar och administration har i olika grad påverkan på lånebehovet. Flöden i den del av garantiverksamheten som enbart har tillgångar i form av räntekonton i Riksgäldskontoret, eller finansiering genom anslag, påverkar direkt statens lånebehov. Däremot har flöden i den del av garantiverksamheten som har tillgångar i form av utomstatliga placeringar inte någon påverkan på lånebehovet.

En analys av flödena pekar på att nettoflödet i garantiverksamheten totalt sett innebär att inbetalningarna till garantiverksamheten översteg utbetalningarna med ca 6 miljarder kronor 2010.

Tillbakablick på de senaste fem åren

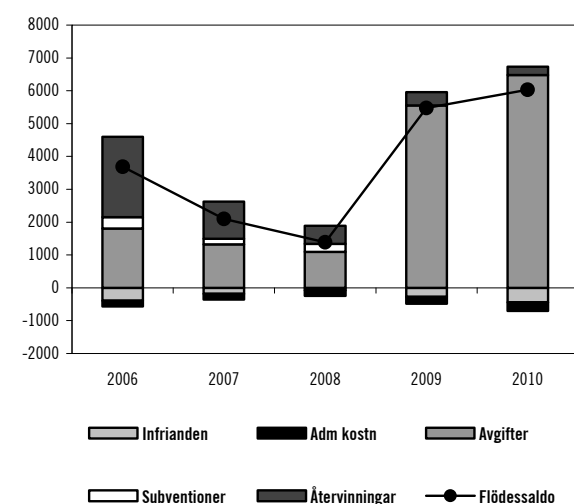
De statliga subventionerna av garantiavgifter har de senaste fem åren varierat mellan knappt 1 miljon kronor och 345 miljoner kronor årligen. De avgifter som garantitagarna själva betalat har uppgått till mellan 1,1 och 6,5 miljarder kronor varje år. Det är främst

avgifterna från exportgarantierna som varierat över tiden.

Under femårsperioden låg de årliga infriandena i början på närmare 400 miljoner kronor för att sedan sjunka under ett par år. År 2009 ökade dock infriandena till nästan 300 miljoner kronor och 2010 till knappt 450 miljoner kronor. Återvinningarna har successivt sjunkit från 3 miljarder kronor 2005 till 257 miljoner kronor 2010. Det är främst tidigare infriade exportgarantier som återvunnits.

Diagram 6.3 Återvinningar, statliga subventioner, avgifter, infriandena och administrationskostnader samt saldo för betalningsflödet 2006–2010

Miljoner kronor

6.2 Statlig utlåning med kreditrisk

Statliga lån, liksom statsbidrag och statliga garantier, ges till verksamheter som staten finner angelägna. Den statliga kreditgivningen utgör ett komplement till den övriga kreditmarknaden. Riksdag och regering beslutar om all statlig utlåning, antingen genom särskilda beslut för ett enskilt lån eller genom lagar och förordningar om låneprogram, t. ex. studielån.

Ett lån med kreditrisk innebär samma risk för staten som en kreditgaranti. Skillnaden är att finansieringen av lånet sköts av staten och vid garantier av en bank eller annat kreditinstitut. Merparten av statens utlåning finansieras direkt genom upplåning genom Riksgäldskontoret.

Som nämnt i avsnitt 6.1 är garanti-verksamheten i enlighet med garantimodellen självfinansierad på lång sikt eftersom

garantiavgifterna ska täcka de förväntade kostnaderna. Hittills har inte några motsvarande regler funnits för statens utlåning med kreditrisk. Det har därför inte funnits något generellt krav på att en riskavspeglande avgift ska tas ut för lån eller att en reserv ska byggas upp för framtida kreditförluster.

Kostnaderna för Riksgäldskontorets utlåning ska dock enligt regeringsbeslut motsvaras av dess intäkter över en längre tidsperiod genom att avgiftssättningen ska ske till försäkringsmässiga principer. Avgifterna för kreditrisken (exklusive administrativa kostnader) sätts in på ett räntebärande konto hos Riksgäldskontoret och disponeras för att täcka uteblivna amorteringar och räntor på utgivna lån.

Den reformerade budgetlagen innebär att räntan för ett lån ska motsvara statens finansieringskostnad för ett lån med samma löptid samt ett räntepåslag som motsvarar förväntad förlust beräknad utifrån samma principer som gäller för statliga garantier.

6.2.1 Kreditportföljens sammansättning

Statens utlåning till privatpersoner, företag och projekt, dvs. lån med kreditrisk, uppgick den 31 december 2010 till 217 miljarder kronor före nedskrivning för osäkra fordringar. Den dominerande posten är studielånen från Centrala studiestödsnämnden (CSN) på 186,3 miljarder kronor, vilket motsvarar 86 procent av statens utlåning med kreditrisk. CSN har också beviljat hemutrustningslån till flyktingar på 1,6 miljarder kronor.

Riksgäldskontorets utlåning på 28 miljarder kronor går främst till olika infrastrukturprojekt. Övriga myndigheter har en utlåning som tillsammans är knappt 1 miljard kronor inom bistånd samt till småföretagare, jordbrukare, fiskare med flera. En beskrivning av de större lånen finns i avsnitt 6.2.2.

Enligt grundläggande redovisningsregler ska lånefordringar skrivas ned till det värde som förväntas inflyta. Myndigheternas bedömning grundar sig dock inte alltid på en enhetlig värderingsmetod, vilket gör siffrorna osäkra att jämföra och att dra slutsatser av. Kreditmyndigheterna har uppskattat de osäkra fordringarna till 25,9 miljarder kronor eller 12 procent av utlånat belopp. CSN:s studielån

står för 24 miljarder kronor eller 93 procent av de osäkra fordringarna.

Tabell 6.8 Statens utlåning med kreditrisk 2010-12-31

Miljoner kronor

Kreditmyndighet respektive låntagare/ändamål	Utlånat belopp	Nedskrivning för osäkra fordringar	Utlåning efter nedskrivning för osäkra fordringar	Utlåningsramar
CSN, studielån ¹	186 339	24 069	162 270	166 395
CSN, hemutrustningslån	1 576	547	1 029 ²	
RGK, A-Train AB (Arlandabanan)	1 000	200	800	1 000
RGK, Botniabanan AB	16 665	-	16 665	17 800
RGK, Svedab AB (Öresundsbronns landförbindelser)	5 266	700	4 566	5 200
RGK, Swedavia	2 313	-	2 313	3 240
RGK, Island	2 229	-	2 229 ³	
RGK, Lettland	-	-	- ³	
RGK, övriga	491	-	491	661
Sida, biståndskrediter	247	101	146	Obegränsad
Sida, villkorlån	322	190	132	Obegränsad
Tillväxtverket, lokaliseringlån m.m.	85	64	21	
Energimyndigheten, Baltikumlån	-1	-2	0,27	
Energimyndigheten, villkorlån	137	37	100	
Länsstyrelserna, lantbrukslån m.m.	64	33	31	
Kammarkollegiet näringslån m.m.	0,26	0,01	0,25	
Summa	216 733	25 939	190 794	

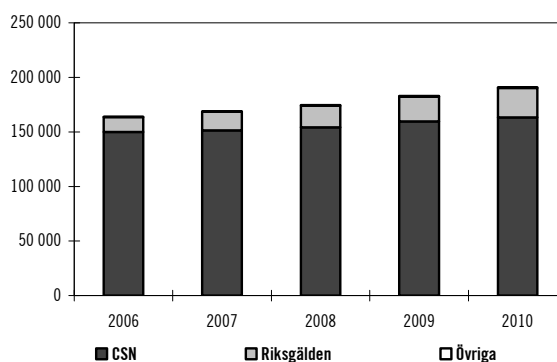
¹ Det utlånade beloppet överstiger låneramen på grund av att även anslagsfinansierad utlåning och kapitaliserad ränta ingår i det utlånade beloppet.

² Ingår i ramen för CSN studielån.

³ Utlåningsramen är begränsad till det maximala utlåningsbeloppet. För Island är detta belopp 495 miljoner euro. För Lettland är detta belopp 720 miljoner euro. Anm: I denna tabell redovisas statens utlåning med kreditrisk varför beloppet inte stämmer överens med posten Utlåning i balansräkningen. Skillnaden utgörs av Riksgäldskontorets utlåning till AP-fonden, Premiepensionssystemet samt Riksbanken med 158 miljoner kronor, 1 215 miljoner kronor respektive 83 758 miljoner kronor. Denna utlåning betraktas inte som lån med kreditrisk. Anm: Tillväxtverket, Energimyndigheten, Länsstyrelserna och Kammarkollegiet finansierar sin utlåning med anslag varför utlåningsramar saknas.

Under de senaste fem åren har utlåningen efter nedskrivning för osäkra fordringar, ökat från 164 till 191 miljarder kronor.

Diagram 6.4 Statens utlåning med kreditrisk efter nedskrivning för osäkra fordringar 2006-2010

Utöver den utlåning som redovisas ovan finns hos Försvarets Materialverk samt affärsverken Svenska Kraftnät och Statens Järnvägar viss utlåning, leasing- och leaseholdavtal med mera som redovisas under andra fordringsrubriker. Enligt redovisningsreglerna klassificeras inte dessa åtaganden som lån med kreditrisk, men det finns stora likheter ur ett riskperspektiv.

I tabell 6.9 redovisas CSN:s och Riksgäldskontorets utlåning uppdelad på de tre kategorier som ESV anger i sina anvisningar.

Tabell 6.9 Statens utlåning med kreditrisk efter lånekategori 2010-12-31

Miljoner kronor

Myndighet respektive lånekategori	Utlånat belopp	Nedskrivning för osäkra fordringar	Utlåning efter nedskrivning för osäkra fordringar
CSN			
Lånefordringar	107 962	6 945	101 017
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet	79 957	17 670	62 287
Utvecklingskapital/Royalty	-	-	
Delsumma	187 920	24 615	163 304
RGK			
Lånefordringar	26 483	700	25 783
Lånefordringar med villkorad återbetalningsskyldighet			
Utvecklingskapital/Royalty	1 483	200	1 283
Delsumma	27 967	900	27 067
Summa	215 886	25 515	190 371

Anm: I CSN:s utlåning är oplacerade betalningar på 4,7 miljoner kronor medräknade vilket gör att beloppet i denna tabell är högre än motsvarande belopp för CSN i tabell 6.8. Däremot överensstämmer beloppet för CSN i denna tabell med posten Utlåning i balansräkningen (se not 29 till balansräkningen).

6.2.2 De olika lånen med kreditrisk

Studielån

Studielånen regleras i studiestödslagen och särskilda förordningar. Drygt 1,4 miljoner personer har studieskulder till CSN på tillsammans 186,3 miljarder kronor. CSN bedömer de osäkra fordringarna till 24,1 miljarder kronor.

CSN administrerar flera olika typer av lån vilka skiljer sig åt från finansierings- och redovisningssynpunkt. Lånen kan delas in i två huvudkategorier.

- Lån som beviljats före 1989 och som har finansierats genom anslag på statens budget. Låntagarnas återbetalningar redovisas mot inkomsttitel på statens budget.
- Lån som beviljats från och med 1989 finansieras genom upplåning i Riksgäldskontoret. Den ränta som CSN betalar till Riksgäldskontoret belastar anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor* m.m.. Räntebetalningar från låntagarna till CSN redovisas via inkomsttitel.

CSN:s låntagare betalar en ränta som motsvarar 70 procent av CSN:s upplåningsränta i Riksgäldskontoret. Denna ränta fastställs årligen av regeringen och baseras på den ovägda genomsnittsräntan för emission av statsskuldväxlar och statsobligationer under de tre senaste åren.

Avdraget på 30 procent från räntan kompenseras av att låntagarna inte medges avdrag för räntekostnader på studielån i sina självdeklarationer. Därmed blir nettoeffekten på budgetsaldot som helhet neutral.

Om en låntagare inte betalar hela räntekostnaden läggs den obetalda räntan till kapitalskulden vid nästa årsskifte. Dessa kapitaliserade räntor har dock inte lånats upp hos Riksgäldskontoret.

När studielån skrivs av på grund av dödsfall, uppnådd åldersgräns eller av andra skäl amorterar CSN av sin skuld till Riksgäldskontoret med motsvarande belopp. Medel tas från anslaget 1:3 *Studiemedelsräntor* m.m. Avskrivning av kapitaliserade räntor leder däremot inte till någon avräkning utan reducerar CSN:s myndighetskapital.

Hemutrustningslån till flyktingar

Sedan 1991 beviljar CSN lån till flyktingar för inköp av hemutrustning. De utestående lånen var vid årsskiftet 1,6 miljarder kronor fördelade på 59 000 lån med 81 000 låntagare. Av det utlånade beloppet bedöms 0,5 miljarder kronor, motsvarande 35 procent, som osäkra fordringar.

Hemutrustningslånen finansieras genom lån i Riksgäldskontoret. Den ränta som Riksgäldskontoret debiterar CSN belastar anslaget 1:5 *Hemutrustningslån*. Regeringen fastställer årligen den ränta som CSN ska betala till Riksgäldskontoret. Räntan baseras på den ovägda genomsnittsräntan för emission av statsskuldväxlar och statsobligationer under de tre senaste åren.

Regeringen fastställer också vilken ränta som låntagarna ska betala till CSN. Låntagarnas räntebetalningar till CSN redovisas mot anslaget 1:5 *Hemutrustningslån*.

Lån till infrastrukturprojekt

För vissa infrastrukturprojekt har riksdagen genom särskilda beslut gett Riksgäldskontoret i uppdrag att ställa ut lån till statliga eller privata företag. Det gäller byggandet av Arlandabanan och Botniabanan samt de svenska landanslutningarna till Öresundsbron. Vid årsskiftet var 22,9 miljarder kronor utlånade till dessa projekt.

Botniabanan AB

Lånet till Botniabanan uppgick till 16,7 miljarder kronor. Återbetalning av lånet kommer att finansieras via avgifter som betalas av Banverket. Dessa avgifter belastar anslag på statens budget. Eftersom återbetalningen av lånet till Botniabanan i praktiken finansieras direkt med anslagsmedel bedöms inte lånet ha någon kreditrisk, varför ingen kreditriskavgift tas ut.

Svensk-Danska Broförbindelsen (SVEDAB)

Lånet till SVEDAB för finansiering av de svenska landanslutningarna till Öresundsbron var vid årsskiftet 5,3 miljarder kronor. Återbetalningen av lånet, liksom Öresundsbro Konsortiets egna obligationslån, ska finansieras med intäkter från Öresundsbron. Som tidigare nämnts garanteras Öresundsbro Konsortiets obligationslån solidariskt av den svenska och den

danska staten. Värdet på lånet är nedskrivet med 0,7 miljarder kronor för framtida kreditförluster.

A-Train AB

Lånet till A-Train, det privata företaget som driver Arlandabanan, är ett villkorslån på 1 miljard kronor. I stället för vanlig återbetalning äger staten rätt till en årlig vinstdelning när de privata ägarna fått en viss, på förhand bestämd, avkastning på sitt insatta kapital. Värdet på lånet är nedskrivet med 0,2 miljarder kronor för framtida kreditförluster.

Swedavia AB

Den 1 april 2010 bolagiserades Luftfartsverkets flygplatsverksamhet och flyttades till det statliga bolaget Swedavia AB. Bolaget övertog flygplatsverksamhetens tillgångar och skulder inklusive Luftfartsverkets befintliga lån från Riksgäldskontoret. Swedavia AB betalar en ränta till Riksgäldskontoret som avspeglar risken för de statliga lånen. Lånen var 2,3 miljarder kronor vid utgången av 2010. Swedavia AB ska ha omvandlat alla lån hos Riksgäldskontoret till lån på den öppna marknaden senast den 31 mars 2013.

Lån till exportfinansiering och flygindustrin

Exportfinansiering

Riksdagen bemyndigade i december 2008 regeringen att bevilja AB Svensk Exportkredit (SEK) en låneram för finansieringen av långfristiga krediter intill ett belopp om högst 100 miljarder kronor i Riksgäldskontoret. SEK utnyttjade inte låneramen vare sig 2009 eller 2010. Den bidrog dock till att underlätta företagets utlåning till exportindustrin. Låneramen har förlängts i två omgångar och gäller nu till den 31 december 2011.

Saab AB och Volvo Aero AB

Riksgäldskontoret har lämnat royaltylån till Saab och Volvo Aero AB för delfinansiering av utvecklingskostnaderna för vingbalkar respektive komponenter till flygmotorer till den nya superjumbon Airbus 380. På uppdrag från regeringen lämnade Riksgäldskontoret under hösten 2009 ytterligare ett lån om 0,3 miljarder kronor till Volvo Aero AB. Syftet är en delfinansiering för kostnader att utveckla delar till en flygmotor. Under 2010 har inga nya lån lämnats.

Återbetalningarna är beroende av försäljningsintäkterna från projekten. Riksgäldskontoret bedömer inte att det finns något nedskrivningsbehov i utlåningen.

Lån till Island och Lettland

Riksdagen beslutade i början av 2009 att Sverige, tillsammans med de övriga nordiska länderna, ska ge Island rätt att låna totalt 1,8 miljarder euro (ca 15,9 miljarder kronor). Lånet samordnas i ett finansiellt stödprogram från Internationella valutafonden (IMF) och hanteras från svensk sida av Riksgäldskontoret. Under 2010 utbetalades 164 miljoner euro (ca 1,5 miljarder kronor) och totalt uppgår nu utlåningen till 248 miljoner euro (ca 2,2 miljarder kronor). Island ska börja amortera på lånet 2014 och 2021 ska det vara återbetalt.

Tillsammans med de övriga nordiska länderna och Estland har Sverige ställt ut en låneram på sammanlagt 1,9 miljarder euro till Lettland. Sveriges andel uppgår till högst 720 miljoner euro. Lettland har ännu inte begärt att få några lån.

Övriga lån med kreditrisk

Övrig utlåning omfattar lån från Sida, Tillväxtverket, Energimyndigheten, Kammarkollegiet samt länsstyrelserna. Totalt uppgår dessa lån till 854 miljoner kronor varav 423 miljoner kronor, motsvarande 50 procent av beloppet, bedöms som osäkra fordringar.

Dessa lån finansieras via anslag på statens budget. Framtida kreditförluster är därmed redan finansierade. Låntagarnas betalningar av räntor och amorteringar redovisas mot inkomsttitel.

Störst är Sidans utlåning på 569 miljoner kronor, varav 247 miljoner kronor som biståndskrediter för finansiering av infrastruktur och 322 miljoner kronor som villkorslån för näringsutveckling och kapitalmarknadsutveckling. De osäkra fordringarna bedöms till 291 miljoner kronor, vilket är hälften av utlånat belopp.

6.3 Samlad analys av statens risker

Den statliga garantimodellen har visat sig fungera väl och vid en internationell jämförelse framstår modellen som en föredömlig hantering av statliga garantier. Det faktum att budgetlagen nu förändras, så att reglering och redovisning av utlåning likställs med garantier, säkerställer en ansvarsfull hantering även på det området. Det som däremot saknas är en fördjupad analys som kan bidra till att staten på ett bättre sätt är förberedd på oförväntat dåliga utfall i garanti- och utlåningsverksamheten. En sådan analys kan vara till hjälp för regering och riksdag att förstå vilka risker olika åtaganden medför och kunna agera utifrån dessa risker. Om riskerna visar sig vara förhållandevis små och hanterbara, finns det också ett värde av att visa detta för omvärlden – speciellt i tider när det råder finansiell oro.

Givet den information som finns i dag kan endast en översiktlig analys av hela portföljen göras. Den visar att staten har stora exponeringar mot ett antal olika branscher. Den beloppsmässigt ojämförligt största exponeringen är mot svensk bank- och finanssektor genom insättningsgarantin och bankgarantierna. Genom EKN har staten också exponering mot utländska stater, telekomsektorn och försvarssektorn. De största engagemangen utomlands avser Pakistan och Sydafrika. Staten har också exponeringar mot inhemska infrastrukturprojekt och utlåning till studenter.

Bristen på mer kvantitativa verktyg för att mäta portföljrisiker gör det svårt att ge en bild av sannolikheten för stora negativa utfall i statens samlade portfölj, och konsekvenserna av sådana. Det är dock tydligt att en systemkris inom den finansiella sektorn kan utlösa relativt stora förluster. En utdragen period av lågkonjunktur skulle sannolikt också leda till en stor ökning av infriande garantier och problem med återbetalningsförmågan hos låntagare.

Mot bakgrund av statens omfattande åtagande gentemot finanssektorn skulle en fördjupad analys sannolikt peka på att det är mot just denna sektor som riktigt stora förluster skulle kunna uppstå för staten. Det saknas dock tillfredsställande analyser på detta område. Under den senaste finanskrisen gjorde Riksgäldskontoret vissa beräkningar utifrån ett katastrofscenari, i vilket utvecklingen i Baltikum och Ukraina antogs bli mycket värre än vad den verkligen blev, samt att

kreditförlusterna i Sverige skulle bli tio gånger större än vad de var vid tillfället.¹⁵ Riksgäldskontorets förenklade räkneexempel genererade, under antagandet att staten klev in med kapitaltillskott till utsatta banker, ett utfall där statsutgifterna ökade med ca 60 miljarder kronor. Av dessa beräkningar går det att dra vissa slutsatser men faktum kvarstår att det i dag inte finns tillräckliga analyser av de samlade riskerna i garanti- och utlåningsverksamheten.

På grund av behovet av en fördjupad analys gav regeringen i slutet av 2009 Riksgäldskontoret i uppdrag att föreslå hur man varje år bättre ska kunna analysera riskerna i statens samlade garantiportfölj. Den viktigaste anledningen till uppdraget är att volymen av statliga garantier har ökat kraftigt på grund av den finansiella krisen. Det har skapat ett större behov av att genomföra en djupare analys av statens samlade risker och deras potentiella inverkan på statens finanser. Uppdraget avrapporterades i november 2010 med förslaget att regeringen ger Riksgäldskontoret i uppdrag att årligen lämna ett underlag som ger en bild av riskerna i utestående garantier och krediter.¹⁶ Underlaget ska tas fram i samarbete med övriga berörda garanti- och utlåningsmyndigheter. Avsnitten nedan sammanfattar Riksgäldskontorets förslag.

6.3.1 Åtaganden som ska ingå i en analys

Budgetlagen omfattar endast explicita statliga garantier och utlåning, dvs. sådana åtaganden som staten genom lag eller avtal förbundit sig att svara för. Utöver de explicita åtagandena finns även implicita åtaganden som inte är formellt bindande för staten. Dessa kan inte värderas på samma sätt som konventionella garantier eftersom det inte på förhand går att avgöra var gränserna för ett implicit åtagande går. Riksgäldskontoret har föreslagit att en samlad riskanalys bör fokusera på explicita åtaganden men bedömer samtidigt att det är nödvändigt att i ett fall inkludera åtaganden som är implicita.

Det specifika fallet är när staten har möjlighet och motiv att agera på ett sådant sätt att explicita

¹⁵ Se rapporten Statsupplåning – Prognos och analys 2009:2 (artikel Inte ens en katastrof i Baltikum ger svenska staten stora kostnader).

¹⁶ Förslag till samlad riskanalys av statliga garantier och krediter (Dnr 2010/1842).

åtaganden inte kommer att behöva infrias. Det tydliga exemplet på det är garantier på det finansiella området. Riksgäldskontoret skriver i sin rapport att det i praktiken är uteslutet att staten skulle tillåta att insättningsgarantin för samtliga banker utlöses samtidigt, eftersom det skulle innebära att hela det svenska banksystemet mer eller mindre fallerar. Det är likaså uteslutet att staten skulle välja att infria garantier som ställts ut för en stor banks värdepappersupplåning om det finns möjlighet att hantera situationen genom ett statligt övertagande och en rekapitalisering av banken. Analyser av riskerna i insättningsgarantin och garantierna för bankers värdepappersupplåning måste således, enligt Riksgäldskontoret, på något sätt ta hänsyn till detta förhållande.

Slutsatsen är att statens risker kopplade till den finansiella sektorn, vilka explicit består av främst insättningsgarantin och bankgaranti-programmet, behöver inkluderas på bästa sätt i analysen. Det får dock till följd att en analys av riskerna i den finansiella sektorn behöver ha sin utgångspunkt i statens reella risk, vilket i sin tur innebär att det är statens implicita åtaganden som behöver analyseras. Detta arbete bör göras i nära samarbete med Riksbanken och Finansinspektionen.

6.3.2 Kreditrisk respektive likviditetsrisk

En samlad riskanalys bör ge en bild av hur stora förluster som statens garanti- och utlåningsverksamhet riskerar att medföra. Riksgäldskontorets rapport behandlar vilka typer av risker staten möter, och skiljer på kreditrisk och likviditetsrisk.

Staten tar på sig kreditrisk genom att utfärda garantier och krediter. Kreditrisken blir lika stor i båda fallen eftersom åtagandena ger upphov till i princip lika stor förväntad kostnad för staten. En kreditförlust i samband med ett lån innebär att värdet på en tillgång måste skrivas ner, vilket slår mot statens nettoförmögenhet. Ett infriande av en garanti innebär att staten måste fullgöra låntagarens skyldigheter gentemot långivaren. Utbetalningen måste normalt finansieras med ny statlig upplåning och slår följaktligen även den mot statens nettoförmögenhet. För att analysera kreditrisker finns det således ingen anledning att skilja på garantier och krediter. Det avspeglas i den nya budgetlagen genom att åtagandena ska

hanteras på samma sätt utifrån ett kreditriskperspektiv.

Likviditetsrisker är i stort sett endast förknippade med garantier. Ett infriande av en garanti leder som nämnt ovan till att staten måste göra en utbetalning till långivaren. Ett fallissemang för ett garantiobjekt påverkar således inte enbart statens nettoförmögenhet utan även lånebehovet, vilket är en skillnad mot en kredit där utbetalningen skett redan vid lånetidpunkten. Om dessa behov blir mycket stora på kort tid riskerar staten att få högre upplåningskostnader. Tidsperspektivet är här kortsiktigt till skillnad från kreditriskperspektivet som i första hand är medel- och långsiktigt.

Givet att statens garantiportfölj har en begränsad omfattning, absolut sett och i relation till statens finanser i övrigt, kommer likviditetsrisken inte att vara ett problem. Men om stora garantibelopp måste infrias under samma tidsperiod kan påfrestningar ändå uppstå. Det gäller i synnerhet om dessa utbetalningar sammanfaller med en djupare ekonomisk kris när statsfinanserna av andra skäl redan är ansträngda.

Kreditriskerna är mindre konjunkturberoende och en analys av dessa fokuserar på att ge en tydligare bild av vilka långsiktiga kostnader olika verksamheter kan komma att föra med sig.

Riksgäldskontoret betonar att båda riskperspektiven är viktiga att belysa eftersom de speglar olika aspekter av de risker staten tar på sig genom garantier och utlåning.

6.3.3 En kvalitativ och en kvantitativ analys

Riksgäldskontoret beskriver att ett första steg i analysen är att på ett bättre sätt kategorisera och presentera garanti- och kreditportföljen. Några exempel på kategorisering är en uppdelning mellan garantier och krediter, mellan olika ansvariga myndigheter samt mellan olika utgiftsområden. Det är viktigt att ta fram enhetlig och jämförbar information om de olika åtagandena eller kategorier av åtaganden.

Det kan även finnas goda skäl att kategorisera åtaganden efter olika risknivåer. Åtaganden kan delas upp i låg, medel respektive hög risk vilket sedan kan användas som ett underlag för den djupare analysen.

Rapporten behandlar förväntade och oförväntade förluster. Förväntad förlust säger i sig inget om de olika möjliga utfallen eller osäkerheten (spridningen) i utfall. En begränsad förväntad förlust kan således innebära att mycket stora negativa utfall kan uppstå, men med liten sannolikhet. Med anledning av detta bör det användas kvantitativa modeller för att studera oförväntade förluster.

Ett första steg i den kvantitativa analysen är att utföra s.k. stresstester. Med stresstest studeras de händelser som inträffar mer sällan, men som är särskilt ogynnsamma, och leder därmed till fler och större kreditförluster. Det kan exempelvis göras genom att lägga större vikt vid de historiska tidsperioder när kreditförlusterna varit större än i genomsnitt. Stresstester kan genomföras både avseende kreditrisker och likviditetsrisker. I det senare fallet är det endast sannolikheten för fallissemang som är aktuell att variera genom att

utbetalningen normalt motsvarar hela det garanterade beloppet.

Riksgäldskontoret beskriver att det andra steget i en kvantitativ analys är att kvantifiera statens risker med hjälp av mer fullskaliga modeller. Dessa syftar i regel till att kvantitativt beskriva sannolikheter för möjliga utfall i en portfölj, i termer av kreditförluster, varefter exempelvis ett mått över Value at Risk kan bestämmas.

För att avgöra vilka modeller som kan vara lämpliga för statens ändamål krävs dock ytterligare analyser. Regeringen avser att ge Riksgäldskontoret i uppdrag att genomföra en samlad analys av riskerna i statens utlånings- och garantiverksamhet. Analysen ska utgöra ett underlag för den redovisning av förväntade förluster som regeringen ska lämna till riksdagen fr.o.m. årsredovisningen för staten 2011, i enlighet med den nya i budgetlagen.

7

Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

7 Nationellt intygande samt avgifter till och bidrag från EU

Regeringens intygande avseende EU-medel

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaperna, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Betryggande intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen.

I detta avsnitt lämnar regeringen dels ett intygande avseende EU-medel, dels en redovisning av samtliga EU-medel som redovisas över statens budget (EU-medel som avser både innevarande och tidigare fleråriga budgetram samt de direkta medel som hanteras av svenska myndigheter). I avsnittet redovisas även Europeiska revisionsrättens granskningar avseende Europeiska kommissionens genomförande av EU-budgeten 2009.

Intygandet, som omfattar de EU-medel som hänförs till innevarande fleråriga budgetram 2007–2013, innehåller en räkenskapssammanställning av återflödet från EU-budgeten. Anledningen till att intygandet begränsas till denna period är att ramverket för intern styrning och kontroll tillkommit sedan 2008. Genom ramverket lämnar ansvariga myndigheter en försäkran till regeringen som möjliggör utfärdandet av ett nationellt intygande. Regeringens intygande grundar sig på ansvariga myndigheters intyganden och bedömningar avseende hanteringen av EU-medel, Ekonomistyrningsverkets revisionsutlåtanden och Riksrevisionens uttalande från granskningen

av myndigheternas räkenskaper och deras interna styrning och kontroll.

7.1 Intygande avseende EU-medel

Regeringens intygande avseende EU-medel innehåller en årlig räkenskapssammanställning över medel mottagna från EU:s budget samt en redogörelse för hur dessa medel har använts. Med EU-medel avses i detta sammanhang de medel som förvaltas inom ramen för delad förvaltning mellan medlemsstaten Sverige och Europeiska kommissionen. Medlen redovisas på budgetens anslag och inkomstitlar. Intygandet, som ingår som en del i årsredovisningen för staten, överlämnas till riksdagen, med kopia till kommissionen och Europeiska revisionsrätten.

I intygandet bedömer regeringen huruvida EU-räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande samt intygar att det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen. Räkenskaperna som ligger till grund för

sammanställningen är upprättade enligt god redovisningssed och har varit föremål för Riksrevisionens granskning.

Regeringens intygande syftar dels till att öka riksdagens insyn i hur Sverige fullgör sitt förvaltningsansvar och hur tilldelade EU-medel används, dels till att stärka den interna styrningen och kontrollen vid de myndigheter som ansvarar för att förvalta medlen. Regeringens övergripande ambition är att skapa ett effektivt förvaltnings- och kontrollsystem kring EU-medlen i syfte att med rimlig säkerhet tillförsäkra de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet.

7.2 Ansvarsfördelningen inom den svenska statsförvaltningen

Regeringen är inför riksdagen ansvarig för hur den styr riket. Regeringen är redovisningsskyldig inför riksdagen för statens medel och de övriga tillgångar som står till dess disposition.

Regeringen lämnar årligen en årsredovisning för staten till riksdagen. Årsredovisningen innehåller konsoliderade resultat- och balansräkningar samt finansieringsanalys avseende samtliga statliga myndigheter, inklusive affärsverken, under riksdagen och regeringen samt de fonder och andelar i bolag som myndigheterna innehar. Sveriges avgift till EU och återflödet från EU-budgeten redovisas i de konsoliderade resultat- och balansräkningarna i årsredovisningen för staten.

Regeringen har i hög grad delegerat beslutsfattandet bl.a. avseende genomförande av EU-program till förvaltningsmyndigheterna, som är regeringens organ för att verkställa den fastlagda politiken. Riksdagen och regeringen beslutar om inriktningen och förutsättningarna för den statliga verksamheten och vilka verksamhets- och ansvarsområden som tilldelas myndigheterna. Myndigheterna har sedan långtgående befogenheter i sitt dagliga och operativa arbete. Det är dock regeringens uppgift att styra myndigheterna och försäkra sig om att myndigheterna fullgör sitt verksamhetsansvar.

7.3 Räkenskapssammanställning av EU-medel

Räkenskapssammanställningen av EU-medel omfattar en resultaträkning, en balansräkning samt en kassamässig redovisning av utfall på anslag och inkomstitlar.

Utbetalningarna från den tidigare fleråriga budgetramen (2000–2006) har gradvis minskat och fasats ut de senaste åren och strukturfonderna har slutredovisats under 2010. Samtidigt har nu utbetalningarna avseende den aktuella fleråriga budgetramen 2007–2013 ökat kraftigt också för andra fonder än jordbruksfonderna. Detta innebär att relativt snart kommer i princip samtliga EU-medel att omfattas av intygandet. För 2010 omfattar intygandet jordbruksfonderna, strukturfonderna och fiskerifonden, men även medel från flyktingfonden.

Genom medlemskapet i EU hanterar svenska myndigheter olika typer av medel från och till EU:s budget. De medel som Sverige erhåller som återflöde från EU-budgeten kommer huvudsakligen från EU:s jordbruksfonder och strukturfonderna. Sverige får också stöd till transeuropeiska nätverk samt forsknings- och utbildningsprogram. För den senare bidragskategorin ligger dock ansvaret för att administrera och förvalta dessa medel på kommissionen och andra institutioner inom EU och inte på medlemsstaten. Det är enbart de medel som Sverige erhåller och som förvaltas gemensamt med kommissionen som omfattas av regeringens intygande. Ett delat förvaltningsansvar innebär i korthet att kommissionen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av EU:s budget men att medlemsstaten är ansvarig för att nationellt bygga upp ett förvaltnings- och kontrollsystem som garanterar en sund ekonomisk förvaltning av EU:s medel.

På de områden där det föreligger ett delat förvaltningsansvar mellan Sverige och kommissionen finns på resultaträkningens intäktssida (EU-budgetens utgiftssida) för den aktuella fleråriga budgetramen 2007–2013 totalt nio myndigheter som är utsedda att vara förvaltande myndighet.

Nedan redogörs för de olika fonderna.

Jordbruksfonder

Stödet till jordbruket består i innevarande fleråriga budgetram 2007–2013 av två fonder –

Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU). Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) är förvaltande myndighet samt utbetalande organ för båda fonderna och har därmed det yttersta ansvaret för att dessa medel används på ett korrekt och effektivt sätt. Attesterande organ är Ekonomistyrningsverket (ESV).

EGFJ finansierar bl.a. olika direktstöd till jordbrukare samt interventioner i syfte att stabilisera jordbruksmarknaden. EJFLU ska både främja miljön och verka för ökad konkurrenskraft och livskvalitet på landsbygden.

Strukturfonder

Antalet strukturfonder som Sverige får medel från i innevarande programperiod 2007–2013 är två, Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF). Strukturfonder ska bidra till att minska de ekonomiska och sociala skillnaderna mellan Europas regioner och innevånare.

I Sverige är ERUF uppdelad i åtta regionala program och fem territoriella program medan ESF består av ett nationellt program. För varje program finns en förvaltande myndighet, en attesterande myndighet och en revisionsmyndighet. Den förvaltande myndigheten har ansvaret för att det operativa programmet förvaltas och genomförs på ett effektivt och korrekt sätt. Den förvaltande myndigheten betalar även ut strukturfondsmedlen till de slutliga stödmottagarna.

Den attesterande myndigheten gör en bedömning om kostnaderna är stödberättigande och intygar inför kommissionen att utgiftsdeklarationen är korrekt.

För ERUF är Tillväxtverket förvaltande och attesterande myndighet för åtta regionala program samt ett territoriellt program. För ytterligare fyra territoriella program är Länsstyrelserna i Norrbottens, Västerbottens respektive Jämtlands län förvaltande och attesterande myndigheter.

För ESF är Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) förvaltande och attesterande myndighet.

ESV är utsedd till att vara revisionsmyndighet för ESF och de ERUF-program som förvaltas i Sverige.

Ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar

För att ge finansiellt stöd till asyl- och migrationspolitiken i EU har ett ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar inrättats under den aktuella budgetramen 2007–2013 och omfattar fyra olika fonder: Europeiska flyktingfonden (2008–2013), Europeiska fonden för de yttre gränserna (2007–2013), Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare (2007–2013) samt Europeiska återvändandefonden (2008–2013).

Fonderna kan användas för att finansiera samarbetsprojekt som rör flyktingmottagning, gränskontroll, integration och återvändande.

Europeiska flyktingfonden (2005–2010), som beslutades under föregående fleråriga budgetram, inkluderas inte i det nationella intygandet då medlen inte omfattas av det gemensamma förvaltningsansvaret mellan medlemsstat och kommission.

Migrationsverket har utsetts till ansvarig myndighet för att sköta de nationella insatser som får stöd från flyktingfonden samt återvändandefonden i enlighet med tillämplig gemenskapslagstiftning och principen om en sund ekonomisk förvaltning. Svenska ESF-rådet har utsetts till ansvarig myndighet för integrationsfonden och Rikspolisstyrelsen för gränsfonden. ESV är utsedd till att vara revisionsmyndighet för samtliga fonder inom ramprogrammet.

Fiskerifonden

Stödet till fiskerinäringen består i innevarande programperiod av en fond, Europeiska Fiskerifonden (EFF). Fiskeriverket är förvaltande och attesterande myndighet för denna fond. ESV är utsedd till att vara revisionsmyndighet.

7.3.1 Resultaträkning

Resultaträkningen visar i sammandrag återflödet från EU-budgeten och dess användning. Redovisningen görs i periodiserade termer, dvs. kostnaderna och intäkterna redovisas det år de är hänförliga till.

Tabell 7.1 Resultaträkning avseende fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor	2010	2009
Intäkter av bidrag från EU		
Jordbruksstöd	8 798	9 429
Europeiska regionala utvecklingsfonden	1 198	1 341
Europeiska socialfonden	857	274
Övrigt	229	162
<i>Summa intäkter av bidrag från EU m.m.</i>	<i>11 082</i>	<i>11 206</i>
Verksamhetens kostnader		
Kostnader för personal	-109	-110
Kostnader för lokaler	-29	-15
Övriga driftkostnader	-130	-110
<i>Summa verksamhetens kostnader</i>	<i>-268</i>	<i>-235</i>
Lämnade bidrag		
Jordbruksstöd	-9 686	-9 211
Europeiska regionala utvecklingsfonden	-1 364	-1 286
Europeiska socialfonden	-823	-426
Övrigt	-197	-152
<i>Summa lämnade bidrag</i>	<i>-12 070</i>	<i>-11 075</i>
Summa kostnader	-12 338	-11 309
Nettokostnad	-1 256	-104

Intäkter – återflöde från EU-budgeten

De intäkter som redovisas avser till största delen medel från jordbruksfonderna för finansiering av gårdsstöd och andra stöd till jordbruket. Jordbruksverket redovisar intäkter på 8 798 miljoner kronor. 7 104 miljoner kronor avser gårdsstöd och djurbidrag och det övriga avser främst miljöstöd m.m. Intäkterna har reducerats med 867 miljoner kronor som avser s.k. finansiella korrigeringar. Detta är förväntade krav på återbetalningar av utbetalda bidrag från EU för projekt som inte har godkänts. Medlen avser delvis perioden 2005 – 2007, men eftersom de förväntas leda till avdrag på bidragen från EU under 2011 och eventuellt 2012 har de ändå redovisats som intäktsminskning här.

Kravet på återbetalning av utbetalda bidrag från EU beror dels på att Sverige har tillämpat en felaktig definition av betesmark, dels på bristande kvalitet i databasen över stödrätter (blockdatabasen). Sverige har sedan bristerna påkallades arbetat med att förbättra blockdatabasen samt anpassat definitionen av betesmark till gällande EU-regelverk.

Tillväxtverket redovisar intäkter på 1 198 miljoner kronor från regionala utvecklingsfonden och Svenska ESF-rådet redovisar intäkter på 857 miljoner kronor,

huvudsakligen från Europeiska socialfonden. Under övriga intäkter redovisar Migrationsverket intäkter på 115 miljoner kronor från Europeiska flyktingfonden och Fiskeriverket 90 miljoner kronor från Fiskerifonden.

Kostnader – användningen av de medel som erhållits från EU-budgeten

Jordbruksverket redovisar lämnade bidrag med 9 686 miljoner kronor, till största delen för gårdsstöd och i övrigt främst medel enligt EJFLU. Det bör noteras att med det förväntade avdraget för finansiella korrigeringar som redovisats som en intäktsminskning kommer inte de redovisade bidragen att täckas i sin helhet av medel från EU-budgeten.

Utöver Jordbruksverkets utbetalningar har även utbetalningar från de övriga fonderna kommit igång i större omfattning under 2010. Tillväxtverket redovisar lämnade bidrag med 1 364 miljoner kronor, Svenska ESF-rådet med 823 miljoner kronor och under övrigt redovisar Fiskeriverket bidrag med 95 miljoner kronor.

7.3.2 Balansräkning

Balansräkningen visar i sammandrag fordringar och skulder avseende medel från EU-budgeten och dess användning, baserat på vad berörda myndigheter tagit upp i sina årsredovisningar.

Tabell 7.2 Balansräkning avseende fleråriga budgetramen 2007–2013

Miljoner kronor	2010-12-31	2009-12-31
Övriga fordringar	6 964	7 462
Uppplupna intäkter	345	118
Summa tillgångar	7 309	7 580
Kapital	4 758	6 145
Leverantörsskulder	3	0
Övriga skulder	869	1
Förutbetalda intäkter	446	108
Oförbrukade bidrag	1 233	1 326
Summa kapital och skulder	7 309	7 580

Fordringar

Fordringarna avser främst Jordbruksverkets fordringar på EGFJ för i första hand gårdsstöd utbetalat till jordbrukare inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken i slutet av 2010 med 6 964 miljoner kronor samt fordran på

EJFLU. Tillväxtverket redovisar upplupna intäkter på 329 miljoner kronor.

Kapital och skulder

Skulderna avser oförbrukade bidrag på 1 233 miljoner kronor i form av förskott främst från EJFLU. Jordbruksverkets förväntade krav på återbetalning av tidigare erhållet återflöde från EU-budgeten med 867 miljoner kronor redovisas under Övriga skulder. Svenska ESF-rådet redovisar förutbetalda intäkter på 400 miljoner kronor. Den förutbetalda intäkten består av skillnaden mellan utbetalade projektbidrag från EG-anslag och erhållna medel från fonder från EU.

7.3.3 Redovisning på statens budget – kassamässig redovisning

Redovisningen på statens budget görs i kassamässiga termer, dvs. under den period då betalning sker. I tabellen redovisas utfall på anslag och inkomstitlar avseende den aktuella fleråriga budgetramen 2007–2013.

Tabell 7.3 Utfall på anslag och inkomstitlar avseende fleråriga budgetramen 2007–2013

Tusental kronor		Utfall 2010
Anslag		
0801008	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	114 175
1301006	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	8 448
1401006	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007–2013	847 147
1901003	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007–2013	1 410 058
2301011	Gärdsstöd och djurbidrag m.m.	7 119 408
2301012	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	471 165
2301016	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	101 571
2301020	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	7 356
2301024	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	2 376 941
Summa anslag		12 456 269
Inkomstitlar		
6111	Gärdsstöd	6 826 536
6113	Övriga interventioner	217 160
6114	Exportbidrag	55 866
6115	Djurbidrag	346 999
6116	Offentlig lagring	107 244
6118	EU:s landsbygdsfond 2007–2013	2 884 191
6119	Övriga bidrag från EU:s jordbruksfonder	-206 792
6213	Bidrag från EG:s fiskefond perioden 2007–2013	101 789
6313	Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2007–2013	869 200
6413	Bidrag från EG:s socialfond perioden 2007–2013	1 151 112
6911	Övriga bidrag från EG	205 925
6912	Stöd till sockernäringsen	25 775
Summa inkomstitlar		12 585 005
Saldo		128 736

Utgifter

Utgifterna på anslag avser i första hand gärdsstöd och djurbidrag samt åtgärder för landsbygdens miljö och struktur som redovisas av Jordbruksverket. Även utgifterna för intervention och exportbidrag redovisas av Jordbruksverket.

Bland övriga utgifter är det i första hand Tillväxtverket som redovisar stöd från ERUF. Svenska ESF-rådet redovisar stöd från ESF.

Inkomster

Inkomsterna avser främst gårdsstöd och förskottsmedel från EJFLU som liksom övriga jordbruksstöd ovan (inkomsttitel 6111–6119) redovisas av Jordbruksverket. Den förväntade återbetalningen av tidigare erhållet stöd (se ovan) har inte påverkat statens budget för 2010.

Bidrag från EFF redovisas av Fiskeriverket. Bidrag från ERUF redovisas av Tillväxtverket och Länsstyrelsen i Jämtlands län. Även länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län är förvaltande och attesterande myndigheter. Bidrag från ESF redovisas av Svenska ESF-rådet. Stöd till sockernäringen redovisas av Jordbruksverket.

7.4 Bedömning av ansvariga myndigheter

Myndigheter som förvaltar EU-medel med delad förvaltning omfattas av det nationella ramverket för intern styrning och kontroll. Det innebär bl. a. att myndighetens ledning ska, i myndighetens årsredovisning, lämna en bedömning av myndighetens interna styrning och kontroll.

I detta avsnitt redogörs för aktuella myndigheters intyganden av räkenskaperna och bedömningar av den interna styrningen och kontrollen samt resultaten av de iakttagelser som ESV och Riksrevisionen har gjort vid sina granskningar av myndigheterna.

7.4.1 Myndighetsledningarnas intygande av räkenskaperna och bedömning av den interna styrningen och kontrollen

Nedan följer en sammanfattning av ansvariga myndigheters intyganden av räkenskaperna och bedömningar av den interna styrningen och kontrollen avseende EU-medel.

Jordbruksfonderna

I årsredovisningen för 2010 intygar Jordbruksverkets ledning, dvs. general-

direktören, att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Vidare bedöms den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten vara betryggande.

Förutom att Jordbruksverket lämnar en bedömning och ett intygande enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag utfärdar generaldirektören vid myndigheten en särskild försäkran enligt rådets förordning (EG) nr 1290/05 för EGFJ och EJFLU. Försäkran ingår som en del i de räkenskaper som Jordbruksverket lämnar för räkenskapsåret (16 oktober 2009 till 15 oktober 2010) till kommissionen, och som därefter granskas av ESV.

Av försäkran framgår att generaldirektören på heder och samvete bekräftar att räkenskaperna ger en sann, fullständig och korrekt bild av utgifterna och intäkterna under räkenskapsåret. I synnerhet har alla skulder, förskott, säkerheter och lager registrerats i räkenskaperna, och alla inkomster som rör EGFJ och EJFLU har krediterats till rätt fonder. Vidare har ett system införts vid myndigheten som med rimlig säkerhet kan garantera de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet, inbegripet att bidragsansökningarna uppfyller krav för stödberättigande och, när det gäller EJFLU, att förfarandena för tilldelning av stöd förvaltas, kontrolleras och dokumenteras i enlighet med gemenskapsreglerna.

Strukturfonderna

Ansvariga myndighetsledningar vid Tillväxtverket, Svenska ESF-rådet, Länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens och Västerbottens län intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrollen vid myndigheterna bedöms vara betryggande.

Fiskerifonden

Generaldirektören vid Fiskeriverket intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten bedöms vara betryggande.

Ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar

Ansvariga myndighetsledningarna vid Migrationsverket, Svenska ESF-rådet och Rikspolisstyrelsen intygar att respektive årsredovisning ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning. Svenska ESF-rådet bedömer vidare att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten är betryggande.

Såväl Migrationsverket som Rikspolisstyrelsen anger i sin årsredovisning att det finns vissa brister avseende den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten. De angivna bristerna avser dock inte för någon av myndigheterna hantering av EU-medel.

7.4.2 Ekonomistyrningsverkets iakttagelser

Regeringen har gett ESV i uppdrag att fungera som nationellt revisionsorgan för de EU-medel som hanteras i Sverige. ESV granskar de EU-program och fonder där ansvaret för en sund ekonomisk förvaltning och genomförandet av effektiva kontroller är delat mellan svenska myndigheter och kommissionen. ESV lämnar för varje program/fond en årlig revisionsrapport och i anslutning till denna även ett revisionsutlåtande. I det följande redovisas de väsentligaste iakttagelserna från respektive fond/program. ESV:s bedömning grundar sig, enligt EU:s regelverk, på genomfört granskningsarbete under granskningsperioden.

Jordbruksfonderna

Som attesterande organ lämnar ESV ett utlåtande om årsräkenskaperna. Utlåtandet omfattar även ett uttalande om den interna kontrollens effektivitet. Revisionen avser årsredovisningen för EGFJ och EJFLU.

ESV anser att redovisningarna för EJFLU och EGFJ som översänts till kommissionen är rättvisande och korrekta i alla väsentliga avseenden vad gäller de utgifter som belastat fonderna. ESV gör bedömningen, efter granskningen av Jordbruksverkets överensstämmelse med ackrediteringskriterierna, att de interna kontrollförfarandena fungerat tillfredsställande.

Strukturfonderna

ESV har genomfört system- och projektgranskning för att bedöma om förvaltnings- och kontrollsystemen under perioden har varit förenliga med bestämmelserna i artiklarna 58–62 i rådets förordning (EG) nr 1083/2006 och med avsnitt 3 i kommissionens förordning (EG) nr 1828/2006 för programmen inom strukturfonderna.

ESV har för samtliga program inom ERUF, med ett undantag, lämnat yttrande utan förbehåll. ESV bedömer därmed att förvaltnings- och kontrollsystemen fungerar tillräckligt effektivt för att ge en rimlig garanti för att de utgiftsdeklarationer som lämnats till kommissionen är korrekta, och som följd av detta, ger en rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är korrekta.

För programmet Interreg IVA Öresund-Kattegatt-Skagerrak har inte någon utgiftsdeklaration lämnats under referensperioden. ESV kan därför inte yttra sig om lagligheten och korrektheten i underliggande transaktioner för det programmet. ESV har dock bedömt att förvaltnings- och kontrollsystemet för programmet är förenligt med aktuella bestämmelser.

För programmet inom ESF bedömer ESV att den förvaltande myndigheten brister i spårbarheten i vissa delar av den interna redovisningen. ESV bedömer således att förvaltnings- och kontrollsystemen till vissa delar inte uppfyller kraven, men bedömer att de fungerade tillräckligt effektivt för att ge rimlig garanti för att de belopp som deklarerats till kommissionen är korrekta och, som följd av detta, kan ESV ge rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

Fiskerifonden

ESV bedömer att förvaltnings- och kontrollsystemet för det operativa programmet inom EFF har varit förenligt med de tillämpliga bestämmelserna i artiklarna 57–60 i rådets förordning (EG) nr 1198/2006 och med kapitel VII i kommissionens förordning (EG) nr 498/2007 har fungerat tillräckligt effektivt för att ge rimlig garanti för att de utgiftsdeklarationer som lämnats till kommissionen är korrekta och, som följd av detta, ger en rimlig garanti för att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta.

Ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar

För gränsfonden och integrationsfonden har ESV under 2010 bedömt om förvaltnings- och kontrollsystemen för det årliga programmet 2007 var förenliga med tillämpliga bestämmelser i beslut nr 574/2007/EG och kommissionens beslut 2008/456/EG. ESV:s bedömning är att systemen fungerade tillräckligt effektivt för att ge rimlig visshet om att de utgiftsredogörelser som lämnats till kommissionen är korrekta, och som en följd därav, ger rimlig visshet om att de underliggande transaktionerna är lagliga och korrekta med några undantag.

För gränsfonden har korrigerings vidtagits som inneburit att ESV:s iakttagelse inte längre utgör ett fel i de deklarerade utgifterna. För integrationsfonden uppgår efter korrigerings det felaktiga bidraget till 1,2 procent av deklarerat bidrag.

För flyktingfonden och återvändandefonden har inte ESV lämnat något revisionsuttalande avseende 2010 då ansvarig myndighet för dessa program inte har lämnat någon ansökan om slutbetalning av årligt program.

7.4.3 Riksrevisionens granskning av myndigheternas årsredovisningar och ledningens förvaltning

Enligt 3 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. ska Riksrevisionen granska årsredovisningen för de förvaltningsmyndigheter som lyder under regeringen. Granskningen syftar till att bedöma om redovisningen och underliggande redovisning är tillförlitlig och räkenskaperna rättvisande. Granskningen omfattar även myndighetsledningens bedömning av räkenskapernas tillförlitlighet samt bedömningen avseende den interna styrningen och kontrollen. Varje räkenskapsår avslutas granskningen med en revisionsberättelse.

Samtliga ansvariga förvaltande myndigheter av EU-medel (Jordbruksverket, Svenska ESF-rådet, Tillväxtverket, Fiskeriverket, Migrationsverket, Rikspolisstyrelsen samt Länsstyrelserna i Jämtlands, Norrbottens och Västerbottens län) erhöll för 2010 en revisionsberättelse utan uttalande med reservation eller avvikande mening. Enligt Riksrevisionens uppfattning ger respektive myndighets årsredovisning en i alla

väsentliga avseenden rättvisande bild av dess finansiella ställning per den 31 december 2010 samt av dess resultat och finansiering för året enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, instruktion, regleringsbrev och övriga beslut för myndigheten.

7.5 Regeringens intygande avseende EU-medel

Regeringens intygande grundar sig på ansvariga myndigheters intyganden och bedömningar avseende hanteringen av EU-medel, Ekonomistyrningsverkets revisionsuttalanden och Riksrevisionens uttalande från granskningen av myndigheternas räkenskaper och deras interna styrning och kontroll. Regeringen lämnar följande intygande:

Rättvisande räkenskaper

Sammanställningen av EU-räkenskaperna, omfattande resultat- och balansräkning samt en kassamässig redovisning, har upprättats enligt god redovisningssed. Regeringen bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Betryggande intern styrning och kontroll

Det finns ett ramverk för staten som syftar till att säkerställa en betryggande intern styrning och kontroll av EU-medlen.

7.6 Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetgenomförandet

Europeiska revisionsrätten svarar för den externa revisionen av EU:s budget. I detta avsnitt redovisas revisionsrättens väsentligaste iakttagelser från årsrapporten om EU-kommissionens genomförande av budgeten 2009.

Revisionsrättens uppdrag är att göra en oberoende granskning av hur EU:s medel uppbärs och används, och på så sätt bedöma hur de europeiska institutionerna fullgör sina uppgifter i samband med detta. Revisionsrätten granskar om samtliga inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen varit sund. Syftet med revisionsrättens arbete är att bidra till att

förbättra den ekonomiska förvaltningen av unionens medel på alla nivåer. Revisionsrättens granskningsmandat omfattar alla organ som förvaltar eller tar emot EU-medel. Detta innebär att revisionsrätten inte bara granskar EU:s institutioner och organ, utan även medel som administreras på nationell, regional och lokal nivå.

Varje år lämnar revisionsrätten sin årsrapport, som innehåller iakttagelser om EU:s budgetgenomförande. Årsrapporten innehåller även en revisionsförklaring (DAS) om räkenskapernas tillförlitlighet för året i fråga och de underliggande transaktionernas laglighet och korrekthet. I årsrapporten sammanfattas även revisionsrättens granskningar under föregående budgetår, sektor för sektor, samt för institutionernas egna administration.

Revisionsrättens årsrapport utgör ett mycket viktigt underlag för ministerrådets ställningstagande till att rekommendera Europaparlamentet huruvida kommissionen bör beviljas ansvarsfrihet för det berörda budgetåret. Till rekommendationen om ansvarsfrihet lämnas även slutsatser på de åtgärder som rådet anser att kommissionen bör vidta för att komma till rätta med de brister som revisionsrätten identifierat. Årsrapporten utgör även ett viktigt underlag för Europaparlamentet som slutligen beslutar om ansvarsfriheten.

7.6.1 Väsentliga iakttagelser budgetåret 2009

I det följande redovisas de viktigaste iakttagelserna i revisionsrättens årsrapport för 2009 som ligger till grund för rådets rekommendation om ansvarsfrihet för kommissionen.

Revisionsförklaringen består som tidigare av uttalanden om dels tillförlitligheten i EU-räkenskaperna för 2009, dels lagligheten och korrektheten i de transaktioner som ligger till grund för räkenskaperna.

För tredje året i rad gavs ett uttalande utan reservation för räkenskaperna. Revisionsrätten lämnade för 16:e året i rad ett uttalande med reservation vad gäller genomförandet av EU:s budget.

Revisionsrättens granskningsresultat visade jämfört med 2008 en ökning av den uppskattade felprocenten när det gäller betalningarna inom

verksamhetsområdet jordbruk och naturresurser och en betydande minskning av felprocenten för området sammanhållning. Sammanhållning är trots minskningen fortfarande det område som har störst fel på EU:s budget. Vanliga förekommande fel för området sammanhållning avser brister i den offentliga upphandlingen. För betalningarna på EU:s budget som helhet visade revisionsrättens granskning en sammantagen minskning av den mest sannolika felprocenten.

Förslaget som ministerrådet enades om i februari 2011 är att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för budgetåret 2009. Sverige la ner sin röst vid omröstningen i frågan. Regeringen ansåg att förbättringstakten för att minska felen på EU:s budget som kommissionen visat inte är tillräckligt hög. Regeringen framhöll att rådet bör reagera på att kommissionen inte har fått en revisionsförklaring utan reservation på 16 år. Nederländerna och Storbritannien la också ner sina röster vid omröstningen.

7.6.2 Revisionsrättens iakttagelser gällande Sverige

Sverige kommenteras i mycket begränsad omfattning i årsrapporten för 2009. Sverige nämns i samband med redogörelse för en särskild rapport om granskning av förenklade förfaranden vid import, vilket kan ha konsekvenser för egna medel. Sverige var ett av nio granskade länder. Revisionsrätten konstaterade brister i kontrollerna som kan innebära risk för felaktigt inbetalda belopp i egna medel. Bristerna konstaterades i alla de granskade länderna.

Ytterligare kritik mot Sverige som redovisas i årsrapporten har uppkommit i samband med granskning av ERUF. Med anledning av den aktuella granskningen har förvaltande myndighet inlett ett arbete med översyn av systemen i syfte att förbättra, förstärka och effektivisera efterlevnaden av de rättsliga bestämmelserna för strukturfonderna. Myndigheten har upprättat en handlingsplan för förbättring av gransknings-systemet och arbetar även med utbildningar och rådgivning.

7.6.3 Utgångspunkter för Sveriges agerande avseende revisionsrättens iakttagelser

I propositionen om budgeteffekter av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen m.m. (prop. 1994/95:40), som riksdagen ställt sig bakom (bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67), slås fast att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam EU-budgetpolitik och för att närhetsprincipen ska tillämpas på budgetområdet. I den svenska politiken ingår även att prioritera frågor som berör uppföljning och kontroll.

Kommissionen är enligt fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ytterst ansvarig för budgetens genomförande. Medlemsstaterna har dock ett ansvar inför kommissionen och ska samarbeta med kommissionen i genomförandet av budgeten och för att upprätta effektiva kontrollsystem som säkerställer en sund ekonomisk förvaltning i medlemsstaten. Sverige fäster stor vikt vid revisionsrättens iakttagelser och att kommissionen tillsammans med medlemsstaterna vidtar nödvändiga åtgärder mot de brister som revisionsrätten upptäckt.

Vid behandlingen i budgetkommittén av årsrapporten för 2009 fäste Sverige särskild vikt vid frågor som rör förbättringen av förvaltningen av EU:s medel.

7.7 Redovisning av samtliga EU-medel

I detta avsnitt redovisas samtliga medel till och från EU-budgeten som redovisas över statens budget. Utöver utfallet för 2010 redovisas de fyra närmast föregående årens utfall kassamässigt, dvs. i överensstämmelse med statens budget. Avsnittet ger därmed en översikt över den totala påverkan av EU-budgeten på statens budget.

7.7.1 Avgiften till EU:s budget

EU-budgeten upprättas med stöd av EUF-fördraget. Inkomsterna utgörs huvudsakligen av egna medel: tull- och sockeravgifter (traditionella egna medel) samt avgifter från

medlemsstaterna. Egna medel fastställs på basis av regelverket i rådets beslut 2007/436/EG om gemenskapernas egna medel (egna medelsbeslutet).

Tullavgiften består av handelstullar som tas ut enligt den gemensamma tulltaxan vid handel med länder utanför EU. Dessa inkomster tillfaller unionsbudgeten. Medlemsländerna får dock behålla 25 procent av intäkterna för att finansiera administrativa kostnader.

Inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken tas en särskild produktionsavgift för socker ut. Dessa inkomster tillfaller unionsbudgeten, med avdrag för finansiering av administrativa kostnader enligt samma procent-sats som för tullavgiften.

En tredje del av avgiften beräknas som en procentuell andel av respektive medlemslands mervärdesskattebas, dvs. värdet på den samlade konsumtionen av varor och tjänster under ett år. För att uppnå likabehandling harmoniseras de nationella mervärdesskattebaserna.

Den fjärde avgiften baseras på respektive medlemslands bruttonationalinkomst (BNI). Avgiftens storlek beräknas som landets andel av EU:s BNI multiplicerad med den del av EU-budgetens utgifter som inte täcks av övriga egna medel. Storleken på EU-ländernas BNI-avgifter utgör alltså en restpost som fastställs för att säkerställa att EU-budgetens inkomster och utgifter balanserar.

Ett antal länder har dock fått särskilda nedsättningar av sina avgifter som finansieras av övriga EU-länder. Nedsättningarna syftar till att korrigera orimliga nettobördor, dvs. syftet är att kompensera de länder vilka får relativt sett lite tillbaka från EU-budgetens utgiftssida jämfört med storleken på deras avgifter.

7.7.2 Redovisning på statens budget

På statens budget bruttoredo visas det återflöde som administreras av svenska myndigheter, dvs. betalningar från kommissionen redovisas mot inkomsttitel, medan de utbetalningar som myndigheterna gör redovisas mot anslag på statens budget. Detta motsvarar merparten av alla betalningar från EU till Sverige. Redovisningen i dessa delar är kassamässig.

Betalningar från kommissionen redovisas samlat under inkomsttypen 6000 Bidrag från EU m.m. och specificeras på separata inkomsttitlar.

Betalningar till EU redovisas på anslaget 1:1 *Avgiften till den Europeiska unionen* under utgiftsområde 27 *Avgiften till Europeiska unionen* (se tabell 7.4).

År 2010 ökade betalningarna till EU jämfört med 2009 med drygt 11 miljarder kronor, medan bidragen från EU ökade med drygt 1 miljard kronor. Detta innebär att det kassamässiga nettoflödet till EU ökade med nästan 10 miljarder kronor. Ökningen av betalningarna till EU i förhållande till föregående år förklaras av stora återbetalningar av tidigare inbetalda avgifter under 2009. År 2009 gjordes retroaktiva justeringar efter att ett nytt system för medlemsländernas avgifter trädde i kraft med retroaktiv verkan från och med 1 januari 2007. Under 2009 återbetalades drygt 8 miljarder kronor, varför både den mervärdesskattebaserade och den BNI-baserade avgiften blev knappt 6 miljarder kronor högre 2010.

Uppgifterna i tabellen ger inte en helt rättvisande bild av effekterna på statens budget

av EU-medlemskapet. Utöver de anslag som helt eller delvis finansieras av EU-bidrag, måste hänsyn tas till att det förekommer utgifter föranledda av den medfinansiering som staten ofta står för genom anslag på statens budget, t.ex. under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv och utgiftsområde 19 Regional tillväxt. Medfinansieringen är en förutsättning för att Sverige ska kunna tillgodogöra sig medel från många av fonderna i EU-budgeten, bland annat strukturfonderna.

Undantaget är EGFJ som finansieras helt genom EU-budgeten bortsett från de valutakursdifferenser som kan uppstå. Utgifter hänförliga till medlemskapet förekommer även under relevanta myndigheters förvaltningsanslag.

Eftersom samarbetet inom EU är integrerat i den nationella verksamheten och utgifter för europeiskt samarbete förekom redan före Sveriges anslutning 1995, är dessa svåra att särredovisa.

Tabell 7.4 Avgiften till och återflöde från EU (kassamässigt)

Miljoner kronor	2006	2007	2008	2009	2010	Förändring 2009/2010
Tullavgift	3 539	3 844	4 023	3 803	4 103	300
Sockeravgifter	169	425	783	472	52	-420
Avgift till tillfällig omstrukturering av EU:s sockersektor					136	136
Mervärdesskattebaserad avgift	4 227	4 475	4 323	-4 305	1 444	5 749
BNI-baserad avgift	17 723	17 512	21 960	18 741	24 323	5 582
Storbritannienavgift	262	379	437	481	349	-132
Summa betalningar till EU	25 920	26 635	31 526	19 192	30 407	11 215
Bidrag från EUGFJ ²	8 890	269	123	9	0	-9
Bidrag från EGFJ ³		6 886	7 064	8 075	7 345	-730
Bidrag från EJFLU ⁴		2 686	1 807	1 106	2 884	1 778
Bidrag från FFU ⁵	76	90	94	70	102	32
Bidrag från ERUF ⁶	1 212	1 130	464	1 315	872	-443
Bidrag från ESF ⁷	1 270	1 633	870	358	1 151	793
Bidrag till TEN ⁸	194	187	348	470	391	-79
Övriga bidrag från EG	799	155	265	279	232	-47
Summa betalningar från EU⁹	12 441	13 036	11 035	11 682	12 977	1 295
Nettoflöde från statens budget till EU	13 479	13 599	20 491	7 510	17 430	9 920

¹ Avräknat mot anslag 93:1 Avgiften till Europeiska gemenskapen

² Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket

³ Europeiska garantifonden för jordbruket

⁴ Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling

⁵ Fonden för fiskets utveckling

⁶ Europeiska regionala utvecklingsfonden

⁷ Europeiska socialfonden

⁸ Transeuropeiska nätverk

⁹ Redovisat mot inkomsttyp 6000 Bidrag från EU m.m.

Anslagen för EU-bidrag på statens budget uppgick till drygt 13 miljarder kronor (se tabell 7.5). Dessa utgifter ska motsvaras av medel från respektive EU-fond inom EU-budgeten. År 2010 uppgick inkomsterna från EU-budgeten till knappt 13 miljarder kronor. Beroende på periodiserings- och valutakursdifferenser skiljer sig utfallet på anslagen från vad som redovisats som bidrag från EU på inkomstitlar med 305 miljoner kronor.

Periodiseringseffekterna uppkommer då EU-budgeten generellt sett ersätter utbetalningar av stöd först i efterhand. För strukturfonderna förskottas dock viss del av det belopp för programperioden som varje medlemsland tilldelats. Statens budget står dessutom för den valutarisk som uppstår i och med att stöden betalas ut i kronor medan kravet på ersättning från EU-budgeten görs i euro enligt gällande regler för valutaomräkning och kommissionen gör sedan sina utbetalningar i euro.

Tabell 7.5 Anslag som motsvaras av återflöde från EU-budgeten (utfall)

Miljoner kronor

Anslag	Anslagsnamn	2008	2009	2010	Förändring 2009/2010
0801008	Från EU-budgeten finansierade insatser för asylsökande och flyktingar	38	112	114	2
1301006	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare		10	8	-2
1401006	Europeiska socialfonden m.m. för perioden 2007-2013	68	473	847	374
1901003	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2007-2013	187	1 300	1 410	110
193305 2008	Europeiska regionala utvecklingsfonden perioden 2000-2006	513	-2	-2	0
2201016	Från EG-budgeten finansierade stöd till Transeuropeiska nätverk	273	315	536	221
2301011	Gårdsstöd och djurbidrag m.m.	6 987	6 970	7 119	149
2301012	Intervention och exportbidrag för jordbruksprodukter	537	760	471	-289
2301016	Från EG-budgeten finansierade strukturstöd till fisket m.m.	69	68	102	34
2301020	Jordbruks- och livsmedelsstatistik finansierad från EG-budgeten	7	7	7	0
2301024	Från EG-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 969	1 724	2 377	653
Summa¹		11 250	11 747	12 989	1 242

¹ För 2008 och 2009 summerar tabellen inte till beloppet på summeraden då vissa äldre anslag inte finns med i tabellen. Framför allt gäller detta äldre anslag för tidigare programperioder. Se motsvarande tabell i regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2008 respektive 2009 (skr. 2008/09:101 respektive skr. 2009/10:101).

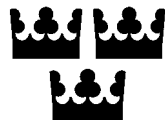
7.7.3 Redovisning i resultaträkningen

I resultaträkningen för staten redovisas avgiften till EU under posten Transfereringar till utlandet (se not 4 till resultaträkningen). Återflödet från EU redovisas under posten Intäkter av bidrag (se not 3 till resultaträkningen). Redovisningen i resultaträkningen är periodiserad, dvs. intäkter och kostnader redovisas det år de är hänförliga till. Kostnaden för EU-avgiften redovisas det budgetår som avgiften avser. Intäkt av EU-bidrag redovisas det år som stödet betalas ut till bidragsmottagarna, vilket motsvarar det år kostnaden uppstår. Det finns därför vissa skillnader i det

periodiserade återflödet jämfört med den kassamässiga redovisningen på statens budget. Skillnaderna är dock relativt små och därför görs här inte någon specificerad redovisning av den totala påverkan på resultaträkningen.

Det finns också bidrag från EU-budgeten, framförallt från ramprogrammen för forskning som inte redovisas brutto på statens budget, utan endast i resultaträkningen. Under 2010 tog statliga myndigheter, inklusive universitet och högskolor, emot totalt 895 miljoner kronor i bidrag från EU-budgeten, som enbart redovisas som intäkter av bidrag i resultaträkningen, och som därmed inte framgår av redovisningen på statens budget.

Sammanställning av
verksamheter som staten
har ett väsentligt
inflytande över

8 Sammanställning av verksamheter som staten har ett väsentligt inflytande över

De konsoliderade resultat- och balansräkningarna samt finansieringsanalysen i årsredovisningen för staten omfattar i huvudsak de statliga myndigheterna inklusive affärsverken. Genom ägarintressen i bolag och genom att Riksbanken och AP-fonderna faller utanför den avgränsning (se avsnitt 4.4 Redovisningsprinciper och tilläggsupplysningar) som görs för statens konsoliderade balans- och resultaträkningar är den statliga sektorn i realiteten större.

Sammanställningen i detta kapitel görs i syfte att ge en samlad och översiktlig bild över samtliga verksamheter som staten har ett väsentligt inflytande över. När det gäller bolag, banker och finansinstitut har väsentligt inflytande definierats som att staten har en ägarandel på minst 20 procent i de aktuella organisationerna. Definitionen överensstämmer med definitionen av intresseföretag i årsredovisningslagen (1995:1554). Med denna definition bortfaller stiftelser som är självägande. Sammanställningen av den statliga sektorn inkluderar därmed förutom myndigheterna även statliga bolag och finansinstitut, Riksbanken och AP-fonderna. Även Allmänna arvsfonden redovisas här med hänsyn till det väsentliga inflytande staten har i verksamheten utan att ha någon ekonomisk ägarandel. Sedan 2007 redovisar nationalräkenskaperna premiepensionssystemet i hushållssektorn i stället för som tidigare i socialförsäkringssektorn, i enlighet med principer fastställda av Europeiska unionen. Redovisningen av den statliga sektorns samlade tillgångar, skulder och kapital i tabell 8.1 inkluderar således inte premiepensionssystemet

utan endast den statliga sektorn. Premiepensionssystemets samlade tillgångar, skulder och kapital redovisas i särskild ordning i tabell 8.3.

Sammanställningen, som bygger på de ingående organisationernas officiella årsredovisningar, ger en uppfattning om den totala statliga bokförda förmögenheten.

8.1 Den statliga sektorns förmögenhet

Den statliga sektorns samlade tillgångar, skulder och kapital framgår av tabell 8.1. När det gäller de tillgångar och skulder som bara indirekt ägs av staten har statens andel medräknats med hänsyn tagen till ägarandelen om den uppgår till minst 20 procent. Ägande i företag där statens ägarandel är mindre än 20 procent ingår i myndigheternas samlade tillgångar och skulder.

Någon fullständig eliminering av mellanhavanden såsom fordringar och skulder samt intäkter och kostnader har inte varit möjlig att göra eftersom underlag för detta oftast saknas och de olika organisationernas redovisningsprinciper skiljer sig åt. Dessutom verkar de under olika regelverk. De elimineringar som gjorts för att undvika dubbelräkning framgår av tabell 8.2.

Ålderspensionsreformen medförde under 1990-talet betydande förändringar i betalningsflödena mellan statens budget, AP-fonderna och premiepensionssystemet. Sedan 1999 ska AP-fonderna enbart finansiera inkomstrelaterad

ålderspension inom det reformerade systemets s.k. fördelningsdel. Finansierings- och betalningsansvaret för förtids- och efterlevandepension flyttades därför från AP-fonderna till statens budget. För att delvis motverka den ökade belastningen på statens budget har medel successivt överförts under ett antal år från AP-fonderna till statens budget i enlighet med riksdagens beslut med anledning av propositionen AP-fonden i det reformerade pensionssystemet (prop. 1999/2000:46, bet. 1999/2000:FiU19, rskr. 1999/2000:181). Hittills överförda belopp uppgår till 245 miljarder kronor. År 2004–2010 överfördes inga medel utifrån ovan nämnda beslut. Vid överläggningar mellan de fyra allianspartierna och Socialdemokraterna i juni 2004 fastställdes att pensionsöverenskommelsen ligger fast men att någon slutreglering inte skulle ske den 1 januari 2005. Riksdagen har därefter efterlyst en tidsplan för när den slutliga kontrollen av överföringsbeloppet ska vidtas och när ett slutligt belopp i så fall ska föras över.

Partierna bakom pensionsöverenskommelsen har därefter haft fortsatta överläggningar om möjligheterna att fastställa en tidsplan för hanteringen av frågan. Under dessa överläggningar har bedömningen gjorts att det under överblickbar tid kommer att saknas förutsättningar för att överföra medel från AP-fonden. I detta sammanhang har också frågan om hanteringen av överskott i pensionssystemet diskuterats. Mot bakgrund av dessa överläggningar anser regeringen att frågan om kriterier för ytterligare överföringar bör hanteras i samband med att frågan om hanteringen av överskott i pensionssystemet föreläggs riksdagen i proposition. Inkomstpensionssystemet uppvisade ett överskott på 425 miljarder kronor under 2010, vilket medförde att systemets samlade resultat ökade till 103 miljarder kronor.

Tabell 8.1 Den statliga sektorns samlade tillgångar, skulder och kapital

<i>Miljarder kronor</i>					
	2006	2007	2008	2009	2010
Myndigheter					
Summa tillgångar	1 002	1 018	1 090	1 219	1 246
Summa skulder	1 637	1 517	1 500	1 603	1 604
Nettoförmögenhet / eget kapital	-635	-499	-410	-384	-358
Summa skulder och kapital	1 002	1 018	1 090	1 219	1 246
Statliga bolag, banker och finansinstitut					
Summa tillgångar	1 213	1 331	1 539	1 740	1 694
Summa skulder	908	1 010	1 216	1 402	1 345
Nettoförmögenhet / eget kapital	305	321	323	338	349
Summa skulder och kapital	1 213	1 331	1 539	1 740	1 694
Riksbanken					
Summa tillgångar	201	212	700	709	327
Summa skulder	138	150	630	631	254
Nettoförmögenhet / eget kapital	63	62	70	78	73
Summa skulder och kapital	201	212	700	709	327
AP-fonderna					
Summa tillgångar	871	919	759	841	930
Summa skulder	13	21	52	14	35
Nettoförmögenhet / eget kapital	858	898	707	827	895
Summa skulder och kapital	871	919	759	841	930
Allmänna arvsfonden					
Summa tillgångar	1	2	2	3	3
Summa skulder	1	2	2	3	3
Nettoförmögenhet / eget kapital	0	0	0	0	0
Summa skulder och kapital	1	2	2	3	3
Elimineringar av inomstatliga mellanhanden					
Summa tillgångar	-371	-371	-344	-459	-472
Summa skulder	-68	-52	-22	-123	-126
Nettoförmögenhet / eget kapital	-303	-319	-322	-336	-346
Summa skulder och kapital	-371	-371	-344	-459	-472
Den statliga sektorn totalt					
Summa tillgångar	2 917	3 111	3 746	4 053	3 728
Summa skulder	2 629	2 648	3 378	3 530	3 115
Nettoförmögenhet / eget kapital	288	463	368	523	613
Summa skulder och kapital	2 917	3 111	3 746	4 053	3 728

Vid utgången av 2010 var den statliga sektorns samlade tillgångar 3 728 miljarder kronor efter eliminerings av inomstatliga mellanhavanden. Sammantaget minskade tillgångarna under 2010 med 325 miljarder kronor. De samlade skulderna uppgick till 3 115 miljarder kronor 2010, vilket motsvarar en minskning med 415 miljarder kronor.

AP-fondernas tillgångar ökade med 89 miljarder kronor och skulderna ökade med 21 miljarder kronor. AP-fondernas egna kapital ökade med 68 miljarder kronor och uppgick vid utgången av 2010 till 895 miljarder kronor.

Statens ägande avseende andelar i de statliga bolagens tillgångar uppgick till 1 694 miljarder kronor, en minskning med 46 miljarder kronor. Motsvarande skulder minskade med 57 miljarder kronor till sammanlagt 1 345 miljarder kronor. De största förändringarna är hänförliga till Vattenfall AB och AB Svensk exportkredit vars tillgångar minskat med 61 respektive 32 miljarder kronor medan skulderna minskat med 52 respektive 31 miljarder.

Sammantaget uppgick statens egna kapital, dvs. skillnaden mellan tillgångarnas och skuldernas bokförda värde, efter eliminerings till 613 miljarder kronor. Ökningen med 90 miljarder kronor jämfört med 2009 beror främst på förbättringen av AP-fondernas nettoförmögenhet med 68 miljarder kronor till 895 miljarder kronor. De statliga myndigheternas nettoförmögenhet har förbättrats med 26 miljarder kronor och uppgår till -358 miljarder kronor.

Förändringarnas effekter på statens resultat- och balansräkningar beskrivs närmare i kapitel 4.

Eliminerings avseende myndigheternas aktieinnehav

Av bilaga 2 Statliga myndigheter m.m. framgår vilka myndigheter som ingår i redovisningen över den statliga sektorns samlade tillgångar, skulder och kapital. Statens innehav av aktier i de statliga bolagen redovisas främst av Kammarkollegiet (avsnitt 4.5.2 not 26 Andelar i dotter- och intresseföretag).

Affärsverkens innehav av aktier i dotterbolag, liksom Riksbankens grundfond, redovisas under andelar i dotter- och intresseföretag. För att undvika dubbel redovisning elimineras nämnda innehav enligt tabell 8.2 mot summa tillgångar och nettoförmögenhet för den statliga sektorn.

Eliminerings gentemot Riksgäldskontoret

AP-fondernas innehav av statspapper har eliminerats för att undvika dubbel redovisning. Innehavet av statspapper har eliminerats med nominellt belopp mot summa tillgångar och skulder. Statspapper utgörs av statsobligationer och tidigare år till en mindre del av stats-skuldsväxlar.

Riksbankens valutalån hos Riksgäldskontoret har eliminerats för att inte redovisas dubbelt. Eliminering har skett med av Riksbanken bokfört belopp mot summa tillgångar och skulder.

Tabell 8.2 Eliminering avseende myndigheternas aktieinnehav (andelar i dotter- och intresseföretag), AP fondernas innehav av statspapper och Riksbankens valutalån

Miljoner kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Kammar- kollegiet	301 704	316 950	318 861	334 317	344 604
Riksbankens grundfond	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Luftfarts- verket	162	170	194	217	367
Svenska kraftnät	422	477	1 516	334	219
Övriga myn- digheter	45	43	42	31	23
AP-fonderna	68 038	52 488	22 033	30 692	42 323
Riksbankens valutalån				92 455	83 774
Summa	371 371	371 128	343 646	459 046	472 310

Premiepensionssystemet

Premiepensionssystemets tillgångar ökade med 73 miljarder kronor jämfört med 2009 och uppgick vid utgången av 2010 till 446 miljarder kronor. Den 1 januari 2010 bildades Pensionsmyndigheten som övertog både Premiepensionsmyndighetens uppgifter och de uppgifter rörande inkomstgrundande pension och anslagsfinansierade pensionsförmåner som tidigare administrerats av Försäkringskassan. Pensionsmyndighetens verksamhet ingår i den konsoliderade redovisningen i kapitel 4. De förvaltade pensionsmedlen, inklusive de preliminärt redovisade medlen för vilka pensionsrätter ännu inte fastställts, ingår däremot inte i den konsoliderade redovisningen utan redovisas i tabell 8.3. Det gäller även motsvarande avsättning på skuldsidan samt vissa

fordrings- och skuldposter med direkt koppling till dessa medel.

Tabell 8.3 Pensionsmyndighetens samlade tillgångar, skulder och kapital

Miljarder kronor

	2006	2007	2008	2009	2010
Summa tillgångar	295	341	263	373	446
Summa skulder	297	342	264	374	447
Nettoförmögenhet/ Eget kapital	-2	-1	-1	-1	-1
Summa skulder och kapital	295	341	263	373	446

8.2 AP-fonderna och Premiépensionssystemet

AP-fondernas redovisning avser bokfört marknadsvärde. Det nuvarande pensionssystemet infördes i januari 1999 och den 1 maj 2000 omorganiserades AP-fonderna. Den 1 januari 2001 fick Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna identiska placeringsregler, vilka bland annat innebär att samtliga fonder får placera i aktier och i högre grad än tidigare även globalt. AP-fonderna ska förvalta svenska allmänna pensionsmedel så att kraven på långsiktigt hög avkastning i förhållande till risk tillgodoses.

Sjätte AP-fonden har en särställning inom AP-fondsystemet eftersom den har obegränsade möjligheter att äga både noterade och onoterade företag. En betydande del av resurserna inriktas specifikt mot ägande i onoterade bolag.

I det allmänna pensionssystemet ingår att en del av pensionsavgiften avsätts till s.k. premiépension och förvaltas i värdepappersfonder efter individuella val av pensionsspararna. För de personer som avstår från att välja fond placeras pensionsmedlen i AP7 Såfa. AP7 Såfa kan väljas på samma sätt som andra fonder inom premiépensionssystemet. Sjunde AP-fonden förvaltar de två byggstansfonder, AP7 Aktiefond och AP7 Räntefond, som ingår i förvalsalternativet Såfa. Endast fondens egen verksamhet redovisas dock under Sjunde AP-fonden i tabell 8.4. Till skillnad från de övriga AP-fondernas tillgångar tillhör Sjunde AP-fondens förvaltade tillgångar premiépensionssystemet, dvs. de förvaltas för pensionsspararnas räkning. Tillgångarna hos de övriga AP-fonderna tillhör fördelningssystemet.

Tabell 8.4 AP-fonderna 2010

Miljoner kronor

	Tillgångar ¹	Skulder	Fondkapital
Första AP-fonden	223 647	4 866	218 781
Andra AP-fonden	223 593	1 086	222 507
Tredje AP-fonden	247 242	26 413	220 829
Fjärde AP-fonden	215 575	2 739	212 836
Sjätte AP-fonden	20 210	282	19 928
Sjunde AP-fonden	24	183	-159
Totalt	930 291	35 569	894 722

¹ Fjärde AP-fondens särskilda förvaltning har avvecklats under 2009 och Första AP-fondens särskilda förvaltning avvecklades 2007.

AP-fondernas sammanlagda resultat för 2010 är 84 miljarder kronor. Fondkapitalet påverkades av utbetalda pensionsmedel och administrationsersättningar till Pensionsmyndigheten samt inbetalda pensionsavgifter, vilka netto medfört ett utflöde av kapital på totalt 16 miljarder kronor.

I den konsoliderade resultaträkningen redovisas ålderspensioner som transfereringar. Skillnaden mellan inbetalda avgifter och utbetalda pensioner har fram till 2009 redovisats som nettoöverföring till ålderspensionssystemet och hushållssektorn (premiépensionssystemet) under transfereringar (se även avsnitt 4.5.1 not 4). För 2009 och 2010 täcker inte avgifterna pensionskostnaderna, vilket gör att medel från AP-fondens avkastning används och dessa är redovisas AP-fondsmedel som intäkter av bidrag (se även avsnitt 4.5.1 not 3). Åtaganden avseende ålderspension redovisas inte som skuld varken i den konsoliderade balansräkningen eller hos AP-fonderna utan redovisas som Nettoförmögenhet/Eget kapital. Åtaganden i premiépensionssystemet redovisas som skuld i Pensionsmyndighetens årsredovisning.

8.3 Statliga bolag, banker och finansinstitut

I tabell 8.1 särredovisas statens tillgångar och skulder i statliga bolag, banker och finansinstitut där ägarandelen uppgår till minst 20 procent. Ägande i företag där statens andel är mindre än 20 procent ingår i myndigheternas samlade tillgångar och skulder. I bilaga 3 återfinns en sammanställning av nyckeltal avseende kalenderåret 2010 för bolag med statligt ägande. I bilagan redovisas bolagens nyckeltal brutto och de

summerar, efter elimineringar, till beloppen i sammanställningen över statliga sektorns förmögenhet (tabell 8.1). I tabell 8.1 ingår bolagen endast till den del de ägs av staten. Det högre värdet av bolagen i den statliga sektorn i jämförelse med det bokförda värdet är främst hänförligt till Svenska Spel AB, vars bokförda värde endast uppgår till 260 000 kronor, men i tabell 8.1 ingår med 4,8 miljarder kronor. En närmare redogörelse för bolagens verksamhet och resultat 2010 kommer att presenteras senare under våren i regeringens årliga skrivelse till riksdagen om statliga bolag.

Totalt finns ett sextiotal företag där staten äger mer än 20 procent av aktierna. Företagens bokförda värde uppgår till 345 miljarder kronor. De sex största bolagen är Vattenfall AB, TeliaSonera AB, LKAB, Akademiska Hus AB, Sveaskog AB och AB Svensk Exportkredit som tillsammans svarar för 77 procent av det bokförda värdet. Enbart Vattenfall AB och TeliaSonera AB motsvarar 50 procent av det bokförda värdet.

Den statliga sektorns förmögenhet påverkas av förvärv och försäljning av företag, omstruktureringar, bolagens resultat m.m.

Vattenfall AB har minskat tillgångarna med 61 miljarder kronor samtidigt som skulderna minskat med 52 miljarder kronor. De största förändringarna av tillgångsvärden avser immateriella anläggningstillgångar, främst goodwill, och materiella anläggningstillgångar som minskat med 15 miljarder respektive 17 miljarder kronor, bl.a. avseende nedskrivning av goodwill med 9,4 miljarder kronor för bolag i Tyskland och Holland och den svenska kronans förstärkning som minskar värdet av utländska tillgångar. Kortfristiga räntebärande placeringar har minskat med 15 miljarder kronor. Av skulderna har främst långfristiga räntebärande skulder och derivat med negativt verkligt värde minskat med 30 respektive 12 miljarder kronor. Statens andel av eget kapital har minskat med 8,9 miljarder kronor, främst som en följd av negativ påverkan från omräkningsdifferenser för verksamhet i utlandet på 30 miljarder kronor, kassaflödessäkring på 1,1 miljarder kronor och utdelning av 5,2 miljarder kronor, vilket delvis utjämnats av positiv påverkan från valutasäkring av utländskt eget kapital på 15 miljarder kronor och årets vinst på 13 miljarder kronor.

AB Svensk Exportkredit har minskat sina tillgångar med 32 miljarder kronor, främst

avseende räntebärande värdepapper som inte utgör utlåning, som minskat med 23 miljarder kronor. Skulderna har minskat med 31 miljarder kronor, vilket i huvudsak förklaras av en minskning av emitterade värdepapper.

AB Sveriges Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB, har ökat sina tillgångar med 23 miljarder kronor, vilket främst förklaras av ökad utlåning till allmänheten med 23 miljarder kronor. Skulderna har ökat med 22 miljarder kronor främst hänförligt till emitterade värdepapper, som ökat med 13 miljarder kronor och derivatinstrument som ökat med 4,2 miljarder kronor.

TeliaSoneras tillgångar uppgår till 251 miljarder kronor, varav statens andel uppgår till 93 miljarder kronor. Minskningen av statens andel under året är 7,1 miljarder kronor, vilket främst avser immateriella tillgångar och likvida medel. Skuldandelen har minskat med 2,1 miljarder kronor, vilket främst avser kort- och långfristiga lån. Statens andel av eget kapital har minskat med 3,5 miljarder kronor. Negativa valutakursdifferenser på 7,7 miljarder kronor och utdelning till staten av 3,8 miljarder kronor har minskat eget kapital, vilket delvis utjämnats av årets resultatandel på 7,9 miljarder kronor.

Nordiska Investeringsbanken har 224 miljarder kronor i tillgångar, varav statens andel uppgår till 82 miljarder kronor, en minskning under året med 2,9 miljarder kronor. Minskningen beror på kronans förstärkning mot euron. Även skuldandelens minskning med 2,6 miljarder kronor förklaras av valutakurseffekten.

LKAB redovisar en ökning av tillgångsvärdet med 11 miljarder kronor. Till största delen avser ökningen likvida medel och kortfristiga placeringar. Skulderna ökar med 3,1 miljarder kronor och avser främst ökade avsättningar bl.a. till samhällsomvandling av Kiruna och Malmberget. Eget kapital ökar med 8,0 miljarder kronor, bestående av årets resultat på 9,1 miljarder kronor reducerat med utdelning till staten på 0,5 miljarder kronor och negativa förändringar i verkligt värde och omräkningsdifferenser på 0,5 miljarder kronor.

8.4 Riksbanken

Riksbankens tillgångar har minskat med 382 miljarder kronor och skulderna med 377 miljarder kronor. Av tillgångarnas minskning kan 368 miljarder kronor hänföras till att Riksbanken under året i stort sett avvecklat de lån med ett års löptid och annan strukturell utlåning man infört under 2008 för att stabilisera situationen på de finansiella marknaderna. Dessutom har valutareservens tillgångar i form av banktillgodohavanden och värdepapper i utländsk valuta minskat med 20 miljarder kronor, främst som en effekt av den svenska kronans förstärkning. Förändringar av skulder avser främst emitterade skuldcertifikat för indragning av likviditet från det finansiella systemet, som har minskat med 192 miljarder kronor och skulder i svenska kronor till kreditinstitut i Sverige avseende finjusterande transaktioner, som har minskat med 166 miljarder kronor. Det egna kapitalet har minskat med 5,3 miljarder kronor, vilket förklaras av utdelning av 5,8 miljarder kronor till staten, vilket delvis utjämnats av årets överskott på 0,5 miljarder kronor.

8.5 Pensionssystemets årsredovisning 2010

Pensionsmyndigheten har i uppdrag att varje år göra en redovisning av det inkomstgrundande ålderspensionssystemets finansiella ställning och utveckling. Den inkomstgrundande ålderspensionen omfattar inkomst- och tilläggs pensionen från inkomstpensionssystemet samt premiepension. Ett mål med redovisningen är att informera om de förlopp – demografiska, ekonomiska och beteendemässiga – som bestämmer systemets finansiella ställning och som direkt påverkar, eller kan komma att påverka, pensionernas värde. Ytterligare en ambition med redovisningen är att den i så hög grad som möjligt ska ansluta till vedertagna redovisningsprinciper för försäkringsföretag. För en mer fullständig beskrivning av redovisningen hänvisas till Pensionsmyndighetens publikation Orange Rapport Pensionssystemets Årsredovisning 2010.

Redovisningsprinciper

Pensionssystemets årsredovisning har upprättats som ett koncernbokslut där även premiepensionen konsoliderats. I koncernbokslutet har premiepensionssystemets redovisning tagits in i huvudsak enligt den av Pensionsmyndigheten upprättade årsredovisningen.

Pensionsavgifter tas ut med 18,5 procent av pensionsgrundande förvärvsinkomster, transfereringar m.m., varav 16 procentenheter tillförs inkomstpensionssystemet och 2,5 procentenheter premiepensionssystemet.

Inkomstpensionssystemet är ett fördelningssystem, där inbetalda pensionsavgifter i princip direkt används till att betala samma års pensionsutbetalningar. Buffertfonden, det vill säga Första–Fjärde och Sjätte AP-fonderna, hanterar de över- eller underskott som uppstår på grund av skillnader mellan inbetalda pensionsavgifter och pensionsutbetalningar. Tillgångarna i systemet är värdet av flödet av pensionsavgifter (avgiftstillgången) och buffertfonden. Avgiftstillgången beräknas i princip genom att årets inbetalda pensionsavgifter multipliceras med den tid som en krona i genomsnitt ligger i pensionssystemet (omsättningstiden). Avgiftstillgången bestäms till stor del av sysselsättningen och inkomstutvecklingen.

Premiepensionssystemet är ett fonderat system där pensionsspararna själva väljer i vilka fonder premiepensionspengarna ska placeras. Pensionen utbetalas genom att det ackumulerade kapitalet säljs av. Tillgångarna utgörs främst av pensionsspararnas placeringar i fonder.

Pensionsskulden avser både skulden till aktiva och pensionerade. Pensionsskulden värderas med utgångspunkt från de förhållanden som råder vid värderingstillfället. Ett undantag från denna princip gäller pensionsskulden till aktiva avseende tilläggs pension. Den utgör ca 7 procent av den totala pensionsskulden, men andelen sjunker snabbt framöver. År 2017 är det sista år som ATP-poäng kan tjänas in.

I tabellerna 8.5 och 8.6 redovisas resultat- respektive balansräkning för ålderspensionssystemet, dvs. inkomst- och premiepensionen sammantaget.

Tabell 8.5 Inkomst- och premiepension, resultaträkning

Miljoner kronor

	2010	2009	Förändring
Förändring av fondtillgångar¹			
Pensionsavgifter	236 596	233 699	2 897
Pensionsutbetalningar	-221 568	-218 242	-3 326
Avkastning på fonderat kapital	127 280	217 413	-90 133
Administrationskostnader	-2 188 ²	-2 066	-122
Summa	140 120³	230 804	-90 684
Förändring av avgiftstillgång			
Värdet av förändringen i avgiftsinkomst	232 117	-114 919	347 036
Värdet av förändringen i omsättningstid	-19 427	-507	-18 920
Summa	212 690	-115 426	328 116
Förändring av pensions-skuld⁴			
Nya pensionsrätter och ATP-poäng	-246 237	-244 497	-1 740
Pensionsutbetalningar	221 563	218 223	3 340
Indexering/värdeförändring	123 556	-144 453	268 009
Värdet av förändringen i medellivslängd	-25 333	-23 054	-2 279
Uppkomna arvsvinster	12 140	12 072	68
Fördelade arvsvinster	-13 716	-13 684	-32
Avdrag för administrations-kostnader	1 950	1 233	717
Summa	73 923⁵	-194 160	268 083
Årets resultat	426 733⁶	-78 782	505 515

¹ Avser buffertfonden samt premiepensionstillgångar² Varav inkomstpensionssystemet -1 849 miljoner kronor och premiepensionssystemet -339 miljoner kronor³ Varav inkomstpensionssystemet 67 812 miljoner kronor och premiepensionssystemet 72 308 miljoner kronor⁴ Negativ post (-) innebär att pensionskulden ökar och positiv post () innebär att pensionskulden minskar⁵ Varav inkomstpensionssystemet 144 982 miljoner kronor och premiepensionssystemet -71 059 miljoner kronor⁶ Varav inkomstpensionssystemet 425 484 miljoner kronor och premiepensionssystemet 1 249 miljoner kronor

Årets resultat i inkomstpensionssystemet var 425 miljarder kronor. Pensionssystemets kapitalunderskott på 323 miljarder kronor från 2008 har under året växt till ett kapitalöverskott om 103 miljarder kronor.

Enligt tabell 8.5 uppgick administrationskostnaderna till 2 188 miljoner kronor. Detta belopp avser administrationskostnader dels för premiepension uppgående till 339 miljoner kronor, dels för inkomstpension på 1 849 miljoner kronor. I avsnitt 5.4.31 Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget redovisas administrationskostnader för inkomstpension till 2 694 miljoner

kronor. Avvikelsen mellan beloppen för administrationskostnader för inkomstpension är 845 miljoner kronor. Det beror på att AP-fondens provisionskostnader (477 miljoner kronor) och prestationsbaserade avgifter (368 miljoner kronor) inte ingår i tabell 8.5.

Ålderspensionssystemets balansomslutning för 2010 är 7 915 miljarder kronor.

Tabell 8.6 Inkomst- och premiepension, balansräkning

Miljoner kronor

	31/12 2010	31/12 2009	Förändring
Tillgångar			
Fondtillgångar	894 881	827 069	67 812
Försäkringstillgångar ¹	414 593	343 583	71 010
Övriga tillgångar	31 246	29 690	1 556
Avgiftstillgång	6 574 615	6 361 925	212 690
Summa tillgångar	7 915 335²	7 562 267	353 068³
Skulder och resultat			
Ingående balanserat resultat	-323 501	-244 673	-78 828
Årets resultat	426 733	-78 782	505 515
Utgående balanserat resultat	103 232	-323 455	426 687
Pensionsskuld	7 779 634 ⁴	7 854 606	-74 972
Övriga skulder	32 469	31 116	1 353
Summa skulder och resultat	7 915 335	7 562 267	353 068

¹ Avser premiepension² Varav inkomstpensionssystemet 7 469 496 miljoner kronor och premiepensionssystemet 445 839 miljoner kronor³ Varav inkomstpensionssystemet 280 502 miljoner kronor och premiepensionssystemet 72 566 miljoner kronor⁴ Varav inkomstpensionssystemet 7 366 710 miljoner kronor och premiepensionssystemet 412 924 miljoner kronor

Inkomstpensionens tillgångar ökade med sammanlagt 280 miljarder kronor, eller 3,9 procent. Buffertfonden, dvs. Första-Fjärde och Sjätte AP-fonden, ökade med 68 miljarder kronor, eller 8,2 procent. Buffertfondens positiva avkastning uppgick till 84 miljarder kronor, eller 10,3 procent. År 2010 blev precis som 2009 ett år då fondernas utgifter, pensionsutbetalningar och administrationskostnader, översteg inbetalda pensionsavgifter till inkomstpensionssystemet. Skillnaden gav ett negativt bidrag på 16 miljarder kronor. Avgiftstillgången ökade med 213 miljarder kronor, eller 3,3 procent. Ökningen orsakades av både högre avgiftsinkomster och stigande konsumentprisindex 2010. Omsättningstiden sjönk dock, vilken minskade ökningen i avgiftstillgången.

Pensionsskulden minskade med 145 miljarder kronor, eller 1,9 procent. På grund av balanseringen var såväl indexeringen av skulden till aktiva som till pensionärer negativ, vilket gav en skuldminskning på 165 miljarder kronor. Skulden till pensionerade påverkas av medellivslängdens förändring. Jämfört med 2009 har en 65-åringens genomsnittliga utbetalningstid (den ekonomiska medellivslängden) ökat med 42 dagar. Den längre förväntade utbetalningstiden medförde en skuldökning på 25 miljarder kronor. Årets pensionsutbetalningar översteg nyintjänade pensionsrätter och ATP-poäng, inklusive vissa justeringar, vilket minskade skulden med 5 miljarder kronor.

För premiepensionen uppgick årets resultat till 1 249 miljoner kronor. De fonderade premiepensionstillgångarna har under året ökat med 71 miljarder kronor, varav 31 miljarder kronor avser nya pensionsrätter medan -1 miljard kronor avser pensionsutbetalningar och 42 miljarder kronor avser värdeförändring. Värdeutvecklingen under 2010 har varit 12,1 procent. Pensionsskulden ökade med 70 miljarder kronor 2010. Förändringen av pensionsskulden avser nyintjänade pensionsrätter, en positiv kapitalförvaltning och utbetalning av pensioner.

Den 31 december 2010 var inkomstpensionens tillgångar 1,4 procent högre än pensionsskulden. Pensionssystemets balanstal för 2012 har beräknats till 1,0024 (tabell 8.7).

Balanstalet

Balanstalet mäter pensionssystemets finansiella ställning och beräknas som systemets tillgångar dividerat med pensionsskulden. Om balanstalet understiger 1,0000, det vill säga att pensionssystemets skulder överstiger tillgångarna, aktiveras den s.k. balanseringen för att säkerställa systemets långsiktiga balans. Balanseringen är en del av indexeringen och innebär att indexeringen av pensionerna och pensionsbehållningarna reduceras. Pensionsskulden räknas därmed upp i långsammare takt och pensionssystemet stärks. Den lägre indexeringen pågår tills systemet åter är i finansiell balans. Eventuella överskott som uppstår efter att balanseringen har aktiverats används direkt för att så långt som möjligt öka indexeringen och på så vis återställa pensionernas värde.

Beräkningarna av balanstalet görs av Pensionsmyndigheten och fastställs av regeringen (5 a och 5 b §§ lagen [1998:674] om inkomstgrundad ålderspension). Formeln för beräkning ändrades under 2009. Det nya sättet innebär att vid beräkningen av fondtillgången i balanstalet beräknas buffertfondens värde som medelvärdet av fondens marknadsvärde den 31 december de tre senaste åren. Tidigare användes enbart buffertfondens värde per den sista december för respektive år.

Tabell 8.7 Flerårsöversikt

Miljarder kronor

	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Buffertfonden (medel)	810	811	821						
Buffertfonden	895	827	707	898	858	769	646	577	488
Avgiftstillgång	6 575	6 362	6 477	6 116	5 945	5 712	5 607	5 465	5 301
Summa tillgångar	7 469	7 189	7 184	7 014	6 803	6 490	6 253	6 042	5 789
Pensionsskuld	7 367	7 512	7 428	6 996	6 703	6 461	6 244	5 984	5 729
Över-/Underskott	103	-323	-243	18	100	28	9	58	60
Balanstal¹	1,0024	0,9549	0,9862	1,0026	1,0149	1,0044	1,0014	1,0097	1,0105
Finansiell ställning²	1,0140	0,9570	0,9672						

¹ Balanstalet för år t baseras på ingående variablers utveckling t-2.

² Balanstal enligt tidigare definition (t.o.m. år 2007), dvs. räknat enbart på buffertfondens marknadsvärde 31 december respektive år.

9

Riksrevisionens iakttagelser

9 Riksrevisionens iakttagelser

9.1 En ändrad ordning för hantering av revisionens iakttagelser

Från och med den 1 januari 2011 har riksdagen beslutat om en ändrad ordning för redovisningen av Riksrevisionens iakttagelser. Den ändrade ordningen innebär att riksdagen, under vissa förutsättningar, ska överlämna Riksrevisionens granskningsrapporter till regeringen. Regeringen ska för varje granskningsrapport, inom fyra månader, lämna en skrivelse till riksdagen. I skrivelsen ska regeringen redovisa vilka åtgärder regeringen har vidtagit eller avser att vidta med anledning av rapporten. Regeringen ska dessutom lämna en samlad redovisning i årsredovisning för staten av de åtgärder som regeringen har vidtagit med anledning av Riksrevisionens iakttagelser.

Regeringen avser att hantera den ändrade ordningen på följande sätt. Med anledning av rapporter från Riksrevisionens effektivitetsrevision som inkommer fr.o.m. den 1 januari 2011 kommer en redogörelse för de åtgärder som regeringen har vidtagit eller avser att vidta att lämnas i särskilda skrivelser. I årsredovisningen för staten, fr.o.m. årsredovisningen för 2011, kommer en sammanfattning av åtgärderna samt en uppföljning och redovisning av åtgärder som vidtagits efter det att de särskilda skrivelserna beslutats att lämnas.

Med anledning av revisionsberättelser från Riksrevisionens årliga revision lämnas information om revisionsberättelser med avvikande mening respektive reservation i årsredovisningen för staten. En redogörelse för vidtagna åtgärder med anledning av den årliga revisionens iakttagelser lämnas däremot i budgetpropositionen. Av tidsskäl är det inte

möjligt att redovisa åtgärderna redan i årsredovisningen. Revisionsberättelserna lämnas den 22 mars, en månad efter det att myndigheterna lämnat sina årsredovisningar till regeringen, och årsredovisningen för staten ska lämnas till riksdagen senast den 15 april. I praktiken är därmed budgetpropositionen det första tillfället att återkomma till riksdagen med information om vidtagna åtgärder med anledning av årlig revision.

Hantering av den årliga revisionens revisionsberättelser behålls således oförändrad medan hantering av effektivitetsrevisionens rapporter ändras helt. Den redovisning som skett i budgetpropositionens utgiftsområdesbilagor flyttas till särskilda skrivelser och den samlade redovisning som skett i budgetpropositionen, Förslag till statsbudget, finansplan m.m., flyttas till årsredovisningen för staten.

I föreliggande årsredovisning för 2010 kan inte den nya ordningen införas fullt ut utan redovisningen får mer ses som en övergångslösning. Det innebär att regeringen i det följande lämnar en redogörelse för de granskningsrapporter från effektivitetsrevisionen som kommit in före utgången av 2010 och som fortfarande bereds inom Regeringskansliet. Vidare redovisas en uppföljning av vilka rapporter som är slutbehandlade.

9.2 Årlig revision

Riksrevisionen har inom ramen för den årliga revisionen granskat drygt 250 myndigheters årsredovisningar för 2010.

Från och med 2010 har den årliga revisionen genomfört en anpassning till nya internationella standarder för revision. De nya standarderna innebär att revisorn och myndighetsledningen har en tidigare och tydligare kommunikation om fel och brister. Detta ger myndigheterna större möjligheter att rätta sina årsredovisningar så att de blir rättvisande.

Vidare har vissa begrepp ändrats. Begreppet revisionsberättelse med invändning har ersatts med revisionsberättelse med reservation respektive avvikande mening. Revisorn uttalar sig med reservation när det finns väsentliga fel, men som inte är genomgripande för årsredovisningen. Reservation lämnas också när revisorn inte kunnat inhämta tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis, men drar slutsatsen att möjliga fel inte är genomgripande.

Revisorn uttalar sig med avvikande mening när det finns väsentliga fel som är genomgripande och årsredovisningen som helhet därigenom inte ger en rättvisande bild.

I vissa fall lämnar Riksrevisionen ett uttalande utan reservation eller avvikande mening men vill ändå lyfta fram viktig information och lämnar därför en upplysning i revisionsberättelsen.

För 2010 har Riksrevisionen lämnat två revisionsberättelser med reservation. Ingen reservationsberättelse med avvikande mening har lämnats. Fem myndigheter har erhållit revisionsberättelser med upplysning.

I tabell 9.1 redovisas utvecklingen av antalet revisionsberättelser med invändning eller reservation 2006–2010.

Tabell 9.1 Antal revisionsberättelser med invändning/reservation 2006–2010

Antal					
	2006	2007	2008	2009	2010
Summa	11	10	5	12	2

Antalet revisionsberättelser med invändning eller reservation har varierat något under perioden men är generellt sett lågt. Det låga antalet invändningar bör ses som en indikation på att kvaliteten i myndigheternas årsredovisningar överlag är god och att de ger en rättvisande bild av verksamheten. Utfallet för 2010 är dock väsentligt lägre än tidigare år. En förklaring till detta kan vara Riksrevisionens tillämpning av den nya internationella standarden för revision, som för 2010 har inneburit ett väsentligt ökat antal rättelser (s.k. kompletteringar) av

årsredovisningarna. Sammanlagt 26 myndigheter har lämnat in kompletteringar efter det att årsredovisningen lämnats till regeringen och har därmed sannolikt i vissa fall kunnat undvika revisionsberättelse med reservation. Vidare har Riksrevisionen sedan några år tillbaka ändrat sin bedömningsgrund på så sätt att överskridanden av finansiella befogenheter, exempelvis av anslag eller bemyndiganden, inte längre föranleder invändning i de fall myndigheten lämnar en korrekt redovisning av överskridandena i sin årsredovisning.

I det följande redovisas revisionsberättelser med reservation (invändning) respektive upplysning i enlighet med beslutade revisionsberättelser.

Revisionsberättelser med reservation

Naturhistoriska riksmuseet

Riksrevisionen lämnar följande reservation:

NRM redovisar Förbättringsutgifter på annans fastighet med ett 5,4 mnkr för högt belopp. Beloppet uppfyller inte kriterierna för en anläggningstillgång enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag 5 kap. 1 § och borde därför i stället ha kostnadsförts. Som en följd av detta redovisas även Övriga driftskostnader, Avräkning med statsverket och Utgifter i anslagsredovisningen på anslag 17 08:001 003 (ram) med ett 5,4 mnkr för lågt belopp. Årets kapitalförändring och Kapitalförändring enligt resultaträkningen redovisas med 5,4 mnkr för höga belopp. Intäkter av anslag redovisas med ett 2,3 mnkr för lågt belopp, och Förutbetalda intäkter med ett 3,1 mnkr för lågt belopp. Härutöver påverkas redovisade kostnader för prestationer i resultatredovisningen på s. 7, 13 och 21, där övriga driftskostnader tillsammans redovisas med 5,4 mnkr för lågt belopp.

Statens beredning för medicinsk utvärdering

Riksrevisionen lämnar följande reservation:

Myndigheten har felaktigt avräknat anslagspost 09 01 002 001 Statens beredning för medicinsk utvärdering (förvaltningsanslaget) med ett för högt belopp om 2 481 tkr som borde ha finansierats med bidrag. Om kostnaderna inte hade avräknats förvaltningsanslaget hade det utgående överföringsbeloppet, årets anslagssparande, varit 2 502 tkr vilket är 975 tkr över det enligt regleringsbrevet tillåtna anslagssparande på 3 %.

Detta påverkar därmed även poster i resultat- och balansräkningen. I resultaträkningen borde posten Intäkter av anslag redovisats med ett lägre belopp på 2 481 tkr och posten Intäkter av bidrag med motsvarande högre belopp. I balansräkningen borde myndigheten redovisat 1 048 tkr under posten Upplupna bidragsintäkter. Posten Avräkning med statsverket skulle ha redovisats med ett lägre belopp om 2 481 tkr och posten Oförbrukade bidrag skulle ha redovisats med ett lägre belopp om 1 433 tkr.

Revisionsberättelser med upplysning

Försvarsmakten

Riksrevisionen lämnar följande upplysning: Som framgår av redogörelsen på sidorna 46–47 i årsredovisningen har Försvarsmakten och Försvarets materielverk under 2010 genomfört justeringar av leveransplaner för vissa materielprojekt för att hantera prognostiserade överutnyttjanden av anslag 2012–2013.

Försvarets materielverk

Riksrevisionen lämnar följande upplysning: Som framgår av redogörelsen på sidorna 30 och 99 (not 19) i årsredovisningen har Försvarets materielverk och Försvarsmakten under 2010 genomfört justeringar av leveransplaner för vissa materielprojekt för att hantera prognostiserade överutnyttjanden av anslag 2012–2013.

Pensionsmyndigheten

Riksrevisionen lämnar följande upplysning:

- Redovisning av premiepension

Av Pensionsmyndighetens regleringsbrev framgår att värdering av placeringstillgångar (och motsvarande skulder) ska ske enligt bestämmelserna i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag. Det framgår vidare att premiepensionsverksamheten ska redovisas i ett särskilt avsnitt i resultaträkningen som ska utgöra ett sammandrag av resultaträkningen enligt bestämmelserna i lagen om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS).

- Redovisning av inkomstpension

Av Pensionsmyndighetens regleringsbrev framgår att inkomstpensionens finansiella ställning och utveckling ska redovisas i ett särskilt avsnitt i resultatredovisningen. Redovisningen regleras i lagen (1998:674) om inkomstgrundad

ålderspension samt förordning (2002:780) om beräkning av balanstal. Detta redovisas i årsredovisningen i avsnitt 6 Resultatredovisning inkomstpensionssystemet. Som framgår av årsredovisningen är redovisningen i detta avsnitt en sammanställning som delvis baseras på uppgifter från andra aktörer än Pensionsmyndigheten, den baseras också delvis på preliminära uppgifter. Revisionen har omfattat uppgifter från och beräkningar utförda av Pensionsmyndigheten. Uppgifter från andra aktörer har inte reviderats av Riksrevisionen.

I avsnitt 6 redovisar Pensionsmyndigheten jämförelsetal från tidigare års Orange rapport. Jämförelsetalen har inte reviderats av Riksrevisionen.

I avsnitt 6.3 Prognos balanstalet redovisar Pensionsmyndigheten ett antal prognoser för balanstalens utveckling över ett antal år. Detta avsnitt har inte reviderats av Riksrevisionen.

Regeringskansliet

Riksrevisionen lämnar följande upplysning:

I enlighet med 5 § Lagen om revision av statlig verksamhet m.m. (2002:1022) har granskningen av årsredovisningen inte genomförts i syfte att bedöma om ledningen i sin förvaltning följer tillämpliga föreskrifter och särskilda beslut. I jämförelse med internationella revisionsstandarder (ISSAI) har revisionen därmed genomförts med följande begränsningar:

Revisorn ska i enlighet med ISSAI 1580 säkerställa att ledningen har tagit ansvar för den interna styrningen och kontrollen. Regeringskansliet omfattas inte av 4 § Myndighetsförordningen (2007:515) och Förordningen om intern styrning och kontroll (2007:604) och lämnar därmed i anslutning till underskriften av årsredovisningen inte någon bedömning av huruvida den interna styrningen och kontrollen är betryggande inom Regeringskansliet.

Revisorn ska i enlighet med ISSAI 1250 identifiera väsentliga felaktigheter i de finansiella rapporterna som beror på att lagar, förordningar och föreskrifter inte har följts. I enlighet med § 5 Lagen om revision av statlig verksamhet m.m. har granskning inte genomförts i syfte att bedöma om ledningen för Regeringskansliet i sin förvaltning har följt för verksamheten tillämpliga lagar, förordningar, föreskrifter och särskilda beslut.

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
Riksrevisionen lämnar följande upplysning:

Riksrevisionen vill fästa uppmärksamhet på sidorna 144 samt 82–88 i årsredovisning som beskriver brister i Sidas interna styrning och kontroll inom tre områden:

- Väsentliga delar av förordning om intern styrning och kontroll har ännu inte implementerats i Sidas verksamhet och processer.
- Sidas interna regelverk är bristfälligt.
- Vid hantering av biståndsinsatser föreligger brister vad gäller revision som kontrollmetod, riskanalyser, kontrollåtgärder, uppföljning och dokumentation.

9.3 Effektivitetsrevision

Redogörelse för granskningsrapporter som inkommit före 2011 och som bereds inom Regeringskansliet

I det följande redovisas de granskningsrapporter som inkommit före utgången av 2010 och som fortfarande bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2008:29 Skyddet för farligt gods

Riksrevisionen har granskat om regeringen och ansvariga myndigheter har skapat tillräckliga förutsättningar för att farligt gods ska skyddas mot antagonistiska hot, t.ex. terrorism.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i skrivelsen Samhällets krisberedskap – stärkt samverkan för ökad säkerhet (skr. 2009/10:124) samt i budgetpropositionen för 2010, utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 3.6.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2009:10 Psykiatrin och effektiviteten i det statliga stödet

Riksrevisionen har granskat vissa statliga insatser som påverkat landstingens resurser för vården av psykiskt sjuka. Syftet var att få en tydligare bild av samspelet mellan staten och landstingen när det gäller resurserna till psykiatrin, både de tillfälliga statliga ekonomiska bidragen och tillgången på personal med högre utbildning, särskilt psykiatriker och andra läkare.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2010, utgiftsområde 9

Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 3.10.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2009:12 Hanteringen av unga lagöverträdare – en utdragen process

Riksrevisionen har granskat rättsväsendets hantering av unga lagöverträdare.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 4 Rättsväsendet, avsnitt 3.6.

Regeringen har därefter vidtagit en rad åtgärder med anledning av rapporten. I regleringsbrev för 2011 har Rikspolisstyrelsen fått uppdraget att stödja polismyndigheterna att hålla de lagstadgade tidsfristerna avseende ungdomsärenden. Vilka åtgärder som vidtagits för att korta handläggningstiderna i dessa ärenden ska också redovisas.

Åklagarmyndigheten ska enligt regleringsbrevet för 2011 redovisa i vilken utsträckning de lagstadgade beslutsfristerna avseende unga lagöverträdare har hållits. Även vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att korta genomströmningstiderna i dessa ärenden ska redovisas. Vidare ska Brottsförebyggande rådet enligt regleringsbrevet för 2011 ta fram en kunskaps-sammanställning om strategiska brott bland unga samt ange hur denna kunskap kan användas i det förebyggande arbetet att förhindra att unga hamnar i kriminalitet. Brottsförebyggande rådet har också i uppdrag att redovisa handläggningstiderna hos polismyndigheterna, Åklagarmyndigheten och domstolarna för mål och ärenden som avser unga gärningsmän.

Regeringen har den 3 mars 2011 beslutat att inrätta en pilotverksamhet med sociala insatsgrupper (dnr Ju2011/1906). Insatsgrupperna ska fokusera på att stödja ungdomar som riskerar att bli vanekriminella att bryta sin kriminella bana. Insatsgrupperna ska dessutom arbeta för att stötta ungdomar som tillhör kriminella gäng att lämna desamma. Rikspolisstyrelsen och Socialstyrelsen ska se till att de sociala insatsgrupperna utvecklar likformade rutiner och arbetssätt.

Ärendet bereds vidare inom Regeringskansliet.

RiR 2009:16 Underhåll av belagda vägar

Riksrevisionen har granskat Trafikverkets underlag för bedömning av underhållsbehov.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 3.6.

Regeringen avser att under 2011 inleda en större samlad genomlysning av underhållet av vägar och järnvägar, med utgångspunkt i bl.a. Trafikverkets handlingsplan för hur myndigheten långsiktigt kan effektivisera sin verksamhet (dnr N2010/8261) och Riksrevisionens rapport.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2009:21 Vad är Sveriges utsläppsrätter värda?

Riksrevisionen har granskat regeringens och ansvariga myndigheters rapportering och hantering av Sveriges nationella innehav och kommande överskott av utsläppsrätter.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård, avsnitt 3.8.

Riksdagen har med anledning av Riksrevisionens rapport givit regeringen tillkänna att frågan om hur det samlade överskottet av utsläppsrätter ska hanteras bör underställas riksdagen för beslut (bet. 2009/10:MJU21, rskr. 2009/10:223). Det faktiska överskottet kan fastställas först sedan avräkning skett 2014. Beträffande utsläppskrediter som härrör från projektbaserade flexibla mekanismer innebär riksdagens beslut (prop. 2008/09:162, bet. 2008/09:MJU28, rskr. 2008/09:300) att det svenska klimatmålet för 2020 delvis uppnås genom flexibla mekanismer, som mekanismen för ren utveckling (CDM). När det gäller redovisningen av det förväntade överskottet av utsläppsrätter återfinns denna i avsnitt 4.4.1 i denna årsredovisning. Se även regeringens skrivelse Årsredovisning för staten 2009 (skr. 2009/10:101, s. 76).

Regeringen avser, i enlighet med riksdagens beslut, att återkomma till riksdagen med förslag till hur det samlade överskottet av utsläppsrätter bör hanteras.

RiR 2009:27 Kriminalvårdens arbete med att förebygga återfall i brott

Riksrevisionen har granskat Kriminalvårdens arbete med att förebygga återfall i brott.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i

budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 4 Rättsväsendet, avsnitt 3.6.

Regeringen har därefter i Kriminalvårdens regleringsbrev för 2011 angett att det återfallsförebyggande arbetet är ett prioriterat område. Av regleringsbrevet framgår vidare att Kriminalvården bl.a. ska utgå från Riksrevisionens granskning i sitt förbättringsarbete. Kriminalvårdens åtgärder ska redovisas i samband med årsredovisningen för 2011.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2009:28 Studenternas anställningsbarhet – regeringens och högskolans insatser

Riksrevisionen har granskat regeringens, Högskoleverkets samt universitets och högskolors insatser för att främja studenternas anställningsbarhet. Enligt högskolelagen (1992:1434) ska universitet och högskolor samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet. Ett krav på all högskoleutbildning är att den ska utveckla studenternas beredskap att möta förändringar i arbetslivet. En utgångspunkt för Riksrevisionens granskning var den s.k. Bologna-processen, där anställningsbarhet är ett av tre övergripande mål.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 3.6.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2009:29 Gäststudenter i högre utbildning

Riksrevisionen har granskat regeringens och berörda myndigheters ansvar för att uppehållstillstånd för studier nyttjas för sitt avsedda syfte.

Regeringen gjorde i propositionen Konkurrera med kvalitet – studieavgifter för utländska studenter (prop. 2009/10:65) bedömningen att samordningen mellan de berörda myndigheterna bör öka för att därigenom minska riskerna för att uppehållstillstånd används felaktigt.

Propositionen har behandlats av riksdagen (bet. 2009/10Ubu15, rskr. 2009/10:230). Efter riksdagens behandling beslutade regeringen om ändringar i förordningen (1993:1153) om redovisning av studier m.m. vid universitet och högskolor. Ändringen innebär bl.a. att universitet och högskolor ska meddela Migrationsverket om att en studieavgiftsskyldig student har antagits till utbildning samt om en

sådan student som antagits inte har registrerat sig på utbildningen.

Regeringen initierade i juni 2008 etablerandet av Forum för internationalisering (dnr. U2008/4073) i syfte att främja samarbete och samordning mellan de myndigheter som på olika sätt arbetar med internationalisering och högre utbildning. Regeringen har givit Högskoleverket och Internationella programkontoret för utbildningsområdet i uppdrag att alternera som ordförande i forumet.

Granskningen föranleder mot denna bakgrund inte några ytterligare åtgärder från regeringens sida och rapporten anses därmed vara slutbehandlad.

RiR 2009:31 Tillsynen av överförmyndarna – uppföljningsgranskning

Riksrevisionen har granskat länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndarna. Granskningen är en uppföljning av den tidigare granskningen Länsstyrelsernas tillsyn av överförmyndare (RiR 2006:5).

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 1 Rikets styrelse, avsnitt 8.5.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:1 Styrningen inom arbetsmarknadspolitiken – mål, styrkort och modeller för resursfördelning

Riksrevisionen har granskat om styrningen inom arbetsmarknadspolitiken är effektiv och konsistent. De styrinstrument som avses är mål och resursfördelning.

Utifrån granskningen har Riksrevisionens styrelse i framställan (framst. 2009/10:RRS28) om styrningen inom arbetsmarknadspolitiken föreslagit att riksdagen ska begära att regeringen tar ytterligare initiativ för att utveckla styrningen, uppföljningen och återrapporteringen av Arbetsförmedlingens verksamhet.

Riksdagen redovisar i sitt ställningstagande till framställningen (bet. 2010/11:AU2, rskr. 2010/11:126) att den instämmer i regeringens allmänna kommentarer till Riksrevisionens granskning i budgetpropositionen för 2011. Riksdagen utgår från att regeringen kommer att använda sig av effektutvärderingar när detta är befogat och förutsätter att regeringen följer Arbetsförmedlingens arbete med att utveckla

den interna styrningen så att verksamheten kan genomföras på ett effektivt och rättssäkert sätt. Vidare ser riksdagen positivt på att regeringen överväger att låta externa granskare följa upp reformeringen av Arbetsförmedlingen. Riksdagen delar också Riksrevisionens uppfattning om betydelsen av att Arbetsförmedlingen använder sig av utvecklade och tillförlitliga arbetsmetoder. Riksdagen instämmer vidare i att detta är en förutsättning för att målen för arbetsmarknadspolitiken ska kunna nås, men också för att Arbetsförmedlingen ska kunna säkerställa en enhetlig, rättssäker och likvärdig service till sina olika kunder. Riksdagen värdesätter att Arbetsförmedlingen har aviserat åtgärder på området. Riksdagen har med detta tillstyrkt framställningen från Riksrevisionens styrelse och gett regeringen till känna att regeringen vid lämpligt tillfälle ska återkomma till riksdagen i dessa frågor.

Regeringen har under de senaste åren utvecklat styrningen, uppföljningen och återrapporteringen av Arbetsförmedlingens verksamhet, vilket bl.a. redovisats i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv, avsnitt 4.5.

Regeringen avser, i enlighet med riksdagens beslut, att återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att förbättra styrningen inom arbetsmarknadspolitiken.

RiR 2010:3 Från många till en – sammanslagningar av myndigheter

Riksrevisionen har granskat enmyndighetsreformerna av Försäkringskassan, Skatteverket och Åklagarmyndigheten.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, avsnitt 3.5.1, utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution, avsnitt 2.5, utgiftsområde 4 Rättsväsendet, avsnitt 3.6 samt utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, avsnitt 3.7.5.

Riksdagen har därefter genom ett tillkännagivande begärt att regeringen ska återkomma till riksdagen med en redovisning som visar i vilken utsträckning sammanslagningarna av Skatteverket, Åklagarmyndigheten och Försäkringskassan har

lett till att rättstillämpningen blivit mer enhetlig (framst. 2009/10:RRS30, bet. 2010/11:KU8, rskr. 2010/11:154).

Regeringen är angelägen om att handläggningen av ärenden ska vara rättssäker och enhetlig. Regeringen följer därför löpande upp variationer i Skatteverkets myndighetsutövning och analyserar dess bakomliggande orsaker. Vidare har regeringen i likhet med tidigare år i regleringsbrevet för 2011 ställt krav på Åklagarmyndigheten att analysera skillnader i verksamhetsresultat mellan åklagarkamrar. Regeringen har i regleringsbrevet även ålagt Åklagarmyndigheten att redovisa vilka åtgärder myndigheten vidtagit för att minska skillnaderna mellan åklagarkamrarna både när det gäller verksamhetsresultat och rättstillämpning. Av regleringsbrevet framgår också att Åklagarmyndigheten inom ramen för utvecklingen av myndighetens interna styrning och kontroll ska redovisa hur myndigheten fortsatt arbetar för att implementera en myndighetsreformen fullt ut. Regeringen överväger för närvarande ytterligare åtgärder för att möjliggöra en ökad enhetlighet i rättstillämpningen inom Åklagarmyndigheten.

Regeringen har i regleringsbrevet för 2011 gett Försäkringskassan i uppdrag att redovisa hur myndigheten arbetar med att säkerställa en likformig tillämpning och att utfallet av handläggningen hos Försäkringskassan inte är beroende av var den försäkrade bor eller var ärendet har handlagts. Försäkringskassan ska även redovisa hur myndigheten arbetar med att säkerställa att handläggningens utfall inte påverkas av någon form av diskriminering. Uppdraget ska redovisas den 28 maj 2011. Försäkringskassan ska även senast den 22 februari 2012 redovisa eventuella variationer i tillämpningen av lagstiftningen.

Regeringen har även tagit initiativ till att bilda Inspektionen för socialförsäkringen, vars ena huvuduppgift är att värna rättssäkerheten inom socialförsäkringsområdet. I riksdagens tillkännagivande till regeringen finns ett yttrande från socialförsäkringsutskottet (yttr. 2010/11:SfU3y), som önskar få veta hur det förändrade förtroendemannainflytandet inom socialförsäkringen har påverkat rättstillämpningen. Inspektionen för socialförsäkringen har aviserat att en rapport kommer att publiceras under 2011 om hur rättssäkerhet och effektivitet i handläggningen

har påverkats av avvecklingen av socialförsäkringsnämnderna.

Regeringen avser, i enlighet med riksdagens beslut, att återkomma till riksdagen i denna fråga.

RiR 2010:4 Klassificering av kurser vid universitet och högskolor – regeringens styrning och Högskoleverkets uppföljning

Riksrevisionen har granskat konsekvenserna av regeringens styrning och Högskoleverkets uppföljning av klassificering av kurser vid universitet och högskolor. Klassificeringen är av stor betydelse för tilldelningen av resurser till lärosätenas grundutbildning.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 3.6.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:10 Hanteringen av mängdbrott – en kärnuppgift för polis och åklagare

Riksrevisionen har granskat polisens och Åklagarmyndighetens hantering av mängdbrott.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 4 Rättsväsendet, avsnitt 3.6.

Därutöver har regeringen i regleringsbrevet för 2011 gett Rikspolisstyrelsen, Åklagarmyndigheten och Domstolverket i uppdrag att fortsätta förbättra hanteringen av mängdbrott.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:13 Säkerheten i statens betalningar

Riksrevisionen har granskat säkerheten i statens betalningar.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, avsnitt 10.2 och 10.3.

Riksdagen har behandlat Riksrevisionens styrelses framställning om statens betalningar (framst. 2010/11:RRS5, bet. 2010/11:FiU22, rskr. 2010/11:167). Riksdagen delade styrelsens bedömning av säkerhetsbristerna i statens betalningar och noterade att regeringen redan vidtagit kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med bristerna. Vidare förutsatte riksdagen

att regeringen fortsätter arbetet med att förbättra säkerheten i statens betalningar.

Regeringen avser, i enlighet med riksdagens beslut, att återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka åtgärder som vidtagits för att förbättra säkerheten i statens betalningar. Regeringen avser att lämna redovisningen i Årsredovisning för staten 2011, vilket är något senare än den tidpunkt som anges i finansutskottets yttrande.

RiR 2010:16 Underhåll av järnväg

Riksrevisionen har granskat Trafikverkets underlag för underhållsåtgärder på medellång och lång sikt.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 3.6.

Regeringen avser att under 2011 inleda en större samlad genomlysning av underhållet av vägar och järnvägar, med utgångspunkt i bl.a. Trafikverkets handlingsplan för hur myndigheten långsiktigt kan effektivisera sin verksamhet (dnr. N2010/8261), Trafikverkets rapport om situationen i det svenska järnvägsnätet (dnr. N2011/1438), slutbetänkandet Förbättrad vinterberedskap inom järnvägen (SOU 2010:69) från Utredningen om störningar i järnvägstrafiken vintern 2009/2010, samt Riksrevisionens rapport.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:17 Kapitalförvaltning i tider av kraftiga värdeförändringar

Riksrevisionen har granskat om kapitalförvaltningen vid statligt bildade stiftelser har hanterats på ett kvalificerat sätt. Granskningen fokuserar på beredskap inför och hantering av kapitalförvaltningen i åtta stiftelser under en period med kraftiga värdeförändringar – åren kring 2008.

Regeringen har redovisat vidtagna åtgärder med anledning av granskningsrapporten i budgetpropositionen för 2011, utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 3.6.

Regeringen föreslog i propositionen Ökad frihet för vissa stiftelser som finansierar forskning (prop. 2009/10:136) att regeringen inte längre ska utse och entlediga samtliga styrelseledamöter i vissa av de stiftelser som

bildades i samband med att de tidigare löntagarfonderna avvecklades. I propositionen anförde regeringen bl.a. följande. Eftersom stiftelsemodellen valts vid bildandet av stiftelserna är den statliga kontrollen över de medel som tillförts stiftelserna begränsad efter det att stiftelserna har bildats. Vidare anfördes att syftet med reformen var att öka forskarsamhällets inflytande i stiftelserna och att samtidigt minska den politiska styrningen på detaljnivå. Reformen skulle också främja ett effektivare utnyttjande av forskningsresurserna i stiftelserna. Staten borde dock även fortsättningsvis ha ett visst begränsat inflytande när det gäller att utse styrelseledamöter i stiftelserna. För att tillgodose statens behov av insyn och kontroll i stiftelsernas verksamhet gjorde regeringen i propositionen bedömningen att det är tillräckligt att regeringen utser två styrelseledamöter i flertalet berörda styrelser. Vidare bedömde regeringen att en av de styrelseledamöter som regeringen utser bör ha relevant ekonomisk kompetens och erfarenhet inom kapitalförvaltning.

Riksdagen har beslutat i enlighet med propositionen (bet. 2009/10:UbU17, rskr. 2009/10:254). Dessutom har regeringen beslutat om ändringar i stiftelseförordnandena som innebär att regeringen inte längre ska utse och entlediga samtliga ledamöter. Vidare kvarstår bestämmelserna i stiftelseförordnandena som möjliggör för vissa angivna organisationer att granska stiftelsernas verksamhet. Dessa organisationer, bl.a. Kungl. Vetenskapsakademien och Ingenjörsvetenskapsakademien, är helt självständiga och det är därmed deras ansvar att hantera utvärderingarna. Även bestämmelserna om att Riksrevisionen får utse en revisor i stiftelserna kvarstår.

Regeringen gör således fortsatt bedömningen att statens behov av insyn och kontroll i stiftelsernas verksamhet är tillräckligt tillgodosett och att det inte är aktuellt att återkommande utvärdera eller låta utvärdera stiftelsernas kapitalförvaltning utöver ovan nämnda möjlighet. Det bedöms inte heller vara aktuellt att göra några ytterligare ändringar i stiftelseförordnandena. Granskningen föranleder mot denna bakgrund inte några ytterligare åtgärder från regeringens sida och rapporten anses därmed vara slutbehandlad.

RiR 2010:18 Informationsutbyte mellan myndigheter med ansvar för trygghetssystemen – har möjligheter till effektivisering utnyttjats?

Riksrevisionen har granskat om regeringen och myndigheterna har använt de möjligheter för utökat elektroniskt informationsutbyte som lag och teknik erbjuder.

Riksrevisionen konstaterar att genom ett ökat elektroniskt informationsutbyte kan myndigheternas handläggning effektiviseras, servicen till medborgarna förbättras och risken för felaktiga utbetalningar minskas, dels med tanke på att många utbyten av information fortfarande sker manuellt, dels med tanke på de brister som finns i befintligt elektroniskt informationsutbyte.

Vidare konstaterar Riksrevisionen att det elektroniska informationsutbytet kan förbättras eftersom handläggarna i många fall måste kontakta varandra via telefon eller post men även av det skälet att det finns problem med att uppgifter skickas sent och att uppgifterna kan innehålla fel. Riksrevisionen konstaterar även att myndigheterna inte har informerat regeringen om väsentliga problem med lagstiftningen och behoven av utökade resurser vilket gjort det svårare för regeringen att vidta åtgärder.

Slutligen konstateras att många problem kräver att regeringen agerar i syfte att skapa bättre samordning och bättre ekonomiska drivkrafter för myndigheterna samt att det krävs mer aktiva åtgärder från regeringen i de fall utvecklingen stannar av. Riksrevisionen anser att regeringen bör använda ekonomiska styrmedel i större utsträckning för att säkerställa att samhällsekonomiskt lönsamma informationsutbyten genomförs och att regeringen bör ta initiativ till en ökad samordning mellan myndigheter, arbetslöshetskassor och kommuner.

Vidare anser Riksrevisionen att regeringen bör se över den lagstiftning som reglerar det elektroniska informationsutbytet och att det görs utförliga konsekvensanalyser när förändringar sker i den lagstiftning som reglerar transfereringssystemen.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:19 Förberedelsearbetet i apoteksreformen

Riksrevisionen har granskat om regeringens, myndigheters och bolags förberedelsearbete i

apoteksreformen har skapat goda förutsättningar för att uppfylla målen med reformen om ökad tillgänglighet, bättre service, större tjänsteutbud och låga läkemedelskostnader.

Riksrevisionen konstaterar att delar av det förberedande reformarbetet har skötts ändamålsenligt, men att det också finns brister som riskerar att försvåra uppkomsten av en apoteksmarknad och därmed reformens måluppfyllelse. Riksrevisionen rekommenderar att regeringen omgående bör säkerställa att Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket (TLV) förtydligar och offentliggör vilka principer för lönsamhet som används vid fastställande av handelsmarginalen och hur marginalen ska justeras i framtiden. Handelsmarginalen är den ersättning som öppenvårdsapoteken erhåller vid expediering av läkemedel som ingår i läkemedelsförmånerna.

Regeringen bör även säkerställa att en genomgripande analys av apotekens handelsmarginal genomförs så att tillgängligheten varken blir för hög eller för låg i förhållande till konsumentnyttan. I det sammanhanget bör även behovet och utformningen av en förutsägbar och kostnads-effektiv lösning för apotekstäckningen i glesbygd analyseras.

Därutöver rekommenderar Riksrevisionen dels att regeringen klargör och reglerar Apotekens Service AB:s tillstånds- och tillsynsuppgifter, dels att regeringen bör se till att förutsättningarna för att skapa en effektivare organisation för tillståndsgivning och tillsyn utreds. Riksrevisionen anser vidare att regeringen bör se över de särskilda begränsningar i ägardirektivet som hindrar Apoteket AB att effektivisera sin verksamhet. Riksrevisionen anser slutligen att regeringen snarast ska ta ställning till om verksamheten i ApoDos och Apoteket Farmaci AB ska avyttras från Apoteket AB.

Regeringen har givit både Statskontoret och Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser (Tillväxtanalys) uppdrag med anknytning till handelsmarginalens utformning (dnr. S2008/10485, S2010/4635 och S2010/4636). Vidare kommer TLV under 2011–2012 att inleda en översyn av handelsmarginalen. Myndighetens arbete ska resultera i en rapport där förutsättningarna för handelsmarginalens fastställande presenteras.

Vidare ser regeringen kontinuerligt över innehållet i ägardirektiven och prövar om de begränsningar och åligganden som anges fortfarande är relevanta. Den begränsning som gäller samarbete med ICA AB upphörde att gälla den 8 mars 2011. När det gäller frågan om Apoteket AB:s marknadsandel konstaterar regeringen att Konkurrensverket belyst denna fråga i sin rapport Omregleringen av apoteksmarknaden – Redovisning av regeringsuppdrag (Konkurrensverkets rapportserie, 2010:4). Konkurrensverket framhåller bl.a. att Apoteket AB är den största aktören på apoteksmarknaden även efter omregleringen och försäljningen av apotek samt att bolaget i kraft av sin storlek och närvaro på marknaden, sitt välkända varumärke och operativa försteg, fortfarande har en särställning på marknaden. Konkurrensverket anser dock att det finns oklarheter kring viktiga delar av regeringens långsiktiga ägarpolitik för Apoteket AB, bl.a. när det gäller ägardirektivets begränsning rörande marknadsandelen.

Övriga frågor bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:20 Den nordiska stridsgruppen 2008 – en del av EU:s snabbinsatsförmåga

Riksrevisionen har granskat förbandsuppbyggnaden av den nordiska stridsgruppen (NBG08).

Riksrevisionen bedömer att Försvarsmaktens och regeringens arbete med NBG08 inte organiserades och styrdes på ett effektivt sätt. Riksrevisionen anser att det under uppbyggnaden av NBG08 fanns brister vad gäller styrning och samordning av personalförsörjning, materielförsörjning och samövning, faktorer som alla är väsentliga för att bygga upp ett förband som sedan kan lösa sina uppgifter. Vidare menar Riksrevisionen att kostnadskontrollen var otillfredsställande under produktionen av NBG08. Riksrevisionen skriver också i sin rapport att regeringens återrapportering till riksdagen var otillräcklig och att riksdagen därmed inte har fått en rättvisande bild av NBG08. I stället för rekommendationer avser Riksrevisionen att granska effekterna av omställningen som NBG08 medfört i en uppföljningsgranskning av motsvarande stridsgrupp 2011, NBG11. Regeringen har under 2010 vidtagit åtgärder för att förbättra den interna styrningen och kontrollen inom Försvarsmakten.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har fått i uppdrag att fortsatt följa upp Försvarsmaktens arbete med att stärka den interna styrningen och kontrollen för att säkerställa att åtgärderna varit tillräckliga för att uppnå strukturer för en god intern styrning och kontroll (dnr. Fö/2010/390). ESV redovisade sitt uppdrag till regeringen den 1 oktober 2010 (ESV rapport nr. 2010:28).

Försvarsmakten implementerar stegvis ett integrerat resurs- och ekonomiledningssystem (Prio), som ett led i en förbättrad ekonomistyrning. Statskontoret har på regeringens uppdrag löpande granskat införandet (dnr. Fö2010/846). Statskontoret pekar bl.a. på risken för högre kostnader för det fortsatta arbetet jämfört med tidigare bedömningar, samtidigt som det råder en betydande osäkerhet när det gäller de långsiktiga effekterna i form av framtida kostnadsreduktioner (Statskontoret rapport nr. 2010:14). Statskontoret bedömer att höga kostnader och begränsade positiva effekter kan leda till minskad ambitionsnivå, finansieringsproblem och resurskonflikter. Regeringen vill understryka vikten av att arbetet sker inom planerade budgetramar. Regeringen kommer att följa arbetet noggrant.

Regeringen bedömer mot bakgrund av detta att granskningen inte föranleder några ytterligare åtgärder från regeringens sida. Rapporten anses därmed vara slutbehandlad.

RiR 2010:21 Statliga stöd i alkoholpolitiken – påverkas ungas alkoholkonsumtion ?

Riksrevisionen har granskat vilket genomslag de båda nationella alkoholhandlingsplaner som funnits sedan 2001 har fått i kommunernas arbete.

Riksrevisionens granskning visar att handlingsplanerna har fått genomslag i kommunernas arbete och ofta ligger till grund för de kommunala handlingsplanerna. Det har gett förutsättningar för att skapa en struktur för arbetet med alkoholfrågor och lyft dessa frågor högre på den kommunala agendan. Riksrevisionens granskning ger dock inte underlag för att hävda att satsningen på lokalt arbete med bidragsgivning till förebyggande projekt och stöd till tillsyn skulle ha haft någon större påverkan på barns och ungdomars alkoholkonsumtion. Riksrevisionen konstaterar att sambandet mellan det förebyggande arbete som bedrivs och ungas alkoholkonsumtion inte

är klarlagt. Riksrevisionen anser vidare att den statliga styrningen varit ineffektiv och att bidragsgivningen blivit fragmentarisk och kortsiktig. Slutligen slår Riksrevisionen fast att tillsynsarbetet behöver stärkas.

För att underlätta statens styrning av stödet inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdet (ANDT) har regeringen i december 2010 överlämnat en proposition om en samlad strategi för ANDT-politiken (prop. 2010/11:47, bet. 2010/11:SoU8, rskr. 2010/11:203) för perioden 2011–2015, vilken riksdagen fattade beslut om den 30 mars 2011. Genom att samlat ange mål och inriktning för ANDT-politiken, kopplat till ett förbättrat uppföljnings- och utvärderingssystem, ökar statens möjligheter att mäta effekterna av det statliga stödet. Utvecklingsmedlen ska i större utsträckning fördelas till ett fåtal prioriterade långsiktiga satsningar och inte till korta projekt. Regeringen föreslår vidare att länsstyrelsernas roll i bidragsgivningen ska förändras. Länsstyrelserna erhåller bidrag för att förstärka sin tillsyns- och samordnande roll. Regeringen har även beslutat om förändringar när det gäller fördelningen av medel till frivilligorganisationer genom att Statens folkhälsoinstitut fördelar både utvecklingsmedel och projektmedel till frivilligorganisationer.

När det gäller Riksrevisionens slutsatser om den samlade effekten av de nationella handlingsplanerna på ungas alkoholkonsumtion vill regeringen understryka att Riksrevisionen endast kunnat uttala sig om att de själva inte kunnat finna något samband, vilket inte kan tolkas som att ett samband inte finns. Viktigt att notera är att under handlingsplansperioden har ungas alkoholkonsumtion och framför allt unga mäns intensivkonsumtion minskat.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:22 Underhållsstödet – för barnets bästa?

Riksrevisionen har granskat om underhållsstödet är ett ändamålsenligt verktyg för att nå målen i regeringens ekonomiska familjepolitik och om regeringen och Försäkringskassan har åstadkommit en effektiv hantering av underhållsstödet.

Riksrevisionens granskning visar att barn går miste om underhåll, föräldrar som vill lösa underhållet på egen hand saknar stöd, underhållsstödets juridiska form ger negativa

konsekvenser, staten utnyttjas som betalningsförmedlare samt att underhållsstöd vid växelvis boende skapar onödigt merarbete.

Regeringen anser att särlevande föräldrar och deras barns situation måste ses ur ett bredare perspektiv. Redan i juni 2009 gav regeringen direktiv till en särskild utredare (dir. 2009:56). Utredaren ska analysera hur reglerna om ekonomiskt stöd till barnfamiljer påverkar separerade föräldrars beslut rörande vårdnad, boende, umgänge samt fördelningen av försörjningsansvar för det gemensamma barnet. Hur existerande regelverk underlättar eller försvårar samarbete mellan föräldrarna ska kartläggas. Utredaren ska vid behov föreslå förbättringsåtgärder, regelförändringar och andra åtgärder som kan underlätta och uppmuntra samarbete mellan föräldrar som inte lever tillsammans. När det gäller underhållsstöd nämns särskilt att det är angeläget att insatser görs så att underhållsstödssystemet inte enbart används som en förmedling av pengar. Utredaren ska redovisa sitt uppdrag senast den 1 juni 2011. I ett tilläggsdirektiv till utredaren från 27 januari 2011 (dir. 2011:8) hänvisar regeringen till Riksrevisionens rapport.

Frågan om hjälp och stöd till föräldrar att träffa avtal om underhållsbidrag, och vilken instans som i så fall kan vara lämplig för ett sådant ansvar, ska utredas inom ramen för en egen utredning, som regeringen planerar att tillsätta under 2011. De undersökningar som utredningen om översyn av hur ekonomiska stöd till barnfamiljer stödjer samarbete mellan särlevande föräldrar väntas presentera kommer att bli ett användbart bidrag i det arbetet.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:23 Polisens brottsförebyggande arbete – har ambitionerna uppnåtts?

Riksrevisionen har granskat polisens brottsförebyggande arbete.

Riksrevisionens granskning visar att det inom polisen saknas kunskap om vilka åtgärder som är effektiva för att förebygga brott. Arbetet är inte heller tillräckligt problemorienterat och kunskapsbaserat. Överlag saknas också information om hur arbetet genomförs, vilka resurser som läggs ner och vilket resultat arbetet får. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att se till att uppföljningen av det brottsförebyggande arbetet förbättras. Rikspolisstyrelsen bör tydliggöra vad brottsföre-

byggande arbete är inom polisen. Rikspolisstyrelsen bör också ta reda på varför så lite av det planlagda brottsförebyggande arbetet genomförs. Brottsförebyggande rådet bör tillsammans med polisen inventera och ta ställning till vilket behov av kunskapsstöd som finns avseende polisens brottsförebyggande arbete.

Regeringen har i regleringsbrev för 2011 gett Rikspolisstyrelsen i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som vidtagits inom ramen för det brottsförebyggande arbetet. Arbetet ska vara planlagt, proaktivt och problemorienterat samt ska utföras på eget initiativ och i samverkan med andra samhällsaktörer. Vidare ska Rikspolisstyrelsen analysera och bedöma det brottsförebyggande arbetet för polismyndigheterna sammantaget samt var för sig.

Rikspolisstyrelsen och Brottsförebyggande rådet ska enligt regleringsbrevet för 2011 i ett gemensamt uppdrag beskriva polisens strategiska brottsförebyggande arbete och ange hur det kan utvecklas. I uppdraget ingår att analysera vilket kunskapsstöd som polisen behöver i det brottsförebyggande arbetet och bedöma polisens metodstöd.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:24 Sveriges skatteavtal med andra länder – effekterna av regeringens arbete

Riksrevisionen har granskat regeringens arbete med skatteavtal och vilka prioriteringar som gjorts i det arbetet. Skatteavtal syftar till att lindra effekterna av internationell dubbelbeskattning, skapa goda konkurrensförhållanden för exportindustrin, uppmuntra investeringar mellan stater och förhindra skatteflykt. Riksrevisionen pekar på regeringens mål med skatteavtalspolitiken, nämligen att Sverige ska ha ett modernt och uppdaterat nät av skatteavtal.

Riksrevisionens granskning visar att avtalstakten har sjunkit sedan slutet av 1990-talet och att konkurrensaspekterna har prioriterats ned till förmån för arbete med informationsutbytesavtal. Riksrevisionen drar slutsatsen att konkurrenskraften i Sveriges skatteavtalsnät till följd härav riskerar att försämrast. Av granskningen framkommer också att regeringen inte tagit fram de underlag som behövs för att kunna analysera effekterna av den kritiserade utjämningsordningen mellan Sverige och Danmark.

Regeringen instämmer i huvudsak i Riksrevisionens iakttagelser rörande sjunkande förhandlingstakt och fokus på informationsutbyte och därmed sammanhängande risk för försämrad konkurrenskraft i skatteavtalsnätet. Regeringen har därför ökat fokus på konkurrensfrågorna i skatteavtalen samt beslutat om fortsatt deltagande i det nordiska samarbetet för informationsutbytesavtal. Regeringen har också tagit initiativ till att tillsammans med Danmark utvärdera utjämningsordningen.

Regeringen bedömer mot bakgrund av detta att granskningen inte föranleder några ytterligare åtgärder från regeringens sida. Rapporten anses därmed vara slutbehandlad.

RiR 2010:25 Kostnadskontroll i stora väginvesteringar

Riksrevisionen har granskat kostnadskontrollen i Trafikverkets stora väginvesteringar.

Riksrevisionens bedömning är att Trafikverket inte har gjort tillräckligt för att säkerställa en god kostnadskontroll vid genomförandet av stora väginvesteringar. Bristande kostnadskontroll leder till att offentliga väginvesteringar blir dyrare än nödvändigt och att det finns risk att fel investeringar genomförs. Kostnadsökningarna underskattas på grund av otillräcklig riskbedömning i kalkylsammanhang och av att myndighetens använder ett egetkonstruerat prisindex, Vägindeks, vilket leder till sämre kostnadskontroll.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att förtydliga styrningen genom att överväga att låta utreda utfallsbaserade kalkylmetoder som kan innebära en förbättrad kostnadskontroll i svensk transportinfrastrukturplanering. Vidare bör regeringen förbättra uppföljningen av de ekonomiska planerna. Uppföljningen bör svara på frågan om man har byggt de vägar som planerats inom de tids- och kostnadsramar som investeringsplanerna utfäst samt ange orsaker till eventuella avvikelser.

Regeringen kommer att fortsätta förbättra uppföljningen av den nationella planen för transportsystemet 2010–2021. Regeringens krav på Trafikverket som syftar till att förbättra styrningen av investeringsobjekt större än 500 miljoner kronor kommer att kvarstå. Trafikverket har infört en avvikelshantering av kostnad, tid och innehåll för investerings-

projekten som innebär att samtliga avvikelser analyseras. Trafikverket ska fortsättningsvis även utveckla den årliga återrapporteringen avseende övriga investeringsobjekt. Regeringen avser att utveckla återrapporteringen till riksdagen avseende dessa delar.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:26 Statens insatser för att komma åt vinster från brottslig verksamhet – ett bättre samarbete ger högre utbyte

Riksrevisionen har granskat statens insatser mot vinning av brottslighet. Bakgrunden är att ekonomisk vinning är en av de främsta drivkrafterna bakom en stor del av brottsligheten. Genom att öka rättsväsendets möjligheter att ta ifrån gärningsmannen utbytet av brottet i samband med lagföringen, kan drivkrafterna att begå brott minskas.

Riksrevisionens övergripande slutsats är att det finns brister i delar av de statliga insatserna mot vinning av brottslighet. Därmed blir de samlade insatserna inte effektiva och utfallet relativt blygsamt. Även om regeringen och myndigheterna fortlopande har genomfört förbättringar i det system som statens insatser mot vinning av brottslighet utgör, bedömer Riksrevisionen att ytterligare förbättringar behöver vidtas för att åstadkomma en helhetssyn. Myndigheterna bör också utnyttja möjligheterna i den befintliga lagstiftningen fullt ut, vilket inte sker i dag.

I granskningen pekar Riksrevisionen bl.a. på att insatserna mot vinning av brottslighet genomgående bör tidigareläggas av samtliga granskade myndigheter. Vidare påpekas att det finns en risk för att insatser mot vinning av brottslighet som saknar anknytning till organiserad brottslighet inte prioriteras tillräckligt av myndigheterna. Riksrevisionen anser också att de granskade myndigheterna saknar uppföljning av utfallet av såväl egna som gemensamma insatser mot vinning av brottslighet och att det saknas tillräckligt med kompetens och kunskaper inom myndigheterna om centrala verktyg som myndigheterna kan använda i arbetet mot vinning av brottslighet. Riksrevisionens rekommendationer till regeringen är bl.a. att utveckla styrningen och uppföljningen av insatser mot vinning av brottslighet och att se över reglerna om sekretess och utbyte av information även på andra

områden än samverkan mot grov organiserad brottslighet.

Regeringen har vidtagit vissa åtgärder för att komma tillrätta med problemen. Berörda myndigheter har bl.a. ett återrapporteringskrav i regleringsbrevet för 2011 som innebär att myndigheterna ska redovisa och analysera de åtgärder som myndigheten har vidtagit för att vidareutveckla arbetet med brottsutbytesfrågor på såväl strategisk som operativ nivå. Myndigheterna ska också redovisa och kommentera det kvantitativa resultatet av myndighetens arbete att spåra, säkra, förverka och återföra vinster av brott. Som Riksrevisionen också uppmärksammar i sin granskning, gav regeringen 2009 berörda myndigheter i uppdrag att bilda en myndighetsgemensam nationell specialistfunktion för brottsutbytesfrågor (dnr. Ju2008/8737). En utvärdering av dess verksamhet ska redovisas till regeringen i maj 2012.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

RiR 2010:27 Förvaltningen av samhällsekonomiska metoder inom infrastrukturuområdet

Riksrevisionen har granskat förvaltningen av de samhällsekonomiska metoderna inom infrastrukturuområdet.

Riksrevisionen identifierar i rapporten ett antal kritiska områden för förvaltningen av de samhällsekonomiska metoderna och konstaterar att det finns brister inom samtliga dessa områden. Riksrevisionen bedömer att detta påverkar de samhällsekonomiska kalkylernas kvalitet och följaktligen skapar en påtaglig osäkerhet om de politiska beslutsunderlagens tillförlitlighet. Riksrevisionen konstaterar dock att det under senare tid har genomförts organisationsförändringar och att aktiviteter har påbörjats som sammantaget kan leda till en bättre förvaltning av de samhällsekonomiska metoderna.

Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

Sammanställning av slutbehandlade granskningsrapporter

I det följande lämnas en redovisning av de granskningsrapporter från Riksrevisionen som slutbehandlats sedan motsvarande redovisning lämnades i budgetpropositionen för 2011. Med

slutbehandlad menas att regeringen har redovisat till riksdagen de åtgärder som har vidtagits med anledning av granskningsrapporten.

Att en rapport slutbehandlats hindrar dock inte att sakfrågan i sig ägnas ytterligare uppmärksamhet i regeringens fortsatta arbete med att utveckla och effektivisera den statliga verksamheten.

Tabell 9.2 Slutbehandlade granskningsrapporter

Rapport nr	Namn	Beslut
2008:5	Högskolelärares bisysslor	Prop. 2010/11:1
2008:13	Svenskundervisning för invandare (sfi) – en verksamhet med okända effekter	Prop. 2010/11:1
2008:14	Kulturbidrag – effektiv kontroll och goda förutsättningar för förnyelse?	Prop. 2010/11:1
2008:15	Tillämpning av det finanspolitiska ramverket – regeringens redovisning i 2008 års ekonomiska vårproposition	Prop. 2008/09:1
2008:21	Statens styrning av kvalitet i privat äldreomsorg	Prop. 2010/11:1
2008:26	Utanförskap och sysselsättningspolitik – regeringens redovisning	Prop. 2010/11:1
2008:31	Svenska trygghetssystemen utomlands – Försäkringskassans och CSN:s utbetalningar och fordringshanteringar	Prop. 2009/10:141
2009:4	Swedfund International AB och samhällsuppdraget	Prop. 2009/10:1 resp. prop. 2010/11:1
2009:6	Energideklarationer – få råd för pengarna	Prop. 2010/11:1
2009:11	Försvarsmaktens personalförsörjning – med fokus på officersförsörjningen	Prop. 2010/11:1
2009:13	Omställningskraven i arbetslöshetsförsäkringen	Prop. 2010/11:1
2009:15	Sidas stöd till utveckling av kapacitet i mottagarländernas statsförvaltning	Prop. 2010/11:1
2009:17	Tillämpning av det finanspolitiska ramverket – regeringens redovisning i budgetpropositionen för 2010	Prop. 2010/11:1
2009:18	IT-investeringar över gränserna	Prop. 2010/11:1
2009:19	E-legitimation – en underutnyttjad resurs	Prop. 2010/11:1
2009:20	Jobbskatteavdraget	Prop. 2010/11:1
2009:22	Jobb- och utvecklingsgarantin – en garanti för jobb	Prop. 2010/11:1
2009:23	Länsplanerna för regional infrastruktur	Prop. 2010/11:1
2009:24	Internationell skattekontroll – Skatteverkets informationsutbyte med andra länder	Prop. 2010/11:1
2009:26	Statens garantier i finanskrisen	Prop. 2010/11:40
2009:29	Gäststudenter i högre utbildning	Skr. 2010/11:101
2010:2	Regeringens försäljning av Vasakronan	Prop. 2010/11:1
2010:5	Arbetspraktik	Prop. 2010/11:1
2010:6	Arbetsförmedlingens arbete med arbetsgivarkontakter	Prop. 2010/11:1
2010:7	Inställda huvudförhandlingar i brottmål	Prop. 2009/10:237
2010:8	Sveaskog AB och dess uppdrag	Prop. 2010/11:1
2010:9	En förändrad sjukskrivningsprocess	Prop. 2010/11:1
2010:11	Enhetlig beskattning?	Prop. 2010/11:1
2010:14	Tillämpning av det finanspolitiska ramverket – regeringens redovisning i 2010 års ekonomiska vårproposition	Prop. 2010/11:1
2010:15	AB Svensk Exportkredit	Prop. 2010/11:1
2010:17	Kapitalförvaltning i tider av kraftiga värdeförändringar	Skr. 2010/11:101
2010:20	Den nordiska stridsgruppen 2008 – en del av EU:s snabbinsatsförmåga	Skr. 2010/11:101
2010:24	Sveriges skatteavtal med andra länder – effekter av regeringens arbete	Skr. 2010/11:101

9.4 Granskning av årsredovisningen för staten 2009

Enligt 3 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. granskas årsredovisningen för staten av Riksrevisionen. Granskningen omfattar den del av årsredovisningen som regleras i 37 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten, dvs.

resultat- och balansräkningarna, finansieringsanalysen och statsbudgetens utfall. Riksrevisionens bedömning avseende Årsredovisningen för staten 2009 var att redovisningen i allt väsentligt var rättvisande (redogörelse 2009/10:RRS32, dnr Fi2010/2763).